

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Luciani Erasmo interprete

Dialogi & alia emuncta. Quorum quædam recentius/quædam annos abhinc octo sunt versa: sed nuper recognita: vt indicoe ad finem apponendo declarabimus.

Quædam etiam a Thoma Moro latina facta: &

Quædam ab eodem concinnata.

Venduntur in edibus
Ascensianis.

Luciani

ERASMVSRÔTERODAMVS REVERENDISSIMO
in Christo patri D. Gulielmo Archiepiscopo Cantuariensi
totius Angliæ primati. S. D.

Mitto ad te Dialogos aliquot Luciani/ptim nuper a me traductos/partim recognitos. Nugas inquis mittis, Nugas sane, sed literatas: nimirum vt rideas: si tamen vnq̃ ridere potes: homo tot curis districtus: tot negotiorum fluctibus obrutus. Sed cui potius mittam, quicquid fuerit illud, seu ludicrum/seu serium/quod meæ camœnæ produxerint, q̃ tibi vnico meo Meœnati: qui solus et addis animum Erasmo/et aliis ingenium/et otium supeditas/et ornas studia. Bene vale. Londini. tertio Kalendas Maias. Anno Millesimo Quingentesimo Duodecimo.

ad fabulam ubi
liberos, ex phica
dum rana de
homines et pueri

Nuptias dolo et hypocrisis per fuit non cum Arce fuit mihi pater noster
 regnum et sinera in Tugana per tandem inter et non spera est
 nus regnum Lachrima regnum Qui Arce romigem regnum et illam pater noster
 et ex a nobis plus gaudium quod Arce mihi delecto, in dominio sibi. pater noster
 coitus sanguine bonis inter illi dedit in perni Quare sed minus pater noster

impio circūuentus fratre comederet. Sed frugi esse qui possit / qui fiat / vt ignoret sese saxū edere vice pueri: Nī forte dentibus sit hūmōi: vt dolere nō queant. Imo neq; bello cōfīximus / neq; Iuppiter p vim imperiū occupauit: sed ego illi volens et vltro rerū administrationē tradidi / cessiq;. Porro neq; victū esse me neq; in tartaro esse vel ipse vides opinor: nisi prorsus oculis captus es / quemadmodū Homerus. SACERDOS. Sed quid tibi accidit Saturne vt imperiū deponeres? SATVRNVS. Ego tibi dicā. In summa senex iam et podagra: sus quū essem ob aetatem (vnde etiā factū est, vt pleriq; mihi compedes esse sinxerint) impar eram viribus ad tam multa huius aetatis facinora puniēda: nā erat assidue mihi sursum ac deorsum cursitandū obarmato fulmine: quo sacrilegos / periuros / ac raptōres exurerā. Eratq; negotiū plenū laboris: quodq; iuuenem desideraret. Itaq; mihi consulens / locū locum dedi. Qū et alioqui recte facturū mihi videbar: si partitus filiis (nam erant) imperiū / ipse plarāq; vitā conuiuiis per otium traducerē: nihil necesse habens / neq; vota facientibus operam dare / nec ab iis qui cōtraria petunt molestia affici / neq; tonare / neq; fulminare / neq; grandīnem aliā quoties immittere. Sed senilem hanc ac iucundissimā dego vitā / meracitū bibens nectar: atq; interim cum Iapeto / reliquisq; aequalibus diis cōfabulās. At regnat quidē ille mille districtus negotiis: nisi q; hos pauculos quos dixi dies mihi vīsum est excipere: in quibus recipio principatū: vt mortalib; in memoriā reducam / cuiusmodi fuerit me regnante vitā: quū citra sementem / citraq; arationem cuncta illis puenirent. Id iudicium qdem aristocras / sed panis paratus: carnes apparatae: ac vinū fluminū instar fluebat: tum fontes mellis / lactisq;: propterea q; mortales oēs probi essent et aurei. Hac, inquā, mihi causa fuit / cur exigui temporis imperiū geram: atq; ob id vndiq; plausus / cantiones / iusus / aequalitas omnibus seruis aq; ac liberis. neq; etiā me regnante quisq; erat seruus. SACERDOS. At ego Saturne coniecturā istā ad seruos et eos qui boiās terunt / referebam: quasi ob eam causam tibi fabula tribueret erga hos humanitatē: q; memor te ipsum aliquādo seruitutem seruissē ac gestasse cōpedes / eos magnificeres, qui simili essent fortuna. SATVRNVS. Num tu defines istiusmodi nugari nugas? SACERDOS. Bene mones: itaq; desino. Quin illud etiam mihi responde / talis ludere in vsu fuit tui quoq; saeculi mortalibus? SATVRNVS. Erat sane. At nō depositis talentis / ac decem nummū milibus / quemadmodū vos facitis: verū vt plurimo nucibus: ne videlicet discrucietur qui victus esset: neue semp ploraret sese vnū omnium non habere quod ederet. SACERDOS. Et recte quidē illi. Nam quo tandē premio certassent ipsi talis / quū ipsi toti essent aurei!

Itaq; te loquēte tale quidē mihi venit in mentē: si quis vnū aliqū ex aureis illis viris in hanc nostrā atatē adductum vulgo offenderet, quid illi tandē enirerit? Nempe miserū sat scio discerperent: haud aliter incurfantes q̄ in Pentheum Mēades, aut in Orpheum fēminā Thraciē, aut in Acteonem canes: interq; sese decertarent quātam quisq; maximam posset portionē auferre, vt qui ne in festo celebrando a lucris studio temperent: quin ipso etiam festo, ad lucris abutitur incrementū. Itaq; alii quidē tibi primitias immolāt amicos in cōiuiū depdantes. Alii vero tibi cōiutiantur cū nihil ad rē pertineat: tum ipsas cōmuniter tesseras: perinde quasi illis sit imputādū: qđ illi suapte sponte faciunt. Sed dic mihi & illud: quid tandē causā fuit: vt deus vsq; adeo imbecillis ac senex, tempus inamcenissimū delegeris: cū iam nix omnia occupat: plurimus sēuit boreas: cūq; nihil nō gelu cōcretū est: arent arbores nudē decussis frondibus: squalent, horrētq; vacua floribus prata: cū incurui cōtractiq; mortales pīnde quasi extremo cōfecti senio ad focum ferme desedent: interea tu festū diē agis! neq; em̄ accōmodū seni tēpus: neq; satis idoneū genio indulgētibus. SATVR. Sed heus tu permulta quidē a me sciscitaris cū potare iā oporteat. Itaq; non exiguā tēporis portionē tuis rogationibus mihi de festo pdidisti: dū ista mecū philosopharis nō admodū ad rē pertinētia: quare nūc istis tādē omīssis cōiuiū agitemus, plaudam⁹, ac liberā agamus vitā. Deinde prisco more depositis nucibus ludamus tesserijs, ac reges suffragiis creemus, ipsiq; vltro pareamus. Siquidē ad eū modū effecerimus vt verū videat prouēbiū, qđ dicūt: senes repuerasce. SACERDOS. Immo cui ista quē dicis nō probant Saturne: precor vt ei nec tū bibere liceat cū sitit, quādoq; vt primo colloquio satis a te responsum est. Proinde videor mihi recte facturū: si nostrā hāc cōfabulationē, & quē ipse interrogarim, & quā tu propitius respōderis literis prodita tradā amicis legenda: si qui sunt digni, qui tua dicta accipiant.

CRONOSOLON. i. SATVRNALIUM LEGVM LATOR.

Erasmo Interprete.

Aec ait Cronosolon Sacrificus, & idē vates Saturni, earū q; legū cōditor: quē qdē ad festū pertinet. Quid pauperes facere oporteat id alio misso libro illis ipsis p̄scripti. Neq; dubito qn eas leges seruent: alioq; obnoxii futuri poenis: q; grauissimē decretē sunt in eos q min⁹ paruerint. Vos autē diuītes: videte, ne hāc mandata p̄tergrediamini, neq; negligatis. Nā si qs secus fecerit, is sciat se nō me neglecturū legis latorem: sed ipsum potius Saturnū: q me condēdis festi sui legibus delegit. Haud ille

quidē in somnis visus, sed nuper cū vigilāte palā cōgressus. Erat autē neq̃
cōpedibus vinctus, neq̃ situ oblitus: qualē cū pictores fingūt: exēplar a de-
lyris poetis mutuati. versū falcē quidē tenebat peracutā. Cætera vero & hi-
laris erat, & validus, regioq̃ apparatus. Atq̃ hac qdē specie mihi visus est.
Ceterū quæ locutus est plane diuina sunt: & in his hac digna q̃ vobis pri-
exponā. Nā vbi me vidit animo mœstū inambulātē: mox intellexit, quippe
deus, quānā esset molestiæ causā: videlicet grauiter me ferre paupertatē: vt
qui non pro tēporis ratione/ vnica vēstē habere: cū iam esset gelu, multusq̃
flaret Boreas, glacies ac nix: aduersus quæ ego minime cōmunis erā. Mul-
to magis autē q̃ cū festū instaret iam proxime reliquos viderē apparantes.
quæ ad victimas quq̃ ad cōiuiua regrebātur: mihi vero ipsi res nō admo-
dū ad festū instructas esse. Iam a tergo accedēs, aureq̃ prehēsa, ac vellicata
Nam hac specie sese mihi consuevit ostēdere. Quid istud sibi vult (iquit)
Cronosolon? videre mihi sollicitus. An nō æquū inquā here? Cū impios ac
scelestos hoīes opibus supfluere, & solos delitiis frui videā: ipse vero mecu-
q̃ complures alii docti, cum inopia/ summaq̃ rerū poenuria vitā degim?
Ne tu quidē here curas his rebus finē imponere: & ad equalitatē reuocare.
Tum ille. Cætera qdē inquit, haud facile fuerit innouare: quæ vobis a Clo-
rhone, reliquisq̃ parcis accidit. Porro paupertatis malū vobis corrigam,
quatenus ad festū attrinet. Sit autem hæc corrigendi ratio. Abi Cronosolon
ac mihi leges aliquot conscribito/ ostendēs quid obseruandū sit in festo: vt
ne diuites inter sese festum celebrent: sed vobis sua bona impertiant. At nō
nouī inquā leges conscribere. Quin ego inquit docebo te. Moxq̃ ingressus
ordine me docuit. Deinde cū cuncta perdidicissem. Et illud inquit illis di-
cito: nisi seruarint hac: tum ego profecto sine causā falcem hanc acutā cir-
cūfero. Alioquin ridiculus sim: si cum patrē Cœlum execuerim: non item ca-
straro diuites istos: q̃cūq̃ leges meas violauerint: vt iā euirati Cybeli matri
sese adiungāt cū tibiis ac cymbalis. Hęc ille minabatur. Quare recte facietis: si
leges non p̃tergrediamini. Lex prima. Ne quis quid intra festi tēpus agi-
to: neq̃ publicū, neq̃ priuatū: nisi quæ ad lusum, ad voluptatē, animiq̃ oble-
ctationē pertinebunt. Opsoniorū & bellariorū artifices soli in opere sunt.
Aequalitas oībus esto/ seruis/ liberis/ pauperibus/ diuitibus. Irasci, indignari
ve minari ne cui liceat. Rationē exigere ab iis qui res curāt Saturnalicias
ne id quidē fas esto. Ne quis argentū vestem ve expendito: neue inscribito
solēnitatis tempore: ne quis exerceatur: neue literis operam dato: aut reci-
tato: nisi si quæ sint vrbana, lepidaq̃, quæ dicacitatem respiciant ac iocum.

Lex secunda. Multo ante festum diuites singulorum amicorum nomina

Luciani

in tabella scribūto. Porro pecuniā paratā habēto: ad decimā partē annuorū fructuū. Præterea quicqd illis superest vestiū & quicqd est cultus pinguioris: q̄ vt ipsi cōueniat. Ad hæc argēteorū vim nō modicā. Atq; hæc qdem in promptu sunt. Ceterū ante solēnitatē Scobinā circūagūto: atq; ex adiūbus eiiciunto sordes: auaritiā & quēstū: & si quæ id genus alia sunt plerisq; diuitū domestica. Deinde vbi domū perpurgarint: tū rem diuinā faciūto: loui diuitiarū largitori, ac Mercurio munifico, atq; Apollini magna donāti. Deinde circa vesperā tabulam illā amicorū nomina tenentem relegūto. Distributis antē pro cuiusq; dignitate muneribus / ante solis occasum amicis mittunto. Porro qui deferant ne plures tribus quatuor ve sunt: atq; hi certissima ex famulis fide: iāq; natu grādes. Ascribatur autē in literis: & qd mittatur: & quantū: vt ne vtriq; suspectos habere possint eos / qui perferūt. Atq; ipsi ministri vnico quisq; calice epoto / domū recurrunt. neq; p̄terea quicq; ab eis postulant. Doctis omnia dupla mittūto. Nam hos æquū est geminā accipere portione. De muneribus / q̄ modestissime simul, & q̄ paucissima verba fiunt. neq; graue quicq; in literis quisq; ascribito. nec odiose laudato quē mittūto. Diuiti diues ne quid mittito. Neq; locuples Saturnalibus æquali forte quēpiā conuiuio accipito. Ne quid eorū quæ in hoc deprompta fuerint vt mittantur seruant. Neue cui muneris poenitentia subito. Q; si quis anno superiore peregre fuit: eaq; causa munerum expers fuit: & illa accipito. Quin etiā tenuibus amicis es alienū diuites cōdonāto: atq; etiā conductarū ediū pretiū. si qui forte & hoc debēt neq; sunt soluēdo. In summa vero, multo ante illud illis esto curæ: vt cognoscant, qua re maxime sit opus. Rursum qui accipiūt, ne de missis donis vt exiguis queruntor. & quicquid mittetur qualecūq; fuerit, id magnū ducūto. Vini cadus / aut lepus / aut pinguis auis / inter munera Saturnalia ne habentor. Neue Saturnalia dona in risum vertūto. Remittito vicissim diuiti pauper. Si doctus est libellū aliquē veterē: aut si quid ipse conscripserit: qd fausti sit ominis: et cōuiuīs accōmodū: qualecūq; potuerit. Atq; id diues lato admodum hilarisq; vultu accipito. Acceptū protinus plegito. Q; si recularit reieceritve sciat sese iis quæ de falce minatus sum, obnoxii esse: etiā si miserit / quicquid alioqui mittēdū erat. porro reliqui / coronas alii, alii turis frustula mittunto. Q; si pauper aut vestem / aut argentū / aut aurū / supra facultatē diuiti miserit: id quidē, qd missum fuerit / publicū esto: conflatūq; in Saturni thesaurū infertor. Ipse vero pauper post ridie plagas a diuite manib⁹ ferulę suppositis accipito / nō pauciores qnquaginta supra ducentas. Leges cōuiuiales. Lauādū est: vbi linea sex erit pedū. Ante lauādū nucibus ac talis

Episto. Saturnales. Fo. V.

hūitādū. Vbiq; casus culq; locū dederit: ibi accūbito. Dignitas aut gen?
aut diuitiā: parum momenti habent: vt prius alicui ministraretur. Eodē de
vino omnes bibunt. Neq; profit diuiti si causetur vel stomachi vel capitis
dolorē: vt ideo bibat de meliore. Carniū omnibus aqua portio. Ministri ne
cui quid fauore danto: neq; cōtantor: neq; p̄termittito: donec ipsis visum
fuerit quā tollēda erūt. Neq; huic quidē magna: illi vero per exigua appo-
nūto. Neue huic coxa suis: illi maxilla apponitur. sed in omnib⁹ aequalitas
esto. Pocillator acutis oculis vñquēq; obseruato: minus tamen herū. Acu-
tius etiā exaudito. Calices omnis generis sunt. Ad potandum inuitare/ si
quis voluerit ius esto. Omnes omnibus prabibito: si libeat: vbi prabiberi
diues. Neq; quisq; bibere cōpellitor: si nō possit. In conuiuiū ne quis vel sal-
tatore, vel citharōdū iducito. Eum qui nuper discere coeperit: inducēdi
ius esto: si quis voluerit. Dieteriorū is modus esto: vt ne quis vsq; laedatur.
Pro nucibus ludunt talis. Si quis deposita pecunia talis luserit: in postera
vsq; diē ieiunato. Ex maneto quisq; & abito cum voluerit. Porro cū diues
famulos suos conuiuiū accipiet: tum amici quoq; vna cū ipso ministrant.
Leges hāc singuli diuites aere columnae inscriptas in aulae meditullio ha-
bentor: ac legūto. Atq; id quidē sciendū est: quoad ea columna manebit, neq;
fames, neq; pestilentia, neq; incendiū, neq; quicq; alioqui molestum in illo
rum domū subibit. Qz si quando (id quod dii prohibeant) tollatur: abomi-
nanda sunt quae illis tum euentura.

EPISTOLAE SATVRNALES.

Ego Saturno Salutem.

Quidem & antea tibi scripsi, significans, quoniam in statu
essem: & quemadmodū ob inopiam mihi periculum esset:
ne solus omniū expers relinquerer solennitatis quam in-
dixisti. Addidi & illud (nam memini) iniquissimū esse: si
nostrum alii opibus ac delitiis superfluerent / nihil ex suis
facultatibus imperitantes pauperioribus: alii rursū fa-
me contabescerent: atq; id quidem instantibus Saturnalibus. Verum quo-
niam tum ad meas literas nihil respondisti: opere pretiū existimaui: te de-
nuo iisdem de rebus cōmonescere. Tuū erat optime Saturne: sublata hac
rerum inaequalitate/ bonisq; in medio depositis/ postea celebrādū festum
edicere. Nam vt nunc res habent/ formica camelus: quemadmodum aiunt
proverbio. Quin magis tragōdiae histrionem animo concipe: qui altero
pede praeteris cothurnis sublimis insistat: cuiusmodi sunt Tragica calcea-
menta: altero vero sit incalceatus. Is si ad hunc modum instructus ingre-

diatur, vides necessario futurū: vt nunc excelsus sit / nunc humilis: put hūc aut illum pedē vicissim pmouerit. Nec minor est ī vita nostra īnequalitas: dū illi cothurnis fulci / adorante fortuna / Tragoedias in nos agūt. Contra magna pars pedibus / atq; humi ingredimur: quī et ipsi, scias velim, nihilo deterius illis fabulam agere possumus atq; ingredi: si qs nos quoq; ad eūdē istū modū adornarit. Atqui ex poetis audio / nihil harū rerū inter homines fuisse olim: quī tu solus adhuc imperiū teneres. Verū tellus illis citra serē di / arandiq; laborē bona pgigebat: coenā vniciq; paratā vel ad satietatē vsq;. Porro flumina partim vini / partim lac: erāt aut et quæ mel manabāt. Quodq; est omnium maximum / aiunt illos ipsos homines aureos fuisse. Ceterum paupertatem omnino procul ab illis abfuisse. Nos contra non satis idonei sumus: qui vel plumbum videri possumus / aut siquid etiā plumbo vilius: vt quorū plarīsq; victus labore quæritur: ac passim paup̄tas / egestas / ac desp̄atio: et illud: Hei mihi: et vnde inueniā / et o fortunam: atq; id genus alia pmulta apud nos nēpe paupes abundāt: q̄q; his de rebus leuius discutiāremur: nisi diuites cōspiceremus tāta fruētes felicitate. Qui qdē quī tātum auri / tantū argenti conditum habeant: tantū vestīū possideant: tot mācipia / tot currus / familias / agros / atq; harū rerū omniū magnā vim teneāt: tamen adeo nobis nihil vnq; de his impertiūt: vt plebeios homines ne asperā quidē dignentur. Hac (inquam) sunt Saturne, quæ nos enecant maxime: planeq; rem intolerandam arbitramur: hunc in purpura accumbentem / tantis opum delitiis affluere / ructantē interim: et applaudentibus amicis perpetuo festū diem agere: me vero / meiq; siles somniorū cōiecturas interpretari. Sicunde forte quatuor oboli cōtingant: quo videlicet pane / polētave expleti dormire queam⁹: nasturtiū / aut lupinū / alliūve opsoniū vice arrodētes. Aut hac igīt Saturne ad æquabilitatem vitę mutes / corrīgāsq; ne cesse est: aut quod est postremū illis ipsis interdicas diuitibus: ne soli bonis fruant: verū e modis auri tā multis vel heminā in omneis nos dispergant. Porro ex vestib⁹ / siquas iam a tineis exelas citra suum incōmodū dare possint: malintq; hac prorsus vetustate / situq; peritura, nobis dare qui induamur: q̄ sinere vt in cubilibus ac scriniis multa carie cōputrescant. Præter ea vt coenent singuli, nunc quaternis / nūc quinīs paup̄ibus ad cōuiuīū adhibitis. Haud isto quidē pacto, quo his temporibus cōuiuia pagunt: verum popularius: vt aqua sit omniū portio: neq; vt hic opsoniis ingurgitet sese, famulo interim adstante atq; opperiente donec herus vorādo præfocetur. Ceterū vbi ad nos venerit, quū vix etiā apparauerimus admouere manū / p̄tinus ad alios transferatur: patina tantū ostensa: vel siq; de placenta relia

Episto. Saturnales. Fo. VI.

quum est. Neq; illatū aprū ita partiatur: vt domino totū dimidiū apponat
vna cū capite: reliquis autem ossa recta apponat. Vtq; pramoneant pincer
næ ne contentur donec vnusquisq; nostrum septies poscat bibere: sed semel
iussus protinus infundant: et ingentem calicem implenti tradant aequè atq;
ipsi domino: vtq; vnum et idē vinum cōiuisis sit omnibus. Alioquin vbinā
ista lex scripta fuit / aut recept⁹ mos: vt hic vino odorato / generosq; tenui
lentus sit: mihi cōtra musto disrumpat alius? Hac si correxeris / nouarūq;
Saturne: tū demum effeceris: vt vita vere vita sit: festum vere festū. Sī mi
nus: illi quidē epulentur: nos autē inter imā sedentes precabimur: vt fil' atq;
loti venerint / puer subuersam amphorā rumpat: vtq; coquus ius adurat /
ac per obliuionem muriam piscium in lentem infundat: vtq; canis in domū
irruens opsoniorum, artificibus alibi intentis: exta deuoret vniuersa: præ
terea placentæ dimidium: vtq; sus ac ceruus / neq; non suculæ inter assan
dum idem faciāt: quod Homerus de Solis bobus commemorat: imo vti nō
serpant solum: verū etiā vna cum ipsis verubus in mōtem abripiāt sese: su
giantq; vtq; ipsæ etiā aues pingues iam adēptis plumis / et ad coquendū
apparatæ: volatu aufugiāt: ne soli illis fruatur. Quodq; futurū est illis gra
uissimū: vt formicæ tales quales ferūtur Indicæ: autū e thesauris effossum
noctu in publicum effertant: vtq; vestis curatorem indiligentia ita ab opti
mis muribus perforetur: vt cribrū videri possit: nihilq; differat a cisse ve
natorio: vtq; formosi illorū comatq; puelli (quos Hiacynthos / aut Achil
les / aut Narcissos appellare solent) dum ipsis poculum porrigūt, subito de
fluente coma calui fiāt / et acutam edant barbam: cuiusmodi in Comœdiis
induci solent Sphenopogones: quibus a cuneata barba nomē inuentum est:
vtq; vertex illis asperis ac pungentibus pilis sit hirta, reliqui capitis parte
nuda. Hac atq; his etiam plura illis imprecabimur: nisi desinant vsq; adeo
suis priuatim studere commodis: velintq; in commune diuites esse / nobis
quoq; quantum æquum est impertientes.

Saturnus mihi charissimo Salutem.

Vid tu obsecro nugas istas ad me / ac de rebus huiusmo
di scribis: iubeq; vt de integro bonorū faciam partitiō
nem: quod qdem alterius munus fuerit: penes quē nunc
est imperium. Breuē demiror te si solus omnium ignoras
quemadmodū iam pridē regnare destiterim: ac priuatus
esse coeperim liberis partitus imperiū. q̄q; Iuppiter præ
cipue rerū istiusmodi curā agit. Porro mea potestas nō nisi ad taxillos vsq;
saltationes / cantiones / et ebrietatē valet: idq; septē nō amplius diebus. Itaq;

grauioribus in causis, de quibus scribis, videlicet de tollenda rerum inaequalitate: utque ex aequo omnes aut opibus abundent aut egeant: Iuppiter vobis propter hoc dabit. Quod siquid in his quae ad festum pertinent / vel fraude detractum est alicui / vel additum, id erit meum iudicium. Atque scribo diuitibus de corporis / deque auri hemina / neque non de vestibus: ut vobis quoque ad celebrandum festum non nihil mittant. Quandoquidem equa sunt ista / decetque illos facere quae admodum praedicatis: nisi forte habent isti quod probabiliter ad haec respondeant. In summa tamen illud scitote pauperes vos longe falli / neque recte iudicare de diuitibus. Siquidem illos felices arbitramini / solosque suauem vitam vivere: propterea quod illis liceat opipare / coenare / vino suauiter inebriari / formosis frui mulieribus / vestibusque vtriusque delicatis: verum istam felicitatem cuiusmodi sit / ignoratis. Siquidem haec res non mediocribus curis eos distorquent: sed singulis inuigilare coguntur: nequid rerum domesticarum dispensator fraudet / aut clanculum suffuretur: ne vinum acescat: ne frumentum vermibus corrumpatur: ne latro tollat pocula: ne populus credat calumniatoribus: si illum dixerint affectare regnum. Atqui haec quidem quota pars est eorum, quae istos discruciant? Quod si nosseris metus et curas quibus obnoxii sunt, plane fugiendas vobis esse diuitias existimaretis. Alioqui creditis vel meipsum usque adeo insanum ut si praecleara res esset opulencia / aut regnum: deponerem haec / aliique ea cessurus fuero / patereque ut nunc priuatus alieno paterem imperio? Quam potius quam non essem ignarus huiusmodi malorum: quae plurima diuitibus ac regibus adhuc necesse est: imperium deponui: idque sapiebam. Nam quod tu nunc apud me deus obtestans deplorabas / illos apris ac placentis expletis: vos conera / nam sturium / lupinum / vel aurum cepe per festi tempus opsonii loco arrodere: cuiusmodi sit considera. Etenim in praesens quidem utrumque dulce est illis / minimeque molestum. At postea res inuertitur. Quandoquidem vobis deinde non accidit: ut postridie surgatis capitis dolore grauati ob temulentum: quemadmodum illi: neque ob immodicam ingurgitationem graue olentem / et acrem spiritum ructatis. At illi hoc quoque fructus ferunt: ut quoniam magnam noctis partem vario coitu pro libidinis arbitrio transigunt: facile sibi / vel tabem / vel tussim / vel morbum intercutem ex intemperato voluptatum usu colligant. Alioqui quotumque potes ostendere, quod non plane palleat / ac faciem cadauerosam praese ferat? Quotumque autem / qui quam ad senectutem peruenierit / suis ipsius pedibus ingrediatur: ac non potius a quatuor baiulis gestetur? foris quidem totus aureus / intus putris ac pannosus: cuiusmodi sunt Tragica indumenta ex panis admodum vilibus consarcinata. Vos autem quam molestum est quod de piscibus gustare non liceat / quod inedia laboratis / non illud item cogitatis eisdem et potas-

Epistolę Saturna. Fo. VII.

græ et tuffis expertes efficit: aut siquid aliud aliam ob causam illis incommo-
di contingit. Quid nec illis ipsis aque dulce est quotidie, suprag satietatem
istis vesci. Quin potius videas eos nonnunquam ita holus ac lupinum appetere:
ut tu non aque leporem appetas aut aprum. Ut de reliquis interim fileas
quæ illos discruciant: puta si filius sit luxuriosus: si vxor vel amas/vel ama-
ta a famulo/coacta magis quam ex animo cum illo dormiat. In summa multa alia
sunt: quæ vos ignorantes, tantum aurum illorum ac purpuram videtis. Tamen
si quando videritis eos albo puehi curru, inhiatis et adoratis. Quod si illos com-
temneretis/neglegeretisque: neque ad argenteum currum oculos haberetis in-
tentos: neque inter colloquendum smaragdum annulo inclusum respectaretis:
neque vestes obiter contrectantes molliciem admiraremini: sed sineretis eos
ipsos sibi diuites esse: haud dubie futurum sit: ut ipsi vos ultro adirent: ad
coenam rogarerent: nimirum ut vobis ostendere possint/lectos/mensas/ac po-
cula. Quartum rerum nulla sit utilitas: si sine teste possideantur. Certe repe-
rieris plerumque hæc illos vestra causa parare: non quo utantur ipsi: sed uti vos
admiraremini. Hæc ad consolandos vos scribo: utramque vitam cognitam ha-
bens. Conuenitque ita festum agere: ut cogiteris omnibus breui decedendum
e vita: et illis/depositis opibus/et vobis/relicta paupertate. Quod et illis scri-
bam sicuti sum pollicitus: oertumque scio eos non neglecturos literas meas.

SATVRNVS DIVITIBVS SALVTFM.

Auperes nuper ad me datis literis incusarunt vos: quod ni-
hil ipsis ex facultatibus quas possidetis/imprimini: atque
omnino postularunt: ut omnia bona facerent omnibus communia: ut ad
singulos illorum sua pars rediret. Aequum enim esse: ut rerum
æqualitas constituat: neque decere: ut huic supersit: ille nullo
modo sit princeps voluptatum. Ego vero respondi/ hisce de
rebus rectius lonem consideraturum. Cæterum de præsentī negotio de-
iuriis/quibus sese pestos dies affici putant/ videbam mei officii esse senten-
tia ferre: sumque pollicitus me vobis scripturum. Sunt autem quæ postulant hæc/ ut
mihi quidem videtur/æqua. Nam quo pacto inquit tanto frigore horrentes/ tamen
obnoxii eluritioni/ postea die etiam festum celebrare possimus? Quare si vellem
et illos festi participes esse/ postularunt: ut cogerem vos: ut et de vestibus
illis impertiamini: siquæ supersunt pinguioribus/ quam quæ vobis conueniant:
utque de auro nonnullas guttulas in illos distilletis. Quod si ista feceritis in-
quiunt, non erit amplius disceptatio inter vos de bonis apud Iovem.
Sed minus/ minitantur sese ad nouam rerum partitionem prouocaturos: ut

Luciani

prīmū Iuppiter pro tribunali sedere coeperit. Atq; hac quidē facere vobis nequaquā graue fuerit: imptiri nōnihil de tātis opibus: quas possidetis, & recte possidetis. Quin de cœnis quoq; vt vobiscū cœnarēt. & hoc literis addēdū putarūt: quēadmodū vos in p̄sentia foribus occlusis, soli delitiis frueremini. Q; si quādo vobis vīsum fuerit: & illorū quēpiā post longū tēpus cōuiuiū adhibere: plus esse molestiæ in cœna q̄ voluptatis: multaq; illic i pauperū cōtumeliā fieri: velut illud. Cū nō eodē de vīno bibant dii boni, q̄ illi liberale, plane dignū, in quo & illi debeāt accusari: q̄ nō surgāt potius, abeatq; toto conuiuiū vobis solis relicto. Q; negant sese etiā ad satietatē ex illo qualicūq; vīno bibere. Propterea q̄ vestri pincerē, aures habeāt cœra obaturatas: quēadmodū olim Vlyssis focii. Porro reliqua vsq; adeo sunt turpia vt p̄geat cōmemorare quē de carniū p̄tione criminātur: deq; ministris q̄ cū vobis assistāt donec plusq̄ ad plēnū expleamini, ipsos p̄tercurrunt: aliaq; huius generis p̄multa sordida, minimeq; digna viris īgeniis. Proinde equitas/res est oīm iucūdiissima, maximeq; cōuiuiis cōgruēs. Atq; hac de causa vobis equus ille partitor in cōuiuiis p̄ficiť: vt equā oēs habeāt portionē. Videte igiť ne post hac vos iterū accusare possint. Quin potius honorabūt vos & amabūt: si paucula ista a vobis acceperit: quorū impēditū a vobis nec sentietur qdē: penes illos muneris in tēpore datī memoria semp māsura est. Pręterea nec rēpublicā administrare possitis, nī pauperes vna vobiscū in ea versent, milleq; modis felicitatē vestrā adiūuet. Neq; em̄ habituri estis q̄ diuitias vestras suspiciāt: si soli atq; apđ vosiplos in tenebris eas possideatis. Videat igiť vulgus, mireturq; vestrū argētū: mēlas: & quēadmodū p̄bibētes ad potandū inuiteris. Deīn illi inter bibēdū poculū vndiq; cōtēplent, ac pōdus expēdant, manu librantēs. Tū argumēti absolutā celaturā. Tū aurivim, vicissim artē cōdecorātis. Nā ad istū modū, nō solū illi vos probos viros & humanos p̄dicabūt: verū etiā inuidiā illorū effugietis. Quis enī inuideat impietī, dātīq; qđ equū est? Quis nō potius optet, vt q̄diutissime viuēs bonis suis fruatur? Verū vt nūc res vobis habēt, & felicitas vestra teste caret: & diuitiæ inuidiosę: & insuauis vita. Neq; enim pinde iuuat, opinor, si qs solus expleat: quēadmodū aiūt leones facere: & ex luporū genere: quos solitarios vocāt: q̄ si cū lepidis holbus, ac per oīa gratificari paratis, cōuiuiatis. Qui primū nō finet cōuiuiū surdū aut mutū esse: verū cōsuetudine sua fabulas cōuiuiis aptas, dīcteriaq; minime molesta, variaq; voluptates adferēt. Quibus rebus tēpus iucūdiissime trāsigiť. Idq; gratū est Baccho, gratū Veneri, gratū etiā Gratiis. Deinde postero die, dū comitatē vestrā referūt, beniuolentiā vobis cōciliant. Hac etiā magno fuerāt emenda. Nā illud a vo

Episto. Saturna. Fo. VIII.

bis sciscitabor: si pauperes abeat taciti, sic enim fingamus, nonne vos ea res vreret: cū nō haberetis, quibus ostētaretis purpureas vestes, comitū multitudinē, annulorū magnitudinē? Neq; iam libet referre necessario futurū: vt pauperū insidię atq; odia in vos oriantur: si soli deliriis frui velitis. Nam quę minantur vobis impcaturus sese, prorsus abomināda sunt. Ac dii phibeant, ne vnq; ad eiusmodi impcationes venire cogantur. Quandoquidē si id fiat, neq; intestina posthac gustabitis, neq; placentā: nisi si quid canis reliquū fecerit. Pręterea lenticula saperdæ liquamen vobis habebit. Porro sus aut ceruus interim dū assantur / e veru in montes aufugere parabūt. Tum aues quoq; pingues abq; alis fugam moliētes / ad pauperes auolabunt. Deniq; qđ est omnīū grauissimū, pocillatores formosissimi repēte vobis calui fient: idq; etiā fracta amphora. Super his rebus cōsultite: quę & festo sint diuina: & vobis q̄ maxime tutat: atq; illis pauprtatis onus subleuate, exiguo vętigali illos amicos habituri, neutiq; malos.

DIVITES SATVRNOS.

Vm putas Saturne / de rebus istis ad te solū scripsisse pauperes! Quin potius Iouis ipsius aures iā obsurduerūt illorū querellis: dū hec eadē vociferātur, ac nouā rerū partitionē flagitāt: ac simul et fatum inculant: q nō aequaliter distribuerit: & nos q nihil ipsis velimus imptiri. Verū nouit ille, quippe cū sit Iuppiter, penes quos sit culpa: atq; illos plerūq; obaudire. Nihilominus tamē purgabimus nos tibi, quādoquidē hoc certe tēpore princeps noster es. Nos enim omnia ista quę scribis ob oculos habētes, q̄ sit honestū de magna rerū copia opitulari iis q indigeant: quantoq; sit iucundius, simul cum pauperibus versari & conuiuiū agitare: ad eū modū assidue facimus: adeoq; in ratione vitę nos æquamus, vt nihil possit incusare is quē ad conuictum admittimus. Verū illi, primū aiunt sibi paucis opus esse. Deinde vbi semel illis fores aperuerimus nūq; de finunt alia super alia postulare. Q; nisi protinus omnia, simulq; cum dicto acceperint, mox paratum odiū: in promptu cōuitia: etiā si quid de nobis sit mentiēdum. Porro qui audiūt, fidem illis habent: ratū videlicet illos probe scire quę dicūt, propterea q nobiscum consuetudinē habuerint. Ita fit vt in alterutrum incidamus: vt aut si nihil demus illos prorsus habeamus hostes: aut profusis omnibus / ipsi protinus egeamus: iāq; in pauperum gregē veniamus. At cetera quidē vtcūq; ferenda sunt: verū inter coenas ipsas nō satis habent ingurgitari cibis: atq; aluū explere: sed iidē vbi plus satis adbibierint, tum aut puellę formosę cyathū porrigenis manū vellunt: aut cō-

cubinam vxorē ve sollicitant. Postremo cōuomito conuiuiō postero die nobis obrectant: narrantes quēadmodū sitierint, esurierintq. Q, si hęc aduersus illos mētiri videmur, vester illis parasitus lxion in memoriā redeat: qui ad cōmunis mensę honorē admissus, ac vobis dignitate equiparatus, iā ebrius vir ille egregius lunonem adortus est. Hęc atq; huiusmodi sunt propter quę in posterum statuimus, quo res nostrę sint in tuto, ne post hac illis in domū aditū prebeamus. Q, si te auctore pacto recipiāt: sese moderate petituros quēadmodū nūc aiunt: neq; quicq; flagitiose in cōpotationibus admissuros: age, conuiuant nobiscū, simulq; coenēt bonis auibus. Ac de tuniceis, sicuti iubes mittemus, & de auro, quantū facultas patietur: ac sumptus augebimus: i summa, nihil omitemus officii nostri: modo vicissim defināt ipsi arte nobiscum viuere: sintq; pro parasitis & adulatoribus amici. Ita nihil erit: qđ in nobis desyderes: si ipsi quoq; suo fungi volent officio.

DE LVCTV, ERASMO INTERPRETE.

Perpretium sane fuerit obseruare, ea quę in luctu vulgatum dicantur, tum fiant: item quę dicantur ab iis, qui eos consolantur scilicet: qđ non ferenda putent lugentes: ea quę acciderūt: & sibi ipsis, & iis quos sient. Cū haud quāq; pernouerint mala ne sint ista, ac dolenda: an contra, iucundiora, melioraq; iis quibus accidunt. Sed ex more & consuetudine dolorē accersunt. Itaq; cum mortuus fuerit aliquis: faciūt ad hūc modum. Quin prius volo tibi narrare: quas habeant de morte ipsa opiniones. Sic enim palam fiet, qua gratia superuacanea ista moliātur. Vulgi qđ hominū multitudo, quos sapiētes isti vocant idiotas, Homero/Hesiodo/ reliquisq; fabularū auctoribus super his fidē habētes, & illorū pœsim pro lege ducētes, locū quēdā subter terrā pfundū esse putāt: quē tartarū vocāt. Eū existimāt magnū & spatiosum esse: caliginosum atq; opacū: q tamē istis haud scio quo pacto illustrari videtur: quo singula quę illic sunt intraspiciant. Tum regnare in hoc specu louis fratrem, cui nomen Plutonī: vt mihi rettulit quidā hartū rerum mire peritus: ob id eo vocabulo honestatum q; mortuorū copia diues eēt. porro Plutonē hūc inferorū rēpublicā & manū vitā constituisse in hanc formā. Nā sorte obrigisse huic vt vita defunctis imperaret. Quos vbi demissos receperit, arreptos vinculis inefrugibilibus coerces: nulli prorsus permittens, vt ad superos redeat: praterq; admodum paucis ex vniuerso æuo: idq; grauissimis de causis. Interluitur autem regio illius fluuiis & magnis & horrendis, vel solo nomine. Siquidem

Cocyti, Phlegethōtes, atq; huiusmodi vocabulis appellant. Quodq; est gra-
uissimū: præiacet Acherontica palus: quæ prima excipit obuios: quā nō pos-
sis/ neq; trāsmittere/ neq; trāfire/ sine vectore. Nā & profundior est/ q̄ vt pe-
dibus trāfiri possit/ & spatiosior q̄ vt tranari queat. In summa: huiusmodi
est: vt nec auium manes possint eā transuolare. In ipso vero descēsu portaq;
quæ quidē est adamantina Aeacus est regis patrueilis: cui mādata est custo-
dia: iuxtaq; hūc canis triceps seuus admodū. Is aduenientes satis amice pa-
cateq; intuetur. Ceterū si quis conetur aufugere/ latrat/ territofq; i specum
redigit. Iā qui transmissa palude igressi sunt, eos excipit pratū ingēs Aspho-
delo confitū, ac siuius memorię hostis eog. Lethe nomen est inditū. Nam
hec/ videlicet priscis illis mortalibus narrarunt: q̄ illinc redierant. Nempe
Alceſtis & Proteſilaus Theſſalus vterq;. Neq; nō Theseus Aegeo prognā-
tus: & Homericus Vlyſſes: testes admodū graues: digniq; qbus habeatur, si
des: q̄ mihi non vidētur e fonte/ illo bibisse: alioqui non meminissent horū.
Itaq; Pluto & Proserpina vt aiebāt illi, rem publicā administrant, rerumq;
omniū dominatū obtinēt. Sed iſeruiunt his, & i administrādo pricipatu ad-
iuuāt/ sigēs turba/ furie/ poēne/ terrores/ ac Mercurius: q̄ his sane nō adest
perpetuo. Præfecti autē & Satrapæ & iudices sedēt duo. Mīnos & Rhadamā-
thus: vterq; Cretēsis: vterq; Iouis filius. Atq; hi qdem bonos ac iustos viros
qui cū virtute vitā peregiſſent: vbi iā multi collecti fuerint: velut i coloniā
quandā emittunt i campum Elyſium: vitā optimā inibi victuros. Q; si ma-
los aliquos ceperint: hos furiis traditos in ipiorū locum eiciunt pro ratio-
ne malefactorū puniendos. Quo qdem i loco/ quid tādem mali non patiun-
tur/ torri, exusti, a vulturibus arrosi, rota circūacti, saxa sursum voluentes.
Nam Tantalus ipſe ad paludē ſtat: i periculū adductus/ ne ſitī moriatur in-
felix. Rurſum alii mediocris vitę, ſunt autē hi cōplures, vagātur i prato ſi-
ne corporibus iā vmbre facti: & ad tactū ceu fumus euaneſcētes. Alſitur au-
tē videlicet noſtris libationibus iſeruiſq; quę ſepulchris iſeruntur. Adeo vt
ſi cui nullus ſit i terra reliquus amicus atq; cognatus: hic mortuus ieſunus
ac famelicus iſter illos verſatur. Hęc vſq; adeo valide vulgi aīos perſuaſerūt
vt ſimulatq; familiaris quiſpiā mortu⁹ fuerit: primū obolū illi i os ſpon-
dit: traiectionis mercedē quā vectori daturus ſit: nec illud prius expēdūt: cuius
modi nomifſima legitimū ſit, ambuletq; apud iſeros: & apd illos valeat. Attri-
cus/ an Macedonicus/ an Aeginēſis obolus. At ne id qdem cogitāt: multo ſa-
tius eſſe/ non poſſe naulum reddere. Sic enī fiat: vt non recipiente portito-
re/ poſtliminio redeant in vitā. Poſt hęc lotos eos perinde quaſi tartarea pa-

lus nō satis sit idonea lauādis hisq̃ illic degunt: & vnguētis optimis vncto
 corpore, itaq̃ victa graueolentia, tum coronatos pulcherrimis floribus pro
 ponunt splendide vestitos: ne videlicet algeant per viam: neve nudi conspi
 ciantur a Cerbero. Accedunt ad hęc mulierū eiulatus: omnium certe lachry
 me: pectorum planctus: comę dilaniatio: genarum cruentatio. Aliis autē &
 vestis discerpitur: & puluis capiti inspergitur: adeo vt viuētes miserabilio
 res sint mortuo. Nā illi humi volutantur sepenumero: capita solo allidunt.
 Hic vero decorus ac formosus / ac diligētissime coronatus / sublimis propo
 situs est & excelsus velut ad pompā adornatus. Deinde mater atq̃ adeo pa
 ter quoq̃ ex mediis cognatis progressus: ac mortuo circumfusus (Nam sin
 ge iuuenem aliquem ac formosum propositum esse: quo magis i hunc come
 petat actio fabulę) absurdas ac stultas voces emittit. Ad quas mortuus ip
 se responsurus sit: si contingat vocem recipere. Ait enim pater flebili qua
 dam voce verbum vniquodq̃ producens in longum: fili iucundissime pe
 risti mihi: mortuus es: ante diem preceptus es: me super hac misero solo re
 licto. Non duxisti vxorē: non parasti liberos: non militasti: nō coluisti agros
 non ad senectam peruenisti. Non comessaberis post hac: non amabis fili: neq̃
 cum æqualibus in comotatione inebriaberis. Porro hęc atq̃ id genus alia
 dicit, quasi putet filium adhuc rebus his egere post obitum, ac desiderare
 quidem / verum potiri non posse. Sed quid hęc loquor! Quot enim sunt qui
 equos ac concubinas, rursus alii qui pincernas etiam i funere mactarunt:
 qui vestem / reliquumq̃ mundum / pariter in rogam iniectam exasserunt:
 aut vna cum cadauere sepelierunt: perinde quasi illic sit vsurus / & apud in
 feros fruiturus! At senex iste luctum agens, hac omnia atq̃ his etiam plura
 quę dicit, neq̃ filii causa iactare videtur: vt quem sciat non auditurum, eti
 am si Stentorem clamore vincat: neq̃ rursus sua ipsius gratia. Satis enim
 erat illi, cogitare / & cognoscere / vel sine voce. Nihil enim opus est: vt quis
 apud sese clamet. Superest igitur, vt ad hunc modum delyret, ob eos qui ad
 sunt. Cum nesciat: neq̃ quid acciderit ipsi filio: neq̃ quo concefferit, Imo
 cum ne suam quidem ipsius vitam cuiusmodi sit perpenderit. Neq̃ enim
 alioqui oeu rem acerbam grauitur ferret, illum ex hac demigrasse. Filius
 igitur huic ita responderit exorato Aeaco atq̃ Orco / quo liceat rantisper
 especu proferre caput: dum patrem insanientem compescat. Homo infe
 lix quid clamas! Quid mihi molestus es! Desine vellicare comam ac vultus
 etiam cutem lacerare. Quis mihi conuitium facis ac miserum appellas &
 infortunatum, qui iā sum te multo tum melior tum felicior! Aut quid acer

Id mihi putas accidisse! An quia non sum factus senex talis qualis es tu / capite caluo / facie rugosa / incurtus genibus / segnīs / in summa totus ætate putris / multis expletis Triacadibus & Olympiadibus: deniq; ad istum modum delyrās apud testes tam multos! O demens: quid tibi videtur in vita boni: quo posthac non simus potiturus! Nimirum vsuras dicis, ac coenas, vestemq; & concubitus: eoque metuis ne rerum harum inopia peream. Non cogitas autem, longe bellius esse: non sitire, q̃ bibere: non esurire: q̃ edere: non algere, q̃ vestibus abundare. Age igitur: quando quidem ignarus videris: docebo te lugere verius. Iamq; denno incepto luctu, clama. Fili miser / nō amplius sires: non amplius esuries: non amplius algebis. Peristi mihi infelix: qui morbos effugeris: qui febrem iā non timeas: non hostem, non tyrannum: non amor discruciat: te: nō auocabit coitus: neq; huius rei causa bis aut ter quotidie perdes impensam. Heu calamitatem. Neq; contēneris factus senex: neq; molestus eris iuuenibus: si quando conspiciaris. Hac si dixeris pater: an non putas te multo veriora magisq; ridicula dicturum q̃ ista quæ modo! At vide ne illud te male habeat: dum noctem quæ apud nos est, magnamq; cogitas caliginem: proinde metuis, ne tibi præfocer: conclusus in monumento. Verum in his illud oportet perpendere: oculis putrefactis, atq; adeo exustis (Siquidē paulopost exurere me decreuistis) nihil opus erit: nec ad tenebras nec ad lumen inspiciendum. Atq; ista fortassis / vteq; ferenda. Verum eiulatus iste vester, quid mihi confert! aut quid ista peccatorum ad tibique modos percussio! aut quid mulierum immodica lamentatio! Quid autem saxum quod sepulchro imponitur, coronis ornatum! Aut quid valet, quod merum infunditis! Num putatis illud ad nos destillaturum! & ad orcum vsq; permeaturum! Nam de parentalibus ipsi quoq; ni fallor, videris: quod ex apparatu potissimum ad nos redire debuerat: id fumo correptum, sursum in coelum abire: neq; quicq; iuuare nos: qui inferne agimus. Porro quod superest / puluis est inutilis: nisi creditis nos cinere vesci. Non est vsq; adeo sterile, neq; infrugiferum Plutonis regnum, neq; nos destituit Asphodelus, vt a vobis cibos huc deportemus. Itaq; iuro per Tisiphonem: iam pridem mihi libebat vehementer exclamare: super his quæ & faciebatis, & dicebatis: sed verabat linteum ac laneisq; mihi fauces obligastis.

Atq; ita profato: mors vltima lumina clausit.

Sed dicito per Iouē. Si conuersus ad eos mortuus ille, loquas: hæc cubito inuitēs: an non videbis rectissime dicturus! Attamē vecordes isti vociferant,

Luciani

& accersito quopiam lametorum artifice qui multas antiquas calamitates in vni congerat, certaminis adiutore & Chorago abutitur vbicūq; coeperit ille, ipsi ad melos eiulatu respondentes. Verū quātum ad lamentationes attinet, oībus eadē est ineptiendī cōsuetudo. At deinceps sepulture rationē in varios diuidit modos. Nā græc⁹ exurit. Persa defodit. Indus adipe suillo oblinīt. Scythia deuorat. Muria condit Aegyptius. Atq; his quidem rem a me vīsam narro, deflocatū cadauer cōuinam & compotorem adhibet. sit autem frequenter, vt Aegyptiū aliquem indigentē pecuniā, leuet egestate pignus frater aut pater in tēpore factus. Nam libationes, pyramides, colūne, tituli ad breue tēpus duratura an non superuacanea / & ludicris simillima! Sunt vero qui ludos quoq; cōstituant ad sepulchrū: ac funebres orationes, perinde quasi patrocinentur, ac testimoniū perhibeant defuncto apud inferos iudices. Post hac omnia super est exequialis coena. Iamq; adsunt necessarii: vt defuncti parentes consolentur: suadetq; vti cibum capiant. q̄ illi per Iouem non illibentes ad id compelluntur: quippe perpetuum iam triduum enecti fame. Et quousq; quaslo flebimus! Sine quiescant plutonis manes. Qz si tibi deliberatū est oīno flere: vel ob hoc ipsum cibus est capiendus, quo tāto luctui par esse possis. Tū deniq; tū ex oīb⁹ cōtextitur duo versus homerici. Nam coepit meminisse cibi Niobe auricapilla. Tum illud. Vita defunctos flere haud finit aliuus Achiuos. At capiunt quidem illi: sed initio pudibundi: verentesq; ne post charissimorum obitū videant adhuc affectibus humanis cōmoueri. Hec atq; his lōge magis ridicula reperiet: quisquis obseruarit ea quae fiunt ī luctu: ppter ea q; vulgo existimēt mortē summū esse malum.

τέλος.

ABDICATVS LVCIANI ERASMO INTERPRETE.

Quidam abdicatus artē medicine didicit. Patrem infania laborantē reliquis medicis desperatib⁹, dato pharmaco cū sanasset: denuo recept⁹ est in familiā. Post hec nouercam infania correptā sanare iussus, abdicatur.

Aud quā noua sunt hec iudices neq; miranda: q̄ in p̄sentia facit pater: neq; nunc primū ad hunc irascitur modū. verum hac lex illi facilis est: & assuetus ad hanc causam accedit. Verū illū mihi nouo calamitatis genere accidit: q; cum nullū propriū sit crimen, qd mihi possit imponi: tamē ī periculū vocor: ne poenas dem artis noīe: nisi huic

iubenti per omnia parcere possit. Qua quidem re quid fieri possit absurdus: uti curem? ex prescripto / non iam quatenus ars valeat: sed patris arbitratu. Quare optarim equidem: ut medicorum ars, eiusmodi quoque remedium aliquod haberet: quod non modo laborantes infania / verum etiam preter equum irascētes liberare possit: nimirum quo liceat & patris iracundiae mederi. Nunc autem ipsa quidem infania leuatus est, ceterum iracundia magis etiam exasperatur. Quodque est omnium grauissimum erga ceteros omnibus sanus est: in me vnum insanit: a quo morbo fuit liberatus. Videtis igitur cuiusmodi mercedē curationis feram, cum rursus ab illo abdicor / iterum alienor a familia: ceu ob id ipsum ad breue tempus receptus, ut maiore infamia sepius eicerer domo. At ego quidem in his que prestare queam, ne expecto quidem patris iussum: ut qui pridem / non accersitus ad opitulandum accesserim. Verum ubi res est eiusmodi ut nulla omnino spes sit: tum nec aggredi velim. Porro in hac muliere multo etiam minus ausim: neque id temere. Siquidem reputo que in me facturus sit pater, si res non successerit cum iam abdicet nondum aggressum curationem. Quare doleo Iudices non uerque vicem / grauiter laborantis. Erat enim proba. Deinde patris nomine quam huius morbus excruciat. Maxime tamen mea ipsius causa: qui videar immorigerus patri: cum non possim quod iubeor prestare: partim ob morbi magnitudinem, partim ob artis imbecillitatem. At sane non arbitror equum esse ut abdicer: si quod efficere non queam id ne recipiam quidem. Itaque quibus de causis prius abdicarit me / facile fuerit ex hoc negotio coniciere. Quod ad illas / opinor / satis respondi: ipsa post acta vita. Ad hec autem que nunc obiicit, pro virili sum responsurus: si prius de statu meo pauca vobis exposuero. Ego intractabilis ille / & immorigerus / patrem dedecorans / & indigna genere meo patrans, id quidem temporis multa id genus vociferanti ac sine fine exclamanti / paucis contradicendum esse duxi. Verum domo cedēs, existimaui mihi grauissimi iudicii instar fore verumque calculum / ita actam deinde vitam: ut appareret me a paternis illis criminibus quodlongissime abesse: sed potius honestissimis studiis dedisse operam, cumque optimis viris habuisse consuetudinem. Iam vero & eiusmodi quiddam prospiciebam: ac suspicabar fore / ut aliquando pater, qui non admodum animo constaret / mihi sine causa succenseret: fallaque in filium crimina strueret. Neque deerant qui ista morbi initium interpretarentur / minasque ac tela paulo post irruituri mali. Nempe odium absque causa: mores asperos / conuitia parata, censuram seueram / clamorem / iracundiam / in summa omnia plena bilis, unde visu venturum cre-

debam, vt mihi aliquando arte medicinę foret opus. Proinde foras profectus, ac probatissimorum quos in peregrinis regionibus nancisci potui medicorum vsus doctrina, plurimo labore vehementiq; animi studio artem perdidici. Porro domum reuersus offendo patrem manifesta iam insaniam laborantem / & ab huius loci medicis desperantibus destitutum: qui non altius introspiciunt: nec admodum exacte morbos diiudicant. At ego sane, sicuti par erat facere frugi filium, neq; superioris abdicationis iniuriam recordabar: nec vt accerferer opperiebar. Neq; enim erat quicq; quod illi proprie imputare possem. Verum peccata illa omnia fuerant aliena. Nempe quemadmodum modo dicebam, ipsius morbi. Ergo cum inuocatus accessissem: non sum equidem protinus medicatus, neq; enim hic nobis mos est: neq; id precipit ars. verum illud omnium primum iubemur obseruare: sanabilis ne sit morbus an insanibilis, atq; artis terminos pretergressus. Ac tum si eiusmodi fuerit malum: vt commode possimus aggredi: aggredimur: totoq; adnitimur studio: vt egrotum seruemus. Qd si viderimus iam inualuisse superasseq;: nec manum admolimur omnino: idq; vetustam quandam legem, eorum qui primi medicinę prodiderunt artem, secuti. Qui negant tentandos esse morbos qui iam inualuerunt. Itaq; cum patrem adhuc intra spem esse perspicerem, neq; malum supra artis vires esse: diu obseruatis ac pensitatis singulis, ita demum aggrediebar, ac pharmacum fidenti animo porrexi. Multi sane eorum qui tum aderant suspectam habebant administrationem pharmaci: calumniantes curationem meam. lamq; parabant in ius vocare me. Aderat autem & nouerca pauida: atq; diffidens: non id quidem odio mei: sed q; metueret: vt pote probe sciens illum grauiter laborare. Nam sola nouerat omnia, quippe familiaris & assidue conuiuens egrotanti. Attamen ego nihil his rebus deterritus: sciebam enim futurum / vt mihi signa non mentirentur: neq; falleret ars: adhibui curam obseruato tempore idoneo. Qd erant amici nonnulli qui mihi consilium darent / ne fiderem: ne forte si res male successisset maiorem aliquam calumniam mihi accerferem: quasi patrem veneno vltus essem, memor iniuriarum quibus me affecerat. In summa, ille protinus conualuit / pristinę redditus sanitas: cognouitq; omnia. Familiares admirabantur: deniq; laudabat & nouerca, ac palam omnibus vtriusq; nomine gaudebat: tum mihi laudem affecuto, tum illi ad sanam mentem reuerso. Atq; hic quidem, nam illud de eo testari possum: neq; contatus, neq; quopiam his de rebus in consilium adhibito, simulq;

atq; rem omnem e familiaribus cognouit, irritam fecit abdicationem /
 ac denuo me filium fecit : seruatorem / ac beneficium appellans : confitens
 sese certum experimentum mei cepisse : deq; illis ante factis / semet excu-
 sans. Id factum compluribus attulit voluptatem : nimirum quotquot adea-
 rant probi . Caterum vrebatur eos : quibus abdicatio filii iucundior fuerat
 reuocatione . Proinde videbam tum non eodem modo ea re gaudentes
 omnes : sed erat cuius & colorem ilico verti sensi, & oculos turbari, & vultu
 iracundum . quemadmodum ex inuidia , odioq; solet accidere . Nos
 igitur / vt est consentaneum / in complexibus & animi gaudiis versabamur /
 vtpote vtroq; alteri reddito . Caterum nouerca paulopost egrotare protia-
 nus cepit : morbo iudices graui, & impotenti . Nam statim obseruabam : vt
 nascebatur malum . Neq; enim simplex erat aut leuis insanie species, quin
 potius vetus quidam morbus qui iam pridem delituerat in animi domici-
 lio , erupit , victorq; in apertum prodiit . Sunt autem nobis , cum alia mula-
 ta signa , insanabili laborantis insaniam : tum illud commune in hac obserua-
 ui muliere . In ceteros placatior est ac mitis : atq; illis presentibus conquies-
 cit morbus . Q; si quem conspexerit medicum : imo si vel audierit tana-
 tum de medico : in hunc supra modum incenditur . Quod & ipsum argu-
 mento est illam graui & insanabili teneri malo . Hac cum perspicerem equi-
 dem acerbe ferebam , miserebatq; mulieris , vt debui , prater meritum tana-
 to laborantis infortunio . Pater vero ob imperitiam : neq; enim nouit,
 vel originem mali quo tenetur / vel causam , vel morbi magnitudinem :
 fuisse vti medicaret , ac simile pharmacum exhiberem : arbitratus idem esse
 insanie genus : eundem morbum : eandem egrotationem : quae similem cur-
 randi rationem admitteret . Verum vbi id qd erat verissimum dico , fieri
 nullo pacto posse , vt mulier seruetur , fateorq; me morbo imparem esse
 se , indignatur ac succenset : atq; me studio detrectare : ac mulierem des-
 tituere : mihi crimini vertens artis imbecillitatem . Atq; huic quidem acci-
 dit qd solet iis qui dolent . Succensent enim omnes iis qui libere verum lo-
 quuntur . Tamen ego sane , pro viribus illi respondebo / tum meo ipsius
 nomine / tum artis . Ac primum quidem a lege sumam initium : per quam
 hic me parat abdicare : vt intelligat sibi non esse post hac eandem abdicandi
 facultatem / quae prius fuit . Neq; eni legislator omnibus o pater ista potestatem
 permittit : neq; vti quoslibet filios / neq; quoties libuerit abdicet : neq;
 quolibet de causis , verum quemadmodum patribus concessit / certis de causis irasci :

Luciani

ita prospexit & liberis: ne id immeritis accidat. Ea q̃ gratia iussit, ne libera esset ac citra iudicii vindicta: sed ad iudices vocat: aestimatores constituit qui neq; per iracundiã neq; per caluniã quod iustum sit iudicent. Nouerat enim frequenter accidere multis, vt ob causas iniquas ad iram cõmouerentur: hic quidem alicui falsæ caluniæ credens, ille famulo fidem habens, aut vxori cuiuspiam inimicę. Quare noluit rē iniudicatã agi: neq; indefensa causa liberos statim capi, vinciq;: verũ & aquã infundit: & ratio redditur: & nihil inexcussum relinquitur. Quãdoquidem solum hoc authoritatis datur patri: vt ad iudices vocet: verum iudicãdi authoritas, an merito accuset: id penes vos qui iudicio p̃sidentis. Ac nõdum spectate crimen quod mihi imponit, cuiusq; gratia nunc indignatur: verum illud prius expendite: num post hac illi ius sit abdicandi, qui semel abdicauerit: iamq; sit vsus facultate quam lex concedit: atq; hanc paternam potestatem expleuerit: deinde rursus in familiam receperit: ac superiore abdicacionem irritam fecerit. Nam ego certe iniquissimum istud esse dico: vt liberorũ quoq; sint infinitę poenę: vt multę cõdēnationes: ac metus perpetuus: vtq; lex nunc irato inferuiat: mox deinde faciat irritum, quod actum est. Rursus vt eodem modo valeat: in summa vt ius sursum ac deorsum torqueatur, vt cunq; patribus pro tempore visum fuerit. Verum initio quidem equũ erat vti concederet: cumq; indignans pariter indignaretur: ac puniendi ius faceret ei qui genuisset. Porro vbi semel potestatem absumpserit, ac lege sit abusus: iracundiam expleuerit: post hæc rursus in familiam receperit: & in hanc opinionem discesserit vt frugi putet: in his pseueret necessum est: neq; postea rescindendum aut retractanda sententia neq; rescindendum iudicium. Neq; enim scire poterat / opinor / is qui natus fuerat, frugi ne an contra esset eufurus. Atq; hanc ob causam permissum est: vt genere indignos abdicent: quos cum educabant, cuiusmodi essent futuri nesciebant. Ceterum vbi non coactus sed suapte sponte atq; authoritate ex sese comprobatũ recipit: quã deinde ratioẽ possit mutare factũ: aut quis legis vsus supest! Etenim ipse legislator: hunc admodum tecum egerit. Hic si improbus erat: dignusq; quẽ abdicares quia accidit vti reuocares! Cur denuo i familiam reduxisti! Cur legem irritam fecisti! Nã liber eras, tibiq; in manu erat ista nõ facere. Neq; enim tibi concedendum est, vt legibus tuo arbitrato abutaris, vtq; iudicia vtcunq; mutatus sit animus tuus, eo trahantur. Neq; vti, nunc irritetur leges, nũc rursus valeant, iudices interim testes sedeant, vel vt rectius dicam, ministri tuę voluntatis, modo punientes modo absoluentes, quan-

docuisti tibi visum fuerit. Semel genuisti, semel educaſti, pro his ſemel item
abdicare potes: atq; ita potes: ſi illud merito facere videaris. Verum vt hoc
fiat ſine fine, vt perpetuo, vt frequenter, vt facile: id vero ſupra patris ius
eſt. Quare per louem iudices: ne permittatis huic, vt qui ſua ſponte receperit,
ſuperioris iudicii ſententiam irritarit, iram damnarit, ruſum ad ean-
dem prouocet poenam, & ad patriam recurrat poteſtatem. Cuius tempus
iam exceſſit, euauitq; priuilegium / nec huic vni quicq; valens: quippe an-
te hac conſumpta. Etenim illud conſyderate quẽadmodum in reliquis iu-
diciis, vbi iudices ſortibus ſerunt ſententiam: ſi quis perperam pronuntia-
tum exiſtimat / permittit lex alios adire iudices. Porro ſi qui ipſi ſuapte ſpõ-
te iudices conſtituerint, delectiſq; arbitris cauſam cõmiſerint, poſt hac non
idem licet. Etenim ſi quis, quorum ſententiis initio ſtare nõ cogeſatur, hos
ſponte delegerit: iam equum eſt boni conſulere quæ ſtatuertint. Itidem ſane
tu quoq; quem antea liberum erat non recipere, niſi dignus maioribus vi-
deretur: hunc ſi probum arbitratus eſſe, denuo recepiſti: iã deinde non erit
abdicandi ius. Siquidem indignũ eſſe in quem iſta denuo fiant: ipſe reſtatus
eſt: iam de integro frugi filium eſſe conſeſſus. Itaq; nõ conuenit poenitere re-
ceptionis: ſed firma reconciliatio ſit oportet: nimirum poſt tories pronun-
tiam ſententiam: ac rem bis iudicam: primum cum abdicares: alterum
cum ipſe mutaſti conſilium: meq; in familiam reuocaſti: reſciſſis decretis ſu-
perioribus confirmas illa quæ poſtea ſunt placita. Proinde perſeueram in his
quæ proxime ſtatuisti, tuumq; ipſius iudicium ſerua. Pater ſis oportet, quã-
doquidem id abs te decretum: id probaſti: id ratum feciſti. Ego quidem ſi
natura nõ eſſem filius, ſed adoptatum abdicare velles: ne tum quidem exi-
ſtimarim tibi licere. Quod enim initio liberum erat non facere, id ſemel fa-
ctum iniquũ eſt reſcindere. Porro, eum qui primum natura ſit filius, poſtea
iudicio ſententiæq; accerſitus, quaſo num par eſt ruſum expellere, & eadẽ
familiaritate priuare ſepius! Age quid ſi forte ſeruus eſſem, ac tu quidem
primum improbum eſſe ratus in vincula conieciſſes, deinde vbi cognitum
eſt me nihil peccaſſe manu miſiſſes: num tibi liceret, vtcunq; cõrigerit ira-
ſci, ruſum in eandem reuocare ſeruitutem? Minime liceret. Iſtiusmodi igitur
acta, leges firma volunt eſſe / ac perpetuo valere. Ergo cum pluribus
etiam argumentis docere poſſim, non eſſe ius huic abdicare denuo, quem
ſemel abdicatum ſponte ſua receperit: tamen finem faciam. Hunc ſpecta-
te cuiuſmodi filiũ parat abdicare. Atq; illud nondũ dicam: me tum ſperi-
tum abdicatũ fuiſſe: nunc abdicari medicum (nihil enim mihi in hac cauſa

Luciani

suffragetur ars: tum iuuenem: nunc atate prouectum: vt atas etiam ipsa fidem faciat, me nihil peccasse. Nam leue fortassis hoc quoq;: verum tum quidem: etiam si nullo commissio peccato, vt ego quidem dixerim: sed nec benemeritus, alienabar a familia. Nūc porro cum nuper salutem dederim: ac beneficus extiterim, exigo. Quare quid fieri potest ingratus? vt mea seruatus opera, tantoq; elapsus a discrimine, protinus sanationem illam huiusmodi factis penset: nulla meritorum habita ratione: sed vsq; adeo facile mandarit obliuioni: atq; in solitudinem abigat eum qui iure sit obsecutus: cum præter ius ciceretur: neq; solum non meminerit iniuriæ: verum etiam & salutem attulerit & sanæ menti restituerit! Neq; enim exiguo iudices neq; vulgari in hunc collato beneficio: tamen huiusmodi malis nunc videror dignus. Porro q̃q; hic ignorat: quo in statu tunc fuerit: vos tamen omnes nostis: quid facientem hunc simul & patientem & quibus affectum modis ego curandum susceperim: ac medicis reliquis desperantibus, fugientibus familiaribus, nec propius accedere audentibus, talem reddidi: vt etiam accusare possit: vt de legibus disserere. Quin magis: si exemplum quaris pater: cum propemodum talis esses qualis nunc est vxor: ad pristinam sanitatem reuocaui. Quare non est æquum: vt pro his officiis/huiusmodi mihi gratia reponatur: vtq; in me vnum tantummodo sanus sis. Etenim te non mediocribus a me beneficiis affectum esse, vel ex his ipsis liquet: quibus me criminaris. Nam quem ob hoc odio persequeris: q; vxorem extremo laborantem periculo grauissimeq; affectam non sanem: qui sit: vt eundem non multo potius charissimum habeas: quum simili morbo liberarim: non gratias agas: tam acerbis ereptus malis! At tu quod quidem est ingratisimum/ simul atq; ad te redisti: protinus in ius trahis: salute donatus/ punis: & ad vetus recurris odium: eandem recitas legem. Egregiam igitur mercedem persoluis arti: dignamq; pro remediis refers gratiam: qui quidem aduersus medicum tantum sanus es. Vos autem iudices, huic concedetis, vt de benemerito poenas sumat: vt salutis authorem expellat: vt eum qui sanitati restituerit oderit: vt per quem reuixit, vlciscatur! Haud profecto concedetis: si quidem quod æquum est/ facietis. Etenim si maximum aliquod flagitium in præsentia commissem: tamen superioris beneficii nomine non mediocriter mihi debebat: cuius respectu memoriaq; conueniebat hunc præsentem iniuriam negligere & ob illa priora facile ignoscere: maxime si tam ingens sit beneficium, vt cū

Abdicatus. Fo. XIII.

nia superet : quæ postea possint accidere. Quod equidem mihi in hunc
competere puto : quem seruauit : qui mihi totius vitæ debitor est : cui præsti-
ti ut sit : ut sapiat : ut intelligat : præsertim cum ceteri omnes iam despera-
rent : seq̃ morbo in pares esse fateretur. Nam & illud opinor , ad meriti mei
cumulum accedit : q̃ cum id temporis filius non essem : cum nihil esset
causæ quæ me cogeret curationem suscipere : verum cum liber essem : atq̃
alienus : a naturali causa solutus : tamen haud dissimulaui : sed vltroneus ,
inuocatus , infusus adii , succurri , adnissus sum , sanari , restitui , meum ip-
sius patrem seruauit : de abdicatione me purgavi : iram beneuolentia seda-
ui : legem pietate sustuli : magnosq̃ beneficio redditum in familiam emi : atq̃
q̃ in tempore adeo periculoso fidem erga patrem demonstraui : meq̃ ip-
sum artis auxilio insinuaui : ac tristibus in rebus legitimus filius apparui.
Q̃ multa enim me fuisse passum arbitramini : quantum & exhaustisse la-
borum : dum adfideo : dum obseruio : dum opportunitates capto : nunc cedēs
patris vehementiæ : nunc artem adinuens ad breue tempus concedente
morbo. Est autem hoc omnium quæ sunt in arte medicorum periculosissimū
mum : huiusmodi medicari : ac propius accedere ad hos qui ad eum sunt
affecti modum . Fit enim non raro : ut exastuante malo / rablem in proxi-
mos exerceant . Me tamen nihil horum piguit : neq̃ grauatus sum : verum
aderam modis omnibus cum morbo luctans : postremo superauit pharma-
co. Ne vero quisq̃ hoc audito / protinus apud se cogitet . Quis aut quantis
labor miscere pharmacum. Etenim multa prius sunt facienda : præstruens
da via dando pharmacum : præparandum corpus : quo facilius recipiat me-
dicationem : deq̃ omni corporis habitu sollicitus sit medicus oportet : ina-
niens : extenuās : cibis idoneis alens : mouens ad omne quod conducit . Soma-
nos accersendi rationes excogitans : solitudines arte reperiens . Quibus in
rebus egroti ceteri facile pareant . At qui laborant infania : ob animi liber-
tatem , intractabiles sunt , ac gubernatu difficiles , ipsiq̃ medico periculosi :
neq̃ qui facile cura expugnentur . Proinde sæpenumero cum effecerimus : ut
iam speremus proxime adesse morbi finem : leue aliquod erratum incidens /
renouato malo cuncta illa superiora facile subuertit : curationem impedit :
artem fallit . Eum igitur qui hæc omnia sustinuerit : qui cū morbo tam gra-
ui sit luctatus : qui malum malorum omnium expugnatum difficillimū vicerit :
huic ut iterum abdicet permittetis : utq̃ leges in benemeritum interprete-
tur suo arbitratu concedetis : atq̃ eum cum ipsa natura bellum gerere si-

netis: Ego naturę parens iudices patrem mihi ipsi seruo custodior: etiam si hic quidem iniuria me afficiat. Quod si filium bene meritum, leges ut ait secutus, perdit, & a familia alienat: hic nimirum liberorum osor erit. Ego naturam amplector. Iste naturam contemnit, falsę & ius violat. O patrem iniuste prosequentem odio. O filium iniustius amantem. Nam mihi ipsi vitio verito: patre compellente: quod odio habitus: cum præter causam amo, & magis amo quam oporteat. Atqui natura comparatū est, ut patres liberos amēt magis quam liberi parentes. Verum hic studio tum leges contemnit: quę filios nihil commeritos familię seruant: tum naturā: quę parentes ad vehemens natorum desiderium incitat. Non solum enim cum plures habeat in me beneuolentię causas, maiorem uti debet beneuolentiam non adiungit. atque addit: aut quod est minus / me saltem imitatur / meumque emulatur amorem. Sed o calamitatem, quin insuper odit amantē: charitate prosequentem expellit: benemerentem lædit: complectentem abdicat: legesque liberis fauentes ceu liberis insensas: in me torquere conatur. O bellum, quod contra naturā legibus moues pater. Non sunt ista / non sunt inquam, quę admodum tu vis: leges bene conditas, male interpretaris pater. Non pugnat natura cum lege, in his quę ad beneuolentiam pertinent. Hic inter sese consentiunt, & altera utriusque auxilio est, ad delendas iniurias. Contumelia afficis benemeritum. Offendis naturam. Cur legibus quoque simul cum natura facis iniuriā? Quę cum honeste / iuste liberorum amantes esse cupiant, non pateris esse quippe quas aduersus vnum filium, tanquam aduersus multos sæpius tentes. Nec finis in suppliciis quietem inuenire: quę velint in beneuolentia liberorum erga parentes conuiuiscere. Quod alioqui ne possitas quidem aduersus eos: qui nihil peccarint. At sane leges ingratitudinis actionem concedunt / in eos qui benemeritis non retulerint gratiam. At qui non solum non refert gratiam: verum etiam punire conatur / ob ea ipsa quibus adiutus est beneficio. Consyderate: num quicquam facere possit iniquius? Itaque non posse hunc iam abdicare denuo: qui paternam potestatem semel expleuerit, ac lege sit usus: præterea non esse equum, eum qui tanta præstiterit beneficia, expellere, familiamque exigere: satis opinor demonstratum. Nunc autem ad ipsam abdicationis causam veniamus: & crimen cuiusmodi sit expendamus. At rursus ad mentem eius qui legem condidit, recurramus necesse est. Etenim ut istud tibi donemus ad breue tempus licere, quotiescunque velis abdicare: utque præterea potestatem istam tibi largiamur, etiam aduersus benemeritum: haud tamen simpliciter opinor / neque

quibuscumlibet de causis abdicabis. Neque hoc dicit legis cōditor. Quicquid vitiū
 q̃ criminatus fuerit pater, abdicato, vt satis sit tantū queri. Nam si id esset:
 quid opus erat iudicio? Verū vos istud expendere iubet iudices: nū grauius
 ac iustis de causis irascatur pater: nec ne. Hoc igitur in præsentia consyde-
 rate. Exor diar autem ab iis: quę protinus huius insaniā sunt consecuta. Iam
 primū omnī quod fecit sanę mēti redditus, illud erat. Rescidit abdicatio-
 nem. Ego seruator, beneficus, breuiter omnia eram. In his nisi fallor, nihil
 adhuc esse poterat, quod cum crimine videretur esse coniunctum. Deinde
 quid est omnium quod acculat? Quod obsequium, quā curam filio dignam
 prętermisi? Quando foris cubui? quas intēpestiuas potationes, quas comessa-
 tiones obiciis? Qui luxus? Quis leno pulsatus est? Quis accusauit? Nemo p-
 secto. Atqui hæc sunt, ob quę præcipue lex permittit abdicare. Ceterū coe-
 pit egrotare nouerca. Quid istud mihi vertis crimini? morbiq; poenā a me
 reposcis? Non reposco inquit. Sed quid? Q̃ eam curare iussus/recusas, ob
 hoc dignus fueris qui abdiceris: quippe immorigerus patri. Ast ego quidē
 cuiusmodi sint ista quę iubet: in quibus quia nō possim obsequi, videor im-
 morigerus, paulisper differem? Sed illud prius in totū dico. Neque lex huic
 concedit: vt quiduis imperet: neque mihi necesse est in omnibus omnino pa-
 rere. Quædam enim mandata sunt huiusmodi, vt si non parueris: non sis
 obnoxius poene, quædam id genus: vt nisi obtemperaris, ira supplicioq; sis
 dignus veluti si egrotēs ipse, & ego non curem. Si quid rerum domesticarū
 curandum sit: & ego negligam. Si quid rem rusticam curandā mandes: atq;
 ego recusem. Hęc omnia atq; id genus alia, probabiles adferunt causas pa-
 terne querele. Porro cetera nostri sunt arbitrii: nempe quæ ad artes, & ar-
 tium vsum pertinent. Maxime si nulla in re fiat iniuria patri. Iam si cui pi-
 atori præcipiat pater. Hæc pinge fili: illa nequaquā. Rursum musico: hæc pul-
 sa harmoniam, illam ne pulsa. Tum fabro cenario, ista cude: illa ne cude, num
 quisq; hunc patietur abdicare filium propterea, q̃ non ex ipsius arbitrio
 artem exerceat? Nemo opinor. Atqui medendī ars, quanto est honoratior
 vitæq; conducibilior: tanto conuenit esse liberiores qui hac vtuntur, ac ius-
 sum est, vt ars aliquo gaudeat priuilegio in exercēdi facultate: vt neq; co-
 gatur vsq; neq; ferat imperiū: res sacra: deorum doctrina: virorum eruditō-
 rum cura. Neq; in seruitutem trahatur legis. Neq; timori poenissq; tribu-
 nalium: neq; Calculis: ac patris minis: & indocti hominis irę sit obnoxia. Pro-
 inde si tibi palam ac simpliciter ad hunc modum respondissem. Nolo cura-
 re cum possim: sed artem soli mihi didici ac patri: ceteris omnibus imperi-

Luciani

tus esse volo. Quis est tyrannus vsq; adeo ferox: vt cogat etiam nolentem vri arte? Siquidem istiusmodi officia blanditijs precibusq; ni fallor, non legibus, ira, iudicijs, conuenit elicere: persuadere medico oportet: non iubere: vt velit non vt metuat: neq; ad sanandum adigendus est: sed vltro ac libens accedat oportet: immunis a compulsionem patris. Immunis est ars ipsa: quandoquidem ciuitates quoq; publicitus honores / preminientias / immunitates / priuilegia medicis tribuunt. Hæc igitur in genere poteram artis nomine respondere: etiam si tu me illam docuisses. Si multum studij: multum pecuniarum insumpisses: vt discerem: & vnâ hanc curationem / etiam si eiusmodi esset vt prestare possem / recusassem. Nunc illud cogita: q̃ rē modis omnibus ingrata & iniquâ facias: qui non finas me, a meipso mihi partis libere vri. Hanc ego artem tum cum non essem filius tuus perdidici: neq; tuis subiectus legibus. Atq; hanc tamen tibi didici. Huius fructum primus sensisti: cum nihil adiumenti contuleris ad eius cognitionem. Quem præceptorem mercede conduxisti? Quem pharmacorum apparatus comparasti? Nullum omnino: verum inops, ac rerum necessariarum indigens, a præceptoribus mei misertis sum edoctus. Nā abs te patre huiusmodi mihi dabatur ad discendum viaticum. molestia: solitudo: egestas: familiarium odium: cognatorum auersatio. Pro istis itaq; factis / postulas vt arte mea: vsq; earum rerum esse dominus: quas mihi paraui: tum cum mihi non esses dominus. Boni consule: si quid antehac vltro, nullo prouocatus officio bene de te sum merit? cum nullo nomine vllam abs te gratiam possem reposcere. Cæterum non conuenit sane: vt meum beneficium mihi in reliquum tempus pariat necessitatem: vt quod volēs beneficio iuui: vertatur in occasionem: vt postea nolenti præcipias. Iamq; in cōsuetudinem trahatur: vt qui semel sanauerit aliquem: semper deinde curet omnes, quoscūq; voluerit is qui sanatus est. Etenim ad istum modum fieret: vt quos curarem, eos dominos nobis creauerimus: nosq; metip̃os illis tradiderim? mercedis loco seruitutem accepturi: & ad omnia quæ iusserint obtemperaturi. Qua re quid esse potest iniquius? Quoniam te grauiter adeo laborantem restitui: ob id existimas tibi ius esse arte vtendi mea? Atq; hæc quidem dicere poteram. Si mihi hic imperasset ea quæ meæ sint facultatis: atq; ego non omnino modis omnibus, vel inuitus obtemperassem. At nunc tandem perpendite cuiusmodi sint huius imperata. Quandoquidem inquit, me laborantem insania sanasti: insaniat autem & vxor: eodemq; tenetur mor-

bo: (Sic enim opinatur) & a cæteris medicis ad eundem modum destituta est: tuq; potes omnia: id quod re demonstrasti: sanato hanc quoq; ac morbo leuato. Id si quis simpliciter ad hanc audiat modum: vehementer equum videatur: præsertim illiterato, artiscq; medicinæ imperito. Sin autem me auscultatis artis nomine respondentem: intelligetis nimirum nec omnia esse nostræ facultatis: neq; consimiles morborum naturas: nec eandem mendendi rationem: nec eadem remedia in omnibus efficacia. Ac tum palam fiet, quantum in te sit: nolis quippiam an non possis. Vos interim patienter auscultate me, hisce de rebus philosophatem: existimantes nec inelegantem fore, nec extra causam, nec alienam a re, nec intempestiuam de his disputationem. Iam primum Naturæ corporum ac temperaturæ/haud quæ eodem sunt: tamen si maxime in confesso est: iisdem ex elementis constare. Verum alia de his, alia de illis magis aut minus participant. idq; loquor adhuc de corporibus virorum: quæ neq; similia sunt omnibus: neq; eadem temperatura: neq; eadem constitutione. Vnde necessario consequitur: vt morbi quoq; tum magnitudine, tum specie differentes, his accidant vtq; alia sanatu sint facilia, atq; ad curationem spõte propensa: alia rursus prorsus desperata: vt quæ & facillime corripiantur, & grauissime a morbis prehendantur. Proinde si quis existimet: quâlibet febrim/ aut quâuis tabem aut peripneumoniam, aut insaniam quolibet in corpore vnam atq; eandem esse genere: is non videatur ponendus inter sobrios/ neq; doctos, neq; inter eos qui in rebus huiusmodi exquirendis elaborarunt. Quin idem malum in hoc corpore facile sanabitur: in hoc minime. Quemadmodum videlicet triticum, si idem in diuersos eiicias agros, aliter proueniet in plano solo, profundo, irriguo, aprico, ventis salubribus exposito, exculto, nimirum habere, lato, copiosq; fructu. Rursus aliter in montuosa petricosaq; terra, aliter in opaca, aliter in subiecta montibus. In summa: pro cuiusq; loci diuersa natura, varie proueniet. Iridem & morbi/ pro ratione corporum in quæ inciderint, aut maiores & huberiores aut minores eueniunt. Verû his ommissis pater, nec omnino discussa re, vult quâuis insaniam in quouis corpore consimilem esse, simileq; desiderare curationem. Super hæc tam multa, muliebria corpora plurimû differre a virorû corporib⁹, vel ad morbi corruptionem, vel ad sanandi spem aut desperationem, facile fuerit cognoscere. Siquidem virorum corpora bene compacta sunt, neruosa, laboribus, agitationibus, vita sub dio acta, exercitata. Contra foeminarum/ flaccida/ male

Luciani

compacta/in vmbra alita. Cádida ob sanguinis inopiam/calorisq; penuriá
& humoris superuacanei abundántiam. Quare facilius corripiuntur q̃ viro
rú: vt pote morbis exposita, nec ferétur curationē. Præcipue vero ad insaníā
procliuiora. Nam cum multú habeát iracundiæ ac leuitatis/facileq; cōmo-
ueantur: porro corporis exiguæ sint vires: facile í hoc malum prolabuntur.
Proinde non conuenit: in vtrísq; eadē a medicis sanandi rationē requirere.
Cum íntelligatis: hic ab illis longiíssimo distare interuallo: iam ab ipso proti-
nus ortu discreta: tum tota vitę ratione/tum actionibus oĩbus/tum studiis
atq; exercitiis vniuersis. Quare cum dicis. Insania laborat: adde hoc quoq;
laborat mulier. Neq; confundas hic omnia sub vnā & eandem ísaníę referēs
appellationē. Verum discretis íis/quēadmodum & natura discreuit/quid í
quoq; præstari possit cōsidera. Nam nos quēadmodum initio dixisse me-
mini/illud í primis spectamus: egroti corporis naturá / ac tēperaturam/&
cuius qualitatis magis sit particeps. Calidius an frigidius. Vígens an etate
deficiens. Magnú an pusillú. Crassum an macilentú. reliqua; id genus om-
nia. Quę si quis penitus expenderit: is demú erit idoneus cui fides habeatur
vel desperáti/vel recipienti. Quádoquidē & ísaníę innumerabilia sunt gene-
ra, & causę cōplures: nec vocabula qđem eadem. Neq; enī idem: desipere ac
delirare: rabire: & ísanire. Verum hæc oĩa nomina significát magis aut mí-
nus obnoxíu esse morbo. Porro causę: alię sunt viris, alię fœminis. Rursum
inter ipsos viros/aliæ iuuenibus/aliæ senibus, puta iuuenibus ímodica fer-
me repletio. Senibus autem íportuna calúnia, ira ípotens/quę sepe numero
íncidit aduersus domesticos. Hęc initio perturbant ánimum: deinde paula-
tim vergit í insaníam. Porro mulierum corpora & multę res ífestant: & fa-
cile í morbú adducunt. Præcipue vero si quē oderint vehemētius, aut si iui-
deant íimico secundis rerú successibus vtenti: aut si quid molestum sit: aut
si cui successeant. Hęc paulatim subgliscéria/multaq; alita tēpore/ tandem í
insaníam euadunt. Eiusmodi rerum aliquid vxori quoq; vsu venit pater: &
haud scio: an nup aliquid illi egritudine aliquá attulerit. Nihil enī illa ode-
rat, qđ morbo sane tenetur, neq; his malis vilius medici cura poterit eripi.
Q; si quis alius se facturum receperit: aut si quis eá liberarit: tum me ode-
rit licet: velut iurium. Tæcti ne illud qđem verebor dicere pater. Etiam si
non prorsus esset/vt est/desperádú: sed adhuc aliqua salutis spes levis osten-
deretur: nec sic qđem facile manú admouerem: neq; statí auderē ministrare
potionē: videlicet veritus fortuná, ac multorú hoĩm obrectationē. Vides
vt omnes arbitrantur: priuignos íuĩsos esse nouercis oĩbus: etiá si probę sue

Scaromenippus. Fo. XVII.

rint: ealq; hanc ceti cōmunē quandam mulierū insanīā insanire. Quare facile suspicatus fuisset aliquis: si malum hoc secus euenisset: neq; p̄fuissent remedia: perfidā ac dolosā fuisse curationem. Atq; vxoris quidem res pater ad hunc sese habēt modū: idq; loquor, qđ prorsus exploratū habeo: nūq̄ melius est habitura/etiā si milies biberit pharmaci: eoq; nō opera pretium conari: nisi me ī hoc solum vr̄ges vt frustrer: idq; vis vt foedam mihi famā accersā. Patere: vt mihi eiūsdē artis professores inuideant. Q; si me rursum abdicaris, ego quidem etiā si ab omnibus deserar /tamen tibi nihil imprecabor graue. Sed quid si (quod auertat deus) redeat morbus (Solē istiusmodi ferme mala irritata recurrere) quid erit mihi faciūdū? Curabo, vt nosti, tum quoq; neq; vnq̄ defuturus sum officio: quod liberis natura p̄scripsit: neq; generis, quoad in me fuerit, obliuiscar. Deīde si resipueris, nū credere deo futurū: vt me denuo recipias: illud vide. Iam ista quum facis, accersis morbum /pestemq; refricas: heri ac dudū e tantis elapsus malis cōtendis: vociferaris: quodq; grauissimum est /irascēris: ad odium propensus es: leges reuocas. Hei mihi pater /istiusmodi fuerant superioris insanīæ tuæ procemia.

Finis Erasmo interprete.

ICAROMENIPPVS SIVE HYPENEPHELVS

Erasmo Rotterodamo Interprete.

Er mille igitur erant stadia a terra vsq; ad lunā vbi prima nobis fuit mansio. Porro hinc sursum ad solē parasangę ferme quingentæ. Rursum ab hoc vsq; ad ipsū deniq; coelum /arcemq; louis in edito sitam /tantū fere spatii fuerit quantū aquila p̄be/succincte /atq; expedite queat vno die pagare. AMICVS. Dic mihi p̄ Gratias Menippe: qđ sunt ista quæ de astris loqueris /ac tacitus tecum supputas. Etenim iam dudum te affectans /audio soles et lunas: p̄terea autem et magnifica ista /māssiones ac parasangas peregrina quædam cōmemorantem. MENIP. Ne mireris Amice si sublimia /aerea q; tibi videor loqui: nā summā apud me reputo nuper actæ peregrinationis. AMIC. Nimirū Phoenicū exemplo viā stellaris notaras. MENIP. Haud quāq; per louem: quin magis ipsis in stellis sum peregrinat⁹. AMIC. Papę. longū p̄fecto somniū mihi narras. Sigdē totas edor misisti parasangas in sciēs. MENIP. Quid ais? sōniū tibi referre videor: q; mō ab ip̄o loue ip̄e reuersus adsum. AMIC. Quid audio? Itane Menippus nobis

a Ioue delapsus adest e caelo! MENIP. Ita sane. Ego tibi ab ipso illo summo Ioue hodie venio, rebus inter dictu miris / & auditis / & cōspectis. Q, si non credis: egdē hoc ipso noīe supra modū gaudeo: cū supra fidē eē video, meā felicitatē. AMIC. Et quo pacto diuine atq; Olympic Menippe, mortalis cum sim, ac terrestris quēā nō credere viro q nubes superit: q; vt Homericis dī cā verbis, Iā sit coelitu e nūero vnus. Verū illud mihi dicito si molestū nō ē, quibus modis ī altū subuectus es: aut vnde nactus scalas tāta magnitudine. Nā quantā ad faciē ac formā attinet: nō es admodū similis illi Phrygio: vt cōiectare possim⁹ te quoq; ab agla raptū fuisse: quo pocillatoris alicubi munere fungereris. MENIP. Nō me clā est te iādudū irridere. Neq; vero id oī no mirū: si narrationis nouitas tibi fabulæ videt adsimilis. Cēterū ad cōscē sum / nihil mihi erat op⁹, neq; scalis, neq; vti pueri illi⁹ ī morē ab aquila raperer. ppter ea q; alē mihi eēt ppriē. AMIC. Iā vero istd qd narras: vel ipm Dēdali factū supat. Sigdē, pter alia, nobis īscītib⁹ / miluius qspīā aut gracculus ex hoīe fact⁹ es. MENIP. Recte amice, neq; pcul a scopo cōiecisti. Etenī illud Dēdali de alīs inuētū ipse quoq; sū machinat⁹. AMIC. At iteri oīm audacissime nō verit⁹ es ne tu quoq; alicubi ī mare delapsus / Menippeū aliqd pelagus tibi cognomiē redderes: quēadmodū ille Icaritū! MENIP. Neq; q. Si qdē Icarus cū alas haberet cēra adglutinas: ea; qprimū ad solē eēt liqfa: cēta: defluxis alīs / nō mix si decidit. At nobis citra vllā cērā erāt pēnē. AMI. Istud q fieri potuit! Iā em haud scio quo pacto paulatī me adducis vt vera videant q narras. MENIP. Ad hūc ferme modū. Aquilā egregie magnā / tū astit & vulturē validū arripui. His cū alas vna cū īplīs brachiīs psecuissem. Quin poti⁹ si vacat toti⁹ cōmēci rōnē ordine tibi pcebeo. AMIC. Mihi qdē vel maxie vacat. A deo sublimis a sermone tuo pēdeo: iāq; ad narratiōis finē inhio. Ne vero me negligas p Iouē amicitie pfidē: aurib⁹ ī aere suspēsum, ob tuā narrationē. MENIP. Ausculta igit. Neq; em ciuile fuerit si spectē aim ore hiāte relictū: eūq; quēadmodū tu ais ab aurib⁹ suspēsum. Ego igit cū expēdēs ea q sunt ī vitā mortaliū: protin⁹ oēs res hūanas repperissem ridiculas, humiles / instabiles: nepe opes / spīa magistrat⁹: cōtēptis his: atq; horū studio / adiecto; aio ad ea q vere sunt bona: conat⁹ sum ab his tenebris emicare: & ad vniuersi naturā suspicere. Atq; hīc mihi mltā attulit hēitationē, primū hīc ipse q a sapiētib⁹ appellat mūd⁹. Neq; em iuenire poterā: neq; quo pacto factus fuisset: neq; quo opifrice: neq; qd eēt illi⁹ vel initū, vel finis. Deinde cū particulari cōtēplarer, multo etiā magis ābigere sū coactus. Quippe q vide rē stellas temere p celū disiectas. Tū solē ipm, qd tandē esset, scire gestiebā. Sup oīa vero q Lunē accidebāt: mihi videbant absurda ac plane mira: puta

Scaromenippus. Fo. XVIII.

hęc causam aliquā arcanā & inexplicabilē esse : cur illa subinde specię for-
māq; variaret. Quinetiā fulgur emicās, tonitru erūpens, tū pluuiā/nix/grā-
do/e sublimi demissa. Videbant hęc quoq; oīa, coniectu difficilia: quęq; nul-
lis notis dephēdi possent. Itaq; cū ad eū modū essem affect⁹: optimū factū ra-
tus sū: vt hortū vnūq; dē a philosophis istis pdiscerē. Sigdē existimabā illos
veritatē oēm docere posse. Quare cū ex illis p̄stātissimos delegissē: quātū
mihi cōiectare licebat: e vultus austeritate, eq; coloris pallore, ac barbę pro-
funditate. Mirū em̄ vt mihi ex ipso protin⁹ aspectu sublimiloquos quosdā
et cōlestiū rerū peritos viros p̄ se ferebāt. His vbi memet docendū tradidissē
magna pecunia: quā p̄tim euestigio p̄sentē numerauī: partim tū me p̄-
soluturū sum pollicitus: vbi ad philosophiā summā puentū esset: nō graua
har erectus ad nugas doceri: & vniuersi dispositionē discere. At illi tātū ab-
erāt: vt me pristina liberarēt incitīa: vt ī maiores etiā dubitationes cōice-
rēt: principia nescio q̄ ac fines/ tū īsecabilia/inania/syluas/īdęas/atq; id ge-
nus alia mihi quotidie offundētes. Verū illud interī mihi videbat oīm esse
grauissimū : q; cū nihil inter illos cōuenīret: verū pugnatia, diuersaq; īter-
se oīa loquerētur: tamē postulabāt vt sibi fidē haberē : ac ad suam quīsq; ra-
tionē me conabatur adducere. AMIC. Rem absurdā narras. Si viri cum es-
sent sapientes, inter sese de rebus factiose dissidebant: neq; de iisdem eadem
probabant. MENIP. Atqui rīderes amice: si audieris illorum arrogantiam
et ī differendo prodigiosam confidentiam. Quī quidem cum humi īgre-
derentur: nihilōq; p̄stātiores essent nobis quī super terram ambulamus
ne cernentes quidē acutius q̄ quīuis alius astans : nonnulli cęcutientes etiā
senio atq; inertia : tamen & cōeli terminos perspicere sese profitebantur:
Solem quoq; ipsum dimetientes: & ea quę supra lunam sunt aggredientes.
Ac perinde quasi ex ipsis delapsi stellis, ita & magnitudinem illarum, & fi-
guram explicabant. Ac sapenumero cum forte ne illud quidem certō scia-
rent, quot stadiis a Megara abessent Athenę: tamen spatium quod interest
inter solem & lunam, quot esset cubitorum audebant pronunciare. Tū ae-
ris altitudinem, maris profunditatem, terrę ambitum dimetiētes. Ad hęc
circulos depingebant: ac triangulorum figuras super quadrangulos indu-
centes: neq; non sphaeras quasdam picturatas: cōelum scilicet ipsum metiē-
tes. Iam vero illud an non insulsum, & insignis arrogantia: q; cum de rebus
vīsgadeo incertis loquantur, nihil tamen ita proponūt: quasi cōiecturis du-
cātur: verū supra modū contēdunt: neq; vllū vincendi locū aliis relinquit.
Tātū nō iure iurādo confirmātes Solē massam esse candescētā: īcōli lunam
stellas aquā potare: idq; solē veluti situla quadā per funē demissa vaporem

Luciani

e mari attrahente, atq; illis omnibus ordine potu distribuere. Nam quanta sit in dictis pugnaria: id haud difficile fuerit cognoscere. Iam mihi specta per loue: nunc illorum decreta inter se consentiant, ac non magis longissimis diffusa iter uallis. Quoadq; de primis de ipso mundo varia est sententia: cum aliis & ingenit⁹ et nunc interiturus esse videat. Rursus alii & opifice illius & fabricandi modis eloqui sint ausi. Quos eodem cum primis admirabar: propterea quod cum deus quendam rerum omnium opifice proposuissent: non illud etiam adderet: vel unde is esset perfectus aut ubi loci consisteret: cum omnia fabricaret. Nam ante uniuersum exortum non possis vel tempus/vel locum imaginari. AMIC. Prorsus audaces quosdam Menippe homines ac prodigiorum auctores mihi narras. MENIP. Quid asit: si iam audias vir optime qui differat: & de Ideis & de incorporeis: tum qui de finito & infinito nugantur! Nam & his de rebus acriter inter se digladiant. Dum alii sine circumscriptione uniuersum, alii contra finem illud nescire existimant. Quin insuper quod ex istis complures esse mundos demonstrabant: dantes eos qui de hoc velut uno quopiam illorum disputaret. Rursus alius nescio quis vir haud quamquam amic⁹ paci, bellum rerum omnium parere esse censebat. Nam de diis: quod iam attinet loqui! Cum his deus esset numerus: illi rursus, per canes & anseres ac platanos deierarent. Deinde alii / reliquis omnibus diis expulsis / uni soli rerum omnium imperium tribuebant: ita ut mecum etiam animo discruciarer, cum tantam audire deorum inopiam. E diuerso alii liberaliores multos deos faciebant: ac dissectis illis / hunc aliquem primum deum appellabant: his secundas aut tertias diuinitatis partes tribuebant. Ad hec, alii incorporeum quiddam et informe putabant esse numen. Alii corpus esse imaginabant. Deinde non omnes erant in hac opinione: ut putarent diis esse curae res mortalium: verum erant nonnulli, qui eos omni cura liberantes, haud aliter atque nos consueuimus etate defectos a ministeriis dimittere: nihil aliudmodi eos inducit: quam cuiusmodi in comediis induci solent satellitia. Iam alii superantes haec omnia: ne esse quidem ullis omnino deos credebant, sed mundum nullo domino, nullos ducere temere ferri sinebant. Atqui cum haec audiebam verebar non habere fidem viris altifremis, ac pube barbatis. Neque tamen iuenebam: ad cuius dicta me vertere: ut aliquam illorum sententiam nanciscerer irrephebam, ac nequaquam ab alio subuerbam. Itaque plane tandem Homericum illud mihi vsu veniebat. Nam se penumero anim⁹ incitabat: ut huic alicui illorum credere. Sed me mens diuersa vetabat. In quibus omnibus cum perplexus hesitare desperabam futurum: ut super his verum aliquid in terris audire: ceterum unica tantum via uniuersa dubitatione liberari posse. Si ipse alius aliqua ratione additis / in coelum ascenderet. Eius rei conficiende spem mihi praeiuit primum ipsa cupiditas: deinde fabularum scriptor Aesopos: qui aquilis ac Scarabeis interdum & camelis coelum adiri potuisse demonstrat, verum ut mihi

Menippus. Fo. XIX.

ipsi alæ prouenirent aliquando/ id nulla ratione fieri posse videbatur. Cæterū si vulturis/ aut aquilæ alas induissem: nā has solas sufficere ad humani corporis modū: futurū forsitā vt mihi succederet experientia. Itaq; cor reptis auib; alteri dextram alam/ porro vulturi sinistram amputaui: idq; admodū scite. Deinde quū obligassem/ humerisq; loris validis accommodassem/ tū summis pennis anas quasdam manibus inferendis addidissem, mei ipsius periculum faciebam/ primū subiliēs ac manibus interim subseruiēs/ et anserū exemplo paulum adhuc a terra volatu me sustollēs/ inter volādū summis interim pedibus ingrediēs. Postea quū res ex animi sentētia succederet, iam audacius etiā experimentū aggrediebar: consensaq; arce demsi meipm p præceps: atq; inde in ipm ferebar theatrū. Mox vbi nullo periculo deuolassē, sublimia iam et ardua cogitare coepi: ac tollens me a Parneatho siue Hymetto ad Geraneā vsq; volabam. Rursum inde ad Acrocorinthum subuolauī: deinde supra Pholoen et Erymanthū ad Taygetum vsq;. Ergo quū tandē audax facinus satis essem meditat⁹: iāq; pfectus et alriuol⁹ euasissem: nō amplius de pullis imitādis cogitabā: verū cōsēso Olympo cibo glēuissīmo past⁹/ inde recta in cælū tēdere coepi: initio qdē oborta oculorū vertigine ob pfunditatē. et postea ferebā et hoc quoq; facile. Verū vbi iam ipsi lunæ vicinus eē/ plurimūq; nubiū essem emēsus, sentiebā me defatigatū/ maxime in ala sinistra/ nēpe vultulina. Huc igi⁹ diuerſi/ ac sup eam insidēs requiescebā/ in terrā interim e sublimi respiciēs: neq; secus q̄ Homericus ille Iuppiter nūc bellaciū Thraciū regionē despiciēs/ nūc Mysorū/ mox (si libuisset) Graciā/ Persidē/ Indiāq;: ex qbus oibus varia quadā voluptate pfundebar. AMIC. Ergo ista quoq; narrabis Menippe: ne vlla prīus pegrinationis pte fraudemur: quin potius sigd obiter in itinere cōspexisti/ fac vt hoc quoq; sciamus. Nā ego sane haud mediocria dicturū te expecto: de terræ forma: deq; oibus quæ in terra sunt: cuiusmodi tibi visa sunt ex alto contemplanti. MENIP. At tu qdē recte cōiectas Amice. Quāobrē quaten⁹ licet consēsa luna inter narrandū peregrināti comes esto/ simulq; meci cōtemplare totā terræ speciē/ habitūq;. Atq; initio qdē admodū pusillam quādam terrā mihi videre videbar: multo, inquā, luna minor ē: ita vt ego repē te intēris oculis dū dubitārē/ vbinā essent tanti illi mōtes/ ac tantū mare: quod in Rhodiorū colossū cōspexissem: tum Phariā turrim: haud dubie prīus vbinā esset terra nūc prīus latuisset: verū ista q̄ sint sublimia/ præq; ceteris eminētia/ præterea oceanus paulatim ad solem replendescēs indicabant terrā esse id quod videbam. Mox vbi fixius intenderem oculos, iam mihi omnis mortalīū vita corpit esse conspicua: nō solum singulæ nationes

atq; vrbes: sed plane videbam nauigantes/ bellantes/ agricolantes/ litigāres
mulieres/feras: et vt summatim dicam

Quicquid tellus educat alma.

AMIC. Ista quæ nunc dicis hand quæ sunt verisimilia: ac secū pugnantiā.
Eteñ quū paulo ante Menippe terrā requireres ppter ingens in medio in-
teruallum in arctū contractā: adeo vt nisi colossus tibi fecisset indicium, forsi-
tan aliud quiddā videre te credidisses: qui repente factus lynceus/ cūcta q̄
sunt in terra dignoscis/ homines/feras/ ac p̄p̄modū etiā culicū mīdos. ME-
NIP. Recte tu quidē admones: nā qđ maxime dictū oportuit / id nescio quo
modo praterii. Siquidē quū ipsam quidē terrā cōspectā agnoscerē: ceterū
reliqua nō possem p̄spicere ppter altitudinē: nimirū iam nō ptingente ocu-
lorū acie: grauit̄ ea res me discruciat̄ / ac vehemēter pplexū habebat.
Ego quū ad hūc modū essem sollicitus ac p̄p̄modū etiā lachrymarer / adest
a tergo sapiens ille Empedocles ea specie vt carbonariū quēpiā esse diceret
cinere oppletus/ atq; exustus. Hūc ego quū vidissem (dicendū est enim) nō
nihil perturbabar/ ratus dāmonē aliquem lunarem videre me. At ille. Bo-
no, inquit, es animo Menippe.

Nullum ego sum numen: quid me immortalibus aquas?

Sū Empedocles ille physicus: eteñ vbi me prācipitē in crateras inieciſsem
fumus ab Aetna raptū huc subuexit. Itaq; nunc lunā incolō: aeri uagus plā-
runq; ac rore victo. Adsum aut̄ hāsitantia istā tibi adempturus: nā illud
(nī fallor) male te habet/ torquetq; qđ nō liceat tibi p̄spicue terram cernere.
Bene abs te factū est: inquā optime Empedocles: vbi primū deuolāro rurſ⁹
in Græciā tui memor sacrificabo tibi in fumariorum: atq; in Nouilunisi/ ter ad
lunā inhians vota faciam. Imo per Endymionē inquit ille: haud huc accessi
prāmiū gratia: sed affectio quā dā mouit aīn meū quū te vidē affectū mo-
lestia: verū scis quid facies: quo perſpicax fias? Nō p̄ louē, inquā, nisi tu mi-
hi forsitan caliginē amoueas ab oculis: nā in prāsentia videor nō mediocri-
ter lippire. Atqui me, inquit ille, nihil erit opus. Eteñ vt acute videas id
ip̄e tecū e terra allatū habes penes te. Quid igit̄ est istud inquā? neq; eñ no-
uī. An ignoras, inqt, te dextrā aquilæ alā indutū esse? Scio inquā maxime
sed qđ alā cū oculo? Qm̄, inqt, aquila inter animātiā cātera acutissimi vis⁹
est: vnde sola solem aduersū obtuet: atq; ita demū est rex et ingenua aquila
si non cōnuētibus oculis aduersus radios aspiciat. Ita quidē aiunt inquā
Quare iā me poenitet qđ nō meis exēptis oculis aglinos inseruerim cū huc
ascenderē. Nā nūc sane dimidiatus aduenio/ neq; oī ex pte satis regaliter ad-
ornatus: quā magis adfils videor nothiſ istis et abdicatis. Attū i te est, in-

Icaromenippus. Fo. XX.

quit, vt p̄tinus alterū oculū regalem habeas. Eteḿ si affurges/velisq; cohī-
bita vulturis ala/alterā solam mouere,iuxta p̄portionem alā dextro oculo
cernes acute,quo minus altero cēcutias/nulla ratione succurri potest:pro-
pterea q̄ ad p̄tē p̄tineat deteriorē. Mihi,inquā,satis est /si vel dextra ex pte
agilino more cernā. Nihilo eḿ fuerit deteri⁹:cū mihi nō raro vidisse videat
fabros altero oculo melius etiā ad regulā exæquātes ligna.Hæc locutus sū
ea faciēbā quæ p̄ceperat Empedocles:ille interim paulatī subducēs sese sen-
sim in fumū euanuit. At sū atq; mouissem alā,ingēs lumē mihi circūfulsit:
adeo vt cūcta fierēt in cōspicuo quæ hacten⁹ latuerāt. Deflexis igit in terrā
oculis,clare videbā et vrbes/et hofes:et quæ fiebāt:neq; solū ea q̄ sub dio/ve-
rū etiā q̄ domi faciēbant:rati sese a nemine videri. Ptolomātū vidi cū sorore
rē habentē. Lyfimacho struentē insidias filiū. Antiochū Seleuci filiū nouerq;
clanculū innuentē. Thessalū Alexādrū ab vxore tolli e medio. Antigonū si-
liū vxorē adulterio stuprantē. Attalo venenū porrigētē filiū. Rursū-ex alte-
ra pte Arsacen interficientē mulierculā:et Arbacē eunuchū gladiū educē-
tem in Arsacen. Porro Spartinus Medus e cōuiuio foras p̄trahebatur a sa-
tellitibus,calice aureo in frontē impacto. Atq; his ferme cōsimilia tū in Li-
bya tū apud Scythas ac Thraces ī regiis geri licebat cernere. Nepe adulte-
rātes/occidētes/insidiātes/rapiētes/peierātes/trepidātes: nōnullos ab inti-
mis amicis p̄di. Ac regū qdē negotia hmōi mihi spectaculū exhibebāt. Cæ-
terū q̄ faciēbāt plebei lōge magis erāt ridicula. Sigdē et inter hoc videbā
Hermodorū Epicurē ob mille nūmū peierantē. Agathoclē Stoicū de mer-
cede discipulū ī ius vocatē. Clinia rhetorē ex Aesculapii fano phialā aureā
suffurantē. Herophilū Cynicū in fornice dormientē. Quid eḿ alios cōme-
morē:q; parietes pfoderent:q; lites agitabāt:qui foenerabāt:qui reposcerēt?
Nā variū quoddā et vndiq; mixtū erat spectaculū. AMIC. Atqui recte fa-
cies Menippe,si ista quoq; retuleris. Cōsētaneū est eḿ te ex his nō vulgare
cepisse voluptatem. MENIP. Ne fieri quidem potest Amice vt cūcta ordī-
ne recenscam: quū spectare modo ista fuerit difficillimū: verum rerum fa-
stigia eiūsmodi ferme videbantur: qualia refert Homerus in clypeo: vbi
erant conuiuia/nuptiæq;. Altera ex pte iudicia/et conciones. Rursū alia
ex parte sacrificabat quispiam. In proximo vero conspiciēbatur aliquis lu-
ctum agens. Porro quum ad Geticam respicerem, videbam belligerantes
Getas. Rursū vbi ad Scythas deflecterem /cernere erat errantes in
plaustris. Mox vbi paululum in diuersam partem deflectissem oculum, spe-
ctabam agricolātes Aegyptios. Phoenix scortabatur. Cillix latrocinebatur.
Lacon loris cēdebatur. Atheniensis causas agebat. Hæc omnia quū eodem

Luciani

tempore gererentur : cogita nūc cuiusmodi vīsa fuerit rerū confusio. Non aliter : q̄ si quis producat multos saltatores : vel potius multas choreas. deinde p̄cipiat vt omīssō concentu propriam quīsq; cantionē canat. Deinde si certatim canat vnusquisq; & peculiarem suū cantū absolūere studeat, vōcīsq; magnitudine vicinū superare contēdat: cogita tecū per louem cuiusmodi futurus sit eiusmodi cantus. AMICVS. Modis omnibus Menippe ridiculus ac confusaneus. MENIPPVS. Atqui amice / hoc genus sunt omnes qui ī terris choreas agūt: oīsq; mortaliū vita ex huiusmodi constat discrepātia: quippe qui non modo sonent absona: verū & ornatu sint dissimili, diuersaq; moueant: neq; quicq; idem cogitent: donec choragus omnes e scena exīgat: negans diūtius choreas ducere oportere. Id vbi factū est iam omnes sunt inter se similes : taciti, nec amplius cōfusam illā, & incōpositā canētes cantionē. Verum in vario ipso ac multiformi Theatro / videlicet ridicula erant quæ gerebātur omnia. præcipue vero mihi risum mouebāt īī qui de agrorū finibus contendebant : quīq; sibi placerent hoc nomine q̄ Sicyoniū agrū colerent: aut q̄ Marathonis eam partem haberent, quæ est iuxta Oenonē: aut q̄ in Acarnania iugerū mille possiderent. Cū vniuersa Græcia, quemadmodū id tēporis mihi e sublimi despicienti videbatur, quatuor digitorū spatīū habere videretur. Attica nisi fallor proportiōe, minima pars erat. Itaq; perspexi quid esset reliquū: qd̄ diuitibus istis animos tolleret. Et enim is qui inter hos q̄ plurimū agri possidebat: vix vnā ex Epicureis Aromis colere mihi videbatur. Caterū vbi ad Pelopōnesum flexissem oculos: deinde terrā Cynosuræ subiectā aspexissem: veniebat in mentē pro quātula regione quæ nihilo esset latior lente Aegyptia: tam ingens Argiuorum ac Lacedæmoniorū multitudo cecidisset vno die. Porro si quē cōspexissem auro superbientē: q̄ annulos haberet octo: phialas quatuor: magnopere ridebam & hunc. Nam pangūt vniuersum / vna cū ipsis metallis vix erat magnitudine mīcæ. AMICVS. O te felicē Menippe: qui tam nouū spectaris spectaculū. Sed age dic mihi per louem, ciuitates atq; homines ipsi, quāti videbātur: ex alto contēplanti! MENIPPVS. Equidem arbitror te sæpenumero formicarū concionē vidisse. Aliquas in orbem obambulantes: nōnullas exeuntes: rursum has in ciuitatem redeuntes. Atq; hæc quidē simū exportat: hæc alicūde raptam fabæ tunica, aut dimidiatū frumenti granū currens apportat. Consentaneū est autē pro ratione vitæ formicarū: esse apud illas et ædīū fabros, & concionatores, & magistratus, & muficos, & philosophos. Sed vrbes sane cum ipsis viris, formicarū nidis maxime videbātur adsimiles. Q; si tibi videtur humilior exemplum: viros cum formicarū republica

Jcaromenippus. Fo. XXI.

conferre: vetustas Theſſalorū fabulas ſpecta. Reperies enim Myrmidonas/
gēre bellicoſiſſimā e formicis viros natos eſſe. Iā poſtea q̄ ſatis ſpectabilem
omnia, ſatisq̄ riſiſſimam, excuſſi meipſum: ſubvolavi

Ad reliquos diuos Iouis alritonantis in aedes.

Nondū ſtadiū aſcenderā, cū Luna/ ſcēminea ſonās voce Menippe iquit: ita
tibi cōtingant q̄ opas. Inferui mihi in re quapiā apud Iouē. Dic inquā neq̄
enī erit moleſtū: niſi ſi qd oneris ſit portādū. Nūtiū inquit quēdā haud gra
uē ac petitionē meo noīe Ioui pferes. Enecor Menippe: & multa, & intolerā
da ab iſtis philoſophis audiēs. Quibus p̄terea nihil eſt negotii: niſi vt curio
ſi res meas exgrāt. Quæ ſim. Quāta ſim. & quam ob cauſam diſſecer, dimi
diatq̄ ſiā: curq̄ vtrinq̄ gibboſa videar. Tū hi me dicūt inhabitari: illi ſpe
culi ritu/ ſupra mare ſuſpēſam eē. Alii rursus/ qd̄ quiſq̄ ſecū excogitarint/
hoc mihi tribuſit. Poſtremo: ipſm quoq̄ lumen aiūt mihi & furtiuū eſſe &
adulterinū: qd̄q̄ ſuperne a ſole proficiſcatur: neq̄ ſinē faciunt: etiam cū hoc
quī mihi frater eſt cōmittere me, & factionē inter nos ſerere conātes. Neq̄
ſatis erat illis: quæ de ipſo dixerūt ſole: ſaxū eſſe illū, & maſſam candētem.
Et tamen q̄ multarū rerū illis ſum conſcia: quas noctu patrant, turpiſſimas
et execrandas: cū interdū tetrici ſint, & aspectu virili, habituq̄ graues &
imperitorū oculos in ſe cōiectos habētes. Atq̄ ego cū iſta videā: ſileo tamē.
Neq̄ enī decorū arbitror: retegere atq̄ in lucē efferre nocturnas illas dia
tribas: & quā quiſq̄ in opto viuat vitā. Quinetiā ſi quē conſpicerē adulate
rantē, aut furantē, aut aliud facinus q̄ maxime nocturnū audentē: cōtinuo
cōtracta nube tegebā: ne vulgo oſtenderē/ viros ſenes/ ea gerētes quæ neq̄
barbē prolixę, neq̄ virtutis profeſſioni eſſent decora.

At iſtis pro nihilo eſt oratione me diſcerpere/ modiſq̄ oībus cōtumelia affi
cere. Adeo vt/ teſtis eſt mihi nox ipſa/ ſēpius in aīo habuerim q̄ poſſem hinc
longiſſime demigrare quopiā: vbiliceret curioſam iſtorū linguā effugere.
Hęc igitur memineris vt Ioui renſities: ſimulq̄ illud addas ne fieri qdē poſ
ſe: vt hoc in loco durē, niſi phyſicos illos cōminuat: dialecticis os occludat
Stoam demoliaſ: Academiā exurat: quæ in Peripato habētur diatribis ſinē
imponat. Siquē ad hūc deniq̄ modum fiet, vt mihi paretur quies, definātq̄
me quotidie cōmetiri. Fient inquā quæ mādās, ſimulq̄ recta ad ipſum coe
lum tendebam.

Nulli vbi comparent hominūve bouūve labores.

Etenim paulo poſt ipſa etiā Luna mihi perpuſilla videbatur e ſublīmi. Tā
dem & terrā obtexerat. Porro relicto ad dextram ſole per ipſas volans ſtel
las tertio die ad coelū peruēni. Ac primū quidem mihi viſum eſt/ protinus

Luciani

ita vt erā introire: ratus facile fieri posse vt fallerē: quippe dimidia mei pte aquila. Porro aquilā sciebā iam olim esse loui familiarē. Post apud me ppēdebā illos q̄primū dephēsiuros eē me: qui alterā alā vulturinā indutus eēm. Quapropter optimū factū ratus, nō temere venire in periculū: adiens pulsaui fores. At Mercurius audito pulsu, ac nomē percontatus meū, festinatō abiit: loui renūciaturus. Nec multo post intro sum accersitus, magnoperē pauitās ac tremēs. Offendog deos omneis pariter cōsidētes: nec hos abiq̄ sollicitudine. Nōnihil em̄ animos illorū turbabat nouus & inopinatus aduentus meus. Et quantū antea, nūq̄ expectabāt futurū, vt mortales omnes mox aduenirēt: ad eūdē modū alati. Porro Iuppiter / admodū terribili vultu, toruoq̄ & Titanico me obtuens, iquit. Quisnā es, & vnde venis? vbi nā vrbs tibi: quīue parētes? Hoc vbi audissem, p̄p̄modū metu sum exanimatus. Attamē cōstiti stupidus, p̄p̄q̄ vocis magnitudine attonit⁹. Aliquātō post ad me reuersus, oīa dilucidē exposui: ab ipso exorsus capite. Quēadmodū cōcupissem sublimia illa cognoscere. Quēadmodū accessissem ad philosophos. quēadmodū pugnātia loquētes audissem. Quēadmodū despasssem: distractus illorū dictis. Deinde meū inuētū: tum alas, reliquaq̄ oīa, vsq̄ ad ipm̄ coelū. Post oīa addidi, quā Luna mādarat. Itaq̄ ridēs Iuppiter exporrectis aliquantū supciliis, Quid dicas inqt de Zero & Ephialto: cū ausus sit & Menippus in coelū ascendere? At in plēntia qdē, te ad hospitii cōsuetudinē inuitamus. Cras inquit, sup his quorū gratia huc aduenisti, dato responso dimittemus. simulq̄ cū dicto surgens, ibat ad eā coeli partē vnde maxime oīa poterant exaudiri. Iam enim tēpus erat: vt votis audiendis consideret. Atq̄ interim inter eundū percontabatur me super his negotiis, quā essent in terra: ac primū quidē illa. Quanti nūc venit triticū in Grācia. Et nū superior hyems grauius vos tetigit. Et num holera egēt hymbre copiosiore. Sub hac rogabat: nūquis adhuc superesset e Phidiē genere. Et quā ob causam Atheniēses tot annos louialia intermisissent: & num in animo haberēt Olympiū suū absoluerē. Et nū essent cōphēsi: qui tēplū Dodonū sacrilegio spoliassent. Ad ea cū respōdissem, Dic mihi (inqt) Menippe: de me vero quā habēt hoies opinionē? Quā iquā o here, nisi maxie piā? nimirū oīm deorū regem esse te. Ludis tu qdē inquit. Cēterū ego cōtentionē illorū pbe noui: etiā si nihil fateare. Sigdē fuit olim tēpus cū illis & vates esse viderer, et medicus. In summa vnus erā oīa. Tū louis plenē erat, & viā oēs simul & mortaliū conciones. Pisa ac Dodona splendide erant / ac cōspiciendē oībus. Porro p̄ fumo sacrorū, nec attollere oculos mihi licebat. Verum posteaq̄ Apollo apud Delphos constituit oraculū: Aesculapius medicinā officinā

Icaromenippus. Fo. XXII.

Pergami: simul atq; Bendidiū natū est in Thracia: Anubis tēplū in Aegyptō: Dianæ apud Ephesios: ad ista quidē concurrūt oēs: solēnes cōuentus celebrāt: Hecatombas offerūt: mihi vero tāq̃ ætate defecto, abunde magnū honorē habuisse se putāt: si solido quiquēnio sacrificarint in Olympia. Proinde videas aras meas frigidiores, q̃ sunt vel Platonis leges, vel Chrysippi Syllogismi. Huiusmodi quēpiam confabulati in eū peruenimus locum: vbi confessus erat ad exaudienda vota. Erant autē ordine sitę fenestrę, cuiusmodi sunt ora puteorū, habentes opercula. iuxta vnāquāq; sella posita erat aurea. Itaq; Iuppiter cū ad primā assedisset, detracto operculo, prębuit sese petentibus. Optabant autem ex omni vndiq; terra diuersa, variq;. Nā ipse quoq; ad motis pariter auribus simul audiebam vota. Erant autem huiusmodi. O Iuppiter contingat mihi regnū. O Iuppiter contingat, cepas & alia mihi puenire. O Iuppiter vtinam pater mihi breui moriatur. Rursum alius aliquis dicit, Vtinam existam hæres vxoris. Vtinam nemo resciscat me struxisse insidias fratri. Contingat mihi vincere litem. Coronari Olympia. Porro ex his qui nauigabant, hic optabat vt spiraret Boreas: ille vt notus. Agricola optabat pluuiam. Contra fullo solem. At Iuppiter audiens, et singula vota diligenter expendens: non omnibus pollicebatur.

Verum hoc concessit Saturnius: abnuie illud.

Nam iusta vota per os fenestrę sursum admittebat, admissa ad dextrā statuens. Rursum iniqua remittebat irrita, statu deorsum redigens: ne possint ad cælum accedere. Super vno quodam voto videbam illum etiam ambigentem. Etenim cū essent duo: qui diuersa peterēt: æquales victimas pollicitantes: nō inueniebat vtri potius annueret. Itaq; iam academicon illud illi accidebat, vt nihil statuere posset. Verū exemplo Pyrrhonis suspēsus hęrebat etiam ac considerabat. Porro cū iam satis vota proponētib; dedisset operā: ad proximā digressus sellam, & ad secūdā fenestrā, prono capite cœdera feriētibus, ac iurātibus dabat operā. Vbi his quoq; respōsum esset, ac Hermodorū Epicurēū fulmine cōminuisset: ad primā deinde sellā sese trāstulit: de diuinationibus omnib; & auguriis auditurus. Hinc ad sacrificiorū fenestrā transiit, per qđ fumus ascēdēs denūciabat Ioui nomen vnusquisq; qui rē diuinā faceret. Rursum omissis his ventis & horis mādabat: qđ facere deberent. Hodie apud Scythas pluiro: apud Libyes fulgurato: apud Græcos ningito. At tu borea spira in Lydia. Tu note quiesce. Zephyrus Adriani vndas cōcitet. Tum in Cappadociā grandinis mille modii dispgant. Tandē oibus ferme ordinatis, discedebam⁹ in eū locū vbi cōpotāt dii. Iā em̃ coenę tēpus erat. Meg Mercurius arreptū iussit accumbere iuxta Panem &

Luciani

Corybætes & Attim ac Sabarifi: Inqlinos istos & æcipites deos. Interea panẽ exhibebat Ceres: Bacchus vini: Hercules carnes: myrtũ Venus: Neptun⁹ Menides: simul interim et ambrosiã et nectar furtim degustabam. Nã optimus ille Ganimedes, vt est hominũ amans, siquãdo cõsperisset Iouem auertere oculos/nectaris cyathũ vnũ/nõnũq̃ etiã duos mihi infundebat. Dii vero quẽadmodũ alicubi dixit Homerus / et ipse opinor/vt ego illic cõspicat⁹ neq̃ frumentũ edũt/neq̃ potãt nigrantia vina: verũ ambrosiam apponũt / et nectare inebriãtur: præcipue vero gaudent vesci sacrificiorũ fumo vna cũ ipso nidore: subuolante ad hæc sanguine victimarũ: quẽ sacrificãtes aris infundunt. Caterum inter coenandũ et Apollo cithara canebat/ et Silenus Cordacẽ saltabat: et musæ surgẽtes in medium tũ Hesiodi Theogonias nobis canebat: tum primũ ex Pindaricis hymnis odam: deinde omnium saturi requieuiamus: quo quisq̃ sederamus loco: satis vuidi potu.

At reliqui noctem diuĩq̃/hominesq̃ per omnem Dormibant: me nequaquã sopor altus habebat.

Verum meciũ animo versabam cũ alia permulta/tum illa præcipue/ qui fieret: vt Apollini tanto iam tempore nõ pueniret barba/aut quo pacto nasceretur nix in coelo/quũ sol semp adesset/vnaq̃ conuiuĩũ agitaret. Ac tũ quĩdem pusillum obdormiĩ: mane vero surgens Iuppiter iussit induci cõcionẽ mox quũ adessent omnes/sic farier inffit. Vti vos conuocarem in causa fuit hospes hic qui heri aduenit: verũ quũ alioquĩ iam olim mihi fuerit animus communicare vobiscum de philosophis/maximeq̃ vero a luna/hisq̃ de quibus illa queritur cõmotus, statui haudquaquã diutius progare cõsultationẽ. Est enim hominũ genus quod non ita pridem in vita fluitare coepit / iners contentiosum/gloriæ auidum/iracundum/gulæ studiosum/stultum/fastuosum/contumeliosum: et vt verbis Homericis dicam

Telluris inutile pondus.

Isti igitur in sectas diuisi/ac variis rationũ labyrinthis excogitatis, alii se se Stoicos appellãt: Academicos alii: alii Epicureos: alii Peripatericos: aliis item vocabulis his multo magis ridiculis. Deinde vbi venerandũ illud virutis nomen induerint/tum adductis in altum superciliis/ pmissaq̃ barba/ fucato habitu obambulant/ detestandos mores secum circũferentes: simillimimimĩ istis Tragoediarũ histrionibus: quib⁹ si personas/stolamq̃ illam auro spar sam detraxeris, quod supest/id ridiculum est: nempe homĩculus septem denariis ad agonem conductus. Atqui huiusmodi quum sint/morales quidem vniuersos aspernantur: de diis vero absurda prædicant: contractisq̃ coetibus adolescentulorum, quos nihil negotiũ sit fallere, nobilem

Icaromenippus. Fo. XXIII.

illā virtutē ostentant: et verbōz ambiguitates docent: atq; apud discipulos
tēperantiā semp ac modestiā laudāt: opes ac voluptatē execrant: ceterū vbi
solī & apud sese eē coeperūt: qd attinet dicere: quātope sese igurgitēt: q̄ imo
dici sint ad venerē: quēadmodū aut ē affrū sordes oblingāt! Iā illud est oīm
grauissimū: q̄ cū ipī nihil agant, neq; publicū, neq; priuatū: sed inutiles ac
supuacanei desideār: Nusq; in consiliis, nusq; numerentur in armis:

Tamē reliquos accusant: ac virulētis q̄busdā dictis cōgerētēs, neq; nō male
dicta qdā meditati, obiurgāt: proximq; conuitiant. Adeo vt is iter hos pri
mas tenere videat q̄ clamorissimus sit & ipudētissim⁹, & ad maledicēdū au
dacissimus. At sane si qs istū sine fine ista faciētē, vociferatē, & ceteros incu
santē pcōtetur: ad hūc modū, Tu vero qd tācē facis! Aut qd p deos dicim⁹
te ad vitā cōferre! Nimirū respōdebit: si modo recta veraq; fateri volet: hoc
modo. Nauigare qdē, aut agros colere, aut militare, aut artē aliquā aggres
di, supuacaneū mihi videt. Ceterū clamo, squalco, frīgida lano, incalcatus
per hyemē obambulo: ac veluti Momus ille, q̄ ab aliis gerunt calūniā. Ac
si qs diuitū sumptuosius opsonarit: aut amicā habeat: id exgro, atq; idignor
Q; si amicorū q̄piā aut sodalitū, morbo decūbat, curaq; & obsego egeat: id
ignoro. Hoc gen⁹ sunt nobis o dii hęc pecudes. Iā vero q ex his vocant Epi
curei, vehemētē sunt etiā cōtumeliosi, neq; mediocriter nos mordēt: affir
mātes neq; diis eē curę res mortaliū, neq; oīno cōsyderari a nobis qd apud
illos agat. Quasobres tēp⁹ est vt de his cōsultem⁹: propterea q̄ si semel va
leāt hęc psuadere iis q̄ sunt in vita: nō mediocriter esuriētis. Quis eīm post
vobis rē diuinā faciat cū nihil ide expectet emolumēti: Nā de qb⁹ Luna hos
accusat, oēs audistis heri narrātē hospitē. Sup his cōsultate, quā pariter &
hoībus sint q̄vtilissīma, & nobis q̄minime periculosa. Hęc locuto louē frea
quēs adfremebat concio: mox clamātū est ab oībus effulmina: exire: cōmī
nue: in barathrū: in tartarū: vti gigātes. At Iuppiter rursus indicto silētio
fiēt ista inquit, quēadmodū vultis. Oēs cōminuētur cū ipsa sua dialectica.
Q; q̄ in plēntia sane, fas non est punire quēq; Est eīm Hierocleia sicuti no
stis, quatuor hos mēses. Iāq; induciās promulgauī. Itaq; proximo anno in
eunte vere, malī male per dentur formidando fulmine.

Sic ait atq; supercillīs pater annuit atris.

Porro de Menippo hęc mihi vidētur ingt, vt adēptis illi alīs nequando de
nuo redeat, a Mercurio deferat in terrā. Hęc locut⁹ dimisit cōtū. Me verb⁹
Cyllenius dextra aure suspēsū heri circiter vespērā deposuit i Ceramico.
Audisti oīa: oīa inquā amiceq; & coelo meū adfero. Quare abeo iā eadē hęc
renūciaturus philosophis in Poecila inambulantibus.

FINIS.

Luciani

TOXARIS SIVE AMICITIA DIALOGVS LVCLIA

ni Erasmo Roterodamo Interprete, Interlocutores

Mnesippus Græcus, Toxaris Scythia.

MNESIPPVS.

Vid ais Toxaris! Sacrificatis Orestis ac Pyladi vos Scythas: deosq; esse illos creditis! TOXA. Sacrificamus? Mnesippe: sacrificamus inquas: haud tamẽ deos esse arbitratis: sed viros bonos. MNE. An vero mos apud vos etiã bonis viris: posteaq; vita defuncti sint, pinde vt diis sacra faceret? TOXA. Nõ istuc modo: verũ eisdẽ festis dieb; ac celebribus cõuentibus honoramus. MNE. Quid captantes aut sperantes ab illis? Neq; em̃ quo beniuolentiã illorũ cõcilietis: ob id rem diuinã illis facitis quũ iam sint mortui. TOXA. Nihil officiat fortassis: si et eos q; mortui sũt p̃prios haberemus: q̃q; nõ ob id tãtũ hac facim;: quin magis existimamus nos rẽ vehemẽter cõducibile: et his q; in vita sunt esse facturos: si prastãtiũ virorũ memoriã celebremus: honorẽq; habeamus iis, q; vita defuncti sunt. Sigdẽ hac rõne futurũ arbitramur: vt multi apud nos illorũ files euadere cupiãt. MNE. Ista qdẽ recte iudicatis: at Pyladẽ atq; Orestẽ quo noie potissimũ suspexistis: vt diis eos æquaueritis: idq; adeo quũ hospites vobis essent: vel, qd̃ grauius, hostes! Quippe posteaq; naufragio eiecti ab iis q; tũ Scythiã incolebãt essent cõphensi/abductiq;: vt Diane imolarẽt: adorti carcerarios neq; nõ opprissi excubiis et regẽ trucidarunt/et assũpta sacerdote, quin ipsa quoq; Diana sublata, nauigio sese pripuẽrũt, irrita publica Scytharũ lege. Q; si ob istiusmõĩ facta honorẽ habetis viris: facile assecuti fueritis: vt multos illorũ similes reddatis. Iãq; ipsi ab hoc die vsq; ad prisca illa respicite nũ vobis expedit multos in Scythiã Orestes ac Pylades appellere. Nã mihi qdẽ isto pacto mox futurũ videt;: vt religionis ac deorũ exptes reddamini, diis q; reliqui sunt ad eisdẽ modũ e regione vestra in exiliũ ablegatis, postea opinor deorũ oĩm vice viros q; illos eiectũ venerãt/ diuinitate donabitis: et q; sacrilegi in vos fuerũt: iis tanq; diis sacrificabitis. Q; si nequaq; horũ grã Orestẽ ac Pyladẽ colitis: sed aliud q̃piã Toxaris in vos beneficii cõtulerũt qua grã quũ olim nõ esse deos iudicaueritis: nũc e regione sacra illis facientes/ deos esse decreuistis. Et q; tũ parũ aberãt vt victimæ fierent: iis nũc viũtinas offertis. Em̃ uero ridicula videãt ista: et quũ his q; quodã statueratis pugnãtia. TOXA. Et ista qdẽ Mnesippe p̃clara sũt virorũ illorũ facinora q; cõmemorasti: videlicet duo cũ essent/ tã ingentẽ ausũ audere: vt tã pcul a sua patria p̃fecti/ mare trãsmitteret;: Græcis ad id vsq; t̃pis intacti: nisi solis

Icaromenippus. Fo. XXIII.

sis: q Argō ī Colchidē traiecerūt exercitū: nihil expauesacti / neq̃ fabulas q̃
de illo ferunt: neq̃ appellationē veriti: q̃ inhospitū vocaret: videlicet, opi-
nor, qd̃ ferē vndiq̃ gētes accolerēt. Deinde quū iā capri essent, vsq̃ adeo stre-
nue sese gesserint: neq̃ sat habuerint: si tātū incolumēs euaderēt: nisi et a re-
ge acceptā cōtumeliā vltijet Diana sublata ab nauigassent. Quid! An nō ad
miranda hæc: et quæ diuino quodā honore digna iudicēt: quicqd̃ est hoīm
q̃ virtutē suspiciūt? Qz̃ non ista spectātes in Oreste ac Pylade p̃ heroibus
illos habemus. MNE. Atq̃ iā dices: qdnā præter ista suspiciendū patrarint
atq̃ diuinū? Nā quantū ad nauigationē et peregrinationē attinet: nō pau-
cos p̃fecto diuiniore istis ostēdēdo / negotiatores: atq̃ inter hos præcipuos
Phœnices: qui nō in Pōrtū: neq̃ ad Mēotiden vsq̃ / aut Bosphorū tantū ena-
uigant: verū quæua versus / Græcū ac Barbarū mare pmetiūt. Hi siquidē
omnē oram / et omne littus (vt ita dixerim) p̃scrutati in annos singulos, exa-
tremo demum autumno in suam patriā reuertūtur: quos scilicet ad eandē
rationē p̃ diis habeto: idq̃ etiāsi cōplures illorū caupones ac salāmētarios
esse repies. TOXA. Audi nūc o vir admirāde / cōsydera q̃ quāto nos q̃ Bar-
bari vocamur / recti? vobis de bonis viris sentiam⁹. Sigdē in Argō atq̃ My-
cenis ne sepulchrū qdem vltimū insigne videre est Orestis ac Pyladis: apud
nos vero et tēplum ostendit: ambobus illis cōmuniter sacrum (ita vt pater
erat amicis) et hostiē offerunt: reliquūq̃ omnis honos. Porro q̃ hospites
erāt nō Scythæ: id vero nihil obstat: quo minus boni viri iudicē: neq̃ em̃p-
pendimus cuiates sint viri honesti ac probi: neq̃ inuidemus / si cū amici nō
fuerit, res egregias gesserūt. Quin magis admirātes ea q̃ patrarūt, ab ip̃is
factis domesticos ac nostrates illos ducimus. Qd̃ aut potissimū stupētes in
illis viris efferimus, illud est: q̃ nobis vīsi sunt amici inter sese longe optimi
extitisse: atq̃ aliis exemplo fuisse / quasiq̃ legē statuisse: quæadmodū oportet
amicos oēm inter se cōmunicare fortunā / curariq̃ a Scythis: q̃ quidē essent
præstārrimi. Itaq̃ q̃cūq̃ alter cū altero / vel alter p̃ altero tulit / ea maiores
nostri descripta in colūna ærea reposituerūt in tēplo Orestis: ac leges sta-
tuerūt: vt ea colūna prima esset institutio disciplinæ / liberis suis: si memi-
nissent q̃ in illa essent adscripta. Itaq̃ pene patris q̃q̃ sui nomē citius obli-
uisceretur: q̃ res gestas Orestis ac Pyladis ignoraret. Quin et in portici
tēpli eadem quæcūq̃ in columna notant, priscorū picturis adumbrata vi-
sunt. Nēpe Orestes vna cū amico nauigās: dein fracta iter abruptas cautes
īportū naue / cōphēsus: et ad victimā adornat⁹: iāq̃ Iphigenia iniuriat eos. Ex
aduerso vero in altero pariete idē iā vinculis exutus depictus est: ac Thoan-
tem occidens: multosq̃ ex Scythis alios. Postremo soluentes, abducta Iphi-

genia ac dea. Porro Scythæ frustra scaphâ adoriūt iam nantē: hærentes gū bernaculis/ ac conscendere conātes. Deinde re frustra tētata, alii qdē ex eis faucii/ alii vero eius rei metu cōpulsi/ natatu semet in solū recipiūt: vbi vel maxime liceat pspicere/ quantā alter in alterū beneuolentiā pstitit in cōflictu cū Scythiis. Fecit em̄ pictor vtrūq; de hostibus in semet ruētibus securū: ppellentē autē eosq; in alterū ferunt/ ac p̄ illo iaculis occurrere conātē: p̄ nihilop̄ ducentē si intereat ip̄e/ mō seruet amicū: vel suo ip̄ius corpe p̄cūe niens/ excipiesq; ictus in illū intētos. Iā vero tantā illorū beneuolēriā/ atq; in rebus tristibus cōmunionē/ fidē/ humanitatē/ veritatē/ deniq; cōstantiā alterius in alterū amoris/ hæc haud quāq; humana putauimus esse: verū animi cuiusdā præstātoris: q̄ p̄ more vulgaris istorū mortaliū: q̄ donec secundis ventis nauigatur/ amicis indignātur: nisi ex aquo participes fiant rerū lætarum: q̄ si vel paululum eis ventī reflare coeperint, aufugiunt/ solos in periculis deferētes. Enimvero vt et illud noueris/ nihil amicitia melius arbitrant̄ Scythæ: neq; est in quo Scythæ magis gloriē, q̄ in adiutādis amicis/ cōmunicandisq; rebus acerbis: quēadmodū neq; p̄brū apud nos maius vltimū, q̄ amicitia desertorē videri. Has ob res Orestem ac Pyladem veneramur q̄ præstantes extriterint in Scytharū virtutibus/ atq; in amicitia præcellentes: id quod nos oīm maxime admiramur. Appellationē quoq; ex his illorū factis imposuimus: vt Coraci vocent̄: qd̄ qdē nra in lingua pinde sonat/ ac siq; dicat/ dii amicitie p̄sides. MNE. Hui Toxaris p̄fecto nō arcu mō valuerūt Scythæ/ bellicisq; in rebus cæteris antecelluerunt: verū videntur et ad orandū/ persuadendūq; omniū aptissimi: vnde mihi quū dudū secus videretur, nūc eidē merito fecisse videmini: qui sic Orestem ac Pyladem in deorū numerū retuleritis. Verū illud me fugerat vir optime/ q̄ pictor quoq; bonus esses. Admodū em̄ euidenter ostendisti nobis quæ sunt in Orestis tēplo/ picturas/ pugnāq; viroꝝ/ alteriq; p̄ altero suscepta vulnera. Tācti nō putarā amicitia vsq; adeo cultā fuisse quodā ap̄d Scythas: magis autē q̄ barbari essent atq; agrestes, simultate quidē ira/ rabieq; p̄petuo cōmitti: amicitia vero ne in familiarissimos qdē exercere solitos: idq; cōiiciēs/ quū ex aliis quē de illis audim⁹: tū ex hoc q̄ progenitores suos vita defunctos deuorāt TOXA. An nos Græcis quū aliis in rebus/ tū in his quæ ad parētū attinēt cultū/ sanctiores/ magisq; pii sim⁹, in præsentiariū haud quāq; cōtēderim. Q̄ autē nostrates amici lōge fideliores sint amicis Græcis: q̄q; amicitia rō maior apud nos q̄ apud vos: haud difficile fuerit docere. Ac p̄ deos Græcorū ne tibi molestū sit audire: si quæ p̄pexi dixerō/ multū iā t̄pis apud vos verisatus, vos enim mihi videmini præclarius cæteris de amicitia verba posse

facere: vim vero factaq; illius/adeo non solum pro sermonis dignitate non ex-
 ercere: vt sat vobis sit pdicare ea: & quatum sit boni ostendere. At vbi vsu
 venit: deficientes a sermonibus/nescio quomodo e medio negotio aufugitis.
 Ceteru quu tragœdi i scenâ pgressi/istiusmodi amicitias vobis representât:
 pleriq; laudatis atq; applauditis: ac pro se mutuo periclitatib⁹ illis illachry-
 maris: ipi vero nihil dignu laude pro amicis pstare auderis. Quin si quâdo
 forte accidat: vt egeat amicus: ibi ptinus nō secus atq; isomnia/pcul auolâ-
 tes euanesçit vobis multę illę tragœdię: vofq; similes reliquit inanib⁹ istis
 ac mutis psonis: quę diducto rictu, atq; imane hiantes, ne minimu qdem lo-
 quunt. At nos ediuerso/quo sumus i dicēdo de amicitia posteriores/ hoc in
 prestâda ea pcedimus. Quare si videt ita i presentiaꝝ agamus: priscos illos
 amicos valere sinamus: si quos vel nos vel vos ex his q olim fuere, recensere
 valemus: quâdo ista qdē parte vos nimiru superaueritis: cōpluribus ac gra-
 uibus adductis testibus: nēpe poetis: q Achillis & Patrocli amicitia, tū The-
 sei Perithoiq; neq; nō alioru necessitudine/pulcherrimis versibus carmini-
 busq; cōtexuerūt. Qui paucos quosdam i mediū adferamus: ex his q nostra
 ipsoru memoria fuerit: atq; eoru res gestas exponamus. Ego qdē Scythicas:
 tu vero Græcanicas. Et i his vter superarit: melioraq; produxerit amicoru
 exempla: is & victor esto: ac suâ ipsius victoriâ promulgato: tanq; q pulcher-
 rimu honestissimuq; certamē decertarit: adeo vt ego qdem non paulo ma-
 lim mihi i singulari victo certamine dextrâ amputari: nā ea est apud Scy-
 thas victo poena: q in amicitia quopiam inferior iudicari: psertim Græco: ipse
 se Scythia quu sim. MNE. Qzq; est haud mediocris negotii cū viro/ita vt tu
 es/bellatore/singulari certamine cōgredi: tū admodum instructo missilibus
 ac penetralibus narrationibus: haud tamē vsq; adeo ignauiter tam cito vni-
 uersam deserēs gręciâ/tibi cessero. Etenim vehemēter absurdū fuerit: quum
 duo illi tātum vicerint scytharū: quantū fuisse declarât: tū fabulę: tū vetu-
 stę vestrę picturę: quas pauloante scite admodū representabas: Græcos omnis
 tot nationes/tot ciuitates/nullo defendēte vinci abs te. Nam istuc si fiat: nō
 dextrâ, quēadmodū apud vos solet, sed linguâ execari cōueniat. Sed vtrum
 spectare nos oportet: nūserū ne eoru: q amice qs gesserit: an magis quo plu-
 res alteruter amicos referre poterit: hoc victoriâ dignior videbit. TOXA.
 Nequaq; imo nō multitudie vis horu spectet: verū si q tu narrabis facta/his
 q narrabo videant pstantiora magisq; penetratia: tū nimiru etiā si numero
 paria sint opportuniora magisq; letalia mihi facient vulnera. Ac pene me-
 mer ad icus accōmodabo. MNE. Probe loqueris. Statuam⁹ igif: quot erūt
 satis. TOXA. Mihi qdē satis fore videtur: si vterq; quinq; narret exempla.

MNE. Idē mīhi videt: ac prior dīcīto: verū adiuratus, nīmīrū non mīi ve-
 ra dīcturum: alioquī fingere eīusmodi / nō admodum fuerit difficile: palam
 autē refellī non queant. Porro si iuraris: nefas sit / non habere fidē. TOXA.
 Iurabimus: si quid etiā iureiurādo opus esse cēses. MNE. At quis tibi e diis
 nostratibus: nū satiffaciat Iuppiter phīlius? TOXA. Et maxime. Ego quoq;
 tibi nostratē iurabo / meapte ī lingua. MNE. Testis igitur esto Iuppiter phī-
 lius / quēcūq; dicturus sum apud te, ea nīmīrū, vel q̄ viderim ipse: vel quē ab
 aliis quoad fieri potuit / diligētissime pceperi: narraturū / nihil ex meīpso cō-
 mīniscētē alleuātēq;. Ac primo q̄dem loco Agathoclis Diniēq; amicitia re-
 ferā / quā apud Ionas est celebratissima. Nā Agathocles hic q̄ Samius fuit:
 non ita pridē vixit: vir ī amicitia q̄dem p̄cipuus / ita vt re declarauit. cete-
 rū reliquis ī rebus vulgo Samiorū nihilo p̄stātior / neq; genere / neq; cete-
 ris itē opibus. Huic cum Dinia Ephesio Lyfionis filio amicitia a puero iter-
 cesserat. Porro Dinias supra modum ditatus est: & quēadmodum solēt ī q̄
 nuper opes nacti sunt / cōplures & alios secum habebat / satis q̄dem idoneos
 illos / & ad cōpotādum & ad voluptariā consuetudinē: ab amicitia vero lon-
 ge alienissimos. Atq; iter hos iterim habebatur & Agathocles: cōuiuebatq;
 & compotabat illis: non admodum approbās eā viuēdi rationē. Dinias au-
 tē nihilo hunc potiorē habebat, q̄ ceteros adulatores. Tandē etiam offende-
 re coepit / crebrius obiurgās: molestusq; videbatur: quīp̄ q̄ admoneret eū
 maiorum: p̄ciperetq; vt seruaret, quā multo labore parta / pater illi reli-
 quisset: adeo vt ob hac ne ad comessationes quidem illum deinceps adhibe-
 ret / sed solus cum illis comessaretur celare cupiens Agathoclem. Demum
 ab assentatoribus illis misero persuasum est: q̄ adamaretur a Chariclā De-
 monactis vxore viri illustris, atq; iter Ephesios ī honorib⁹ ciuilibus prima-
 rii. Iā & literulę a muliere ad illum ventitabāt: & ferta semimarcida & ma-
 la quādam admosa, deniq; quicquid ad hęc lena machinantur ī adolescen-
 tes: quo paulatim illis amorē artibus q̄busdam īserant: primumq; hac īcen-
 dant opinione: q̄ sese credant amari. Nam plurimum illicet & hoc / p̄æse-
 rim eos q̄ sibi formosi videntur: donec īprudētes ī casses inciderint. Erat
 autem Chariclāa vrbana quidem & elegans muliercula: at supra modum
 meretricia, semperq; illius quicūq; forte adiisset / etiam si quis admodum
 leuiter concupiuiisset: quin si vel aspexisses duntaxat / protinus adnuebat.
 nec vilo pacto metuendum erat ne quando recusaret Chariclāa: admirabi-
 lis autem alioqui artifex: quauisq; meretrice doctior / allidere amatorem: &
 ambiguus quum adhuc esset totum subigere, at quum iā teneretur scitare:
 ac magis magisq; accēdere: nunc ira: nunc blandimētis: ac mox fastidio de-

inde iuncta suspitione: quasi ad alium sese deflexura esset: postremo omni ex parte egregie docta erat mulier & absoluta, artibusq; omnigenis i amantes instructa. Hæc igitur tum Dinie adulatores accersuerat i adolescentulum multaq; adsimulabant quo cum i amorem Charicleæ ipellerent. Illa porro quæ compluris iam adolescentes iugularat, & innumerabiles amores fuerat mentita / domosq; opulentas euerterat: varium quoddam atq; inexpugnabile malum: vbi nacta manibus est simplicē & huiusmodi artium iperitum adolescentulum, haudquaquam admittebat ex vnguibus: sed vndiq; oppugnans tentasq; vbi iam omnium esset compos: tum ipsa dum captat capta perit: tum ifelici Dinie innumerabilium malorum extitit causa. Nam primū qui dem statim literulas illas ad illum dat: ac subinde mittit ancillulā quæ renūciaret vt fletet: vt vigilaret: postremo vt misera præ amore suffocatura esset sese. Donec iam beatus ille persuasus / sibi formosus esse videretur: atq; Ephesiorum vxoribus præter ceteros adamabilis. Ac tandem i congressum adductus est multis precibus exoratus. Ex eo quidem tempore facilis iam erat coniectura: fore vt caperetur a muliere formosa: ad voluptatem con gredi docta: & in loco flere: & inter loquendum miserabiliter suspirare: & iam abeuntem amplecti: & adeunti obuiam occurrere: & formam colere sic vt maxime placitura esset: interdum vel voce vel cithara canere: qbus om nibus i Diniam vsa est. At vbi sensit excruciarī / iamq; amore illaqueatum / ac subiugum esse factum: aliud ad hæc excogitat: quo miserum subuertat: grauidam se ex eo simulat (nam hoc quoq; efficax ad magis ac magis istā mandum stultum amantem). Neq; postea cominebat ad illum / affirmans a viro obseruari sese: qui iam amorem persensisset. Hic vero rem iam non vltra ferre potis erat: neq; durare quibat: quum illam non aspiceret: sed la chrymabatur, adulatoresq; ad sese accersebat: ac Charicleæ nomen iclama bat: imaginemq; illius amplexus (candido em lapide fecerat) iulabat. De mum i limine abiiciens sese iactabatur: planeq; res extremæ dementiæ spe ciem obtinebat. Siquidem munera reddita sunt mulieri: non pro malorum aut corollarum precio: sed solide domus, agri, famulæ, vestes florulentæ, au ri quantum optaret. Quid multa? Breui Lyfionis domus antea inter lones nobilissima exhausta est, atq; exinanita. Deinde vbi iam exuccus esset: eo re lieto / alium quempiam adolescentulum Cretensem bene nummatum vena ta est, illiq; substituit. Iam videlicet illum adamabat / atq; is qdem credebat. Itaq; Dinias neglectus non a Charicleæ modo: verū etiā ab assentatoribus (nā isti quoq; ad Cretensem amatorē iā descuerat) abiit ad Agarhoclem / iā pridem non isciūm: q illi res misere haberet. Ac pudesens quidem initio,

Luciani

tamen exposuit omnia: amorem: egestatem: arrogantiam mulieris: ritalem Cretensem: in summa non victurū sese: nisi cum Chariclæa consuetudinem haberet. Ille vero intempestiuū esse rat⁹ id tēporis exprobrare Dinia: quapropter ex amicis vnum sese non admisisset: sed tū quidē assentatores suos sibi anteposuisset: diuendita / quā vnā habebat in Samo / domo paterna, precium illi attulit talenta tria. Quæ simul atq; recepisset Dinias: haud clam erat Chariclæa: rursus subito formosus factus: rursus ancilla & literula, & expositulatio, q̃ iam diu sese nō adiiisset, cōcurrerunt. Item adulatōres applaudētes: vt viderūt Dinia adhuc esse qđ daret, cū autē pollicit⁹ esset sese venturū ad illā: venissetq; primo fere somno: essetq; intus Demonax Chariclæa maritus: siue q̃ alioqui persenserat: siue de cōposito pditioneq; vxoris (nā vtrūq; fertur) exiliens velut ex insidiis: & attritū iubet occludere: & Diniam cōprehēdi: ignem ac flagra minitās: neq; nō gladium tanq̃ in moechū educens. Ille porro reputans quibus in malis esset: vecte quopiam de proximo, vt iacebat, arrepto / tū ipsum occidit Demonactem: in tēpus adigens: tū Chariclæam: atq; hāc quidē non ictu vno: verū etiā & vecte sēpius & postea Demonactis gladio feriēs. At famulī interea muti stabant: rei nouitate attoniti. Deinde cōprehendere conati: quum in hos quoq; ferro insiliret: ipsi quidē aufugerunt, Dinias autē clam sese subduxit: tanto patrato facinore. Et ad auroram vsq; apud Agathoclem diuersabatur: pariterq; & quæ facta essent reputabāt: & quid in posterum esset euēturum cōsiderabāt. Vt autē diluxit: milites aderant (iam enim res erat diuulgata) cōprehensumq; Diniam, nec hūc iam inficiantē homicidium, abducunt ad præfectum: qui per id tempus Asiam moderabatur. Hic cum ad Persarum regem remittit, nec ita multo post relegatus est Dinias in Giaron insulā ex Cycladibus vnā: dānatus a rege: vt in ea, quoad viueret, exularet. Agathocles autē cum reliquis in rebus nunq̃ abfuerat: tum pariter soluit in Italiam: & amicorū solus vna est in iudiciū comitatus: neq; vsq; defuit officio. Porro vbi iam in exiliū profectus est Dinias: ne tum quidem desertus est ab amico. Quin potius ipse suapte sponte damnatus / versabatur in Giaro: simulq; cum illo exulē agebat. At quum iam rerum necessariarū omnium inopia laborarent: locans se ipsum purpurariis vna cum aliis vrinabat: quodq; hinc partū est referens, Diniam alebat. Quin & agrotanti diutissime inferuiuit: & vbi vita defunctus est, noluit vnq̃ in patriam reuerti: verum inibi perseverauit in insula: pudori sibi fore ratus: si vel mortuum amicum deseruisset. Hoc tibi græci factum amici retrulerim: quod quidem non ita pridem accidit, haud enim scio an anni quinq; præterierint: q̃ Agathocles in Giaro mortem obiit.

TOXARIS. At utinā iuratus ista Mnesip. dixisses: videlicet quo mihi fas
 esset: eis non habere fidem. Adeo Scythicum quendam amicum Agathoclem
 istum descripsisti / quin vereor ne quē & alium isti similē narres. MNESIP.
 PVS. Audi iā & alium Toxari Euthydicum chalcidensem. Retulit autem
 mihi de hoc Simylus nauclerus Megarēsis / adiurās profecto se teste rem fa-
 ctā esse. Aiebat enī nauigauisse sese ex Italia Athenas: circiter Pleiadum oc-
 casum: collecticios quosdā homines vehentē: in his fuisse Euthydici: vnaq;
 cum hoc Damonem Chalcidensem / eiusdem amicum. At natu quidem eos
 æqualis fuisse: verum Euthydicum / valentē robustumq;: Damonem cōtra
 suppalidum ac valetudinarium: quasi qui nuper (vt apparebat) ex diutur-
 no morbo reualuisset. Itaq; ad Siciliā vsq; feliciter aiebat Simylus nauigasse
 se ipsos. Ceterum vbi trāsmisso freto / in ipso iam Ionio mari nauigarēt / tem-
 pestatem maximā eis incubuisse. Quid autē attinet multa referre: immanis
 quasdā procellas ac sinuosas / tum grandines / & si quæ alia tempestatis ma-
 la: vt vero iā haud procul abessent a Zacyntho nuda nauigantes antemna:
 præterea & funes quosdā trahentes / quo nimirum vim impetumq; fluctus
 exciperēt: circiter noctis medium Damonē / qui in tanta iactatione nausea-
 ret / vomuisse in mare propendentem. Deinde, vt coniciō, naue vehemētius
 in eā partem in quā ille propendebat inclinata, simulq; propellēte fluctu ex-
 cidisse eum prono capite in pelagus, neq; nudum tamen videlicet / vt misē-
 ro vel natare commodē liceret. Mox itaq; succlamasse quum præfocaretur,
 vixq; sese ab vndis sustolleret. Porro Euthydicum simul atq; audisset / nam
 forte fortuna nudus in strato tū erat: abiicisse semet in mare, arreptoq; Da-
 mone qui iā deficiebat (diutius enī ista videri poterāt luna scilicet relucen-
 te) vna iuxta illum nasse, ac subleuasse. Ac voluisse quidem illis opitulari se
 se miseratos viroꝝ calamitatem, verum nequisse / q; vento præualido rap-
 perentur. Illud tamē fecisse: subera complura ad illos proiecisse: tum ex con-
 tis aliquot: vt ab his suspensi narent: si quē forte ex eis nasciscerentur. Po-
 stremo scanforia quoq; tabulata: quę quidem erāt neutiq; exigua. Cogita iā
 per deos: qd aliud grauius beneuolentię documentum quisq; edere queat / in
 hominē amicum / qui noctu decidisset in mare / vsq; adeo seuiens, q̃ comuni-
 cata morte: lāq; adeo mihi ante oculos pone iminentes procellas: fragorem
 aquę sese adglomerātis: spumam vndiq; effervescentem: noctem: ac despe-
 rationem. Ad hæc illum iam præfocari incipientem, vixq; vndis extantem /
 manusq; porrigentem amico: hunc autē incontāter insilientē, simulq; nan-
 tē: prorussq; sollicitum: ne se prior Damon iteriret. Sic enī profecto cognos-
 ces, q; haud ingenerosum hunc quoq; amicum / videlicet Euthydici / retu-

Luciani

lerim. TOXARIS. Vtrū perierunt viri Mnesippe: an salus quāpiā ex spē-
rato illis contigit? Adeo ego illis non mediocriter timui. MNE. Bono ani-
mo es Toxaris: seruati sunt / quin hodieq; Athenis agūt: ambo philosophiē
dātes operā. Nam Simylus ea demum narrare poterat: quæ noctu videre li-
cuit: hunc delapsū: illum desiliētē: simulq; nantes: quatenus per noctē da-
batur aspicere. Porro quæ post hæc acciderint: Euthydicus ipse narrat. Pri-
mum quidē, subera quēdā forte nactos / suspēdissē de his sese, atq; ita heren-
tes fluitasse, sane q̄ incommode. Deinde vbi tabulata conspexissent iā sub au-
rorā annasse: conscēsisq; illis cōmode / deinde nantes appulisse Zacynthum.
Post hos autē: qui neutiq; mali sunt, vt ego quidē autumo, accipe iā tertium
nihilō istis inferiorē. Eudamidas Corinthius Aretæo, Corinthio, & Char-
ixeno Sicyonio amicis vtebatur: & iis quidem opulētis: quum ipse pauperrī-
mus esset. Hic vitā decedēs testamētum reliquit: aliis quidē fortasse deridi-
culum: tibi vero, haud scio, an tale sit appariturū: viro probo: & apud quē
amicitia in precio sit, quiq; vel cum præcipuis i ea certare queas, sic enim in
eo scriptum erat. Lego Aretæo quidē: matrē meā alendā: atq; in senecta fo-
uēdam. Charixeno vero filiā meā elocandā cum dote: quāta ab illo maxima
dari poterit. Erat autē illi mater anus: ac filiola iā matura nuptiis. Si quid
autē interim acciderit alterutri: huius quoq; partē (inquit) alter habeto.
Huiusmodi lecto testamēto, ii qui tenuitatē quidē Eudamidæ nouerant: ac
amicitiā quē illi cum his viris intercesserat ignorabāt: rem pro ludo iocoq;
ducebāt. Nemo certe aderat: qui non cum risu discederet: q; eiusmodi hēre-
ditatem Aretæus & Charixenus essent accepturi / felices videlicet: atq; ita
aiebāt. Si quidē persoluēt Eudamidē: superstites ipsi hēreditatē tradēt mor-
tuo. At hēredes / qbus ista erāt legata: vt audierunt: venerunt ilico agnosce-
tes rataq; facientes ea quę erant testamēto mādara. Itaq; Charixenus quiq;
duntaxat dies superstes, diem obiit. Aretæus autē optimus successor factus,
tum illius / tum suo ipsius suscepto onere / & matrē alit Eudamidē: & filiā nō
ita pridē elocauit: ex quinq; talētis quę possidebat, duobus in propriæ filię
dotē: duobus in amici filiam erogatis. Ac nuptias ambarum eodē die fieri
voluit. Quid tibi Toxaris Aretæus iste videtur: numnā leue amicitia: ar-
gumētum exhibuisse: adita huiusmodi hēreditate, neq; deserto amici sui te-
stamēto: an hunc quoq; in perfectis idoneisq; calculis ponimus, vt sit vnus e
quinq;? TOXARIS. Et iste quidē egregi⁹: q̄ equidē Eudamidā multo ma-
gis ob fiduriā admiratus sum: qua fuit erga amicos, declarauit enī q; & ipse
eadē fuisset facturus erga illos: tamen si non essent ea scripta in testamēto: ve-
rum ante alios venisset non scriptus talium hāres, MNESIPPVS. Probe

dicis. Sed quartū iā tibi narrabo: Zenothemi Charmoleum, Massilia oriundum. Cōmonstrabatur autē mihi i Italia, patriæ nomine legatum agēti, vir decorus: procerus: ac diues: vt apparebat. Assidebat illi vxor i rheda iter facienti: quum alioqui deformis, tum dimidia nēpe dextra corporis parte macta, alteroq; capta oculo/teterrimū quoddā & refugiendū terriculum. Deinde quum demirarer: si decorus ille quum esset ac venustus/sustineret eiusmodi mulierē sibi adiunctā: is qui mihi eum cōmonstrabat/causam exponit: quare in id matrimoniarum incidisset, nouerat enī comperte omnia. nā ipse quoq; Massiliensis erat. Menecrati (inquit) huius fœdæ patri, amicus erat Zenothemis: viro diuiti ac honorato: ipse iisdē rebus par. Deinde aliquāto post facultatibus exutus est ex condēnatione Menecrates: quo tēpore pariter infamis & ad capeffendos magistratus in idoneus est iudicatus a sexcētū viris, tanq̃ qui sentētiā iniquā pronunciaisset. Ad hunc autē modum ingit nos Massiliēses multamus, si quis corrupte iudicet. Grauius itaq; ferebat Menecrates: primum q̃ esset condēnatus, deinde, q̃ e diuite pauper: postremo q̃ ex nobili repēte factus esset infamis: ac reiectitiuus. At præter cetera eff ipsa discruciabat filia iā nubilis: vtpote annos nata decē & octo: quā ne cum omni quidē patris substātia quam ante condēnationē possederat: dignatus fuisset quisq; ingenuus ac pauper facile accipere: quē tam infelici fuerit forma. Quin & concidere dicebatur, idq; circa lunā crescētē. Hæc vbi apud Zenothemim deploraret: bono inquit animo es Menecrates. Neq; enī ipse egebis necessariis, & filia tua dignum aliquē suo genere sponsum iuenerit. Atq; hæc eloquutus, statim apprehēsa illi⁹ dextra, deduxit domū. Ibiq; opes quē illi multę erāt, partitus est cū illo: ac coena apparari iussā /cōiuiū accipit amicos, & in his Menecratē: veluti iā e necessariis cuipiā persuasisset: vt puellā in matrimoniū acciperet. Posteaq; autē cōiuiū peregerāt: libassentq; diis, tum vero plenū illi calicē porrīgēs: accipe inquit Menecrates, a genero symbolum affinitatis poculum: nā hodie ducturus sum ego filiā tuā Cydriamachā: dotē autē iam olim accepi, talēta quinq; & viginti. Illo vero respondēte absit ne feceris o Zenothemis: neue ipse vsq; adeo isaniā: vt te neglectū qui & iuuenis es & formosus, cōspiciā cum deformi puella ac debilitata cōiugatū. Hęc inquā illo loquēte: hic sponsam adiunctā tollēs abduxit in thalamū: ac paulo post prodiit, ea deuirginata. atq; ex eo tēpore cū illa viuit: supra modū diligēs, & quēadmodū vides circūferēs eā. Et nō solum nō pudet matrimonii: verū etiā perinde atq; gloriās de eo, sic ostētat: propterea q̃ negligit corporis formam ac fœditatē: ad hæc opes, & famā: tantū amici rationē habet Menecratis: neq; arbitratur eum sexcētum virum sententia dete-

Luciani

riorem esse factū : quantum ad necessitudinem. Quā pro his iam illi gratia retulit fortuna : ad hūc modū. Puellus enim ei formosissimus ex illa deformissima susceptus est. Neq̃ diu est q̃ tollens hunc pater / intulit in curiam : frondibus oleaginīs coronatum : ac pullis amictum : quo plus miserationis auo conciliaret. At infans arridebat iudicibus : manibus complodebat. Itaq̃ curia cōmota super illo remisit multam Menecratī : atq̃ ille iam rei famēq̃ restitutus est eiusmodi patrono vsus apud iudices. Hac affirmabat Massiliensis Zenothemim amici gratia fecisse : haud mediocria : sicuti vides : neq̃ qualia passim Scythę faciūt : qui cōcubinas formosissimas summa cura deligere dicunt. Restat nobis quitus. Neq̃ vero mihi videor aliū quēpiā debere dicere : Demetrio Suniensi praterito. Nauigarat in Aegyptū Demetrius : vna cū Antiphilo Alopecensi : qui cū illi iā inde a teneris annis fuerat amicitia : atq̃ ephoeb⁹ ephoebo cōuixerat : pariterq̃ fuerat erudit⁹. ipse qdē Cynicam disciplinā sequut⁹ sub Rhodio illo sophista : Antiphilus vero mendendi scientiā exercuerat. At hoc tēporis forte profectus fuerat in aegyptū : ad spectaculū Pyramidū Mēonīsq̃. Nā audiuerat illas quā eēt sublimes : vmbra nō iacere : Mēonē autē vocē ædere, exoriente sole. Harū igitur rerū cupiditate adductus Demetrius : videlicet vt pyramidas intueretur ac Mēonem audiret : sextū iam mēsem aduerso nilo nauigabat : relicto Antiphilo : q̃ is itinere atq̃ aestu defessus esset. Huic autē interea calamitas incidit : quæ singularē quēpiam amicū postulare. Nā puer eius vt nomine ita & patria Syrus, inita societate cū sacrilegis aliquot, vna cū illis in Anubis tēplū irrupit sublatq̃ deo ad hoc phialis aureis duab⁹ tū caduceo, aureo & hoc, neq̃ nō cynocephalis argēteis / atq̃ id genus aliis, omnia apud Syrum deposuerāt. Deinde forte cōprehēsi (capti enim fuerāt diuēdentes nescio quid) rem omnē protinus confessi sunt : destituti in rota / deportatiq̃ venerunt in ædes Antiphili : ibi res furto sublatas depromebāt : sub lectica quadā in abdito conditas. Syrus itaq̃ ilico vinctus / vnaq̃ heres huius Antiphilus : atq̃ is quidē interea dū p̃ceptorē audit, auulsus. Nec opitulabatur quispiā : quin magis hi qui fuerant hactenus amici, auersabantur hominē tanq̃ qui tēplū Anubis sacrilegio cōpilasset : seseq̃ impiari credebāt : si cū illo bibissent : aut edissent. Porro duo qui reliqui erant pueri, quicquid erat in domo cōuasantes, fuga discesserunt. In vinculis igitur erat miser Antiphilus multū iā tēporis. habitus interim oīm, quātum in carcere erat, fontium scelestissimus. Porro p̃fectus carceris Aegyptius homo supstitiosus ratus sese gratū facere deo : atq̃ illius vlcisci vices : grauis Antiphilo imminēbat. Quā si quando defenderet : affirmans se nihil eiusmodi patrasse : impudēs habebat : atq̃ hoc

nomine multo etiā magis erat inuifus. Subegrotabat itaq; iā maleq; habebat. nec mirū: quippe qui humi cubaret: idq; etiā noctu: neq; crura sineretur p̄tendere: ligno inclufa. nā per diem Cyphone stringebat: altera manu vincta ferro. at noctu cogebat totus in vinculis eſſe. Ad hęc inſuper domicilii p̄dor ac p̄focatio, multis ibidē vinctis, locūq; anguſtū p̄mētibus: adeo vt vix respirarēt: tum ferri ſtridor: ac ſomnus exiguus. Hęc oīa moleſta erant atq; intolerāda: nimirū hominī eiufmodi rerū inſueto: minimeq; ad tā durū vitæ genus exercitato. Quum vero iā deficeret ac ne cibū quidē capere poſſet: reuerſus eſt tādē & Demetrius: nihil dū ſciens eorū quę acciderant. vt autē cognouerat quo in loco res eſſet: ſtatimq; curriculo ad carcerē veniſſet: tū quidē admiſſus nō eſt: p̄pterea q̄ vesp̄ra iam eſſet: & carceris cuſtos iādudū oclufis foribus dormiebat: miniſtris excubias agere iuſſis. At mane quū eſſet, ingreſſus: multis videlicet p̄cibus admiſſus: accedēs multo tēpore q̄rebat Antiphilū: q̄ppe malorū multitudīne ſic imutartī: vt agnoſci nō quīret. Circumiens igiſ e vinctis vnūquēq; cōtemplabat: eorū more: quī familiaritū cadauera iam marcida facta requirunt in ſtragibus. Q; nī nomē fuiſſet eloquutus: Antiphilū Denomenis filium: ne longo quidē tēpore portuiſſet agnoſci quiſnā eſſet: vſq; adeo præ malis erat trāſfiguratus. Vt vero ad vocem agnitā reſpōdiſſet: atq; adeunte illo comā diduxiſſet: eam a vultu abigens ſordidā atq; impexam: oſtendit ſeſe quis eſſet. Hic ambo collapſi ſunt: oculis oborta caligine: in tā inopinato ſpectaculo. Verū aliquāto poſt poſtea q̄ & ipſe ſibi redditus: & Antiphilū recipiens Demetrius/ de ſingulis eſſet illum diligēter percōtatus: bono animo eſſe iubet. Tum diſſecto pallio, dimidiato quidē induitur ipſe: reliquum autē illi donat: detractis illi putribus atq; detritis quibus erat opertus panniculis. Atq; ex eo die modis oībus illi aderat: curam eius agens: inſeruienſq;. Locans enim ſeſe iis qui verſabantur in portu mercatoribus, a mane ad mediū vſq; diē, oneribus geſtādīs nō parum lucrī faciebat. Deinde ab opere reuerſus: mercedis partē Carcerario in manū dabat: quo illi māſuetum hunc ac pacatum redderet. De reliquo autem in amici curam affatim ſuppeditabat. Atq; interdū quidē aderat Antiphilo quo illū cōſolaretur: vbi vero nox occuparet: pro carceris foribus facto ex herbis thorulo, ſubſtratīſq; frōdibus, acquieſcebat. Et in hūc quidē modū aliquādiū degebāt: vt Demetri⁹ nullo vetate ingredereſ: atq; ob id mitius ferret calamitatē Antiphilus: donec extinto in carcere latrone quopīā: idq; vt putabat veneno: & cuſtodīæ exactiſſime obſeruata: neq; deinde quiſq; admiſſus in domiciliū vinculis liber. Quas ob res dubius atq; anxius: quum alia vīa non pateret qualicer amico adeſſe: adito præfectū

Luciani

Collega, seipsum desert tanq̃ in irruptione templi Annibis cōmunem operā addidisset. Id simul atq̃ confessus est: abductus est ilico in carcerē: ac ductus ad Antiphilum. Nam hoc magnis precibus vix obtinuerat a carcerario: vt proxime Antiphilo atq̃ eadē in trabe vinciret. Hic igit̃ vel maxime declarauit: quāto in illū fuerit amore: quū sua ipsius incōmoda negligeret: cum & ipse interim egrotaret: illud autē curā haberet: quo pacto fieri posset: vt ille & q̃ plurimū dormiret & minimū angeretur. Atq̃ ita cōmode tolerabant: cōmunicatis inter ipsos malis: donec aliquāto post / tale quiddam accidit: quod finem ferme eorū imponeret calamitati. Siquidē e vincētis quispiā / haud scio vnde nactus limā / adiunctis cōiuratis captiuorū plarīsq̃ catenā infecuit: qua seriatim erant astrīcti: cyphonibus in hanc insertis: soluitq̃ omnes. Qui quidē facile trucidatis / quippe paucis / custodibus, cōglobati p̃filiere. Atq̃ ii quidē ilico quo quisq̃ poterat dissipati, postea plarīq̃ sunt cōprehēsi. Porro Demetrius & Antiphilus inibi remanserunt: Syro quoq̃ re tento: qui iam aufugere parabat. Vt autē diluxisset: Aegypti praeses / cognito qđ acciderat / emisit quidē qui illos insequerētur: accersitis autem iis qui erāt cum Demetrio: soluit a vinculis collaudatos: q̃ soli nō aufugissent. At illis haud quāq̃ sat erat: vt hoc titulo dimitterentur. Clamabat autem Demetrius: sibiq̃ non mediocribus in rebus iniuriā fieri pretēdebat: si pro maleficiis habiti viderētur vel cōmiseratione: vel ob id laudis / q̃ non aufugissent, dimitti. In summa cōpulere iudicem vt causam exactius excuteret. At hic vbi repperit: nihil eos cōmeritos: collaudatos illos: Demetriū autē seorsum quoq̃ admiratus: liberos esse iussit: cōsolans super poena: quā tulerāt: prāter ius in vincula cōiecti. Quin etiam ambos munere prosequutus est: idq̃ de suo: Antiphilum drachmarū decem milibus: bis tāto Demetrium. Ac Antiphilus etiā nunc quidē in Aegypto est. Demetrius autē sua quoq̃ viginti milia relinquēs amico, concessit in Indiam: profectus ad Brachmanas: tantum hoc loquutus Antiphilo: merito sibi iā ignoscendū videri: q̃ tū ab eo discederet. Neq̃ enim sibi op⁹ fore pecunia: quoad is p̃seueraret esse: qui erat: videlicet qui possit paucis esse cōtētus: neq̃ illum amplius egere amico: quippe cui res iam feliciter haberent. Huiusmodi sunt Toxaris amici greci. Qz ni initio notasses nos: tāq̃ qui verbis nos iactaremus: idem profecto relaturus eram tibi complures orationes: atq̃ eas egregias: quas Demetrius habuerit in iudicio quū interim p̃ seipso nihil defenderet: p̃ Antiphilo vero, lachrymas funderet: atq̃ etiā supplex esset: totāq̃ causam in sese reciperet donec Syr⁹ flagris casus ambos eos liberos fecit. Hos igit̃ paucos & plurimis / quos mihi primū memoria suggessit: tibi narrauerim p̃claros.

ac firmos amicos. Qd reliquū est: iā decedēs a narratiōe / tibi dicēdi partes
trado. Tu porro vti Scythas his nō: inferiores referas: sed lōge p̄stāiores ti
bi ipsi curē fuerit: si qd de dextra sollicit⁹ es: ne ea tibi p̄cidat. Verū oportet
strenuū p̄stare virū. Etenī res quēdā vehemēter ridicula tibi cōtingerit: si
cū Orestem ac Pyladē admodū sophistice laudaris: p̄ Scythia dicēs orator
ignauus appareas. TOXA. Recte tu qdē Mnesippe: qui qdē ad dicēdū etiā
adhortaris: perinde quasi nihil sollicit⁹ sis: ne tibi lingua excecet: victo ī nar
rationib⁹. Sed iā exordiar: nihil quidē quēadmodū tu verbis phalerans atq̃
adornās (neq̃ enim is scytharū mos) p̄sertim quū res ipsē lōge magis lo
quātur q̃ verba. Nihil autē eiūsmodi expectaueris a nobis: cuiūsmodi tu cō
mēorādo laudib⁹ extulisti: puta si quis sine dote duxerit deformē mulierē:
aut si qs amici filiē nubēti, pecuniolā donauerit: duo talēta: ac p̄ louem sigs
spōte eat ī vīcula quī certo sciat se paulopost eē soluēdū. Admodū em̄ leuia
istā: neq̃ q̃q̃ inest ī his: vel magni negotii, vel virile qd sit. Ceterū ego tibi
referā multas cēdes: bellāq̃ & mortes amicorū causa susceptas: vt intelligas
vīa ista lusum eē: si cū scythicis cōferātur. Neq̃ tñ isthuc sine causa facitis.
Sed merito parua ista miramini: p̄pterea q̃ nō sunt vobis admodū graues
occasionēs declarandē amicitia: q̃ppe ī alta pace viuētibus. Quēadmodū:
nec ī tranquillitate queas scire: bonus sit gubernator nec ne. Tēpestāte em̄
tibi opus fuerit: ad hoc vt dignoscas. At apud nos bella perpetua: & aut in
uadimus alios: aut cedim⁹ inuadētibus: aut vbi forte cōcurrim⁹: p̄ pascuis
prædaq̃ pugnamus. Hic potissimū opus est bonis amicis: eorū q̃ firmissime
cōstituimus amicitias: sola hac arma inuicta atq̃ inexpugnabilia esse iudi
cantes. Prius autē volo tibi cōmemorare quo ritu faciamus amicos: non ex
poculis: quēadmodum vos: neq̃ si quis aequalis sit: aut vicinus: verū vbi stre
nuum quēpiam virū cōspexerimus: quicq̃ præclara facinora patrare possit:
īn hunc oēs studio incūbimus: & qd vos ī ambiēdis cōiugiis / id nos ī amī
cis facere nō grauamur: diu quasi procos agentes: nihilq̃ non facientes: ne
videlicet frustrēmur amicitia: neue reiecti esse videamur. At vbi iā ī amī
citiis cēteris repulsi / delect⁹ est quispiā: p̄tinus foedus inītur: ac iussurādū
quod sit maximū nimirū & victuros eos pariter: & mortē appetiturū: si sit
opus: alterū pro altero. Atq̃ ita facimus. Etenī simul atq̃ incisi digitis / san
guinē ī Calicē destillauerim⁹: summīsq̃ ītinctis gladiis / ambo pariter ad
mouētes biberimus: nō est quicq̃ qd deinde nos queat dirimere. Admittun
tur autē ad huiūsmodi foedera: ad summū tres. Nā qui multis sit amicus: ī
eo loco habetur apud nos: quo cōmunes istæ atq̃ adulteræ vxores: arbitra
murq̃ iam nō perinde firmā illius amicitia fore: posteaq̃ est ī plures partes

Luciani

dissecta. Exordiar autē ab his quæ nuper Dādamis fecit. Dādamis enī hīc in cōflictū cū Sauromatis / quū esset captiū abductus eius amicus Amizocas. Quin potius ante tibi iurabo nostrum iusiurādum / quādoquidē isthuc initio sum pollicitus. Non enī per Ventum & Acynacem / quicūq̃ mēturus sum apud te / de Scythicis amicis. MNESIP. Equidem tuum iusiurandum haud magnopere desyderabam. proinde recte facis / qui nullum deorum iures. TOXARIS. Quid tu narras! An non tibi videntur esse dii Ventus & Acynacis! Adeo ne te fugit q̃ nihil sit maius mortalib⁹ vita ac morte! Per hæc utiq̃ iuramus / quoties per Vētum & Acynacē iuramus: videlicet per Ventum: tanq̃ qui vitæ sit causa: per Acynacem vero ut qui mortis sit auctor. MNE. Atqui si ista idonea causa est / profecto multos alios quoq̃ deos estis habituri / tales qualis est Acynacis / puta iaculum / lāceam / venenum / sunē, atq̃ his confimilia. Quādoquidē varius est iste deus interitus / atq̃ innumerabiles aperit vias / qbus ad illum sit aditus. TOXA. Vide q̃ contētiōse nunc, q̃q̃ litigiose isthuc facis: dū medio sermone iterpellas me: excutisq̃ ac disturbas orationē meā. At ipse loquēte te filērium agebā. MNE. Age / non sum isthuc posthac factur⁹. Toxaris. Et optimo iure obiurgas. quare perge cōfidēter qd̃ restat dicere: perinde quasi nec adsum dū loqueris. adeo tibi filebo. TOXA. Quartus igit̃ agebat̃ dies Dādamidī & Amizocē: ex quo amicitia inierāt, ac mutuū sanguinē pariter biberāt. Venerāt iterea ī regionē nostrā Sauromatē: cū equitū decē milibus: peditū autē bis tantū aduenisse ferebat̃. ii nimirū quū in nos irruissent iparatos / neq̃ expectātes illorū insulsi: oēs qd̃ cedere cogunt: cōpluris aut̃ repugnātes occidūt: nōnullos & viuos abducūt: nisi si quis effugerat tranās ī vltiorē fluminis ripā: vbi nobis dimidiū copiarū / & ps curruū erat. Sic enī id tps castra fueram⁹ metati: haud scio quo consilio Archiplanorū. i. ducū nostrorū, ad vtrāq̃ Tanaidis ripā. Protinus itaq̃ & p̃das abigebāt: & captiua abducebāt: & tētoria diripiebāt: & curribus potiebant̃ / atq̃ iis plerisq̃ cū viris captis / & sub oculis nr̃is cōcubinas vxoresq̃ nr̃as cōstuprabāt. Nos porro rē idigne tulim⁹. At Amizoca quū duceret (erat enī capt⁹) noiati iclamauit amicu: miserevinctus: simulq̃ calicis & sanguinis cōmonefecit. Qd̃ simul atq̃ exaudierat Dādamis: nihil etiā contatus / spectāribus oībus / tranauit ad hostes. Ibi Sauromata: dēfatis telis irruerunt in illum: iam confixuri nisi succlamasset Zirim. Hoc verbi si quis sonuerit / postea non interimunt / sed recipiunt / tanq̃ deditē sese precio redimēdum. Moxq̃ ad illorū ducē adductus reposcebat amicu: ille redēptionis p̃ciū postulabat. Neq̃ enī prius dimissurū sese: nisi maximū p̃ illo recepisset. Tum Dandamis: quē possidebā inquit, ea oīa a vobis direpta sunt.

q̄ si qđ est qđ nudus p̄stare queam: id sum paratus polliceri vobis: & īpera-
to quicqđ voles. Et si ista vis: meip̄m huius in locū recipe & abutere ad qđ
cūq̄ tibi lubitū erit. Ad hęc Sauromata. Nihil inq̄ opus retinere te p̄fer-
tū quā temere dedideris. Quin tu parte eorū que possides tradita, amicū
abducito. Rogat illico Dādamis: quidnā veller accipere. Ille oculos postulat.
Atq̄ hīc p̄tinus exhibuit eruēdos. Deīde vbi essent erecti: iāq̄ p̄ciū p̄solutū
esset Sauromatis: recepto Amizoca reuersus est innitēs illi: vnaq̄ tranātes
incolumes ad nos redierunt. Id factū animū reddebat Scythīs oībus: neq̄ iā
victos esse rebātur sese: quā viderent: qđ apud nos esset bonorū maximū: id
nondū esse abductū ab hostib⁹: verū supeffe egregiā mentē: & in amicos fir-
dem. At idē Sauromatis formidinē nō mediocrem incutiebat: reputātib⁹
cū cuiusmodi viris, si se p̄parassent, essent pugnaturi: tamen tū quidē ex
improvisō supassent. p̄inde sub noctē relictis maximā ex parte pecorib⁹ incē-
sisq̄ currib⁹ fuga sese subduxerūt. Porro Amizoca nō tulit diutius: vt vide-
ret ip̄e: amico ceco Dādamide. sed ip̄sus semet exoculauit. Atq̄ ita sedēt am-
bo oīq̄ cū honore a populo Scytharū publicit⁹ alūtur. Quid tale Mnesippe
vos referre possētis? Eriā si q̄s tibi donet vt possis vel decē alios ad istos qnq̄
adiūgere: etiā citra iusiurādū: si ita vis: vt & multa liceat affingere! At ego
tibi rē nudā exposui. Tu vero si quē talē narrasses: nō sum nescius: quantas
adornādē rei ḡsa phaleras narratiōi fueris admixtur⁹: quēadmodū suppli-
carit Dādamis: & q̄s sit excacatus: & quē dixerit: & quo pacto redierit: &
quēadmodū exceperit eū Scythæ: adgratulātes beneq̄ ominātes: atq̄ id ge-
nus alia: cuiusmodi vos ad demulcēdas aures solet artificio quodā addere.

Audi igiŕ & aliū huic parē Belittā: hui⁹ Amizocæ cōsobrinū. Is vt detra-
ctū ex equo a leone Basthem amicū cōspexisset: nā forte simul erāt i venatu:
iāq̄ leo circūplex⁹ illū, iugulo admot⁹ eēt: atq̄ vnguib⁹ laniaret: defiliēs &
ip̄e inuolauit in tergū beluæ: reflexitq̄ i sese puocās auertēs: atq̄ iter dē-
tes digitos inferēs: conat⁹ quoad licuit Bastham e rictu Leonis eximere: do-
nec leo omisso illo iā semimortuo: ad Belittam sese cōuertit: atq̄ ip̄m quoq̄
circūplexus occidit. At ille moriens (nā tanto anteuertit) acynacē in leonis
pect⁹ defixit. Itaq̄ pariter exanimati sunt oēs. nos autē sepeliuim⁹ eos: duob⁹
aggestis tumulis iter se vicinis: altero amicorū: altero e regiōe leonis. Iā ter-
tio loco tibi referā Mnesippe Macētæ Lōcharæ & Arfacomæ amicitia. Hic
em̄ Arfacomas deperibat Mazaā Leucanoris filiā: q̄ regnabat i Bosporo: tū
quā legatione fungeret sup tributis: qđ Bosporini semp nobis p̄dere soliti.
id tēporis terriū. iā mēsem vitra diē legitimū distulerāt. In cōuiuiū igiŕ quā
Mazaam vidisset procerā atq̄ decorā virginē: amore capt⁹ est: grauiterg⁹

discruciabat. Iam itaque quae de tributis agebantur: erant transacta: responderatque illi Rex: conuiuioque accipiebat: mox illum dimissurus. Est autem mos in Bosphoro: uti prius in conuiuio petant puellas: narrantes quina sint: quibusque rebus fructi decreuerint eas in matrimonio accipere. Atque id tempore forte fortuna multi aderant in conuiuio prius: reges: ac regum filii. in his erat & Tigrapates Lazorum princeps: & Adymachus Machlyenae dux: alique cum his permulti. Oportet autem unumquemque procui posteaque exposuit quod sit & qua fiducia ad ambiendas nuptias accesserit conuiuari cum reliquis: taciturnisque accubere. Deinde pacto conuiuio, postulata phiala, vinum in mesam effundere: atque ita sponsam ambire: multum interea collaudante sese: quo genere: quibus opibus? quod sit potentia. Ad hunc igitur modum cum multi iam libassent: postulassentque: regna & opes commemorantes: tunc de Arsacomas postulata phiala, non libauit (neque enim mos apud nos vinum effundere: quoniam magis consuetudine ista esse iudicat in deum) sed haustum bibens, Da mihi Rex inquit filiam tuam Mazam uxorem: quod multo sum potior istis quantum ad opes ac possessiones attinet. Leucanore vero admirante: Sciebat enim rex pauperem Arsacoma ac de plebe Scytharum esse: precorataque quantum pecorum, aut quantum habes plaustrorum Arsacoma: nam iis rebus vos diuites estis. Immo nec plaustra inquit possideo nec arma: verum sunt mihi duo amici: honesti prius: quales alii Scytharum nemini. At tamen quidem ista dicens risus est: contempnitque habitus? visusque temulenter? Mane vero reliquis placuit est Adymachus: itaque sponsam abductus? erat in Maetide ad Machlyenses. Porro Arsacomas domum reuersus amicis indicat: quemadmodum reiectus esset a rege: risuque habitus? in conuiuio: quum pauper esse putaretur. Atqui dixerat inquit illi quantas habere opes nepe vos: o Lochata atque Maceta: vestraeque beneuolentia longe prestare, multoque firmior esse Bosphoranorum opibus. Versi haec dicentem me subfannauit: contempsitque: & Adymacho scilicet Machlyensi tradidit asportandam sponsam: quod aureas phialas se diceret habere decem: praeterea currus quaternis sedilibus octogita: ad haec ouium bouumque multam copiam. Sic videlicet anserulit fortibus viris pecorum multitudinem: operosa pocula: & currus grauis. Proinde o amici dupliciter excrucior: nam & Mazam amo: & iniuria mihi inter tantum hominum illata non mediocriter mordet animum meum. Arbitror autem & vos ex equo iniuria affectos esse. Etenim ad unumquemque e nobis tertia contumeliae pars prinebat: si modo ita viuimus: quemadmodum coepimus quum coniungeremur: nimirum ut unus homo simus: iisdem dolentes: iisdemque gaudentes. Immo inquit Lochates unusquilibet e nobis totus iniuria afficiebatur: tamen quum in te ista fieret. Quomodo igitur (inquit Macetes) his in rebus agemus? Per partes inquit Lochates negotium suscipiamus. Atque ego quidem recipio Arsacome, me caput apportaturum Leucanoris. Tu vero sponsam et receptam huic adducas oportet. Ita fiat

Toxaris. XXXII.

(Inq̃). At tu Arſacomā ſter: hęc nā his pactis veriſimile eſt exercitu ac bel-
lo ſire op⁹, hic mane: quo cōtrahas & appares arma: equos: atq; aliarū rerū
vim quātā potes maximā. Facillime aut plurimos adſuſeris: partim q; ipſe
ſtrenuus: partim q; nobis nō pauci ſunt familiares. Maxime vero ſi deſeda-
ris in tergore bouis. Hęc vbi placuiſſent: hic qdē q̃tū potuit, recta p̃fect⁹ eſt
in Boſporū: puta Lōchates: alter .i. Macētes ad Machlyēſes: eques vterq;. At
Arſacomas domi manēs, & cū aequalib⁹ cōtulit: & ex familiarib⁹ vim hoīm
armavit. Demū & in tergore bouis deſedit. Cōſuetudo aut de ſedēdo in ter-
gore bubalo huiusmodi eſt apud nos. Vbi q̃s ab alio leſus eſt: cupitq; vlcisci:
neq; par eē pugna videt: tū boue immolato/ carnes fruſtulatim cōciſas igni
torret. Dehinc ipſe porrecto humi corio, ſedet in eo: in tergū reductis manib⁹
bus more eorū q; a cubitis victi ſunt. Ex hoc qdē apud nos maximū eſt ſuppli-
cādi genus. Appoſitis aut bouis carnib⁹, adeūtib⁹ domesticis, p̃terea ſi quis
ali⁹ velit, q̃sq; partē ſibi ſumit: ac dextro pede tergū bouis calcās, p̃ facultate
pollicetur: hic qdē equites p̃biturū ſe quicq; ſuo p̃te cibo: ſuoq; ſtipēdio: ille
decē: alius plures: alius armatos pedites quot poſſit: atq; qui paup̃rimus, ſe
ipſum dñtarat. Colligit itaq; in tergo bouis igēs nōnunq; multitudo. Et hu-
iusmodi quidē exercitus, & certiffima fide cohaeret: & hoſtibus expugnatus
difficiliſſim⁹ eſt: nō aliter q̃ ſi iuraturādo eſſet adact⁹. Nā in tergū aſcēdiſſe:
inſtar iuriſſurādī eſt. Arſacomas igit his in rebus pcurādīs ſatagebat: con-
ſerūtq; illi egres qdē circiter quiquies mille: tū armati ac pedites p̃miſcuet
vicies mille. At Lōchates vbi ignotus puenit in Boſporū: regē adit: tractatū
quiddā de regni negotiis: aitq; venire quidē ſeſe publico Scytharū noīe: ſed
priuatim res maximas apportare. Ille vbi dicere iuſſiſſet, De publicis ſequi
negotiis hęc in p̃ſentiarū denūciant Scythæ: ne veſtri paſtores in plani-
ciem vſq; trāſgrediantur: ſed intra Trachonē paſcant. Caterū latrones de
quibus expoſtularis: regionē veſtrā incurſent: negant eos publico conſilio
emiſſi: ſed priuatim ſui quōq; lucrī cauſa prædari. Q; ſi q̃s illorū deprehē-
datur: tui arbitrii eſſe vt in eos aſaduertas. Hęc quidē illi denūciant: at ego
tibi indico: grauē in vos inſultū futurū ab Arſacoma Mariātæ filio: qui nu-
per legatū egit apud te: idq; (opinor) quū filiā tuā poſtularit: nō aſſequut⁹
ſit abs te: ob id indignat⁹ ſedetq; i tergore taurino ſeptimū iā diem: cōtra-
ctusq; illi eſt exercitus haud exiguus. Audiui (inquit Leucanor) & ipſe: co-
gi vim copiarū in tergum bouis. Q; autem aduerſum nos cogerentur: q; q;
Arſacomas huius rei dux eſſet: id vero me fugerat. Atq; in te inquit Lon-
chates hic apparatus cōſtituitur. Mihi autē inimicus eſt Arſacomas: grauē
etq; ſerit: q; ſibi præferat a natū maioribus: & q; in oībus ſillo videar. eē p̃re-

stantior. Quid si mihi sponderis alteram filiam tuam Barcoetum: alioqui nec in digno vestra affinitate: breui tibi reuerfus caput eius apportauero. Spondeo Rex inquit: videlicet supra modum formidine correptus: propterea quod non ignoraret quam ob causam iratus esset Arfacoma: nimirum ob nuptias: tum & alias quoque metuerit semper Scythas. At Lonchates: iurato inquit te prestiturum pacta neque inficiaturum. Id quum fieret: iamque resupinatus in coelum iurare vellet: Absit inquit ut hic: ne quis spectantem coniciat: qua gratia iuremurus. Quin potius hoc templum Martis ingressi: oclusis foribus iusiurandum edamus: ubi nullus exaudiat. Nam si quid horum inaudierit Arfacomas: vereor ne me ante bellum imolet: manu iam nunc non parua cinctus. Introeamus inquit Rex. Vos autem abssistite quam longissime. Neque quisquam ad templum adeat: quem ego non accersiuero. Posteaque igitur ipsi quidem introgressi sunt: satellites autem procul abstiterunt: vibrato gladio simulque altera manu obturato ore, ne vociferaretur, ictum in pectus adegit. Deinde caput defectum sub chlamyde tenens prodibat: quasi confabulans iterum cum illo: brenique sese dicens adfuturum: tanquam ad negotii quippiam emitteretur ab illo. Atque ita reuerfus eo ubi equum victum reliquerat: consensu illo redequitauit in Scythiam. Porro nemo est eum isequutus: quippe diu ignorantibus Bosporinis: quod acciderat: tum ubi recessissent, factiose de regno decertantibus. Hec itaque gessit Lonchates: prestititque promissum: allato Leucanoris capite. Porro Macetes in via factus certior super his que in Bosporo acciderant: peruenit ad Machlyeses: primusque illis nuntium attulit de rege trucidato. At populus inquit te Adymache gener cum sis ad regnum vocat. Proinde fac ut ipse prior occupas imperium arripas: in rebus perturbatis obortus: puella vero te sequatur a tergo in curribus. Facile enim isthoc pacto tibi conciliaueris multitudinem Bosporanorum: ubi Leucanoris filiam conspexerint. Ego porro non solum abatus sum: verum etiam sponsae tuae cognatus maternus. siquidem nostra e gente Mastram Leucanor ascium vxorem. Et nunc tibi adsum: missus a Mastrae fratribus qui sunt in Alaniam: denunciantibus ut quam potes ocysissime te recipias in Bosporum: neque per negligetiam committas, ut imperium ad Eubiotum deueniat: quam tamen frater notus est Leucanoris: tamen Scytharum partibus semper fauit: cum Alanis simultates gerit. Hec quidem dicebat Macetes. Erat autem eodem cultu eademque lingua cum Alanis. Commune enim horum utrumque Alanis cum Scythis: nisi quod non magnopere comati sunt Alani: quemadmodum Scythae. At Macetes in hoc quoque illis erat assimilis: videlicet detonsa coma: quatinus conueniebat Alanum minus esse comatum quam Scytham. Itaque his rebus factum est: ut illi fides haberetur: putareturque Mastrae ac Mazae cognatus esse. Et nunc inquit o Adymache, ad utrum

Toraris Fo. XXXIII.

nū paratus sum: vel p̄ficisci tecū in Bosporū si velis: vel manere si sit opus
ac sponſam adducere. Iſt huc equidē inq̄t Adyrmach⁹ longe malim: quādo
quidē cognatus es/te puellā adducere. Nā si nobiscū vna p̄ficiscaris in Bos-
porū, vnū duntaxat equitē numero addideris. Qz si mihi vxorē aduexeris,
multorū instar fueris. Atq; ita factū est: et hic q̄dem iter ingressus est: Macē-
tē tradēs ducendā Mazēā: quæ virgo etiā dū erat. At ille per diem quidē il-
lam curru vehēbat: verū vbi nox incubuiſſet, impositā equo (nā id curarat
vt alius q̄dam eques sese cōsequeret) tū infiliens et ipse nequaquā deinceps ad
Mēotim iter faciebat: sed deflectens ad mediterraneā, relictis ad dextrā Mi-
treorū mōtib⁹, quū virginē interim aliquoties interquiescere iussam re-
focillasset, intra tridū a Machlyensibus in Scythiā vsq; p̄mensus est viam:
statimq; equus eius vbi destituiſſet a cursu, paulisper astans exanimatus est.
Porro Macentes Arſacomæ Mazēā in manū dās, Accipe, inquit, a me quod
q̄ id quod sum pollicitus. At illo ad insperatū spectaculū stupefacto/gfalsq;
agente/ Define, inquit, Macentes: ac noli me aliū a te ipso putare: nā mihi p̄-
fecto gfas agere ob hanc q̄ feci/ p̄inde est: ac si sinistra mea gfas agat dextre
q̄ vulneratæ sibi subministravit/ atq; officioſe curā egit agrotantis. Ridi-
cula nimirū et nos fecerimus: si iādudū cōmissi/ et quatenus licet in vnū cō-
flatū/ magnū adhuc eſſe credamus: si qua pars nostri officioſe quid egerit p̄
toto corpore. Eteſm p̄ se ipso fecit: quū ps sit totius beneficio adiuti. Atq; ad
hūc quidem modū Arſacomæ gfas agēti Macētes respōdit. Caterū Adyr-
machus vbi sensit insidias, nō prexit ire in Bosporū: iā em̄ Eubiotus rerum
potiebat/ accersitus a Sauromatis: apud quos fuerat diuersatus: verū in pa-
triā reuerſus, cōtractis ingētibus copiis, p̄ mōtuolā irrupit in Scythiā: pau-
loq; post irruit et Eubiotus: quū Gracos vndecūq; poterat secū ducens: tū
Alanos et Sauromatas accersitos: vtrinq; vices millenos. Cōſiſtis aſit co-
piis, Eubiotus atq; Adyrmach⁹ nonaginta milia cōfecerūt. Atq; ex his ter-
tia pars egres sagittarii: nos aſit (nā et ipse ad hanc expeditionē cōtuleram
addens iis q̄ tergum taurinū cōuenerant/ equites ad plenū instructos cen-
tum) contractis haud multo minus triginta milib⁹ vna cū equitibus oppe-
riebamur insultū ductore Arſacoma. Vt aſit admouentes illos cōſpeximus
cōtra duximus agmē, p̄missis in hostē eq̄tib⁹. Atq; vbi iā dū acriter eēt
pugnātū, tandē cessere nostri, interrupra phalange. Postremo in duo disse-
ctū est vniuersum agmē Scythicū: pars subduxit sese. nō omnino palā victa
verū ita fugiebat: vt locū dare videret: adeo vt Alani ad multū tempus in-
sequi nō auderent. ptē alterā/ quæ eadē erat imbecillior cingentes Alani ac
Machlyenses vndequaq; cōdebāt, cōſertim iaculis emissis atq; sagittis: sic/

Luciani

vt vehemēter laboraret a nostris qui tenebantur obsessi. Et iam plarīq; arma pīcerāt: quorū in numero forte erat Lonchates et Macētes: iamq; ambo vulnus acceperant: dū ante alios sese periculis obiciunt. Hic qdē adusto femore / puta Lonchates. Porro Macentes securi sauciato capite: tū conto in humerū impacto. Qd simul atq; sensit Arfacomas: quū in altero agmine esset nobiscū: turpe ratus / si desertis amicis nō adesset, subditis equo calcariis, cū clamore in hostes tēdere coepit: sublato gladio adeo: vt Machlyenses vim animi nō sustinuerint / sed viā illi fecerint: vt transiret. At ille receptis amicis, tum aduocatis et aliis, impetū fecit in Adymachū, impactoque in ceruicē gladio / ad zonā vsq; dissecuit. Quo fuso, dissipata est omnis acies Machlyensium: paulopost et Alanorū. Deniq; cum his Græci quoq;. Atq; ita redintegrato prælio nos supiores exitimus: diūq; sumus insequuti / trucidantes: donec nox finē imposuit. Postero die ab hostibus venerunt legati: qui supplices pacē atq; amicitiam orarent. Bosporani duplicatū tributū pē suros sese pollicebant. Machlyenses obsides daturōs se confirmabant. Alani ita eam inuasionē cōpensaturos sese spondebant. Sindianos nostro nomine vellēt aggredi: qbuscum multo iam tempore nobis fuerat simultas. His de rebus auditis suffragiis, in primis autē Arfacomæ et Lonchatæ, pax in ita, duobus illis cuncta p arbitratu suo moderantibus. Huiusmodi Mnesippe audent Scythæ amicorū causa facere. MNESIP. Tragica prorsus o Toxari / fabulisq; similia. Et ppitius sit Acynaces et ventus p quos iurasti: si quis ista nō credat / non admodū reprehendens esse videatur. TOXA. At vide vir egregie: ne incredulitas ista ab inuidia vestra pficiat. Qq̃ nō me de terrebis nō habendo fidē: quo minus et alia his cōsimilia referā: quæ nouerim a Scythiis esse gesta. MNE. Tātū ne longū facias vir optime: neq; vsq; adeo admissis / vagisq; vtare sermonibus: vt nunc sursum ac deorsum Scythiā / Machlyanamq; pcurrēs: deinde in Bosporū discedēs: postremo rediēs prorsus abutare silentio meo. TOXARIS. Parendum tibi et hanc præscribenti legem: dicendumq; paucis: ne fatigeris vna nobiscum / audiendo circūcursitans. Quin magis ausculta quæ in meipm amicus Sifinnes nomine præstiterit. Quū enim Athenas relicta patria pficiscerēs: idq; cupiditate Græcanicarum literarum: appuleram Amastrim Pōricā. Ea est vrbs haud pcul a Caranibe dissita in p montorio / obuia iis qui a Scythia nauigāt. Comitabatur autem Sifinnes mihi a puero amicus. Nos igit vbi res quasdam importatas in portu spectassemus: in eumq; e nauī subduxissemus eminus / nihil suspicantes mali: interea fures quidam effracta sera sustulerunt vniuersa: adeo vt non reliquerint / quod vel in eum diem sufficere posset. Ergo

Toxaris Fo. XXXIII.

quum domū effemus reuerſi: cognito quod acciderat, nō viſum eſt in ius
vocare vel vicinos q̄ plures erant/vel hoſpitē: veriti ne pleriq̄ ſycophāta
videremur: ſi dixiſſemus nobis ab aliquo ſublatoſ eſſe Daricos quadringē-
tos: tū veſtium p̄multū: ad hac tapetia quādā: deniq̄ goquid habueramus.
Conſultabamus igitur hiſce de rebus/ quid eſſet faciundum omnium rerū
egenis: idq̄ in vrbe peregrina. Ac mihi quidem ita viſum eſt tum tempo-
ris ſtatim demerſo in ilia acynace/ vitam fugere: priuſq̄ ignauum quippiā
aut indignū eſſet ferendū/ vel fame/ vel ſiti enecto. Cōtra Siſinnes cōſolabat̃
obſecrās ne qd tale facerem. Aiebat em̃ excogitaſſe ſe: vnde nobis victus
ſuppeteret. Et eo q̄dem die baiulandis e portu lignis allata mercede, victū
ſuppeditauit: mane aut obambulans in foro/ pompā quandā aſpexit iuuenū
(quemadmodū aiebat) elegantīū ac ſtrenuorū. Hi nimirū viritim lecti/ vti
mercede propoſita ſingulare certamē inirēt: in tertīū diē erāt decertaturī.
Ergo quū oēs huius negotii cōditiones audiſſet: accedēs ad me: Caue poſt-
hac, inq̄t, Toxari: ne teipm pauperē dixeris. Si q̄dem tertio abhinc die diuiti-
um te reddidero. Hac ait: atq̄ interea ægre parato victu, quū iā ſpectacu-
lum eſſet inſtitutū, ſpectabam⁹ et ipſi: etem̃ aſſumptū me duxit in theatrū:
tanq̄ ad iucundū aliquod/ nouiſq̄ ſpectaculū Græcorū. Ergo vbi cōſediſſe-
mus, ſpectabamus. Ac primo quidem feræ p̄tim iaculis confixæ: atq̄ a canī-
bus agitatæ: partim in homines quosdam vinctos emiſſæ: nocētes quoſpiā:
ita vt coniciebamus. Vt autem prodierūt qui erant ad ſingulare certamē
conducti: ac producto iuvene quodam prægrandi/ dixiſſet præco. Si quiſq̄
velit cū hoc ſingulari certamine congregi, prodeat in mediū: præmiū pu-
gnæ accepturus drachmarū decem milia. Ibi protinus aſſurrexit Siſinnes
deſiliens: polliceturq̄ ſe dimicaturū: ſimulq̄ poſcit arma. Tū acceptā mer-
cedē decē milia mihi deferēs in manū dat. Si vicerō, inq̄t, Toxaris vna p̄ſi-
ciſcemur/ ſuppeterq̄ cōmeat⁹: ſin ceciderō, ſepulto me, redi rurſ⁹ i Scythiā
Ego qdē hiſ auditis ſingultiebā. At ille ſūptis armis reliquū qdē corp⁹ mu-
niuit: at galeā neq̄q̄ ipſoluit: ſed nudo cōſiſtēs capite pugnabat. Et iitio qdē
ip̄e vuln⁹ accepit, retorto gladio ſuccifo poplite/ ita vt multū ſanguinis de-
flueret. Ego interim iā metu p̄mortuus erā. At ille cōfidentius inuadentē
aduerſariū obſeruās, ferit in pectore/ tranſfigitq̄: ita vt p̄tinus ad pedes il-
lius p̄cūberet. Ille feſſ⁹ et ip̄e vulnere/ mortuo incūbebat: partiq̄ aberat: quū
ip̄e quoq̄ efflaret aīam. At ego accurrēs erexi aīmq̄ reddidi. Porro vbi di-
miſſ⁹ ē, iā victor declarat⁹: ſublātū illū domū deportauī: multūq̄ t̄pis cura-
tus a medicis, ſupuixit quidē/ hodieq̄ agit ap̄d Scythas, ducta in matrimo-
nium ſorore mea: claudus tamen adhuc eſt ex vulnere. Hac res Mnēſippe

Luciani

nō apud Machlyenses: neq; in Alania gesta est: vt testib⁹ careat: et ficta cre-
di queat: verū cōplures extāt Amastriani: qui de pugna Sifinnæ memorāt.
Finem iam faciam: si tibi quinto loco factū Abauchæ retulero. Appulit ali-
quando Abauchas hic in Boristenensiu ciuitatē secū adducens: et vxorem:
quā vnice diligebat: liberos duos: alterū quidē masculum lactētē: altera ve-
ro erat puella septē annos nata. Erat autē peregrinationis comes et hu-
ius amicus Gyndanes: atq; is quidem e vulnere laborans: quod in via acce-
perat a latronibus: qui eos fuerant adorti: cum quibus dum pugnaret, iet⁹
est in femore: ita vt ne stare quidem posset præ cruciatu. Itaq; noctu dor-
miētibus illis: nam forte in coenaculo quodam diuersabantur: ingens ortū
est incendium: omniāq; circūclufit: iamq; flammavndiq; domum circunde-
dit. Ibi experrectus Abauchas, relictis liberis plorātibus, repulsa vxore quē
inharebat: iussaq; vt ipsa sese seruet: amico in humeris sublato descendit
perrūpensq; euasit: ita vt nequāq; incendio læderet. Vxor infāntē baiulans
consecuta est/monens puellulam: vt sese cōsequeretur. Ea vero semiuolta ab-
lecto ex vlnis infānte/vix exiliit e flamma. Deindē puella vna cū illa veniēs
pene et ipsa exticta est. Post hęc quū probro obiectaret q̄spiam Abauchæ: q;
desertis liberis atq; vxore Gyndanem extulisset, Imo liberos, inquit, denuo
parare haud quāq; difficile: tum incertū an hi boni sint futuri: porro amicū
diu fuerit priuſq; inueniā talē: qualis est Gyndanes: cui⁹ amor mihi multis
argumentis est exploratus. Dixi Mnesippe e pluribus his quinq; propositis
iam tempus est p̄nuntiari vtri nostrū/aut linguam/aut dexteram oporteat
amputari. Quis igitur futurus est iudex? MNESIP. Nemo. Neq; enim con-
stitueramus narrationis arbitrū. Sed scin quid agemus? Quādoquidē in p̄-
sentiarū nullo p̄posito scopo sumus iaculati: de integro delecto arbitro alia
amicorū paria ap̄d illū referamus: dein vter succubuerit/ ei tū qdē ampute-
tur: vel mihi lingua: vel tibi dextra. Aut si hoc crudele, quādo tu amicitia
admirari visus es: ego nihilo secius puto/ nullā esse mortalibus possessionē
hac p̄stantiorē neq; pulchriorē: quin ipī quoq; in vnū copulati/ illud appro-
bamus: vt ex hoc die in totā vsq; vitā sim⁹ amici: vtriq; victores: vtriq; ma-
ximis potiti p̄miis: videlicet p vnica ligua/vnaq; dextra binas vterq; habi-
turi: atq; insup oculos quoq; quaternos/pedesq; quater nos: in sūma duplicia
oīa. Eiusmōi nāq; qddā est cū duo tresq; copulāt amici: qualē Geryonē scri-
ptores depingunt senis manibus/ternisq; capitibus hominem. Siquidem
(vt mea fert opinio) tres illi fuerūt: qui cōmuniter omnia gererent: vt di-
gnū est his: q; amicitia cōiuncti sunt. TOXA. Probe dicis: atq; ita faciam⁹.
MNE. Verū neq; sanguine op⁹ est Toxaris: neq; Acynace: qui nobis amicitia

Alexander. Fo. XXXV.

tiam confirmet. Hæc em̃ confabulatio: et q̃ eadem amamus, id multo cer-
tius est calice illo quem bibitis: propterea q̃ huiusmodi nō obligationem/
sed animū postulare mihi videntur. TOXA. Placent ista: iamq̃ amici atq̃
hospites simus: tu mihi hic in Græcia: ego tibi siquādo in Scythiā perue-
neris. MNE. Nimirū vt sis sciēs/nequaq̃ me pigeat vel longius etiā p̃ficisci
si tales amicos nancisci liceat: qualē esse te Toxari ex tua oratione conicio.

Toxaris finis Erasmo Interprete.

LVCIANI ALEXANDER SEV PSEVDOMANTIS ERASMO INTERPRETE.

V quidē charissime Celse/leuem forte quandā / ac facilē
puinciā tibi mādare videris: quū iniūgis: vt Alexandri
Abonotichitæ impostoris vitā/cōmenta/ neq̃ nō auda-
ciā/prestigialq̃ libro cōplexus/volūtiē ad te transmittā
verū siqs ea conet̃ omnia ad plenū enarrare, id profecto
non minoris sit negotii: q̃ Alexādr̃i eius/ cui Philippus
fuit pater/res gestas literis p̃dere:tātus hic scelere:quātus ille virtute. At
tamē si cādide/ignoscēterq̃ legere voles: et quod narrationi deerit id ex te
imputare atq̃ addere, conatū hūc te authore capeſſam: et Augei bubile si
nō omne, at certe p̃ mea virili repurgare nitar, paucis aliquot elatis cophi-
nis. nimirū vt ex his cōiecturā facias: quātus/q̃q̃ immensus fuerit sim⁹ vni-
uersus: quē ter mille boues multis annis reddere potuerint. Sed amboꝝ in-
terim noīe calumniā vereor tuo pariter ac meo: tuo/q̃ iubeas memoriā/li-
terarūq̃ monumētis tradi virū longe sceleratissimū: meo/q̃ sumā operam
in hmōi narratione/rebusq̃ gestis hoīs: quē nequaq̃ oportebat ab eruditis
legi: sed in frequentissimo quopiā et amplissimo theatro spectari a simiis/
aut vulpibus discerptū. q̃q̃ siqs hoc crimen nobis impegerit, poterimus et
ipsi nos exēplo quodā simili tueri. Etem̃ Arrianus ille discipulus Epicteti
vir inter Romanos cū primis laudatus/ac p̃ omnem vitā in literarū studio
versatus, quū simile qddā fecerit p̃ nobis quoq̃ responsurus est. Nā is qdē
Tillibori latronis vitā describere nō est grauatus. Nos vero multo crude-
lior ē latronē memoriā p̃demus: qppe q̃ nō in syluis ac mōtibus/ sed ip̃is in
vrbibus sit latrocinatus: neq̃ q̃ Minyā tm̃ aut Idā sit p̃grassatus: neq̃ pau-
cas q̃sdā Asiæ ptes/videlicet desertiores depopulatus: sed q̃ vniuersam (vt
ita dixerim) Romanorū dirionē suo cōplerit latrocinio. Ac primū tibi de-
pingā hoīem: effigiē eius quoad potero p̃xime verbis adūbrās: tametsi nō
sum admodū pingēdi p̃itus. Corpe igiŃ/vt interim et hoc tibi repræsentē/
poetus erat/et aspectu decorus: planeq̃ specie diuina qdā ac maiestatis ple-

Luciani

na: colore cādido: barba nō admodū hirsuta: coma p̄m̄ natia tectus: p̄m̄
apposititia. Sed hac adeo scienter efficta: vt vulgus fere nō sentisceret imi-
tatā/ascitritiamq; esse. Oculi vehemēter acres ac versatiles: tū diuinū qddā
relucētes. vox dulcissima pariterq; clarissima. In summa quo ad has res/nul-
la ex pte poterat improbari. ac figura qdē hoīs erat hmōi. Ceterū mēs atq;
animus. O malorū depulsor Hercules/et auersor tristitiū Iuppiter/seruato-
resq; Dioscuri/in hostes potius cōtingat incidere, q̄ cū eiūsmōi quopiā hfe
cōmerciū. Sigdē ingenio/sollertia/acumine lōge p̄stabat ceteris mortalib⁹
Tū curiositas/docilitas/memoria/et ad disciplinas ingenii felicitas: horum
vnūq; supra q̄ dici possit illi suppetebat: qbus tñ pessimā in prē est vsus.
Et quū haberet arma tā egregia sibi suppeditata/ ilico nimirū oīm q̄ essent
sceleribus nobilitati, facile summus euasit: vel superior Cercopibus/ Euriba-
to/Phrynonda/Aristodemo/Sostrato. Nā ip̄e quū aliquādo Rutiliano scri-
beret genero/modestissimeq; de se loqueret/Pythagoræ semet adsimilabat.
Atqui veniā mihi dabit Pythagoras: vir ille qdem sapiens ac mēte diuina
ceterū si huius ætate vixisset, puer (sat scio) præ hoc visus fuisset. Sed heus
tu p Gratias: caue putes hac in Pythagoræ cōtumeliā me dicere: quasi ve-
lim eos similitudine rerū gestarū cōmittere. Verū siqs deterrima quæq; et
p̄brosissima, quæ de Pythagora p calumniā ferūtur (qbus egdē haud quāq;
fidē pinde vt veris habuerim) siqs tñ cōferat in vnū, ea nimirū omnia vix
etiā minimā p̄ticulam adæquēt Alexādrinæ versutiæ. Prorsum enim ima-
ginare mihi/et cogitatione finge/q̄ maxime variā ingenii tēperaturā/indo-
lemq; ex mēdacio/dolis/piuriis/maleficiisq; cōfusam/ p̄mptā/audacē/versa-
tilem/et ad efficiendū q̄ cogitasset nullū refugientē laborē: appositam ad p
suadendū: cuiq; facile fides habenda videretur: tū quæ mire simularet opti-
ma quæq;: ea quæ a mente essent diuersissima præ se ferret. Primum igitur
nemo cum illo cōgressus est, qui nō hac cū opinione discesserit: vt eum mor-
talium omnīū optimū/æquissimumq;: præterea simplicissimum/minimeq;
fallacē iudicaret. Accedebat ad hac omnia grandīū rerū conatus: quū ni-
hil pusillum cogitaret: sed ad maxima semp appelleret animū. Ita quū esset
adolescētulus adhuc formosus admodum/ætate videlicet tenera/ ac velut
herbescēte: id qd licebat partim e stipula cōiicere: p̄m̄ audire ex his q̄ ita
p̄dicabāt: passim sese p̄stiebat: ac mercede sui copiā faciebat iis: qb⁹ lubi-
rū fuisset. Inter multos aut incidit in hūc amans qdā p̄stigiator: ex eorū nu-
mero: q̄ magiā et diuinas incantationes p̄fent: tū illectamēta ad concilian-
dā in amoribus grām: malorū imissiones in hostes: rōnē eruēdi/ reperiēdiq;
thesauros/hereditatē/successiones. Hic vbi cōspiceret bene ingeniātū pue;

Alexander. Fo. XXXVI.

etiamque ad subministrandum arti/negotioque suo ppensissimus: utpote q non min⁹
illius adamaret maleficiū / q̄ ipse hui⁹ formā: erudit eum / semper deinceps
p adiutorem / ministroque est usus. At is publicitus quidē et apud vulgus me-
dicū scilicet agebar. didicerat autem apud Thoonis Aegyptii cōiugem.

Carmen Homericum.

Pharmaca mixta: salubria multa: at noxia multa.

Quorū oīm successor hic atq; haeres factus est. Porro doctor ille et idē ama-
tor natione Tyanæus erat: videlicet ex eorū numeroq; cū egregio Apollo-
nio Tyanæo illo erant versati: totaq; illius tragoediā pnouerāt. Vides qua-
nā e schola tibi hominē refero: Verum vbi iā barba plenus esset Alexander
Tyanæo illo vita defuncto, in egestatē redactus, deflorescente simul et for-
ma: vnde victū parare licuisset: nihil postea pūi agitabat aīo. Sed inito cō-
mercio cū Byzātino quopiā annaliū scriptore viro / qui in certamina descē-
dunt / oīm / ingenii longe sceleratissimi: Cocconas, opinor, erat cognomē: cir-
cūbant / imposturis ludificātes: ac pingues hoīes (sic em̄ illi peculiari Ma-
gorū lingua vulgus appellant) detondentes. In his Macetim mulierē opu-
lentā nacti sunt: natu qdē grauiorē illam, q̄ vt amoribus esset idonea: sed q̄
studeret etiā dum amabilis haberi. Ab hac victus copia suppeditabat: atq;
hanc ex Bithynia in Macedoniā vsq; sūt cōsecuti. Nā illi patria erat Pelle:
q locus olim floruit sub Macedonicis regibus: nūc a paucis / iūq; obscuris et
humilibus incolitur. Ibi quī conspicerent immani magnitudine dracones
placidos admodum ac mansuetos: adeo vt a mulieribus adirentur: et cum
pueris vna cubarent: et calcantes ferrent: neq; commouerētur, si quis strin-
geret / premeretq;: deniq; pinde atq; infantes lac e papilla sugerēt (nā sunt
id genus apud illos permulti: vnde verisimile est / olim illam de Olympiā
de fabulam increbuisse: quum Alexandrum conciperet: huiusmodi dra-
cone quopiam opinor cum ea concubente.) mercati sunt ex his serpenti-
bus vnum: qui esset pulcherrimus: obolis sane paucis. Atq; (vt Thucydidis
vitar verbis) hinc iam bellum oritur: nimirum quum duo facinorosissimi
et immani audacia p̄diti: neq; nō ad maleficia p̄mptissimi / societate iniūssēt
facile ppēderūt: hac duo potissimū in hoīm vita tyrannidē obtinere: spem
ac metum: quorum vtroq; sigs ad commoditatē vteret, fore: vt is ilico di-
tesceret. Siquidem vtriq; iuxta, vel ei qui metu laboraret: vel huic qui spe
teneretur: videbant praescientiā q̄ maxime necessariam esse / summeq; desy-
derari: atq; hac via Delphos olim fuisse ditatos / factosq; celebres. Præterea
Delū Clarū / et Brāchydes: nimirū hoīb⁹ p hos quos mō dixi tyrānos nēpe
spem ac metū / ad sacra consuetibus: ac futura praediscere cupientibus: atq;

Luciani

huius rei gratia Hecatombas immolantibus, aureosq; dedicantibus lateres. Hac vbi iter sese verlassent: vltroq; ac citro agitassent: visum est vaticiniū oraculūq; cōstituere. etenim si res ea processisset: sperabant se protinus diuites atq; felices fore. Qd̄ quidē negotium magnificentius etiam illis successit: q̄ expectauerāt initio: & vel spe melius euenit. Hinc iam spectare coeperunt: primū quidē de loco: deinde quonā exordio / quave ratione negotiū oporteret auspicari. Cocconas igitur Chalcedonē opportunā eē cēsiuit: vt pote regionē a negotiatoribus frequētatam: tum Thraciæ Bithyniæq; cōfinem: neq; longe dissitam ab Asia, Galariæq; cunctis item imminētibus populis. At e diuerso patriā suam prætulit Alexander: nam aiebat: id qd̄ erat res: ad huiusmodi negotiorū auspicationē, aggressionēq; hominibus opus esse crassīs & stolidis: & qui viderētur admissuri. Cuiusmodi Paphlagonēs affirmabat esse hos qui supra Abonī murū incolūt: nēpe superstitiosos plærosq; ac stolidos: qui si quis tantū apparuisset: tibicinē, aut tympanistā, aut qui Cymbala pulsaret secū adducēs: cribro (qd̄ aiūt) vaticinans: ilico vehementer omnes in illū inhēnt, & perinde vt coelitū quēpiā intueātur. Hac de re quū controuersiæ non nihil inter illos fuisset: tandē vicit Alexander. Itaq; profecti Chalcedonē (nam id oppidū visum est hac parte habere non nihil ipsis conducibile) in Apollinis templo qd̄ est apud Chalcedonios vetustissimū, æreas defodiunt tabellulas: quę dicerent: breui admodū Aesculapium vna cū patre Apolline in Pontum aduēturum: atq; Abonī murum inhabitaturum. Eæ tabellæ quū essent de industria repertę: facile effecerūt: vt hic rumor in omnē vsq; Bithyniam, ac Pontum dimanaret: multo autē ante alios in Abonī murum. Nam hi protinus statuerant etiā templū erigere: iāq; fundamētis locum effoderant. Hic igitur in Chalcedone relictus Cocconas ancipitia quædam, atq; ambigua, obliquaq; conscripsit responsa. Deinde paulo post diē obit a vipera (sicut opinor) ictus. in hui⁹ demortui locū accersitur Alexander: ac succedit iam comatus, cæsarieq; pmissa / tunicam indutus purpuream albo intermixtā: supra eā veste amictus candida: falcem tenens exemplo Persei a quo se maternū genus ducere p̄dicabat. At perditissimī illi Paphlagonēs: quū ambos illius, noscent parentes obscuros atq; humiles: tamen oraculo crediderunt ita canenti.

Persides genere gratus Phoebo iste videtur:
Dius Alexander Podaliri sanguine cretus,
Hic nimirum Podalirius libidinofus erat: ac natura mulierofus: adeo vt a Tricca ad Paphlagoniam vsq; in Alexandri matrem sit incitatus illectusq;. Repertum est aliud oraculum: quasi Sybillæ prædiuinantis.

Alexander Fo. XXXVII.

Ad maris Euxini litus, iuxtaq; Sinopam
Tirside erit quidam aufonia de gente sacerdos:
Qui prima ex monade, tribus ac decadis, referabit
Quinq; alias monades: vixenq; ter repetita
Quadrorbem numerum: referentem nomina diuini:
Qui veniet laturus opem mortalibus agris.

Alexander itaq; multo post in patriâ irruens cū eiusmodi Tragoedia, cōspi-
cuis erat ac splēdidus: quū interim furore afflātū se se nōnūq; adsimulabat:
ore spuma cōpleto: id qđ ille facile efficiebat: radiculæ (ea est herba lauādis
lanis idonea) radice cōmāducata. Cæterū illis diuinū quiddā ac formidā-
dum spuma videbatur. At multo ante sibi finxerant, parauerantq; e linteis
confectū draconis caput: qđ speciē quādam humanā præ se ferret: colorum
fucis mire adsimilatū: qđq; pilis equinis os & aperiret & clauderet. Tū lin-
gua (sicut est draconū) bisulca atra prominebat: quæ & ipsa pilis agebat.
Porro Pellæus ille draco iam pridē erat in promptu: domiq; alebatur: quū
res postulare tum ab illis proferendus: vnaq; in partem Tragoediam actu-
rus: vel princeps potius huius futurus fabulæ. Iam vero vt erat maturū ag-
gredi: tale quiddam machinatur noctu veniens ad tēpli fundamenta nuper
effossa. Constiterat autē in eis aqua: siue q; ea indidē alicunde destillauerat:
siue q; ex æthere deciderat. illic ouū antea excauatū deponit: qđ quidem
intus occultabat foetum recens editū serpentis. Id quū alte demersisset: in
abditas luti cauernas: rursum illinc discessit. At mane quū in forū profiliis-
set nudus: nisi q; subligari circū pudenda rectus erat: eoq; inaurato: tū sal-
cem illā gestans, simulq; solutam ventilans iactansq; comā: eorū more quī a
Cibeles deorū matre afflati conueniūt: ac numine rapiuntur: conscensa subli-
mi quapiā ara concionabatur: ciuitatē eam beatā esse prædicans: quæ mox
deum propalā esset ostensura mortalibus. Porro qui aderant (nam concur-
rerat vniuersa prope ciuitas) vna cū mulieribus senibus pueris/ admirabā-
tur: ac vota faciētes adorabant. At ille voces quasdā sonans incognitas: ni-
hilq; significātes: cuiusmodi sint Hebræorum, aut Phoenicū: attonitos eos
reddebat: vt q; nihil intelligerēt eorū quę dicebat: nisi solū hoc: q; Apollinē
Æsculapiūq; passim admiscebat. Sub hæc ad institutū tēplū curriculo su-
giebat: accedensq; ad fossam ac fontē illum: quē iam ante conditū oraculum
præstruxerant: ingressus aquam / magna voce canebat laudes Apollinis &
Æsculapii: inuitabatq; deum: vt i dexter ac felix in ciuitatē adueniret. De-
inde phialam postulat. Eam porrectā a quopiā / facile immergens/ vna cum
aqua lutoq; haurit, & ouū illud in quo nimirum ille deum cōcluserat, can-

Luciani

didā cara cæruſſaq; commiſſurā operculi ferruminans. Id quī manu cepiſſet: affirmabat iam Aſculapiū tenere ſeſe. Interim illi ſtupidis defixiſq; intuebātur oculis expectātes: quidnā eſſet futurū poſtea: iādudū admirantes ouū in aqua repertū. Porro poſtea q̄ fregiſſet idem caua vola cōpreſſum ac ſerpentis illis ſœtum excluſum excepiſſet: ſimul atq; mouentē hunc ſeſe conſpicerent ſi quī aderant, ac digitis circūuoluentem: protinus vocē tollebant, deſiq; conſalutabant: ac ciuitatem eam fortunatā eſſe dictitabant. Sin guliq; affatim votis implebātur / theſauros / opes / poſperā valitudinē, aliāq; id genus ab illo ſagittantes bona. Hic ille rurfus curſim ſeſe domū abripuit vna ſecum aſportans: modo editum in lucem Aſculapium: bis natum ſcilicet cum ſemel dūtaxat naſcātur homines: atq; eum non ex Coronide per Iouem: neq; coruo: verum ex anſere progenitum. Populus autem vniuerſus conſequebatur: omnes afflati deo atq; ob ſpes animo conceptas furore correpti. Inter diu igitur ſe domi cōtinebat: ſperans fore: id qđ & euenit: vt fama permoti Paphlagonū pars maxima concurreret. Ergo poſtea q̄ vrbs ita eſſet hominibus reſerta: vt iam redundaret: ſed quibus oībus iā antea tum cerebrū, tū cor eſſet exemptū: nec vlla parte ſimiles viderent viris pane vititantibus (vt loquūtur poætæ) verū qui præter ſolā figurā nihil a pectūribus diſtarēt: in ædiculis quibuſdā / in lecto reſidēs: eo videlicet ornatu: qui vatē mire deceret: imponit in ſinū Pellaū illū Aſculapiū qui quidē erat vt dictū eſt / maximus / pulcherri muſq;. Hūc totū vbi collo circūdediſſet: caudā foras prominere ſinens. Erat autē ingens adeo vt cū per pectus illius effunderetur: pars tamē humi traheretur. Solū aſit caput ſub alis abditiū teneret illo nimirū oīa ferēte: linteaceū illud draconis caput / altera i amictus parte contextū oſtendebat: qđ proriſum illius eſſe draconis videret: qui a pectore prominebat ſcilicet. Iam vero mihi cogita, qđiculas nō admodum illuſtres: nec ad ſatietatē vſq; luminis capaces: tum turbā hominū conuenarū: quiq; aliis ex locis alii concurriffent: tumultuantes: ac prius etiam q̄ iſta viderēt mēte attoniti ſtupefactiq; deniq; ſpebus illis ſublatis. Quibus ingreſſis non mirū ſi res viſa eſt portētoſa: videlicet ex modo puſillo ſerpente, intra pauculos dies tam immanē exitiſſe draconē humana ſpecie, atq; eum inſuper manſuetū tractabilēq;. Protinus aſit ad exitū properabāt: & priuſq; exacti eſſent contēplati: protrudebant ab iis qui noui ſemp ingrediebant. Porro e regione iamq; per quā intrabatur patefactū erat & aliud oſtiū p qđ exiret. Cuiuſmodi quiddā & Macedonas in Babylone feciſſe ſerunt in Alexandri morbo quū ille grauiter iam egrotaret: illi obſeſſa regia deſyderarēt eū inuēri: ac ſupremū alloqui. Atq; hoc ſpectaculi ſceleſtus hic non ſemel / verū

Alexander. Fo. XXXVIII.

crebrius exhibuisse dicitur : maxime si qui diuites aduenissent recentiores ac nouitii. Hoc loco mi charissime Cesse / si vera fateri volum? : æquū est ueniam dare Paphlagonibus ac Ponticis illis hoībus nimirū crassis & ineruditis : si delusi sunt quī draconē manu contingerēt : nā hoc quoq; largiebatur Alexander : iis q; uoluissent : quīq; cōspicerēt in dubia, malignaq; luce imitātū illud illius caput os scilicet nūc aperiēs, nūc claudens : tanto artificio ut res plane Democritū aliquē requireret, aut certe Epicurū Methrodorūue aut aliū huiusmodi quēpiam : qui prorsus adamantinā aduersus hęc atq; id genus alia mentē obtineret : qui nullo pacto crederet, quīq; uel quid esset rei cōiecturis colligeret : uel si uia etiā modiq; peruestigare nō quiret : illud tamē antea sibi persuasum haberet, fugere qdē se se modū rationēq; prestigiatur : ceterū quicq; esset negotiū, prorsus simulatū fucatūq; eē / ac ne fieri quidē uila ratione potuisse. Paucis ergo diebus confluxit tum Bithynia, tū Galatia, Thraciāq; eorū qui renūciabāt, vnoquoq; ut sit, affirmāte se se primū nascentē uidisse deū : deinde paulo post eundē cōrectasse iā grandē admodū factū : vultu etiā homini assimilē. Accedebāt ad hęc picturę / imagines / signa deū referentia : partim ex ære, partim argēto efficta. Postremo nomē etiā inditū. Nā Glycon appellatus est : idq; iussu diuino carmine pdito. Ad hunc enim modum eloquutus est Alexander.

Sum ille Glycon : hominū lux : ex Ioue tertia proles.

Ast ubi iam maturum esset : ut cuius rei gratia hactenus omnia fuerant excogitata, responsa quoq; redderet, iis qui requisuissent, diuinaretq; : accepta uidelicet ansa ab Anthilocho qui apud Cilices uatē egerat. Nā is quoq; post patris Amphiarei interitum, posteaq; q̄ ille inter Thebanos extare desuisset, patria pulsus, atq; in Ciliciā profectus, haud incōmode rem gessit : quum Cilicibus euentura prädiceret : binos obolos pro singulis accipiens responsis. ab hoc inquā arrepta ansa : prädicit Alexander omnibus qui aduenerant fore : ut deus ipse responsa daret : eiusq; rei diem quēdam certum præloquutus est. Iussit autem ut quisq; qd videretur qdq; maxime discere uellet : id in libello conscriberet : tūq; funiculis obuinctū cæra, argillave aut simili re quapiā obfignaret. Se uero receptis libellis, cū subisset adyta (iā em oraculū erat extructū, & apparatus cortinæ) ordine per pconē ac theologū euocaturū eos qui tradidissent : dehinc ubi de singulis esset edoctus a deo : libellos redditurū ita ut traditi fuerant obfignatos : subscripto illis respōso pro cuiusq; argumēto : deo nimirum respondente : quacūq; de re quis esset sciscitatus. Erat autē hic dolus / homini cuiusmodi tu es : aut etiā (si modo dictū nō est inuidiosum) cuiusmodi sum ego : manifestariū neq; difficilis ai aduersu : uerū idiotis quibusq; nares eēnt mucco obfirē minimeq; emittē

Luciani

prodigiosum / planeq; incredibile quiddā esse videbatur. Etenim quū varias
esset commentus artes: qbus signa tollerentur: quæ quisq; sciscitabatur / ea
legebat: atq; ita quæ viderentur ad interrogata respondebat. Deinde rur-
sum obuincta obsignataq; reddebat: non sine summa admiratione eorum q
recipiebant. Plurimus em̃ hic inter illos erat sermo qui tandē scire potuiss-
set iste: quæ ego illi tradidi saneq; diligenter obsignata signis imitatu neu-
tiq; facilibus: nisi reuera deus esset quispiā: cui cuncta sint perspicua. Sed iā
quibus artibus id effecerit, forsitan a me regres. Accipe quo videlicet im-
posturas eiusmodi deprehendere queas et coarguere. Prima ratio sic habe-
bat Celse charissime. Eam carē partē / quæ post signū hærebat, acu candefa-
cta liquefactā diducebat. Tum vbi legisset: rursus calefactā acu carā / eam
quæ a tergo funiculi fuerat, signo eodem manēte, facile coagmentabat. Por-
ro secundus modus cōstat p id quod collyrium vocant. Id cōficitur ex pice
Beryttia / bitumine / ac lapide pspicuo trito: tum cæra et masticha. Cōfectū
igit ex his omnibus collyriū igni calfactū, inūcto prius suillo pingui, signo
applicabatur: ac symboli figurā excipiebat. Id simul atq; siccum esset factū (sic
cabatur aut̃ prius) commode resignabat libellos. Quibus plectis, imposi-
tæ caræ denuo perinde atq; e lapide signū idē imprimebat: ad archetypi si-
militudinem mire effectū. Post hæc iam tertiā accipe rationē. Calce in glu-
ten iniecta: quo vulgo codicillos adglutināt: atq; ex his confecta ceu carā /
mollem adhuc eā admouebat signo / statimq; detrahebat. Nā illico siccescit
adeo vt cornu vel ferro potius reddat solidius. Hac ad imprimendū signū
vti cōsueuerat. Sunt præter has et aliæ cōplures viæ: quas omnes referre
nihil necesse est: ne parū videar modestus: maxime quū tu i his quos de ma-
gorū artibus cōscripsisti cōmentariis / tū pulcherrimis / tū utilissimis: quicq;
modestos reddere queant: sigs in eis euoluendis versetur: abunde multa re-
tuleris / lōgeq; his nostris copiosiora. Reddebat igitur oracula / diuinabatq;
nō mediocri ad eā rem vtens ingenio: arteq; negotiū reddēs pbabilius: dū
aliis obliqua quadā et ambigua respōdet ad ea quæ pponerant: aliis peni-
tus obscura. Quādoquidē et hoc oraculis ille cōuenire iudicabat. Alios itē
deterrebat: alios adhortabat: put sibi magis conducere cōiectasset. Nōnul-
lis remedia morborū vitæq; rationes præscribebat: quū sciret (vt initio di-
ximus) complura atq; efficacia pharmaca. Maiorē aut̃ in modū Cytmides
ab illo probabantur: id est nomē confictum emplastri vrsino adipe confecti.
Porro spes / rerūq; successus et incrementa / neq; nō hæreditatum obuentus
semp in aliud tempus reiiciebat. Illud interim addens / cuncta hæc tum ob-
tingent: quū ipse volam / quūq; vates meus Alexāder me rogabit / proq; vo-

Alexander. Fo. XXXIX.

bis vota faciet. Denique merces erat unicuique responso praeſtituta: nempe drachma cum obolis duobus. Ne vero puſillū aut exiguū fuiſſe putes amice hunc queſtū: quū in annos ſingulos ad ſeptuaginta/aut octoginta milia redierit: uſq̃ adeo auidis & inſatiabilibus hominibus: ut ſinguli ſupra decē/ aut quindecim rogationes traderēt. Cæterū ea quæ capiebat non ipſe ſolus ſolitus eſt inſumere: nec ruruſum ad congerēdas opes in theſaurum reponere: verū cōpluris & alios habebat ſecū adiutores ac miniſtros: tum qui ſcitaretur, qui verſibus oracula conderēt, qui reſponſa ſeruarēt, qui ſubſcriberēt, qui obſignarent, qui interpretaretur: quoruſ unicuique pro dignitate/ meritog̃ lucrum impartiebat. Adhæc nōnullos foras, & in lōginquas regiones emandarat: qui ſamam eius oraculū inter gētes diſſiparent: affirmātes ipſum etiam prædicere reuocareq̃ fugitiuos: fures ac prædones indicare: theſauros effodiendos oſtendere: morbo laborantibus mederi: quosdam etiam uitā deſunctos in uitā reuocare. Concurreretur igitur vndiquaq̃ magnog̃ tumultu concitati adproperabant: ſacrificabatur: dicabantur munera: eaq̃ duplicata: prophetae, diſcipuloq̃ dei. iam enim & tale quoddam oraculum exierat.

Muneribus decorare meum vatem atq̃ miniſtrum

Præcipio: nec opum mihi cura: at maxima vatīs.

Verum ubi iam pleriq̃/ quibus mentis pluſculum inerat/ non ſecus atq̃ ex alta ebrietate reſipiſcētes/ conſpiraſſent in illum: præſertim ex his qui ſtudebant Epicuro: iāq̃ paulatim in oppidis dephēderetur vniuerſa præſtigia tura: fictuſq̃ fabulæ apparatus: horrēdū quiddā in eos edidit: dicēs impiis et Chriſtianis impleri Pontū qui non vererētur in ſeſe turpiſſime maledicere. Eos iuſſit lapidibus pellerēt: ſi modo vellēt propiciū habere deū. Porro ſuper Epicuro/ huiuſmodi quoddā oraculū prodidit. Scificrantī cuiſpiam: quid ageret apud inferos Epicurus: plumbeis inquit cōpedibus vinctus in coeno deſidet. Et adhuc mirari: ſi magnope creuit eius celebritas oraculi: quū videas interrogationes adeuntiū: q̃ ſint prudentes/ q̃q̃ eruditæ! Modis autē omnibus bellū erat illi cū Epicuro ſacri & irrecōciliabile: idq̃ iure optimo. Nam cum quo tandē iuſtius bellū gerat: homo præſtigiator: & mōſtris ac portentis amicus: veris inimiciſſimus: q̃ cū Epicuro viro videlicet qui rerū naturā perfectā haberet: quiq̃ vnus, quid in his eſſet verū, videret! Nam Platoni, Chryſippo, aut Pythagoræ erat amicus: atq̃ alta cū illis pax intercedebat. At intractabilis ille Epicurus: ſic enim appellat eum: erat illi pluſimū inuiſus: atq̃ id merito: quippe qui hæc omnia ridicula ac ludicra ducereſ. Quā ob cauſam inter vrbes Ponticas Amaſtrī in primis ha-

Luciani

bebat exosam: eo q̄ acceperat eos q̄ cū Lepido erāt: alios item hortū cōsimi-
les q̄ plurimos ea in ciuitate versari. Neq̄ vnq̄ Amastrino cuiq̄ oraculum
reddidit: quin vbi conaretur etiā fratri procōsulis respōdere: deridicule p-
fecto discessit: quū nec ip̄e, quēadmodū idoneū oraculū fingeret, inueniret:
nec haberet, qui sibi in tēpore posset componere. Nam quū ille de stomachi
dolore conquerenti, vellet præscribere: vti suillum pedem cum malua prę-
paratum ederet: hunc in modum ait.

Maluaca porcorum sacra cunimato Sipydno.

Crebrius autē (vti iā diximus) Draconem ostēdebat iis qui vellent: haud
totum tamē: sed caudā potissimū, ac reliquū corpus oculis exponēs: caput
vero ne videri posset: abditū in sinu seruabat. Verū quo magis etiā redde-
ret attonitā multitudinē: pollicitus est sese exhibiturū ipsum deū loquētē:
citraq̄ interpretē edentē oracula. Deinde non magno negotio grūi arte,
riis contextis, ac per lineā illud draconis caput qd̄ erat arte adsimulatum,
insertis: alio quopiam per has foris insonante responsitabat ad ea quę ppo-
nebantur: voce nimirum per linteaceum illum Aesculapium ad aures pro-
manante. Huiusmodi responsa αὐτόφωνα dicebātur: id est ipsius voce red-
dita. neq̄ quibuscūq̄ neq̄ passim dabantur: verum splendidis modo: atq̄
opulentiis: & qui grandia largirentur. Itaq̄ qd̄ Seueriano redditum est sup
expeditione in Armeniam suscipienda, ex autophonis erat. Adhortans em̄
illum ad incursum eius regionis, sic ait.

Parthis Armeniisq̄ citato Marte subactis

Romam urbem repetes & claras Tybridis vndas:

Vertice ferta gerens radiis distincta serenīs.

Deinde posteaq̄ vecors ille Gallus persuasus/incursonē fecisset: euenissetq̄
vt vna cum exercitu cederetur ab Othryade: hoc oraculum e monumētis
sustulit: atq̄ aliud in eius locum substituit huiusmodi.

Agmen in Armenios ne duc: neq̄ enim expedit isthuc:

Ne tibi foemineis vir amictus vestibus arcu

Exitium immittat: vitāq̄ ac lumine priuet.

Siquidem & hoc interim callidissime fuerat commentus: vt posterioribus
substitutitiisq̄ responsis: ea q̄ perperam maleq̄ euenissent sarciret ac me-
deretur. Sapius enim egrotis priusq̄ morerentur prädixerat fore: vt reua-
lescerent. Quibus morietibus: alterum oraculum ilico paratum erat: quod
superiori diuersa caneret.

Posthac desine opem morbo petere exitiāli:

Mors etenim manifesta: nec euitare licebit.

Alexander. Fo. XL.

Porro quū non ignoraret: quī in Claro ac Didymis Malloꝝ responsa ferebant: ipsos quoq; huiusmodi quadā arte diuinandi celebres haberi: eos sibi reddebat amicos: plerofq; consultorū ad illos remittens: his verbis.
Nunc Claron ito: mei vocem patris auditurus.

Et rursus.

Branchydica accedas adyta: atq; oracula quaras.

Et iterum.

Mallon abi: Amphilochi quarens oracula vatis.

Et hæc enus quidē de iis: quæ intra patriæ fines: vsq; ad Ioniam / Ciliciam / Paphlagoniam / Galatiāq; designauit. Vt vero & in Italiā oraculi fama perma-
nauit: inq; ipsam Romanorū urbē: iam nemo omnium erat: qui non alius alium anteuertere studeret: dū hī quidē eo profisciscuntur ipsi: illi vero mit-
tunt: potissimū hī qui potentia atq; autoritate plurimū in Republica pos-
lebant. Quibus princeps quasq; signifer extitit Rutilianus: vir alias quidē honestus ac probus: tum compluribus in præliis Romanorū spectatæ vir-
tutis. Sed quī in his quæ ad deos pertinent, parum sane saperet: vt cui pro-
digiosa quædā de illis essent persuasa: adeo vt sicubi lapidem, vel inunctū, vel coronatum conspexisset: continuo procideret: atq; adoraret: ac diutius aduolutus vota faceret: bonaq; ac læta ab illo postulare. Hic igitur simul atq; de oraculo inaudisset: parum aberat: quin omissō / quem tenebat / exerci-
tu, in Aboni murum auolarit, alios autem post alios eo legabat. Porro qui mittebantur: seruuli nimirum idiotæ quidam: facile decepti domū redibāt referēs partim quæ viderant: partim tanq̃ vidissent, audissentq;: permul-
ta insuper accumulantes illis: quo domino fierent commēdationes. Inflama-
marunt itaq; senem infelicem, & in vehementem insaniam impulerunt. At ille passim ad omnes amicos accedens: quos habebat, quū plurimos, tum po-
tentissimos: enarrabat: partim ea quæ ab iis quos miserat accepisset: par-
tim quæ ex sese affinxerat. Et ad eum modum iste compleuit urbem concita-
uitq;: q̃ plurimis item aulicis expauescētis, atq; attonitis. Qui protinus et ipsi cupiditate flagrare cœperūt: vt aliquid suis de rebus audirēt. Porro Alexander aduenientes comiter excipiebat: ac xeniis aliisq; magnificis do-
natos muneribus ad eum remittebat. hoc agens: vtī non solum sensiciarēt oracula: verū etiā dei laudes canerent: ac portentosa quædam de oraculo deq; ipso mētirentur. Excogitarat autem terscelestus ille quiddam neutiq; inscitum: & ingeniosius q̃ vt in vulgarem competat latronem. Etenim resignatis libellis ac perlectis, si quid offendisset in iis quæ proponeban-
tur, ita scriptum: vt cum periculo ac discrimine eius qui scripsisset, si pro-

Luciani

ferretur,coniunctū videretur,apud se detinebat:neq; remittebat:quo vide-
licet obnoxios ac propemodū seruos ob metū sibi redderet eos qui miserāt:
quū in mentē illis veniret:cuiusmodi de rebus cōsuluissent.Intelligebat au-
tem esse consentaneū:vt quī opibus ac potētia præcellerēt: eiusmodi roga-
tiones essent pposituri.Ab his munera q̄ plurima ferebat:quippe q nō igno-
rarēt:sefe intra casses eius teneri. Libet aut aliquot ex his respōsis cōmemo-
rare quę Rutiliano reddidit.Huic sciscitāti de filio/ex vxore priore susce-
pto:qui iam p etatē maturus esset: vt disciplinis erudiretur: quē instituē-
do in literis illi p̄ceptorē deberet adhibere: ita respondit.

Pythagoram:agregieq; canentem prælia vatem.

Deinde paucis post diebus extincto puero:ipse quidem hærebat: nec habe-
bat qđ incusantibus responderet: oraculo videlicet, ita re præsentī confu-
tato. At Rutilianus,optimus vltro occupans, defendebat oraculum:affir-
mans hoc ipsum portendisse deum: qui iussisset neminem quidem e viuīs
adolescuntulo deligi p̄ceptorem: sed Pythagoram potius atq; Homerū:
iam olim defunctos:quibus cum credibile esset eum iam versari.Quid igitur
Alexandro vitio vertere conuenit: si istiusmodi homunculos dignos
habuit: quibus fucum faceret! Rursum eidem percontanti: cuius tandem
animam esset sortitus:ait.

Principio fueras Pelides:deinde Menander.

Deinde is qui nunc es:post fax phœbea futurus.

Octoginta æuum ac centum produxeris annos.

At hic septuagenariū interiit: in insaniam versus:haud expectato dei pro-
missio: q̄ hoc quoq; oraculum ex autophonis erat. Eidē item de vxore du-
cenda percontanti aliquando incunctanter ac palam respondit.

Ducito Alexandro natam/ Lunaq; puellam.

Siquidem iam olim rumorem dissiparat: filiā quā habebat: e Luna sibi susce-
ptam fuisse. Lunā enim ipsius amore captā fuisse: quū dormientē aliquando
conspexisset.nā id illi familiare est:formosos somno sopitos adamare.Porro
Rutilianus vir prudētissimus, nihil cūctatus protinus accersit virginem:
nuptias conficit:sponsus iam sexagenariū: concūbitq; socrum suā Lunam
solidis Hecatombis placans: iāq; sibi vnus e coelitu numero videbatur. At
hic vbi semel in Italia rem esset aggressus maiora indies ad hæc excogita-
bit:& in omnes Romanæ ditionis partes, qui perferrent oracula, dimitte-
bat prædicēs:ciuitatibus cauēdam esse pestilentiam/incendia/terremotus:
se certa remedia traditurū:ne quid horū accideret/pollicebatur.Iāq; quum
pestilentia incubuisset:vnū quoddā tale oraculū, Autophonon & hoc, quos

quo versum gētium prodiderat: vnico carminae comprehensum.

Intonsus nubem pestis depellit Apollo.

Atq; hunc versiculū videre erat passim pro foribus descriptū, tanq̃ aduersus pestilētiā remedio futurū. Verum ea res plurimīs diuersam in partē euenit: propterea q̃ fortuna quadā sic accidit: vt eae domus/ quibus hic versus esset inscriptus/ potissimū desolaretur. Neq; vero me putes illud dicere carmē in causa fuisse: vt interierint: verum casu quodam ad hunc modū accidit. Et haud scio, an pleriq; frēti carmine/ negligētius ac securius vixerit: nihil aduersum pestē prēter oraculum adhibētes: perinde quasi syllabas pro sese pugnantes haberēt, & intonsus Apollinē telis pestē propellentem. Exploratores itē ex sua coniuratione q̃ plurimos Romae constituerat / qui sibi qua quisq; mēte esset indicaret: ac priusq̃ oraculum adiissent, illi significarent quidnam essent percontaturi, quidq; potissimum cupere videretur: vt etiam priusq̃ aduenissent ii qui mittebantur, ille iam ad respondendum instructus ac paratus esset. Atq; hec quidē & id genus alia machinamēta/ aduersus Italicas vrbes pręstruxerat. Nam prēter hec & initiationes quasdam instituerat: tædarum per manus tradēdarum gestationes: & sacrorum cerimonias: quę quidem tribus ex ordine diebus continenter peragerentur. Ac primo quidē die Atheniensīū ritu denunciatio fiebat huiusmodi. Si quis Lapius, aut Christianus, aut Epicureus mysteriorum explorator accessit: discadat. Caterum qui deo credunt & parent: sacris feliciter initientur. Sub hec protinus exigebantur: illo pręeunte dicētes. Foras pellantur Christiani. Tum multitudo acclamabat vniuersa: foras pellantur Epicurei. Dehinc Latonę puerperium agebatur, & Apollinis natiuitas: tū Coronidis nuptię: demum nascebatur Aesculapius. Altero die Glycon in lucem emergens, deiq; exortus. Porro tertio die Podaliri cum Alexandri matre coniugium agebatur. Dadis autē is appellabatur: idq; ex re: propterea q̃ faces quādam incēderetur. Postremo loco, Iunę atq; Alexandri amores: ac nascēs Rutiliāni coniunx. At vero facem gestabat mysteriaq; agebat Endymion Alexander: quin hic dormiens scilicet, in medio iaceret: descēderet autem in eum e tecti fastigio, tanq̃ e coelo, Iunę vicem agēs Rutilia quādam formosissima cuiusdam e Cæsare domus pręfectis vxor: quę nimirum vt amabat Alexandrum: ita vicissim ab illo amabatur. Ac sub oculis perditissimi illius mariti, tum complexus agebantur, tum oscula: idq; in propatulo. Q, nisi complures fuissent tēdę: forsā nonnihil & eorum quę fieri solent infra sinum/ patratum fuisset. Paulopost rursum introibat ornatu sacerdotali: multo cū silentio. Deinde ipse primus clara voce sonabat, lo Glycon. Assonabāt autē

Luciani

bene canorū scilicet homines: nempe præcones aliquot Paphlagonēs, Carbarinīs calceati, plurimum aliī nidorē ructantes, Io Alexander. Porro subinde inter gestandas tēdas, atq; inter mysticas saltationes, semur illius de industria renudatum: aureum apparebat, pelle, sicuti coniicio, inaurata circumdata, atq; hac ad tēdarum fulgorem relucente. Itaq; quum duobus quibusdam / ex eorum numero, qui desipienter sapientes sunt, super hac re vertetur altercatio: vtrum Pythagoræ animum possideret: videlicet ob semur aureū: an aliū Pythagorico illi consimilē: atq; eā cōtrouersia ad ipsum Alexandrum retulissent: rex Glycon oraculo litem dissoluit,

Pythagorę mens emoriturq; oriturq; vicissim.

Vatis at est animus diuina e mente profectus.

Hunc pater auxilio misit iustisq; piisq;.

Et rursus.

Tecta Iouis repetet: iouiali fulmine tactus.

Porro quum cunctis aliis denunciaret: vt a puerili concubitu tēperaret: ceu re nefaria: vir ille egregius tale quiddam ipse machinatus est. Ponticis ac Paphlagonicis urbibus iperabat: vt tertio quoq; anno mitteret, qui deo dicaretur, eiusq; laudes apud se caneret. Verum mitti oportere spectatos ac selectos, nepe nobilissimos & ætate florētissimos, formaq; eximios. Quibus inclusis perinde vt empritiis ad libidinē abutebatur: modis omnibus in eos debacchari solitus. Præterea legē quoq; cōdiderat: ne quis maior annis octo decim sese admoto ore cōplecteretur: neue cum basio salutarer: sed reliquis manum duntaxat osculandam porrigēs, solis ætate formaq; floridis osculū dabat. atq; his quidē inde cognomē inditum: vt intra osculum cōstituti diceretur. Atq; i hunc modum vecoribus ac stupidis mortalibus illudēs / perpetuo deinceps suas nequitias exercebat: passim constuprans vxores / passim liberis abutēs. Quin magnum quiddam cunctisq; optandum videbatur: si cuius vxorē vel aspexisset modo. Porro si quam etiā osculo dignatus fuisset, nemo non ita putabat: quicquid esset bonarū felicitatū: id omne semel i eā domū influxurū esse. Erant insup, atq; eæ non pauca: quæ sese etiā peperisse ex illo iactaret: qd ita esse mariti suo testimonio confirmabant. Labet etiam dialogū tibi referre Glyconis & sacerdotis, viri cuiusdā Tyanei: cuius sapientiā ex his quę sciscitatus est conicias licebit. Hunc equidē legi pridē aureis descriptū literis / Tui ipsi sacerdotis edibus. Dic(iquit) mihi rex Glycon: quis nā es? Sum ille iquit minor Aesculapius. Num alius ab illo priore? quid ais? Haud fas est vt isthuc audias. Sed quot annos apud nos pmāsurus atq; oracula redditurus? Ad millesimū tertium, Deinde quo demigraturus?

Ad Bactra: atq; i eas regiones. Siquidē oportet & barbaros meos victu meo
 q; presentia frui. At reliquę sortes, puta quę i Dyndimis, Claro, Delphisq;
 reddunt: utrū ab authore proficiſcūtur Apollīne: an vana sunt: q; illic edū-
 tur oracula? Ne isthuc quidē scire quęsieris, nefas enī. Cēterum ego quis tā-
 dē post hāc vitā futurus sum? Camelus: deinde equus: posthęc vir sapiēs, ac
 vates nō inferior Alexādro. Atq; hęc Glyconis cū sacerdote cōfabulatio. Po-
 stremo & oraculum carmine comprehēsum edidit: quum non ignoraret il-
 lum amicum esse Lepido.

Ne pare Lepido: namq; huic fatum instat acerbum.

Mirum etenī in modum metuebat Epicurum: sicuti superius dictum est: nū-
 mirum vt artificem ac sapientē / suis artibus atq; imposturis hostem atq; in-
 sensum. Itaq; ex Epicureis quēpiam, ausum se multis presentibus coargue-
 re: propemodum i vitę discrimen adduxerat. Siquidem adiens ille, clara vo-
 ce dicebat. Tu nimirum Alexander Paphlagoni cuidam persuasisti: vt ser-
 uos suos apud Galatię prefectum capitis accerſeret, hoc nomine, quasi filiū
 ipsius, q; tum Alexandrię erudiebatur, occidissent. Atqui viuīt adolescēs in
 columisq; reuerſus est: famulis iam supplicio affectis: q; tua opera bestiis tra-
 diti perierunt. Porro, huiusmodi quiddā acciderat. Cū adolescentulus ama-
 ne aduerso i Aegyptum nauigasset: ad inundationē vsq; subducto nauigio:
 persuasus est: vti pariter in Indiā nauigaret. Itaq; dum diutius abesset, inse-
 lices illi eius ministri rati videlicet vel i Nilo nauigantē interisse puerum:
 vel a latronibus (nam id tēporis permulti grassabantur) esse preemptū: re-
 uerſi sunt domum, renunciantes, quēadmodum e medio sublatus esset. De-
 inde proditum oraculum: damnati serui, sub hęc adest adolescētulus: pere-
 grinationē suam enarrans. Atq; hęc quidē ille. At Alexander indignatione
 percitus, q; coargueretur: neq; ferens opprobriatā sibi veritatē: iussit vt qui
 adessent lapidibus illum impeterēt: alioqui & ipsos ipios futuros: atq; Epi-
 cureos appellādos. Dumq; illi iam lapidare coepissent: Demonstratus quidā,
 qui diuersabatur in ponto, primus hominem sui corporis obtegēs obiectū /
 morti subduxit: alioqui lapidibus obruendum, idq; iure optimo. Quid enī
 oportebat vnum inter tam multos insanientes, sanum esse: atq; a Paphlago-
 num stultitia malum sibi accerſere? Et illi quidē hęc euenerunt. Caterū ad-
 uocatis iuxta oraculorum ordinē iis qui proposuerāt (nam id fiebat pridie
 q; responsa redderet) pŕecone rogāte an vaticinari vellent: si cuipiā illorum
 ex adyto respondisset: i malā rem: huiusmodi hominē neq; tecto quisq; exci-
 piebat: neq; igni / aquaue ipertiebat: verū erat illi solum aliud alio verrēdū:
 tanq; impio deorumq; cōtemptori: atq; Epicureo, quod quidem probum

Luciani

omnium erat grauissimū. Quapropter vnū etiā Alexander quiddā designa-
uit deridiculū. Nactus peculiare Epicuri sententias / librum (vtrī scīs) lōge
pulcherrimū, summātim Epicuræ disciplinæ decreta complectētē, mediū
in forum deportauit: ac lignis ficulnis exussit: tāq̃ anthorem ipm exureret
scilicet: ac cinerem abiecit in mare: oraculo insup eam in rem edito.

Edico decreta senis comburrere cæci.

Haud perpendit scelestus ille: quātū adferret is liber cōmoditatū: iis qui in
eo legendo versarentur: quātāq̃ illis quietem / tranquillitatē / libertatēq̃ pa-
reret: ppter ea q̃ a pauoribus: spectris: ac prodigiis liberaret: tum spes ina-
nes / atq̃ immodicas adimeret cupiditates: mentē sanam ac veritatē infere-
ret: planeq̃ lustraret animū: nō tēda quidē aut squilla: aut aliis id genus nu-
gamentis: immo recta ratiōne: verō: ac libertate. Accipe iā facinus quoddā
hominis sceleratissimū, vnū inter oīa multo impudētissimū. Quam iam nō
mediocrem in Regiam aditum sibi patefecisset: inq̃ aulā Cæsareā: p̃sertim
Rutiliano rem adiuuāte / atq̃ approbāte: quum bellum quod in Germania
gerebat maxime flagraret diuo Marco cum Marcomannis & Quadis cōse-
rente: oraculum diuulgauit: quo iubebat: vtrī duos leones viuos in Danu-
bium immitterēt: variis cum odorib⁹: ac sacris quibusdam magnificis. sed
præstat ipsum oraculum referre.

Gurgitibus fluuii turgentis ab imbribus iſtri

Immisisse duos Cybeles edico ministros:

Monte feras alitas: tum q̃tum alit indicus aer

Florum atq̃ herbarum bene olentum: moxq̃ futura est

Et victoria: pax & amabilis: & decus ingens.

Ea quæ essent facta, quēadmodū ille p̃scripserat: leones qdē simul atq̃ in ho-
stīū regionē enataissent: barbari canes quospiā aut lupos esse rati, fustib⁹ ar-
cebāt. At nostrorū p̃tinus maxima strages est cōsequuta: viginti ferme mili-
bus simul extinctis. His cōsimilia sunt ea quæ in Aquileia cōtigerunt: quum
parum abfuerat: vt vrbs ea caperet. At is ad id qd̃ euenerat Delphicā illā
respōsionē, Cræsoq̃ redditū oraculū, frigide sane detorsit: dicēs deū quidē
prædixisse victoriā: haud tamē explicuisse: vtrū Romanorū esset futura: an
hostium. Tādē quum plurimī iam eam in urbē confluerēt: premereturq̃
Abonotichitarū ciuitas multitudine eorū qui ad oraculū ventitabāt: neq̃
sufficeret suppeditādīs iis quæ ad victū erant necessaria: cōminiscitur ora-
culorū genus quoddā id quod nocturnū appellabat. Siquidē libellis indora-
mire solet: vt aiebat ipse: deinde tanq̃ in somnio diuinitus edoctus respōde-
bat: nihil certi tamen. Sed ambigue plarūq̃ ac confusim. maxime si quos li-

Alexander. Fo. XLIII.

bellos conspexisset, accuratius atq; obseruatius obsignatos. Ad hñc enī modū citra vllum resignādi periculum, quicquid temere ī mentē venisset subscribat: ratus & hoc ipsum oraculis cōuenire. Erāt autē ad id nōnulli cōstituti īterpretes: q̄mercedē non exiguam colligebant, ab iis q̄ eiusmodi capiebāt oracula: vt enarrarēt ea explicarētq;: atq; hoc illorū munus cōductiū erat. Nam īterpretū quisq; talētum Atticum pēdebat Alexādro. Nō nunq̄, quum neq; cōsuleret quisq;, neq; missus esset aliquis: imo quum ne esset qdē huiusmodi quippiam, tamen oraculum edebat: vti stultos mortales redderet attonitos. Quod genus illud erat.

Hunc age quare tuam qui tectus in edibus / ac te
Clam prorsum / vxorem vultuq; oculisq; decoram
Stuprat adulterio: seruorum ex agmine primus.
Ipse cui solus suafisti hęc omnia demens.

Eius enim florem libasti: hoc dedecus ille
Nunc tibi compensans / cum coniuge dormit herili.

Quin iidem tibi iam pridem letale venenum

(Vt neq; quæ faciant, possis audire: nec vnq̄

Cernere luminibus) recte furtimq; pararunt.

Inueniesq; tuo sub lecto pharmaca: iuxta

Parrietem / sub ceruicali condita: porro

Istis conscia criminibus tua serua calypso est.

Quis Democritus p̄cipio nō cōmoueret: vbi noiatim & authores & loca palā audisset designari: Verum ilico despuisset simul atq; cognouisset, quo hęc artificio gererētur. Insup & barbaris nō raro respondit, si quis patria līt gua sciscitaretur: puta Syriace aut Gallice, quoties difficile erat iuenire cōterraneos eorum q̄ rogationē proposuissent: proinde receptis libellis multum ītercedere solet īternalli priusq; oraculum redderet: quo videlicet īterim p̄ otii posset & soluere tuto libellos, & nancisci q̄ cuncta possent īterpretari. Qd̄ genus erat & illud Scythē cuiusdā redditum oraculum.

Morphi ebargulis in vmbra chuenchicranc: relinquet lucem.

Alias rursum: quum nec adesset itē quispiam, neq; tale quicq; omnino contigisset, citra carmē eloquutus est. Redito: vnde venisti. Siquidē is qui te mī sit hodie perit: interemptus a Diocle vicino: accedēribus latronibus: Manago, Celere, ac Bubalo: q̄ nunc etiam comprehensi tenentur ī vinculis. Cēterū pauca nunc accipe ex his quæ mīhi ipsi respondit. Sciscitato an caluus esset Alexāder: quum libellos palam atq; accurate obsignassem responsū nocturnum subscribitur. Sabar Dalachi Malach Attis alter erat. Rursum

quum diuersis libellis eandē rogationem proposuiffem : puta cuiatis effet vates Homerus: idq; alio atq; alio nomine: alteri fubfcripfit: videlicet deceptus a puero qui rogatus/qua gratia veniffet /vt remedium iquit peterem aduerfus laterum dolorem,

Cytmide te iubeo, ac lunari rore perungi.

Alteri vero vbi fciscitanti ei dictum effet: vtrum mihi fatius effet i Italiam nauigio, an pedestri itinere proficifci, refpondit, nihil quidē quod ad Homerum attineret.

Carpe viam pedibus: rate ne fulcaueris vndas.

Multa id genus aduerfus illum sum machinatus : quorum de numero fuit & illud / vnica rogatione propofita libello pro more infcripti talis cuiufdā rogationes octo, nomen aliquod ementitus/ miffis drachmis item octo: preterea qđ fieri folitum effet adiungēs. At ille per fuafus partim miffa mercede: partim infcriptione libelli: ad vnicam rogationem, ea erat huiusmodi, quando deprehendendus effet impoftor Alexander: octo miffit oracula. Sed quę neq; coelum (qđ aiunt) neq; terram attingerent. Verum abfurda, & in intellectu difficilia omnia. Quod ille vbi in poftcrum perfeniffet: preterea qđ Rutilianum a matrimonio conatus effem auertere : fuafiffemq; ne prorfus in diuinatiōe fpec reponeret fuas: oderat me videlicet ita vti par erat, fibiq; acerrimum hoftem iudicabat. Quodam itaq; tempore percontanti de me Rutiliano ita refpondit.

Noctiuagus gaudet fcortis: fpurcoq; cubili.

In fuma: iure optimo me inuiffimum habebat. Proinde quum me in oppidum adueniffe feniffet, meq; Lucianum effe illum cognouiffet: adduxerāt autē milites duos, alterum lancea, alterum conto armatum: quos quidem a Capidocię p̄fide mihi tum amico acceperā, quo me ad mare vſq; deducerēt: accerfit ilico, fane qđ comiter multaq; cum humanitate. Ego quum adueniffem: complures apud illum reperio: porro bona quadam fortuna, & milites vna mecum adduxeram. Tum ille manum mihi porrigit ofculandam: quēadmodum vulgo facere confueuerat: ego admotus perinde atq; ofculū daturus acri morſu corripio: ita vt parum abfuerit quo minus illi manum mancā reddiderī. Itaq; qui p̄fentes erant p̄focare me accedere conati funt tanq̄ hominē facrilcgum, quippe qui iam inde ab initio grauiter tulerāt: qđ Alexandrum illum, non autē prophetam compellaffem. At ille oppido qđ generofe obnitens, compescuit illos: pollicituſq; eft: fe facile me placidum reditūrum declaraturumq; quantum poſſet Glycon: qui nimirum & hos qui maxime ſcūirēt ferocirētq; ſibi redderet amicos. Moxq; ablegatis oībus, me

cum expostulauit negās se clam esse: quē suāsissem Rutiliano. Eoquid me lē-
fisset: vt ista in sese facerē: quum possem illius opera apud illum magnas ad-
res promoueri? Equidē hanc hominis humanitatē cōmoditatēq; libēter ac-
cipio: perpēdens nimirū quo forē in periculo constitutus: pauloq; post pro-
dibā, iam illi factus amicus. Ea res profecto /iis qui videbāt /vehemēter erat
stupēda: q; tam facile fuisset cōmutatus. Posthēc quum iā nauigare statuis-
sem: missis Xeniiis ac muneribus p multis (Erā autē forte solus cum Xeno-
phonte, patre cū reliquis meis in Amastrim prēmisso) pollicetur & nauim
prēbiturum sese, & remiges qui nos aueherēt. Etenī arbitrabar hęc aīo sim-
plici atq; officiosē fieri. Verum vbi iā in medio essemus mari, viderēq; gu-
bernatorē lachrymantē, & nescio quid reliquis nautis contradicētem: non
optimē de euētū spes me ceperunt. Erat autē illis ab Alexandro mādatum:
vt tollētes nos ī mare prēcipites darēt. Quod si contrigisset: facile qđ me cū
gerbat bellum illi debellatum fuisset. Sed is qui lachrymabatur: effecit ne
quid in nos grauius patrarēt. Ac mihi quidē ita loquutus est. Annos natus
vti vides, sexaginta, quum antehac pie atq; inculpate vixerim, haudquaq;
velim in hac tam grandi etate pręsertim quum vxorem & liberos habeam
homicidio manus impiare: indicans videlicet cuius rei gratia nos suscepis-
set, quēq; sibi mandasset Alexander. Expositis autē nobis in Aegialos: quo-
rum etiā egregius meminit Homerus: retro legit cursum. Ibi forte nactus
pręternauigātes legatos quosdam Bosporanos Eupatoris regis nomine in
Bithyniam proficiscētes: deportandi vectigalis gratia qđ in singulos pēdes
batur annos: quum exposuissē illis qđ me periculum circūuallaret: atq; il-
li se mihi commodos facileq; pręberēt: receptus in nauigium incolumis in
Amastrim pueni. Tantillum abfuerat vt perierim. Ex hoc nimirum tempo-
re, & ipse aduersus illum arma capiebam: omnemq; (quod aiunt) mouebam
funem quo hominem vlscerer: quem iam tum ante mihi structas insidias
oderam, proq; summo ducebam hoste: propter morum impietatem. Iamq;
ad accusationem intenderam animum: non paucis mecum facientibus: ma-
ximeq; qui erant ex Timocratis Heracleotæ schola philosophi. Verum qui
tum Bithynię Pontog; pręsidebat, nos cohibuit pene supplicans & obsecrās
vti desisteremus. Etenim ob necessitudinem quæ sibi cum Rutiliano inter-
cederet, nequaquā posse supplicio afficere: nec si manifesto in crimine depre-
hendisset. Atq; ita quidē ab iracundia destiti, meq; repressi non in tempore
rem aggressurus: quum iudicem haberem ad eum modum affectum. Sed
quid! An non & hoc inter alia facinus audax Alexandri: a prícipe Romano
postulare: vt Abonī murus, commutato vocabulo, Ionopolis appellaretur?

Luciani

vtq; notissima noui signaret: altera quidem parte Glyconis obtinēs imagi-
nem: altera vero Alexandri: qui insignia aui Aesculapii, ac falcem illā Persei,
vnde maternū ducebat genus, teneret. Porro quū esset de sese vaticinatus:
oraculo prodito: fati decretum esse: vt annos viueret centum & quinquā-
ginta: dehinc fulmine ictum interitu maxime miserādo periturum: nondū
septuaginta natus annos interiit: videlicet (vti cōueniebat Podalirii filio)
pede ad inguē vsq; putrefacto: & vermibus scatens. Quo tēpore simul & il-
lud deprehēsum est: q; caluus esset: quū medicis caput humectandū praebe-
ret: ad mitigandum cruciatum: id qđ haud quāq; facere potuissent: nisi de-
tracto galericulo. Hunc habuit exitū Alexandri tragoedia: atq; hęc fuit to-
tius fabulę catastrophe: vt res videri possit prouidentia quadam esse gesta:
quū casu nimirū ad hūc modum euenerit. Restabar illud: vt & epitaphium
vita acta dignum ei constitueretur: neq; non certamina quadam agerētur
ab iis qui in varicinium coniurauerāt: videlicet impostoribus insignibus ac
p̄cipuis ad Rutilianum arbitrum sese conferentibus: vt is pronunciaret:
quem ex ipsis oporteret in oraculi successionē capessendam eligi: atq; sacer-
dotali ppheticaq; corona redimiri. Erat autē in hoc numero simul & Pae-
tus: qui artis professione medicus, tum cuius quū esset, ista faciebat: neq; me-
dico, neq; homine cano decora. At Rutilianus certaminis arbiter incorona-
tos eos remittebat: ipsi sibi diuinandi auctoritatem seruans: posteaq; inde
iam demigrauerat. Hęc amice ex plurimis pauca, quo degustamentū homi-
nis praeberem, scribēda putauī: quum vtī tibi gratificarer: homini familia-
ri atq; amico: quēq; ego vnum omnīū maxime suspicio: idq; plurimis nomī-
nibus: vel propter sapientiam singularem: vel ob amorem veri: vel ob mo-
rum māsuetudinē ac moderationē: vel ob vitā trāquillitatem: postremo
comitatem atq; humanitatē erga hos quibus cum viuis. Tum vero (quod
quidem tibi fuerit etiā iucundius) vt Epicurum vlciſceter virum vere sa-
crum ingenioq; diuino: quiq; solus quæ vere sunt honesta / & nouerit & tra-
diderit: quiq; solus extiterit qui liberos reddere solitus sit eos qui secum ha-
berent consuetudinē. Deniq; arbitror fore vt iis qui in hanc lectionē inci-
derint, liber hic nōnihil vtilitatis afferre videatur: dum quædā redarguit:
quædā in opinionibus horum qui & recte sentiunt, confirmat ac stabilit.

Alexandri seu Pseudomantis Finis, Erasmo Interprete.

LVCIANI SOMNIVM SIVE GALLVS ERASMO INTER-
PRETE. INTERLOQVVTORES. GALLVS. MICYLLVS.

A te scelestissime Galle cū ista tanta inuidētia, voceq; tam acuta, ipse perdat Iuppiter: qui quidē opibus affluentē me: ac dulcissimo in somnīo versantē: & admirabili felicitate fruuentem: penetrabile quiddā & clamorū resonās expergefeceris: adeo vt ne noctu quidē effugere liceat paupertatem: vel te ipso lōge nocētior em. Atqui si coniectandū est: tum e silentio qd etiā dum ingens est: tum e rigore frigoreq; qd nondū me quēadmodum affolet antelucano morficat titillatq; (Nā hic mihi certissimus gnomon aduentantis diei) ne medium quidē adhuc noctis est. Sed iste peruigil perinde quasi vellus illud aureum seruet, ab ipsa protinus vespere vociferari coepit. Verum haud quā impune: siquidē mox poenas de te sumā: susteq; cōminuam: si diluxerit modo. Nā nūc negotium mihi facesseres subfiliens in tenebris. GALLVS. Here Micylle, equidē arbitrabar me tibi gratum esse facturum: si quoad possem alta nocte lucem anteuerissem: quo posses antelucano surgens q̄ plurimū operis conficere. Etenim si priusq; sol exoriat̄ vel vnicam feceris crepidā: isthuc laboris lucro tibi accesserit: ad parandū victū. Q; si tibi magis libet dormire: equidē tuo arbitratu quietē egero: longeq; magis mutus fuero piscibus. Caterū tute videto: ne per somnium diues/efurias experrectus. MICYL. O prodigiorū auerfor Iuppiter: O malorū depulfor Hercules: Quid hoc mali est: vocē humanā sonuit Gallus. GAL. Hoccine tādē tibi prodigiū videt: si eadē qua vos lingua loquor? MICYL. Quid: an non hoc portētū? Sed auertite diū malū a nobis. GAL. At tu mihi videris admodū illiterat⁹ esse Micylle: nec euoluissē Homerī Poemata: in quibus equus Achillis, cui nomē Xantus, posteaq; hinnitus lōgum valere iussisset: medio in praelio constitit: differēs: totosq; versus ordine recitans: non quēadmodū nūc ego prosa oratione loquēs: quin etiā vaticinabatur ille: deq; futuris edebat oracula: neq; quicq; pdigiosum facere videbatur: neq; is qui tū audiebat, malorū auerfor ē: ita vti tu facis/plorabat: quasi rem abominādā & auertendā audisse sese iudicaret. At quid tādē factur⁹ eras: si tibi Argi nauis carina fuisset eloquuta: ita vt olim in Dodonēa sylua phagus p se loquēs oraculū edidit? Aut si tergora direpta serpere vidisses: si carnes boti mugire semiaffas coctasq; verubus trāssixas? Ego vero, quū Mercurii sim affessor loquacissimi deorūq; oīm facidissimi: p̄terea cōtubernalis vobis & conuictor: haud mirum videri debet: si sermonē humanū edidici.

Luciani

Qd si mihi recipias taciturnū te: haud quā grauabor veriorē tibi causam aperire: vnde factū sit: vt eadem qua vos lingua loquar: & vnde mihi suppetat huius orationis facultas. MICYL. Modo ne isthuc ipm sit somniū Galle: qd ita mecū loqueris. Sed dicito per Mercuriū o preclare: quid etiā aliud rei tibi sit in causa: vt istam linguam fones! Nam vt taceam: neq cuiq proferam: quid attinet te sollicitum esse! Quis em fidem mihi sit habiturus: si cui narrē: me Gallū hac loquētem audisse! GAL. Ausculta igitur: nam orationem ex me audies: omniū (sat scio) maxime nouam atq incredibilē. Si quidē hic qui nūc tibi gallus appareo: nō ita pridē homo fui. MICYL. Profecto & olim istiusmodi quiddā de vobis inaudierā. Adolescētulū quēpiam fuisse gallum: Marti adamatum: atq hūc deo cōpotasse: collusitasseq: & in voluptatibus gessisse morem. Itaq cum Venerem adiret Mars cum ea cubiturus: hunc quoq Gallum vna secum adduxisse. Quoniā autē Solem potissimū metueret: ne si e sublimi conspexisset, Vulcano se proderet: foris ad ostium adolescentulū semp relinquere solitum: cui⁹ indicio certior fieret: quando sol emergeret. Deinde Gallum aliquādo somno correptū excubias deseruisse inscientem: Solēq nullo præsentiēte imminuisse Veneri ac Marti secure dormienti: propterea q confideret gallū indicaturū fuisse: si quis interuenisset. Itaq Vulcanū a sole edoctū / eos deprehēdisse implicitos atq irretitos iis vinculis, quae iam olim in ipsos fuerat fabricatus. Porro Martē simul atq dimissus est indignatum aduersus gallū fuisse: atq eum in auem transmutasse: iisdem armis: vt in capite pro galea cristam obtineret. Hanc ob causam quo vos Marti purgetis / quū iam nihil opus / simul atq solē exoriētem sensistis, multo ante vociferari: atq illius exortū prænūciare. GAL. Ferunt quidē & illa Micylle. At quod ego sum narratur⁹, multo aliud qdādam fuit: atq adeo nup admodū in Gallū trāsformat⁹ sum. MICYL. Quonā modo! Nā isthuc maximopere cupio cognoscere. GAL. Audisti n de Pythagora quodā Mnesarchida Samio! MICYL. Num sophistā illū dicis: & prestigiatorē: qui instituit: ne quis vel carnes gustaret: vel fabas ederet: suauissimū mihi eduliū salubre & parabile a mēsa submouēs! Præterea autēq mortalibus suauis ne intra quinquenniū loquerent! GAL. Scis nimirū & illud: quēadmodū priusq Pythagoras esset: Euphorbus fuerit! MICYL. Prestigiatore & prodigiōrū artificē hominē aiunt fuisse o Galle. GAL. Ille ipse ego tibi sum Pythagoras. Quare parce quāso mihi cōiūciari: pseritū quū ignores qbus sim morib⁹. MICYL. At hoc rursum multo etiā q illud portentosius: Gallus philosophus! Attamē expone Mnesarchi gnate qui factū sit, vt ex hōie auis: ex Samio Tanagraeus repēte nobis pdieris. Neq enī ista verifi

milia: neq; oino facilia creditu. Quandoquidē duas quasdā res iam mihi vi-
 deor i te aiaduertisse nimīū alienas a Pythagora. GAL. Quas? MICYL. Al-
 terum qdē: q; gar rulus es: & obstreperus: quī ille silere in solidos quinq; an-
 nos (si memini) preceperit. Alterū vero plane cū illius legib⁹ pugnat. Etenī
 cū non habere qd tibi obicerē: fabas heri (sicuti nosti) ad te attuli. At tu ni-
 hil cūctatus, prin⁹ eas sublegebas: vnde fit vt necesse sit, aut emētītū esse te
 Pythagorā esse: quī aliud quiddā sis: aut si Pythagoras es, legē pretergressū
 sum esse te: iusq; violasse: quī fabas ederis: perinde ac si caput patris comes-
 deris. GAL. Nō cognosti Micylle quē sit harū rerū causa: neq; quē ad vntū
 qdq; vitæ genus cōducant. Ego tum quidē nō esitabā fabas: ppter ea q; Phi-
 losophus essem. Nūc cōtra comesurus sim quippe a vitio cōgruas: neq; no-
 bis repudiandū pabulū. Verū si molestū nō est: audi quēadmodū e Pytha-
 gora coeperim eē id qd sum in p̄sentia: q; in multis vitæ generib⁹ antehac
 vixerim. Et quid ex vnaquaq; trāsformatiōe sim cōsequutus. MICYL. Nar-
 ra quaslo: nā mihi quidē auditu iucundissimū fuerit. Adeo vt si quis mihi
 deferat opinionē: vtrū te ista narrantem audire malim: an rursū feliciſſi-
 mū illud somniū qd paulo ante vidi videre: haud sciam vtrū electurus sim
 vsq; adeo cognata germanaq; vidētur esse ista tua cū suauissimis illis visis.
 & ex æquo vos æstimo: te pariter ac preclarū illud insomniū. GAL. Etiamū
 tu somniū illud qd dudū tibi visum est in animū reuocas & inania quēdam
 obseruans simulachra, atq; (vti loquūtur poetæ) euaniidā quandā felicitatē
 memoria cōsectaris? MICYL. Immo illd scias Galle: ne vllō qdē tēpore vnq;
 visi illius mihi vērurā obliuionē. Tantū mellis somniū aufugiens in oculis
 mihi reliquit: vt prae illo vix queam palpebras attollere: rursū in somnum
 coeuntes. Itaq; qualem voluptatem mouent pēnæ in auribus versatę, talē ti-
 lillationē mihi p̄bent ea quæ vidi. GAL. Nouū quēdā Hercule mihi narras
 amorē insomniū: siquidē alatum quū sit (sicut aiunt) metasq; volādī p̄scri-
 pras habeat somnū: iāq; septa trāsfilir: in oculis etiam vigilantis obuersaus:
 adeoq; mellitū & euidens apparet. Quare peruelim audire: cuiusmodinam
 sit istud: qd te supra modum delectat. MICYL. Gestio narrare. Nā dūce est
 hoc ipm meminisse: & cōmemorare de illo quippiā. Verū heus Pythagora:
 quādo tu narrabis de tuis trāsformationib⁹? GAL. Vbi tu Micylle desieris
 somniare: melq; illd ab oculis absterferis. Interim prius dicito: vtrū intelligā:
 vtrū ne per portas eburneas, an p corneas tibi somniū aduolarit. MICYL.
 Neq; p has neq; p illas o Pythagora. GAL. Atqui duas has tātū cōmēorat
 Homer⁹. MICYL. Valere finas nugatorē illū Poetā: q nihil de somniis itel-
 xit. Paup̄tūa fortassis sōnia p istas cōmēat portas: q̄lia videbat ille: neq; id

Luciani

admodū perspicue: quippe captus oculis. Mihi vero per aureas quasdā portas dulcissimū hoc aduenit somnū, & ipm aurei, & aureis vndiq; circumcisi, & auri plurimū secū adducēs. GALLVS. Define optime Mida de auro fabulari. Nā dubio procul ex illius voto istud tibi accidit isomnium: & solidas auri venas mihi duxisse videris. MICYL. Multā auri vim vidi Pythagora multā, q̄ putas pulchri: quo fulgore coruscantis! Quid tandē Pindarus ī illius laudē dicit: nam ī memoriā redige: siquidē meministi: quum aquam prestantissimā dicēs, postea aurum admiratur, idq; iure, statim ī initio carminis vnus omnium bellissimū. GALLVS. Num illud queris?

Aqua est illa quidem optima:

Ceterum aurum: vti candens

Ignis: ita enitens: no-

ctibus eminet eximie vnum

Ceteras supra opes: quę

Gloriam ac decus addunt.

MICYL. Per Iouē isthuc ipm: perinde enī ac si somnū mēi videat Pindarus ita p̄dicat aurū: sed vt tandē cognoscas quale fuerit, ausculta s̄ sapientissimē Galle. Meministi vt heri nullū domi cibū acceperī: siquidē Eucrates diues ille forte mihi ī foro factus obuiā, lotū me ī tpe ad cenā venīre iusserat. GAL. Isthuc egdē plane memini. Nā totū esuriebā diē: donec mihi p̄funda tādē vespera domū reuersus subuiuidus vinoq; madēs/ quicq; illas fabas p̄ferres nō admodū opiparā cenā Gallo: q̄ quondā fuerit Athleta: quicq; olympia nō segniter olī decertarit. MICYL. Ast vbi reuersus a cenā fabas tibi obiecissem: obdormiī ptin⁹. Tū mihi iuxta Homerū ābrosia sub nocte diuinū quoddā haud dubie somnū assistēs. GAL. Sed pri⁹ q̄ tibi ap̄d Eucratē acciderit Micylle, narra: & cuiusmōi fuerit cenā. Nihil enī phibet te denuo cenare: si veluti somnū quoddā ei⁹ cenę reducas, & q̄ tū ederis rursum cōmēoratiōe q̄si rumines. MIC. Credebā molestū futurū me, si hęc quoq; retulissē: verū posteaq; tu desyderas enī id quoq; narrabo. quū nūq; aī hac ī vita cenassē ap̄d vllū diuītē o Pythagora: heri bona quapiā fortuna ī Eucratē icidi: atq; ego qdē simul atq; d̄m illū salutassē: ita vtī cōsueuerā, subducebā me, ne pudori illi eēm: si lacera ī veste fuisse affectatus. At ille, Micylle ingt, hodie natalicia filię celebro, plurimosq; ad cōuiuiū amicos iuitaui: vērū qm̄ aīst quē dā ex his scōmoda esse valetudine, neq; posse pariter ad cōuiuiū nostrū accedere: tu ei⁹ loco venito lotus: nisi ipse forte q̄ vocatus est/ semet adfuturū renūciarit. Nā nūc qdē ambigit. Hoc vbi audissē adorato diuīte discedebā: oēs obsecrās deos: vt algidā febrē aliquā, aut laterum dolorē, aut podagrā

morbi auctariū immitteret valetudinario illi: cui⁹ ego fellæ occupator / coe-
 naq; vicarius / & hæres erā vocat⁹. Interim hoc spaciū qđ vsq; ad balnei tē-
 pus intercessit lōgissimū sēculū esse iudicabā: dū subinde respicio: quotquot
 pedū esset litera: & quādo illos iā lauissē cōsentaneū esset. Hic vbi tēpus tan-
 dē aduenisset: ocyus me corripio: atq; ab eo: nī tide admodū cult⁹: sic obuier-
 so palliolo: vt qua eēt parte purissimū, ea videret. Offendo autē ad fores: &
 alios cōplures: in qb⁹ etiā illū (gestabat autē a vīris quatuor) cuius erā sub-
 conuiua vocatus: qui male habere dictus erat. atq; id etiā præ se ferebat: qđ
 afflicta esset valetudine. Nam ex alto gemebat tussiebatq; ac screabat: ve-
 lut ex abdito: qđ egre redderetur totus pallidus ac tumens: annos nat⁹ cir-
 citer sexaginta. Ferebatur autem philosophus quispiā esse: ex his qui apud
 adolescentulos nugas deblaterant. At barba mire erat tragica: supraq; cre-
 di posset tonsoris egēs. Porro increpante Archibio medico: quāobrē quum
 ita esset affectus aduenisset: nō oportet inquit pmissa deferere pserim ho-
 minē philosophū: etiā si mille vrgeant & instēt morbi. Putabit enim Eucra-
 tes sese a nobis haberi ludibrio. Haud quāq; inquā ego: imo collaudabit te si
 domi potius apud te velis emori q̄ in cōuiuio: animā vna cū phlegmate ex-
 creans. Atq; ille quidē præ arrogantia dissimulabat sese diſterium audisse.
 Haud multo post accessit & Eucrates iam lotus: cōspectoq; Thesmopolide
 (nam id erat philosopho nomen) praeceptor inqt, probe quidē factū abs te:
 qui ipse ad nos veneris. Tametsi nihilo deterius tibi fuerat futurū. Siquidē
 etiā absenti oīa ordine missa fuissent. Hęc simul atq; dixerat: introgreditur
 manus illi porrigens pariter & famulis innitenti. Ego igitur iam abire pa-
 rabam: verū ille conuersus vbi diu secum hēsitasset: posteaq; me tristem ad-
 modum videret: ades inquit tu quoq; Micylle ac nobiscū coena. Nā filiū in
 mulierum conclauī vna cū matre conuiuīū agere iubebō: quo tibi sit locus.
 Ingrediebar itaq; quū parū abfuerit: vt lupus frustra hians discederē: verū
 ingrediebar pudefactus qđ Eucratis filioli cōuiuio viderer expulisse. Ast
 vbi iam tēpus esset: vt discūberemus: primū tollentes Thesmopolim cōpo-
 fuerunt: haud sine negotio per louem: quinq; (si diis placet) proceri iuue-
 nes / ceruices illi supponētes vndiquaq; quo nimirū in eodē habitu pmane-
 re / ac longum etiam tēpus durare posset. Deinde vbi nemo iā tolerare pos-
 set: vt iuxta illū accūberet: me adductū reclinant: vt eadē in mensa essemus.
 Deinceps cenabamus o Pythagora, opiparam quandam & variam coe-
 nam: multoq; in auro: multo item argento. Pocula erant aurea: ministri
 formosi: tum cantores: & concitandi risus artifices. In summa: iucundissi-
 ma quæpiam erat vita: nisi qđ vnū quiddam me vehementer male habebat:

Luciani

Thesmopolis obstrepens atq; abturbans: virtutē nescio quā mihi cōmemorans docensq; q; duę negationes vnicam efficerēt affirmationē: q; q;, si dies sit, nox non sit. Nōnunq; & cornua mihi dictitabat esse: atq; id genus multa philosophabatur erga me: quib⁹ eiusmodi nihil opus: planeq; voluptatē interpellatione minuebat: quū non sineret exaudiri eos qui cithara voceq; canebāt. Habes Galle de coena. GAL. Non admodum suauī Micylle: maxime posteaq; cū illo deliro sene sortitus eras accubitū. MICYL. Audī nunc & insomniū. Visus em̄ mihi Eucrates ipse quū orbus esset liberis, nescio quomodo / e vita decedere. Dehinc vbi me accersisset ac testamētū condidisset: quo me in solidū ha redē omniū scripserat: paululo tēpore superstes emori. Porro ipse videbar adire facultates: & tum aurum argentūq; ingentibus quibusdam scaphis exhaurire: perpetuo subscaturiens & affatim affluens: tum aurē vestes: mēsas: pocula: ministros: oīa mea / vt par erat / esse. Postea candido vehiculo vectabar resupinus: cūctis qui intuebant cōspiciēdus & admirādus. Accurrebant p̄multi: ac circū egtabāt: cōplures sequebātur. Ego interim illius indutus vestitū, & annulos gerens circiter septuaginta digitis insertos, epulū quoddā splēdidum iubebam adornari: quo amicos accipere. Iāq; illi, ita vt in somniō fieri cōsentaneū est, aderāt: iā epulae erāt cōportatae: iam potus ex animi sententia ministratus. In his quū versaret: & aureis phialis praeberē oībus qui aderāt amicis: quū iā inferrent bellaria: intēpestiuo tuo clamore p̄turbasti nobis cōiuiū: mēsasq; subuertisti ac diuitias illas ita dissipasti, vt in auras euanescerēt. nū tibi videor iniuria stomachat⁹ in te! Nā vel trīs noctes p̄petuas libēter adhuc somniū illud qđ mihi accidit videre cupiā. GAL. Adco ne es auri cupidus & opū auīdus Micylle: idq; ex oībus vnū admiraris: ac felicitatē vnicā eē iudicas: si plurimū possideas auri! MICYL. Equidē haud solus ita cogito Pythagora: quū ipse quoq; tū quū Euphorbus esses, auro atq; argento comis intexto / prodibas pugnaturus cum Achīuis: idq; in bello: vbi ferrū qđ aurū gestare satius fuerat. At tu etiā tum voluisti calamistris auro internexis in periculū descēdere. Atq; ob eam (opinor) causam, Homer⁹ comas tuas gratiis similes dixit: q; auro argēto q; reuincirent. Etenī lōge nimirū meliores atq; amabiliōres videbant: q; essent auro religatę: vnaq; cū eo relucerēt. Neq; isthuc nouū ē auricome si tu Pátho patre p̄gnatus aurū in p̄cio habuisti: quin & ipse deorū oīm / hominūq; pater ille Saturno Rheaq; p̄genit⁹, quū argolicā illā puellā adamaret: vbi nihil inueniret amabili⁹ in qđ sese trāsformaret: neq; quo Acrisii custodias posset corrūpere: audisti videlicet, vt aurū sit factus: atq; ita p̄ tegulas illapsus / potitus est ea quā deperibat. Iā vero qđ tibi cōmemorem: qđ multos

vſus p̄beat aurū! Et vt eos quib⁹ adfuerit: formoſos & ſapientes & potētes
 reddat: decus & gloriā illis cōcilians: vtq; nōnunq̄ ex obſcuris & infamib⁹ /
 claros ac celebres rep̄ere efficiat! Nā noſti vicinū mihi & eiūſdē artificii Si-
 monem: qui paucis ante diebus apud me coenauit: quū legumen coquerem
 ſaturnalibus: dualq; extorum cēſuras immittens: GALLVS. Nouiſſimū il-
 lum breuem: qui fictilem ollulā quæ nobis erat vnica, ſuffurat⁹, peracta coe-
 na abiit: ſub ala geſtās! Nā ipſe vidi Micylle. MICYL. Atquī quū eā ſuſtule-
 rit: tā multos ille deos poſtea iurabat. Sed quur nō prodebas: ac vociferaba-
 re tū o Galle: quū nos furto ſpoliari conſpiceres! GALLVS. Cocyabā: qđ
 mihi ſolū licebat id tēporis. verū quid Simon ille! Nā videbare de illo dictu-
 rus neſcio qđ. MICYLLVS. Ei cōſobrin⁹ erat vir ſupra modū diues nomi-
 ne Drimylus: is quoad viuebat, ne obolum quidē donauerat Simonī: nam
 quī daret: quum ne ipſe quidem pecunias attingeret! At ſimul atq; mortu⁹
 eſt nuper: vniuerſis illis opibus iuxta leges Simon ille / qui coriā putria, qui
 patellam circūlungebat, gaudens potitur: purpura oſtroq; circūtectus: ſa-
 muloſq; & currus & aurea pocula & menſas eburnis innixas pedibus poſ-
 ſidet: ab omnib⁹ adoratur: iamq; nos ne aſpicit quidem. Etenim nuper quū
 ſilum procedētē cōſpexiſſem: Salue inquā Simon, At ille indigne ferēs, Edi-
 cite inquit mēdico iſti: ne vocabulū meū diminuat: neq; enim Simon ſed Si-
 monides appellor. Porro (quod eſt oīm maximū) mulieres etiā illius amore
 capiuntur. Atq; is quidē eludit eas ac ſatidit: & alias quidē admittit: comē-
 q; ſeſe prēbet: aliæ porro quæ negligūtur, necem cōſcituras ſibi minitātur.
 Vides quātas cōmoditates pariat aurū: quādoquidē eos qui ſunt deformiſ-
 ſimi tranſfiguratur: & amabiles reddit: nō ſecus atq; ceſtus ille poeticus. Au-
 dis inſuper & a Poetis dictum: O aurū auſpicata res & oſtentū optimū. Et
 rurſum. Aurum eſt quod opib⁹ imperat mortaliū. Sed quid interim riſiſti
 galle! GAL. Quoniā tu quoq; per inſcitiā Micylle ſimili modo falleris opi-
 nione de diuitib⁹: quēadmodū vulgus. verū (crede mihi) longe etiā gr̄ſino-
 ſiorem vitā viuunt q̄ vos. Hęc autē loquor: qui ipſe & pauper & diues alī
 quādo fuerim: atq; omne vitæ gen⁹ ſim exptus. Porro paulo poſt ipſe quoq;
 hęc omnia cognofces. MICYL. Per Iouem tempeſtiuū iam eſt: vt & tu reſe-
 ras, quēadmodum ſis tranſfiguratus: & quod in vnoquoq; vitæ genere p-
 ſpexeris. GALLVS. Auſculta: hoc tantū pramonitus: me neminē feliciorē
 vitā q̄ tu ſis, vnq̄ vidiffe. MICYLLVS. Qz ego ſim o galle! Hanc felicitatem
 tibi ipſi imprecor. Nam videre me tibi ridendū proponere. Verū age: narra:
 ra: exordiens ab Euphorbo quo pacto fueris in Pythagoram trāſformatus.
 Deinceps ordine ad gallū vſq;. Cōſentaneū enim eſt te varias res tū vidiffe:

Luciani

tum tulisse: nimirum, tam diuersis vitę formis. GALLVS. Quęadmodum initio ab Apolline profecta anima in terrā deuolarit, & corpus humanum subierit: vt illic poenam quandā depēderet: id longum dictu futurū sit. Preterea neq; mihi referre fas est, neq; tibi eiusmodi audire, verū vbi Euphorbus factus essem. MICYL. Sed ego priusq; essem is qui nunc sum: O præclare! quisnam eram! hoc mihi prius dicito: nūquid & ego versus fuerim itidē vt tu. GAL. Maxime, MICYLLVS. Quis igit erā! si quo modo potes dicere: peruelim enim isthuc cognoscere. GAL. Tu formica fueras indica: ex earū genere quę aurū effodiunt. MICYL. Et postea neglexi infelix vel paucula frustra in vitā importare: quum illo essem alitus! Sed age, quid posthęc futurus sim dicito: quādoquidē consentaneum est scire te. Etenī si quid bonę sit rei: iā nunc suspēdero me ab ista pertica in qua nunc stas. GAL. Isthuc profecto nulla ratione possis cognoscere. Ceterū quum Euphorbus essem (nam ad illa redeo) in Troia pugnabā: atq; a Menelao necatus, aliquāto post rēpo- re, i Pythagoram pueni. Porro eoufq; absq; tecto pdurabam: donec Mneſarchus aliquādo mihi domū ēdificaret. MICYL. Obsecro te nū absq; cibo potuq; GAL. Maxime. Nihil enī istis reb⁹ opus: nisi corpori dūtaxat. MICYL. LVS. Illud igitur prius dicito: ea quę ad Troiā gesta sunt: num ita se habēt qualia fuisse dixit Homerus! GAL. Quinam ille scire potuisset Micylle: qui quidē dum ista gerebātur ipse Camelus erat i Baetris! Ceterū ego tibi tantū effabor diuinitus: nihil id tēporis eximiū fuisse: neq; Aiace vlgadeo magnū, neq; Helenā adeo formosam: quęadmodum arbitrantur, siquidē vidi candida quandā & procera ceruice: vt hinc cygno progenerā esse adsimularēt. Ceterum vehemēter anī: equalē propemodū Hecubę. Hęc Theseus primū raptā in Aphidnis possedit. Is vixit Herculis ferme etate. Porro Hercules prius Troiā ceperat: patrū nostrorum memoria: qui p id tēporis maxime florebat. Nam hęc mihi Panthus narrauit: admodū adolescens: affirmans se vidiſſe Hercule. MICYL. Quid autē Achilles! Num talis erat: nempe quauis in re pstantissimus! An & ist hęc fabulamēta sunt! GAL. Cū illo quidē congressus non sum, neq; queam adeo compte de rebus Gręcorū dicere. Etenī qui scire potui: quū hostis eēm! Certe Patroclū illius amicū / haud ita magno negotio peremi lancea dissectum. MICYL. Deinde te Menelaus, multo minore negotio, verū istis de rebus satis. Nunc res Pythagoricas refer. GAL. Illud in summa Micylle, sophista quispiam eram (oportet enī videlicet fateri verū) alioqui non imperitus, neq; inexercitatus in honestissimis disciplinis. Profectus sum autē in Aegyptū: quo cū prophetis congregarer / de sapietia cōmunicaturus. Hic adyta subii: atq; ibi Ori & Iſidis libros pdi-

Gallus. Fo. XLIX.

dicí. Post rursus in Italíā reuigabam: ac Græcos iuxta ea quæ in Aegypto didiceram / ita institui: vt me pinde ac deū suspicerent. MICYL. Equidē inaudierā isthac: præterea quēadmodū creditus fueris / defunctus in vitam rediisse: vtq; aureū semur illis subinde ostenderis. Verū illud mihi dicito: qđ tibi venit in mentē: vt legē statueres: vti neq; carnibus neq; fabis vescerent hoies? GAL. Ne pconteris ista Micylle. MICYL. Quā ob rem o Galle? GAL. Nā pudet hisce de rebus verū fateri. MICYL. Atq; nō cōuenit: vti id facere graueris apud hoīem cōtubernalem et amicū: nā herū posthac absit vt dixerim. GAL. Nihil sanī / neq; pclarī qđ erat: verū aiaduertebā, si consuetam modolatq; id etiā vulgo præcepissē: nō fore / vt mortales in admirationē adducerē: sed quo pegriniora / magisq; aliena pposuissē / futurū vt hoc magis nou? / magisq; viderer admirādus. Proinde instituerā in aīo / noua qđdā rei designare, eiūsmōi pposito decreto, cuius cā ēēt inexplicabilis quo videlicet aliis aliud cōiectātib; oēs redderent attoniti: quēadmodū in obscuris oraculis solet vsu venire. MICYL. Illud vide vt rides me tu quoq;: nō minus atq; Crotoniatas, ac Metapōticos, et Tarētinos cūq; his alios: q; muti sequūt / tuaq; adorāt vestigia: quæ tu calcata reliquisti. Verū vbi Pythagorā exueras: quē post eū induisti? GAL. Aspasiā Melitēsem illā meretricē. MICYL. Papē qđ ego audio! Sigdē inter alia mulier quoq; fuit Pythagoras Itane fuit aliqñ tps: quo tu Galle generosissime oua pariebas: cūq; Pericle rē habebas: itā Aspasia videlicet: atq; ex illo grauida facta es! Præterea lanā tōdebās / tramāq; deducebas. Postremo meretricū in morē gestiebas / vultūq; cōponebas? GAL. Ista qđem oīa feci: tamen nō ego solus: verū et ante me tū Tiresias: tū Elati ples Caneus. Proinde qđ in me cōiūti dixeris, tātū dē et in illos dixeris. MICYL. Age igit, vtra tibi vita erat suauior / quū vir eēs / an quū Pericles tecū haberet cōsuetudinē. GAL. Vides cuiusmodi isthuc ē qđ pcontaris? nēpe cui ne Tiresia qđ expedierit respōdere. MICYL. Atq; si minus fateare tu: tū isthuc Euripides satis explicuit: quum ait se malle ter sub clypeo cōsistere, q; parere semel. GAL. Imo pmoneo te paulo post puerperam fore: sigdē et tu mulier es olim futurus: idq; sapius longo nimirū sculorū orbe atq; recursu. MICYL. Non tu pendebis o Galle, qđem omnis mortales Milesios aut Samios esse ducas? Nā aiūt te etiā tū quū Pythagoras esses / venusta forma decorū / sapius Aspasiā fuisse tyrāno. verū age se cundū Aspasiā, in quē virū aut mulierū demuo renatus es? GAL. In Cratē Cynicū. MICYL. O Castor et o Pollux qđ dissimile. Ex scorto philosoph? GAL. Deinde rex: deinde pauper: paulo post satrapes: dehinc equus / graculus / rana / aliaq; innumerabilia, per longum eū fuerit singula recensere. Po-

Luciani

¶ Remio Gallus: atq; id sapius: nā hoc vitę genere sumi delectatus. Inter ea et aliis diuersis mortalibus seruiui/ regibus/ pauperibus/ diuitibus: postremo nunc tecū viuo: rideoq; quotidie: quū video te paupertatis tædio cōplorantem/ eiulantemq; ac diuitū admirantē fortunas: ppter ea q; ignores quātū illis adsit malorū: alioqui si curas noris quibus illi distringunt, teipm profecto riseris: qui antea credideris eum, qui sit opulentus/ statim felicissimū esse omniū. MICYL. Ergo Pythagora: aut quid maxime gaudeas appellari: ne confundam orationē si te nunc hoc/ nūc illo nomine cōpellem. GAL. Nihil intererit: siue Euphorbū/ siue Pythagoram/ siue vocaris Aspasiam/ siue Cratē: qñqdem ista omnia sum vnus: nisi q; rectius feceris si (id qđ in præsentiartū esse videor) Gallum me voces: ne auē hanc parui ducere/ contemnereq; videare: praesertim quū tam multas cōtineat animas. MICYL. Ergo Galle/ quādoquidē omnia pene viuēdi genera iā expertus es/ atq; omnia cognita habes, age dilucide mihi narrato: quæ sint peculiaria diuitū ad vitæ rationem: quæ pauperū propria: quo videlicet cognoscā, vere ne isthuc asfirmes/ me diuitibus esse feliciorē. GAL. En hunc ad modū interim ppende Micylle. Te quidē nō magnopere tågīt cura belli/ siquando rumor sit ad uētare hostes: neq; sollicitus es, ne ī agros incursātes populent: neue horū pculcēt/ pter atq; aut vineas vastēt: sed simul atq; tubā audieris, si tñ audieris, de te ipso vno circūspectas: quo deflex? seruari queas/ ac discrimē effugere. Contra, illi tum de sese solliciti sunt: tum animo discruciant/ quū de moribus quicqđ opū possidebant in agris/ id omne tolli/ deportariq; cōspiciūt. Ac siue inferendū est aliquid in arariū/ soli accersuntur: siue in præliti exēundum/ piclicantur: aut peditū turmis/ aut equitū alis praefecti. Tu intērīm vimineū gerens clypeū/ expeditus ac leuis/ ad salutē consulendū/ parat? victoriāle cōuiuium agere: siquādo victor exercitus sacra fecerit. Rursum pacis tempore/ tu quidē quū de plebe sis ingressus in concionē, tyrānidē in diuites obtines: illi vero trepidāt/ pauitantq; ac largitionibus/ choragiisq; te placant: siquidē quo tibi balnea/ ludi spectacula/ reliquaq; id genus abunde suppeditent, ea omnia curant illi. At tu, censor et acerbus expensor pinde quasi dñs/ ne alloquio quidē interdū dignaris illos. q; si tibi collubiti sit, ingentibus saxis in illos degrandinas: vel facultates eorū publicas facis: ipse neq; calumniatorē metuis/ neq; latronē: ne tollat aurum: vel aediū conscenso fastigio/ vel pariete perfosso: neq; necesse habes rationibus occupari/ neq; exactionibus: neq; tibi cum sceleratis dispensatoribus conflictandū est: neq; tātas in sollicitudinē distraheris: verū simul atq; crepidā vnā pfereris/ mercedēq; retuleris septem obolos, sero surgis crepusculo: et si libereris/ lauaris:

tū empto saperda quopiā/aut moenide piscicula/aut paucis ceparū capitu-
 lis/temet ipse oblectas:canens plarūq;optimaq; cū paup̄tate philosophans
 adeo vt eas ob res salubri sis valētiq; corpe/obduruerisq; aduersus gelu:siq;
 dem labores,qui te exacuunt/muniūtq; /certatorem haud quāq; cōtemnen-
 dū reddunt aduersum eas res , quæ cōpluribus inexpugnabiles esse viden-
 tur. Atq; hinc nullus ex morbis illis grauioribus impetit te. Qz siquando
 leuis ceperit febricula, paulo negotio eam medicatus/protinus exilis: ine-
 dia temet inde excutiens.Illa porro fugit ilico:quippe metuens te, quem vi-
 deat etiam frigore a lisaturumq; fieri:ac medicorum certis illis recursib⁹
 longum plorare renuntiantem. At illi ex aduerso: propter intemperantiā
 vitæ /quid tandem mali non habent infelices! podagras/ptises/pulmonum
 exulcerationes / aquas intercutēs.Nam hac omnia a sūptuosis illis con-
 utiuis nascuntur.Proinde quicunq; et his lcarī in morem(vt fere faciunt)
 sese attollunt/propiusq; se soli admovent / haud cogitantes/q; illas habeant
 cæra adglutinas,ingentem nonnunq; strepitum mouent. Cæterum qui
 Dædali exemplo non admodum sublimia/neq; excessa appetunt:verum hu-
 milia/terræq; vicina:adeo vt cæra nonnunq; salis aspergine maderet: iū-
 tuto plarūq; ac citra discrimen transuolarunt.MICYLLVS. Moderatos
 istos et cordatos narras.GAL. Verū aliorum Micylle naufragia fœdissima
 conspicias:nempe vbi Croesus reuulsis aliis risum exhiberet Persis, cōscen-
 so rogauit Dionysius quū abdicatus tyrāide Corinthiorum in vrbe lu-
 di literarii magistrum ageret: post gestum tantū imperiū/puellos cōpellēs
 vt syllabas connecterent.MICYL.Dic mihi Galle:tu quum rex esses (nam
 ais te regem quoq; fuisse) cuiusmodi tandem id vitæ genus experiebaris?
 Mirum tu tum felix eras:quandoquidem id quod est bonorum omniū ca-
 put possidebas.GAL.Ne mihi in memoriā regeras o Micylle :vsq; adeo su-
 pra modum infelix tum eram.Nam quo ad res externas, quēadmodū dixi-
 sti,plane fortunatus esse videbar:at intus innumerabilibus curis distringe-
 bar.MICYL.Quibus tandem curis?Nam rem prorsus absurdā neq; credi-
 bilem narras.GAL. Equidem imperabam regioni neutiq; exiguæ Micylle:
 omniugarū rerū seracis:tū incolarū frequētia/neq; non vrbiū pulchritudi-
 neq; primis admirandæ.Præterea fluminibus nauigabilibus, ac mari por-
 tuoso cōmodæ.Adhæc exercitus ingēs/equa spectatissima atq; excellens/sa-
 tellitiū haud exiguū/triremes / pecuniarū vis maior q̄ vt posset numerari:
 vasorū argēteorū plurima copia/reliquaq; oīs illa principat⁹ tragoedia stre-
 pitusq; et apparatus supra q̄ credi queat/structus atq; accumulatus. Itaq;
 quī pdirem,plarig; adorabant:deum quēpiam intueri sese rati:aliig; tru-

Luciani

dentes alios cōcurrerant: quo me cōspicerēt: nonnulli cōscēsis tectis / magni aestimabant: si plene cōtēplari licuisset quadrigā / stragulam / diadema / tū antambulones, & eos q a tergo comitabātur . Ego iter hęc mihi cōsci⁹, quātē me res discruciarēt, versarētq: illos quidē propter incitiā venia dignos iudicabā: at me mei ipsius miserecebar: qui pgrandibus illis Colossi viderer p similis: quales vel Phydias, vel Myron, vel Praxiteles fabricatus est. Etenim illorū quiscq: quoad ea quę foris apparent, Neptunus ipse est, aut Iuppiter mirifice decorus auro, eboreq: cōpactus: & aut fulmen, aut fulgur aut tridentē fuscina dextra sustinet. Ceterū si imisso capite quę sunt intus inspicias: videbis vectes quosdam paxillos, & clauos introrsum pminētes: neq: nō vimina, cuneosq: & picem sublitā, & aliam itē id gen⁹ deformitatē intrinsecus inhabitantē. Omitto recēdere muscartū, mustelarūq: vim: quę nōnunq in eis māsitant. Huiusmodi quādā res nimirū regnū quoq: videt. MICYLLVS. Nondū explicuisti, lutū, & clauos, & vectes, quā fuerint in imperio: neq: fœditatē illā plurimā quēnā sit: nā istū ad modū vectari: tam multis impare mortalibus: ac numinis instar adorari: hactenus qdē cū Colossi exēplo quadrat. Sigdē hoc quoq: diuinū quiddā & admirādū. nūc autē quę sint intra Colossium exponito. GALLVS. Quid primo loco tibi referā Micylle: utrū metus / curas mordaces / suspiciones / odii: quo regē psequunt il q cū illo viuūt: insidias, atq: eas ob res somnū rarū & hūc ipm ptenue, ac plena tumultus insomnia, cogitatiōes pplexas, spes semp improbas, an otii pœnuriā, & occupationes / iudicia / expeditiōes / edicta / spēdera / cōsultatiōes: quibus rebus sit: vt ne somnio qdē aliquo suauī frui liceat. verū vt oībus de rebus solus dispiciat necesse est: milleq: negotia sustineat.

Carmina Homerica.

Quippe nec Atriden Agamēnona dulcis habebat
Somnus multigenas versantem pectore curas.

Idq: quū reliqui omnes Achiui sterterēt. Adde q Lydū illū discruciat: fili⁹ mutus: Persam vero, Clearchus ad Cyrū desciscēs. Atq: aliū quēpiā, Dion cū Syracusanis nonnullis ad aurē cōmunicans. Rursum aliū quēdam vrit Parmenion collaudatus. Item Perdiccam Prolemaus. Prolemaū Seleucus. Quin illa quoq: molestiā adferūt: amasius p vim nō sponte conuiēs: concubina alio gaudens: tū si quī defectionē parare dicantur: aut duo quatuorve satellites inter sese cōsufurrātes. Porro (qd est omnī grauissimū) amicissimī quicq: vel maxime sunt formidandi: sempq: metuendū, nequid magni mali ab illis exoriat. Nā alius a filio veneno necatus est: alius itē ab amasio. Alium simile quoddam fortassis mortis genus eripuit. MICYL. Apagesis

Atrocia miraq; sunt ista quæ narras o Galle. Mihi igitur multo sit tutius operæ cerdonicæ pronū incubere, q̄ ex aurea bibere phiala comiter delatū haustū: ceterū cicuta/aconitoq; temperatū. Nā mihi quidem hoc vnum est periculū: vt si paulum aberret Smilioni/deflectatq; a recta incisione, summi secantis digitū exiguo sanguine tingit. At isti quæadmodū narras/ letifera agunt cōiuiua: atq; id innumerabilibus in malis cōstituti. Deinde vbi conciderint, p̄siles esse vident tragoediā histrionibus. Nā multi sicut videre licet, quoad Cecropes sunt scilicet/aut Sisyp̄hi/aut Telephī diademata gestant/argēteisq; capulis gladios/comāq; ventilantē/et auro intertextā chlamydem: q; siqs (qualia nimirū p̄multa solēt accidere) impulsos illos inedia in scēna præcīpites det, rīsum p̄fecto moueāt spectatoribus: videlicet p̄sona vna cum ip̄o diademate cōtrita, vero autem actoris capite luxato/ crucuribq; maximāq; ex pte renudatis: vt iā interioris amictus q̄ miseri sint p̄ani, fiat p̄spicū: ac cōthūrnorū quos pedibus induxerūt, appareat deformitas/haud quāq; ad pedis modū respōdentī. Vide vt me iā similitudines cōferre docueris opt̄e Galle. Ceterū tyrānis talis quādā res tibi visa est esse verū vbi equus esses/aut canis/aut p̄scis/aut rana, quō eā vitæ rationē ferbas: GAL. Istū quē nūc suscitās sermonē et longior sit: neq; huius t̄pis. Illud aut vñ in genere dixerim/nūllā ex omnibus vitā mihi nō visam tranquilliorē vita humana/naturalibus dūtaxat cupiditatibus et v̄sibus circūscriptā. Sigdem publicanū equū/aut sycophantā ranā/aut sophistā graculum/aut popinatorē culicē/aut cinēdū gallū/ atq; id genus alia quæ vos stūdio cōmīscimini, haud quāq; inter illos videbis. MICYL. Quē dicis o Galle fortassis vera sunt: verū nō me pudebit apud te fateri quod mihi accidit. Haud vnq; quiuī dediscere cupiditatē illam a puero mihi insitā: videlicet vt diues euadā. Quin nunc quoq; somniū illud ob oculis versatur / aurum ostērans: potissimū aut scelestus ille Simon excruciat: q̄ qdētās inter opes delicietur. GAL. At ego te isto leuabo morbo Micylle: tametsi nox etiamdū est. Surge modo/ac sequere me. Sigdem ad ip̄m te Simonē adducam: atq; in aliorū diuitū ædes: quo nimirū videas/ quō res habeāt apud illos. MICYL. Istuc quo pacto, clausis foribus? Nū me parietes trāssodere cōpelles? GAL. Nequaq;: verū Mercurius, cui sum sacer, hoc optātī mihi largitus est: vt si qs longissimā caudæ plumā: quæ ob molliciē inflectit. MICYL. Atqui duas habes eiūsmōi. GAL. At dextrā ex his auulsā cuiuscq; ego gestandā dederō is quo ad voluerō/fores omnis poterit aperire/cunctaq; videre: ip̄e inuisibilis. MICYL. Equidē ignorabā o Galle te præstigiārū quoq; peritū esse. Porro si mihi isthuc semel p̄stiteris, videbis ilico Simonis vniuersas opes huc

deportatas: nā eas huc rediēs trāsserā. At ille rurſū circūrodet/ebibetq; pu-
 tria coria: qb⁹ cōſuevit ſoleas cōpīgere. GAL. Atq; nefas ſit iſtuc facere. Sīg
 dē Mercuri⁹ illd mīhi mādauit: vt ſigs pēnā tenēs iſtiusmodi gppiā patra-
 rit vociferās furē proderē. MICYL. Rē neutiq; verifiſimilē narras: nēpe Mer-
 curiū quū ipſe ſit fur, nō ſinere alios: vt idē faciant. Sed tamē abeamus. Nā
 aurū auferā: ſi modo poſſim. GAL. Pennā prius reuelliō. Quid hoc rei: am-
 bas reuulſiſti. MICYL. Turius hoc quidē o Galle: tū tibi minus ſcēdū ſit fu-
 turū: ne altera cauda pte mutilatus claudices. GAL. Age ſane: ſed vtrū Si-
 monē prius adimus: an aliū quēpiā diuirtū? MICYL. Haud alio/imo ad Si-
 monē: q videlicet p diſſyllabo/tetraſyllab⁹ eſſe affectet: poſtea q diues eua-
 ſit. Sed iā ad fores acceſſimus. Quid igiſ deinceps facio? GAL. Pennā ſerā
 admoue. MICYL. Ecce aut: dii boni, oſtiū pinde atq; clauī reſiliit. GAL. Per-
 ge porro pracedēs. vides illum vigilanſē ac ſupputantē? MICYL. Video p
 louē/et quidē ad obſcurā/ſiriculofāq; lucernulā. Præterea pallet: haud ſcio
 vnde Galle: totuſq; exaruit/atq; extenuatus eſt: mirū, nī curis. Neq; em̄ au-
 ditū eſt illū alioquī male habere. GAL. Auſculta qd dicat: ſiquidē intelliges
 qbus de cauſis ad eū modū ſit affectus. SIMON. Nimirū ſeptuagīta illa ta-
 lenta tuto admodū ſub lectica deſoſſa ſunt: neq; quiſq; alius omnino vidit.
 At vero, ſedecim illa Sōſylus equiſo vidit me ſub præſepi occultātem: itaq;
 de curando ſtabulo nō eſt admodū ſollicitus: q̄q; nec alias admodū laboris
 appetēs. verifiſimile eſt aut illū multo etiā his plura ſuſtulſiſſe. Nā vnde alioq;
 Tibius heri tā ingens ſaſſamentū illi opſonio ppoſuiſſet? Tū aut aiunt illū
 monile emiſſe vxori drachmis quinq;. Hei miſero mīhi. Hī omnia mea diſ-
 ſipabūt bona. Quid q; ne pocula qdem ſat ī tuto mīhi recōdita ſunt: quum
 ſint multa. Vereor em̄: neq; ea ſuffoſſo pariete tollat. Cōplures mīhi inui-
 dent/atq; inſidias parāt. Præter cēteros aut Micyllus iſte vicinus. MICYL.
 Ita p louē. Nam tibi ſum ſilīs: ac patellas ſub ala geſto. GAL. Tace Micylle:
 ne p̄tinus ip̄o in furto nos p̄das. SIMON. Optimū igiſ fuerit: vt ip̄e inſom-
 nis ſeruem. Oēm obibo domū in orbē obābulans. Quis iſte? video te p louē.
 O parietū p̄ſoſſor, poſtea q es columna bene res habet. Pernumerabo denuo
 reſoſſum argentū: neqd forte dudū me fugerit. En ruſſum obſtrepuīt mīhi
 neſcio q̄s. Nimirū obſideor/atq; inſidiis appetor ab oībus. vbi mīhi gladi⁹?
 Sī quēq; deprehēdero: ruſſum aurū deſodiāmus. GAL. Sic tibi habēt o Mi-
 cylle res Simonis. Sed abeamus ad aliū quēpiam: donec noctis adhuc ali-
 quantulum ſupeſt. MICYL. O miſer: cuiuſmodi viuīt vitam? hoſtibus eue-
 niat ad hunc modū diuitem eſſe. Itaq; pugno illi in maxillam illiſo, volo diſ-
 cedere. SIMON. Quis me puſſauit? Latrocinio deſpolior miſer. MICYL.

Flora ac vigila / aurique similis corpore reddaris: quandoque illi affixus de-
ditusque es. Nos autem si videtur Gyrphonem foeneratorem visamus. Nam nec is
pecul hinc habitat. ipsae nobis suapte sponte fores patuerunt. GAL. Vides
hunc quoque curis inuigilantem / et usurarium rationes iterantem digitis cotor-
tis: cui propemodum relictis his omnibus sit in silpham / aut culicem / aut muscam
abeundum. MICYL. Equidem video miserum ac vecordem hominem, ne nunc quidem
multo meliorem vivere vitam: quam silphae aut culicis. Adeo totus et hic a curis
et rationibus est extenuatus. Nunc ad alium eamus. GAL. Ad tuum, si vide-
tur, Eucratem. En tibi fores per se patuere. Quin introimus? MICYL. Pau-
lo ante haec omnia mea erant. GAL. At etiam nunc tu diuitias somnias? vi-
des igitur Eucratem ipsum quidem a famulo / virum natu gratum. MICYL.
Video profecto quiddam haud quam virile. Porro altera ex parte ipsam item
uxorem a coquo constuprari. GAL. Quid ergo? Num optaris et horum haeres
existere Micylle: cunctaque possidere quae sunt Eucratis? MICYL. Haud quam
Galle. Immo fame citius interierim, quam id genus quippiam patrare valeat aurum
et conuiuia. Duo oboli mihi potiores diuitiae sunt, quam si a domesticis mihi do-
mus perfodiatur. GAL. Sed iam nunc / quandoquidem dies ferme diluxit /
domum ad nos redeamus. Reliqua rursus alias videbis Micylle.

Somnii siue Galli finis Erasmo Interprete.

LVCIANI TIMON SIVE MISANTHRO
PV SERASMO INTERPRETE.

Quia Iuppiter Philie / hospitalis / sodalitie / domesticae / fulgurator
iusiurandice / nubecogae / grati strepe, et si quid aliud tibi co-
gnomen attoniti poetae tribuit: maxime quoniam haeret in ver-
su. Nam tu illi tu multinois facis / carminis ruinam fulcis
metrique explēs hiatum. Vbi tibi nunc magnicrepum fulgur
grauifremum tonitruum: vbi ardens candens ac terrificum ful-
men? Nam haec omnia iam palam apparet nugae esse / fumumque poeticum:
nec omnino quicquam praeter nominum strepitum. Sed decantata illa tua
arma eminus ferientia expromptaque / nescio quomodo penitus extincta
sunt / frigentque: adeo, ut ne minimam quidem scintillulam iracundiae ad-
uersus nocentes reliquam obtineant. Itaque citius quiuis ex his qui peieraturi
sunt / extinctum ellychnium metuerit: quam flammam fulminis cuncta necantis: usque
adeo titonem quempiam in sese vibrare reputant: ut incendiū aut fumum ab
illo perficiscens nihil quicquam formidet: verum hoc solum vulneris infirri posse

Luciani

iudicent: vt fuligine compleantur. Quibus rebus factum est: vt iam Salmoneus tibi sit ausus etiam obtonare: neq; id admodū ab re: quippe aduersus Iouem vsq; adeo ira frigidum: vir ad facinora feruidus, audaciaq; tumidus. Quid ni em̄ faciat: vbi tu sub mandragora stertis: qui neq; peierantes exaudias: neq; eorū qui flagitia cōmittūt respectū agas! Cecutis autē lippitudine, & hallucinaris ad ea quæ fiunt: auresq; iam tibi obsurduerūt: instar horū qui a tate defecti sunt. Quādoquidē quū iuuenis adhuc esses: acriq; animo, vehemēsq; ad iracundiā, p̄ multa in hoīes maleficos ac violentos faciebas. Neq; tum vnq̄ tibi cū illis erant induciæ. Sed p̄petuo fulmē erat in negotio: p̄petuo obuibrabat: Aegis obstridebat tonitrus: fulgur cōtinēter iaculorum in morē / densissime ex edito loco deuolantium / torquebatur. Terræ quassationes / cribri instar frequētes: ad hæc nix cumulatim: neq; non gran- do saxorum in morem: atq; vt tecum grandius loquar, imbresq; rapidi & violenti / ac flumen quotidie exundans. Hinc tantū repente Deucalionis etate naufragium ortum est: vt omnib⁹ sub aqua demersis / vix vnica scaphula sequaretur: quæ in montem Lycorem appulit: humani generis quasi scintillulas quædam seruans: vnde sceleratius etiam genus in posterū propagaretur. Nimirum igitur dignū secordia præmiū ab illis reportas: quū iam nec sacra faciat tibi quisq;: nec coronas offerat: nisi si quis obiter in Olympicis: ac ita vt ne is quidē rem admodū frugiferam facere videatur: sed priscum quēdā ritū magis referre: ac pene Saturnū / O deorū generosissime / te reddunt, magistratu abdicantes. Omitto loqui: quoties iam tēplum tuū sacrilegio cōpilarint: quū tibi etiā ipsi in Olympiacis manus admoliti sunt. Atq; interea tu altifremus ille pigr̄itabar̄is vel excitare canes, vel vicinos ad uocare: vt auxilio accurrētes illos cōprehenderēt: quū etiā dū ad fugā ador- narētur. Sed egregius ille, gigantūq; extinctor & Titanum victor sedebas: quū tibi cæsaries ab illis circūtōderetur: decēcubitale fulmen dextra tenēs. Horum igitur o præclare quis tādē erit finis: quæ tu adeo secure despicias! aut quomodo de tātis maleficiis poenas sumes! Quot Phaetontes, aut Deucaliones, satis idonei sint ad expiandū tam inexhaustā morum iniquitatē! Etenim vt de cōmunibus fileam: de iis quæ mihi acciderunt dicam: quū tā multos Athenienses in sublime euexerim: ex pauperrimis diuites reddiderim: cunctisq; quotquot opus haberēt suppeditarim: imo semel vniuersas opes in amicos iuuandos effuderim. Simul atq; his rebus ad inopiā deueni: iam ne agnoscor quidē ab illis: nec aspicere dignātur me: qui dudū reuerēbantur: adorabant: meoq; de nutu pēdebāt. Quid si quādo per viā ingrediens forte fortuna in eorū quēpiam icidero: perinde vt euerſam hominis iā olim

defuncti statuam / ac temporis longitudine collapsam præterit quasi nè no-
 rint quidē. Porro alii procul conspecto me alio sese detorquēt: existimantes
 sese inauspicatū: abominandūq; visuros spectaculū: quē non ita pridē serua-
 torem & adiutorē suū esse prædicabāt. Itaq; præmētibus malis ad extrema
 redactus consilia, renone arrepto, terrā exerceo, quaternis conductus obo-
 lis: atq; hic cum solitudine cūq; ligone philosophor. Hoc interim lucri mi-
 hi videor facturus: q; post hac nō intuebor plerosq; præter meritū secundis
 fortunæ successibus vtētes. Nā illud vel maxime vrit. Iam igitur tandē ali-
 quādo Saturni Rheaq; proles excusso profundo isto grauiq; somno (nam
 Epimenidem quoq; dormiēdo viciisti) denuo iactato fulmine, aut ex Oetha
 redaccenso, ingenti reddita flamma iram aliquā strenuū illius ac iuuenilis
 Iouis ostende: nisi vera sint quæ a Cretēsis de te tuaq; sepultura ferūtur.
 IVPPITER. Quis hic est Mercuri: quē audio sic vociferantē ex Attica: ad
 radicē mōtis Hymetti: horrid⁹ totus, ac squalidus, pelleq; hircina amict⁹?
 fodit autē vt arbitror: nā pronus incūbit homo loquax & confidēs: mirū nī
 philosophus est: neq; enī alioqui adeo impia nefariaq; ī nos fuerat dictur⁹.
 MERCVRIVS. Quid ais pater: an non nosti Timonem Echecratidis filiū
 Colytensem? Hic nimirū est q nos sepenumero in sacris legitimis conuiuio
 accepit: ille repēte diues factus: ille q totas Hecatombas: apud quē splēdide
 Iouialia festa cōsueuimus agitare. IVPPITER. Hem quenā ista rerū cōmix-
 tatio: hiccine honestus ille diues: quē tam frequētes cingebāt amici? Quid
 igitur accidit vt hoc sit habitu? Squalidus / erumnosus / fossor conductitius
 vtī conicio: quū tā grauē ligonē gerat? MERCVRIVS. Ad hūc modū illū quo-
 dāmodo probitas euerit: atq; humanitas: & in oēs quicūq; egerēt miseria-
 cordia. At re vera vecordia potius facilitasq; nullusq; in suscipiēdis amicis
 delectus: quippe q neutiq; intellexerit: sese coruis lupisq; largiri. Quin ma-
 gis quā a vulturibus tā multis misero iecur eroderetur: ob id amicos eos
 necessariosq; iudicabat: quasi beneuolētia erga sese afficerent: quū illos epu-
 lā magis caperēt. Ergo posteaq ossa penitus nudassent circūfossissentq; de-
 inde si qua medulla suberat hāc quoq; admodū diligenter exuississent, aufu-
 gierūt: exuccū & radicitus defectū destituētes adeo: vt postea ne agnoscat
 quidē aut aspiciāt: tātū abest vt sint q suppedirēt impartiatq;. Has ob res
 fossor, & sago opertus pelliceo, vrbē præ pudore fugiēs mercede terrā exer-
 cet: aduersus ingratos atra bile stomachatur: qui quidē sua benignitate di-
 tati / admodū fastuose nūc prætereāt: ac ne nomē quidē an Timon vocetur no-
 uerint. IVPPITER. Atq; profecto vir neutiq; fastidiēdus neq; negligēdus:
 et iure optimo indignatur: q iis tātis in malis agat. Quare sceleratos istos

Luciani

adulatores ipsi quoque fuerimus imitati: si enim virum neglexerimus: qui tantum taurorum & ouium pinguiſſimas qualſque nobis in aris adoleuerit. Quartum nidor etiamdum mihi in naribus refidet. Tamenſi propter negotia, maximamque turbam peierantium, tum vi non iure agentium, neque non aliena rapientium, preterea ob formidine: quam mihi pariunt sacrilegi: qui quidem tum multi sunt, tum obseruatu difficile: adeo ut ne minimum quidem nos conuiere sinant. lampridem profecto ad Atticam regionem oculos detorſiſſem: maxime poſteaſque philoſophia & de verbis digladiationes apud iſtos increbruerunt: ita ut pugnantibus inter ſe iſtis vociferantibusque ne exaudire quidem mortaliu vota liceat, vnde mihi neceſſum eſt: aut auribus obturatis ſedere: aut dirupi ab eis conſiciſque, qui virtute quadam & incorporea quedam, meraſque nugas ingenti vociferatione conectunt. haec in cauſa fuerunt ut huc quoque neglexerim: quum haud mediocriter de nobis ſit meritis. Quid reliquum eſt Mercuri tu Pluti adducens quantum potes ad iſtum abeas. Porro Plutus vna ſecum ducat & theſaurum: & vtrique apud Timonem perſeueret. Neque vſque adeo facile demigrent: etiam ſi quum maxime rurſum illos per benignitate ex adibus exegerit. Caterum de palponibus illis, atque ingratitudine qua in hunc ſunt uſi, in poſterum conſultabo: poenaſque daturi ſunt: ſimul atque fulmen inſtaurauero. Nam fracti ſunt in eo reſuſa cuspide duo e radiis maximi: quum nuper auidius in ſophiſtam Anaxagoram iacularer: qui ſuis familiaribus ſuadebat nullo pacto eſſe vltos nos qui dii vocemur. At illum quidem errore non ſeriebam: propterea quod Pericles obtenta manu etiam protexerit. Caterum fulmen in Caſtoris ac Pollucis templum detortum, tum illud exuſſit, tum ipſum parum abſuit: quin ad ſaxum cominueretur. Quod iterum vel id ſupplicii ſatis magnum in iſtos fuerit: ſi Timonem conſpexerint egregie locupletem factum. **MERCVRIVS.** Quantum habet momenti altum vociferari & obſtreperum audacem eſſe! Idque non iis modo quod cauſas agunt: verum etiam quod vota faciunt conducibile. En mox e pauperrimo diues euaſerit Timon: quod ſe in peccando clamorſum, & improbum perſtiterit, louemque reddiderit attentum. Quod ſi ſilencio fodiſſet incuruus: etiam nunc foderet neglectus. **PLVTVS.** At ego Iuppiter haud quam ad iſtum rediturus ſum. **IVPPITER.** Quid ita non reditur? optime Plute: perſertim a me iuſſus! **PLVTVS.** Quonia per louem iniuria me affecit eiiciens: & in multa fragmenta diſſecans: idque quum illi paternus eſſem amicus: ac me pene dixerim / ſuſcinis ex adibus extruſit: nec aliter quam ii quod e manibus ignem abiciunt. Num rurſus ad iſtum ibo: paraſitis adulatoribus & ſcortis donandus! Ad eos me mitrito Iuppiter quod munus intellecturi ſint: qui amplexuri: quibus eadem in pretio ſim: & maiorem in modum exoptatus. At hi ſtupidi cum inopia commercium habeant quam nobis anteponunt: atque ab ea accepto ſago pelliceo, Ligoneſque ſat ha

beant quā duos lucrantur obolos: decē talenta contēptim dono dare soliti.
 IVPPITER. Nihil istiusmodi posthac in te facturus est Timon: quippe quē
 Ligon abūde satis corripuerit, nisi prorsus nullū dolorē sentiūt illius ilia, te
 videlicet potius q̄ inopiā esse poptandā. At tu mihi querulus admodū vi-
 deris esse: qui nūc Timonē incules: q̄ tibi patefactis foribus libere permise-
 rit vagari: neq̄ includēs, neq̄ zelotypus in te. Porro alias diuersa de causa
 in diuites stomachabare: quā diceret te ab illis repagulis/clauibus/ac signo-
 rum obiectaculis impressis ita fuisse cōclusum vt ne prospicere quidē in lu-
 cem tibi liceret. Id igitur apud me deplorabas: affirmans p̄focari te nimis
 tenebris: eoq̄ pallidus nobis occurrebas & curis confectus: digitis etiānum
 ex assiduo colligēdi, coaceruādīq̄ vsu contractis contortisq̄. q̄ si quādo da-
 retur opportunitas: aufugiturū quoq̄ ab illis te minitabare. In summa: rē
 supra modū acerbā iudicabas in aereo ferreoq̄ thalamo/Danaes exēplo/vir-
 ginē asseruari: atq̄ a scelestissimis educari p̄dagogis, scēnore, & computu.
 Proinde absurde facere aiebas hos: q̄ te p̄ter modū adamarēt: neq̄ (quum
 liceret) frui auderēt: neq̄ quā ip̄is esset in manu, amore suo secure vterent.
 Sed vigiles obseruarent: ad signū ac seram oculis nunq̄ conuiuētibus/ neq̄
 vsq̄ dimotis semper intuētes: abunde magnū fructū arbitantes: nō q̄ ip̄is
 fruendi facultas adesset: sed q̄ nemini fruēdi copiam facerēt: non aliter q̄ in
 p̄aelepi canis nec ipsa velsēs hordeis, nec equū famelicum id facere sinens,
 Quinetiā ridebas istos: qui parcerēt asseruarētq̄ & (qd̄ eēt absurdissimū)
 ip̄i quidē sibi subtraherent, vererēturq̄ contingere: non intelligerēt autē
 fore: vt aut sceleratissimus famulus, aut dispēsator, aut liberorum p̄dago-
 gus furtim subiret: ludibrio habiturus infelicē & inamabilē herum: quem
 postea sinat ad fuliginosam & oris angustī lucernulam ac siticulosū scir-
 pulum vsuris inuigilare. Quid itaq̄: an nō iniquū quā hāc quōdam incu-
 saueris, nunc in Timone diuersa his criminari: PLVTVS. Atqui si rē vere
 perpenderis vtrūq̄ me iure facere iudicabis. Nam & Timonis ista nimia le-
 nitas: negligētia poti⁹, haud beneuolētia studiūq̄, qd̄ ad me p̄tinet, merito
 videat. At e diuerso: q̄ me ostiis ac tenebris inclusū seruabāt: id agētes, quo
 scilicet crassior saginatioq̄ ac vehemēter corpulētia onustus euaderē: quā
 interim neq̄ ip̄i contingerēt, neq̄ in lucē p̄ducerēt, ne vel aspicere a quo-
 piā: hos demētes & contumeliosos in me iudicabā: quippe qui me nihil cō-
 meritum tot in vīculis cogerēt situ carieq̄ putrescere: haud intelligētes
 q̄ mox demigrent: me alii cui piā cui fortuna fauerit relicturi. Nec hos igit̄
 probō: sed ne illos quidē qui nimis facile mihi man⁹ admouēt. Sed qui (qd̄
 est optimū) mediocritate vtātur: vti nec prorsus abstinēat, neq̄ penitus p̄

Luciani

fundant. Etem illud per Iouē cōsydera Iuppiter: Si qs vbi puellulam et formosam lege duxisset vxorē: postea neq̃ obseruet nec vlla omnino zelotypia p̃sequat: videlicet sinens illam noctu atq̃ interdū quocūq̃ libitū sit ire: et qucūq̃ voluissent cū his habere rem: vel pducatur potius vltro vt adulteret: fores aperiēs/ostētāsq̃: et quoslibet ad illā inuitās: nū hic amare videbitur? p̃fecto hoc tu nequaq̃ dices Iuppiter, q̃ sapenūmero amorē senseris. Rursū si ingenuā lege domū deducat: vti liberos legitimos p̃generet: ceterū nec ip̃e contingat florentē atate decorāq̃ virginē: nec aliū sinat aspicere: sed inclusam orbā sterilem q̃ in p̃petua virginitate cōtineat: idq̃ prae amore se facere praedicet: et hūc quidē praeferat pallore corpe exhausto: oculis refugis: nū fieri potis est: vt hmōi nō desipere videatur? quippe qui quū liberis oportuerit operā dare fruiq̃ cōiugio/puellā adeo formosam atq̃ amabilem sinat emarcescere: per omnē vitā rāq̃ Cereri sacerdotem alens. Huiusmodi et ip̃se indigne fero: quum a nōnullis ignominiose cedor calcibus/laniorq̃ atq̃ exaurior a nōnullis cōtra p̃inde vt stigmaticus fugitiuus compedib⁹ vicior. **IVPPI.** Quid est autē q̃ aduersus illos indigneris? q̃nqdē vtriq̃ poenas egregias luunt. Alteri quidē dum Tantali in morem/neq̃ bibere sinuntur/neq̃ edere: sed ore sicco duntaxat inhiant auto. Alteri vero dū his ceu Phynēo cibos harpyiā ip̃sis e faucibus eripiunt. Sed abi iā Timone multo posthac vsurus cordatiore. **PLV.** An ille aliquādo desinet me ceu foraminio lo cophino, priusq̃ omnino influxerim/data opa exhaurire: quasi conet occupare: quo minus influam: veritus: ne si copiosius infundar/ip̃m vndis obruam? Quo fit, vt in Danaidū dolium aquā mihi videar illaturus/frustraq̃ infusus, vasē nō cōtinentē liquorem: imo prius p̃pe modū effuso quod in fluit, q̃ influxerit. Adeo latus dolii hiatus ad effusionē/ac liber exitus. **IVP.** Proinde nī hiatum istum obturauerit/perpetuamq̃ perstillationem sistere studuerit: te propediem effuso/facile rursū sagum/et ligonem in dolii fēce reperiet: sed interim abite atq̃ illum diuitem reddite. At tu Mercuri fac memineris: vt rediens Cyclopes ex Aetna tecum adducas: quo fulmen cuspide restituta/refarciant. Nam eo nobis acuminato opus fuerit. **MER.** Eam⁹ Plute. Quid hoc? Nū claudicas? Equidē ignorabā O praclare te non caecum modo: verum etiā claudū esse. **PLV.** Atqui nō hoc mihi p̃petuū Mercuri: verū si quando proficiscor a Ioue missus ad quempiā, tum nescio quo pacto tardus sum/et vtroq̃ claudus pede: ita vt agre ad metā p̃tingere queam: sene nonnunq̃ interim facto, qui me opperiebatur. Porro quū discedendū est, alatū videbis multo auib⁹ celeriorē. vnde fit: vt vix iam amoto repagulo, ego iam praconis voce victor p̃nūtier saltū stadiū transe-

mensus ne videntibus quidē aliquoties spectatoribus, MERCVRIVS. At ista quidē haud vera narras, immo ego tibi pmultos cōmemorare queam: quibus heri ne obolus quidē erat: quo restim emerent: qui hodie repente diuites facti splendide viuunt: albis quadrigis vehantur: qbus ante ne asellus quidē suppeditarit. Ii tamē purpurati, aurūq manibus gestantes obambulāt. Qui ne ipsi quidē opinor credere possunt: quin per somniū diuites sint, PLVTVS. Istha alia res est Mercuri: neq enī tū meis ipsius ingredior pedibus: nec a loue, sed a dite ad istos transmittor: qui & ipse nimirū opū largitor est: ac magna donās: id qd ipso etiā nomine declarat. Itaq quoties est mihi ab alio ad aliū demigrandū: in tabellas iniiciunt me: ac diligenter obli gnātes sarcinā in morem sublatū transportant. Interea defunctus ille alia cubi in ēdiū tenebricosa parte iacet vetere linteo in genua iniecto tectus: de quo feles digladiātur. Porro qui me sperauerāt obtinere in foro opperiant hiantes: non aliter q hyrundinē aduolantē stridētes pulli, deinde vbi signū detractū est, & lineus ille funiculus incisus, apertq tabellā: iāq nouus dominus pronūciatus est: siue cognatus quispiam, siue adulator, siue seruulus obscenus: qui puerili obsequio fauorē emeruerit: etiam tum mento subra so / pro variis & opiparis voluptatibus / quas illi iam exoletus suppeditaue rat ingens scilicet pmiū ferens generosus quisquis ille tandē fuerit / nōnq me ipsis cū tabellis arreptum / fugiens adportat cōmutato nomine: vt q mo do Pyrrhius, aut Dromo, aut Tibius, iam Megacles, aut Megabizus, aut Protarchus appelletur. Ceterū illos nequicq hiantes, seq mutuū intuentes relinquit: ac verum luctum agētes: q eiusmodi Thymus ex intimo fagenat sinu sit elapsus: quin non parū magnā escam deuorarit. At hic repente totus in me irruens, homo vitā mūdioris atq elegantioris rudis pingui illo: itaq cute qui cōpedes etiā dum horrescit: & si quis prēteries loco increpet: arrectis stet auribus: quiq pistrinū, perinde vti templū, adoret: non est dein cept tolerandus: iis quibuscum viuit: verū & ingenuos afficit contumelia: et conseruos flagris cedit: experiens, nū sibi quoq similia liceant: donec aut scortulo cuipiam irretitus, aut equorum alendorū studio captus, aut adu latoribus sese permittēs, deierantibus Nireo formosiorē esse: Cecrope, Coa drove generosiorē, callidiorem Vlysse, vnū autē vel sedecim pariter Croe sis opulētiorem, momento temporis semel profundat infelix quæ minuta tim / multis ex periuriis / rapinis / flagitiis / fuerant collecta. MERCVRIVS. Ista ferme sic habent vtī narras: verum vbi tuis ipsius ingrederis pedibus: qui tādē cæcus quū sis viam inuenire soles? Aut quī dignoscis ad quos nam Iuppiter te miserit: dignos illi viſos quī diuitiis abundēt! PLVTVS.

Luciani

Eni uero, credis me reperire istos ad quos mittor? MERCVRIVS. Per lo-
uē haud quaḡ. Neq; enī alioquī Aristide p̄terito ad Hipponici & Calliam
accessisses, tum ad alios p̄multos Athenienses, homines ne obolo qdē asti-
mandos. Cēterū quid facis quādoquidē es emissus? PLVTVS. Sursum ac
deorsum circū cursans oberro donec imprudēs in quēpiā icurrerō: hic autē
quisq; ille sit qui forte primus me nactus sit, abducit ac possidet: te Mercu-
ri p̄ lucro p̄ter spem obiecto/venerans atq; adorans. MERCV. Num ergo
fallitur Iuppiter: qui quidē credat ex ipsius animi sentētia/ditari abs te hos
quos ille dignos existimarit qui dītescerēt? PLVTVS. Et iure qdē optimo
fallitur o bone: quippe qui quū me cecū esse non ignoret emittat vestigatū
rem vsq; adeo repertu difficilem & iam olim e vita sublatam. Quā ne Lyn-
ceus quidē facile inueniret: quā nimirum adeo obscura sit ac mīnuta. Itaq;
quū rari sint boni: improbi porro in ciuitatibus omnia obtineāt: oberrans
facile in huiusmodi mortales incurro, ac retribus illorū illigor. MERCV.
At qui sit vt quoties eos deferis celeriter aufugias quum viā sis ignarus?
PLVTVS. Tum demū acutū cerno, pedibusq; valeo: vbi ad fugā tēpus in-
uitat. MERCV. Iam illud quoq; mihi responde: qui sit, vt quū sis oculis ca-
ptus (dicēdū enī est) p̄terea pallidus: postremo claudus: tam multos ha-
beas amātes: adeo vt omnes in te defigant oculos! & si potiantur felices vi-
deantur: sin frustretur: non sustineant viuere! Ex his equidē nō paucos no-
ui qui sic perdit te amarint vt sese acrio e scopulo piscosi in aquoris alta,
præcipites abiecerint: rati fastidiri sese abs te propterea q̄ illos nullo pacto
respexisses. Qz̄ sat scio tu quoq; fateberis: si quo modo tibi ipsi notus es: fu-
rere istos: qui eiusmodi amore sunt demētari. PLVTVS. At enī credis me
qualis sum talē istis videri: nēpe claudū, aut cecū, aut si quid aliud adest
mihi vitii? MERCVR. Quid nō Plute! nisi forte & ipsi omnes cēci sunt.
PLVTVS. Haud cēci quidem: o optime: verum incētia, errorq; quā nūc
occupant omnia, illis offundunt tenebras: ad hæc ipse quoq; ne per omnia
deformis sim/persona vehementer amabili tectus, inaurato gēmisq; pictu-
rato, ac versicoloribus amictus eis occurro: at illi rati sese natiui vultus ve-
nustatem aspicere: amore capiūtur, dispereūtq; nisi potiātur. Qz̄ si quis me
toto corpore renudatum illis ostēderit: dubio procul futurum sit vt se ipsi
damnēt qui tanto peccutierint adamantes res neutiq; amandas ac foedas.
MERCVRIVS. Quid ergo posteaḡ eo peruētum est vt iam diuites euase-
rint: iāq; p̄sonam ipsam sibi circūposuerint: rursum fallūtur! Adeo vt si qs
illis detrachere conetur: pene caput potius q̄ personam abiciant! Neq; enī
verisimile est etiā tum illos ignorare, auro bracteatū esse formā: quū intus

Allu-
dit ad
car-
men
Theo-
gno-
dis.

cuncta inspexerint. PLVTVS. Ad id non parū multæ res o Mercuri mihi sunt adiumentō. MERCV. Quenā? PLVTVS. Simul atq; q me primū natus est apertis foribus exceperit, clanculū vna mecum introit elatio / vector: dia / iactantia / mollities / violentia / dolus / atq; alia itē innumerabilia: a quibus oib; posteaq; est animus occupatus, iā admiratur quæ neutiq; sunt admiranda: & appetit ea quæ sunt fugienda: meq; cunctorū illorum quæ introierant malorum patrem stupet: illorum satellitio vallatum: quiduis potius passurus q; uti me compellatur reuocare. MERCV. Vt leuis ac lubricus es Plute, retē tu difficilis, ac fugax: neq; vllam præbēs ansam certam quo pressus teneare: sed nescio quomodo anguillarū ac serpentū in morē inter digitos elaberis. At ediuerso paupertas, viscosa, præsu facilis, totoq; corpore mille vncos gerit hamos: vt qui tetigerint illico hæreant: neq; facile queant auelli. Verum interea dum nugamur rem haud parua omisimus. PLVTVS. Quā? MERCV. Nempe quia thesaurū non adduxerimus: quo vel in primis erat opus. PLVTVS. Ist hac quidē ex parte bono sis animo. Nam nō nisi in terra relicto illo ad vos ascendere soleo: iussq; intus manere foribus occlusis neq; cuiq; aperire nisi me vociferantē audierit. MERCV. Iam igitur Atticā adueamus. Tu me cōsequitor chlamydī adharēs, donec extremā viā attrigerimus. PLVTVS. Recte facis Mercuri quū me per viā ducis. Etenim si me deseres: forsan oberrās / in Hiperbolum aut Cleonem inciderē. Sed quis hic stridor ceu ferri saxo impacti? MERCV. Timon hic est qui proxime montanū & petricosum fodit solū! Papē: adest & paupertas & labor ille. Tū robur / sapiētia / fortitudo / atq; id genus aliorū turba: quorū omniū agmen famēs iungit: longe pstantius q; tui sint satellites. PLVTVS. Quin igitur q; ocyssime discedimus Mercuri! Neq; enī vllū operē ptiū fecerimus cū hoīe eiusmodi vallato exercitu. MERCV. Secus visū est Ioui: qre ne metu deterreamur. PAVPERTAS. Quo hūc nūc Argicida / manu abducis? MERCV. Ad hūc Timonē: ad quē a Ioue sumus ire iussī. PAVPERTAS. Ita ne rursus Plutus ad Timonē: posteaq; ego hūc antea delitiis male corruptū suscepi: cōmēdāsq; sapiētē & labori / strenuū / multiq; ptiū virū reddidī! Adeo ne despiciēda, iniurię idonea vobis iudicor vt hūc q; mihi vnica erat possessio eripiat: iā exactissima cura ad virtutē excultrū: vt Plut; hic vbi denuo susceperit per contumeliā & arrogantia illi manu iniecta, talē reddiderit qualis erat dudū: mollē & ignauū ac vecordē: rursus mihi restituat: vbi iā nihili fact; erit & ridiculus! MERCV. Sic O Paupertas Ioui placitum est. PAVPERTAS. Egdē abeo. At vos labor & sapiētia reliq; cōsequimini me. Porro hic breuī cognoscat: qualis i se fuerim: quā nūc relinquet: neq; adiun-

Luciani

trix bona / et rerū optimarum doctrix. Quicquid donec habuit commercium,
sano corpore / valentique animo perseverauit: virilem exigens vitam / et ad se
se respiciens: supuacua autem et vulgaria ista aliena / ita ut sunt / existimans
MERCURIVS. Discedunt illi: nos ad eū adeamus. TIMON. Quinā estis o sce-
lesti: aut qua gratia huc aduenistis homini opario / mercenarioque negotium
exhibitori? verū haudquaquam lacti abibitis scelesti ut estis omnes: nā ego vos
silio glebis et saxis petitos cōminuā. MERCURIVS. Nequaquam o Timon / ne ferito
neque enim series mortales: verū ego sum Mercurius: hic Plutus. Misit nos Iup-
iter votis tuis exauditis. Quare, quod bene verrat, opes accipe desistēs a la-
boribus. TIMON. Atqui vos iam ploraueritis etiā si dii sitis: ut dicitis. Sig-
dem odi pariter omnes / tum deos / tum homines. Sed hunc cecū quisquis is
fuerit / mihi certū est ligone impacto cōminuere. PLUTVS. Abeamus per
Iouem Mercuri: quādoquidē hic homo mihi videtur nō mediocriter insa-
nire: ne malo quopiam accepto discedam. MERCURIVS. Ne quid ferociter Timon:
quin exue potius penitus istam ferocitatē / asperitatēque: ac manibus obuiis
excipe bonā fortunā: rursū diues esto: rursū Atheniensium princeps: et
ingratos illos despice / quum solus florebis. TIMON. Nihil mihi vobis est
opus: ne obturbate. Sat opus mihi ligo: praeterea fortunatissimus sum / si ne-
mo propius ad me accesserit. MERCURIVS. Adeo ne quāso inhumaniter? Hec
ego saeva Ioui refero atque immania dicta? Atqui par erat forsitan hoīes tibi
haberi inuisos: ut qui tam multa indigna in te cōmisissent: deos odio te ple-
qui nequaquam erat consentaneū: quū illi tantope tui curam agant. TIMON.
At tibi Mercuri / Iouique quod me respicitis plurimā eadem habeo gratiam: ceterū
hunc Plutū nequaquam recepero. MERCURIVS. Quid ita? TIMON. Quā pridem
Innumerabilium malorū mihi fuit author: quū me assentatoribus pderet:
inuidiā obnoxii redderet: denique quū repente me adeo pfide ac proditorie
destituerit. Cōtra / paupertas optima / me laboribus viro dignissimis exercēs /
mecumque vere ac libere conuiuēs et quibus opus erat suppeditauit laboranti
et vulgaria ista docuit cōtemnere: effecitque: ut mihi vitæ spes omnis ex me
ipso penderet: demonstrans quānam essent opes vere meae: nepe quas neque
adulator assentans / neque sycophanta imitans / neque plures irritata / neque cō-
cionator suffragiorū author / neque tyrānus intentis insidiis queat eripere.
Itaque iam validus effectus / ob laborē, dum hunc agellum gnauiter exerceo:
neque quicquid eorū quae sunt in ciuitate malorū aspicio: abūde magnū et sufficiē-
tē victū mihi ligo suppeditat. Quare tu Mercuri quā venisti viā remetiēs /
recurre / vna tecū Plutū adducēs ad Iouē. illud mihi sat fuerit, si effeceris / ut
omnes mortales per omnem aetatem eiulent. MERCURIVS. Nequaquam o bone: neque

enī omnes ad eiulandū sunt accommodi. Quin tu iracūda pueriliq; ista mīsa face, ac Plutū excipe. non sunt reiicienda munera, quę a loue proficiūntur. PLV. Vīn Timon vt contra te partes defendā meas: an grauitē feres, si qd dixerō? TIMON. Dico: ne multis tñ neq; cū procemius quēadmodū perditissimi isti solēt oratores. Nā huius Mercurii gratia te ferā paucis dicentē. PLVTVS. Atqui multis mihi potius erat dicendū: tot nōibus abs te accusato. Attamē vide, nū qua in re te quēadmodū ais lēserim: q quidē dulcissimarū quarūq; rerū tibi extiterim author opifexq; authoritatis: prasi dētiq; coronarū aliarū itē voluptatū: mea opera cōspicius eras: celebris & obseruandus. Ceterū si quid molesti ab adulatoribus accidit: nō mihi potes imputare: quin ipse magis abs te sum affectus contumelia: propterea q me tam ignominiose viris illis execratis suppeditans: q te mirabātur, ac prēstigiis demētabant, mihiq; modis oībus ifidias struebāt. Porro qd extremo loco dixisti, te a me proditū desertūq; fuisse: istud criminis ī te possum retorque: quū ipse sim modis oībus a te reiectus, prāceptq; exactus ex ædibus. Vnde pro molli chlamyde, sagū istud charissima tibi paup̄tas circūposuit. Itaq; testis est mihi hic Mercurius, q̄topere louē orauerim, ne ad te venirē, qui tā hostiliter esses ī me debacchatus. MERCV. At nunc vides Plute in cuiusmodi hominē sit cōmutatus. Proinde audacter cū illo consuetudinē age. Tu vero sode ita vt facis. Tu iterim Thesaurū sub ligonē adducito. Audiet enī si tu accersiuēris. TIMON. Parendū est Mercuri, rursusq; dīrescēdū. Quid enī facias quū dīi cōpellant: tamē vide: ī quas turbas me miserum conuicies: q quidē quū ad hunc vsq; diē felicissime vixerim, tantū auri repēte sum accepturus nihil cōmeritus mali, tātūq; curarū suscepturus. MERV. CVRIVS. Sustine Timon mea gratia, rāet si graue est isthuc atq; intolerā dum: quo videlicet palpones illi prē inuidia rūpantur. Ego porro superata æthna in cœlū reuolauero. PLVTVS. Abiit ille quidē sicut apparet. Nā ex alarū remigio facio coniecturā. Tu vero hic operire: siquidē digressus Thesaurū ad te transmittā. sed feri fortius. Tibi loquor auri Thesaurē: Timonī huic audiēs esto, offerq; temet eruendū. Fodi Timon altius īpingēs. Ceterū ego a vobis digredior. TIMON. Age iā O Ligo: nunc mihi tuas vires explica: neq; defatigare, dū ex abdito Thesaurū in apertū euocarīs. Hem prodigiorū author Iuppiter, amici Chorybāntes, ac lucifer Mercuri: vndenam auri tantū? Num somniū hoc est? Metuo ne carbones reperturus sim expectus. Atqui aurū profecto est insigne, fuluum, graue, & aspectu multo iucundissimum.

Pulcherrima Aurum faustitas mortalibus.

Luciani

Quippe qđ ignis i morē ardes noctesq; & dies renides. Ades o mihi charissimū desyderatissimūq; nunc demū credo vel louē ipsum olim aurū esse factum. Etenī quē tandē virgo, non expor recto sinu vsq; adeo formosum amatorē excipiat, per regulas illapsum! o Myda Croesēq; ac munera, delphico i tēplo dicata, vt nihil eratis si cum Timone, cūq; Timonis opibus cōferamini: cui ne Persarum qđem rex par est. O Ligo/sagū charissimū vos huic pami suspēdi cōmodum est. At ego qđ maxime semotū mercatus agrū, rurrica laq; seruādī auri gratia constructa, vni mihi affatim vixero. sepulcrū item inibi mihi defuncto parare est sentētia. hac igitur decreta sunt: placitaq; i reliquū vitē, seiunctio, ignorātia, fastidiū erga mortales oīs. Porro amicus, hospes, sodalis, aut ara misericordiē merē nuge. Tum cōmiserari lachrymā tē, suppeditare egētib; iniquitas, ac morū subuersio: at vita solitaria, qualis est lupis: vnusq; sibi amicus Timō: ceteri oēs hostes & insidiarū machinatores. Cū horū quopiā cōgredi: piaculum: adeo vt si quē aspexero dūtat, inauspicatus sit ille dies. In summa: non alio nobis habeātur loco, qđ signa sacra areave: neq; foecialē ab illis missum recipiamus, neq; foedera feriamus. Mons hic solitudinē meā aduersus illos tueat. Ceterū tribales/cognatū populares/postremo patria ipsa frigida quēdā & sterilia noīa, stultorūq; mortaliū gloriē: solus Timon diues esto: despiciat oēs: solus ipse lectū oblectetur liber ab assentationibus, & onerosis laudib; diis sacra faciat: epuletur solus sibi ipsi vicinus, sibi particeps, executiēs sese ab aliis. Ac semel decretū esto vt vnus scīpsū comiter accipiat, si moriendū sit, aut necesse habeat sibi ip si coronam admouere. Nullūq; nomē sit dulcius qđ Misantropi. i. hoīm. oīso ris. morū aut notē difficultas, asperitas, feritas, iracundia, ihumanitas. Qz si quē conspexero: icēdio cōflagratē, obtestantēq; quo restinguā, pice olēoq; restiguere: rursum si quē flumen vndis abstulerit, isq; manus porrigēs, i plo ret vt retineatur: hūc quoq; demerso capite propellēne possit emicare. hūc ad modū par pari relaturus est. hāc legē Timon tulit Echecratides Colytē sis: & cōcionis subscripsit suffragiis idē ille Timon. Age hęc decreta sunt: hęc fortiter tueamur. Ceterū magno emerī: vt id oībus innoscat qđ opibus abūdo: nā illa res illos pfocauerit. sed qđ illud! Hem quā trepidatio! vndiq; cōcurrunt, puluerulēi atq; anhelī, haud scio vnde aurū odorati. Vtrū igit hoc cōfēso colle saxīs eos abigo, e sublimi deiaculāssan hac tātum i re legē violabimus: vt semel cū illis congregiamur: vt magis angātur, fastiditi repulsiq;! Ita satius esse ducō. Itaq; restemus quo illos iā excipiamus. Age pspiciā: primus eorū iste quis est! Nēpe Gnatonides adulator qđ mihi nup lyma bolū petēti funē porrexīt quū apud me sepenumero solida dolia vomuerit.

Sed bene est q̄ ad me venit: nā primus oīm vapulabit. GNATO. An nō dixi Timonē virū bonū nō neglecturos esse deos? Salue Timon formosissime: iucundissime: cōuiuator bellissime. TIMON. Scilicet & tu Gnatonides vulturū oīm edacissime atq; hoīm pditissime. GNATO. Sēper tibi grata dicatitas. Sed vbi cōpotamus? Nā nouā tibi adfero cātilenā, ex his quos nup̄ didici dirhyrābis. TIMON. Atqui elegos canes, admodū miserabiles, ab hoc doctus ligone. GNATO. Quid isthuc? Feris o Timon! Attestor o Hercules: hei hei i ius te voco apud Ariopagitas: q̄ vulnus dederis. TIMON. Atq; si cūctere paulisp̄, mox cēdis me reū ages. GNATO. Nequaq̄: qui tu plane vulnere medere, paululo aurī functo. Mirū enī i modū p̄sentanēū id ē remediū. TIMON. Eriā manes? GNA. Abeo. At tibi male sit: q̄ qdē ex viro commodo tā sēuus fact⁹ sis. TIMON. Quis hic est q̄ accedit recaluafter ille Philia des assentatorū oīm execratissimus. hic quū a me solidū acceperit fundū, eum filiē i dotē talēta duo, laudationis p̄miū quū me canētem reliquis silētibus oībus solus maiorē i modum extulisset: deierās me vel olorib⁹ magis esse canorū: vbi me pridē agrotum conspexisset: nā adierā oraturus vt meī curā ageret: plagas etiā egregius ille vir ipegit. PHILIADES. O ipudētia. Nunc demū Timonē agnoscitis: nunc Gnatonides amicus & cōuiuā: enīue ro habet ille digna se: quādoquidē immemor est atq; i gratus. At nos q̄ iam olim cōuictores sumus aequales ac populares: tamē modeste agimus ne i fili re videamur. Salue here. fac vt istos adulatores obserues q̄ nūq̄ adsunt: nisi in mēla. prēterea a coruis nihil differunt. Neq; post hac huius etatis mortaliū vlli fidēdum est. Omnes i grati, & scelesti. At ego quum tibi talētū adducerē: quo posses ad ea quæ velles vti: i via iterim accepi te summas quādam opes esse nactum. Proinde accessi his de rebus admoniturus te: q̄q̄ tibi forsitan me monitorē nihil erat opus, viro nimirū adeo prudētī vt vel Nestori ipsi si necesse est consiliū dare queas. TIMON. Ita fiet Philia des: sed age accede quo te ligone comiter accipiam. PHILIADES. Viri caput mihi cōminutū est ab hoc i grato: propterea q̄ eum ea quē i rē illius erant admodum. TIMON. Ecce terti⁹ huc orator Demeas se recepit, tabulas dextra gestās, atq; se mihi cognatum esse. hic vna die de meo sedecim talēta ciuitati depēdit. nā damnatus erat ac vinctus. At quum soluēdo nō esset: ego miseratus illū redemi. Porro quū illi sorte obuēnisset: vt Erechteidi tribui distribueret arariū: atq; ego adiens, id qd ad me redibat poscerē: negabat se ciuē nosse me. DEMEAS. Salue Timon p̄cipuum generis tui p̄sidium: fulcimentum Atheniēsium: defensaculum Grēciē. Profecto iā dudum te populus frequēs, & ytrag curia opperitur. Sed prius decretū audi, qd de te conscripsi.

quãdoquidẽ Timon Echecratidæ filius Colytẽsis vir nõ modo pbus & integer verũ etiã sapiẽs,quãtũ ali⁹ in Grẽcia nemo,nunq̃ per oẽm vitã destitit optime de repu,mereri. Tũ aut̃ i olympicis vicit pugil: & lucta cursuq̃ die eodẽ:ad hęc solẽm quadriga eq̃strig certamie. TIMON. At ego ne spectator qdem vnq̃ in olympicis sedi. DEME. Quid tũ? spectabis posthac: sed ista cõmunia addi sati⁹ est. Tũ anno superiore aduersus Acharnẽses p rep. fortissime se gessit: & Penelopenensũ duas acies confcidit. TIMON. Quà ratione? Quippe qui nec vnq̃ arma gesserim: neq̃ vnq̃ militiæ dederim nomẽ. DEMEAS. Modeste tu qdẽ de teipso loqueris: nos tamẽ ingrati futuri sumus: nisi meminerimus. Prẽterea scribẽdis plebiscitis, & in cõsultationibus, & in administrãdis bellis nõ mediocrem vtilitatẽ attulit reipu. His de causis oĩbus visum est/curiẽ/plebi/magistratib⁹/tributim/plebeĩs singillatim/cõmuniter vniuersis/aureũ statuere Timonẽ iuxta Palladẽ in arce: sũlmen dextra tenẽtem: radiis tẽpora ambiẽtib⁹: vtriq̃ septẽ aureis coronis coronetur: hæq̃ coronæ hodie in dionysiis per tragædos novos promulgentur. Siquidẽ hodie, illi dionysia sũt agẽda. Dixit hoc suffragiũ Demeas orator: ppter ea q̃ cognat⁹ illius ppinquus, ac discipulus eius fit. Nã & orator optim⁹ Timon: pterea quicq̃d voluerit. Hoc igitur tibi suffragiũ: sed vti nam & filiũ meum ad te pariter adduxissẽ: quẽ tuo nomine Timonẽ appellauĩ. TIMON. Qui potest Demea: quĩ ne vxorem quidem duxeris vnq̃ quantũ nobis scire licuit? DEMEAS. At ducã, nouo inẽite anno, si deus permiserit: liberisq̃ operã dabo. Tum qdẽ erit natum (erit autẽ masculus) Timonẽ nuncupabo. TIMON. An vxorẽ tu sis ducturus: equidem haud scio: tãta a me plaga accepta. DEMEAS. Hei mihi. Quid hoc est rei? Tyrãnidẽ Timon occepras? pullasq̃ eos qui sunt ingenui: ipse nec ingenuus plane nec ciuis: verũ prope diem poenas daturus: quĩ aliis nominib⁹/ tũ q̃ arcẽ incenderis? TIMON. Atqui non cõflagrauit arx scelestæ. Proinde palã est: te cãmĩatorẽ agere. DEME. Verũ effosso erario diues effect⁹ es. TIMON. At qui nõ est effossum isthuc. vnde ne hęc quidẽ probabiliter: abs te dicuntur. DEMEAS. Verũ effodiet posthac: sed tu interim oĩa quẽ i eo cõdita, possides. TIMON. Alterã itaq̃ plagã accipe. DEMEAS. Hei scapulis meis. TIMON. Ne vociferare: alioq̃ & tertiã tibi illidã, Eteã res plane ridicula mihi acciderit: si quĩ iermis duas Lacedæmoniorũ acies fuderim: vnũ scelestũ hominẽ non ptriuerõ. Tum frustravicerim in olympiis & pugil & palæstretes. Sed quid hoc? An non philosophus Thrasyclus hic est? pfecto ip̃sus est: promissã barba, subductisq̃ supciliis, & magnũ quiddã secũ murmurãs accedit Titanicum obtuens: cẽsariẽm per scapulas fluentẽ vẽtilans: alter quĩ

dam Boreas, aur Triton, quales eos Zeufis depinxit. Hic habitu frugalis, in
cessu moderatus, amictu modestus, mane mirū q̄ multa de virtute differit
dānans eosq̄ voluptate capiuntur frugalitatē laudās: at vbi lotus ad coenā
venit, puerq̄ ingētem illi calicē porrexit: meraciore autē maxime gaudet:
perinde vt Lethes aquā ebibēs, a diluculariis illis disputationibus diuersissī
ma quē sint exhibet: dū milui istar pręcipit opsonia, & proximū cubito opo
posito arcēs, mēto interim condimētis oppleto: dum canū ritu ingurgitat,
prono incumbēs corpore: perinde atq̄ in patinis virtutē inuētūrū sese spe
ret: dumq̄ vsq̄ adeo diligēter catinos extergit idice digito: vt ne paululum
quidē reliquiarū sinat adhærere: nunq̄ non querulus, tanq̄ deteriorē partē
acceperit: vel si totā placētā, aut suem solus omnīū accipiat, qui quidē eda
citaris & insatiabilitatis est fructus: temulērus vinoq̄ bacchatus, nō ad cā
tum modo saltationēq̄, verū ad conuiuium vsq̄ & iracundiā. Ad hęc mul
tus inter pocula sermo (tum enī vel maxime) de tēperāria sobrietateq̄: atq̄
ista quidē loquitur quum iā a mero male affectus ridicule balbutit. Accedit
his deinde vomitus. Postremo sublatū eum de conuiuiū efferunt aliqui am
babus manibus tibicine inhærētem. Qz̄ alioquī ne sobrius quidē vlli pri
mariorum cesserit vel mēdacio, vel confidētia, vel avaritiā. Quin & iter al
sentatores primas tenet: pēierat promptissime: anteit ipostura: comitatur ī
pudētia. In summa prorsus admirādum quoddam spectaculum est omni ex
parte exactū varieḡ absolutū. proinde nō eiulabit clariū videlicet quū sit
modest⁹. Quid hoc pape tādē nobis Thrasycles! THRASYCLES. Nō hoc
animo ad te venio Timon quo pleriq̄ isti q̄ nimirum opes admirati tuas, ar
gētī, auri, opiparorū conuiuiorum adducti spe concurrūt, multaq̄ assenta
tione desinunt te: hominē videlicet simplicē, facileq̄ ipartientē id qd̄ adest.
Siquidē haud ignoras offam mihi ī coenam sat esse, tum opsonium suauis
simum cepe aut nasturcium: aut si quādo lubeat lautius epulari pusillum sa
lis. Porro potum fons Athenis nouē saliens venis suppeditat. Tum pallium
hoc quauis purpura potius. Nam aurū nihilo magis apud me in p̄cio est q̄
calculi qui sunt in littoribus. Sed tua ipsius gratia huc me contuli: vt ne te
subuerterit pessima ista atq̄ ifidiosissima res opulētia: quippe quē multis se
penumero imedicabilium malorum extiterit causa. Etenī si me audies, po
tissimū opes vniuersas ī mare p̄cipitabis: vt pote qbus nihil sit opus bono vi
ro, quiq̄ philosophiē possit opes p̄spicere. Ne tamē in altum o bone: sed fer
me ad pubē vsq̄ īgressus paulo vltra solū fluctibus opertū / me qdē vno spe
ctante. Qz̄ si hoc non vis: tute igitur eas potiore via ex aedibus eiicito, ac ne
obolū quidē tibi facias reliquum: videlicet largiens iis quicunq̄ opus ha

Luciani

bent: huic quinq; drachmas, illi minā, alii talētum. Porro si qui erit philosophus: hūc equum est duplā aut triplam ferre portionē. Qzq; hoc qdem mihi non mea ipsius gratia postulo: sed quo amicis, si qui egebunt, donē. sat est si modo perā hanc largitione tua expleueris ne duos qdem modios aginiri eos capientē. Nam paucis contētum modestumq; conuenit esse eum q; philosophat, neq; quicq; vltra perā cogitare. TIMON. Equidē ista q; dicis pbo Thrasycles. Ergo si videtur priuulg perā expleam, age tibi caput opplebo ruberib⁹: posteaq; Ligone sum mēsus. THRASYCLES. O libertas, O leges. Pullamur ab impurissimo: libera in ciuitate! TIMON. Quid stomacharis Obone Thrasycles! Num te defraudaui? Atqui adiiciam vltra mensuram Choenices quatuor. Sed quid hoc negotii? Cōplures simul adueniunt. Blepsias ille, & Laches, & Gniphon, breuiter agmen eorum q; vapulabunt. Itaq; quin ego in rupem hanc conscendo: ac Ligonem qdem iamdudum fatigatū paulisper interquiescere sino! At ipse plurimis congestis saxis, procul eos lapidum grandine peto. BLEPSIAS. Ne iace Timon. Abimus enī. TIMON. At vos qdem nec citra sanguinem: nec absq; vulneribus.

LUCIANI TYRANNICIDA, ERASMO INTERPRETE.

Argumentum Declamationis.

Vidam in arcē ascendit: vtī Tyrannum occideret. Atq; ipsum qdem non repperit: verum filium eius interemit, gladiumq; i vulnere reliquit. Adueniens Tyrānus, vbi filium extictum conspexit: eodem ense necem sibi consciscit. Is qui ascenderat, Tyranniq; filiū peremerat, prāmium tanq; Tyrannicida petit.

DECLAMATIO.

Vum duos eodem die Tyrannos occiderim Iudices, Alterum qdem etate iam affecta, Alterum auro florētem & ad scelus successionem capeffendam paratum: vnicum tamē pro ambobus prāmium petitum venio: q; quidē vnus omnium quotquot vnq; tyrannicidæ fuerunt, vnico vulnere duos maleficos fuerim amolitus neciq; dederim: filiū videlicet ense: patrē indulgenti charitate qua filiū adamabat. Itaq; Tyrannus pro his quæ cōmisit abunde magnas poenas nobis depēdit: quippe q; & viuus aspexerit: filiū prius morte sublatum: & qd est omnīū maxime nouum: compulsus sit deniq; ipse sui tyrannicida fieri. At filius illius mea quidem manu peremptus est: ceterum occisus, alteram ad cādē

operam mihi suam commodauit: dum q viuo patri scelerum socius fuerat: eiusdē post mortē (quatenus licuit) extitit parricida. Ego itaq; sum is q tyrannidē sustuli, pariterq; mecum gladius quo cuncta confecta sunt meus: tametsi cēdis ordinē commutarim ac morē modumq; nouarim conficiendū sceleratos. Nempe hunc q valentior erat, ac se se defendere poterat: ipse perimens. Porro senem soli gladio reseruans. His igitur de causis & amplius quiddā a vobis me consequuturum arbitrabar: prēmiaq; laturum: quē numero equarēt eos q essent iterempti: vtpote q non prēsētibz modo malis vos leuarim: verum etiam futurorum formidine: quicq; stabilē pepererim libertatem nullo relicto q scelerum capeſſat ſucceſſionē. Verum iterim tantis rebus strenue peractis i diſcrimē adducor: ne prēmio fraudatus a vobis diſcedā: ac ne ſolus non feram mercedem, quam leges a me ſeruatae praſtituunt. At q contradicit, is mihi videtur nō reip. ſtudio (quēadmodum ait) hoc facere: ſed q extinctos eſſe illos grauiter ferat, atq; eum qui illis mortis author extitit vlciſci conetur. Vos igitur iudices mihi pauliſper attēdite: dū tyrānidis mala / tametsi ipſi optime noſtis / cōmemoro. Siquidē hoc pacto futurū eſt vt & beneficii mei magnitudinē itelligatis, & ipſi plus capiatis voluptatis: reputātes nimirū qbus ſitis leuati malis. Neq; enī quēadmodum aliis qbusdā ſapenumero accidit: itidē & nos ſimplicē atq; vnicā ſeruitutē ſuſtinebamus: nec vnus dñi violētiā tolerabamus: verū ſolī oīm quos ſimilis habuit calamitas duos pro vno tyrānos habebamus: & i geminas contumelias diſtrahebamur iſelices. Porro ſenex multo erat moderatior: quippe ad iras lentior: ad ſupplicia ſegniōr: & ad cupiditates tardior: vtpote cui iā etas vehemētiam ipetus cohiberet, voluptatumq; cupiditates reſtrēnaret. Quin ad ſuſcipienda maleficia filiū iſtinctu nolens impelli ferebatur: ipſe alioqui non admodum tyrannicus niſi q illi morem gerebat. Siquidem indulgens in filiū ſupra q credi queat erat: id qd re declarauit: ita vt filius illi eſſet omnia. Illi parebat: per vim faciebat quicquid ille iuſſerat: ſupplicio afficiebat quoscuq; praeceperat: ac prorſus in omnibus illi obſecundabat. In ſumma: filius in patrem tyrannum quendam agebat: pater filiū cupiditatum ſatelles erat. Tametsi huic propter aetatem honorem cedebat adoleſcens, ſoloq; iperū noīe tēperabat: tamē res & caput Tyrannidis erat ipſe. Ex qg tutamētū prēſidiūq; prīcipatū ab illo mutuaret: ſclerū tamē emolumētis ſolus fruebatur. Ille erat q ſatellites continebat: q cuſtodias obtinebat: qui tyrannidem affectantes e medio tollebat: qui iſidias formidabat: ille q caſtrabat ephēbos: qui coniugia violabat: illi vīrgines producebantur. Tū ſi q cēdes: ſi qua exilia: ſi q pecunia: expilationes, delationes, cōtumelię,

Luciani

ea omnia iuuenis temeritate gerébatur. Porro senex ille obsequebat: comi-
tēq; scelerū sese prebebat: ac cōprobabat duntaxat filii sui flagitia. Itaq; quā
ea res nobis erat intolerāda: ppter ea q; quū animi cupiditatib⁹ ex ip̄erio po-
testas accedit: nullū flagitiis modū ip̄onit: tū illud in primis discruciat:
q; p̄spiceremus diuturnā vel aternā potius seruitutē eam futurā: & p suc-
cessionē alii post aliū domino tradendā rēp. populūq; hominī scelestō hære-
ditatis instar obuētūrū. Nā id aliis spem nō exiguā facit: qđ apud sese repu-
tant: qđ inter se dicunt: at mox coercebatur: at mox demorietur: paulo post
liberi sum⁹ futuri. Verū de his nihil eiusmodi sperabat: quin potius iā in-
tuebatur: paratū Tyrānidis heredē. Vnde factū est vt ne aggredi qđē qđq;
fortium ciuiū, & qui eadē quā ego animo statuisset, auderet. Sed desperaba-
tur ab vniuersis libertas: atq; inexpugnabilis tyrannis videbat: quippe quū
esset cū tam multis configēdum ac dimicādum. At me nihil ista deterue-
runt: neq; perpēsa negotiū difficultate refugi: neq; ad suscipiēdū discrimen
trepidauī: verū solus: solus inquā aduersus adeo validā variāq; Tyrānidē;
vel nō solus potius, sed gladio comite conscendi: quippe qui mihi sit auxilia-
tus: meq; ex parte Tyrānum interemerit: quū mors mihi interim ob ocu-
los obuersabatur. At e diuerso perpendenti: q; publicā libertatē, mea cade
redēpturus essem. Ergo vbi in primā irruissem custodiā: neq; mediocri ne-
gotio satellites submouissem: occidēs interim: ī quē incurrissem: & quicqđ
obstiteret amoliens: ad ip̄m negotiū caput ferebar: ad vnicū Tyrānidis ro-
bur: ad nostrāq; calamitatū fontē: atq; irrupto arcis ppugnaculo, quū vide-
rem illū fortiter tuentē sese: multisq; vulnerib⁹ resistentē: tamē occidi. Et iā
eū erat sublata Tyrānis: iā tū mihi confectū facinus. Ex eo tēpore liberi oēs
nisi q; reliquus adhuc erat senex solus: inermis: nudat⁹ custodiis: iāq; amil-
so magno illo suo satellite, desertus: neq; deinde dignus forti dextra. Ibi ni-
mirū mecū ipse iudices hac animo reputabā. Cūta mihi pulchre habent:
cuncta cōfecta sunt: cūta eo quo destinā perducta. At eū qui reliquus est
quo tandē modo poenas dare cōuenit? Me quidē meaq; dextera nequaq; est
dignus: præsertim si post splendidū facinus iuuenile atq; magnificū interi-
matur: priorē illā cadē dedecoratur⁹. Carnifex aliquis quærēdus est illo di-
gnus: verū post calamitatē, ne vel hāc ipsam lucrifaciat, videat: discrucie-
tur: appositū habeat ensē: huic reliqua mando. Hęc vbi mecū statuissem:
ipse qđē illinc discedo. At ille peregit id qđ ego prēdiuinauerā: Tyrānū oc-
cidit: summāq; meā imposuit fabulæ. Adsum igit popularē administratio-
nē vobis adportās: cunctisq; bono iā vt animo sint edicēs: ac libertatē annū-
cians. Iā meis fruimini factis. Vacua sicut videtis, sceleratis hominib⁹ arx

Tyrannicida. Fo. LXI.

Imperat nemo, quin & magistratus creare liberū est & causas agere: & ex legibus cōtradicere. Atq; hęc oīa vobis mea cōtigerunt opera: meaq; fortitudine: videlicet ex vna illa cade; post quā pater iā viuere non quibat. Aequū itaq; cenleo: vt his pro meritis debitū mihi a vobis premiū donet: nō q; lucri auidus: aut sordid⁹ quispiā sim: nec is qui mercedis gratia de patria benemereri statuerim: verū q; prēmio cupiā officia mea cōprobari: neq; repudiari: aut inglorios fieri conat⁹ meos: si velut irriti prēmioq; indigni iudicentur. At hic cōtradicit: negatq; æquum facere me qui decorari munere, prēmiiq; ferre cupiam. Neq; enim Tyrannicidam esse me: neq; quicq; a me, pro legis sentētia cōfectū esse: verū facinori meo deesse quiddā: ad hoc vt prēmii postulē. Percontor igit illū quid preterea requiris a me? Nonne volui? Nōne ascēdi? Nōne occidi? Nōne libertatē peperī? Nū quis ierat? Nū quis iubet? Nū quis minitat dñs? Num quis nocentū manus effugit meas? haud quāq; dixeris. Sed oīa plena pacis: oēs restituta: leges: libertas manifesta: democratia stabilis: inuiolata cōnubia: pueri tuti: virgines absq; periculo: publicaq; felicitatē solēnibus feriis celebrat ciuitas. Quis igit horū oīum author? Quis est qui illa sustulit? hęc peperit? Etenim si quisq; pre me dign⁹ honore sit: cedā prēmii: desistā a petēdo munere. Q; si solus oīa peregi: audens: periclitās: ascēdens: interimēs: excrucians: alterū vltus in altero: quid mea calūniaris officia? Quur facis vt popul⁹ partī erga me gratus existat? At enim nū occidisti Tyrannū. Porro lex Tyrānicidę premiū decernit. Verū dic mihi: nunquid interest: vtrū ipse interimas: an mortis causam ministras? Mea pfecto sentētia nihil. Verū hoc solū spectauit legis cōditor: libertatē: democratia: sceleratōꝝ sublationē. Huic honorē decreuit: hoc prēmio dignū iudicauit: qđ quidē inficiari nō potes: qn mea cōtigerit opera. Etenim si occidi es: quo occiso ille nō poterat viuere: nimirū ipse cēdem peregi. Ego occidi: sed illius manu. Itaq; ne discepta de cadis modo: neq; illud expende: quēadmodū interierit: verū an iā perierit: & an q; periit, id a me sit pfectū. Quādoq; & illud excussurus mihi videris: atq; his aduersus bene de rep. meritos calūniis vsurus. Si qs nō gladio verū lapide, lignove, aut alio quouis pacto peremerit. Quid porro si fame Tyrānū obsedissem: ad mortis necessitatē compellēs: num ibi quoq; regiturus eras a me cadē mea ipsius manu peractā: aut desyderari adhuc quiddā diceres: ad id vt legi factū a me satis videat: atq; id quū scelestū: acerbius etiā atq; atrociorē mortis genere trucidassē? Vnū hoc dūtaxat spectat: hoc requirere: hoc exire: Quis nocentū reliquus: aut quē met⁹ expectatio: aut qđ calamitatū vestigiū? Q; si purgata oīa: si pacata: profecto Sycophanticū est: modū rei gesta: calūniantem

Luciani

præmio frustrari velle: quod iis quæ virtute cōfecta sunt debeat. Equidē & illud memini dissentī in legibus: nisi forte propter diutinā seruitutē oblitus sum eorū quæ ab illis dicūtur: Causam mortis esse duplicē: puta: si quis ipse occidat: aut si nō ipse quē occidit: neque manu facinorū perēgit: verū cōpulit, præbuitque mortis occasionē. Ex equo & hūc quoque lex cōset supplicio affici oportere: idque iure optimo. Neque enim statuit minus valere oportere audaciā quā facinus. Ac postea supuacaneū est cēdis rationē viāque spectare. Deinde hūc qui sic occiderit: tanquam homicidā poenas oportere dare cēsebis: ac nequaquam absoluedū esse. At me qui per omnia cōsimili modo rēp. iuui, nō cēses ea capere oportere quæ iis debētur qui beneficio iuuerūt. Neque enim illud dicere possis me quē imprudentē fecisse: sed exitū quēdā cōmodū / fortuito fuisse cōsequentū pter animi sententiā. Nā quid præterea iā formidassē: eo qui validior erat interēpto: Quir autē gladiū in vulnere reliquissē: nisi plane quod erat euēturū id ipsum p̄diuinassē. Nisi forsā illud dices: hūc qui extinctus est Tyrānum nō esse: neque hāc appellationē in illū cōpetere: neque vos multū p̄mī hoc nōse, si ille fuisset occisus, decreturos fuisset. Atqui istud dicere nō queas. An Tyrāno interēpto: ei qui cedis causam ministravit: p̄mī negabis? O curio sitatē: de illo laboras: quo pacto iter ierit: quū interim libertate fruaris: aut ab eo qui Democratiā restituit: nescio quid supuacaneū præterea regris? Atqui lex (vti fateris) caput rei gestæ spectat. Quæ vero ad id cōducunt ea omnia missa facit: neque iā vltra curiosius excurit. Quid enim: an si Tyrānū exegerit quāpiā: nō is iā Tyrānicidā p̄mī cepisset: cepisset opinor: idque iure optimo. Sigdē & hic per seruitutē libertatē peperisset. At id quod a me patratū est: non exiliū habet: nō in posterū instaurādā Tyrānidis metū: verū absolutā sublationē totiusque generis internitionē: omneque malū radicitus excisum. Et mihi per deos, iā ab initio ad finē vsque (si videtur) rē totā perpendite. nū quod eorū quæ ad leges pertinet sit prætermisum: & num quod in me desideret ex his quæ Tyrānicidæ oportebat adesse. Principio mentē prius oportet suppetere sortē & amantē reip. quæque pro cōmunibus cōmodis periculū adire nō recuset: quæque priuato suo interitu multitudinis incolumitatē ausit reuadimere. Num hac parte quicquid mihi defuit? Num frāgebar animo? Nū quū præscire per quæ pericula mihi perpendū esset, per ignauiciā refugi? pfecto nō potes dicere. In hac interim parte tantū cōmorare: atque aestima: an nō vel voluisse tantū ista, ac statuisse, præclarū facinus futurū fuisse videat. Ac putato me solius animi volūtatīque argumēto præmī postulare tanquam qui beneficio iuuerit. Tum si voluntati meæ facultas defuisset: verū alius post me Tyrannū occidisset: dic mihi: nū absurdū aut pter equū fuerat dare p̄mī.

Tyrannicida. Fo. LXII.

Maxime. Si dicere ciues volui: statui: aggressus sum: volueratis experiri: dedi: solus dignus sum qui praeui feram. Quid tu responsurus fueras? Nunc porro non hoc dico: sed insuper ascendi: periclitatus sum: atque innumerabilia priusque iuuenem occidere patraui. Neque enim usque adeo facile, factusque procliuus esse rem existimetis: custodias percurrere: satellites opprimere: unusque hominem tam multos amoliri. Quin isthuc poene maximum est omnium quae sunt in Tyrannicidio: totiusque negotii caput. Nam ipse iam Tyrannus non magna res est: neque expugnatus, neque confectus difficilis: verum ea quae tuentur continentur Tyrannidem: quae quidem si quis superarit is nimirum cuncta quae destinavit peregerit: & per pusillum est id quod superest. Sed ad Tyrannos peruenire nunquam mihi contigisset: nisi prius qui illum cingunt custodes oppressissem: omnesque satellites ante debellassem. Nihil adhuc addo: verum in his rursus immoror. Custodiam oppressi: satellites superavi: Tyrannum incustoditum, inermem, nudum, reddidi. Vtrum his rebus confectis non tibi videor honore dignus? an adhuc cadere ipsam a me requiras? Quin etiam si cadere queris: ne ea quidem desiderabitur. Non sum incruentus: verum cadere peregi: magnam ac strenuam: nempe iuuenis aetate ac viribus florētis: atque omnibus formidandi: per quem ille ab infidiis erat tutus: cui vni fidebat: qui complurium satellitum instar erat. An non igitur queso te premio dignus videor: sed tantis rebus gestis honore fraudabor? Quid enim si satellitem unum: atque adeo quid si Tyranni ministrum quempiam interemissem? Quid si seruus aliquem charum? an non hoc quoque magni visum fuisset: confectum esse: mediaque in arce, mediis in armis, aliquem e Tyranni familiaribus iugulare? Nunc & hunc ipsum qui occisus est cuiusmodi sit considera. Filius erat Tyranni: vel Tyrannus potius? crudelior: dominus intolerabilior: ad supplicia dirior: ad contumelias violentior: quodque est maximum: haeres ac successor omnium: qui in longum nostras calamitates posset progare. Vnde in hoc solum mihi confectum esse: ipsum vero Tyrannum viuere adhuc: fuga ereptum? Iam horum nomine praemium postulo. Quid dicitis? Non dabitis? An non & illum verebimini? An non dominum? an non grauis an non intolerandus erat? Porro nunc negotii caput: denique ipsum perpedite. Etenim quod hic a me requirit hoc quod fieri potuit pulcherrime confeci. Tyrannusque aliena caede occidi: non simpliciter: nec vulnere vno: id quod fuerat optatissimum illi: videlicet tantorum facinorum sibi conficio: sed posteaque illi prius multo dolore excarnificassem: tum quo nihil habebat charius miserabiliter perstratum coram oculis ostendens, puta filium in ipso qui flore, tamen sceleratum quidem illum: attamen & aetate vigentem: & patri simile: sanguine taboque operum. Haec nimirum sunt parietum vulnera: hi gladii verorum Tyrannicidarum: haec mors digna crudelibus Tyrannis: haec ultio tantis sceleribus

Luciani

congruit. Ceterum protinus iterire, protinus excidere sibi, neque huiusmodi
vllum spectare spectaculū, profecto nihil habet Tyrānico supplicio dignū.
Neque enī ignorabā vir egregie: non ignorabā inquā, neque quēq̃ aliū latuit:
quāta ille charitate filiū sit prosequutus: adeo vt illo extincto, ne paululum
quidē tēporis sibi ī vitā morādum esse fuerit ducturus. Atqui haud scio: an
oēs patres, hunc ad modū affecti sint erga liberos: verum hic etiā vltra reli
quos habebat quiddā: idq̃ merito: quippe q̃ conspiceret, illū vnicū esse q̃ cu
raret, seruaretq̃ Tyrānidē: quiq̃ solus pro patre pericula susciperet, & tu
tamen īperio adderet. Itaq̃ si non ob charitatē certē ob rerum desperatio
nē sciebā illum protinus exiturum e vitā: perpensurū enī: iā nihil esse quāt
velit viuere: adēpto tutamine qd̃ illi filius ministrauerat. Nimirū effeci: vt
hec oīa illū agminati circūfisterēt: forma, dolor, desperatio, formido, quiq̃
ī posterum iminebāt metus. his aduersus illū auxiliis sum vsus, atq̃ ad ex
tremū illud cōsiliū adegī. Interit itaq̃ vobis orbus, excruciatu, plorās, la
chrymās. Luxit luctū: nō illū quidē diuturnū: verū q̃ satis magnus esset pa
tri. Postremo qd̃ est oīm acerbissimū: ipse sibi necē cōsciuit: qd̃ quidē mor
tis genus, prę ceteris miserrimū: multoq̃ atrocius q̃ si per aliū īferatur.
Vbi mihi gladius? Nū quis alius eū agnoscit? Num cuius alterius hoc gesta
mē erat? Quis eum ī arcē induxit? Ante Tyrannū quis eo est vsus? Quis
eū ad illū misit? O ensis particeps, successorq̃ meorū egregie factorum, post
tāta pericula, post tātas cēdes, contēnimur, & īdigni p̃mio iudicamur. Nā
si huius tātum noīe prēmium a vobis postularē: si sic dicerē iudices: Tyran
no quū mori vellet quū id tēporis īnermē se dephendisset meus hic illi gla
dius īferuiuit, & ad consequēdā libertatē auxilio fuit vniuersis. hunc quoq̃
laude prēmioq̃ dignū iudicassetis. Porro domino tam popularis rei nō gra
tiā retulissetis: Nonne iter eos q̃ de rep. benemeriti sunt scripsissetis? Non
nē gladium iter sacra monumēta consecrassetis? Non illum secundum deos
veneraremini? Nunc mihi cōsyderate quæ verisimile est fecisse Tyrānum:
quæ dixisse: priusq̃ sibi mortē conscisceret. Quum iuuenis a me trucidare
tur ac multis etiam vulneribus confoderetur, idq̃ ī his corporis partibus
q̃ conspicuę magis magisq̃ sint oculis obuia: videlicet vt q̃maxime discru
ciaret eum q̃ genuerat: quoq̃ primo statī cōspectu pturbaret: miserabiliter
īclamabat, parētem īplorans non adiutorē: nec opitulatorem: quippe quī
senex iam esset atq̃ īualidus: verum domesticarum cladīum spectatorem.
Nam ego interim discesseram: author q̃ fueram totius tragœdię: reliquēs
actorī cadauer, scenā, gladiū, reliqua q̃ ad actū fabulę ptinebāt. At ille astās
vbi filiū cōspexit quē habebat vnicū: semiuivū, sanguinolētū, cēde cōspīsum,

Declamatio Erasmica. Fo. LXIII.

rum vulnera ppetua/plurima ac letalia, hunc ad modū exclamauit. O nate
extincti sumus: interēpti sumus: tanq̃ Tyrānī iugulati sum⁹. vbi mactator?
Cui me seruat? Cui me relinquit? qui qdē iādudū ppter occisum te fili sum
extinctus: nisi forte me tanq̃ senem cōtemnit: ac lento supplicio me cōficit:
producitq̃ mihi mortē: redditq̃ mihi eadē lōgiorem. Atq̃ hęc loquit⁹
ensem querebat. Nā ip̃e inermis erat: ppterea q̃ p oīa filio fideret: verū ne
is quidē deerat vt qui iamdudū fuerit a me paratus atq̃ ad facinus futurū
relictus. Euulso igitur e cādē gladio: atq̃ e vulnere exempto ait. Dudū me
occidisti: nūc finē malis impone gladiē. Ades patri lugēti solamen: senileq̃
manum & infelicē adiuua: iugula: Tyrānū occide: luctu libera: vtinā prior
in te incidissem: vtinā in cādē priorē occupassem locū. Occidissem qdem
sed tanq̃ Tyrānus dūtaxat: sed qui credere mihi superesse vltorem. nūc au-
tem tanq̃ orbus occūbo: nunc tanq̃ cui desit etiā mactator. Atq̃ hęc vbi di-
ceret. gladiū adegit: tremens neq̃ sat potēs. Cupiebat qdem: verū nō suppe-
tebant vires ad facinus exigēdū. Quot hīc supplicia! Quot vulnera! Quot
mortes! Quot Tyrannicidia! Quot prēmia! Postremo spectastis oēs iuuenē
dudum prostratū: nec exiguū profecto: neq̃ mediocrium virū opus: ac se-
nem huic circūfusum: atq̃ amborum sanguinem cōmixtum: libertatis illā
& victoriālē victimā: meiq̃ gladii facinora. At gladius ip̃se in medio ambo-
rum: declarans q̃ non indignū se dño pręstitit: testansq̃ q̃ mihi fidam na-
uasset operam. Id si a me ip̃lo fuisset patratū: minus fuerat futurū. Nunc au-
tem illustrius est ipsa nouitate. Atq̃ ego quidē sum is qui Tyrānidē sustu-
li. Ceterū actio in multos est distributā: quēadmodū in fabulis fieri cōsue-
uit. Ac primas quidē partes egi ip̃se. Secūdas autē filius. Porro tertias Ty-
rannus ip̃se. Nam gladius omnibus inserviuit.

Luciani Tyrannicidæ Finis. Erasmo Interprete.

DECLAMATIO DESYDERII ERASMI, NON ILLA QVIDEM
versa, sed quę superiori Declamationi e Luciano versa Respondeat.

I mihi causa hac iudices/apud concionem popularē: quę
studiis potius, q̃ exacto rerū iudicio/duci consuevit, esset
agēda: ac nō magis apud iudices ex honestissimis ordinib⁹
delectos: nimirū grauissimos sapiētissimosq̃: nō nihil
pfecto vereretur: ne oīm animis noua hac & isperata letitia
gestiētibus atq̃ (vt ita dixerim) exultantib⁹, nec satis attē-

Lucianicę respondens

ros nec dociles essem auditores habiturus. Porro fauēres beneuoloscq; multo minus: quippe qui frontē modo, quasq; personā hui⁹ negotiū intuitibus: nō faciē ipsam ppius contēplātib; videri fortasse possim: in cōmuni toti⁹ ciuitatis gaudio: tū autē in causa tā populari: velut importunius obstrepare atq; obturbare. Enimvero quū oīs affect⁹ inutilis est ad recte iudicādū: tū ingēs intēperans atq; exundās lētitia/ nō solū iudiciū omne fundit⁹ tollere solet: verū etiā nostri sensum nō raro nobis eripere: p̄sertim si (quēdam modū hac nostra) post graues diuturnasq; calamitates, ac veluti rēpstatē sauiissimā, repente p̄terq; spem (quasi portus quidā) fuerit obiecta. Quid autē tā acerbū liberæ multitudini: q̄ seruit⁹? Quid tā dulce: quid tā exoptatum: q̄ libertas? Itaq; nō rebus modo ipsis, sed vel inanibus harū rerū vocabulis/ plebis animā queāt ad quidlibet īpelli: maxime primis his aliquot diebus dum gaudiorū adhuc velut æstus quidā impotēs, oīa sursum ac deorsum miscet: dū lētitia: temulēria, dum gratulandi dulcis quadam ebrietas pectus occupās, animū ad cogitandū instituere non sinit. Verum vestra iudices singularis sapiētia perspicacitasq; nō hoc tātū scrupulo me leuat: verum & hanc mihi fidutiā suppeditat: vtī sperem futurū: vt hoc cōtradicens di munus: qd̄ equidē nec inuidētia/ nec fauore in Tyrānidem (sicut iste calūniabatur) sed solita mea & (vt opinor) nota reip. charitate suscepi: vobis nō modo nō inuidiosum: sed fauorabile plausibileq; videatur. Etenim postq̄ viderē manifesta quadā deorum beneuolentia/ post diuturnā ac miserrimā illam seruitutē, toties reip. votis expetitā libertatē aliquādo cōtigisse: nihil prius curandū nobis esse iudicaui q̄ vt gratos nos exhiberem⁹ in eos: a quibus nobis tā egregia felicitas esset profecta: quo videlicet munus suū huic vrbi propriū perpetuūq; facere vellent: & cōstabilire: tueriq; qd̄ largiri nō essent grauati. Meminissēmq; iisdē in manu eē: vt eriperēt īgratis: qd̄ optatibus dedissēt. Sunt autē: vel primæ gratitudinis partes: intelligere videlicet: cui beneficium acceptū ferre debeas. Et hac vna ratione mortales diuinæ beneficētiæ gratiā referre possumus: si beneficium acceptū agnoscam⁹: si celebremus: si ad illos authores referamus. Neq; mihi cōmittēdū putauī: vt dum nimium candidi in ciuem esse volum⁹: in deos ingrati impiiq; reperiamur. Neq; em̄ isthoc nomine nūc perinde laborā: nē hoc prāmii pereat ærario: & huius lucris accrescat (q̄q̄ id quoq; longa iam Tyrānide exhaustius est: q̄ vt inde temere dari prāmia cōueniat immerētib;). Illud agif: ne dii immortales qui hui⁹ male cōsulta, nobis verterunt bene: hoc tātum munus a nobis tāq; īgratis reposcāt. Si qd̄ ipsis solis debet honoris: laudis: gratiæ: id illis fraudatis, in hominē contulerimus. At quē hominē obsecro!

Declama. Erasmica. Fo. LXIII.

Nempe, qui quū priuatus cōtra leges iuuenē occiderit: atq; hac temeritate sua restituta libertatis periculosa occasione modo prebuerit: idq; adeo imprudēs (vti mox docebimus): non veretur pulcherrimū Tyrānicidē titulū diis eripere: sibi arrogare: reip. diem dicere: ac leges ipsas in ius vocare: ciuitatē ingratitudinis ream agere: nisi sibi totā hāc felicitatē ferat acceptam. Nullū qdē iudices facin⁹ speciosius Tyrānicidio: nullū diis dignius: verum hoc impudēior: qui sibi laudē tā eximiā vsurpat immeritus. Nullū premiū honestius illustriusq; q̄ qd Tyrānicida debetur. Sed hoc impēsius accuratiusq; spectādū: ne temere decernatur indigno. Per multa siquidē, p̄ multa ad id requirunt: vt hoc tā egregio titulo, vt hoc tā diuino prēmio, dignus quis esse videatur: quorum nihil in hūc cōpetere, paulopost euincemus. Proinde quū nō tolerādā improbitatis mihi videatur: qui legibus / tñ homicidiū / tum temeritatis poenas debeat: eum a legibus prēmium omniū maximū petere: petere dixi: imo flagitare: & ita flagitare: vt etiam si vnū ex huius arbitrio dependerint: tamē multa insuper isti creditori sunt debitorum. Quae cūcta quū postulare iure potuisset: maluit tñ homo verecūd⁹: vni cōpsoluto reliqua sibi deberi: vt haberet nimirū qd obnoxie reip. quoties libido sit, possit improperare. Tum illud vtrū risu potius, an odio dignū existimē: q̄ in tribunalib⁹: q̄ apud ornatissimū seuerissimorū iudicū concessum: Thrasonē quēdā nobis e comoedia retulit: Sēstis iudices vt e corona plariq; risum tenere nequierint: dū personatus iste Hercules tragediā illā suā nobis recitabat: de sese terq; quaterq; Tyrānicida: de sapiente illo gladio cōmilitone suo: qui p se prudens senē interemit: digno videlicet, q̄ inter sydera collocetur: domino in deorum numerū relato. Diī boni quib⁹ phalaris, quibus fucis, quibus ampullis facinus illud nobis suū ornavit: iactauit: exaggerauit: q̄ militari iactātia: q̄ Stentorea voce: q̄ fastuoso vultu: q̄ arroganter superciliis: q̄ stupidis oculis: suū ipse vobis encomium detonabat. Quaso iudices vt etiā nunc hominis vultū diligēter attēdatis: nōne vobis minitari videtur: nonne dicere: nī mihi premiū decreueritis: haud feretis impune: incolumi diuino illo meo ac fortissimo gladio: qui vel sine me meas vices vbi lubebit, acturus est. Quis tandē istam ferat iactātiā: vel in eo qui vere Tyrānum occidisset: Hęc quoq; me causa iudices (neq; enim inficiandum est) cōmouit: vt huius obstitere petitioni: vel magis vt immoderatā arrogātiā, vt odiosā huius iputationem retūderem. Videbā iam inde ab initio: quū certatim vniuersa ciuitas diis libertatis authorib⁹ grataretur: vt hic sese ira tumens in medium ingesserit: q̄ indigne viderit victimas diis seruatoribus immolatas. Sibi hunc honorē eripi: sese vnicum esse restituta.

Luciani

libertatis authorē proclamabat: leges, aras, focos, omnia publica priuataq;
sue dextre suo magnifico gladio deberi. Agite quid futurum deniq; iudices
auguramini: si ad huius intolerabile iactantia, vestra authoritas, vestra com-
probatio, si premium quasi pignus acceperit? Quid: nisi vt Tyrāno submo-
to, alter qdam huic ciuitati paratur: q ventose lingue glorieq; quasi Tyran-
nidē quandā exerceat? Qui quotidie nobis odiosam istā suā Tragediam li-
gerat: quotidie dextrā istam herculanā, & gladiū prodigiosum minitetur?
Vtrū est hoc iudices Tyrānide liberari: an mutare Tyrannū? Videtis ipsi
q minaci fronte me iā obtueatur. Quid mihi succēses? Quid minitaris ocu-
lis? Quid terres supcilio? An mihi non licebit libertate i contradicēdo (tuo
scilicet munere) vti, quum tu sic abutare: q liberū tibi putaris (id qd etiam
in proscenio leges fieri vetāt) crimē tam atrox, tam capitale i ciuem ipige-
re, tātum qā lubuit: idq; apud iudices iuratos, i tam frequēti ciuiū corona:
qd nequeas vel leuissimo confirmare argumēto. Sigdē q reliqua gloriose: tā
illud ipudenter dicebas: mihi nullā fuisse causam: quare tibi contradicēdi
partes suscipere: nisi quo Tyranni necē quā me discruciaret scilicet, vlcisce-
rer. Quo quidem tuo exemplo si vicissim i te liberet vti, mox itelligeres q
atrocia, quāto probabilius i te possint retorqueri. Nam tuum istud, tam i-
uidiosum (quēadmodū tu qdem existimabas) conuitium / me longe minus
etiā territabat q (qd vulgo dicunt) ex pelui redditum fulgur. Etenī prēter
q q neq; affinitas, neq; cognatio, neq; necessitudo, neq; emolumētum, neq;
prorsus alia res vlla mihi cū Tyranno itercessit: quur mea referret illū vi-
uere, sine qbus rebus nullam i quēq; criminis herere suspicionē, tu quoq; sci-
res: nisi nunq; tribunalia vidisses: ac nisi hodie deuū te lucelli spes fecisset iu-
reconsultū? Equidē arbitror, meā fidem, integritatē, pietatē, totaq; meā vitā
sic huic reipub. spectatā esse: vt isto crimine tibi potius i probitatis odium, q
mihi suspicionē vllam conciliaris. Vides q multis adductus sim causis vt ti-
bi obsisterē. Deniq; (si scire vis) bona ciuium pars id a me enixissime flagita-
uit, vt sui patrociniū aduersum te capefferē: negantes sibi videri Tyrannū
de liberos sese, nisi te a Tyrānicidē premio deicerē. Non q pudeat hominī
debere hāc felicitatē: tametiā id quoq; durum, ei debere q sic iputet. Sed de-
bere arroganti, sane q molestū est, at debere / cui non debeas, isthuc vero / nō
grauissimū modo, verum etiā stultissimū. Equidē ne lenoni qdem, vel ver-
bo refrager, si modo is promereatur: sed obnoxium esse tam iportuno ipu-
tatori: tum q nihil iuuerit: id vero bis misere est: bis stultum est. Nullus enī
insolētius exprobrat beneficium: q qui qd non dedit, id vult dedisse videri.
Sed finge mihi nullā esse causam quur tibi me opponerē, nisi quia sic animo

Declamatio Erasmica. Fo. LXV.

lubitū sit meo: pfecto nihil habes q̄ mihi iure succēdeas. Eten̄ quā apud iu
dices tam sanctos agatur: si vere pramiū meruisti, nō tibi honorē eripio:
verū etiam vehemēter illustro: quādo nō paulo magnificentius est tyrāni
cidæ pramiū euicisse/ q̄ tulisse. Sin minus, æquus veniā dabis: si boni ciuis
fungor officio: si nullo meo emolumēto Remp. debiti pramiū reā defendo:
si stultitiæ crimen, si imprudentiæ infamiā a ciuitate depello: si nō sino: vt
nō oīm periculo hæc vrbs in deos existat ingrata. Postremo si deorum im
mortaliū causam ago: quib⁹ honorē debitum tu conaris interuerrere. Vel
hinc sat liqueat/ quāta religione reliquā cām egeris, qui statim ingrediens
tam impudenter sis calūniatus. Cōtradicit igitur cōtra Remp. fauet tyrā
no. Qz̄ ego illud quoq̄ liberæ ciuitatis esse iudico/ hoc loco vel tyranno
rum causas citra fraudē agere licere. Neq̄ tamē a vobis postulo iudices: vt
vel mihi p̄sit in causa hoc meū erga Remp. studiū: vel huic obsit tam inso
lens arrogantia: imo nō deprecor inuidentiæ suspicionem: nō refugio vel
atrocissimā illam, quā iste mihi conabatur impigere, inuidiam: vt tyrāno
fauisse videar: nisi certioribus q̄ vt a quoq̄ refelli possint argumentis euin
co: nisi demū et aduersario psuadeo, modo ne tergiferentur, vt q̄ maxime ci
uilit̄er quis agat, nullum ei deberi pramiū. Sin exactius/ seueriusq̄, poenam
etiam ab ipso deberi. Quæ quidē dum q̄ potest breuissime facio/ quæ so iudi
ces vt me attentis animis atq̄ auribus audiatis. Meministis iudices: vt iste
inter dicendū subinde nobis conatus sit ob oculos ponere: id vnum spectare
iusserit: quātis malis sublata tyrānide simus leuati. Hoc passim inculcabat:
hac re bonam orationis partē occupabat: nihil nos aliud ppendere voluit:
nisi q̄ grauem seruitutem tolerassemus: nunc optata libertate frueremur.
Nimirū id tantū vos spectare voluit: quod ad hoc iudiciū nihil attinebat.
Neq̄ em̄ hoc in quēstionem venit: q̄ misera sit tyrannis: q̄ optāda libertas.
Sed de illo cognoscitis iudices: quā libertas huic vrbi sit restituta: quanta
hinc laudis portio huius virtuti debeat. et an id qd̄ cū huius fa
cto cōiunctū est/ idem cū eius merito cōiunctū videri oporteat. Relegā autē
eadem vestigia quibus ipse in cām ingressus est: quod eodem refellendi ge
nus simplicissimū esse puto: sequarq̄ p̄s illas, qbus iste rem secuit: id nimi
rum agēs: vt quemadmodū ingeniosi cōuiuatores iisdem carnib⁹ alio atq̄
alio modo coquendis/ condiendisq̄ efficiunt, vti multa opsoniorum genera
videātur: itidem iste nobis ex vnico homicidio multa facit tyrānicidia. Re
peram igitur ordine gradus illos quibus iste facinus suū sibi visus est mi
rifice attollere: et in quibus idētidem restitabat. Qz̄ si me deturbāte/ vel in
vno quolibet consistere poterit, tum ipse sese victorem pronuntiet licebit.

Lucianice respondens

Quot tyrannicidia, inquit, quot præmia? Primū q̄ volui: deinde q̄ conat⁹ sum. Tum aūt q̄ filium occidi pluſq̄ tyrānū. Postremo q̄ pater ob mortem hui⁹ sibi necem cōsciuit. Principio qđ voluit iudices/quis nō leuius esse vi deat: q̄ vt sit refellendū! nisi q̄ iste tanta voce intonabat: toties inculcabat: q̄ tyrannū voluisset occidere: atq; id (vt nihil iam accederet) tamen præmio dignum asseuerabat. Quid autem tam ridiculum: q̄ nudæ voluntatis præmium a lege flagitare: quæ adeo nihil ad se pertinere putat/quid velint aut in animo statuāt homines: vt neq; poenam irrogent, siquid velis modo perperam: neq; præmiū ostendant, siquid officiose velis: verū id vnūquēq; voluisse interpretatur: quod nulla vi coactus effecerit. Ergo ne, inquires, nō magna facti pars est voluisse: quod qđam arduis in rebus vel solum sufficere solet? Recte sane. Sed apud deos modo: quippe quibus solis perspicuū est quid nolis aut velis: ab his præmiū expectandum, siquid præclarum animo cōceperis. Lex hominum vices agit: et quid in obscuris illis sinuosi cordis specubus mortales agitent, adeo sua referre nihil putat: vt (non dicam) ab dita aut suspiciosa, sed ne ea quidem admittat, quæ populari sunt opinione famaq; iactata. Postremo vt nō nisi comperta recipiat: non audiat nisi quæ sunt certissimis argumentis deprehensa/pbata/euicta. Cedo qđ est facinus tā nefariū: cuius simplex volūtas in crimē vnq̄ est vocata! Ista iudicia Aea ci/Rhadamantiq; tribunalibus seruant. Hic mihi nō quid volueris: sed qđ feceris/adferro. Q; si nulla lex vñ flagitio supplicii minat: quod in aīo statueris: quæ tandē est impudentia: p merito qđ præstare volueris duntaxat perinde quasi præstiteris a lege præmiū postulare! Quæ quidem quum ad id vnū sit cōparata: vt maleficia vel deterreat/vel coerceat: multoq; magis ad eius partes pertineat: nocentibus erogare poenam: q̄ bene merentibus largiri præmia (id qđ mox copiosius demonstrabimus) posteaq̄ in criminibus non accipit insimulationē meræ voluntatis: quæso te in petendis præmiis ostentationem voluntatis admittet! Quis autem est ciuū vel quātūlibet ignauus: qui nō velit tyrannum occidere: si tuto liceat! Quis non vel leno/saltem emolumentī causa velit! Deniq; quis nō facile simulare possit voluisse se: videlicet quo præmiū gratis auferat! Vis itaq; dicā/quātum hoc totū habeat momēti/voluisset occidere! Nēpe pinde est: q̄ si te somnariis occidisse. Par pari p̄sari cōuenit. Qui p̄stirit beneficiū: ei lex beneficiū repēdit: at q̄ bene voluit tantū: ei qđ debet: nisi vt vicissim bene velit Resp! nūc et hoc in gradu nos iube cōsistere. Rē tā eximiā, inq; aīo versauī/statuī/decreuī: an præmiū negabitis! Nō fraudaberis præmio: si isthoc noīe postules. verū illud interim præmiū feres: velut hō nimīū p̄frictæ frōtis/irrisus/explo

Declama. Erasmica. Fo. LXVI.

lusu exilatus discedes: quem nō puduerit id a lege postulare: quod ne leno
quidem ausit a quoq̃ petere: vt rem p voluntate auferat: nemo tam vecors
q concedat: vt voluntatē nescio quā, hoc est minus q̃ verba, pretio redimat.
At nō volui tantū inquis: verū et periclitatus sum: ascendi: submoui satellit
es. Primū isthuc tu qdē cōsulte facis: q̃ de gradu illo defilisti: in quo nimis
pfecto incōmode stabas: q̃q̃ ne in hoc qdem multo cōmodi⁹ cōstitēris. Nā
etiam si paulo minus absurdum videatur: haud ita multo minus impudēs
tamen est: quum lex palam prāmium decernat ei, qui factum prēstitērit: te
q̃ conatus modo sis/ prāmii pscere. Ergo ne hoc quidem iuris erit apud
te legib⁹: qd̃ per illas est ciui priuato cum ciue priuato! Age quid si quis ci
uium tecū iniisset contractum: ita vt ille pecuniam stipulatus, tu conditio
nem pactus esses: mirum ni suo vterq̃ periculo: atq̃ is nondū prāstita con
ditione/nummos his verbis abs te petat. Cedo mercedem: conatus sum/ tē
taui/ adnīsus sum: an nō prius impudenti homini respondebis: cedo con
ditionem! Nā de tuo conatu quid mea refert! quādoquidē effectū abs te
pactus sum/ nō conatum. Puta totidem verbis tibi nunc respondere legem.
Agnosco contractum: non muto pacta: debeo prāmium: sed si tu conditio
nem prēstitisti: si tyrannum occidisti. Verbis aut obligantur/ aut absoluun
tur homines. Si conato pollicita sum prāmium, nō grauabor dare: sin ei q̃
facinus peregrisset, quod tandem ius est te ferre quod es stipulatus: me non
ferre quod sum pacta! In priuatis ac minutis cōtractibus nemo tam impro
bus inuenitur: vt lucrū conditione promissum postulet, non prēstita condi
tione: nemo tam stult⁹ vt det/ si quis postulet: et tu a Republica maximum
omnium prāmium postulas: q̃ conatus modo sis! Nihil mihi nisi nugas ad
fers: donec illud vnū audiā: qd̃ te prēstare oportebat. Volui, inquis, ascendi
perrupi custodias: submoui satellites: quātulum iam est illud quod supest!
Quid adhuc desyderas! Nempe nihil in te desydēro prāter illud: cui solī
debatur prāmium. An nondum intellexisti/ in istiusmodi contractibus
duplex esse periculum: quorum alterum ad hunc tantū: alterum ad illum
proprie pertineat: videlicet persoluendae mercedis, et prēstandae conditio
nis. Ego meo periculo prāmii dependendi onus recipio: neq̃ tua referre
putas: neq̃ refert q̃ angusta mihi res: vnde corradendum/ quod debeam
pretium. Tu itidem conditionem tuo suscipis periculo: neq̃ mea quicq̃ in
terest: quo sudore: quo periculo sit ea tibi prēstanda. Totam istam curam,
totum hoc negotiū tibi relinquo. Qz si ego iam prāstita abs te conditio
cōmemorē tibi/ si agris meis male puenisse segetes: merces naufragio piisse:
nihil auelli a malis debitorib⁹: nō sine graui dispēdio cōflari posse pecuniā:

Lucianicę respondens

quā tibi debeat. dic obsecro: nōne nugas agere me dices: negans horū quicq̃ ad te pertinere! Hoc vno modo posse satisfieri tibi: si pecunia numeretur. Neq̃ quisq̃ est iudex tā iniquus: quin te tuo vti iure fateatur. Et mihi pulchre satisfactū existimas: si tu mihi tragœdiā adferas: quātū adieris periculi: quantū sudorū, quantū vigiliarū exhauseris: dū studes p̃stare cōditionē! Res est (mihi crede) calumniosior scrupulosiorq̃ q̃ vt legibus tā occuparis conueniat: alienā exp̃dere voluntatē: alienos p̃ficulari conatus: quorum suos quisq̃ nimio solet aestimare: non suos difficile est adamussim perp̃dere. At facti, facilis est aestimatio. Proinde ea in legis cognitionē cadit: hunc reliqua illa cōsuevit metiri. Tametsi nō piget interdū aq̃ui boniq̃ rationē habere. Verū in his litibus, quæ de vetere illa formula pendēt, inter bonos bene agier oportet: at in contractibus, quę neq̃ vī neq̃ dolo coierunt: quid est quod a præsripto recreatur: nisi quis velīt omnino a pactis discedere! Quid vis! Circūspice: & si potes vsq̃ inuenire exēplum: non nego pramiū. Sæpenumero in pugilū Olympicis: sæpe in certamine spectator (opinor) sedisti. Cedo: nū quādo vidisti quēq̃ tā impudērē: qui palmā sibi hoc nomine vēdicaret: q̃ strenue certasset! Non arbitror: atq̃ id in re pene ludicra: certe ad voluptatē cōparata. Et tu in tā serio omnīq̃ splendidissimo negotio, id tibi postulas, qd̃ in scænicis illis pudeat vel impudērissimum tētare! Age quoties & illud vidisti euenire: vt qui sese fortissime doctissimeq̃ gessisset ī cursu: is a p̃mio lōgissime abesset: & ignauissimo faueret euētus! Ha beat ille sane: qd̃ causetur: excidisse habenas: consternatū equū: fractam rotam: iaceret se vel arte vel viribus tanto præcellentiorē: quāto Thersite p̃stitit Achilles, nisi metā prior attigerit: profecto postulādī p̃mī ius nullū habebit: fortunam suā incusare licebit. Caterū Agonothetæ nō indignabūt: propterea q̃ hoc animo in certamen descēderit: vt eius vteretur conditione. id ē ita demū pramiū ferret: si virtuti fortuna fauēte, vicisset. Alioqui si conatui non tātū effectui pramiū deberetur: tot palmis esset opus: quot in Olympicū certamen venissent. Q̃q̃ in huiusmodi ludis qui solēnitatis voluptatisq̃ gratia proponitur, fit interdū: vt victis quoq̃ premia statuātur nō honoris sed solatii gratia: verū seriis in rebus atq̃ adeo periculosis, quæ nā obsecro lex vnq̃ mercedē statuit: nisi si quis facinus peregisset: & ita peregisset: vt omnis numeros impleat! A quo tu quantū absis: mox audies: nā nunc de conatu tantū agimus. Lex igitur ciuicā promittit coronā: ei qui ciuē in bello seruarit. Quis vnq̃ ad hunc honorē vel aspirauit: q̃ se telis obsecrit: q̃ non sine multis vulneribus discesserit! Profecto nisi ciue seruato: nemo ciuicā petit. Quis vnq̃ his verbis muralem petiit! Acriter contrēdi ius

Declama. Erasmica. Fo. LXVII.

dices: vt moenia superat ē. Omnia feci: sed depulsus sum. Quātumlibet eni
sus sit: nisi conscenso muro/ nemo tā inuerectus, vt muralem coronā sibi
deberi dicat. Obsidionalem nemo flagitat: nisi depulsa obsidione. Postremo
nullus honos petitur: nisi ab eo q id effecerit: ad quod honor inuitat. Qui
naui in tempestate desertā ad littus pdukerit, huic ex lege vendicatio est
earū rerū: quæ nauī uehebant. Quorsum attinet hic tuā iactare peritiā/
sudores/pericula/conatus? Nihil nō feceris: quo nauē in tutū reduceres: sed
victus tēpestate deseruisti: audebis q̄q̄ ex his quæ sunt in nauī tibi vēdica
re? Aut si ausis, futurū speras, vt q̄q̄ te vel pilū sinat attingere? Nō opinor.
Sigs vnq̄ ouationē/supplicationē/triūphū obtinuit: q̄ ad victoriā omnib⁹
vernīs esset enisus: q̄ gnauiter se gesserit in bello: nisi supior discesserit: nisi
præscriptū a lege numerū hostiū fuderit: aude et tu tibi præmiū pmittere
q̄ tyrānicidiū sis aggressus. Qd si nemini hoīm memoria cōrigit, desine tī
bi noua spe blādiri: desine inaudito exēplo postulare: qd sperare sit impro
bissimū: dare postulanti stultissimū. Noli nobis cōmemorare/ quanto capi
tis periculo murū arcis conscenderis: qua virtute satellitiū Tyrannicū per
ruperis: alios depuleris: alios occideris: quorū maximā partem tibi liberū
est fingere. Ad obtinendū tyrannicidæ præmiū duobus dūtaxat verbis est
opus: Tyrannū occidi. Quātūvis conatū exaggeres/alleges/attollas, nō nisi
Tyrannicidæ debetur præmium. Alioqui/ qd dices si eodem illo die quo tu
arcē conscendisti/ p̄multi pariter aggressi/ sua quisq̄ virtute freti: quorum
nemo tamen tyrannū interemisset: vtrum omnes Tyrānicidæ præmio po
tiantur ex æquo: nēpe quia conati? Age qd si multis strenue rem aggressis,
vni cuipiā qui sit omniū ignauissimus (vt nō semper virtuti respōdet for
tuna) eum contingat interficere: an nō prateritis reliquis hic vnus hono
rem auferet? Quamobrē tandē? Non quia plus adierit periculi: sed quoniā
id confecit: cui lex honorem decreuit. Hic tu fortasse rursus incipies de
plo rare frustra sumptam operā: negabis æquū esse virtutis egregios conatus
merito fraudari præmio: nisi fortunæ suffragio adiuuentur. Sed quæ tan
dem potest esse iniqua cōditio: quā nemo cōpellitur accipere: nisi cui cordi
sit? Quātūlibet iniqua conditio pponitur: eam nimirū facit æquissimam
quisquis suapte sponte recipit. In aleæ ludo (si fas est hoc exemplū cōferre)
quid iniquius, q̄ vel summū artificem ab imperitissimo supari: si modo ia
ctus cōmode cadat? Atq̄ id adeo nemo tanq̄ iniquū causatur/ propterea q̄
cui lus huius lex non probatur: ei liberū erat non suscipere. Itaq̄ lex quid
præstari velit, id palam atq̄ in medio pponit. Quid abs te præstari possit,
id tibi relinquit expendendum. Illa nihil mauult: q̄ vt res q̄optime cadat: q̄

Lucianicę respondens

si posteaq̃ nihil iā intentatū reliqueris:quo minus effeceris/p fortunā stetit
intelligis opinor nihil habere teiqđ legi succēseas. Fortunā, si ita lubet, i ius
voca: cū lege nihil tibi rei. Quā vt nihil pmittit: ita nihil debet: nisi p̃stāti.
Neq; vero existimemus iudices istud a maioribus q̃ hanc legē tulerūt / sine
summa rōne fuisse factū: vt conato p̃miū nō esse statuendū putarint. Vide
licet illud cauerūt: nō tantū ne ancipites istas et inexplicabiles hmōi de co-
nato lites inuitarent: verū etiā q̃ intelligerent tyrānicidii conatū nō posse
nisi summo ciuitatis piculo suscipi. Vnde futurū prospiciebant: vt si cona-
tui p̃amiū statuissent, temeritate conantiū Resp. subuerteret potius q̃ re-
stitueretur. Etenī tyrānis qđ aliud est, q̃ graue/capitaleq; ciuitatis hulus:
Huic siqs medeat, ei merces digna p̃posita est: quā ita demū ferat: si reme-
diū p̃sentaneū attulerit. Verū huic malo neminē oportet admoliri manū
nisi certū artificem: q̃ sua diligentia/peritiāq; frētus, nō sinat hoc licere for-
tunā: vt dū ipse salutē dare conatur: illa vitā penit⁹ eripiat. Quid: utrū tu
igitur in eiusmodi discrimine/conatum p̃amio iudicas inuitandū esse: an
potius poena deterrendū: nisi qđ conatus est q̃spiam idem p̃stititerit. Nec
illud te subleuat: quod mihi videbare ratiocinando colligere: quū lex in ma-
leficiis poenā irroget simplici sceleris molitioni: par esse, vt multo magis in
benefactis conatus habeat rationē. Nā oportere legem multo p̃pensiorē vi-
deri ad compēsandā virtutē, q̃ ad retaliandā culpam. Atq; vide q̃ hic tota
erras via. Principio nō animaduertis hoc tyrānicidii facinus toto genere
a reliquis discedere: p̃pterea q̃ aliorū molitio cum priuato molientis peri-
culo modo coniuncta est: huius cū publico Reip. discrimine copulata: vt re-
mere moliri tyrānicidii nihil aliud sit, q̃ temeritate priuata rem oīm pro-
dere. Deinde lex nec in quouis crimine/ nec qualemcūq; conatū in quāstio-
nem venire sinit: verum in paucis duntaxat: quā vel propter insignē atro-
citatē hoc odii merentur: vel eiusmodi sunt: vt prius exitium adferant: q̃
conatus dent significationem. Quod genus/parricidii/veneficium/p̃ditio
Postremo nō vides nihil esse simile/totaq; natura/rationeq; discrepare: poe-
nā legitimā irrogationem/et honoris largitionem. Nam alterum quidem
proprie legū munus: alterū quasi quādam de iure concessio/legisq; candor
(vt ita dixerim) quidam est. Hoc ita habere sic demum intelliges: si repu-
tes/q̃ multa sint quā lex iubeat addita poena ni pareas: q̃ multa item veter:
nisi obtemperaris/suppliciiū minitās. Cōtra: vix vnū atq; alterū esse, ad quē
p̃amio sollicitet. Quā dā enim eiusmodi sunt: vt durū ac seruale videatur
ad ea metu mali adigī. quo de genere sunt: vxorē ducere: opam dare liberis
Hic lex nimirū vrbanius ac verecūdius tecū agit: patris nō m̃gatus sumit

Declama. Erasímica. F. LXVIII.

habitus: pretio ad id inuitat: quod alioqui gratuito te prestare decebat. Rursus alia rætsi id genus sunt: vt a quouis nō improbo ciue prestari vel le oporteat: tamē et fortiora videntur q̄ vt a multis prestari queat: et periculosiora q̄ vt multi velint suscipere. Nā inhumanū videtur cuiq̄ vitæ suæ contemptū imperare. Ad hæc igiſ præmio animat: qualisq̄ calcar addit virtuti. Proinde nō oportet hæc legū indulgentiā lōgius trahere: q̄ ad quæ semet ipsa astringit. Nec mirādū est: si attētiōr, si vigilātiōr, si exactiōr est in pprio/naturaliq̄ munere suo: q̄ in eo in quo p tps rōne in alienas partes descēdit. Huic astipulat illud q̄ nouis etiā criminibus exemplū aut nouum noua lege solet institui: aut a simili lege mutuo sumi. Neq̄ tamen idē fieri consuevit: siquis quid noui facinoris cum laude patrauit: vt præmiū a cōsimili cōstitutione decernatur: nisi lex extet, quæ nominatim honorē statuatur eius factor: qđ roget, vix habebit: qđ postulet, haud quaq̄. Quur em̄ legi necesse sit passim ciuiū suorū officiū mercede redimere? quādoquidē ne sit impunita improbitas/ id publicitus oīm refert: at probus esse nemo gratis potest. Quid autē est quod non vel gratus patriæ debeat ciuis: cui si vel animā impenderis: quid mirandum: si qđ accepas/ id restituis? Vt supplicio dignus sis, nisi parenti pietatis officiū persoluas: nō præmiū ilico tibi debeatur, si p̄soluas. Itidē: siquid in leges cōmittas/ nō potes effugere supplicium: at nō statim illæ tibi præmium debitoræ sint: siquid cum officio feceris. Nam si ciues omnes sese in officio continerent, ne opus quidem esset vllis legibus: quippe quæ non ad bonos mores comparatæ: sed malis e moribus natæ sunt: id quod vere vulgo dicitant: ac pharmaci vice fungantur. Finge itaq̄ nullas esse leges: quemadmodū de aureo Saturni sæculo fabulantur Poetæ: suo quēq̄ sponte fungi officio: an tu hic clamabis perire bene facta: q̄ nulla lex præmiū decernat? Vt lex nō minatur nisi improbis: ita nō pollicetur optimis ciuibus. Quorsum em̄ opus promissos: quū virtus absoluta abunde seipsa contenta sit? Proinde petere qđ illa nō sit pollicita/ p̄fecto plus q̄ impudētissimū est. improbe flagitare quod ea cādide/ ciuilitēq̄ p̄miserit/ ciuis est p̄bitatis non satis spectata. Tu quid merueris/ paulo post excutietur: inter im̄ finge sane præcipuam quandā vtilitatem attulisse: cui tamen ex lege præmium nō debeatur. Vtrum protinus clamitabis infru-giferum fuisse officium: ciuitatem in ius vocabis: plebem ingrātā vociferabere: minitabere iudicib⁹, nisi tibi mercedē ex animi tui sentētia decernat? An potius ipsam virtutē abūde magnū sui præmiū iudicabis? oblectabis te cōscientia recti: hunc esse maximū fructū officiī duces: q̄ de aliis citra tui emolumentū benemerēdo ad deorū benignitatē videaris accedere? Nimirū

Lucianicę respondens

hęc tibi futura sunt satis: si modo ciuis sis optimus. Q; si nō cōtētus istis: aliud adhuc nescio qđ prēmii desyderes: certe maximo pximū est gloria. Hoc tu iam propemodū tulisti. quāto metiris pretio: volitare per ora mortaliū/celebrari/laudari/digitis notari mille/oculos omniū in te coniectos circūferre! Ista (inquā) vel maxima prēmii pars. nā pecunia sane q̄ exiguū momentū adfert. Tu conatus dūtaxat es. permagna portio, vel caput poti⁹ ipsum, tuo deest facinori. At quū interim his rebus frueris: dum nō occiso Tyranno, tamen velut Tyrannicida celebraris: quāso te quātula pars abest a tuo prēmio: qđ laturus eras: etiā si Tyrannū occidisses! Postremo isthuc ipsum prēmii pene dixerim inuidēdum mihi videtur: q̄ iam tibi licuit toties reip. Tyrannicidiū imputare: q̄ in celebri iudicio tibi cōtingit honestissimū prēmii flagitare: & in tam frequēti theatro spectāte rep. magnificam istam tuā tragœdiā peragere. Mihi videtur iudices beneficii tulisse gratiā: quisquis exprobrare beneficiū potuit. Tu fortunæ, tu deorū munus imputas ciuitati: & sunt fortassis qui tibi libertatē acceptā ferant. An hęc tanta prēmia contemnis! quæ vel vero Tyrannicidę sufficere debuerant: nisi lex maluisset prēmio conatū ab effectu distinguere. Q; nullum me hercle prēmii magis congruit ei qui Tyrannū conatus sit occidere, nec occiderit, q̄ vt illi cōtingat Tyrannicidę prēmii sperare, nec ferre tamē. Hiccine erat ille gradus in quo nos tecū cōmorari iubeas! Q; hoc nomine tuus conat⁹ minus promeretur prēmii: q̄ aliorū pposito fortuna modo defuit: tibi volūtas: vt ais. Effecisti qđ voluisti. id qđ erat necesse, nec fecisti/nec voluisti. Sed iādudū alium gradū (vt video) circūspectas: in quē te recipias. Nā in hoc q̄ citra omnē prēmii spem cōsistas, intelligis. Age: sequemur te per oīa et aliunde alio fugitantē persequemur: nec vsq̄ sinemus cōsistere. Atqui nō tantum aggressus sum inquis: verū etiam occidi: nempe filium. atq; id facinus in duo secas Tyrannicidia: & q̄ filium sustuleris plusq̄ Tyrannū: tum Tyrānidis successorē: & q̄ parenti, necato filio, mortis causam ministraris. De illo mox: nūc hoc cuiusmodi sit inspiciamus. Par ētem ais abs te/iugula to filio/eadem occisum opera. Negas enim referre: qua via peremeris: modo sustuleris. imo splendidius istuc videri vis: q̄ tuo quidē ense: verū ipsius dextera sit interemptus. Hęc tā honesta iudices oratio possit parum attēti fallere: præsertim hoc rē fucis illis suis & phaleris vēditatē: dū nobis ob oculos ponit: validū illū, florētēq; iuuenē: sic patri adamatū: crebris vulneribus confossum: parētē senē miserū, illi circūfusum, eodē exanimatū ense: sanguinem vtriusq; inter se cōfusum. Ista quidem dictu splendida: sed quid ad tuam causam attinent! Nemo tam cæcus: qui non videat: nemo tam

Declama. Erasmica. Fo. LXIX.

effrons qui neget: spectaculū illud multo omniū iucundissimū extitisse ciuitati: quū senē Tyrannū iuueni videret incumbētē: exanimem exanimi: & in altero gauderet sese leuatum malis prateritis: in altero futurorū metu. Hæc quū p se maxima: quū reip. sint gratissima: quid attinet verbis exaggerare! Illud vnū in hoc iudicio vertitur: vtrum tibi acceptū ferri oporteat, q̄ pater sine controuersia Tyrannus occisus est: an fortunæ superūq; dexte ritati. Q̄ enim tuo gladio peremptus est: id vero q̄ est futile nihilq;. Quid si tuo gladio ab eo qui eum vtēdum abs te rogasset, Tyrānus esset necatus num tu protinus Tyrannici dæ præmiū petitum venires! Lex occisori pollicetur honorē: tu eū iugulasti: de quo certe controuersum esse poterat: Tyranni nomine cēsendus esset, necne: eum de quo nihil erat dubitationis reliquisti. Si prudēs: prudēs excidisti a præmio: sin metu, multo minus etiā causa est postulandi muneris: verū illud tute vehemēter vrgebas: vt prudens volensq; reliquisse viderere. Sed qd̄ tandē erat istud tuū consiliū: quum tibi sic in manu esset non toto metu liberare rēp. sed vltorē tui facinoris & verū certūq; Tyrannū relinquere! Intelligebas (vt ais) omne negotiū confectū extincto iuvene: propterea q̄ modis omnibus futurū præscires: vt senex ilico sibimet eodē gladio necē conscisceret. Videte iudices in manifestissimo mendacio qua rima conatur elabi. nisi diuinandī sciētiam cōmētus fuisset: nō poterat hinc explicare sese. Si quidē hæc vel augur, vel haruspex, vel vates diceret: fortasse nonnullos inuenires qui ista prædicanti fidē essent habituri. Nūc quid impudētius! quid vanius! quid verī dissimilius! q̄ asseuerare: id certū præscisse te: qd̄ tale sit, vt quiuīs alius exitus potius fuerit expectandus! An coniecturis es assequutus: id euenturū qd̄ euenit! At quid aliud effici coniecturis poterat: nisi vt vel sperares, vel suspicārere! Porro in re tā ancipiti, quæ dementia erat spem incertā sequi: discrimen certū negligere! Sed audiamus obsecro: certas illas cōiecturas: quibus hic noster vates præsensit inopinatum omnibus exitū. Iam ætate fessus erat inquis: iam viribus defectus: nec obrineri iam autumabat posse Tyrānidē: adēpto filio. Tum indulgētius amabat: q̄ vt filio vellet esse superstes. Nonne sentis hæc adeo nō esse naturæ rerū cōsentanea: vt iam oībus videantur esse cōfutata: vel priusq; resellantur! Vtrū senī mētē vllā fuisse putas: an nō putas! Si nō putas: fieri potuit vt illi tutum videretur: qd̄ neutiq; erat tutū: atq; ita protinus toto falleris augurio. Sin putas sapuisse: cur erat, q̄ vsq; adeo diffiderat! Quasi vero Tyrānus viribus dūtaxat vnus hominis, ac nō multo magis ingenio/versutia/calliditate/largitione/crudelitateq; cōtineatur: quæ omnia si magis in senem q̄ in adolēcentē cōpetunt: cur tu in diuersum tor-

Lucianicę respondens

ques augurium! An non illa ætas vsu rerum callētior est! an nō altius dissimulat! an nō cauet diligētius! an nō prospicit oculatius! irascitur implacabilis! tenacius iniuriæ meminit! meliusq; in longinquū cōsulit! His solis rebus imperium Tyrannicū administratur. In militię duce, quantulū est illud momētum: qđ corporis vires adferunt! at in Tyrānide pfecto multo minus. Cur magis illum terreret ademptus filius: q̃ extinctus satellites quispiam audacior! quū arx superesset, approbe munita: superessent opes, arma, satellitū ingens agmen, tot in ciuitate factiosi, potētēq; qui non solū Tyrānī partes adiūuabant: verū etiā Tyrannos agebāt. Quos equidē spero nūc nobis non esse metuēdos (nolim enim infausta ominari) at ita tamē ne nimīū secure negligātur. Vsq; adeo ne senem cruda viridiq; (qđ oēs norūt) senecta/callidū/animosum/ambitosum/non stultū/ vna filii mors consternauit, vt rebus desperatis protinus e vita sibi migrandū duxerit! Præsertim quū ille patris dominatū nihilo reddiderit tutiorē: sed multo inuidiosiorē: idq; ob libidinē, atq; ætatis insolētiā, temeritatēq; adeo vt expedierit ppe modum illi ad stabiliedam Tyrannidē filium e medio tolli. Etenim quo ppius ad iusti regni speciē accesserit Tyrannis: hoc minus est inuidiæ obnoxia, magisq; tuta. Iuuenis ille solum hoc augebat: qđ maxime Tyrannos sollet euertere. Vera illa Tyrannidis munimēta in callidi senis pectore erant collocata: sed tenerius adamabat filium: q̃ vt defuncto posset superesse. De matercula quapiam priuata loqueris: an de viro sene/callido/crudeli/deniq; Tyranno! Quid ego iudices in eo sermone argumētis coarguēdo sumatm operam: quē ipsa natura, quem mos, quē cōmunis omnī sensus repudiat! Quis vnq; isthuc audiuit! Tyrannū vsq; adeo pio in liberos fuisse animo: vt nō dicam cōmori voluerit: sed conuiuere cōmode quierit! Credite mihi priuatorū isti sunt affectus. Tyrānus neq; qđ natura, neq; quid pietas, neq; omnino quid sit officiū nouit. Exiit hæc omnia, simul atq; tyrannū induit. Omnia cōmodis, omnia metu, omnia necessitate metitur. Solos hos amat (si quos tamē ille amat) qui vel deos ipsos odit, quos aut metuit, & tollere nondū expedit, aut quorū opera, ministerioq; ad fulciēdū imperiū indiget. Q; si vllos ille posset amare, similes certe sui diligeret/impios/violentos/rapaces/scelestos/ quādo nihil ad conciliandā charitatē efficacius morū similitudine. Atqui ne improbi quidem illi chari sunt: nisi quatenus adiūuant. Adeo vt præposterū vel peruersum potius quēdam stoicū Tyrānus exprimat. Neq; enim quisq; tam Stoicus fuit: vt æque vacarit omnibus affectib; atq; tyrānus, hoc modo illos discernit: q; philosophus honesto metitur sua consilia: hic cōmodo. An ille vllum pietatis igniculū in quēq; mortaliū sen-

Declama. Erasmica. Fo. LXX.

tire potuit: qui in patriā, vitæ parentē altricēq; qui in cœlites omnīū bonorum authores, tam sit impius, vt illā crudelissima opprimat seruitute: horum phana despoliet: iura cōtemnat! Verū vt largiamur tibi nōnihil, sinamusq; te priuatos affectus in Tyrannicū pectus, hoc est ignē in flumen trāsferre: an tandē persuadebis illud: vsq; adeo indulgēter illum adamasse filiū: vsq; adeo in eū omnes vitæ suæ spes/ voluptates/ opesq; semel contulisse: vt illo sublato, ne minimā quidē vitæ causam sibi reliquā esse putaret! Repetere non dicā ex hac ciuitate: verū ex vniuerso mortalium genere: non ex hoc seculo sed ab orbe condito, & ab ipso (si vis) Promethei simulachro. Quotus quisq; fuit pater, quota quēq; matercula, quæ ob liberorū necem sibi fatum accersuerit! Naturalis hic dolor, & quē nemo fere non modeste ferat. Priuatis parentibus vel indulgētissimis, muliercularū intēperatissimis affectibus mediocris luctus sufficit: Tyranni in filium charitati nō nisi solā mortem satisfactoriā esse tu Lynceu pūidebas! Age hoc quoq; tibi donamus: vicerit homo Tyrānus priuatorū in liberos pietatē: vicerit indulgētia materculas omnis: qui tibi cōpertū esse potuit, vtro se dolor paternus inclinaret! In rabiem, an in desperationē? Quo diligebat impotētius: hoc erat probabilius vt senex natura ferus, ciuibus infensus, vel maxime vellet esse superstes: vel ob id deniq; quo veterē illam iram, nūc filii nece acerrime exasperatam, irritatāq; reip. suppliciis saturaret. Q; si alias vitæ pertēsum fuisset: hæc nimirū vna causa poterat illum in vita retinere. Quid autē senili animo vindictę cupidius! An nescis, q̄ impotētes ætas illa concipiat impetus: quo rapiatur astu: quo flagrare soleat incendio: si quando atroci insigniq; contumelia laceffatur! Quæ vero potuit esse atrocior q̄ filii cedes, sic amari, vt tu quidē ais! Hæc nimirū quicquid in illo fuerit vnq; crudelitatis, qcquid sæuitiæ, quicquid immanitatis, si qua sanguinis sitis, si qua suppliciorū fames, deniq; si quid Tyrannicū: id omne semel de integro poterat excitare quasiq; renouare. Mitiora etiā animalia datæ orbitatis iniuriā in rabiē solet agere: & tu Tyrāno (quo nullū animal immitius) nihil tale metuēdū esse certissimus augur existimasti: qđ in Tigribus videmus euenire! Q; si tibi vni cōpertū erat Tyranno sic in delitiis esse filium: quid igitur aliud tua fiebat opera: nisi vt sæuissima illa Tigris/ raptō catulo/ in rabiem versa in miserā hanc ciuitatē/ dilaniandā/ discerpēdāq; infiliret! Id si nō euenit: magna diis gratia, tibi magnū debetur malū: quī quātū ad te pertinet, tam diram beluam in nostra capita fortunalsq; immiseris. Elige nūc vtrū malis an verū fateri: nihil fuisse Tyranno cū nostris affectibus cōmune: an confingere: sic adamasse: vt matercularum quoq; vicerit delitias! Certe neutro

Lucianicę respondens

modo tua constabit diuination. Quæ nisi cōstiterit, nō est qđ ad eius rei laudem aspīres: quæ fortunæ cōmoditate te imprudente euenerit. Postremo donemus et hoc tibi: vt præsclueris/et certū præsclueris, deo uidelicet quopīa te certiore faciente (nā alioquī fieri nequaquā potuit) pīnde est ac si nō præscleris: quū præsclentiæ tuæ fidem legi facere non possis. Profer quib⁹ prædixeris/ id euenturū quod euenit. Docē quis deorū quando isthuc tibi prænuntiari. Nihil habes qđ dicas. Verū posteaquā rem feliciter euenisse uideres, tū demū post factū vates esse cœpisti: quēadmodū vulgo tum fieri/ tū dici consuevit: post euentū stultos etiam sapere: et quo fortunę beneficium verbis in te transmoueres, tragœdiā istā nobis comminisci cœpisti: causas repperisti, qbus præsclisse uideare. Sed dii boni/ q nō bonū poetam te præsclitisti: quī tam incōsistentia: tam cū natura pugnātia finxeris: sœuissimū tyrannū ob pietatē erga filiū vltro vitā fugisse: ob vnius capitis necē tuum sibi non putasse in vitā cōmorari: quū omnia supeffent: qbus tyrannus et parat et obtinetur. Sublato eo: in quo omne tyrānidis præsclidū collocarat: repente rebus suis diffisum/ ad inferos abiisse. Age mīto nūc argumēta: hæc oīa vera nō ficta credemus esse: tamen si ne fucū quidē vllum habent veri, Si mihi ex omni hominū memoria/ vel vnū tyrannū potes nominare: quī liberos suos sic adamarit: vt nō spadones ac pellacas longe prætulerit: q sic illis indulserit: vt nō suspectos haberet/ obseruaretq: quī sic illis sit filius vt non in barbaris qbusdam latronibus/ ac seruīs stigmaticis plus q in illis fidutiā posuerit. Ego tibi p multos referre possim: q filios sic oderint: vt viuos esse pati non possent, adeo metuerēt: vt ne cibū quidē vna cape vellent, adeo diffiderent: vt tum demū se tutos esse putarent, siq illos e medio submouisset. Nullus inuiliior tyranni satelles: q filius. Ex extrema barbarie cōductitios mauult ille/ sicarios/ fugitiuos/ homicidas/ sacrilegos. His vitā suā mauult cōmittere, q sua patria frui non possint/ et alienā euertere gaudeāt qui barbarici/ ferinīq viribus antecellant: et gigantes illos impios referāt qui ppter animi cupiditatem non difficile ad quiduis periculi suscipiendū perducuntur: et ppter ingenii feritatē a nullo facinore abhorrent. Hi sunt idonei Tyrannorū ministri: hi fidutiā/ munimentum/ præsclidūq tyrānidis multo tutissimum. Hos siquid ademerit, causam videatur dedisse: quor rebus Tyrannus diffidat. Nam filius qua tandem ratione dominatū sustinebat/ Aetate/ at vtilior atas grandior. Robore/ vnus erat. Prudentia/ magis sapit senectū. Custodiis quas obtinebat/ at si aduersū psem obtinebat, mors illius senī etiam optāda. Si pīs noīe: qđ nisi vnus satelles adēptus erat/ Nā custodiæ quo deficerent: nisi ad eum cui alebant/ Tutior igitur erat futur⁹

Declamatio Erasmica. Fo. LXXI.

Tyrannus amoto filio. Res em̄ Tyranno suspecta filius violētus & insolēs: propterea q̄ reliqui illi barbari solo lucro contēti sunt. Filius illud pr̄miū spectat, Tyrannidis successionē. Nec vllus pietati locus: vbi mentē possidet dira regnandi libido. Ibi contēptis naturę legibus, & filium horret pater, & patris iteritū optat filius. Sed dicturis iādudū nescio quid: mane: pr̄senti: nihil inexpugnatū omittā, vr̄ges. Nisi pr̄ter modū adamauit filiū: nisi dīs filius est: cur tibi mortē cōsciuit? Isthuc vero merito demirandū: quippe qđ pr̄ter omniū, ac tuam etiā spem euenit. Verum ego nihil ad me pertinere puto: vt tibi rationē reddam: quid illi dii in mentē immiserint: vt tibi vim adferret: hoc tantū euincere sat est te nullis coniecturis hunc exitū certo p̄scire potuisse: quātūlibet amarit filiū. Tamen causa non admodū obscura. Iam deorū si quī fuerūt huic infensi reip̄. iras diuturna nostra calamitas satiauerat. Iam propitios nostra vota, nostra sacra cōmouerant: aderat illud fatale tēpus: quū impius ille senex diis atq; hoībus dignas admissorum penas daturus erat. Iam aderant vltices Erinnes, aderant Furia, facibus & hydris omnibus armata: hę illi mentē ademerunt: hę vanā formidinē incusserunt: hę attonitū ad spontaneā suī cadē impulerunt. Nihil minus arbitrabatur: qđ fugisse, qui filiū peremerat: qđ vna cōde cōrētum fore. qua qđē vna in re iure potes gloriari: qđ Tyrannū vehemēter sefelleris. Virū esse putabat qui hoc facinus peregisset. Credebat esse talē, quales audierat esse sole re Tyrannos qui magno suę vitę contēptu Tyranni caput impeterēt: qui non adorirētur facinus nisi ratione probe perspecta: qua possent perficere. Hanc suspicionē Pan ille, aut si quis alius est deus nouis terriculis exagibat. Arbitrabatur instare sibi carnificē: sensit adesse necessitatē illam fatālē, quā nemini nocētium vitare licuit. Itaq; qđ huius vrbis pietati: qđ deorū bonitati debet: cur tu id phaleratis dictis in te transferre conaris? Vbi delictum erat subeundū: ibi fugitabas. Nūc vbi res pr̄ter spem pulchre cecidit, tutūq; putas, fortunę laudē in te deriuas. Sed finge diuersum exitum fuisse consequutū. Pone Tyrannū ira percitū passim ciues ad exquisita supplicia rapere, proscribere, iugulare, in exiliū agere, possessionibus exuere. Quid hic dices? Non fines opinor eorū malorū causam: in te tanq̄ in authorē referri: & fortunę argumēto culpam deprecaberis. Negabis tibi impunitū esse: si quid fortuito pr̄ter propositū euenerit. At nūc nōne iniuriū est: vt qđ boni fortunę cōmoditate p̄ter spem euenit: id totū in te velut authorē velle traducere? Etenim te nihil expectasse minus: qđ id qđ euenit: vel ipsa res clamitat. Si hoc animo cōscēdissem arcē: vt filiū nō patrē occidisses: credi poterat te talē quādam spem animo concepisse: nunc casu, nescio, an

Lucianicę respondens

metu potius in iuuenē incidisti: & tum deniq; diuina ista mens & futurorū
præſaga, ſed quę non niſi poſt euētū ſua prodat oracula, te corripuit. Quſi
eſſet fugiēdum: ibi demū iudices in re tam tumultuoſa: ſectū velut ocioſus
conſultare cœpit: vtrum ſeneni ſua dextra dignū exiſtimaret: ibi demū p̄-
uidere cœpit fore: vt pater ipſe ſibi manus adferret. Et quo commētum tā
impudens iudices efficiat paulo probabilius: quæ nec vidit, nec videre po-
tuit: ea perinde deſcripſit nimirū (vt ipſe iacet) poeta: quaſi ſpectator aſti-
terit: quid in mentē venerit Tyranno, quid dixerit, quid fecerit, quomodo
ferrum ſtrinxerit. Eiſdem proſecto impudētia: fingere præſciſſe ſe qđ eſſet
euētū cōſequuturū: & qđ non videris, id ita narrare, quaſi videris. Quāto
melius tuo cōmento id eſt fabulę ſua fides conſtituiſſet: ſi ita finxiſſes: te quſi
perempto iuene, ſtricto gladio ad ſenē ire deſtinaiſſes: repēte a tergo adſu-
iſſe Palladē illā Homericā: & iam euntē capillis reuocaſſe te: vetuiſſe: ne tā
luculētū facinus ſenili cōde obſcurares: ſeſe citra tuā operā / curaturam: vt
ille ſuapte manu, ſed tuo gladio peremptus glorię tuę nihil tenebrarū offun-
deret: ſed multū etiā adderet lucis. dehinc abditū te per rimam contēplari
vel (qđ eſt te dignius) repente deam ſepſiſſe te nebula: vt Tyrannicę necis
tutus & otioſus ſpectator aſſiſteres: nec prius illinc diſceſſiſſe, q̄ negotium
omne conſectū vidiſſes. Hęc ſi conſinxiſſes: paulominus malū poetā te p̄ſi-
tiſſes. Sed oriū opinor nō ſupp̄tebar ad oēs fabulæ parteis cōmode tractā-
das. Videlicet lucri cupiditate, te protinus ad p̄miū poſtulandum rapiēte.
Nunc vel ipſa te prodit incōſtantia, ſigmētīq; coarguit. In arcem aſcēdiſti:
quo Tyrannū occideres: neq; tum p̄uidebas qđ ſole ipſo clariſus videri viſ.
In medio negotio ſubito neſcio q̄s deus oculos tibi reſtituit: vt videres fu-
turum id qđ accidit. Porro ſi veris fidē facere voluiſſes, narrare debueras:
quēadmodū nocturnus explorator, furtim arcem conſcēderis: in ades clan-
culū irrepſeris, ſorte fortuna obuio nemine: nō dicā vt tolleres aliqd: ſed vt
experireris: ſi qđ tuto facinus poſſes designare. Hęc moliēti cōmodū fauiſſe
fortunā. Itaq; quū adoleſcentē ſolū atq; incuſtoditū offendiſſes (vt eſt ea ni-
mirum ætas ſecurior, periculūq; minus cogitans: præterea diuturna Tyrā-
nis iam magnā metus partē exuerat) tū haud ſcio (vt mores illius erant)
multo vino ſepultū, atq; imodica libidine deſectum, fortiter iugulaſſe ſcili-
cet: & ſomnū illi cum morte, id eſt germanū (vt ait Homerus) cū germa-
no conſiſſiſſe: deinde vbi iam cardines procul ſtridere cœpiſſent: exaudito
videlicet moriētis gemitū: ibi te metu exanimatū ita fugiſſe: vt nō vacarēt
gladium e vulnere tollere: quē nec parricidę, nec ſicariū ſolēt relinquere, ne
dephēdātur. Interea domū latitaſſe te: iādudū de fuga cogitantē, & longin-

Declamatio Erasimica. Fo. LXXII.

quas aliquas, semotasq; mudi latebras animo circūspectantē: in quibus abditus posses irritati patris sauitiā fallere. Iāq; te ad spontaneū exiliū accincto repēte in vulgus exiisse famā, liberā esse ciuitatē. Tyrannū vna cū filio iugulātū: reliquos metu fugisse: authorē ignorari facinoris. Ibi repēte ad nouā tuā fabulā catastrophē, immutasse te animū: & qui prius de salute fueras sollicitus: protinus ad pmiū spem arrectū fuisse: lucrique auiditate, priusq; tibi satis esset excogitata ratio, qua totā huius inopinati euentus laudē in te traduceres: profilisse in medium: id qđ vidimus: clamitasse tuū illum esse ensem: tuū facinus: non vnū prēmii tuā virtuti fore satis. Hęc nemo non credidisset: sunt enim rerum naturæ consentanea, vsu comprobata, omnium opinione recepta. At tu dum sedulo quidē, sed tamen parum ex arte, tuam nobis prēsentiā niteris persuadere: qđ multa cōminisceris: non dicam totā facie a vero distātia: verū etiā cum sensu cōmuni, cum more, cum natura penitus pugnantia. Primū tyrannū tam materneli filiū adamasse: vt sine eo viuere noluerit: sic ob vnus mortē, metu fuisse consternatū: vt in vita manere non sit ausus: sic illi toto pectore fūsum: vt ipse nullas circum se custodias haberet: adeo fracti animi fuisse: vt tam chari pignoris trucidata cede non potuerit ad vltionē inflammari: tam inualidū, vt tua dextra fuerit indignus: tam inermē, vt nī tu illi gladiū reliquisses tuū, defuturū fuisse: quo se iugularet. Non vides qđ non competat: tam insignis in Tyrannū pietas: tam secura in eā atātē fiducia: tantus metus in hominē, excepto filio, reliquis oībus p̄sidiis munitū: tanta consternatio, in hominē tot periculis exercitatissimū: tāta imbecillitas in iratū! Quid igitur erat: cur tu senē illū tātopere contēpseris: vt indignū habueris, qui tua ista magnifica dextera iugularetur? Tu ne indignū iudicabas: quē occideres: quū eū resp. nō putarit indignū, quē formidaret: quē maximo suo cum dolore ferret? Non talem illum iudices, non talem sensimus: vt cuiq; contemnendus videri debuerit. Neq; tu eum vnq; contempsisti: nisi forte cōtemnere est, misere formidare. Sciebas arcem armis refer tam: sciebas superesse satellites: quorum vel vn? (si senī vires deerant) sufficiebat iugulando tibi. Non ignorabas (id qđ nemo nostrum nescit) quātū viriū illi partim exercitatio, partim ingenii feritas, etiā in illa senecta reliquerat. Tum non te fugiebat: frigidum illud seniū sic interdū acri dolore inflamari: vt iuuenibus etiā validissimis: sepe numero fuerit intolerādū: si quādo solitū illud robur, qđ atatis gelu velut obtorpuerat, magno aliquo animi motu recāduit. Quis autē tā inualidus ē vt nō illi pudor/ira/dolor ingens/vires suppeditet? Hoc erat videlicet: cur tu filiū qđ patrē malueris occidere: qđ illū inopinantē/inermē/dormiētē/fortu-

Lucianicę respondens

na obiecit. Cū hoc pugnādum erat/armato/vallato/irato deniq. Hoc erat
quid gladiū relinqueres:ratus ne tātis per quidem morari tutū dū recipe-
res:metuens videlicet ne tantillū sarcinæ te redderet in fuga tardiorē.Re-
liquisti inuitus quo tyrāno prodi posses:sed p̄di maluisti/q̄ deprehēdi.Ne-
q̄ ego nūc formidīnem tuā accuso:imo miror magis:q̄ pedibus consistere:
q̄ fugere potueris:quū audires moueri tyrānicam familiā: stridere arma:
intelligeres tibi nō cum puero/sed cum vigilantibus/viris/accinctis/arma-
tis/sobriis/irritatis/deniq̄ cum rabioso patre dimicandum esse: nō q̄ illum
vsq̄ adeo filii mors commoueret:sed q̄ arbitraretur,et haud scio an vere,se-
peritum fuisse:dexteram tuā errasse tantū in filio. I nunc et spera:non dicā
hos iudices/viros omnīū p̄spicientissimos:sed vel e media plebe quēq̄ esse
tam mucosis naribus,cui non suboleat:imo qui nō plane odoretur/perfen-
tiatq̄ totam hanc fabulam abs te cōfictam. Et quod poetæ solent:quū hæ-
rent in explicando trāgœdiæ argumento:hanc veluti deā diuinationē ar-
te quadam induxisti:quo præsensionem tuā iudicibus pbares.Sine qua vi-
debas præmiū obtineri nō posse.Sed occasionem,inquit, ministravi pater-
næ mortis:qui gladiū quo se feriret reliquerim. Atq̄ id solum nō modo sa-
tis esse putat ad petendū præmiū:verū etiam meritū esse: vt ipse ens inter
arma deorum cōsecratur:dominus p̄ deo præsenti colatur.O hominē sua-
uem,si has spes vere cōcepit:impudentē,si quū nō speret/postulat.Itane ty-
ranno gladius erat defuturus:nisi tuū illum reliquisses! Tu in arcem arma
hoc est in syluam ligna portanda putasti! Nisi forte tuū illud ferrum magi-
cis precaminibus erat imbutū: vt vltro ad mortis adegerit necessitatem.
An vero nihil referre putas:quā præbeas occasionem: quomodo: quo ani-
mo! Primū gladiū reliquisti quo nihil minus deest tyrāno: nūq̄ ferrū abest:
non in cubili:nō in triclinio:nō in sacris. Reliquisti metu trepidus, tua qdē
in re illud interim demiror:qua fronte eum gladiū tuū ausis appellare,quē
habueris p̄ derelicto.Metu inquā exanimatus reliquisti:quem postea rece-
ptum optabas. Religisti rem ancipitem. Quid si tyrānus illum eundē ensem
in ciuīū iugulos distrinxisset:quid si eodem lectos aliquot ex hui⁹ vrbis iu-
uenture adolescentes filio suo inferias mactasset! Si tyrānum occidisti:quia
tuo occisus est gladio:et horū omnīū indigna cædes ad te prinebit: quippe
cuius ense peracta est. Id si nō euenit,nihil ad te p̄tinet: nam anceps occasio
quā in partem cadat/id diis in manu est:si bene verterit,nihil gratiæ debet
ei qui dedit imprudens:sin male,temeritas imputatur. Neq̄ em culpa va-
cat qui periculosam ministrat occasionem:quæ si feliciter,mirantur omnes
sin infeliciter,merito accidisse dicāt. At quāto pbabilius erat futurū:vt ty

Declama. Erasmi. Fo. LXXIII.

ratus tuo ense alios in usus abuteretur. Scio me iudices hec pluribus reflexisse
lere verbis, quod necesse videatur: quippe tam friuola: versus id mihi propositum est
nullum illius argumentum, non excussum, non exagitatum, non reuictum pretermi-
tere. Quare quod: ne pigeat ita ut antehac fecistis, patienter atque attente co-
gnoscere: dum hunc ab gradu firmissimo delicio. Hic sibi vehementer fidebat:
hunc acriter urgebat locum. Negabat vitari posse: quoniam premium deberet: quod pa-
tri necis causam ministrasset: si non relicto gladio (nam hoc opinor argumentum
iam habet pro derelicto) certe necato filio. Nam ita in legibus differtum aiebat, ni-
hil iteresse: versus manu sua quis occidat: an mortis causam prebeat. Addebat
equum esse ut cum in maleficiis causam data imputaret leges ad supplicium: multo
magis idem obseruaret in benefactis ad premium. Hec aiebat meminisse sese in legi-
bus esse disputata: illud addens Thraconicum: nisi sibi diuturna serui? legum memo-
ria obliterasset. Non tu legum oblitus propter diurnam desuetudinem: sed nunquam quod si-
bi velit leges inquisisse videris. Bis enim hic erras: quod neque causam datam rationem, neque
datis animam discernas: id quod legibus traditum est: nec aduertis, longe diuersam esse
rationem: malefici et beneficii imputandi. Quid ais noue iuris interpretes: ita ne sa-
tis esse iudicas, vel ad poenam vel ad premium: quaecumque quomodocumque causam
dedisse? Nihil igitur refert: Hector an Ajacem occiderit manu: an gladium illum de-
derit quo se postea confodit? Atqui hanc laudem nunquam ille sibi vindicasset: tamen
probabile videri poterat: in eum usum hosti ab hoste datum fuisse ferrum. Quin
ergo fabros ararios omnes, vel ad poenam vocamus, vel ad premium: quoties armis
in eorum officina perfectis, aut ingulatur ciues, aut seruatur? Postremo quoniam
hoc quod tu petis premium, non ens istius tui opifex petit potius? Tyrannus gla-
dium erat habiturus: te non porrigere: tu porrigere non poteras: nisi huius
industria tibi ministrasset. Age si telo iter venandum temere misso, forte Ty-
rannum vicinum interfecisses: clamares tibi Tyrannicidem debere premium? An
potius nihil tibi deberetur laudis: quod imprudens et inscius iaculum torfisses?
Imo in ius potius vocandus esses: quod missi teli temeritate ciuem (quod in te fuit)
occideris: nam quod in Tyrannum incidit, id nihil ad te. Quid si caupo vinum
lene ac suaue quale Polyphemo dedit Ulysses, Tyranno vendidisses: atque ille
eius dulcedine captus auidius sese ingurgitasset, eaque re concepta febris de-
cessisset: auderes ne Caupo/vini titulo Tyrannicidam premium agitare? At
quis non te cum tua flagitatione, ut temulentum, vinoque madidum exploderet?
Ceterum quanto frigidior titulo nunc idem postulas? Vt cum coniecturis prece-
cipi poterat: ut etas vinosa tam illicibili vino auidius intemperantiusque frue-
retur: crapulam consequeretur morbus, praesertim in sene: mortuum mors.
Vulgo hec eueniunt. Tu eam Tyranno mortis causam dedisti: cuius nullum

Lucianicę respondens

extat in hominum memoria exemplum. Quis enī antehac ob filii necē sibi manus itulit? Accedam propius. Finge te Tyranni coquum esse: probe calere palatum domini: medicos inter dicere cibum: quo tamen ille oppido q̄ lubēs vescatur: iterminari morbum capitalem, ni tēperet: id te non fugere: eum cibum tu arte tua, cupediūq; & condimētis magis ac magis illecebrosum reddis. Consequitur edentem morbus: quē predixerant medici: emoritur Tyrannus: liberatur ciuitas. Hiccinē coquus e culina i forum profilēs, & adhuc iure madens, fuligine niger, Tyrannicidę prēmium postulabis? Mortarium, tunfillum & ollas ostentabis, arma scilicet quibus Tyrannidē expugnaris? Non eris opinor tam ipudēs i ea causa: qua tamē ista tua multo est absurdior. Nam illi voluntas occidēdi non defuit, probabilem prębuit causam. Tu nec i hoc iugulaſti filium quo pater vltro vitam relinqueret: & causam dedisti, ad quiduis potius q̄ ad istud idoneam. Accipe exemplū tuo similius, q̄ ouum sit ouo (qđ aiunt) simile. Quid si Tyranni amicam, quam ille misere ac perditē deperisset, occidisses: eaq; cognita re Tyrannus sibi vitam abrumperet: auderes ad prēmium aspirare: auderes dicere, te certum pręscisse, fore, vt Tyrannus sponte fugeret e vita? Certe q̄to plures amicae extinctas sequuti sunt q̄ filios. Nemo tamē tibi crederet, nemo tibi prēmium decerneret, tuum factum periculosum & anceps dicerēt: oēs fortūq; gratias haberēt: cuius commoditate res ea feliciter cessisset. Tibi ab aliis de magnum prēmium existimarent: si commissi venia donatus discederes. Primum igitur diuersam iputandi maleficii, & ascribēdi beneficii rationē conueniet distinguere: deinde causę qualitatem: postremo animum. atq; ita demum liquebit: quid tibi lex debeat. Nā q̄ aiebas legē prolixiorē esse oportere ad reddēdum prēmium, q̄ ad iſtigēdam poenam: id i priuilegiis, quę in exemplum non vocantur, fortasse locum habet. In iure cōmuni longe secus est. Siquidem (vti superius demonstrauius) nulli nocēti lex non minatur poenam: paucis benefactis prēmium ostendit. Tum i maleficiis etiam conatum simplicem supplicio prosequitur: i benefactis semper exitum requirit. Nec mirum, nec iniquum, si lex est diligentior i eo negotio ad quod vnum est nata, atq; iſtituta: q̄ in eo i quo temporis ratione tanq̄ alienas sibi sumit partes. Ergo i vtroq; communiter spectat: vt causa sit idonea: deinde vt animus ad sit non tantum casus. Hoc rursus interest: q̄ i benefactis nec causa idonea, nec animus idoneus satisfacit legi: nisi his accesserit euētus itē idoneus. In malefactis, si quid nocēdi animo rētes, nō expēditur nec euētus, nec causa: sed ex aīo factum tuum lex metitur. Sic enī iudicat: tibi nihil ad scelus defuisse: pręter fortunam: qua te subleuari, quod tandē ius sit: In euētu,

Declama. Erasmi. Fo. LXXIII.

simul & causam datam & animum expedit. Si animum vitiosum comperit nihil moratur causam, quod sit idonea: putat animum & euertum ad poenam commendam sufficere. Sin animo simplici data est causa mali idonea, & non consequitur euertus: lex quasi coniuert ad id, & non putat ad suam cognitionem magno opere pertinere. Sin euertus est consequutus: etiam si de animi vitio doceri non potest: tamen temeritatis & negligentiae nomine poenam irrogat, partim propter suspectam dantis voluntatem, partim ut haec latebra peccatibus eripiat: imprudens feci: discantque homines vel suo periculo cauere, quod alieno faciant periculo. Ergo quod prudens & sciens certam atque euidentem noxae causam dederit: eum perinde lex censeat quasi facinus manu peregerit. Veluti si quis hostem opibus copiisque iuuerit, perinde est: ac si ipsius arma contra ferat. Si quidem id suppeditauit: sine quo bellum geri non poterat. Aut si quis inimicum suum per dolum nauigio solutum imponendum curet: ut naufragio intereat: aut in conclave pensili testudine inducat: ut ruina opprimatur: aut iuxta lectulum egroti/loco pharmaci, venenum ponat, futurum sperans ut eo hausto pereat. Tamen si non bibit egrotus: tamen beneficii postulari potest qui posuit: propter vitiosam animi voluntatem. Nam vehementer erat probabile id euerturum: quod ille moliebatur. Huic si detrahas nocendi voluntatem: nihil illi cum lege rei futurum est. Si detracta nocendi voluntate/adponas euertum, non effugiet temeritatis crimine: nisi illum inculpata ignorantia absoluerit. Porro si in loco non ad id destinato: puta in via publica/aut in fundo alieno arcu temet exerceas: lex tecum non agit: nisi si quem occideris, aut vulneraris, aut si cui damnum dederis. Ceterum quod facis: tuo facis periculo. Quod si quod horum consequutum est: cum lege tibi res est. Neque tibi tua patrociniabitur inprudencia: quippe quae culpa temeritatis non vacet. Siquidem in te fuerat praecauere quod probabiliter poterat premeri. Vides quanto discrimine diffita sint: inter quae tu nihil interesse dicebas. Primum non statim imputatur ad premissum: quod ad poenam. idque non a malignitate legum latoris: sed partim ex ipsa rei natura proficiscitur: partim a legum officio. Deinde discernitur animus. Causa data diiudicatur. Spectatur euertus. Age nunc si libet tuam causam/qua tuum facinus aestimari vis, expedamus. Finge te certam/ineuitabilem mortis causam Tyranno dedisse: sed imprudentem. nulla tibi sit premii petitio. Quis enim insciens benemereri dicitur? Fortibus viris premia dantur: non fortunatis tantum. Nam euicimus iamdudum opinor, ne posthac affirmes te in hoc iugulasse filium: ut pater sibi necem conscisceret: quod euenturum ne vates quidem quisque praescire poterat: tu nec suspicari. Imo postea quod rem plenam discriminis fortunae arbitrio commisisti: quia bene successit: hoc

Lucianicę respōdens

nomine / lex te non postulat: at idē si male euenisset / temeritatis poenas eras debiturus. Neq; em̃ tibi succurreret inculcata ignorātia. Quid enim æque formidandū erat: q̃ ne Tyrannus, simul atq; occiso filio se peti insidiis p̃sensisset, oīa Tyrānidis mala in nos conduplicaret: lam vt de animo res tibi cōfiter: causam dedisti non solū non idoneā: verūetiā periculosissimā reip. Vñ hoc tibi argumēto euidentissimo demonstrari! Finge te quēpiam e ciuibus vitio occidisse: tū extincti patrē, id facere: qđ modo fecit Tyrānus. Vtrum tu duplici cēdis crimine teneberis: an simplici? Simplici opinor. At vxor & mariti mortē imputabit: qui necato filio, senī causam mortis dederis: atq; his ferme tuis argumētis vtetur. Indulgētissime filiū adamabat: in illū omnem familiæ curam reclinauerat: illo se oblectabat. atq; hęc de priuato senecū fide dicet: quæ tu de Tyranno minus dure (ne dicam ridicule) dicebas. Addet ea te scisse: præuidisse futurum, vt ille vitā fugeret orbatus filio: in quo vno omnia vitæ oblectamēta collocarat. Non tibi defuisse iugulandi senis voluntatē: sed hoc tantū egisse: vt miserabilius suā dextra perimeretur: vt odiū tuū plen⁹ miseri p̃ris malis exaturares. Ideo iuuenē necasse: in hūc vsū gladiū in vulnere reliquisse. Vides quanto sunt hæc probabiliora in hoc q̃ in tuo negotio: & tamen negabis paternā necem ad te pertinere: atq; animi suspicionē, causæ qualitate purgabis. Negabis causam idoneā fuisse: quæ ille sibimet man⁹ adferret. Te nec præscire: nec timere potuisse: id qđ sit cōsequutū: q̃ rarum extet exemplū patris ob filii necem sponte fugientis e vita. Alioqui futurum fuisse: vt & mater sibi fatum accerferet: quippe quā impotentius amare sit consentaneum: ac minus aduersum dolorē animi virib⁹ valere. Hęc nō dubitares tibi profutura: ad alterum crimen depellendum: & prodesse, dubio procul. Atqui quod in maleficiis valet: ne quid imputetur: id multo magis i hac causa valet: ne quid acceptū feratur. Ibi te liberaret a volūtatis suspicionē: q̃ causas parum idoneas dederis: hic ex causis multo minus idoneis propter personā Tyranni, videri vis nō modo quod euenit, fuisse suspicatus: verū etiam certū præscisse. Ibi temeritatis postulari nō poteras: propterea q̃ tamen vitio abs te data est causa, tamen idonea nō sit ad id qđ euenit. Imo ipsi tota res imputabit: & legibus poenas dabit: sepultura phibitus: q̃ ciuitati citra causam idoneā / ciuē vnū ademerit. Tibi nō nisi vnus filii mors imputabitur: etiā si mater quoq; & filia: & sorores: & tota trib⁹ huius necem fuerit imitata. Hic poterat: nisi feliciter euenisset: quippe vbi summū reip. periculū & verteretur: & prætimere pbabiliter posset. Venio nunc ad quartū illud præsidium iudices: qđ iste tutissimum, ac pene inexpugnabile iudicabat: vnde ego illum ita deturbabo:

Declama. Erasmi. Fo. LXXV.

ut non solum sit non habiturus, quo Tyrānicidii & huius laudis arcē obtrineat: verum vix etiā latebrā inuēturus: vbi temeritatis ac maleficii poenā effugiat: quo nimirum itelligat q̄ non inimice, non curiose (vt agebat) secū agam: vt quum possim i crimen ac poenā vocare, sat habeam ab honore nō promerito secludere. Aut sibi deberi prēmium: vel hoc vno noīe q̄ iuuenē occiderit, iam plusq̄ Tyrānum, tum Tyrannidis paratum heredē: etiam si hunc euentum dii non dedissent, vt senex ipse vitā abrumperet. O deploratā impudentiā. Tu tibi prēmium peteres, si Tyrānum suae furie non essent vltē dii quiduis potius dederint, q̄ isthuc qd̄ tu fingis. Sed tamen fingamus interim oratione: quādoquidem id tuto licet: tamen si ad solam mentionem inhorrescit animus. Tu ne inquā occiso filio, relicto sene viuo, Tyrannidē prēmium peteres! An potius nec ipse superesses, qui possis petere: nec esset reipub. quē dare posset! Nā tu aut exquisitus supplicii exanimareris, aut i extremis Arcadis exul delitesceres: nos pro Tyrāno iam immanissimū carnificē pateremur: & tuum caput vbicumq̄ terrarum latitares, diris iprecationibus deuoueremus: q̄ nos tua incogitantia vel prēcipiti magis lucri cupiditate i tantam malorum tēpestatē coniecisses. Sed re filius erat Tyrānus (inquis) patri p̄ter inane nomē nihil erat reliquum. Quid ego audio? duos igitur hęc ciuitas Tyrānos alebat! Nā de patre nemo vnq̄ dubitauit, quin Tyrāni vocabulum mereretur. Quādo autē antehac vnq̄ fando auditū est: duos vna i ciuitate sedisse Tyrānos! id qd̄ magis etiā natura repudiat, q̄ eodem i corpore gemina capita. In iisdē aluearibus duo se reges pariter nō ferunt. In armētis ratione muto uolūtate cogitur. In iisdē lustris non conueniē duobus iter se leonibus: & Tyrānus (quo nullum animal efferacius) parem in eadē vrbe patitur! Non vides necessario fieri: vt e duobus, aut alter alterum oppugnet, aut alter alteri cedat! Vtrum tu fuisse maioris i patre, & i filio! Si iuuenis aduersus senē obtinebat Tyrannidē: quid a reipub. prēmium postulas? Tyranni partes adiunxisti non reipub. Sin patri cessit: quid tandē illum vocare potes: nisi Tyrāni vel prēfectum aut satellitem! Quādoquidē seniori Tyrannicā appellationē ne tu qdem audes detrahere. Verū: vt quo quo modo Tyrānidem omnē in adolescentem oratione deriuares: q̄ multa tu quidē non ex re, sed pro causē tuę commoditate cōmimiscebaris! Caterū q̄ in his confingēdis decori, qd̄ in personis situm est, nullā habuisti rationē! Sic enī (vt memini) inducebas i fabulam senē iam etate mitem, & qui omnē Tyrannidis acerbitatē ob senectā exuisset: non secus atq̄ mala, quę natura acerba, tēpore mitemiscunt, & in aliū abeunt succum. Porro iuuenē ferocē, illo incolumi gerentem Tyrannidē, iamq̄ patri viuo succedātem. Priuatus

Lucianicę respondens.

paterfamilias non fert filium se viuo successorem, & tu vis isthuc credi in Tyranno? Ille nō finitvllum e liberis rem domesticam ex animi sui libidine moderari:& Tyrānus sese veluti abdicās iperio/negotiū omne i adolescentē reiecerat! Non dubito,quin & ipse videris,q̄ dura sint ista & q̄ a cōmuni sensu abhorrētia. Verū quid faceres? nisi tales psonas induxisses, exitum inuenire Tragoedia tua non poterat. Quæso te:an vnq̄ auditum est Tyrannum etate mitescere? Quādo tu defines ea quę sunt priuatorum,quę bonorū p̄cipū,Tyrānis tribuere? Vt eodē igni cęra mollescit: limus durefcit: ita etate plēriq̄ reddunt mitiores ac tēperātionē: Tyrannus magis ac magis exasperatur. Vt tēpus nōnullis pomis amaritudinē adimit,at vinis nōnullis acorē conciliat:itidē Tyrānis nō adimit sēuitiā atas: sed exaggerat. Vis ipsissimā Tyrānici ingenii tibi demonstrē imaginē? Spinā cogita: quæ quo magis senescit: eo pungit acrius. Echinos cogita: q̄ quo plus habet etatis: hoc testa sunt asperiore. Vulgaribus ingeniiis fortasse nōnulla vitia senectæ vel detrahit vel certe mitigat: etiā si plura irritat, nōnulla parit. At Tyrānorum mēribus ad scelus, ad crudelitātē natis, scelere & imānitate imbutis atq̄ educatis, præter vitiorū oīm incremētum adferre senectā quid potest? Nisi forte libidinē adimit? Q̄q̄ ista Tyrānidis quātula tādē est portio? Sed esto fuerit sane propter etatē ad voluptates segnior: verum erat fastidiosior: vnde fit: vt ibecillior sit ad coitum, ad raptū audior. Fortasse pauciores huic execabātur ephēbi: sed insigniores. Pauciores producebātur virgines: sed exquisitiores. Quur non autem & plures: videlicet quo senile fastidium optione, & varietate viciūm iūuē ita effe: quare ego tibi testes citare possem? qui quo nobiliores sunt: quo fortuna p̄stantiores habēt liberos hoc magis eis a flagitiosissimī senis cupiditate metuebāt. An tu putas vna cum viribus senescere libidinē? Multo secus habet. Imo q̄tum atas improborum hoīm facultati detrahit: tātum adiicit cupiditati. Q̄q̄ Tyrannicum animū his i rebus non tam voluptatis vsus caput, q̄ nostra delectat contumelia. Vt frigeat i sene Tyrāno venus: certe feruet vigetq̄ malitia, sēuitia, nocēdi libido. Postremo totum illud vitiorum agmē quæ propria Tyrānorum sunt: cupiditas, rapacitas, improbitas, ipudētia, impietas, iracundia, violentia, impotētia, suspicio, fraus, perfidia, crudelitas, implacabilitas, imānitas, perisurium. (Quid autē oportet omnia commemorare nobis omnibus heu nimis nota?) horum inquā nullum nō etate fit acerbius: propterea q̄ iuuetate nonnunq̄ naturę bonitate vincitur: præterea quędā mala nondum didicit: at senectā, si quid pudoris, si quid humanitatis, si quid melioris ingenii a natura infusum est, id omne multo ac diuturno flagitiorum vsu penitus

Declama. Erasmi. Fo. LXXVI.

exiit & prorsum in inanimatissimā quandā feram abiit. Id ita euenisse iudices
in execratissimo illo senē: quid ego coner argumētis docere: quum sua cuiq;
memoria abunde satis exemplū suppeditet? Q; si iuuenis sese gerbat isolē-
tius: videlicet patris abutēs īperio: num tu hunc continuo Tyrāni nomine
donabis? Ergo ex eadē Tyrānide sexcentos Tyrannos facile reddideris. Nam
quis est omnino ī Tyrāni familia: vel extremum mancipium: q; non ipse pe-
ne Tyrāno sit ferocior: violētior: sceleratior? Filius (īquit) demolumētis īpe-
rii potiebatur: patri prēter nomē nihil cessit. Quasi vero non sit isthuc om-
ni Tyrānidi cōmune. Longe minima fructuum pars, q; solēt ex Tyrānide ca-
pi, ad ipsum redeunt Tyrānum. Quēadmodum ī latrocinio fieri cōsuevit:
prēde cōmuniter ī oēs distribuuntur: vel ī eos potius quorū opera capiun-
tur. Alioqui non cohærebit cohors illa scelerata: nisi dux ille, quisquis fue-
rit, plus etiā permittat suis, q; sibi ipsi. Solum nomē sibi proprie vēdicat. Et
in nullos est Tyrānus adulgētior, q; in scelerum ministros: quippe quorum
opera sentiat suum īperii cōtineri. Proinde sub vnius vmbra / satelles om-
nis, omnis minister familiaris, leno, Tyrānidē quādā in ciues exercet. Ridi-
cule fecero: si hoc quoq; coner argumētatione probare iudices. vidim⁹, sen-
simus, expti sumus: nisi forte tam diuine calamitatis memoriā tam pauca,
li dies obliterauerunt. Neq; enī esset res vsq; adeo misera Tyrānis: si vnius
modo foret tolerāda violētia. Quot ferēdi latrones, quot sacrilegi, quot ex
extrema barbarie aduēg, feris q; hominibus similiores? Neq; desunt qui se
simulēt apud Tyrannum sceleribus suis gratiam promeritos esse: quo ni-
mirum hoc nomine metuantur a ciuibus. Horum igitur vnum quemlibet
Tyrannum appellabis: & pro quolibet ocelso Tyrānicida prēmium petes.
Non ī tantum omnē exues pudorē opinor. Sed pater ætate fessus omnē do-
minatum ī filium trāstulerat: quicquid Tyrānicum ī vrbe gerebatur, id iu-
uenis violētia cōmittēbatur. Sed isthuc quantū absit ab imagine veri, quis
tam cecus vt non videat? Quis tam obliuiosus vt non possit experimēto re-
fellere? Ego tibi complures noīare satellites possum filio isolētiores. Ad hęc
veri simillimū est nullius isolētiā minus approbasse senē q; filii: vel q; odit
omnē Tyrannidis affectatorem omnis Tyrannus: vel q; intelligit ex illius
facinoribus longe plus inuidiē odiq; sibi constari. (Callidissimi autē Tyrā-
ni est: eatenus legirimū imitari regnū: quatenus obtineri Tyrānis possit.)
vel q; pater etiā pessimus, tamē liberorū nōnihil offenditur vitiis, & ad cru-
delitatis ministeria / alienis q; suis vti mauult. Q; si clā patre rapinas, rape⁹
atq; id genus facinora designabat filius: profecto non Tyrannū agebat: sed
isolētē satellitē. Sin approbāte patre, quasiq; p illum exercente Tyrannidē

Lucianice respondens

verū tandem par erat imputari cōmissa: huic per quem gerebātur: an ei cuius autoritate arbitrioq; fiebāt: Nō arbitror obscurū: quin huic cui in manu erat: nutu ne fierent, vetare. Quid autē nō agunt per alios Tyranni? Nā ipsi quidē neq; pueros emasculant: neq; virgines abripiunt: neq; p̄scribunt: neq; bona diripiunt: neq; phana dispoliant: neq; hæreditatibus manū iniiciunt: neq; cōpilant ararium: neq; tormentis excruciant: neq; quēq; iugulant: neq; armis vicos expugnāt: neq; incendūt villas. Totum hunc Tyrannicum ludū per ministros exercēt. In vnum tamē Tyrannici nominis iniudiā competit: in vnum occidendū lex præmium instituit: in vnu stringendi ferri ius facit: illos suæ cognitioni referuat. Quorū vt quisq; sua opera Tyranno profuit, ita aliud atq; aliud vocabulum imponi potest: certe Tyranni vocabulū nemini congruit: nisi vni illi: sub cuius veluti clypeo, tota illa perniciosissimorū hominū colluuiēs latitat. Arbitror vobis iudices sepe nūmero auditū esse: id qđ elegāter a doctissimis viris est scriptū: Tyrānis nō longas modo, verū etiā plurimas esse manus: plurimos oculos, eosq; acerrimos: plurimas aures easq; lōgissimas. Omnino p̄digiosum quoddā est animal Tyrannus: multoq; Titanibus illis Briareo & Encelado portētosius: centenis capitibus: centenis linguis: centenis manibus pedibusq;. Quot enī habet scelera ministros totidem habere membra videtur. Atq; vt ex membris/corpus: ita Tyrannis/ex huiusmodi constat ministris. Verum vt illud qđ corpus appellatur, nihil est aliud q̄ quiddā omnibus ex mēbris aggregatum: ita in Tyrānide, vni quippiam est qđ neq; pes sit neq; manus, nec viliū aliud mēbram contineat autē vniuersa: at ita contineat: vt ab illis possit separari: idq; Tyrannus vocatur. Proinde exaggera quātūlibet iuuenis insolentiam, violentiamq;: præfecti arcis voces licebit: oculum nomines licebit: aut si manus dextrā: aut si ne id quidē satis: præcipuū Tyranni caput dicas licebit: Tyrannum certe vocare nequaquā potes. Vnum enim illud portentū Tyranni nomine lex censet: cuius autoritate titulos/cuncta hæc mēbra velut animātur: idq; vnum forti cui permittit occidere. Nō vult te in oculum aliquē inuolare: non finit vt caput aliquod amputes: ne tale quiddam eueniat: qđ de lernæ hydra fabulant poete: vt pro vno capite resecto/duo pestilentiora subnascātur: pro vno excusso oculo, plures aciores succedāt: pro vna resecta dextera, multæ robustiores subpullulēt: vni⁹ vitæ te dominum arbitrioq; constituit: qui sibi sit atus Tyranni vindicare nomen: quo sublato futurū sit vt membra reliqua, quasi destituta spiritu, emoriant: aut certe sanentur. At quid ego tecū tā accuratis argumētatiōib⁹ ago? Possum ilico tuis te verbis reuincere: ac veluti tuo te laqueo capere. Iuuenem pau-

Declama. Erasmiq. Fo. LXXVII.

loante magni patris satellitem nominabas. Nō inficiabere. Rursum alio loco dicebas oēm Tyrannidē occupasse filiū : solius appellationis honorē cessasse. Qui cōuenit eundē & satellitē & Tyrannū appellari? Tum si cessit: nō igitur vsurpauit Tyrāni nomen. Contractus autē verbis aut rati sunt: aut rescindūtur. Lex hac rectū formula cōtraxit: si quis Tyrannū occiderit, prēmium ferat. Quid tu mihi iuuenis flagitia cōmemoras? Id te lex voluit occidere: quodcūq; illud esset animal: qđ Tyrannus diceret. Magnū (vt ipse fateris) satellitē occidisti: nō Tyrānū: quid tibi cū lege rei est? At rē inquis legis sequutus sum, nō syllabas: cum interfeci: qui caput erat Tyrānidis: paratus hāeres paterni dominatus: libertatē peperit: seruitutē sustuli: hoc lex sensit: huius rei authori prēmii prēstituit. Satellitem inquā occidisti: nihil moror quātum: q̄ grauē: q̄ ferocem: q̄ scelestū: satellitem tamē occidisti Tyrannidis: nō caput: aut si caput: vnū e plurib? Sed hęc omnia tibi ex animi sentētia largiamur: fuerit sane res tota Tyrānidis filiū: pater nihil nisi vocabulū quoddā inane Tyrāni: quēadmodū in fabulis habet, Echo nymphā: nil aliud q̄ meram quādā fuisse vocem sine corpore. Qui tibi licuit in re tāta / a verbis legis discedere? præsertim ita dilucidis: vt pspicui magis nihil esse possit: & cōmentitiā interpretationem domi tuæ natam in iudiciū adferre? Ego iudices nullum in rēpū. exemplum perniciosius induci posse iudico: q̄ si cōsuescāt homines calūniosi a præsripto legum recedere: & interpretamēto, qđ ad prætendū facinus quisq; suū maxime idoneū cōmīnisci queat, id iudicibus obicere. Quis autē vnq̄ meminīt de legis sentētia quari solere: nisi quum in scripto quiddam apparet ambigue obscure ve dīctum: aut quū ex verbis & enētū absurditas quæpiam extitit: eaq; manifesta? In priore nō cuiusuis cōmentum: sed iuris prudētū respōsa: sed iudicis sententia recipi solet. In hoc posteriore, necessitas ipsa cōpellit aliquātis per a legis vocibus deflectere: & aq̄uitatē iuris potius q̄ verba spectare. Duplex itaq; periculum videtis iudices: alterū ne supersticiosa cauillatiōe literarū legis ab eo qđ lex spectauit abducamur: alterū ne passim a præsripto discedēdo leges omnis & iudiciorū religionem subuertam? Quorum illud quidem multo leuius est: propterea q̄ vix vnq̄ accidat, vt legissator obscure quid voluerit / explicuerit: aut absurdū quiddā exoriat. Hoc multo periculosissimū, perniciosissimūq;. Etenim quē tādem lex futura est quā versutus calūniator, quo poenam effugiat, nō facile possit aliquo cōmento subuertere? Neq; quisq; elabetur e iudicio vestro nocēs: nisi qui sit vsq; adeo nullius in genū: vt ne friuolā quidem aliquā cōmentariūculā queat inuenire. Atq; vt cuiq; cōmodum erit: aut animi libido seret: ita p̄ se iuuenē, p̄ Tyrāno sa-

Lucianicę respondens

tellitę: pro homicidio Tyrānicidii: & passim aliud p̄ alio interpretabitur. Vestra interim iudices religio, vestrū iusiurandū, qua tandē ratiōe seruabitur: quibus nihil futurū est certi: qđ in cognoscēdo sequamini: verū ambiguas diuersasq; litigatorū cōiecturas spectare necessum erit! Ergo quum in omni causa maximopere cauendū est: ne sine grauissima ratione a legis p̄scripto discedatur: tum in hac nō periculosum modo, verū etiam absurdissimū: quum legis verbis nihil possit esse dilucidius: sententiā nihil equius: interpretamēto qđ prater legis mentē inducitur / nihil pestilentius. An credimus legis huius authorē vlḡ adeo infantem, & verborum inopem fuisse: vt dicere nō potuerit: qui quouis modo Tyrannidē sustulerit: huic premiū esto: si modo isthuc sensisset! Neq; vero fugit illum / totā Tyrannidē per satellites & p̄fectos exerceri solere: permultosq; in his esse vel Tyrannis ipsius sceleratōres: atq; vt ita dixerim Tyrānicos magis: & omnino supplicio digniores: nisi & omnīū omnia ministrorum scelera Tyranno imputarentur. In vnum tamen illū qui hoc nomine censetur, tibi ferro grassandi facultas data est. In reliquos nō tibi permittitur idem. nō qđ illos vita dignos iudicet lex: sed qđ vnus cāde totā Tyrannidē tolli velit: non multorum cōde reddi duriorē. Tūc erat legi simpliciter parere: neq; eius verba quasi p̄libeam quandā regulam ad tuum faciū accōmodare: verum ad illius p̄scriptum factorū tuorum rationē instituere. Præsertim in hoc exēplo: quo non aliud potest admitti pestilentius: vt ex legis arbitrarīa interpretatiōe / quem velis interficiendi tibi pro tua libidine licentiā sumas. Nō illud hoc spectādū loco iudices: qđ inuisus reip̄ sit qui occisus est: qđ maiore etiā supplicio dign⁹: verū id etiam atq; etiā per p̄dere oportet: exemplū p̄ter leges iugulādī homines, semel in ciuitatē receptū, semel vestris sentētiis approbatū, deniq; premiū cōpensatū, quo tādē licētiā sit processurū. Qđ iste sibi in Tyranni filiū licere voluit: hoc alius sibi volet in dirissimū quēq; ciuium licere. Quisquis pauper a locuplete cōtumelia afficietur: protinus Tyrannum eū appellabit: & veneno aut ferro adoriētur. Postremo si cui magistratus nō placebit: si cui iudex erit inuisus: non dubitabit e medio tollere. Porro ad facinoris defensionē, sophistā quēpiam aut Sycophantā consulēt (Si ipse ingenio stupidiore fuerit) & nouā legis interpretatiōē vobis adducet: dicet nil aliud sensisse legislatorē: qđ vt huiusmodi ciuiū genus nō noīe, sed re Tyrānidē agentīū, ferro / igni / veneno tollat a medio. Atq; ita breui futurum est: vt qđ in vno factū semel & pbauimus & gauisi sum⁹: id in multis sapius & doleam⁹ & improbem⁹. Credite mihi nō mediocre discrimē, neq; cōueniēter accipiēdū: vt titulo repto / priuatus hoīem indēnatū interficiat.

Declama. Erasmi. Fo. LXXVIII.

Id ita esse facile liquebit: si qdē aīaduertimus: nihil omniū esse: qd lex par-
cius circūspectiusq; pmiserit. Etenim (si memini) tribus dūtaxat tēporibus
lex indulgit: vt quis citra iudiciū hominē occidat. Prīmū adulterum: sed in
vzore deprehensum: id qd intemperātī & insuperabili mariti dolori donatū
est. At ita si corpus vtrūq; pariter interimat. Si argumētis idoneis depre-
hensum fuisse doceat. Deinde in vi depellēda. At ita si demonstrēs te mortē
effugere nequissē: nisi mortē intulisses. id lex ita interpretat: quasi se te
ri potius sit isthuc: q̄ aliū occidere. Vterq; tamē facti sui rationem reddere
cōpellit: statim sese prodere: nec expectare donec ius trahat: atq; (vt ita di-
cam) vltro semet reum facere cogit. Q; si oīa cōstabunt argumēta: ita de-
mū a lege dimittitur: vt venia nō laude dignus esse videatur. Postremo in
Tyrānicidio: vbi ppter periculi suscepti magnitudinē lex prēmium quoq;
proponit: at ita si eum. quē tibi lex isto velut insigni Tyrānici nominis deno-
tauit, fortiter occideris: nō si scelestū alio scelere sustuleris. neq; parietur te
ius occidēdi pmissum, latius q̄ ad vnicū Tyranni caput trahere: nisi si quis
obstitat: vt p illius necem tibi necesse sit ad illum penetrare. lamq; hoc factū
tuū secunda illa ratione defenditur. Huic tertio generi fortasse pxima vi-
deatur: hostem in bello feriendi facultas: quam tuā tamen libidini lex non
permisit. Nisi palā hostis sit declaratus: nisi in īperatoris verba iurarīs: nisi
ille aciem eduxerit: nisi signa canere iusserit: tibi fraudi futurū est, hostem
interfecisse. Tu dicturus es. Hostē occidi: nam plusq; hostilia faciebat. nomē
hostis tātum aberat: re hostē agebat. Lex respōdebit: suarum partū fuisse:
hostem declarare: ac tuo fortasse scelere fruetur: verū ne serpat exemplū,
poenas de te sumet. Quid autē aliud abs te factum est? Vnum tibi lex nomi-
natim designauerat: tu illius vocabulū tuapte aux horitate in alium trans-
fers: qd nisi in vnū nō potest cōpetere: neq; traduci debet ab eo cui lex attri-
buerit: ne tibi fas sit aliquādo quem voles magistratū, quē voles iudicē, quē
voles ciuem, Tyrannū appellare. Neq; vero sine grauissimis causis lex tot
vinculis astrinxit hanc in vitam alterius licentiā. Perpōdit nihil maius eri-
pi cuiq; posse, q̄ vitā: vidit in extinctū facile varias causas confingi etiā im-
pune posse: quādoquidē ille nō sit refutaturus: q̄ iacet. Vidit q̄ multis titu-
lis fuit quisq; dolorē posset prætexere: si post occisum hominē vlla causa re-
cipiatur: prēter eas quē legibus sint expressa. Quid q; grauatim sibi quoq;
lex pmisisse videtur: vt homini vitā eripiat: q̄ cōperta, q̄ multa requirit ar-
gumēta: q̄ multa cōcedit reo: q̄ maligne agit cū actor: quē nō nisi suo peri-
culo vult accusare: quātum spaciū largit ei / qui desertur: q̄ liberā iudici re-
iunctionē. Quantū igitur a mēte legis abesse putas: vt cuiuslibet permittat vel

Lucianicę respondens.

pro suo priuato dolore, vel domestica iuris interpretatione, hoc est subuectione, in cuiusq̃ vitam grassari! Neq̃ ad rem pertinet q̃tum criminū aceruū exaggeres, q̃tūis etiam verorum, addo notorū: dicas parricidā, sacrilegū, incestum, proditorē, peculatorē, veneficum, interfeci. Tyrānum lex iubet occidī: at hic vnus multis Tyrannis erat sceleratior pestilētiorg̃ ciuitati. Ad ista tam multa crimina lex tibi verbo respondebit. Nihil moror q̃ fuerit scelerosus, q̃ periit: in vnum Tyrannum tibi ius fecerā occidēdi: in reliquos in ius trahēdi. Si detulisses: auditus reuictus dānatus a me palam poenas dedisset: omniq̃ reipub. salubri exemplo fuisses. Nunc tu priuata libidine interficiēs, pro saluberrimo exemplo, perniciosissimū in ciuitatem iduxisti: & legum iustauratiōē / a legis violatione auspicas: hoc est malis malo mederi studes. An me clam esse putas, q̃ multi sint i hac turba vita indigni: morte dignissimi! At eos meę cognitioni nō tuis manibus seruos sunt fora, sunt tribunalia, sunt iudices, sunt carceres, secures, carnifices. Quur tu mihi p̃ire conaris: quur nullo mādāte m̃gfatū occupas! & dū Tyrānicida videri vis: Tyrānū imitaris! Nā quo alio noīe tāto pere mihi est inuisus ille: nisi q̃ mihi parere recusat: & p̃eire conatur! Ei demū ferrum tractare licebit: cuius manibus ego p̃miserō. Si iuuenē occidisses, q̃ non alia patuisset ad Tyrānū via: darē veniā necessitati: nunc occidisti, non obstitentē, non auxilium ferētem patri: sed patris opem iplorantē. Huius vnus cādē cōtētus discessisti: Tyrannum nec ipeitisti: i quē vnum tibi ius feceram. Meum erat expendere vtrum ex vsu reip. fuerit an iuuenis occideretur: maluerā illum exquisitioribus excruciatū suppliciis exemplum oībus edere. Neq̃ hac dico iudices: quasi pax gaudeam pariter cū patre sublatum filiū: vtinā eadē opera simul oēs sint oppressi, q̃buscūq̃ Tyrānus placet. Sed quis prohibet: simul & gaudere, q̃ deorū bonitas nobis hāc rem bene verterit: & tamē non cōmittere vt huius temeritas si iudicio cōprobetur, i legē atq̃ i exemplum trahatur! Nec de iuuenis iniuriā vindicāda nunc agitur: sed de legis violatē maiestate. Non enī par est: vt cuiq̃ personā p̃ter ius extincti odium i scelere suffragetur. Neq̃ tam spectādum i quē conmissum sit facinus, q̃ quo exemplo cōmissum. Alioquī quur non eadē opera, fas sit i Tyrāni nepotes, pellacas, pueros, vxores, liberos, lenones grassari! Bonā Tyrānidis partē vxor saepe numero suggerit. Ad summā immanitatē / nonnunq̃ libertus aliquis, aut vernula iſtigat: quur non & hos iugulas! Si tibi ius est aestimatione priuata meritorū: ciuē iugulare! Quid qđ est aliquid Tyrāno nocētius: i qđ tū haud quāq̃ tibi ius sit occidēdi. Finge esse qui totam hanc urbē, tēpla, domos, curiā conatus sit incēdere: imo qui iam compluribus locis ignem subiecerit:

Declama. Erasmica. Fo. LXXIX.

sed incendiū subito exorto imbri restinctū: authorem non obscurū, verum
abditū latitare. Eum forte fortuna repertum manu tua trucidas. Num lex
tuū factū approbabit? Non opinor. Atqui Tyrāno ille quāto erat nocetior?
Tanto nimirū quāto est atrocius ciuitatem semel funditus euertere: q̄ ex-
pilare: ciues vnīuersos vno igni finire q̄ in pauca quādā scuire capita. Et
tamē in vnū Tyrannū stringendī ferri potestas priuatim permittitur. Illi
deferendi modo ius habes? Hic in re tam aperta legis mentē calūniari: & no-
uo interpretamento tuū facinus palliare: quid tandē aliud est q̄ legū autho-
ritatem euertere: atq; id per cuniculos quosdā agere: qđ Tyrannus palā ac
vi facere cōsueuit? In recipiēda lege fas est populo causam aequitatēq; legis
excutere. Ceterū recepta & longo iam vsu cōprobata simpliciter oportet
obtēperare. Neq; enim existimandū est maiores illos nostros viros sine con-
trouerſia sapiētissimos ita sine grauissimis ratiōib⁹ instituisse: vt priuatim
interficiendi Tyranni facultas vnico capite finiretur. Primū ad iugulādī li-
centiā fenestrā aperiendā ciuib⁹ non putauerūt: deinde perspiciebāt Ty-
rānidem fatale quoddā esse reip. malū: qđ minore noxa toleraretur: q̄ male
exagitaretur. Neq; posse semel tolli: nisi Tyrāni ipsius cāde. Quo submoto
videlicet qui legib⁹ imperabat, nō parebat: iam nihil opus esse priuata au-
dacia: nimirum illis in reipu. administrationē vindicatis. Qz si Tyrānus in-
ſus vocari potuisset: ne hunc quidē tuæ dextræ arbitrio permisissent. Vide-
bant & illud. Tyrānidē nonnullā habere monarchiæ legitimæ speciem: hoc
tantū interesse: q; in monarchia / populus regi paret: Rex legibus. in Tyran-
nide oīa vnus libidini subiecta sunt. Rex publicā spectat vtilitatem: Tyran-
nus priuatim suā: vnde publicitus expedit, vt Tyranno veluti principi legi-
timo ciuitas pareat: donec idoneus aliquis vindex extiterit: qui legum au-
thoritatē in pristinū statum restituat: atq; id vnus (si fieri potest) capitis
iactura. Nam hac moderatiōe in fatalibus illis pestibus, quæ totū reip. quasi
corpus corripunt, legū prudentia cōsueuit vti: vt exēplo magis, q̄ admissi
tatione, morbo medeatur: ne dum ciuitatē sanare studet, magnam ciuita-
tis partē interimat. Hinc est q; in seditionibus publicis / nō nisi in ipsos au-
thores cōsueuit animaduerti: reliquis quos tempestas illa cōmouerat, dari
venia: aut vix etiā dari venia: qui in publico reip. tumultu quietē egissent.
Quæ potest autē pestis esse fatalior: q̄ Tyrānis? Quæ sese latius in ciuitatis
mēbra diffundit? Quota quæq; vrbis pars ab hoc vitio syncera potest esse?
Omīto iam quicquid est ambītorū: ære alieno obſtrictorū: scelere cōta-
minatorum: barbarorū (nam hac tota sentina hominū Tyrānide gaudet:
vt in qua nullis maiora: q̄ sceleratis sunt prēmia) bonos etiā ciues hoc malū

Lucianice respondens

inuoluit: dū vel timēt fortunīs suis: vel rectū iudicāt seruire tēpori. In hoc itaq; rerum statu leges nō extinctæ sed oppressæ modo, cautim & circūspiciēter agūt: intelligunt hoc hulus citra summā ciuitatis perniciē exasperari nō posse: vnius capitis dispēdio cōmode sanari posse. Quare docto cuiuspiā medico prāmīū ostēdunt: digito demonstrant qđ mēbrū secari velint: quibus abstinēri. Caput indicatū ille: tu dextram secuisti. Illæ Tyrannum: tu Tyrāni satellitem occidisti. Quo prāmio dign⁹? Nempe eo quo qui morbo inscite exagitato/ totū hominē in extremū vitæ discrimen adducat: quo qui hominē legibus vetātib⁹ occidat. Neq; ego nūc te cedis reum ago: aget alius fortassis: cuiuscūq; lubitū erit: verum illud modo consiliū fuit: ostendere tibi qđ insignitæ sit impudētiæ in ea causa: tā eximiā tibi vōdicare laudē: tam egregiā poscere prāmia: i qua nequeas obtinere: si modo recti exactius ac seuerius agat: vt graueis poenas effugias. I nūc & curiosum me voca: qui tam candide tāq; ciuilit̃er tecū agam: vt quum te possim in graue discrimē vocare: sat habeā legis & reip. causam defendere: ne circūfuenta prēmīū dare cogatur ei qui nihil boni sit promeritus. Id qđ nō iudicibus modo (quib⁹ isthuc iam dudū liquere puto) verum tibi etiam ipsi cupio persuadere: & facturum me confido: si modo tātis sper animū possis attendere. Vin igitur: vt quēadmodū tu faciebas: itidem & nos summatim totā causam ob oculos reuocemus: dispiciamusq; qđ multa tuo in facto desyderentur ad id: vt legi satisfeceris: & q̃tum tu sis hallucinat⁹: quā multa dicerēs etiā superesse. Tria quādam requirit lex: & ita requirit vt si qđlibet horum desit: aut poenā te, aut certe nihil gratiæ debere se credat. Quorum ego non vnum aliquod: sed vnūquodq; deesse docebo. Quod si facio: vtrum a quo animo cedes prēmio: an impudenter petere persistes? Ergo rem accipe. Nisi tria hæc tibi cōstiterint: non est quod Tyrānicidæ prāmīū petas. Animus: via: & effectus. Animus duo quādam complectitur: vel quid speraris: vel quid proposueris. Nam si Tyrannum per imprudētiā occidisses: si præter propositum: non magis profecto prāmīum tibi debeat: qđ si quis Tyrāno amicissimus idem fecisset. nam idem potuit accidere. Tu porro quid propositi in arcem attuleris, ipse videris: ita demū legi persuasum erit: te voluisse occidere Tyrannum: si occideris. Non occidisti: atq; id etiam quum tibi in manu fuerit (vt ais) si libuisset interficere. Lex negat sua referre: vtrum Tyrannicidii propositum in arcem non attuleris: an allatum repente mutaris. Iam quid speraris excutiamus. Qđ isthuc leges non ita valde curiose pensculantur: sed tamen in tam absoluto facinore partes omnis cōstare oportet. Quid em̃ si Tyrannum interfecisses: quo Tyrānidem ipse occupares: vtrum prāmīū

Declama. Erasmica. Fo. LXXX.

sperares! an supplicium metueres! Quid si quo priuatum animi tui dolorã
vlicisceris, Tyrannum occidisses: atq; id esset palam: num præmiũ aude-
res poscere! Quid: si Latrones Tyrannum forte fortuna obuium obruticas-
sent: num ad hunc honorem aspirarent! Quid si quis Tyrãno priuatim in-
sensus, magna te pecunia conduxisset, quo ei Tyranno venenũ darẽs dedis-
sesq;: num quæso Tyrannicidæ præmiũ postulares! Ego hic tecum non ago
coniecturis: nihil dico in vitam tuam: quæ quidẽ obscurior est: q̃ vt tu alio-
qui tam gloriosus quicq̃ de ea ausus fueris dicere: illud vnum affirmare nõ
dubitem: qui Tyrãnum quum tuto licuerit, non occidit: plane noluit occi-
dere. Qui eum occiderit: cuius mors extremũ exitium reipu. videretur ab-
latura, potius q̃ vllam cõmoditatẽ: is aut priuatim dolorẽ vlicisci voluit: nõ
libertatem publicã vindicare: aut emolumentũ suum sequutus est reip. pe-
riculo: nõ suo periculo reip. studuit prodesse. Postremo/ non potest nisi glo-
riæ ieiunio adductus videri: qui tam insolẽter se iactat. Nõ potest nõ videri
lucrum sequutus: qui tã improbe præmiũ flagitat. An nõ vides igit quã-
topere hac parte a tota legis mente dissentias! quem illa tuæ vitæ periculo
sua causa voluit occidere: eum tu non solum volens præteristi: verũetiam
periculose in remp. irritasti: quem sua causa noluit occidi, cũ tu maximo no-
stro periculo tui compendii, aut animi fortasse gratia iugulasti. Sed finge te
animũ Tyrãnicidæ dignũ ad facinus attulisse: lucri perinde vt vitę cõtẽptor
rem: magni tamen refert, qua ratione Tyrannidẽ tollere aggrediaris. Iam
enim omnia tibi ex animi tui libidine largior: quẽ tamẽ nemo alius tibi cõ-
cessurus est. Te in filio iugulasse patrem: in nõ Tyrãno Tyrãnum. Largior
isthuc Delium aliquẽ tibi prædixisse: vt certũ præscire potueris: qđ ipse etiã
vix diuinare Delius potuerit. Licuisse tibi patrẽ occidere: si libuisset: verũ
hoc poenã gen⁹ tibi magis placuisse. Sustuleris sane Tyrãnidem: idq; noua
quadã & inusitata ratiõe. Vides q̃ multa tibi dono. Tamẽ obsistam tibi nec
sinã ferre præmium: p̃pterea q̃ ea via sustuleris: quẽ legi nõ probat: quẽ nõ
expediat moribus ciuitaris: quẽ nõ sit forti viro digna. Age quid si Tyrãni
filium infantẽ in cunis iugulasses: & rursus adfuisset Delius ille: per quem
certũ præscire posses fore: vt necato puero, pater sibi mortẽ accerferet: atq;
id euenisset, vtrum te tanq̃ Tyrãnicidã suspiceret resp. an potius tanq̃ im-
manem & ferum hominẽ execraretur: qui in eã sæuieris etatẽ: cui etiã ab
hoste armato parcitur: quẽ leonibus etiã miseranda videatur! Quid ergo:
Vtetur tuo maleficio resp. cæterũ exẽplũ haud quãq̃ pbabit. Quid si Ty-
rãni vxorem, quã ille misere deamaret, per vim constuprasset: atq; ille eius
impatiens contumeliã fugerit e vita: vtrũ Tyrãnicidũ laudẽ flagitabis: an

Lucianicę respondens.

raptus & adulterii supplicium potius formidabis? Res obscura nō est. Con-
ferā tuo facto propiora. Quid si Tyrāni medicus quum esses: veneno egro-
cāti dato, illum sustulisses: vtrum vt veneficum oderit te resp. an vt virum
fortē admirabitur? Tyrānū sublatū gaudebit: facti rationē modiq; detesta-
bitur. Quid si quum te Tyrannus familiariter vteretur, tu i conuiuio prę-
textu necessitudinis venenum porrigeres. Deniq; si per magicas imagines
ac maleficas quasdam deuotiones Tyrāno vitā ademisses: vtrum a lege prę-
mium an poenā expectares? Atqui Tyrannidē vtrūq; sustulisti. Euētu gau-
det lex. Verum exemplū tam pnciosum i rēp. non recipit: vt consueſcāt ci-
ues scelus vlsci ſcelere: patrem i filio iugulare. Vides quātum momēti sit
in modo viāq; vt factum tuum approbetur? Qd lex pmittit vt fiat: non sta-
tīm pmittit: vt id viā qualibet efficias. Adulterum ferro occidere licet: ve-
neno aut icantamētis non licet. Quir ita? Quia pestilēs exemplum omnino
tractare venena. Nec id vlla causa q̄tumuis honesta, finit i ciuitatē irrepere
Quid qd ne hostē qdē veneno: aut malis artibus iterficere fas est? Nā nuf-
q̄ non i probat maleficia lex: & veneno ticta tela etiam i bellis iterdicta sunt.
Q; si modus facti superatur i his: i qbus nullum petitur prēmīū: quāto ma-
gis id fiet: i his i quibus summum petitur? Lex triumphum statuit: ei q cer-
eum hostium numerū fuderit. Fuderit aliquis non acie: sed aquis & pabulo
veneno tinctis. Vtrū ciues hunc equis oculis spectare poterunt triumphā-
tē: an potius sicuti veneficum oderint: auersabuntur: execrabuntur? Quid
qd priuatis etiam i rebus viā modusq; perpēditur: quo magis idem oportē
bit, tū i publico, tum i splēdidissimo facinore: vt a quo conueniat omnē ſce-
leris suspiciōē abesse? Age illud tecū reputa: si medico mercedē pactus es-
ses: quo te morbo leuaret: atq; ille nō pharmacis sed maleficiis & icantamē-
tis morbum exemisset: vtrū prēmīum dabis: an magis hoīem i ius trahes?
iurię malis artibus datę reum ages? Clamabit ille morbo te leuati: qua viā
quid isthuc tua refert? Hoc tātum spectabas: vt morbo liber esses: ei rei mer-
ces est promissa. Ingratum te vocabit: q nisi sua opera ne esses qdē/ q prę-
mium negare posses. Tu protinus respōdebis, opinor, medico te prēmīum
esse pollicitum non mago, neq; deberi quicq; nisi rē malam ei, q beneficium
male dederit. Q; ne dedisse qdē videtur, q malum malo tollit. Id enī muta-
re est i commodum: non amouere. Dices enī aīo nocitum: dum corpori sub-
uenitur. Atq; istam litē vinctes: etiam i iniquo iudice. Atqui eadē/ aut melior
etiam & vincibilior est tecum causa legi, q quę tibi futura fuerat cum medi-
co. Nam ibi de priuata mercedula disceptaretur: hic de publico honore. Ibi
falsus est vnus: hic legi fraus fracta: per quam cautum oportuit ne quisq; ci-

Declama. Erasmica. F. LXXXI.

uium circūueniatur. Ibi salus data: certa quidē et efficaci, sed suspecta et im-
probata via: hic nefario scelere (quur em̄ nō sic appellat homicidiū: quod ī
ciuē cōtra legē admissū sit?) nō libertas restituta: sed in extremū discrimē
adducta Reip. quandoqdem tuū factū pinde habet: ac si medicus q̄spiam ad
curā mercede cōductus, venentū p̄ remedio ministret: qđ tamē a grotantī
(ita vt nō raro consueuit accidere) p̄ occasionē morbi adimat. Qui reua-
luit suis satis acceptū feret q̄ viuat: tibi mortē tamen si vitarit/ imputabit.
Neḡ sua referre putabit: vtrū impitīa/ an p̄peram ac studiose p̄ pharmaco
venentū porrexeris: p̄pterea q̄ tui fuerat officii/ aut nō suscipere negotium
aut fidē simul et artē et industriā ac diligentīā, et q̄cqd a p̄bato artifice so-
let requiri, ad curā adferre. Sed age finimus adhuc possidere te qđ dudū su-
mus largiti: vt plane ista via tyrannū occideris citra vllū Reip. discrimen.
Lex nō approbabit facinus tuū: nisi non tantū a crimine, verū etiā ab omni
criminis specie p̄cul abfuerit: ne videlicet ea q̄ ī hoc potissimū adhibita est
in ciuitatē, vt maleficiū omne secludat: incolumitatē suā quā conueniebat
aut deo cui piā/ aut certe diis simillimo hoī acceptā referri/ sceleri debere di-
catur. Nō approbabit inquit: nisi tyrannū ip̄m quē noīatim indicauit ipsa/
qua q̄ p̄mittit via sustuleris: ne p̄ primā istā piculosum exēplū in Remp. irre-
pat. Postremo nisi ferro, nō clanculariis ac maleficis artibus: nisi virtute: ni-
si manu: nisi vitā tuā manifesto cōtēptu tyrannū trucidaris. Neḡ em̄ huc
tantū spectat lex: vt tyrānus in praesens submoueat: verū illud multo ma-
gis respicit: vt oēs mortales intelligāt/ in ea ciuitate viros esse fortes: q̄ non
vereant vitā suā dispendio patriā cōmodis cōsulare: ac p̄clari exemplo fa-
cinoris/ omnes etiā in posterū ab affectatione tyrannidis deterreantur: cū
videant in ea ciuitate nullum esse tyrānis satis tutū praesidiū: quādoquidē
illud nemo nescit: q̄ vitā suā sit contēptor/ eum esse alienā vitā dominū.
Nam quod omnino satellitū: quā excubia: qui parietes: quā arx: quā ar-
ma aduersus huiusmodi animū tyranni caput defendant: qui patriā liber-
tatem sua vita bene credat em̄? Postremo autem: vt maxime tibi cōstet ani-
mus: vt constet via: id quod est totius negotii caput non effecisti. Tantum
enim abes/ vt tyrannū occideris: vt quantū in te fuit/ tyrannidē maiore in
modū auxeris, interfecto tyranni filio. Quid aut̄ refert: malitia/ an stultitia
Remp. in discrimen adduxeris? Nam illo quod vulgo dicunt nihil verius.
Intempestiuā beneuolentiā nihil a simultate differre. Tantū abest vt occide-
ris tyrannū: vt ne suspicari quidē potueris id euenturū: vt ipse semet occi-
deret. Sed iuuenē occidisti patre insolentiorē: qđ tū postea/ si patri et huius
scelera lex imputat/ Magnū pinde tyrāni satellitē: nō tyrannū occidisti. Sed

Lucianicę respondens

paratū tyrannidis hęredem occidisti: in tyrannidē succedit, q̄ prior, q̄ potior est in occupando. Verū esto sane, certū hęredem sustuleris: igitur quī tyrannus erat futurus interemisti. Atqui quod futurū est: id nondum est. Porro lex eum q̄ iam tyrannus sit tolli iubet: nō quē aliquādo futurū diuines. An qui statuā ex pacto debeat / et rudem truncū pręstiterit: fidem persoluisse videat? Nō arbitrabor. Vbi nunc igitur sunt illa tam multa: quę tibi ad pręmiū postulandū supererant? Vides q̄ ne vnū q̄dem omnī tibi constet: quorū nihil oportebat deesse. Volui inquis, id demū voluisse te lex credit: quod effeceris. Postea e re nata propositū est cōmutatū. Hoc igitur pręmiū tibi debetur: qđ ei qui in Olympiis medio e cursu relicta meta / ad carceres reflectit habenas. At periclitatus es. Proinde id laudis auferes: qđ is qui sudauit in Olympiis / nec vicit. Sed occidisti deniq;: verū eum quem neq; lex p̄mittebat arbitrio tuo: neq; ex vsu publico fuerat, occidi. At bene vertit ciuitati qđ fecisti. Numini igitur gratia debet / tali: qualem Palladē Atticis fuisse ferūt: de qua puerbiū extat: q̄ Atheniensium male consulta / in bonū exitū vertere consuevit. Nō tu leges seruasti, sed sustulisti: nō libertatē restituiisti, sed numē aliquod huic vrbi pp̄itium: quod euentū tuę temeritati debitū sua cōmoditate a nobis auertit: qđ tuā stultitiā nobis vertit in occasionē restituendę libertatis. Nō ego ingrātū erga te populū cōstituo: imo tu populū ingrātū in deos reddere laboras: quē quī semel in periculum vocaris: ne p̄ simplici tyrānide duplicatā pateret: nūc rursū in discrimen trahere conaris: ne ab iratis sup̄is in pristinā seruitutē, aut grauius aliquod infortunū retrudat. Quid tu te fucis et phaleratis dictis in alienū meritū insinuas? Quid tibi in eo negotio laudē vniuersam vēdicas: ex quo pręter poenā temeritatis, nihil ad te redire merito possit? Si Reip, si iudicibus / pbare potes aīm tuū tyrannicida dignū: q̄ nullū piculum vitę Reip, causa recularit: si facinus nō scelere / non p̄nicioso exemplo, sed legitima via pegisti: si fortuna tuis egregiis conatibus bene expetitū dedit euentum, aude tyrannicidā te vocare: aude pulcherrimū ac pene diuinū mun⁹ a Rep, poscere: aude nobis seruatas leges: restitutā ciuitatem: aude templarar / focos / fortunas omnis / tutos pueros / inuiolatas virgines / polluta matrimonia, deniq; hoc ip̄m q̄ hic lege et apud iudices agimus / exprobrare: aude mihi minari, q̄ obstiterim: aude ciuitatē ingratitudinis insimulare: nisi laudem p̄meritā p̄soluerit: aude iudices / vel iniquos / vel corruptos clāmitare: nisi suis sententiis pręmiū tibi decreuerint. Cōtra si suspectū quid volueris: si piculosum: si cōtra leges: si cū scelere coniūctū quod feceris: sit pudor / ac desine tandem improbe pręmiū flagitare: qđ nulla ratione p̄me-

Declama. Erasmica. F. LXXXII.

rueris: poenā, si sapiis, incipe deprecari, Isthuc fortassis ab æquitate iudicū,
a ciuitate deorū munere lēta, queas impetrare. Neq̃ em̃ putes vnū me te a
præmio deterrere. Imaginare isthac in cā piter et leges et Remp. et deos tū
bī aduersari. Pura leges his tecū verbis agere. Si nos vere restitutas videri
vis, sine nostrā authoritatē primū in hac tua cā valere. Lōge plus laudis ex
hoc iudicio referes, si nobis cesseris: si parueris: si tuā cupiditatē nro submi
seris arbitrio: si primū exēplū in te ciuibus edideris, reuixisse nos: si mōstra
ris ciuitati iā nō ex sceleratorū libidine, sed ex nro p̃scripto cuiq̃ viuendū
eē. Atq̃ altera ex pte Remp. hac tecū ofone vti puta. Si ciuē bonū mihi præ
stare studes, noli hanc stultitiā notā mihi inurere: vt in posterū re cognita
dicar ebrietate quadā gaudiorū ei præmiū decreuisse, cui poena magis de
beret: noli mihi deos, quos vix deniq̃ tā diutinis votis, tot lacris, tot p̃cib⁹,
tot meis malis placui/ cōmoui/ p̃pitios reddidi: denuo p̃ ingratitudinē ira
tos atq̃ infensos reddere. Sine vt mihi p te liceat/ saltē illorū beneficio frui.
Qz si te neq̃ leges/ neq̃ Resp. cōmouet, certe deorū ofonē vereri debes: quos
ita tecū agere putato. Quid tu te ī nre laudis possessionē ingeris! Quid ho
nori nro inuides! Quur nō sinis nos in hanc ciuitatē p̃petuo benignos esse!
Quur tuipe tā ingratus existis! Ciuitas hac semel mihi restitutā libertatē
debet: tu bis debes/ cōmoditati nra: et q̃ Remp. seruauimus: cuius tu ps es
et q̃ cōmoditate nra tuā piculosam stultitiā vel scelus potius in maximā fe
licitatē verterim⁹. Etem̃ nisi nos dextri/ p̃pitiiq̃ adfuissemus, qd aliud tu q̃
p̃cerasset p te Resp! Qz si plane cōtendis: vt p̃miū aliqd̃ feras: abūde magnū
p̃miū a nobis p̃solutū est: q̃ p nos res a te male instituta bene verterit. A le
gib⁹ merito maior relata grā: si nra p̃speritatis respectu/ temeritatis simul
et sceleris veniā cōdonarint. A ciuitate satis amplā laudē feres: si ea patiat̃
vt in restitutā libertatis historia tuū quoq̃ nomē admisceat. Hac laudis p
te cōtent⁹ define nobis debitū velle p̃ripe: ciuitati munus nrm eripe: legib⁹
authoritatē adimere. Sed finē facio/ nimirū extillata iā aqua. Qd̃ supest nūc
vra ptes sunt iudices statuere: vtrū secundū leges, secundū deos, scdm̃ Rēp.
sniam dicere: an secundū hūc gl̃iosum ostētatorē p̃nūtiare velitis. Vtrū hāc
vrbis felicitatē huius temeritati, huius scelerī acceptā ferre malitis: sapi⁹
exprobrādā: et breui fortassis a supis iratis (id qd̃ abominor) auferendā: an
in deos qbus sine cōtrouersia tota debet referre: eorundē pietate seruandā/
agendā/ beneq̃ fortunādā. Vtrū magis ex vsu sit: vt primo hoc iudicio sta
tim leges circūuentæ dicant: an vt appareat/ legū restitutarū seueritatē/ et
iudicū sapientiam aduersus vnus inquā postulationem valuisse.

Finis declamationis Erasmicæ,

Luciani Libellus

LVCIANI LIBELLVS DE IIS QVI MERCEDE CON-
DVCTI IN DIVITVM FAMILIIS VVVNT:
ERASMO INTERPRETE.

NT quid tibi primū/amicē: aut quid postremū (quēad-
modum vulgo dici consuevit) recēseam : ex his quā-
tum facere tū pati cogitur: qui mercedis gratia sese
in alienas domos, conuictūq; tradunt alienū: quicq; in
locupletū istorū amicitia accēsentur: si modo eiusmodi
illorum seruitutem, cōuenit amicitiam appellare.
Noui enī permulta atq; adeo plerāq; omnia quā illis
ibi soleant accidere: non per louē q; ipse ea experimēto cognorim (neq; enī
mihi vnq; experiundi incidit necessitas, ac ne quādo incidat dii prohibeāt)
sed q; complures, qui in hoc vitā genus inciderāt, apud me soliti sint com-
memorare: partim qui in ipsis etiā dū malis constituti, quā & quāta ferrēt
deplorabant: partim qui tanq; e carcere quodā profugi, nō absq; voluptate
recordabantur cōmemorabātq; ea quā fuerāt perpeSSI. Imo iuuabat reuo-
care ob oculos, quas erumnas effugissent. Atq; hi quidē digniores mihi visi
sunt: quibus fides haberetur: vt qui eius sacri ritus (vt ita dixerim) omnis
omniāq; mysteria pdidicissent, cūctaq; ab initio ad finē vsq; perspexissent.
Hos igitur haud quāq; indiligēter nec oscitanter audire soleo: veluti nau-
fragium quoddā, ac prēter spem obiectā salutē enarrātes. Cuiusmodi sunt
isti qui in templis deraSo capite, complures simul obambulantes, immanes
yndas, procellas, sublatos in coelū fluctus / iactus / malos fractos / gubernacu-
la reuulsa narrant. In primis autē geminos Castorē & Pollucem apparētes
(Nā hi peculiariter ad hāc tragoediā prinēt) aut aliū deū quēpiam repēte
(quēadmodū in fabulis fieri cōsuevit) exortū: summisq; antēnis insidentē,
aut iuxta clauū adsiscentē, qui nauim ad littus aliquod molle dirigeret: ad
qd appellens futurū esset, vt & ipsa paulatim ac lente solueretur, & ipsi tu-
to in solum descēderēt: idq; ope fauoreq; diuino. Atq; isti igitur, p multa id
genus ad p sētē commoditatē, exaggerantes cōmemorant: quo videlicet a
pluribus stipē accipiant: si non calamitosi modo: verū etiā diis chari esse vi-
deantur. Porro ii dū eas quas in tectis tulerūt tēpestates referrēt, atq; ima-
nes illas yndas, quā etiā decumanos fluctus, si fas est dicere: & quēadmodū
primū a littore soluerint mari tranquillo: quātūq; molestiarū perpetua na-
uigatione sint perpeSSI: dū sitiūt, dū nausēāt, dū salo pfunditur. Deniq; quē
admodū infelici nauigio in cautē quāpiā sub yndis latētē, aut in scopulū ali-
quē pruptū, & asperū illiso / fractoq; miseri agre enatarint, nudi, cūctarūq;

De merce. condu. §. LXXXIII.

rerū inopes. Hæc inquā quī referrent, mihi quidē vīsi sunt p̄ multa præ pu
dore subtricare / volentesq; ac scientes obliuisci. At ego etiā illa / p̄terea autē
et alia nōnulla ex illorū narrationibus cōiectās / dephēdi q̄cqd̄ ētinariū cū
eiūsmodi cōuictibus cōiūctū est. Quæ q̄dem oīa haud grauabor optime Ti
mocles tibi p̄censere. Iā pridē em̄ mihi videor aīaduertisse / te de capeſſenda
hac vitæ ratione cogitare. Nā olim quū his de rebus sermo incidisset, mox
ex his q; p̄ntes erant q̄spīā mercenariū hoc vitæ genus laudare cœpit: fortu
natissimos eos affirmās, q̄bus cōtigisset horū familiaritate q; apud Roma
nos essent optimates, tū cōiuiis adesse opiparis: idq; immunes: p̄terea splē
didis in ædibus diuersari: tū p̄grinari omnigena cū cōmoditate / volupta
teq; alba interim in rheda, si forte libeat, resupinatos. Insup ob hanc amicit
riā / obq; cōmoditates q̄bus afficiūtur, etiā mercedē cape. id vero nō medio
cre videri. Istis em̄ haud dubie citra sementē / ac culturā, qd̄ aīūt, cūcta pue
nire. Hæc igit atq; id genus alia quū audires, aīaduerti quēadmodū ad ea
inhiaueris / q̄q; auide ad escā os aptum porrexeris: p̄inde neqd̄ mihi certe
in posterū possis imputare / neq; expostulare queas: q; quū te cōspiceremus
tantū vna cū esca deglutientē hamū, nō reuocauerimus: neq; priusq; i gut
tur demergeret / reuulserimus: neq; p̄monuerimus. Verū posteaq; cessasse
mus: donec eo iā adacto atq; infixo trahi iam ac vi duci cōspiceremus: tum
quū nihil opis afferri possit / frustra adesse nos atq; illachrymari. Hæc iquā
nequādo possis dicere: quæ si dicant, merito p̄fecto dicant: neq; a nobis re
felli possent / quo minus peccasse videremur: vt q; prius ista nō indicassem?
audi nūc ordine oīa. Ac rete quidē ip̄m cuiusmodi sit / q̄q; nullū habeat exitū
nō intus mediis in sinibus inuolutus / sed foris tuto atq; p̄ otīū ante cōtem
plator: vnci æris aculeū: reflexam hamī aciem: ac tridentis cuspides manu
tentās / malaq; admotas experies. Q; nisi vehementer acuta, nisi sic illigātia
vt effugiēdi nulla sit facultas, nisi dira vulnera factura videant: acriter tra
hentia: et inexplicabiliter retinentia: nos qdē inter formidolosos, atq; ob id
etiā paupes / famelicosq; ascribito: ip̄e vero sumpta fiduria / venatū istū, si vi
detur, aggreditor / Lari in morē totā escā hiatu deglutiens. Atq; in vniuer
sum quidē forsitā tua cā oīs hic sermo diceſ. Q; q̄ nō solū de vobis philoso
phis / aut his q̄cunq; vitæ institutū sibi delegerūt cū virtutis studio cōiun
ctius: verū etiā de grāmaticis / rhetoricis / musicis / breuiter de oībus: q; in do
ctrinæ p̄fessione versari / quēstūq; facere p̄posuerūt. Caterū / quū oīa sint in
ter istos coīa: eadēq; p̄fusus accidāt oībus: palā est: phōrū cōditionē nō esse a
religis eximiā. Imo hoc illis turpi⁹ ista cōtingere: quū sint cū aliis coīa: si ū q;
cōducūt nō aliis p̄miis eos q̄ reliquos dignos iudicēt: nihiloq; magis q̄ cete

Luciani Libellus

ros in honore habeāt. Sed q̄qd erit, qđ narrationis series aperiet: ei⁹ culpā potissimū i ipsos cōferre par ē, q̄ eiusmodi faciūt: deinde in eos, q̄ talia sustinent. Ego vero culpari nō debeo: nisi forte veritas et libertas in cōmemorādo reprehensionē mereat. Ac reliquū quidē hoīm vulgus, puta palēstricos quospiā, aut adulatores imperitos/sordidosq; animo/ac suopte ingenio humiles et abiectos homines ne opapretiū quidē fuerit ab eiusmodi conuictu dehortari: quippe nequaquā obtemperaturos: neq; rursum equū sit illis vitio vertere: q̄ nō relinquat suos cōductores: etiā plurimis ab illis contumeliis affecti. Sunt em̄ ad eam vitā rationē accōmodati/factiq; neq; ea videlicet indigni. Præterea ne habeāt quidē aliud quippiā: ad qđ sese conuertant: et in quo sese exerceant: adeo: vt siqs eam vitā illis adimat, ignaui ilico/confusiq; inopes/desidiosi/atq; inutiles reddant. Quāobrem/nec ipsi rem aliquā indignā pariant/nec illi contumeliose facere videant: si (qđ aiunt) in matellam imminxerint. Etem̄ ad eas ipsas cōtumelias iam inde initio preparati, cōferūt sese in familiam. Atq; hæc sola illis ars suppetit/ferre/et ppeti q̄qd acciderit. Caterū eruditorū noīe, de qbus institueram loqui, merito indignandū/enitendūq;: vt q̄maxime fieri potest, eos inde reuocatos/in libertatem vindicemus. Videor autē recte facturus: si qbus de causis se qđā ad hoc vitā genus cōferūt, eas causas excussero, partiq; idoneas/atq; efficaces esse demonstrauro. Sigdem eo pacto oīs illis præcipiet excusatio: summusq; ille titulus: quo suā spontaneā seruitutē solent obtexere. Iam igit pleriq; paupertatē et rerū necessariarū inopiā pponūt: atq; eam vmbra satis idoneam existimāt: qua suū factū pratexant: q̄ vltro ad eam vitā accesserint. Ac sibi sufficere credunt: quum aiunt se quiddā ignoscendū facere: qui id quod est in vita molestissimū, nempe paupertatem, studeant effugere. Postea in p̄mptu Theognis: atq; illud plurimum in ore:

Nam quemcunq; virum paupertas enecat.

Et siquæ alia terricula abiectissimū q̄ poetæ de paup̄tate pdiderunt. Egdē si viderē ex hmōi cōuictu paup̄tatis effugiū aliqd vere cōtingere, nō admodū anxie cū eis de vehemēter amplectenda libertate disceptarē. At posteaq; eiusmodi quādā accipiūt: cuiusmodi sunt agrotatiū alimēta (quēadmodū egregius ille dixit orator) q̄ queāt effugere: quo min⁹ in hoc ip̄m parū recte sibi cōsuluisse videant: nimirū sp̄ illis manēte eodē vitā illi⁹ argumēto? Semp̄ em̄ manet paup̄tas: sp̄ accipiēdi necessitas: nihil qđ seponat, nihil sup̄ est qđ reseruet. Verū q̄qd datū fuerit: vt det: vt vniuersum etiā capiat: pr̄sus oē infumit: ita tamē: vt ne id qđem in vsus sufficiat. Rectius autē futurū fuerat: si nequaquā cās eiusmodi cōmiserent: quæ paup̄tatē seruāt: aluntq;:

De merce. condu. F. LXXXIII.

atq; eatenus duntaxat opitulant: verū quæ illā tandē aliquādo tollant. Ac forsītā tibi hoc volebas Theogni quī diceret/ cā in altū mare ac prærupis de scopulis præcipitē dari oportere: Q; siq; semp paup: semp egens: quī sp mercede cōductus mereat hoc ipso sese arbitret aufugisse paupertatem: nō vīdeo q fieri possit: quo minus hic ipse sese fallere videat. Rursū alii negant sese paupertatē formidaturos: si mō reliquorū hoīm in morē possint suo labore suaq; industria victū suppeditare. At nūc sibi fractas esse corpis vires: seu senio: seu morbis: eoq; ad eā vitā mercenariā facilem videlicet atq; com modā cōfugere. Age igit, inspiciamus num vera prædicet: et num ea quæ danē ex facili illis suppetāt: nō multo neq; adeo maiore labore cōstet: q vulgo suus victus. Nā id quidē etiā votis expetendū: vt citra laborē, citra sudorem, nullo negotio paratū argērum accipias. Verū q hæc absint a vero: istud pfecto vt dignū est, ne dici qdem satis potest: tātū laborū: tantū sudorū in eiusmodi cōuictibus exhauriēdū: vt hic ne valetudo quidem ad id par sit: qppe quī quotīdie sexcenta nō desint negotia: quæ corpus cōficiāt: atq; extremā vsq; defectionē delassent. Verū hæc suo loco dicemus: quī ē reliquas illorū incōmoditates cōmemorabimus. In præsentia sat erat leuiter ostendere: quī se aiūt hac de causa in seruitutē addicere sese: ne istos quī dem vero dicere. Superest iam vt eam cām referamus: quæ qdem vt est verissīma, ita ab illis minime pfectur. Nēpe ipsos voluptatis gfa et amplis illis spebus incitatos/ vltro inuadere familias diuitū: auri/ argentiq; vim et copiam admiratos: præterea q felices sibi videant ob cōiuiua/ reliquasq; eius vitæ delitias: sperantes futurū: vt mox, nemine vitante, affatim aurum bibant. Hæc nimirū sunt quæ illos adducūt: atq; ex liberis seruos constituit. Non rerū necessariarū vsus, quē prætexebāt: sed rerū nō necessariarū cupiditas: atq; ingentiū illarū. et ampliarū opū admiratio. Enimvero quēadmodū mīseros istos atq; infelices amantes/ callidi qdā et veteratores amasi receptāt et fastidienter ducunt/ lactantq; videlicet quo iugiter amātes/ ambiāt ipsos atq; inseruiant. Ceterū ex amoris fructu, ne summo quidē osculo impetiūt. Intelligunt em̄ copia facta dissoluendū amorē. Id igitur ne fiat/ præcauent: diligenterq; sui copiam subtrahunt. Alioqui spe semp retinēt amantē: metuētes/ ne despacio minuat cupiditatis ardorē: amātēq; ab se alienet. Proinde sēp arridēt. pollicentq; sp facturi sunt: sempq; gratificaturi: spq; ingentiū sumptuū rationē habituri: donec imprudentes ambo senuerint/ atq; vtriq; iam pterierit ætas: huic ad amandū: illi ad dandū. Atq; ita omni vita nihil illis peractum est vltra spem merā. Atquī voluptatis cupiditate nihil non ferre: id quidem forsitan non vsq; adeo vitio vertendum: quin magis vena

Luciani Libellus

danda: si quis voluptate capiatur, & hac vndeque consecretur, quo possit ea potiri: quod turpe forsitan ac seruile: si quis ea gratia semet in ius tradat alienum: propterea quod voluptas quae ex libertate percipitur: multo suauior est quam ea quam ille libertatis iactura sectatur. Attamen hoc quoque aliquo pacto ignoscendum illis sit: si modo consequantur. Verum enimvero ob solam voluptatis spem, multas perferre molestias, equidem & deridiculum arbitror, & stultum: maxime quum videant labores certos esse, manifestos, & inevitabiles: porro illud quod speratur, quod quidem nihil aliud tandem est quam voluptas, ne tam longo quidem tempore contrigisse. Preterea autem, nec verisimile videri: ut contingat aliquando: si quis modo recte reputet via. At Vlyssis socii / dulci quadam gustata loto reliqua negligebant: ac presenti voluptate delinuti honesta contemnebant: ut non prius cum ratione pugnarit in illis honestatis obliuio: nimis animo voluptatis illius sensu occupato. Verum si quis famelicus alii cuiuspiam loto sese ingurgitari neque quicquam inde impietati, assistat, idque solam ob spem: credat fore, ut & ipsi aliquando degustanda lotum porrigat: assistat inquam ad hunc modum, recti atque honesti oblitus: dii boni quam hoc ridiculum, planeque verberibus quibusdam Homericis dignum. Ergo quae istos ad diuitum conuiuium adducit: & quibus impulsu sese illis dedit, ad quodcumque lubitum fuerit utredos: haec sunt, aut his ferme si millima. Nisi si quis & illos commemorandos esse iudicat: quos haec una res ad id commouet: quod gloriosum arbitratur, cum illustribus atque opulentis viris habere consuetudinem. Sunt enim qui hoc quoque perclarum ac magnificum supra plebem esse existiment. Nam ego quidem, quod ad me proprie attinet, recularim vel cum Persarum rege conuiuere duntaxat, conuiuiorumque videri, si nullus ex eo conuiuium fructus ad me redeat. Quum itaque causa eius vitae suscipienda sit illis habeat: age iam consideremus apud nosmetipsos: primum cuiusmodi sint illis perferenda priusquam admittantur: priusquam obtineant. Deinde cuiusmodi in ipsa iam vita constituti patiantur. Postremo quae tandem catastrophe, quis fabulae exitus illis contingat. Neque enim illud dicere possunt: haec tamen si molesta sunt, tamen assuesci facile: neque ad id multo opus esse labore: sat esse si velis modo: postea reliqua omnia factu fore facilia. Immo necesse est ut primum diu sursum ac deorsum curfites: mane excitatus assidue pro foribus obuerferis, ut perdures: quum protruderis: quum excluderis: quum improbus interdum atque importunus videris: cum ianitori male Syriassanti, ac nomenclatori Libyco subiceris: quum nominis tui memoriam mercede redimere cogeris. Quin etiam vestitus tibi est apparandus: supra tuae rei facultatem, pro dignitate eius cuius conuiuium ambis: deligendus color, quo ille potissimum gaudeat: ut ne discrepes, neue oculos illius offendas. Postremo uti gnauiter affecte-

Demerce, cōdu. §. LXXXV.

re necesse est: vel antecedas potius, a famulis protrusus: ac veluti pompam quandā expleas. At ille interim compluris iā dies ne aspicit quidē te. Q, si qñ res tibi felicissime verterit, si te respexerit, si accersuerit, dixeritq; quicquid illud fuerit, qđ illi forte in buccā venerit: tū deniq; tū plurim⁹ sudor, tū multa oculorū caligo, tū intēpestiua trepidatio, tū sane eorū qui adsunt, hesitantiā tuā ac perplexitatē ridentiū. Qua quidē nō raro accidit: vt quū oportuerit respōdere: quis fuerit rex Achiuorū: mille naues illis fuisse respōdeas. Atq; id si qui sunt modesti pudorē vocāt: imodestī timiditatē nomināt: improbi inscitiā. Ita fit, vt tu primā hanc diuitis comitatē tibi periculosissimā expertus, ita discedas: vt tantā animi tui imbecillitatē ipse condemnes. Porro vbi multas iam noctes insomnes duxeris: vbi plurimos dies cruentos egeris: haud quidē Helenæ gratia per Iouē: neq; ob Priameia pergamam: verū spe quinq; obolorū: cōtigerit autē & deus quispiā tragicus q tibi sit auxilio: iam illud restat, vt exploreris excutiarisq;: num literas noris. Atq; ea quidē disceptatio non iniucūda est ipsi diuiti: quippe qui laudatur interim, ac felix esse p̄dicatur. Ceterū tibi videt, de vita ipsa, deq; omni fortuna tum certamen esse paratū: propterea q tibi venit in mentē, idq; merito futurū vt alius nemo sit admissurus, si prius ab hoc reiectus, ac repudiatus videare. Interim in varias curas distraharis oportet: p̄tim dū inuides iis q pariter ex æquo tecū examinant. Finge enī & alios esse, qui eiusdē fortune tibi sint cōpetitores: te vero tibi videri cūcta parū absolute respōdisse, metuētē interim simul & sperātē, ac misere de illius vultu pēdētē: qui si qđ parū probet eorū quę dixeris, peristi. Sin aridēs auscultat, hilarescis & spe bona fultus cōsistis. Porro cōsentaneū est esse nō paucos: qui tibi aduersentur, atq; alios in tuū locū velint inducere. Horū vnusquisq; clanculū velut ex insidiis in te iaculatur. Iā vero illud cōsydera: quale sit virū pmissa barba, cana coma, examinari: nūquid bonæ rei didicerit: & aliis qdem didicisse videri: aliis leous. Superior interim vita, & p̄s antea ætas tua curiosius disquiritur. Q, si quis aut ciuis inuidia: aut vicinus leui quapiā de causa p uocatus, te deferat, & adulterū dicat: vel p̄derastenis protinus iuxta verus illud prouerbiū: ex Iouis tabulis testis. Porro si pariter oēs bene de te p̄dicēt: suspecti, leues, ac largitiōe redēpti videbunt. Nā admodū oīa tibi cōstent oportet. Nihil prorsus sit, qđ tibi queat obfistere. Alioqui nūq; obtraheris. Age sane. Hoc quoq; contigit: ac bona quapiā fortuna cūcta tibi feliciter cesserūt: & probauit ipse doctrinā tuā: & amicorū p̄cipui, quibulq; ille huiusmodi in rebus plurimā habet fidē, nō dehortātur. Ad hęc vult etiam vxor. Non refragatur domus p̄fectus, neq; item dispēsator. Nemo tuā insu-

Luciani Libellus

mutauit vitā: dextra omnia, & omni ex parte bene promittūt sacra. Vicisti igitur o fortunate, & coronatus es Olympia. Quin Babylonē magis cepisti, aut Sardori arcē occupasti. Habebis copię cornu & gallinacē lac emulgebis: iam sane par est vt aliquādo p̄mia capias, maxima videlicet, & q̄ laboribus tātis respōdeant: ne corona tua frondea dūtaxat sit: simul vt merces haud quāq̄ cōtemnēda p̄stituat: eaq̄ cōmode ad vsum, citraq̄ negotiū persoluatur: vtq̄ reliquus itē honos tibi p̄ter ministrorū vulgus suppeditetur. Ceterū a laboribus illis / a luto / a cursitationibus / a vigiliis / in otium te recipias: vt i id qd̄ vulgo solēt optare mortales, porrectis pedibus dormias, nihilq̄ iam facias p̄ter ea sola / quorū gratia primū receptus es & in quē cōductus. Ita em̄ cōsentaneū fuerat Timocles: neq̄ ingens malū erat futurū: si q̄ subdita ceruice ferat iugū, leue nimirū, & portatu facile: quodq̄ oīm maximū, auro illitū. Atqui longe secus res habet: imo nihil horū reperiēt. Sigdē in mediis ipsis id genus cōuictibus / sexcētę res accidunt: vtro ingenuo neuti q̄ tolerāda. Quē quū audieris: ipse tecū ordine reputato: nū quisq̄ ea p̄peti queat: cui quidē cū eruditione vel minimū cōmercii fuerit. Exordiar autē si videtur a primo cōuiuio: vnde cōsentaneū est te cōsuetudinē illā cōspiciatū. Primū igitur, adest tibi quispiā: q̄ te iubeat ad conuiuīū accedere: famulus nō incomis: qui tibi prius placādus datis in manū, ne videaris inciuilis, vt minimū quinq̄ drachmis. At ille Accizans, seq̄ quū maxime cupiat, cupere dissimulās, Apage iquit. Ego ne quicq̄ abste. Addit & illa, abste, dii prohibeāt. Tandē flectitur atq̄ obtēperat, ac discedit, te late diducto risetu subsannās. Tu porro nitida sumpta veste, nitidissimeq̄ cultus, lotus accedis, sollicitus interim / ne prior aliis aduenias. Nā id inurbanū: quēadmodū postremū venite, graue. Proinde media inter vtrūq̄ obseruata opportunitate ingrederis, teq̄ sane q̄ honorifice excipiunt. Tum arrepta manu te quispiā iubet accūbere, paulo supra diuitē: iter duos ferme veteres amicos. At tu perinde atq̄ in Iouis aedes veneris, nihil non admiraris, & ad oīa quę gerunt suspēsus inhias: propterea q̄ noua tibi atq̄ inuisa sunt cūcta. Interim familia te spectat: omnesq̄ q̄ p̄sentes sunt, quid agas obseruāt. Neq̄ vero ea res curę nō est ipsi diuiti: quippe qui famulis aliquot p̄monitis negotiū dederit, vt oculis obseruēt, quēadmodū te geras in pueros aut in vxorē: num subinde, ex obliquo respectes. Ac reliqui quidē cōuiuē, simul atq̄ te vident propter imperitiā ad ea quę fiunt attonitū, ac stupefactū, deridēt clanculū, coniectātes te nūq̄ antea apud aliū quēpiā coenasse, nouūq̄ tibi esse vt mantile apponatur. Proinde sicuti verisimile est / prę hesitātia ludes oportet, ac neq̄ cū sitias, audeas potū poscere, ne vinosus videre: neq̄ variis appositis

De merce. cōdu. §. LXXXVI.

opsoniis, & in ordinē quendā extructis, scire posses, cui prius aut posterius manū admoneas. Quare ad eū qui proximus accūbit respectes necesse est: atq; eundē imitatus, cōuiuii rationē & ordinē discas. Alioqui anceps sedes, et varians, animoq; penitus perturbato, & ad omnia quæ illic gerūtur obstupescēs. Atq; iterim quidē, diuītis admiraris felicitatē propter auri vim, et eboris, tantaq; delitias. Interim tuā ipse deploras infelicitatē: qui quum nulli⁹ sis rei, tamē viuere te credas. Nonnig & illud in mētem venit: fore, vt admirandā & expectādā quādā viuas virā: quippe qui sis omnib⁹ delitiis illis fruiturus, cūctortiq; ex equo futurus particeps. Arbitraris enī te semp bacchanalia festa celebraturū. Quin & adolescētuli formosi praministrantes, ac filērio arridentes, suauius in posterū hoc vitæ genus pollicentur: vt Homericum illud nunq; desinas in ore habere.

Haud vitio verti debet si Troia pubes
Armatisq; simul Danaī, sub Marte, laborum
Pondera tanta ferant.

Ob tantam videlicet felicitatem.

Accedunt ad hæc inuitatisculæ ad bibēddū. Ac postulato perq; ingenti scypho quispiā præbībit tibi, præceptorē/ aut aliud quiddā deniq; te appellās. At tu recepto scypho quid vicissim oporteat respondere, propter eiusmodi morū imperitiem ignoras: iāq; rusticanus, & inelegans esse videris. Ceterū ea propinatio multorū veterū amicorū inuidiā in te cōcitauit: e quibus nō nullos iādudū tuus accubitus clanculū vrebat: q; modo quū adueneris, iis anteponare: q; multorū annorū seruitutē exhauserint. Protinus itaq; talia quēdā de te inter illos dicta ferunt. Illud scilicet malis nostris deerat: vt etiā iis qui nuper in familiā cōmigrarūt, posthabeamur. Et solis graculis patet vrbs Romana. Et qd habēt: quāobrē nobis debeāt anreponi! Nū mirificam quādā vtilitatē adferre vident: quū verbula qdā misera dicūt! Rursum alius/ hæc. An nō vidisti: quantū biberit: quēadmodum cibos appositos auide corripies deuorarit! Homo inelegans, ac fame enectus: qui ne p somnū qdē vnq; fuerit albo pane saturatus: multo min⁹ aue Numidica, aut Phasiano: e quibus nobis vix ossa reliqua fecit. Porro tertius, fatui inquit priusq; qnq; abeat dies, videbitis hūc nihilo pluris fieri q; nos. Nā nūc qdē/ nō secus atq; calcei noui solēt/ in prio est, & habetur charus: verū vbi crebro iā fuerit calcatus, lutoq; deformatus, rū misere sub lecticā abiicietur cymmīcibus/ quē admodū nos/ oppletus. Atq; inter illos talia p multa de te iactātur. Ex quibus aliquot iā rū etiā ad calumniādū insimulādūq; te incitantur. Omne igitur illud cōuiuiū tui plenū: ac plarīq; de te sermones. Tu vero propter inso-

Luciani Libellus

lentiā atq; insuetudinē plus q̄ sat est hauris vini tenuis et acris: eoq; iādu-
dum aluo tibi cita discruciaris: verū neq; decorū tibi ante alios e conuiuiū
discedere: neq; rursum manere tutū. At pducta interim in longū potatiōe
dū sermo alius ex alio nascit: dū spectacula alia post alia pferuntur in cōui-
uiū (nā vniuersum fortunæ suæ strepitū tibi cupit ostentare) nō mediocri-
ter discruciaris: cui nō liceat/ neq; videre quæ gerunt: neq; auscultare/ figs
voce/ cytharave canat egregie dilectus adolescētulus. At laudas tñ inuit?
cāterū animo illud optas: vt aut terræ motus repens ortus ea cūcta discua-
riat: aut incendiū aliquod rexitietur: quo simul conuiuiū tandem aliquan-
do dirimatur. Habes amice primū illud scilicet et suauissimū conuiuiū: qđ
mihī quidē haud quā suauius sit cepis/ candidoq; sale/ libere quū velim ex
his et quātum velim edenti. Verū vt ne tibi cōmemorem ructus acidus, q
deinde sequitur: vt ne nocturnos vomitus: mane vobis erit de mercede pa-
cto transigendū: quantū/ et qua anni parte te oporteat accipe. Ergo præsēn-
tibus duobus aut tribus amicis, accersito te/ et cōsidere iusso, sic loqui inci-
pit. Facultates nostræ cuiusmodi sint/ iam pspicere potuisti: q̄ nullus in his
fastus: sed citra ostentationē/ moderata ac popularia omnia: sed mediocria
om̄ia ac plebeia. Sic aut aīm inducas velim: vt existimes oīa nobis fore coīa.
Nā ridiculum pfecto: si quū charissimā possessionū mearū ptem, puta meā
ipsius vitā, aut p louē/ liberorū etiā (si fors illi liberi fuerint erudiendi) ti-
bi credam: nō aliarū itē rerū te meū ex æquo dñm ac possessorem existimē
Cāterū qñ certi qppiam est præsiniendū: equidē video vitæ tuæ frugalita-
tem/ et aīm paucis cōtentū. Neq; nō intelligo haud mercedis adductū spe
te in nostrā venisse familiā: verū aliarū gratia rerū: puta nostræ in te beni-
uolentiæ cā: tū honoris: q tibi prāter cāteros oīs continget. Attñ pfiniendū
est aliqd. Quin ipse magis qđ videbitur statuito: habita rōne, vīr amicissī-
me, munerū etiā illorū quæ quotānis festis diebus a nobis acceptur⁹ vide-
ris. Neq; em̄ vel ista nobis fuerint neglectui futura: etiā si nūc hac pactione
nō cōplectamur. Scis aut cōplures p annū eiusmodi munerū occasiones in-
cidere. Horū igit habita rōne, moderatius nimirū pmissū nobis præscribas.
Prāterea deest etiā vos hoīes et uditos/ pecuniā negligere. Hac ille dicens
totūq; te varia spe labefactās/ mitē sibi ac tractabilem reddidit. Tu porro q
dudum talenta/ ac multa nummū milia somniaras/ solidos agros/ et fami-
lias, sentis qdem tacitus apđ te hoīs sordes ac parsimoniā: nihilominus blā-
ditur tibi pollicitatio tamen: atq; illud cōmunia futura sunt omnia/ ratū et
verum fore arbitraris: ignarus eiusmodi dicta
Summis e labiis, non imo e corde profecta.

De merce. condu. F. LXXXVII.

Tandē prę pudore ipse statuedi ius defers. Verum ille facturum sese negat. Ceterū ex amicis pſentibus quępiā in eo negotio veluti mediū intercedere iubet: qui salarii modū pronūtiat eum: qui neq; ipsum grauet, vt cui plurimas tum alias in res magis his necessarias sumptus sit faciendus: neq; rursus ei qui laturus est, sit oīno indignus. Atq; is seniculus quispiam, diuitis æqualis, vna cū illo a pueris/adulādo educatus. Eho tu ingr: nū inficias ire potes: quin vnus sis qui in hac vrbe viuſit omnīū fortunatissimus: cui primū cōtigerit: qđ pluribus misere cupiētibus, vix a fortuna dari possit: nēpe vt in huius hoīs cōsuetudinē admittaris, vt cōmunes penates habeas, vt in familiā inter Romanos primariā recipiaris! Id nimirū tū Croesi talēta, tū Midæ diuitias superat: si modo modestus esse noris. Equidē nō paucos noui magni nominis viros: qui cupiissent, etiā si quid vltra dandū fuisset, gloriā dūtaxat causa, cum isto viuere, & familiares apud hunc atq; amici videri. Quapropter haud inuenio: quibus modis tuā prædicē felicitatē: qui quidē ad hanc tā expetēdam fortunā/etiam p̄mio addito admitteris. Proinde mihi satis esse videtur: nisi plane es insolēs: si tantū accipias: simulq; p̄nūtiat, sane minimū quiddā, præsertim ad spes illas tuas: attamen boni cōsulas necesse est. Neq; enī iam possis effugere: quū intra retia tenearis. Frę nū igitur recipis, mussitans, ac dissimulans, ac initio quidē non magnopere illi reluctans, facileq; sequeris: vt qđ non admodum te torqueat, neq; stringat, donec illi tandē paulatim assueueris. Tum vero ii qui foris sunt mortales, hoc ipso nomine tuam fortunā admirātur: qđ te conspiciāt intra cancellos versantē, ac nullo prohibēte introeuntē, prorsusq; p̄claris illis opibus delitiisq; domesticū quēdā ac familiarē eē factū. At ipse nōdū videre potes: quāobrem illi te felicē existimēt: nisi qđ gaudes tamē teq; ipse fallis, semper futura meliora fore existimans. Ceterū contra atq; speraris euenit: & quēadmodum adagio dicitur: iuxta Mandrabuli morē negotium procedit: in singulos (vt ita dixerim) dies, deterius ac retro relabens. Vnde paulatim velut in luce dubia/tum demū dispiciens intelligere incipis, aureas illas spes, nihil aliud fuisse, q̄ ampullas quasdā inauratas, porro graues/veri/ineuitabiles/perpetuūq; labores. Sed quinam isti sint, forsitan me rogabis. Neq; enī video inquires: quid in hac consuetudine sit adeo molestū: neq; intelligo ista quæ commemoras, grauia atq; intoleranda. Audi igitur vir egregie: non molestiam modo negotiū perpendens, verū scēditatē/humilitatē/profusq; seruitutē/vel præcipue interim cōsyderans. Principio memineris ex eo tempore, te iā neq; liberū, neq; ingenuū posse videri. Noueris enī te hæc omnia genus/libertatē/progenitores ante limen relinqre: quū i huiusmodi serui-

Luciani Libellus

tutem temetipsum addicēs in aedes ingrederis. Siquidē libertas tibi comes ire recusarit, ad vitam tam indignā, tam humilē te conferēti. Seruus itaq; (tamen si nomine ipso grauiter offenderis) seruus inquā, velis nolis, futurus es: neq; vnus seruus verū cōpluriū: operāq; seruile præstare cogēris, obſtipocapite, a diluculo in vesp̄eram vsq; idq; mercede vili atq; indigna. Adde, q; ne placebis quidē admodū, neq; domino satisfacies, neq; ab illo magnifies: vt qui non a puero fueris ad seruitiū institutus, sed sero didiceris, atq; ætate multū aliena coeperis ad id erudiri. Excruciat autē te pristinæ libertatis memoria, animo recurſans: facitq; vt inter dū resiliere conere, relucterisq; atq; ob id ipsum fit: vt seruitus tibi molestior accidat. Nisi forte illud tibi ad libertatē sufficere putas: q; nō fueris Pyrrhia aut Zopyrione patre prognatus: aut q; nō sic/ vti Bithynicū aliquod mācipiū/ vociferāte pōne diuēdaris. Atqui tū vir egregie: quū instāte nouilunio, Pyrrhiis & Zopyrionibus imixtus, manū itidē, vt alii seruuli protēdis, capisq; quodcūq; illud tandē est qd datur: hęc videlicet est auctio. Nā p̄cone nihil op⁹ erat homini qui ipſus sui fuerit p̄cono: quicq; ipse vltro sibi multo tēpore domini ambierit. Age iam o sceſte (cur enī nō dicā p̄fertim in eū qui se philosophū esse dicat!) si quis te pyrata inter nauigādū captū, aut si quis p̄rado in seruitutē tradidisset: te ipsum deplorares, tanq; indignā fortunæ iniuriā patiētē. Aut si quis manu iniecta, te duceret, in seruitutē asserēs, leges inclamares: omnia faceres, acerbe ferres: & o terra, o dii, magno clamore vociferareris. Nunc vero: quū ipse te, ob paucos obolos, id ætatis in qua etiā si seruus natus esses, tamē tēpestiuū fuisset iam ad libertatē aspirare: cū ipsa virtute ac sapiētia vltro adductum vēdideris: nihil illa reueritus, quē p̄multa ab egregio Platone/Chrysippo/Aristotele disserūtur: quū libertatē laudāt, seruitutē damnant. An nō te pudet: quū inter hoīes assentatores, & emptitios, ac surras versans ex æquo cū illis æstimaris: quū in tāta Romanorū turba, solus peregrino in pallio versaris: quūq; Romanā linguā perperā ac barbare sonas: præterea, quū agitas conuiuia, tumultuosa, magna hominū turba cōſerta: quorū pleriq; collectitii, quidam sunt & improbi! Atq; inter hos laudas odiose, bibisq; p̄ter modū: deinde mane ad tintinabulū expectatus, discussa ab oculis dulcissima somni parte, vna sursum ac deorsum circūcursas: hesternō luto etiāmdū tibiis adhærēte! Vsq; adeo ne te lupini aut holerū agrestiuū tenuit pœnuria! Vsq; adeo tibi defuerūt fontes frigida manantes aqua, vt per desperationē ad ista deuenires! Haud puto. Quin potius palā est: te, nō frigide aquæ, neq; lupini, sed bellariorū, atq; oploniorū, viniq; odorati cupiditate captū eo venisse. Quæ dū lupi piscis in morē autē

De merce. cōdu. F. LXXXVIII.

dius appetis: tuo merito euenit: vt hamus tibi fauces transfixerit. Itaq; p̄sto sunt huius intēperantiæ, gulæq; authoramenta. Ac perinde atq; simia a trunco reuinctus, reliquis quidē omnibus risui es: at ipse tibi deliciis affluere videris, cui cōtigerit / affatim expleri caricis. Cæterū libertas / ingenuitas / vna cū ipsis gētilibus, ac tribulibus, hæc nimirū euanida cuncta, atq; istarū rerū ne memoria quidē vlla: q̄q; hoc quoq; ferēdum: si vita ista cū hac turpitudine dūtaxat esset coniuncta: q; e libero seruū videri facit: nō labores etiā accederēt, cū illa seruorū colluuiē cōmunes. Sed vide, num quæ tibi imperātur, leuiora sint his: quæ Dromonī aut Tybio mādantur. Nam doctrinæ q; dē, cuius rei cupiditate simularat te in familiā suā accersisse sese, perq; exigua illi cura est. Quid enī (vt dici solet) cōmerciū a sino cū lyra? An nō vides videlicet: q̄ misere macerētur imodico desyderio, vel Homerice sapiētiā, vel Demosthenice grauitatis ac vehemētiæ, vel Platonice sublimitatis? Quorū me hercle ex animis si quis aurū / argētum / atq; harū rerū curas tollat: nihil fuerit reliquū, præter fastū / molliciē / lasciuiā / luxū / ferocitatē / imperitiā. Atq; ad ista nihil prorsum opus te. Verū quoniā tibi barba ingens p̄pēdet a mento: quoniāq; vultu ipso graue quiddā & venerandū præ te fers tū quia pallo græcanico decēter amictus es: norūtq; iā omnes te grāmaticū esse, seu rhetorē, seu philosophū: pulchrū ille sibi putat: vt & cuiusmodi quispīā / antambulonū suorū pōpæ permixtus esse videatur. Futurū enī hac re: vt græcanicarū disciplinarū studiosus, reliquaq; omnis doctrinæ neq; negligēs, neq; rudis esse putetur. Vnde fit vt in periculū vir egregie venias: ne non tā ob admirandas illas artes: quin magis ob barbā palliūq; cōductus esse vidēare: proinde vt perpetuus apud illū conspiciaris oportet: neq; absis vnq; verū vt diluculo relictis stratis, in famulitio temet exhibeas cōspiciendū: neq; locū in acie deferas. Porro ille iniecta nōnūq; tibi manu, quicq; forte in mentē iciderit, de hoc tecū nugatur, obulis ostētans, q̄ ne per viam quidē ingrediens, incurius sit literarū, quin vt illud ipsum etiā otium: qd̄ inter inambulandū das, in re quapiā honesta collocet. At tu miser interim, nūc cursim, nūc gradatim, nunc scansim plattūq; nunc descēsim (Nam scis huiusmodi esse urbē) obambulans, tum sudas, tum spiritū anhelus trahis. Deinde illo intus cum amico quopiam / ad quem accessit / confabulante, quū tibi interim locus desit, vbi vel assidere queas: librum videlicet in manū sumis: quoq; fallas tædium, legis. Post vbi ieiunū te sitientēq; nox occupauerit, incommode lotus, intempestiue / puta nocte ferme concubia / ad coenam accedis: haud perinde deinceps in p̄tio habitus, neq; conspiciendus his q; adsunt. Verum si quis aduenerit recentior: tu post tergum reiceris. Itaq; in

Luciani Libellus

angulum aliquem abiectissimū retrusus/acumbis: testis duntaxat ac spectator eorum quæ apponitur: canū ritu ossa circūrodens: si fors ad te perueniat: vel aridū maluæ folium quo reliqua inuoluunt, si fastidiatur ab iis qui supra te accumbūt, præ fame libēter arrepturus. Audi iam et aliud cōtumeliæ genus. Quid q̄ ne ouī quidem soli tibi apponitur. Neq̄ enim conuenit: vt tu semper eadem requiras: quæ hospitibus atq̄ ignotis ministrātur: quādoquidē hæc tua sit inscitia atq̄ inurbanitas. Neq̄ auis eiūsmodi tibi apponitur: qualis aliis. Verū diuiti illi pinguis et succulenta: tibi pull⁹ dimidiatus: aut palumbus aliquis aridus atq̄ insipidus: non auis videlicet: sed manifesta cōtumelia ludibriūq̄. Neq̄ vero raro fit: vt siquādo desit alibi, minister repente te inspectāte submouens ea quæ tibi erāt apposita aliis apponit: illud tibi ad aurem immurmurans: tu p̄fecto noster es. Q̄ siquādo interim dissecet/vel porca sceta/vel ceruus: aut structor ē tibi modis omnib⁹ ppitiū habeas oportet: aut certe Promethei partem seres: nempe ossa adipe circumtecta. Nam q̄ ei qui supra te accumbit patina finitur adstare quoad satiatus repudiet: te contra tam celeriter prætercurrat: q̄ tandem isthuc ferat: qui modo sit ingenuus/ cuiq̄ tantū insit bilis, quātū vel ceruis adest. Atq̄ illud equidē nondū dixi: q̄ reliquis suauissimū ac vetustissimū vinū bibētibus, tu solus malum quoddā et pingue bibis. Proinde illud semper curas: vt auro/argentove bibas: ne colore prodente/palam fiat/te vsq̄ adeo cōtemptū/neglectūq̄ esse conuiciā: q̄q̄ bene tecū ageretur: si vel illud ip̄m ad satietatem vsq̄ bibere liceret. At nunc vbi crebrius poposceris, minister audisse dissimulat. Adde iam multas interim et alias esse res: quæ te discrucient: imo nihil esse ferme, quod nō sit acerbum: maxime quū tibi cyneodius aliquis antefertur: quū pluris te fit is, qui saltandī docet artē: q̄ iōcos Ionicos cōtexit Alexandrinus quispiā homīculus. Nam qui tibi speres tu vt in accubitu æqueris iis qui voluptates et amatoria subministrāt: qui literulas in pectore gestant: Proinde in obscuro quopiā cōuuii latibulo relictus/præq̄ pudore abstrusus/suspiras: vtī cōiectandū est: teq̄ ip̄m deploras ac fortunā inculas tuā: quæ tibi ne pauillulum quidem leporis ac venustatis asperferit. Ac prorsus ita videris affectus: vt optes poeta fieri: vt amatorias conscribas cantiones: aut si id nō cōtingit, vel eam assequi facultatem, vt possis ab aliis conditas digne canere. Vides enim quibus in rebus situm est: vt quis efferat/ plurimiq̄ fiat. Quin et illud ferre queas: vt magi quoq̄ aut arioli personam (si necesse sit) induas: ex hortū genere q̄ amplas hereditates, qui imperia, qui cumulas opes pollicent. Quandoquidē hos quoq̄ vides non mediocriter a diuitibus amari/plurimiq̄ fieri. Ea q̄ vel vnūqdā

De Merce. con. Fo. LXXXIX.

libet horū fieri percupias: vti ne prorsus relictus, atq; inutilis appareas. Atqui ne ad ista quidē docilis es infelix: proinde submittas te oportet, mussi tēq; ac tacitus feras, clam apud te plorans, ac neglectui habitus. Etenī si te famulus aliquis susurro deferat: q; solus omnīū non laudaris, puerum herē saltantē, aut cythara canentē: ista scilicet ex re non leue discrimē impēdet. Quapropter terrestris in morē rang, sitiens vocifereris necesse est: id opē dāns: vt ī laudantiū numero insignis ac pręcipuus appareas. Quin sepicule / filicibus reliquis / tibi ficta quēdā laus proferēda: quęq; multā sapiat assen tationē. Iam vero magnopere ridiculum est: cum esurias iterim sitiasq; vnguētis collini, ac vertice gestare coronam. Siquidē id tēporis non dissimilis videre sepulchrali columnę / vetustī cuiuspiam cadaueris: quę gestare solēt ea quę manibus iferuntur. Nam huic ifulo vnguēto, ipositaq; corona, ipsi & bibunt, & edunt apparatus epulas. Porro si etiam zelotypus quispiā fue rit, sintq; illi vel pueri formosi vl' vxor puella: neq; tu prorsus a venere gra tiisq; fueris alienus: profecto nō satis tuta res, neq; periculum negligēdum: propterea q; regis plures sunt oculi: qui quidē non vera solum vident: sed semper veris aliquid addunt ad cumulum ne conuiuere videantur. Quas ob res / vultu demisso tibi est accumbendum: quēadmodum in Persicis con uiuiis fieri mos est: verito, ne quis eunuchus sentiat te in concubinam aliā quam concipientem oculos: moxq; alter eunuchus, cui iamdudum arcus in manu tensus est, quia videris quę videre nephas: inter bibēdum / malam ia culo trāffigat. Iam peracto conuiuiō: vbi paululū dormieris: ad galli cantū expēgefactus, O me miserum inquis: o ifortunatum: cuiusmodi quondam conuictus, quos amicos reliqui: tum vitam tranquillā & ocīū plenā: som nū quē meapte cupiditate metiri soleo: deambulationes liberas: atq; ex his in quale barathrum memet pręcipitē dedī! Et deum smortalem, cuius tandē rei gratia! Aut quodnam istud magnificum prēmium! At ne fieri quidē po tuit: vt mihi vnq; alias plures commoditates suppeterēt q̄tum suppetebāt. Tum autē accedebat: libertas: atq; omnia pro meopte arbitrio faciendi fa cultas. Nunc porro iuxta id qđ prouerbio iactatum est: Leo chordula vin ctus sursum ac deorsum circumferor. Qđq; omnium est miserimum, ma ximeq; deplorandum: neq; efficere possum vt placeā, neq; gratiam emereri queo: propterea q; harum rerum sum iperitus ac rudis: maxime composi tus collarisq; cū his qui hęc velut artē profitētur. Proinde iucundus sum: ac neutiq; aptus cōiuiis: quippe qui ne risum quidē concitare norim. Quē etiam sentio me non raro molestum esse & importunum: quum adsum: ma xime, quū ipse seipso festiuor esse cōnatur. Nā illi tetricus videor. In sum

Luciani libellus

ma nullam inuenio viam:qua me illi accommodem. Etenim si meam ipsius auctoritate ac seueritate tueri pergo,iniucundus videor:ac propemodum horridus ac refugiendus. Contra si risero:vultumq; q̄ possum maxime ad hilaritatem composuero:fastidit ilico ille,& auersatur. Ac prorsus tale quiddam mihi videtur: quale sit,si quis in persona tragica concediā agere tentet. Postremo quā tandē aliam vitam mihi viuā demēs, posteaq; hanc presentem alteri vixerim! Dum hæc tecum loqueris:iam sonuit tintinabulum: iāq; ad eādem tibi redeundum est:obambulandum:istandum: sed ceromate inunctis ante femoribus poplitibusq;:si modo velis par esse certamini premioq; tollēdo idoneus. Deinde conuiuuium idem & eadem apparatus hora. Jamq; adeo diuersa viuendi ratio superioriq; contraria:tum insomnia,sudor,defatigatio,paulatim quasi suffocis cuniculis inducunt vel tabē: vel pulmonis exulcerationē:vel intestini tormina:vel egregiam illam podagrā. Reluctaris tamē sedulo: ac frequenter quum valitudo poscat vti lecto decumbas,ne hoc qdem licet:eo q; assimilari morbus quo munia officiaq; iusta defugas existimatur. Hinc præter omneis perpetuo palles:semperq; iamā morituro videre similis. Et hætenus quidem de his quę domi ferēda sunt. Quid si quando fuerit peregrinandum(vt ne interim referam alia incommoda) sape fit,vt pluuio coelo/vbi postremus veneris(Nam is locus tibi sorte cōtrigite)vehiculum opperiaris:donec nullo iā reliquo loco vbi diuerferis,proxime coquum aut heræ comptorem te reclināt:ne stipulis quidem affatim substratis. Neq; vero tibi referre grauabor:qd mihi Thesmopolis iste Stoicus narrauit sibi accidisse:rem profecto nimisq; ridiculam: quæ tamen eādem possit & alii cuius accidere. Conuiuiebat enim cum opulenta quadam ac delicata muliere ex illustribus istis & vrbanis. Eā/quā aliquando peregre proficisceretur(nam id primum agebat sibi maximopere deridiculum accidisse)in curru sibi viro nimirum philosopho adiunxisse cinædum quēpiam picatis cruribus:derasa barba. Quem illa honoris(vt conuicio)gratia secū ducebat. Quin nomen quoq; cinædi commemorabat. Aiebat enim Chelidonium vocari. Iam primum illud cuiusmodi fuerit vide: iuxta virum senium tetricumq; /tum senem canoq; mento(Scis autem q̄ profundam ac venerabilem barbā habuerit Thesmopolis)assidere nihili hominē & effœminatum: picturatis oculis:lubrico vultu: fracta ceruice: non Chelidonem per louem. i. hyrundinē sed vulturem magis, reuulsis barbæ plumis. Quid ni magnopere illum fuisset deprecatus, ne faceret: futurum fuisse: vt stameum etiam in capite gestans assideret. Præterea autē perpetuo hoc itinere molestias innumerabiles pertulisse sese: illo cāntante garrienteq; demū

De Merce.con. Fo.XC.

(nisi idem hominē coercuisset) in r heda etiam saltante. Addebat secundo loco tale quiddam sibi fuisse mandatum. Accersito illi mulier Thesimopolin inquit: ita tibi dii bene faciant: magnum quoddam officium abs te requirā, qđ caue recuses, neq; expectes vt quicq; te sim rogatura studiosi⁹. Atq; hoc (vt est credibile) omnia se facturū pollicito, hoc inquit te rogo quandoquidē video te virū probum / diligentē & amantē caniculā quā nosti Myrrhinam, i vehiculum recipe: eamq; mihi serua: curans ne quid illi desit. Nā mi sera grauida est atq; adeo propemodum iam propinqua partui. At isti scelesti & imorigeri ministri, non dicā huius, sed ne mei quidē ipsius magnopere rationē habent in peregrinationibus. Quare ne te putes mihi mediocre beneficium facturum: si charissimā mihi iucūdiissimāq; caniculā seruaris. Recepit Thesimopolis quum illa tantopere rogaret ac propemodū etiā flecteret. Porro spectaculum erat supra modū ridiculum. Canicula e pallio prominēs prospectansq; paulo infra barbā ac subīde imeiens (Tamen si hęc qđē Thesimopolis reticuit) ac gracili voce latrās (huiusmodi enī catellę iam in delitiis sunt) neq; non philosophi mētum oblingens, maxime si quid pri diani iuris inhæreret. Porro Cinēdus assessor ille quum non isul se super cō uiuium dicteria quādam iecisset i eos qui aderant: ac deniq; & ad Thesimopolim vsq; dicacitas peruenisset: de Thesimopolide (inquit) vnū hoc possum dicere cum e stoico Cinicum iam nobis esse factum. Equidē audiui caniculā etiam peperisse i Thesimopolidis pallio. Huiusmodi delitiis illudunt: vel (vt verius dicam) huiusmodi contumeliis ac ludibriis tractant eos: qui cum ipsis viuunt: paulatim eos cicures ac mansuetos ad ferendas contumelias red dētes. Pręterea autē & Carcharorum oratorem noui: qui iussus super coenam declamabat, neuiq; inerudite per Iouem: imo graui ter & absolutissimē: ac laudabatur interim ab illis bibentibus: quum non ad aquę modum / sed ad vini amphoram oraret. Atq; eam molestiam / ob ducentas drachmas perpeti ferebatur. Verum hęc quidē fortassis vtcunq; toleranda. Porro si diues ipse aut poeticus fuerit: aut historicus: q; sua ipsius scripta i conuiuiō recitare gaudeat: tum vero maxime futurum est: vt discrucieris ac dirumaris. Nepe quum admirari, quum assentari, quum nouos quosdā laudandi modos cōminisci necesse habes. Sunt autē qui & formę nolē studeant admirādi videri. Eos nunc Adonidas nūc Hiacyntos appelles necesse est: etiā si illis naris nōnq; cubitali hiet specu. Qđ nī laudaris protinus i lapidicinas dionyfiacas asportaberis: tanq; q illi tū inuideas, tum isidieris maleq; velis. Ad hęc & sapientes & rhetores sint necesse est. Q; si etiā rustice quippiā dixerint, tū vero iuxta illud qđ dici solitum est, Attior atq; Hymetti plenam

Luciani libellus

orationem videri volunt: atq; in legem abire: vt deinceps ita loquatur ho-
mines. Q; q; que viri faciūt, ferri forſitan queant. At vero mulieres (nā mu-
lieribus etiā illud ſtudio eſt, vt doctos aliquot in ſuo cōiuctu cōductitios ha-
beant: quiq; ſeſe mercede affectētur.) Quādoquidem hoc quoq; ad reliquū
cultum elegantiaq; pertinere putant: ſi dicant eruditæ: ſi philoſophi: ſi car-
mina cōponere Sapphicis haud multo inferiora. Job hæc ſane hæ quoq; cō-
ductitios rhetores grāmaticos philoſophos circūferūt. Hos autē adire ſo-
lent (id qđ ipm eſt ridiculū) tū tēporis quū vel comunt aut capillos in orbē
religāt: vel in conuiuiū. Nā alias non ſupperit illis otīū. Porro ſæpenumero
fit: vt interīm dū philoſoph⁹ quippiā diſſerit, interueniēs ancilla literulas
ab adultero porrigat. Ac præclari illi de pudicitia ſermones intermittuntur
opperiētes donec illa reſcripſerit adultero: atq; ita redeat ad auditionē. Por-
ro ſi quādo poſt multū tēporis inſtātib⁹ ſaturnalib⁹ aut panathenæis miſe-
ra quēpiā vmbella tibi mittat aut tunicula ſemiputris ac detrita: tū deniq;
plurima miſſitētur oportet. Atq; aliquis qui ſtatim ſubauſcultarit herū id
facere deſtinantē: præcurrit primus: adienſq; nō exiguum præcium aufert:
qui renunciarit. At mane plūs tredecim te adeunt idem adportātes nūciū:
quorū quiſq; cōmemorat q̄ multa dixerit: quēadmodū ſubmonuerit: quē-
admodum adhortans cōmodiora ſubiecerit. Omnes itaq; donati præmio
diſcedunt: at non ſine murmure tamen: qui non plura dederis. Porro ſala-
rium ipſum, ſex ſerme obolorum. Idq; ſi tu poſtules: grauis atq; importun⁹
haberis. Proinde quo illud aliquando auferas, primū ipſi hero adulteris ſup-
plexq; ſias neceſſe eſt: deinde captādus & diſpenſatoris fauor. Nā hoc quoq;
quoddam eſt ſeruitutis genus. Neq; vero negligēdus is quem in conſilium
adhibet: neq; item amicus. Deinde qđ acceperis iam dudum debebatur vel
veſtiario: v' medico: vel cerdoni cuiſiam. Vnde ſit vt ſera atq; intempeſti-
ua eoq; inutilia præmia tibi accedāt. Caterum inuidia ingens, lamq; etiā
calumniæ quædam paulatim ſtruuntur in te: apud hominem qui iam non
inuitis aurib⁹ accipiat ſi quid aduerſum te dicatur. Quippe qui perſpiciat
te laboribus aſſiduīs iam detritum: & ad obeunda munia ſamulatus claudī
cantem: atq; obaudiētem: ac podagra ſubinde grauari. Proinde poſtea qđ id
quod erat in te florentiſſimū decerpſit: atq; partē maxime frugiferam ac
præcipuum corporis vigorē detriuit: itaq; te lacerū pāniculum reddiderit:
tum modis omnibus circūſpiciat in qđ ſterquiliniū te portatū abiiciat: atq;
aliū pferendis laboribus idoneū in tuū ſubſtituat locū. Ibi inſimulatus vel
q; puſionē illius tentaris: vel q; homo ſenex vxoris ancillā virginē vitiaris:
vel alio quouis impoſito crimine: noctu obuolutus ac præceps datuſ extra

deris, discedisq; desertus ab omnibus, atq; oim inops rerum optimam podagram una cum senecta comitem ducens. Quum interim quæ quondam sciueris, tanto temporis spacio dedidiceris: tum ventrē culeo reddideris ampliorē, tibiq; paraueris inexplebile quoddam & implacabile malum. Etenim gula ea quibus assueuit / flagitat. Quæ cum negantur indignatur. Adde q; præterea nemo te posthac recepturus est in familiam: utpote cuius iam præterierit ætas: quiq; similis euaseris equis senio affectis: quorum ne pellis quidem perinde ut aliorum animantium est vsui. Qui ex hoc ipso q; electus es calumniā q̄ potest proxime ad veri similitudinē conficta / facit, ut aut adulter: aut veneficus: aut aliud quippe tale videaris. Nam accusatori vel tacenti fides habetur. Tu vero Græculus, moribus leuibus & ad omne facinus facilis. Siquidem huiusmodi non omnes esse ducunt: idq; iure optimo. Videor enim mihi causam aduertisse, quā obrem eiusmodi de nobis obtineant opinionem. Nam pleriq; q̄ in familias accedunt: propterea q; alioquī nihil bonæ rei didicerunt: diuinationem ac maleficia profitentur: conciliationē amorum: abductiones i hostes: atq; id quum faciunt, doctos sese affirmant: palatiis amicti barbiscq; neutiq; contemnendis onusti. His rebus fit ut non iniuria eandem de reliquis omnibus habeant opinionem: quando eos quos præcipuos esse iudicant videant tales. Maxime vero posteaq; animaduuerterint q̄ sint in conuiuiis reliquosq; conuictu adulantes: q̄ ad lucrū humiles ac seruiles. deinde electos eisdem iam oderunt: neq; id iniuria: ac modis omnibus adnituntur ut eos funditus perdant: si quo modo possint. Veretur enim: ne cuncta illa vitæ suæ mysteria i vulgus efferant: quippe qui nihil non exacte norit: quiq; illos nudos conspexerint. Ea res igitur illos male angit. Omnes enī similes sunt pulcherrimis istis libris quorū aurei q̄dam vmbilici, purpurea foris pellis: cæterum intus aut Thyestes est liberis i conuiuiis comedēs, aut Oedipus matris maritus, aut Tereus cū duabus pariter. sororibus rem habens. Eiusmodi sunt & illi: splendidi conspicuiq;. Porro itus sub purpurea varias occulunt tragedias. Quorum vnumquēq; si euolueris explicuerisq;, fabulam non mediocriter longam reperies / Euripidis cuiuspiam aut Sophoclis. Contra foris nil nisi purpura splendida aureiq; vmbilici. Harum itaq; rerum sibi conscii oderunt illos, atq; insidias parant: si quis penitus ab illis defecerit: qui eos probe cognitos depingat, qualesq; sint euulget. Iam vero libet mihi Ceberis illius exemplo & imaginē quandam huius vitæ tibi depingere: ut eam contemplatus scire queas, num ex vsu tuo sit eam adire. Equidem magnopere cupiam vel Apellem quēpiam, vel Parthasiam vel Etionem, vel Euphranorem ad hanc depingendam tabulam adhibere.

Verum quoniam fieri potis non est: vt aliquem artificē tam eptegitum atq; absolutum nanciscamur: in praesentia tenuem quādam pro mea virili imaginem adumbrabo. Ergo pigatur vestibulum sublimē atq; inauratum neq; id humi situm i solo: verum procul a terra in edito collis fastigio. Præterea inaccessum ferme & abruptum lubricoq; aditu, ita vt plerūq; qui se iam ad summum vsq; verticem penetrasse sperarant / lapsō pede præcipitati ceruicem frangant. Intus autē opulentiā sedeat: tota (sic vti videtur) aurea: maiorem in modum formosa atq; amabilis. Porro amator vbi vix tandem conscendit: iamq; ad fores accesserit: obstupescat: oculis in aurum defixis: deinde spes, quæ & ipsa specioso vultu est, ac versicoloribus amicta / manu prehensa introducat: mire iam ipso ingressu attonitum. Atq; ab eo quidem tempore spes vsq; illum antecedit, ducatq;: tum alię mulieres illum excipietes, puta fallacia, seruitusq;, tradāt labori. At is miserum penitus defatigatum tandem senectū tradat iam morbidum coloreq; commutato. Postremo contumelia, arreptum illum ad desperationem pertrahat. Ex hoc quidem tempore spes auolans euanescat. Tum ille non per aureum illud atrium per qd ingressus fuerat: sed per posticum quoddam & occultum exitum extrudatur nudus, ventricosus, pallidus, senex, leua quidem pudorem oculis, dextra vero seipsum strangulās. Occurrat autē exeunti poenitendo frustra lachrymans, & miserum bis etiam conficiens. Atq; hic quidem esto picturæ finis. Ceterum tu Timocles optime ipse diligēter consideratis singulis expende: num e re tua sit vt in hanc imaginem per aureas illas fotes ingressus, per illas longe dissimiles tam turpiter excuriatis. Quicquid autē feceris, memineris sapientis illius qui dixit: deum in culpa non esse: verum qui sua sponte delegerit.

CNEMONIS AC DAMIPPI DIALOGVS: ERASMO INTERPRETE. CNEMON.

Hoc illud est qd vulgo dici consuevit, Hinulus leoniē. DA. Quid isthuc est, qd tecum stomachare Cnemon? CNE. Quid stomacher rogas? Equidem heredem reliqui quemdam præter animi sententiā: videlicet astu delusus miser: iis quos maxime mea cupiebā habere præteritis. DA. Sed isthuc quinā euenit? CNE. Hermolaum nobilē illum diuitem, quum orbus esset, imminente morte captabam, assidens atq; inferuiens. Neq; ille grauatim officium meum admittebat. At interim illud quoq; mihi visum est scitum consultumq;: vt testamentum proferrem ac publicarem: quo illam rerum mearum in solidum heredem insti-

Dialogi varii. Fo. XCII.

tueram: nimirum vt ille vicissim idem faceret: meo prouocatus exemplo.
DAMIP. At quid tandem ille? CNE. Quid ille suo in testamento scripserit
id quidem ignoro. Caterum ego repente atq; inspirato e vita deceffi: tecti
ruina oppressus. Et nunc Hermolus mea possidet: lupi cuiuspiam in mo-
rem ipso hamo cum esca pariter auulso. DA. Imo non escam modo cum ha-
mo, quin etiam te quoq; piscatorem simul abstulit. Itaq; technam istam / in
tuum ipsius caput struxeras. CNE. Sic apparet: idq; adeo deploro.

ZENOPHANTAE ET CALLIDEMIDAE DIALOGVS. EODEM INTERPRETE.

ZENOPHANTES.

Tu Callidemides, quo pacto interisti? Nam ipse quem
admodum Diuie parasitus quum essem, immodica ingur-
gitatione praefocatus fuerim, nosti: aderas eni morienti.
CAL. Aderam Zenophantes. Porro mihi notum quiddā
atq; inopinatum accidit. Nā tibi quoq; notus est Ptoeodorus
ille senex. ZENOPHAN. Orbem illi dicis, ac diuie
tem, apud quem te assidue versari conspiciebam? CALL.

Illum ipsum semper captabā, colebamq;: id mihi pollicēs fore: vt meo bono
q̄ primum moreretur. Verum quum ea res i longum proferretur, scē, via
delicet vel vltra trithonios annos viuente: compendariam quandam exco-
gitavi viam: qua ad hereditatem peruenirem. Siquidē empto veneno / po-
cillatori persuaeram: vt simulatq; Ptoeodorus potum posceret, bibebat au-
tem prolixius, praesentius in calicem inieceret: haberetq; in promptu, porre-
cturus illi. Qd si fecisset: iureiurando confirmabam, me illum manumissu-
rum. ZENOPHAN. Quid igitur accidit: nam inopinatum quiddam nar-
raturus mihi videris. CAL. Vbi iam loti venissemus: puer duobus paratis
poculis / altero Ptoeodoro cui venenum erat additū: altero mihi: nescio quo
modo errās, mihi venenum, Ptoeodoro porrexit innoxium. Mox ille qdem
bibit: at ego protinus humi porrectū stratus sum: supposititium videlicet
illius loco funus. Quid hoc? Rides Zenophanta? Atqui non conuenit amici
malis illudere. ZENO. Rideo profecto: nam elegāter / ac lepide tibi haec res
euenit. Porro senex ille quid interim? CAL. Primum ad casum subitū atq;
inexpectatum / sane conturbatus est. Deinde simul atq; intellexit: id qd acci-
derat: puta pocillatoris errore factum: risit & ipse. ZENO. Recte sane. Tam-
etsi non oportuit ad compēdium illud diuertere, siquidē venisset tibi popu-
lari vulgataq; via / tutius certiusq;: etiam si paulo serius.

Finis.

Luciani

MENIPPI & TANTALI Dialogus. Eodem Erasmo interprete.
MENIPPVS.

Vide ciulas o Tantale: aut quid tuā deploras fortunā: ita
agno imminēs! TAN. Quoniā siti enecor Menippe. ME.
Vsq̄ adeo piger es atq̄ iners: vti nō vel prius incūbēs bi
bere noris: vel caua vola hauriens! TAN. Nihil profece
ro: si prociſibam. Refugit enim aqua: ſimulatq̄ me prius
admoueri ſenſerit: q̄ ſi quādo hauſero, oriḡ coner appli
care: prius effluxit, q̄ ſumma rigem labia. Atq̄ inter digitos effluens aqua/
haud ſcio quomodo rurfus manū meam aridā relinquit. ME. Prodigioſum
quiddā de te narras Tantale. Verum dic mihi: iſt huc ipſum quorſum opus
eſt bibere: quū corpore careas! Nā illud qđ eſurire poterat aut ſitire, in Ly
dia ſepultū eſt. Caterum tu quū ſis animus: quā poſthac aut ſitire queas:
aut bibere! TAN. Atqui hoc ipſum ſupplicii genus eſt: vt aīa perinde quaſi
corpus ſit, ita ſitiat. ME. Age hoc ita habere credimus: quandoquidē affir
mas te ſiti pūniri. At quid hīc acerbi tibi poterit accidere! Num metuis ne
potus inopia moriarē! At equidē haud video alteros inferos: ſi quis hos re
linquat: neq̄ locum aliū in quem morte demigret quiſpiā. TAN. Recte tu
quidē dīcis. Verum hoc ipſum ſupplicii genus eſt: ſitire, quū nihil ſit opus.
ME. Deſipis Tantale: & vti verū tibi fatear, non alio potu videris egere: q̄
veratro mero. Nam diuerſum quiddam pateris, iis quos canes rabioſi mor
morderint: vt qui non aquā: quēadmodū illi: ſed ſitim horreas. TAN. Ne
veratrum quidē recuſarim bibere Menippe: ſi liceat modo. MENIP. Bono
es animo Tātale: certum habēs: nunq̄ fore: vt vel tu vel reliquorum manū
quiſpiam bibat: Neq̄ enim fieri poteſt. Qđ nō omnibus/ quēadmodum tibi/
poena adiudicata eſt: vt ſitiant: aqua illos non expectante.

FINIS.

MENIPPI ac MERCVRII Dialogus. Erasmo quoq̄ interprete.
MENIPPVS.

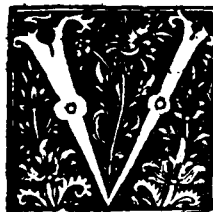
T vbinam formoſi illi ſunt, ac formoſa: Mercuri! Ducito
me: docetq̄: vtpote recens huc proſectū hoſpitē. MER.
Haud mihi licet per otium Menippe. quū tu iſt huc ipſo
e loco dextrorſum oculos deſpecte. Illic & Hiacynt⁹ eſt:
& Narciſſus ille: & Nireus: & Achilles: & Tyro: & Hele
na: & Leda: breuiter quicquid eſt veterū formarum. ME.
Equidē præter oſſa nihil video: caluariaſq̄ carniſus renudatas: inter quā
oīa, nihil ſit oīno diſcriminis. MER. Atquē hęc ſunt q̄ poætæ cūcti mirātur

Dialogi varii. Fo. XCIII.

ac celebrāt: ossa scilicet quę tu videris contēnere. ME. At Helenā saltē mihi cōmonstra. Nam ipse quidē haud queam dignoscere. MER. Hac videlicet caluaria, Helena est. ME. Et hui⁹ scilicet ossis gratia, mille naues ex vniuersa Gręcia / acto delectu / sunt impleta: tātaq; tū gręcorū tū barbarorū multitudo confluit: tot vrbes sunt euersa. MER. Caterū Menippe non vidisti mulierē hanc viuā. qđ si fecisses: forsā dicerēs tu quoq; vitio dandū nō esse Pro tali muliere diu tolerare labores.

Alioqui si quis flores etiā arefactos marcidosq; contemplet: posteaq; coloris decus abiecerint: deformes nimirū videantur. At iidem, donec florēt, colorēq; obtinēt, sunt speciosissimi. ME. Proinde illud iam demīror Mercuri: si graci non intellexerūt: sese pro re vlsq; adeo momētanea, quęq; tam facile emarcesceret, elaborare. MER. Haud mihi vacat tecum philosophari: quare delecto loco, vbicūq; velis, prosterne temet ac recube. Mihi iam alię sunt traducendę vmbra.

MENIPPI, AMPHILOCHI, TROPHONII disceptatio. Eodē interprete. MENIPPVS.

Os nimirū Trophonie atq; Amphiloche, quā sitis mortui: tamē haud scio quonā modo / phanis estis donati: vatesq; credimini: ac stulti mortales deos esse vos arbitrantur. TRO. Quid? an nobis igitur imputādum: si per insctiam illi de mortuis huiusmodi opinant? ME. At qui nō ista fuissent opinati: nī vos / tum quā viueretis, eiusmodi quaedam portēta ostētaffetis: tanq; futurorū fuissetis pręsciis: quāq; prędicere potuissetis: si qui percontarentur. TRO. Menippe, nouerit Amphilocheus hic, ipsi pro sese respondendū esse. Caterū ego heros sum: vaticinorq; si quis ad me descēderit. At tu videre nunq; omnino Lebadiam adiisse: neq; enim alioqui ista non crederes. MENIP. Quid ais? Equidem nisi Lebadiam fuissē profectus: ac linteis amictus / ossam ridicule manu gestans / per angustum aditū in specum irrepissē: nequāq; fieri potuisset: vt te defunctū esse cognoscerē, perinde atq; nos: solaq; prestigiatura reliquos antecellere. Sed age per ipsam diuinādi artē, quid tandē est heros? neq; enim intelligo. TRO. Est quiddā partim ex homine / partim ex deo cōpositū. ME. Nempe: qđ neq; sit homo: quēadmodū audio: neq; deus: verū pariter vtrūq;. Ergo dimidia illa tui ac diuina pars, quo nūc recessit? TRO. Reddit oracula Menippe in Boeotia. ME. Haud intelligo qđ dicas Trophonie: nisi q; illud placeo video, se totum esse mortuum.

FINIS.

Luciani

CHARONTIS ac MENIPPI Dialogus. Ex eiusdem interpretatione.
CHARON.

Edde nauti scelesti. ME. Vociferare: siquidē isthuc tibi voluptati est Charon. CHA. Redde inquā qđ pro traiectione debes. ME. Haud quāq̃ auferre queas: ab eo q non habet. CHA. An est quisq̃: qui ne obulū qđ habeat? ME. Sit ne ali? quispiā p̃terea: eodem ignoro. Ipse certe nō habeo. CHA. Atqui p̃focabo te p̃ ditem ipurissime: nī reddas. ME. At ego illiso baculo tibi cōminuam caput. CHA. Num ergo te tā lōgo traiectu grati trāsuexero? ME. Mercuri^o meo noīe tibi reddat: vt q me tibi tradiderit. MER. Belle mecū agat per Iouē: si qđ futurū est, vt etiā defunctorū noīe persoluā. CHA. Haud omittā te. ME. Quin tu igit hac gfa perge vt facis, nauim trahere: qđ nō habeo, quinā auferas? CHA. At tu nesciebas: qđ tibi fuerit adportandū? ME. Sciebā quidē, verū nō erat. Quid igitur: num ea gfa erat mihi semp in vita manendū? CHA. Solus ergo gloriaberis te gratis fuisse trāsuectū? ME. Haud gratis: o p̃clare: siquidē & sentinā exhausti & remū arripui: & vectorū oīm vn^o nō eiulauī. CHA. Ista nihil ad nauti: obulū reddas oportet. neq̃ em̃ fas est, secus fieri. ME. Proinde tu me rursum ī vitā reuehe. CHA. Belle dicis: mirū vt verbera etiā ab Aëaco mihi lucrificiā. ME. Ergo molestus ne sis. CHA. Ostēde quid habeas in pera. ME. Lupinū si velis: & Hecatæ coenā. CHA. Vnde nobis hūc canē adduxisti Mercuri? tum qualia garriebat iter nauigādū? vectores oēs irridēs ac diceris incessens: vnusq̃ canillans: illis plorātibus. MER. An ignoras Charon: quem virū tranſuexeris? plane liberū: cuiq̃ nihil omnino curæ sit. Hic est Menipp⁹. CHA. Atqui si vnq̃ posthac te recepero. ME. Si receperis: o p̃clare. Ne possis quidē iterum recipere. FINIS.

CRATETIS ac DIOGENIS. CRATES.

Moerichum diuitē noueras ne Diogenes? illū inquā supra modū diuitē: illū Corintho p̃fectū: cui tot erāt naues onustæ mercibus: cuius consobrinus Aristæas, quī ipse quoq̃ diues esset, Homericū illud in ore solebat habere.

Aut me confice tu: aut ego tete.

DIOG.

Cuius rei gfa sese captabāt inuicē Crates? CRA. Hereditatis causa, quī eēnt aq̃les, vterq̃ alterū captabāt. Iāq̃ testamēta publicauerāt ambo: inq̃bus Moerich⁹ (si prior moreret) Aristæan oīm rerū suarū dominiū relinq̃bat. Moerichū vicissim Aristæas: si qđ ipse prior e vita decederet. Hec igit quī essent ī tabulis scripta, illi inter sese captabāt: & alter altero

Dialogi varii. Fo. XCIII.

rum adulationib⁹ obsequiisq^{ue} superare contēdebat. Porro diuini: haud scio
verū ex astris id qđ futurū sit cōlectātes: an somniis quēadmodū Chaldei fa-
ciūt: quin & Pythius ipse: nūc Aristeam victorē fore pñiciabar: nūc Moeri
chū: ac trutina qđē interim ad hūc, interim ad illū ppēdebat. DIOG. Quid
igīt tādē euenit! Nā audire est opere pēitū Crates. CRAT. Eodē die mortui
sunt ambo. Cēterū hereditates ad Eunomiū ac Thrasyclē deuenerūt: quo-
rū vterq^{ue} cognat⁹ illis erat. Atqui de his nihil pđixerāt diuini futurū: vt ta-
le quippiā accideret. Eteū quū Sicyone Cīr hā versus nauigarēt: medio in
cursū / obliquo orto lapige / eo sunt depulsi. DIOG. Recte factū. At nos quū
nos essem⁹ in vita nihil eiusmodi alter de altero cogitabam⁹. Neq^{ue} em̄ ego
vnq^{ue} optabā: vt moreret Antisthenes: quo nimirū bacul⁹ illi⁹ ad me rediret
heredē (habebat autē egregie validū) quē ipse sibi parauerat oleagīnū: neq^{ue}
tu Crates opinor desyderabas: vt me mortuū in possessionū meā sū succel-
sionē venires puta doliū / ac per azin qua quidē lupinū Choenices inerāt due.
CRAT. Neq^{ue} em̄ mihi quicq^{ue} istis reb⁹ erat opus. Imo ne tibi quidē Dioge-
nes, siqđē quē ad rē pertinebāt: quaq^{ue} tu Antistheni succedēs accepisti: de-
inde ego succedēs tibi: ea nimirū multo sunt potiora: multoq^{ue} splēdidiora:
q^{ue} vel p̄sarū īperitū. DIOG. Quenā sūt ista q^{ue} dicis? CRA. Sapiētīā inquā, fru-
galitatē, veritatē libertatē. DIO. Per Iouē memini me ī istiusmodi opū he-
reditatē Antistheni successisse: tibiq^{ue} eas lōge etiā maiores reliq^{ue}se. CRA.
Verū reliq^{ue} mortales hoc possessionū gen⁹ aspnabant: neq^{ue} q^{ue} nos ob spem
potidā hereditatis obsequiis captabat: sed ad aurū oēs intēdebāt oculos.
DIO. Nec iniuria. Neq^{ue} em̄ habebāt: quo facultates eiusmodi a nobis tradi-
tas acciperēt, q^{ue} rimosi iā vitiatiq^{ue} deliciis: nō aliter q^{ue} vasa carie putria.
Quo sit vt si q^{ue} quis ī illos īfundat: vel sapiētīā: vel libertatē: vel veritatē:
effluat ilico p̄stilletq^{ue}: fundo qđ īmissum est cōrinere nō valēte. Quisimodi
qđdā & Danaī filiab⁹ aut accidere: dū ī doliū ptusum haustā aquā īportāt.
At iudē aurū dēribus / & vnguib⁹ / omniq^{ue} vi seruabāt. CRAT. Proinde nos
hīc quoq^{ue} nostras possidebim⁹ opes. Illi simulatq^{ue} huc venerint: obuiū dūtā-
zar secū ferent: ac ne hūc quidē vltērius, q^{ue} ad portitorem. τῆλεσ.

NIREI ac THERSITAE. NIREVS.

Ecce deniq^{ue} vel Menippus hīc index erit: vter nostrū
sit formosior. Dic Menippe: an non tibi videor forma
prastantior? MENIP. Imo quinam fis pri⁹ arbitror
indicādum. Nā hoc opinor scito est opus. NIREVS.
Nireus ac Therfites. MENIPPVS. Vter Nireus
vter Therfites? Nondum enim vel hoc satis liquet.

THER. Iā vnū hoc vinco: q̄ tibi sum similis, neq̄ tātopere me scellis: quan-
 toper te cecus ille Homerus extulit: vnū oīm formosissimū appellās. Quin
 ego fastigiato vertice: rarisp̄ & ip̄xis capillis ille: nihilo te īferior vīsus sum
 arbitro. Iā vero tēpus est, vtī p̄ncipies Menippe: vtrū altero formosior ē exi-
 stimes. **NI.** Mix̄ nī me Aglaia charopeq̄ p̄gnatū: Qui vir pulcherrim⁹ vn⁹
 Omnibus e gratis priameia ad Pergama veni.

MENIP. At qui nō item sub terrā opīnor pulcherrimus venistī: quippe qui
 reliquis qdē ossibus/aliis appareas assimilis: porro caluaria/hoc vno īsignī
 a Thersitē caluaria dignosci possit: q̄ tua delicata est ac mollicula. Quando
 quidē isthuc habes effoeminatū ac neutiq̄ viro decorū. **NIR.** Attamen Ho-
 merū percontare: qua specie tum fuerim: quum īter Græcorū copias mili-
 tarē. **MENI.** Tu qdem somnia mihi narras. At ego ea specto: q̄ video, quæq̄
 tibi adsunt ī p̄sentia. Ceterū ista norunt: q̄ id tēporis viuēbāt. **NIREVS.**
 Quid igitur tandē? An non ego hic formosior Menippe? **MENIP.** Neq̄ tu,
 neq̄ quisq̄ alius formosus hoc loco. Siquidē apud īferos æqualitas est: par es
 q̄ sunt omnes. **THERSIT.** Mihi qdem vel hoc sat est.

DIOGENIS AC MAVSOLI.

DIOGENES.

He tu Car. q̄re tādem īsolens es tibiq̄ places, ac dignū te
 credis q̄ vnus nobis oībus antepōnare? **MAVSO.** Primū
 regni noīe O tu Siopēsis: q̄ppe q̄ Carīē īperaueri vnīuer-
 sē: p̄terea Lydiē quoq̄ gētib⁹ aliquot. Tum atē & īsulas
 nōnullas subegeri. Miletū vsq̄ p̄ueneri, p̄terisq̄ loniē par-
 tibus vastatis. Ad hęc formosus erā ac p̄cerus, ac bellicis
 in rebus p̄ualidus. Postremo: qd est oīm maximū: ī Halī-

carnasso monumētū erectū habeo: singulari magnitudine: quātū videlicet
 defunctorū alius nemo possidet, neq̄ pari etiā pulchritudine conditū: viris
 scilicet atq̄ eqs/pulcherrio e saxo/viūā formā absolutissio artificio exp̄ssis,
 adeo vt vī phanū aliqd̄ sīlē haud facile quis iueniat. Nū īniuriā tibi videor
 has ob res mihi placere, atq̄ efferri? **DIOG.** Nū ob īperitū ais: ob formā: atq̄
 ob sepulchri molē? **MAV.** Per louē ob hęc īquā. **DIO.** Atq̄ o formose Mau-
 sole neq̄ vires iā illē, neq̄ forma tibi iā adest. Adeo vt si quē arbitriū de for-
 mē scellētia delegerimus, haudquaq̄ dicere potis sit: quāobrē tua caluaria
 meq̄ sit anteferēda: siq̄dē vtrāq̄ pariter tū calua, tū nuda: vtriq̄ dētes pari-
 ter ostēdim⁹: pariter oculis orbatū sum⁹: pariter narib⁹ simis/ac sursum hian-
 tibus deformati. Ceterū sepulchrū, ac saxa illa p̄ciōsa, Halīcarnassēis forsitā
 iactare licebit, & hospītib⁹ gl̄iē causa ostētare, tanq̄ q̄ magnificā quādā ap̄d
 se structurā habeāt: verū qd hīc cōmoditatis ad te redeat vir egregie, neq̄q̄

video: nisi forsan illud cōmodū vocas: q̄ plus oneris atq; nos sustines: sub tā ingētibus faxis p̄ssus ac laborans. MAVSO. Ita ne mihi illa mihi cōducunt omnia: planeq; pares erunt Mausolus ac Diogenes! DLOG. Imo haud pares inquā vir clarissime. Nā Mausolus discrucia bit: quoties earū rerū in mentem veniet: quibus in vita florere consuevit. At Diogenes interīm eū ridebit. Atq; ille quidē de suo illo monumento: qđ est in Halicarnasso memorabit, ab vxore Artemisia, atq; sorore parato: cōtra Diogenes ne id quidē suo de corpore nouit: nunqđ habeat sepulchrū. Neq; em̄ illi res ea curę est. Verum apud viros excellētissimos sui memoriā famāq; reliquit: vt qui vītam peregerit viro dignā: tuo monumēto Carū abiectissime! celsiorem: ac tutiore in loco substructam.

τέλος.

SIMYLI AC POLYSTRATI.

SIMYLVS.

Enisti tandē & tu Polystrate ad nos quum annos vixeris haud multo pauciores centū opinor. POLY. Nonaginta octo Simyle, SIMYLVS. Sed quinā triginta istos annos egisti: quibus mihi fueras superstes. Nā ip̄e perii te ferme septuagenario, POLYST. Q̄ suauissime p̄fecto: etiam si hoc mirum tibi videbit. SIMY. Mirum vero: si quidē tibi primū senī, deinde inualido, postremo etiā orbo quicq̄ poterat esse in vita suaue. POLY. P̄cipio nihil erat qđ nō possem. p̄terea pueri formosi complures aderāt: tū mulieres nitidissimæ: vnguēta, vinum mire fragrans, postremo mensæ vel fculis illis lautiores. SIMY. Noua narras. Nā ego te plane sordidum ac parcissimū esse sciebam. POLY. Atqui vir p̄clare: ex alienis arcis opes mihi subscatebant. Tum diluculo p̄tinus q̄ plurimi mortales ad fores meas vētītābāt: simulq; ex omni rerū genere quæ terrarū vbiūis pulcherrimæ reperiūtur munera deportabant. SIMY. Nū me defuncto regnū gessisti? POLY. Minime: verū amantes habebā innumeros. SIMY. Non possum nō ridere. Tu ne amātes: tantus natu quū esses: vixq; tibi dētes supersent quatuor? POLY. Habebā per louē: equidē optimates ciuitatis. Quūq; essem tum senex: tū caluus: sicuti vides: p̄terea lippies etiā ac senio oectiens: postremo naribus muccosis: tamē cupidissime mihi inserviebāt: adeo vt is felix videret: quēcūq; vī aspexissem modo. SIMY. Nū tu quoq; quēdamodū Phaon ille, Venerē aliquā e Chio trāsuexisti: vt ob id optanti tibi illa dederit, rursus ad iuuentā redire: ac denuo formosum atq; amabile fieri? POLY. Haud quāq̄. Quin magis quū talis essem, qualē dixi: tamē supra modum adamabar. SIMY. Aenigmata narras. POLY. Atqui notissim⁹ est hic amor quū vulgo sit frequēs, nempe erga senes orbos ac diuites. SIMY. Nūc

tua forma/ vnde tibi profecta fuerit intelligo vir egregie: nimirū ab aurea illa Venere. POLY. Verum tamē non parum multas cōmoditates ab amā tibus tuli Simyle: propemodum etiā adoratus ab illis. Porro sapius etiam quasi procaz illis illudebā: excludēs interdū nōnullos eorū. Interim illi iter sese decertabāt & in ambiendis primis apud me partibus/ aliū alius anteire nitebatur. SIMY. Sed age: de facultatib⁹ tuis quid tandē statueras? POLY. Palam quidē affirmabā: me vnūquēq; illorum relicturū hāredem. Idq; illi quī crederent futurū: certatim se quīsq; obsequentiore atq; adulantiore m praebebat. Cæterū alteras illas veras tabulas/quas apud me seruauerā, reli- qui: in quib⁹ omnes illos plorare iussi. SIMY. At postremā illā tabulā: quē pronūciabāt hāredē? Num e cognatis quēpiam? POLY. Nō per louē: immo nouitium quēdam: ex formosis illis adolēscētulis: natione Phrygem. SIMY. Quot annos natū Polystrate? POLY. Viginti ferme. SIMY. Iā intelligo quī bus obsequiis ille te demeruerit. POLY. Attamen multo illis dignior: quī scriberetur hāres: etiā si barbarus erat ac perditus. Quē iam ipsi etiā opti- mates colunt captantq;. Is igitur mihi extitit hāres. Iāq; inter patricios nu- merat: subrafo mēto, barbaroq; cultu ac lingua. Quin etiā Codro generosior ē, Nireo formosior ē, Vlysse prudētior ē eē p̄dicāt. SIMY. Nō laboro: vel to- tius Græcię sit īperator, si libet: modo ne illi potiant hāreditate. τέλος.

VENERIS & CVPIDINIS.

VENVS.

Vid tandē in causa est Cupido: vt quī reliquos deos om- nis adortus expugnaris: louem ipm: Neptunū: Apollinē: lunonem: me deniq; matrē: ab vna Minerva tēperes: vtq; aduersus hāc nec vllū habeat icēdiū tua fax: & iaculis va- cua sit pharetra: tū & ipse arcu careas: neq; iaculari noris? CVPI. Equidē hanc metuo mater. est enim formidabilis truculētōq; aspectu: ac ferocitate qdā supra modū virili. Proinde si quādo tenso arcu petā illam: galeā cristā quatīēs/expauescit me: moxq; formidā- ne tremere occipio: sic vt arma mihi e manibus excidant. VENVS. Atquī Mars an non erat hac formidabilior? Et hunc tamē separatim exarmaſti. CVPI. Imo ille cupide me recipit: atq; vltro etiā inuitat. Verum Minerva semp adductis supciliis obseruat. Quin aliquādo temere ad illā aduolauī fa- cem ppius admouēs. At illa si quidē ad me acceſſeris inqt per parentē louē quouis modo te cōfecero: aut lācea te trāſſigam: aut pedibus arreptū in tar- tara dabo praecepit: aut ipsa te discerpā. plurima itē id genus cōminabā. Ad hēc acrib⁹ obtueſ oculis: postremo & in pectore faciē quādā gestat hor- rēdā, viperis capillorū vice comatā. Hāc nimirū maximo p̄formido. Terri

Dialogi varii. Fo. XCVI.

rat em me: fugioq; quoties ea aspicio. VENVVS. Esto sane. Mineruā metuis
vt ais atq; hui⁹ gestamen gorgona reformidas: idq; quū Iouis ipi⁹ fulmē nō
formidaueris. Ceterū Musæ quā ob causam abs te nō feriunt: atq; a tuis ia-
culis tutæ agūt: Nū & hæ cristas quatunt: aut gorgonas p̄tendūt! CVPI.
Has quidē reuerēor mater. Sūt em vultu pudico ac reuerēdo: p̄terea semp
aliquo tenent studios: semp cantionib⁹ animū intentū gerūt. Quū ipse etiā
nō raro illis assisto: carminis suauitate delinit⁹. VENVVS. Esto nec has ado-
riris: p̄pterea q̄ sint reuerēdæ: at Dianā qua tādē gfa nō vulneras! CVPI.
Vt breuiter dicā: hāc ne dephēdere qdē vsq; sum potis: quippe p̄ptuo p̄ mō-
res fugitantē. Ad hæc alteri⁹ cuiusdā sui cupidinis illa tenet cupidine. VE-
NVS. Cui⁹ o gnate! CVPI. Nempe venatu ceruorū & hinnulorū: quos in-
sectat vt capiat: ac iaculo figat. Ac prorsum tota rerū huiusmodi studio te-
netur. Tamenū fratrē eius qui nimirū arcu valet & ipse: feritq; emin⁹. VE-
NVS. Teneo gnate. cū saepenumero sagitta vulnerasti. τέλοσ.

MARTIS ac MERCVRII.

MARS.

Vdistin Mercuri cuiusmodi nobis minat⁹ sit Iuppiter?
q̄ sup̄ba: q̄q; dictu absurda! Ego inq; si voluero/ catenā ex
ethere demittā: vnde si vos suspēsi me vi detrahare cone-
mini, Iuseritis operā. Nūq; em me deorsū trahetis. Cōtra
ego vos velim ī altū attrahere: nō vos modo: verū etiā tū
terrā ip̄am, tū mare pariter subuectū in sublime sustule-
ro. Ad hæc alia pmulta: q̄ tu quoq; audisti. At ego si qdē cū vno quolibet sin-
gulatim cōferat⁹: ita p̄stātorē eū esse, viribusq; superiorē, haud quāq; nega-
uerim: verū vnū tā multis pariter in tātū antecellere: vt eū ne pōdere qdē
vincere queamus: etiā ac mare nobis adiunxerimus: id neutiq; crediderim.
MERCVR. Bona verba Mars. Neg; em sat tutū est ista loq; ne qd forte malū
nobis hæc petulātia cōciliet. MARS. An vero credis apud quēlibet hæc di-
cturū me! Imo apud te solū id audeo: quē lingue cōtinētis eē sciebā. Sed qd
mihi maxime ridiculū videbat⁹: rū quū hæc minitātē audirē: haud quā apd
te reticere. etem meminerā: quū nō ita mīto ante Neptun⁹, Juno, ac Pallas,
motā aduersus eū seditiōe machinarent cōphēsu illū ī vīcula cōiicere: quā
topre formidarit: vtq; ī oēm specie se verterit. Idq; cū tres dūtaxat essent
diū. Qd nī Thetis misericordia cōmota, Briareū Cērimanū illi auxiliatum
acceriuisset: ipso pariter cum fulmine ac tonitru vincē⁹ erat. Hęc reputārī
mihi ridere libebat eius magniloquentiā iactantiq;. MERCVR. Tace. Bo-
na verba. Neg; em tutū est ista vel tibi dicere: vel audire mihi. τέλοσ.

MERCVRII & MAIAE.

MERCVR.

Luciani.

St vero mater deus qſq̃ in coelo me miſerior: MAIA.
Caue ne quid iſtiusmodi dixeris Mercuri. MERCVR.
Quid non dicā: qui quidē tantū negotiorū ſolus ſuſti-
neam: gbus deſaſſor: i tā multa miniſteria diſtractus.
Nā mane protinus ſurgēdum eſt mihi, ſtatimq; ver-
rēdum coenaculum: vbi diū cōpotant. Tum vbi curiā
in qua conſultant vndiq; ſtrauero: ac ſingula ita vt
oportet cōpoſuero: loui neceſſum eſt aſſiſtere, ac pſe-
rēdis illius mādatis toto die ſurſum ac deorſum curſitare: ſuper quum re-
deo, puluerulētus adhuc / Ambroſiam apponere cogor. Porro priuſq̃ noui-
ſius iſte pocillator adueniſſet: ego nectar etiā miniſtrabā. Quodq; eſt oī-
indigniſſimū: ſoli omnī ne noctu quidē agere quietē licet: verum id quoq;
tēporis neceſſe habeo deſunctorū animas ad Plutonē deducere: manūmq;
gregi me ducē prēbere: tum autē & tribunalibus aſſiſtere. Neq; enim mihi
ſufficiebāt ſcilicet diurna negotia: dum verſor in palēſtris: dū in concioni-
bus pconis vices ago: dū oratores inſtruo: nī hęc quoq; prouincia accedat:
vt ſimul etiā vmbraſū res diſponā. Atqui Ledē filii alternis iter ipſos vici-
bus apud ſuperos atq; iſeros agitant. Mihi neceſſe eſt quotidie, tum hoc, tū
illud pariter agere. Deīde duo illi Alcmena ac Semele miſeris pgnati mu-
lieribus / ocioſi in conuiuiis accūbunt: at ego Maia Atlantide progenitus il-
lis miniſtro ſcilicet. Quin nunc quū recēs a Sidone Cadmi filia reuerſus eſ-
ſem. Nā ad hanc me legarat: viſum quid ageret puella, priuſq̃ reſpirafſem,
& adhuc anhelū de via / verſum ad Argos emandauit viſurū / qui cū Danae
ageretur. Rurſum inde in Boeotiā proſectus inquit, obiter Antiopā viſito.
Adeo vt plane iā pariturū me negarim. Q; ſi mihi licuiſſet: lubēs proſecto
feciſſem: id qđ ſolēt ii qui i terris durā ſeruiūt ſeruitutē. MAIA. Miſſa fac
iſta gnate. Decet enī per oīa morē gerere patri: quū ſis iuuenis. Ac nūc quo
iuſſus es, Argos contēde. Deinde i Boeotiā: ne ſi ceſſaris fueriſq; lētior, pla-
gas etiā auferas. Nā iracundi ſunt qui amant.

VENERIS ET CVPIDINIS.

VENVS.

Vpido Gnate: vide quē facis flagitia. Nō iā de his loquor
quē te ipulſore mortales in terra vel in ſe quiſq;, vel iuicē
alii in alios faciunt: verū de his ago q̃ apud ſuperos quoq;
designas: qui quidē louē ipſum cogis varias aſſumere for-
mas: in quodcūq; tibi pro tēpore viſum fuerit, eum ver-
tens. Tum lunā e coelo deuocas. Quin & ſolē aliquoties cō

pellis lentum apud Clymenen cessare aurigandi muneris oblitū. Nā q̄qd
iniuriā in me matrē etiā cōmittis, audacter ac tanq̄ tuto facis. Verū tu q̄
dem o deorū oīm confidentissimē, Rheam insup̄ ipsam iā anū, praterea deo
rum tam multorū parentē, eo ppulisti: vt pusionē adamet: atq̄ in Phrygiā
illum adolescentulū depear: ac tua iā opa insanit: iunctusq̄ leonibus, adhi-
bitis item Corybātibus: q̄ppe qui et ipsi furore quodā sunt afflati: p̄ Idā mō
tem sursum ac deorsum oberrat: ipsa quidē Attis amore eiulās. Ceterū Co-
rybantū alius suū ipse penem ense defecat: alius demissa coma p̄ mōtes fert
insanius: alius cornu canit: alius tympano tonat: alius cymbalo p̄strepit: bre-
uiter omnis vndiquaq̄ Ida tumultus atq̄ insaniz plena est. Proinde cūcta
timeo. Metuo ne tale qd accadat, quādoq̄dem te pduxi, malū ingēs: vt siq̄
resipiscat Rheā: vel potius si p̄gat insanire: Corybantibus impet: vt te cor-
reptū discerpāt: aut leonibus obiciāt. Hic me sollicitat metus: q̄ videā tibi
periculū imminere. CVPIDO. Otioso animo esto mater: siq̄dem leonibus
etiā ipsis iam familiaris sum factus: ita vt sa: penumero cōscensis eorū tet-
gis/prehensaq̄ iuba: equitis ritu insidens/illos agitem. At vero illi interim
mihi caudis adblandiuntur: ac manū ori insertam receptāt/lambuntq̄: de-
inde mihi reddūt innocuā. Porro Rheā ipsi quādo tandē vacauerit, vt me
vliciscat: quū in Arte sit tota! Postremo qd ego peccox quū res pulchras vt
sunt, offero ac demōstro: vos ne appetite res pulchras. Quare his de rebus
ne in me crimen cōferte. Num vis ipsa tu mater: vt i neq̄ tu posthac Martē
ames: neq̄ ille te? VENVS. Vt es puicax: et nulla in re non superas. Atta-
men horum quā dixi aliquando memineris.

DORIDIS ET GALATEAE. DORIS.

Ormosum amantē Galatea / nempe Siculū istū pastore/
aiunt amore tui depire. GALAT. Ne ride Doris: etenī
qualis qualis est, Neptuno p̄fe prognatus est. DORIS.
Quid tū postea: si vel loue ipso sit p̄genitus: quū vsq̄
adeo agrestis atq̄ hispidus appareat: qd̄ est oīm defor-
missimū/vnocus. An vero credis genus illi q̄q̄ pfutu-
rū ad formā? GAL. Ne isthuc qdē ipm: q̄ hispid? ē atq̄ agrestis vt tu vocas
illū deformat: quin virile magis est. Porro oculus media in frōte decet etiā:
quo quidē nihilo segnius cernit: q̄ si duo forent. DORIS. Videris Galatea
nō amantē h̄fe Polyphemū: sed illū potius adamare: sic cū p̄dicas. GAL. E-
qdē haud adamo: sed tū insigne istā v̄sam insultrādī/opprobriādīq̄ petulantiā
ferre nō queo. Ac mihi nimirū inuidēria qdā isthuc facere vīdemini: p̄pter
ea q̄ ille cū forte aliqui gregē pasceret suū: nosq̄ e littorali specula in litore

Luciani

ludentes cerneret in pminētibus Aetnae pedib⁹: qua videlicet inter montē
et mare litt⁹ sese in longū porrigit: vos ne aspexerit qdē: at ego oīm vna vī
sa sim formosissima: eoq; in vnā me cōiecerit oculū. Ea res vos male habet.
Nā argumētū est / me forma prastātiorē esse ac digniorē, quā amer: vos cō
tra fastiditas esse. DORIS. An istud tibi putas inuidēdū videri: si primū pa
stori, deinde lusco formosa vīsa sis! Qz qd aliud ille potuit in te pbare: pre
ter candorē? Is illi placet opinor: q; caleo et lacti assueuerit: pinde qd his
sit simile / id pūnus pulchrū iudicat. Alioq; vbi libebit scire / aqua sis facie: de
scopulo quopiā in aquā, siquādo trāquilla steterit despectās, temetipam cō
templare: videbis aliud nihil: nisi ppetuū candorē. Verū is quidē nō pbat:
nisi rubor admixt⁹ illi / decus illi iūxerit. GALA. Atq; ego illa immodice cā
dida / tū eiūsmodi habeo amantē: quū interim e vobis nulla sit: quā vel pa
stor / vel nauta / vel portitor aliq; miret. Ceterū Polyphemus (vt alia ne di
cam) etiā canendū pitus est. DORIS. Tace o Galatea. Audiuius illū canē
tem quū nup pruriret in te: sed o sancta Venus, afinū rudere dixisses. Nam
lyrae corpus simillimū erat ceruino capiti ossibus renudato: tū cornua pin
de quasi cubiti pminebāt. Is iūctis / inductisq; fidibus: quas ne Collope qdē
circūtorquebat / agreste qddā et absonū cantilabat: quū aliud interim ipse
voce caneret: aliud lyra succineret. Ita vt tempore nobis nequierimus: quā
rideremus amatoriā illā cantionē. Nā Echo ne respōdere quidē illi voluit
balanti: quū sit adeo garrula. Imo puduisset: si vīsa fuisset stridulū illius et
ridiculū cātū imitari. Adhac gestabat i vlnis amasius iste delicias suas / vrsi
catulū pilis hirtū / ipsi nō dissimilem. Quis aut nō inuideat tibi amicū istū
Galatea? GAL. Quin tu igit Dorī tuū ipsius amicū nobis cōmonstra: qui
meo sit formosior: qd doctius ac melius vel voce canat / vel cythara! DO
RIS. Mīhi quidē nullus est amator: neq; me hoc nomine iactō: quasi sim ve
hemēter amabilis: verūtāmē istiusmodi amicū / qualis est Polyphemus nō
pe totus hircū olens, tū crudis victirās carnibus, et hospites, siq; appulerint
deuorās / tibi habeas: eumq; tu mutuū ames.

τέλος.

DIOGENIS ET ALEXANDRI. DIOGE.

Vid hoc rei ē Alexāder! Irane defunctus es tu quoc; pñ
atq; nos oēs! ALEX. Vides nimirū Diogenes. Tāctū mī
rādū nō est: si hō cū fuerī, defūctus sim. DIOG. Nū ergo
Iuppiter ille Hammō mētiebat cū te suū filiū esse diceret
an vero tu Philippo pfe pgnat⁹ eras? ALEX. Haud du
bie Philippo. Neq; em obīssē: si Hammone parēte fuissē
pgeuit⁹. DIOG. Atq; de Olympiade etiā cōsilia qdā ferebāt: puta draconē

Dialogi varii. Fo. XCVIII.

quēdā cū ea fuisset cōgressum/visumq; in cubiculo: ex eo grauidā peperisset. Porro Philippū errare/sallig; se tuū psem eē crederet. ALEX. Inaudieram quidē et ipse ista quēadmodū tu: at nūc video neq; msem/ neq; Hāmōnīos illos vates sani qcū aut verī dixisse. DIOG. Attamē istud illorū mēdaciū Alexander ad res gerēdas haud quāq; tibi fuit inutile: ppterea q; vulg; te verebatur/meruebatq;: quū defū esse crederet. Sed dic mihi: cui nā tam ingens illud imperiū moriēs reliquisti? ALEX. Id egdē ignoro Diogenes. Celerius em̄ e vita submouebatq;: q; vt eēt otii de illo qcū statuēdi: pter id vnū: q; moriēs Perdiccē anulū tradidi. Sed age: qd rides Diogenes? DIO. Quid nī rideā? An nō meministi qd Grēci fecerūt: cū nup̄ tibi arrepto impio adularēt: principēq; ac ducē aduersus barbaros deligerēt? Nōnulli vero ī duo decim deorū numerū referrent/ ac phana cōstituerēt: deniq; sacra facerent tanq; draconis filio! Sed illud mihi dīcto: vbi te sepelierunt Macedones? ALEX. Etiādū ī Babylone iaceo tertiū iā diē. Porro Ptolemāus ille satellites meus, siquādo detur otii, ab his rerū tumultibus q; nūc īstant/ pollicet ī Aegyptū deportaturū me: atq; īnibi sepulturū: quo videlicet vnus fiam ex diis Aegyptiis. DIOG. Nō possū nō ridere Alexāder: q; qdē te vidē et iā apud inferos desipientē: sperātēq; fore: vt aliquādo vel Anubis fias/ vel Osiris. Quin tu spes istas onūttis o diuinissime: neq; em̄ fas est reuerti quenq; qui semel paludē transmiserit: atq; intra specus hiatū descenderit. ppterea q; neq; indiligēs est Aeacus/ neq; contēendus Cerberus. Verū illud abs te discere peruelim: quo feras aīo quoties ī mentē redit: quāta felicitate apd̄ superos relieta huc sis profectus: puta capitis custodibus/ satellitibus/ ductibus: tum aurī tanta vī: ad hoc populis: qui te adorabāt. Prēterea Babylone Baetris/ immanibus illis belluis/ dignitate/ gloria: deinde q; eminebas conspicuus: dum vectareris: dum amiculo candido caput haberes reuinctum: dum purpura circumamictus esses? Nunquid hēc te discruciant: quoties recurrant animo! Quid lachrymas stulte! An non id te sapiens ille docuit Aristoteles: ne res eas quae a fortuna proficiantur/ stabiles ac firmas existimares? ALEX. Sapiens ille! quum sit assētatorum omniū pditissimus. Sine me solum Aristotelis facta scire: q; multa a me petierit: quae mihi scripserit deinde quemadmodū abusus sit mea illa ambitione: qua cupiebam eruditione ceteris prēstare: quum mihi palparetur interim/ ac pradicaret me: nunc ob formam: tanq; et ipsa summi boni pars quaedam esset: nunc ob res gestas atq; opes. Nā has quoq; ī bonorū numero collocādas esse cēlebat: ne sibi vitio verteret: q; eas accipet. Plane praestigiosus vir ille quidem erat/ ac fraudulentus o Diogenes. Qcū illud fructus scilicet ex illius sapientia fero

Luciani

q̄ nūc perinde quasi summis de bonis excrucior: ob ista q̄ tu paulo ante cō-
memorasti. DIOGENES. At scin quid facies! Ostēdā tibi molestiq̄ istius re-
mediū. Quādoq̄dē his in locis veratrū nō prouenit: fac vt Lethēi fluminis
aquā auidis faucibus attrahēs/bibas: iterūq̄ ac sapius bibas. Atq̄ eo pacto
desines de bonis illis Aristotelicis discrucari. Verū em̄, Cletum etiā illū &
Calisthenē video: cūq̄ his alios cōpluris raptim huc sese ferētes, quo te dis-
cerpant, poenāsq̄ sumāt, ob ea q̄ quodā in illos cōmisti. Quare fac i alterā
hanc ripam te conseras, & crebrius (vt dixi) bibas. τέλος.

MENIPPI ET CHIRONIS.

MENIPPVS.

Quidem inaudiui Chiron, te deus quū esses! tamē optasse
mortē. CHIRON. Vera nimirū sunt ista q̄ audisti Menip-
pe. Planeq̄ mortu⁹ sum sicuti vides: quū mihi licuerit im-
mortale esse. MENIPPVS. At q̄nā te mortis cupidō tene-
bat: rei videlicet, quā vulg⁹ hominū horreat! CHIRON.
Dicā apud te: virū neutiq̄ stultū atq̄ imperitū. Iā mihi de-
fierat esse iucūdū: immortalitate frui. MENIPPVS. Quid! An iucūdū erat/
te viuere; lucēq̄ tueri! CHIRON. Erat inquā Menippe. Nā qđ iucūdū vo-
cant, id ego neutiq̄ simplex, sed variū quiddā eē arbitror. Verum quū ego
semp viuere, atq̄ iisdē ppetuo rebus vterer, sole/luce/ciborū horā eadē re-
currerēt: reliqua itē oīa, quēcūq̄ cōtingūt in vita, reciproco quodā orbe re-
dirēt: atq̄ aliis alia p vices succederēt: satietas videlicet eorū me cepit. Ne-
q̄ em̄ in eo voluptas est sita: si perpetuo fruaris iisdē: sed oīno in permutādo
posita est. MENIPPVS. Probe loqueris Chiron. Cēterū hec q̄ apud inferos
agitur vita, quīnā tibi pcedit: posteaq̄ ad hanc tāq̄ ad potiorē te cōtulisti!
CHIRON. Haud insuauiter Menippe. Sigdē aequalitas ipsa quiddā habet
admodū popolare. Nihil aut̄ interest utrū in luce quis agat: an in tenebris.
præterea neq̄ sitiendū est nobis quēadmodū apud superos, neq̄ esuriendū:
sed eiusmodi rerū omniū egentia vacamus. MENIPPVS. Vide Chiron ne
temet ipse inuoluas: neue eodē tibi recidat oratio. CHIRON. Quāobrem
isthuc ais! MENIPPVS. Neq̄: si illud tibi fastidio fuit: q̄ in vita semp iis-
dem similibusq̄ rebus vtendū erat: quū hic itidē similia sint omnia: eisdem
ad modum parient fastidiū. At de integro tibi quatēda erit vitæ cōmuta-
tio, atq̄ hinc quopiā aliā in vitā demigrandū: id qđ arbitror fieri nō posse.
CHIRON. Quid igitur faciendū Menippe! MENIPPVS. Illud nimirū,
vti sapiēs quū sis, quēadmodū opinor, & vulgo p̄dicant, praesentibus rebus
sis contentus: neq̄ quicq̄ in his esse putes: qđ ferri non queat.

τέλος.

MENIPPI ET CERBERI. MENIPPVS.

Eus Cerbere quandoquidē mihi tecum cognatio quādā
intercedit: quū et ipse sim canis: dic mihi per stygiā palu-
dem, quomodo sese habebat Socrates quū huc accederet?
Verisimile est autē te/ deus quū sis/ nō latrare modo, verū
etiā humano more loqui, si quando velis. CERBERVS.
Quū pcul adhuc abesset Menippe/ visus est constāti atq;
interrito adire vultu: pinde quasi mortē nihil omnino formidaret: ac tanq;
hoc ipm vellet iis qui procul a specus ingressu stabāt/ ostendere: verū simul
atq; desperit in hiātū: viditq; pfundū atq; atrū antri recessum: simulq; ego
cunctantem etiā illū aconito mordēs pede correptū detraherē: infantīū ri-
tu eiulabat/ suosq; deplorabat liberos: nihilq; nō faciebat: in oēm speciē sese
cōuertens. MENIP. Nū igit fucate sapiēs erat ille: neq; vere mortē cōtēne-
bat? CERB. Haud vere. Ceterū vbi vidit id esse necesse, audaciā quādā prę
se ferebat: quasi vero volens id esset passurus: qđ alioqui volenti/ nolenti rñ
oīno fuerat ferendū: videlicet quo spectātoribus esset miraculo. Egdē illud
in totū de viris istiusmodi vere possim dicere: ad fauces vsq; spec⁹ intrepī-
di sunt ac fortes: porro intus quū sunt/ nihil mollius neq; fractius. MENIP.
Ceterū ego quonā animo tibi visus sum subiisse specum? CERBE. Vnus
mortaliū Menippe sic mihi visus es subire: vt tuo dignum erat genere: et
prior te Diogenes: propterea q; neutiq; adacti subieritis/ aut intrusi: verum
tum vltroci: tum ridentes: atq; omnibus plorare renūciantes.

PRAEFATIO SEV HERCVLES GAL

licus Luciani Erasmo interprete.

Erculem Galli lingua gentis vernacula Ogmīū vocant.
Porro deum ipm noua quādā atq; inusitata figura depin-
gunt: decrepitus est apud illos: recaluaster: reliqs capil-
lis, siq; reliqui sunt, plane canis: cute rugosa: et in aterri-
mum exusta colorē: cuiusmodi sunt nautę isti senes. Cha-
rontē potius/ aut Iapetū quempiā ex his q; apud inferos
versant/ diceres. In summa: quiduis potius q; Herculē esse cōiiceres ex ima-
gine. Atq; tali specie quū sit, tamē Herculis ornatū gerit: vt q; tū leonis exu-
itiū indutus sit: tum clauam dextra teneat: tum pharetram humeris apta-
tā portet: tū arcū tensum lēua pratēdat. Deniq; modis oībus Hercules est.
Hac equidē arbitrabar in Græcicorū deorū cōtumeliā pperā facere Gal-
los: quū eū eiusmodi fingerēt effigie: quo nimirū illū talib⁹ picturis vltroce-
rentur: q; olim in regionem iporū incurfasset: prędas agens id tps: quum

Geryonis armenta vestigās occidē taliū gētiū plarasq; regiones puaftaret. At nōdū etiā dixi: id qđ erat in imagine maxime nouū atq; mirādū. Sigdē Hercules ille senex ingentē admodū hominū multitudinē trahit: oībus ab aure reuinctis. Porro vincula catenulæ tenues auro electrove cōfectę, pulcherrimis istis monilibus adsimiles. Atqui quū vinculis vsq; adeo fragilib⁹ ducant: tamē neq; de fugiēdo cogitāt, quū alioqui cōmode possint: neq; præsus obnitunt aut pedibus aduersus trahētē obtendunt, se se resupinantes: verū alacres ac lēti sequunt, ducēre admirātes, vltro festinātes oēs, & laxat(s) funiculis, etiā anteuertēre studētes. Perinde quasi grauitē laturi, si soluerent vinculis. Ne illud qđ pigebit referre, qđ mihi videbat oīm absurdissimū. Etenim quū nō inueniret pictor vnde catenularū summas ansas necteret: videlicet dextera iam clauā, lēua arcū tenēte, summā dei linguā perterebravit, atq; ex hac religatis catenulis eos trahi fecit. Ipse nimirū ad eos qui ducebātur, vultū & oculos cōuertebat / arridēs. Hęc ego quū diutius assistēs essem cōtrēplatus / admirans, hēsitans: indignās Gallus quispiā / qui ppius astabat / nostrariū literarū nō indoctus: id qđ declarauit: quū Græcanīcam linguā absolute sonaret, philosophus opinor ex eo genere philosophorū: qđ apud illos esse fertur. Ego tibi hospes ingt / picturæ illius ænigma explicabo. Nā videre vehemēter ad eā attonit⁹ ac stupefactus. Orationē nos Galli nequaquā arbitramur esse Mercurium: quē admodum vos Græci: verū Herculi illā tribuimus: ppter ea qđ hic Mercurio longe robustior extiterit. Nā qđ senex fingitur, nihil est qđ mirere. Sigdē vna faciūdia cōsuevit in senecta demū absolutū vigorē ostendere: si modo verū vestri dicunt poetæ. Obduci iuuenem densa caligine pectus.

Contra senectam posse quiddam dicere:

Rudi iuuenta melius ac præclarior.

Hīnc videlicet apud vos & Nestoris līgua melle pfluī: et Troianorū cōcinatores Lirioessan edunt, videlicet floridā quādā vocē. Nam liria si satis cōmemini flores appellantur. Proinde qđ ab auribus vinctos ad linguā trahit senex hic Hercules: qui non aliud qđ ipse est sermo: ne id quidē debes admirari: qui quidē non ignores linguæ cum auribus esse cognationē. Neq; vero ad cōtumeliā illius illud pertinet: qđ ea pertusa est. Nam memini inquit, & iambicos quosdam versiculos e comœdiis apud vos discere.

Siquidem viris loquacibus

Extrema lingua perforata est omnibus.

Quin de eodē hanc in summa habemus opinionē, vt quicquid egit id oratione faciūdiæq; confecisse putemus: vrpote virū sapiētē: ac persuadēdo plē-

raque sibi subegisse. Jam tela illius mirrũ rationes sunt, acutę, missiles, citę atque animũ lauciantes. Vnde pēnigera dicta vos quoque nominatis. Hacten? Gallus. Ac mihi quidē quĩ huc me cōferēs mecũ inter eundũ ppendere: nũ decorũ iam esset: vt tam grandis natu, quique iam pridē ab his doctrinę certaminibus memet abdicassē, rursus me tam multorũ iudiciũ calculis exponere iudicandum: in tēpore subiit animũ meum eius picturę recordatio. Nam antehac verebar: ne cui vestrũ viderer hęc admodũ pueriliter agere, quasiq; p̄ter ætatem iuuenari. Proinde ne quis Homericus adolescentulus illud mihi impingeret dicens.

Ætas iam perijt tua. Tum illud.

Ac te corripuit cariola senecta: minister
Inualidusq; tibi, & segnes tardiq; caballi.

Videlicet eo scōmate pedes meos notans. Verũ quoties senex ille Hercules recurrit animo, ad quiduis adducor vt faciam: neq; me pudet hęc audere: quĩ sim ipsi aqualis imagini. Itaque robur / celeritas / forma / & si qua sunt alia corporis bona, valeant: cūq; his tuus o Teie vates / cupido, vbi me mēto subcano viderit, auro rutilantibus alis, si videbitur vel aquilas p̄teruolet: neq; laborabit Hippoclidēs, imo nũc vel maxime tēpestiuũ fuerit: faciũdia repubescere / florere / vigere / & q̄ licet plurimos ab auribus ducere: ac sēpius arcu ferire: quādoquidē periculũ nō est: ne quādo quis p̄ter spem pharetram inanē reperiāt. Vides quibus modis ætatē meā, meāq; senectutē ipse consolet animēq; adeo vt non sim veritus, nauim iam olim in terrā subductam denuo reuellere, suisq; instructam armis / mediũ in pelagus demittere. Conringant autē a vobis o dii, afflatus secūdi: quando nunc vel maxime / p̄sente / bono / atq; amico vento nobis ē opus. Quo si digni modo videbimur: in nos quoque dicat aliquis Homericum illud,

Quos profert senior pannis e vilibus armos.

τέλος.

EVNVCHVS SIVE PAMPHILVS LVCIANI
ERASMO INTERPRETE.

Nde nobis aduenis Luciane: seu quidnā rei rides? Semp tu quidē & alias cōsueuisti nobis hilaris ac festiuus occurrere: verũ isthuc magis aliqd solito videē esse: de quo risum nec cōpescere queas. LVCIANVS. E foro tibi adfũ o Pāphile: porro mox efficiā, vt tu quoque mecũ rideas: simulatq; audieris cuiusmdĩ litis adfuerim actioni: duob; philosophis inter sese contēdētib; PAMPHILVS. Jam

Luciani

isthuc ipm pfecto ridiculū est qđ ais: philosophos inuicē lites agitare. Nā etiā si quid magni fuisset negotiū, inter ipsos modeste/citraq; pugnā/ cōtro uer siā cōpositā oportuit. LVCIANVS. Quid ais? Trangle cōponāt illiq; quidē solida plaustra cōuictis onusta, alter in alterū effuderint, vociferātes miraq; pūcacia cōtēdētes: PAMPHILVS. Videlicet de disciplinīs atq; opī nionib⁹ Luciane, ita vt assolēt dissentiebāt: q; erāt diuerse factiōis. LVCIANVS. Nequaq;. Imo aliud quiddā erat hoc de quo dissidebāt. Nā eiūsdē sectę erāt ambo, eiūsdēq; scholę. Et tamē orta inter eos lis erat. Porro iudices, qui cognoscebāt, primates erāt hui⁹ reip, natuq; maximī ac sapiētissimi. Breuiter apud quos pudeat aliq; etiā parū apte quippiā elocutus, nedū ad tantā p uectus inuerecūdiā. PAMPH. Quin tu igit lītis argumētū exponis, quo vī delictet ipse etiā cognoscā, quę res tibi tātū rīsum cōcitarit? LVCIANVS. Scis Pāphile, salarīū, idq; neutiq; exiguū ab impatore fuisse cōstitutū: singulis philosophorū generib⁹: puta, Stoicis/Platonicis/Epicureis: scūq; his etiā peripateticis: ita vt vniciq; sectę pmiū esset aequale. Cēterū demortuo ex his quopiā, alius aliq; in eius locū subrogādus est q; sit optimatū calculis p batus. Porro pmiū illud, neq; bubula pellis erat qpiā, quēadmodū ait poeta nec porcellus: verū singulos in annos decies mille nūmū: quos accipiūt, vt doceāt iuuetutē. PAMPH. Memini qđem ista. Quin ait nuper ex illis diē obiisse quēpiā: alterū ni fallor e peripateticis. LVCIANVS. Hęc ipsa Pamphile Helena: ppter quā illi inter sese singulari certamine cōflictabāt. Et hacten⁹ quidē nihil etiā ridēdū erat in illis pter hoc: q; quū philosophos eē se pferē rētur, ac pecunias p nihilo ducere: tamē earū gratia pinde atq; p patria in discrimē adducta, p religiōe maiorū, p monumētis pgenitorū, decertarēt. PAMPH. Atqui peripateticorū istud est decretū: nō admodū esse negligē das pecunias: verū eas in tertio quodā bonorū ordine eē ponēdas. LVCIANVS. Recte dicis. Nā ita qđe aiūt. Proinde bellū hoc ex maiorū iudicio/sentētiāq; illis extitit: verū q; postea cōsequuta sint, iam ausculta. Primū cōplures qđe alii in defuncti illius funebribus ludis decertabāt: sed inter hos pcpue duo viribus pares: puta Diocles ille senex: nosti quē dicā: cōtētiosum illū inquā: præterea Bagoas: qui quidē ea specie est: vt eunuchus esse videat. Inter hos initio de doctrina, deq; philosophiæ decretis atq; opinionibus est decertatū: & vterq; sui specimē ac documētū dedit: q; esset Aristotelicę factionis: q; eius placita sequeat ostēdit. At per louē in hoc certamine/neuter altero supior erat. Lis igitur huc deflexit deniq;. Diocles desinens iā eruditio nis suę periculū ac specimē ostēdere, ad Bagoam descēdit, ac vitā illius in primis carpere est aggressus. Bagoas itidē huius vitā viciissim taxabat,

Eunuchus. Fo. CI.

PAMPHILVS. Idq; merito Luciane. Siquidē eius rei magis erat habēda ratio. Proinde si ego forte iudex causae sedissem : magis in hoc vt mihi videt, futurus erā occupatus: potiusq; spectassem, vter moribus esset pstantior: q̄ vter ad disputandū ac dicēdū promptior: atq; illi potius q̄ huic victoriā adiudicassem. LVCIANVS. Recte dicis. Equidē isti tuę sentētia; meum & ipse calculū addo. Verū vbi iā conuiciis, vbi maledictis essent satiati: tandē Diocles illud aiebat nefas esse, vel conari aut pponere Bagoam: vti cū philosophiē studio, cūq; pulcherrimis illi⁹ pmiis, cōmerciū haberet: qui qdem eunuchus esset. Imo hoc hominū genus, nō solū ab eiusmodi cōtubernio secludi oportere: verū ab ipsis etiā lacris, ac vasis puris, breuiter ab omnibus publicis coetibus eiici. Ostēdens inauspicatū quoddā & occursum infaustum spectaculū fore: si quis mane domo egressus / vel videat istiusmodi quippiā. Atq; hac de re multis verbis differebat: affirmās eunuchū neq; virum esse, neq; mulierē: sed quiddā vtrinq; cōpositū & conflatū, planeq; monstrum ab hominū natura speciei; alienū. PAMPHIL. Nouā accusandi rationē nobis narras Luciane. Iāq; & ipse ridere cōpellor / crimē audiēs tā inauditū. Sed alter ille qd! Nū obtricebat! An vicissim & ipse quiddā ausus est ad ista respondere! LVCLIA. Initio qdē pudore ac metu (nā id est istis familiare) diutius obtricebat, erubescēs interim, palāq; p se ferēs id qd erat, tandē autē tequem quandā ac muliebrē edens vocē, negabat equū facere Dioclem: q se q; Eunuchus esset: ob id a philosophia secluderet: cū qua foeminis etiā esset cōmerciū. Allegabant: Aspasia, Diotima, Thargelia: quę causam illius adiuuabāt. Pręterea Academicus qdā Eunuchus natione Gallus : q paulo ante nostrā ætatē maximī noīs apud Gręcos floruiſſet. Porro Diocles etiā illū ipm, si qdē extaret ac simili negotio sese misceret, phibituq; sese respōdit: nihil expauefactū opinione, quā apud vulgus obtrinebat. Ad hęc quū ipse qdā dictētia in illū iaciebat: rū referebat in eū quæ a Stoicis maximeq; Cynicis dicta adrisum cōcitādū erāt idonea de corpore mutilo atq; imperfecto. Hac i re iudiciū cognitio versabat. Deniq; toti⁹ causę iā illū caput eē coepit: nū eunuch⁹ idoneus eēt cēſendus: q ad philosophiā admitteret: qq; iuuenibus p̄fici potestularet: quū alter interī formā etiā ac corpis itegritatē, in philosopho req̄rēdā eē diceret. Maxime vero vti barbā altā ac pmissam gerat: quo videlicet iis q discēdi cupidī aduenirēt, vir grauis appareat: & is cui fides haberi debeat: neq; idignus videat decē illis drachmarū milib⁹: quę forēt ab impatore capiēda. Cęterū eunuchorū cōditionē etiā q̄ Spadonū esse vtiliorē. Nā illos aliqn virile qdā exproſuisse: at hunc ab ipso statim ortu fuisse exēctū planeq; animalē esse quoddā / variū atq; anceps: nō aliter q̄ cornices: quę neq;

Luciani

inter columbas, neq; inter coruos numerari queant. Alter contra responde-
ret eo iudicio non de corporis agi figura: verū de animi virtute: proinde mē-
tis qualitatē expendi oportere: deq; dogmatū cognitione querendum esse.
Eius rei testis citatus Aristoteles: qui quidē Ermeā eunuchū Atarne oriun-
dum tyrannū supra modū sit admiratus: adeo, vt illi pinde atq; diis sacra
fecerit. Ausus est et illud addere Bagoas/ multo magis idoneum esse euntu-
chum: cui adolescentes erudiendi credant: q; ab hoc nulla in illos calumnia
possit harere: neq; Socraticū illud crimen in hunc competat: q; adolescen-
tulos corrumpat. Deinde quā ille potissimū in mentū imberbe fuerat cauil-
latus, ea hic facete/ vt ipsi quidē videbatur reiecit. Etenim si e barba prolixia-
tate, inquit, philosophos aestimare conuenit: nimirū hircus ante omnis pri-
mas tenebit. Hic tertius quidā assistens (nomē hominis filebitur) atquē ita
dices, inquit, hic malis leuibus ac foeminea voce/ reliquoq; corporis habitu
eunuchō adsimilis: si quis vestes detrahat, egregie vir esse videbitur. Alioq;
mentiuunt qui ferūt eum aliquando in adulterio deprehensum / membra in
membris, vt legū tabulæ loquūtur, habentē: atq; id quidē temporis ad eu-
nuchū confugisse: eaq; reperta latebra absolutū fuisse: quū iudicibus crimē
persuaderi non posset: vt q; e specie hominē iudicarent eunuchū. At nūc mi-
hi palinodiā canturus vide: idq; propter ostentatū premiū. Hac quū dice-
rentur, omnibus, vt par erat, risus est obortus. Porro Bagoas magis etiam
perturbabatur omnem in speciem sese varians: atq; in innumerabiles ver-
sus colores, tum frigido sudore fluens: ac neq; decorū sibi existimabat adul-
terii crimen agnoscere: neq; rursū eam accusationē inutilem ad praesens
certamen arbitrabat. PAMPHI, Profecto deridicula sunt ista Luciane: neq;
vulgarem vobis, vtī cōiectandū est, voluptatem prabuerunt. Verū quo tā-
dem res euasit? Et quid super his pronuntiarūt iudices? LVCIA. Non erat
eadem omniū sententia. Verū aliis quidem visum est: vtī nudato illo/ quē
admodū in emptiriis seruis fieri consuevit/ inspicerent: nū in iis quā ad pe-
nem pertinet/ philosophari posset. Alii vero sententiā dixere multo magis
etiam hac ridiculam: nempe vt accersitis e lustro mulieribus aliquot iube-
rent illum cū illis congregi: ac viri officio fungi: astante interim e iudicib;
quopiam, qui qdem esset natu maximus/ si deq; spectatissima: qui inspiceret
num philosophū presteret. Hec vbi omniū risu fuissent excepta: neq; quisq;
ominino adfesset, cui non doleret alius risu concussus: visum est vt integra
causa in Italiā reiceretur. Ac nunc alter / vt aiūt/ ad eloquentiā ostentatio-
nem semet exercet atq; instruit: et accusationē q̄elaboratissimā meditatū
adulterii crimen aggrediens: id quod ipsū maxime aduersatur; Quod qdē

et hic facit iuxta malorū rhetoricę morem: quę ex ipso crimine aduersarium inter viros recenſet. Contra Bagoas diuerſa curat: quemadmodū audio: et affidue virum agit negotiumq; prę manibus habet. Poſtremo victurū ſeſe ſperat: ſi modo docere poſſit ſe nihilo deteriorem eſſe equas incuntibus aſi nis. Id enim amice viſum eſt optimū philoſophiæ documētum/ atq; vna de monſtratio: quę reſelli nō queat. Proinde optarim: vt filius qui mihi eſt ad huc admodū adoleſcens, nō animum et linguam, ſed penem haberet ad linguam idoneum.

Finis Eunuchi Eraſmo interprete.

DE SACRIFICIIS.

Nimvero ſiquis recenſere velit: quæ ſtultiſſimi mortales faciunt/ in ſacris/ in feſtis diebus/ in adeundis/ ſalutā diſq; diis: tum quas res ab illis petant: quæ vota faciant: cuiuſmodi ſint, quæ de illis ſentiunt/ ſtatutūq; : equidem haud ſcio, ſit ne quiſq; animo curis ita conſecto: vſq; adeo moeſto: quin riſurus ſit: vbi ppendit negotii tum abſurditatem, tum amentia. At multo ante q̃ ridere incipiat opinor ſecum illud expendet: vtrū pios iſtos appellari cōueniat: an contra, diis inimicos/ atq; infelices/ ac genios malos: qui quidem numen ipſm rem vſq; adeo humilem atq; abiectam exiſtiment eſſe: vt humanis egeat obſequiis: vtq; adulatione capiatur ac gaudeat: ruſum vt ſtomachetur atq; iracūde ferat: ſi negligat. Nam Aetolica illa mala/ ſimulq; Calydoniorū calamitates: totq; hoīm cædes: adhac et Meleagri interitū: hæc omnia a Diana authore pfecta eſſe prædicāt: quæ videlicet grauiter ferret: q; ab Oeneo nō eſſet ad ſacrificiū adhibita. Vſq; adeo nimirū alte dolor hic animo illius inſederat: q; ſacris epulis eſſet frustrata. Quin illam iam mihi videre videor / vt erat id t̃pis/ in cœclo ſolitaria, reliq; diis ad Oenei cōuiuium pfectis foras: miſeris modis gerentem ſeſe: ac miſerabiliter eiulantem: q; ab eiuiſmodi feſto eſſet abſutura. Cōtra Aethiopes illos fortunatos/ ac multis modis felices quīs dixerit: ſi modo Iuppiter illis gratiā referret pro humanitate: quā ī initio poematis Hōmerici in ipſm exhibuerāt: duodecim ppetuos dies epulis acceptū: idq; quī reliquis etiam diis comitatus ad cōuiuiū veniret. Vſq; adeo nihil vt appareret quicq; faciunt illi, gratis faciūt: verū ſua bona vendūt mortalibus: atq; emere q̃dem ab illis licet omnia: puta bonā valitudinē bucula: diuitias bobus quatuor: tum regnū bobus centum. Præterea ſoſpitem ab Troia in Py lum reditū tauris nouem. Iam ex Aulide ad illum tranſmittendi facultatē

Luciani

regia puella. Nā alius quidā/ne id temporis vrbs caperet, a Minerva mercatus est bobus duodecim/ac populo. Verisimile est autē/esse præterea quædā quæ vel gallo/vel corolla/vel solo thure ab illis redimi queant. Hac igitur quū nō ignoraret, opinor, Chryses ille, vtpote/tum sacer dos/tū senex/ diuinatūq; rerū egregie peritus: posteaq; re infecta redisset ab Agamēnone tāq; qui pridē Apollini mutuū dedisset beneficiū: ita nunc imputat ac reposcit vicem: quū cōuiciatur etiā ppenodū: nempe quū sic ait. Equidem Apollo egregie templū tuū quū id temporis adhuc esset incoronatu/ sapenumero coronis ornaui: deīde tā multas tibi in aris adoleui coras taurorū/ pariter atq; caprarū. At tu cōtra me negligis: quū huiusmodi patiar iniurias: pō nihil ducis hominē bene de te meritū. Qua quidem oratione in tantū ille pudefactus est: vt p̄tinus arrepto arcu/ac supra nauitū stationē sese collocās pestem in Græcorū copias iacularetur: ne mulis quidē et canibus intactis. Sed quoniā de Apolline incidit mentio: referam de eodē et alia: quæ de illo sapientes isti tradidit: nō illa quidē, quoties q̄ infelicitè amarit: nō Hiacynthi cadem: neq; Daphnes sup̄biam: verū quemadmodū damnatus etiā fuerit: et ob Cyclopes interfectos in exiliū exactus. Vnde factū vt e coelo in terrā demitteretur: humana iam sorte vsurus nostrisq; malis factus obnoxius. Præterea autē quemadmodū in Thessalia mercenariā operam suā locarē apud Admetū: tum itē in Phrygia apud Laomedontē: atq; apud hunc quidē haud solus: verū cum Neptuno: quū ambo ppter egestatē lateres cōponerent: inq; cōstruendis moenibus operam præstarent. Ac ne mercedem quidē solidā a Phryge illo tulerunt: verū debebat illis adhuc de summa, vt ferūt, plus triginta drachmas Troiani nomismatis. Quid etiā? An non hæc in deorū honorē fabulantur poetæ: atq; his etiā multo diuiniora de Neptuno de Prometheo: de Saturno: de Rheā: deniq; de vniuersa ferme Iouis familia: idq; inuocatis, vt adsint canētib; in exordio poematū/ Musis a qbus tandem velut afflati numine, id quod apparet, huiusmodi quædā cantant. Quēadmodū Saturnus vt primū Cælum p̄sem suū executisset/ ipse in eo regnauerit: deīde liberos suos deuorarit: sicuti ferūt fecisse et Argiū illum Thyestem. Deīde quēadmodū Iuppiter furtim occultatus a Rheā saxum pueri loco subiiciente/ in Cretā sit ablegatus: atq; inibi a capella nutrice sit alitus: itidē videlicet, vt Telephus a cerua: Cyr⁹ Persas q; prior regnauit a cane narratur enutritus. Postea quemadmodū expulso patre/ atq; in vincula cōiecto, ipse potitus sit imperio. Duxerat autē vxores cōpluris quidem alias: sed postremo loco Iunonē germanam: idq; iuxta Persarū et Assyriorū institutum. Tum autē q; esset in amores p̄pensus atq; in venetē effusus, fa

De Sacrificiis. Fo. CIII.

cile cœlū liberis expleuerit. Quorū alios ex suæ sortis deabus creatis: alios
contra nothos/ex mortali terrestriq; genere sustulerit. Quū interim gene-
rosus ille, nūc in aurū, nunc in taurū, nunc in cygnū aut aquilam verteret:
ac in summa plures sibi formas assumeret: q; vel Proteus ipse. Porro Minera-
uam e suo ipsius capite progeniuit/ hanc plane sub ipso cerebro complexus.
Nam Bacchū vt aiunt, e matre etiā dū conflagrante surreptū, in suti femur
illatū defodit. Deinde vrgente partu, exegit. Nec his dissimilia/de Iunone
etiam canit. Nempe hanc citra virilē congressum/ subuentaneo conceptu
gravidam puertū edidisse Vulcanū: atq; eū quidē nō admodū fortunatum,
verū excusorē ac fabrū ærariū: quiq; perpetuo tum in igni/ tū ī fumo verse-
tur, ac scintillis oppletū: quippe cui⁹ ars in fornacibus exerceatur. Tū autē
ne pedibus quidē integris, claudicare enī e ruina: quū a Ioue præceps da-
tus esset e cœlo. Q; nī Lemnii pro sua bonitate eū/ dū adhuc ferretur in æ-
re/ suscepissent, perierat nobis Vulcanus: non aliter q; Astyanax e turri de-
iectus. Q; quæ de Vulcano narrant/ toleranda videātur. Cæterū de Pro-
metheo, cui nō cognitū est, q; atrocita sit passus: propterea q; supra modum
humana gentis amans fuerit! Siquidē hūc Iuppiter in Scythiā deportatū
super Caucasum montē cruci suffixit: adhibita illi aquila quæ iecur illi⁹ as-
sidue circūroderet. Hic itaq; pœnas pēdit. Porro Rhea (nā sunt hæc quoq;
simul referēda) an nō indecore, atq; indigne facit! lam anus quū sit, & æta-
te exacta, iisq; rebus intēpestiua, deinde tam multorū mater deorū, dū pue-
ros adhuc adamat, eorūq; zelotypia prosequitur, dūq; Atten ipsum leonibus
secū circūuectat: p̄sertim quū iā vtilis esse nō queat. Itaq; quinā posthac vi-
tio vertat aliquis, vel Veneri q; adulteretur, vel Dianæ q; ad Endymionē
frequēter medio e cursu diuertēs descēdar! Sed age missas faciamus has fa-
bulas: atq; ipsum cœlū consēdamus: poetico illo more subuolantes: ea nī-
mirū via, quā vnā pariter cū Homero Hesiodus cōmōstrat: contēplaturi,
quē in modū singula apud illos sint ordinata. Ac primū quidē q; forinsecus
sit ferretū, vel ab Homero, qui id ante nostram ætatē dixit, audiuim⁹. Q; dī si
superas, ac sublato paulū capite sursum aspexeris: ac plane in ipm quasi dor-
sum pueneris: ibi simul & lumen apparet candidius & serenior sol, & astra
fulgēriora, nihilq; vīq; oculis occurrit nisi clarus dies, ac solū vndiq; aureū.
Cæterū introgrediēti/ primo loco mansitant horæ: quippe quæ portas ser-
uāt. Post eas Iris ac Mercurius, vtpote ministri Iouis & internūcii. Deinde
Vulcani fabrilis officina, omnigena referta artificio. Postea deorū ædes, ac
Iouis ipsius regia: quæ quidē omnia Vulcanus pulcherrime fabricatus sit.
At vero dī iuxta Iouē affidētes (cōuenit enī opinor vt in supernis illis se

Lucian

diſibus magno ſtrepitu ſaltuq; viuatur) i terrā deſpiciūt: & quoquoerſum
intēto capite, circūſpectāt, ſicunde ſubuolantē ignē videāt, aut nidorē in ae
rā furgētē, circūq; fumū rotantē ſeſe. Q; ſi q; forte ſacrū faciat: epulant oīs
fumo inhiātes, ac muſcarū in morē ſanguinē exugētes circū aras effuſum.
Alioq; ſi domi cibū capiant, nectare atq; ambroſia victitāt. Nam olim hoīes
etiā ab illis in cōuiuiū ſunt adhibiti, vnaq; cū eis potarūt: nēpe Ixion ac Tā
talus: verū illi quoniā vim & raptū pararēt, eſſentq; futiles & garruli: ob id
in hūc quoq; diē poenas luūt. Porro reliquo mortaliū generi coelū iā inac
ceſſum eſt atq; occultū. Et in hunc qdē modū viuūt a diīs. Proinde videlicet
et iā mortales ipſi i colēdis illis cōſimilia qdā atq; iſtis cōſentanea moliant.
Nā primū lucos illis attribuerūt: tū & mōtes dicarūt: prēterea aues conſe
crarūt: deinde ſuā cuiq; arborē assignarūt. His factis p regiones illos diſtri
butos colūt: eoſq; velut in ciuitatē ſuā receprāt. Nēpe Apollinē Delphi De
liq; Mineruā Athenieſes: quē qdē Grēcis Athena dicta/ vel ipſo vocabulo
ſe ei reip. familiarē eſſe teſtat. Argiui Iunonē: Mygdonii Rheam: Venerem
Paphii. Rurſum aut Cretēſes louē affirmāt nō modo vixiſſe apud ſeſe, nu
tritūq; fuiſſe: verū etiā ſepulchrū illius oſtendūt. At nos ſcilicet interim tā
multis iā ſeculis fallimur: q qdē opinemur louē tonare/pluere/reliquaq; oīa
peragere. Et illud nos latuit: eū iā olim fuiſſe deſunctū: & apud Cretēſes ſe
pultū. Deinde vero phanis in honorē illorum erectis, ne rectis videlicet aut
penatibus careāt, formas illorū exprimūt adhibito ad id vel Praxitele, vel
Polycleto, vel Phydia. At hi qdē artifices, haud ſcio vbinā viſam, eorū effi
giē replentāt. Ac louē qdē barbatū fingūt. Apollinē vero ſemp puerū. Mer
curiū iā pubeſcentē, primāq; ducentē lanuginē. Neptunū nīgro capillitio.
ceſiis oculis Mineruam. Attamē q; templa ingreditūtur / nō iam arbitrātur
ſeſe videre vel ebur ab Indis aduectū/ vel e Thracū venis effoſſum aurū, ve
rū ipm Saturni Rheaq; filiū a Phydia in terrā hoſpitē adductū, iuſſumq;
Prīſanorū in ſolitudine cuſtodē ac ſpeculatorē aſſiſtere: idq; hoc cōtentū p
mio: boniq; cōſulētē: ſi intra quinq; ppetuos annos dū Olympia celebrant
interim obiter illi ſacrificet aliquis. Tū aut cōſtitutis aris, deſignatis ſacro
rum ſeptis, puris valis collocatis, victimas offerunt: bouē aratorē agricola:
agnū opilio: caprā caprarius. Eſt q; thus: eſt qui placentulā offerat. At ſi q;
pauper: iſ ita deo litat: vt dexterā dūtaxat ſuā ipſius exoſculetur. Iam vero
quū imolāt (nā ad illos redeo) primū ſertis coronāt pecudē: multoq; ante
explorant: nū legitima ſit & ſacris idonea: ne qd forte maētent, ex his q; re
ligio repudiat: deinde ad aram applicant: ac ſub oculis dei iugulant, ſtebile
quiddā emugientē, beneq; ſicuti licet cōſpicere/ominatū: deniq; voce iam lo

De Sacrificiis. Fo. CIII.

uiore ad sacri tibijs respondētem. Quis vero non facile coniectet gaudere deos: quū ista spectāt! Quin & in frontispicio posita scriptura denūtiat: ne quis intra pura vasa consistat: q̄ manibus sit impuris. Atqui sacrificus ipse sanguine scedatus, neq̄ aliter q̄ Cyclops ille pecudē incidit, intestina educit, cor reuellit, cruorē aræ circūfundit. Et qd̄ tādem non obiens peragēsq̄ qd̄ ad pietatem sacrorūq̄ ritū pertineat! Post omnia demū, incenso igni, capram ipsa pariter cum pelle deportatam imponit: ipsam item cū lanis ouē, Nidor interim ille sacer atq̄ diuinus sursum fertur, atq̄ in ipsū vsq̄ cœlum subuectus paulatim diffunditur. Iā vero Scythæ reliquis oībus hostiis omīssis, vt quas viles atq̄ humiles existimēt, ipsos hoīes mactāt Artemidī atq̄ eo ritu deā placant. Verū hęc fortassis/modesta videantur: cūq̄ his ea quæ factitant Assyrii: quæ Phryges: quæ Lydi. Verū si in Aegyptum proficiscaris, ibi denū, ibi videbis permulta religiosa, planeq̄ cœlo digna. Pura louem arietino vultu: Mercurium illum optimū facie canīna: Panem verō totum hircum. Ad hæc alium lbim: alium Crocodilum: aliū etiā Simiam, Q̄ si his quoq̄ de rebus

Quo plane pernosse queas didicisse libebit,

Compluris sophistas audies: tum scribas, ac prophetas, mento raso, qui tibi narrent (Sed prius vt dici solet/

Fores occlude prophane.) Quēadmodū videlicet quōdam ea seditione territi, quā mouerant hostes atq̄ gigantes, in Aegyptum deuenerint: vt illic in posterum tuti ab hostibus latitarent. Et ob eam causam ali⁹ hircū induerit, alius arietem, nimirū præ formidine, alius feram, alius auem. Atq̄ hinc esse: vt diū nūc etiā eas obtrineant formas: quas id tēporis assumpserāt. Nā hæc diligēter mandata literis, idq̄ ante anhos plus decies mille in adytis illorū reposita seruantur. Porro sacrorū peragendorū idem ferme apud illos ritus: nisi q̄ hostiam luctu prosequitur: iāq̄ mactata circūfusi mēbra lantant. Sūt q̄ sepeliant dūtaxat posteaq̄ occiderint. Nam Apis ille q̄dem deus apud illos est maximus, si quando moriatur, quis vsq̄ adeo magni faciat cesariem suam: qui non eam derondeat, ac nudo capite luctū præ se ferat: etiam si vel purpureā Nisi comā habuerit! Est aut̄ hic Apis deus ex armento iam antea suffragiis designatus: vt pote multo formosior ac venerabilior reliquis illis priuatis & gregariis bubus. Hæc igitur quū sic habeant et tamen a vulgo vera seriāq̄ credantur: mihi quidem postulare videntur: non qui reprehendat: sed vel Heraclitum potius aliquem, vel Democritum: quorum hic amentiam eorum rideat: ille deploret inscitiam.

Luciani

LVCIANI CONVIVIVM SEV LAPITHAE

Erasmo Interprete.

PHILON. LVCIANVS.

PHILON.

Ouam quādam et variam disputationem Luciane vobis fuisse narranti/ sup coenam apud Aristænerū: tū philosophicos quosdā sermones dictos: ac sup his summam contentionem exortam fuisse. Qz nī mentitus est Charinus, etiā ad vulnera vsq rem potuisse, deniq sanguine confictum fuisse diremptū. LVCIANVS. Atq vndenā Philō ista rescituit Charinus: neq em is nobiscum aderat in conuiuio. PHILON. E Dionico medico aiebat audisse sese. Porro Dionicus etiā ipse e conuiuarii numero fuit opinor. LVCIA. Fuit maxime. Verū ne is quidem ab initio rebus omnibus fuit præsens: sed serius aduenerat / media ferme pugna/ pauloq ante vulnera. Proinde demiror: siquid comperti/ certive referre potuit: q non ordine spectarit illa: vnde inter illos nata lis, postea ad sanguinē vsq deducta est. PHILON. Proinde Luciane Charinus etiam ipse si rem compertius vellem cognoscere, et quo singula modo sint gesta doceri, te adire iussit. Nā Dionici etiam ipsum factum fuisse: ne se quidē toti negotio præsentem adfuisse. Te vero quicqd esset actum/ id omne comperto/ certog scire: tum etiam quæ dicta inter illos fuerint/ meminisse: quippe qui eiusmodi nō obiter neq neglectim audire: sed potius atq attente auscultari sis solitus. Proinde nunq effugies: quin nos hoc suauissimo accipias epulo: quo mihi quidem haud scio, an vllum possit accidere iucundius: praesertim q sobrii per otium tuto ac citra sanguinē/ extraq reli, quod aiunt, iactum cōstitutum sumus epulaturi.

Siue senes aliquid Super coenam sunt debacchari:

Siue etiam iuuenes:

a mero compulsi sunt: quæ neutiq fas erat, tum dicere, tū facere. LVCIA. Iuuenilis tu qdem Philon/ atq inconsultius hæc nos iubes in vulgus efferre: eaq referre: quæ inter pocula ab ebris sunt acta: quum hæc magis oporteat obliuioni tradere: eaq omnia Baccho deo velut authori imputare: qui quidē haud scio, an quēq suis non afflatum Orgiis/ et Bacchanalium expetierit. Proinde vide ne hoīs sit partū bene morati / eiusmodi adamussim exquirere: quæ rectius erat in cōuiuio reliquisse/ atq ita discedere. Sigdem odi (sicut ingt versus poeticus) memorem compotorē. Ne a Dionico quidem recte factum: qui hæc apud Charinū effutuerit: immodicamq et pri dianā dissiparit temulentia hominum philosophorum. Caterum ego absit

vt istiusmodi quippiā sim dicturus. PHILON. Nugas agis Luciane: quum ista dicis. Quin haudquaquam oportebat ad istū modū apud me p̄sertim agere vt q̄ certo sciam, te multo cupidiorē esse narrādi, q̄ ego sim audiendi. Adeo vt mihi videaris, si desint q̄ te audiāt, vel ad colūnam aliquā / aut statuam libeter accessurus, quo cuncta pariter euomas. Quod si nūc cōner discedere non fines / nī te prius audiero / abire. Verū vltro aderis: cōsectabere: rogabis. At tum ego te vicissim lusero. lamq̄ adeo / si ita vis / abimus: ex alio quopiā hęc eadē audituri. Tu vero ne dicito. LVCIA. Age ne quid succēseas. Equidem dicā, quandoquidē vsq̄ adeo cupidus es audiendi: verū heus ea lege: ne passim i vulgus efferas. PHILON. Nī prorsus ignoro Lucianū, tute isthuc potius feceris. Nā prior ipse denarrabis oībus vt me qdē ad id nihil futurū sit opus. Sed illud mihi primo responde loco: Aristanetus, nū filio Zenonī dābat vxorē, atq̄ ita in nuptiis eius vos accepit? LVCIA. Non: imo filiā suam elocauit Cleanthidē, idq̄ Eucriti nūmulariī filio: q̄ philosophiā dat operā. PHILON. Formoso admodū per louē adolescentulo: tācti tenero adhuc & vxoriē rei non admodū maturo. LVCIA. Verū: at nō inueniebat opinor alterū generū magis idoneum. Hūc igitur q̄ tum modestus videretur, tū ad philosophiē studiū propēsus, pręterea autē vnicus Eucriti diuitis, ex oībus delegit filiē suę maritū. PHIL. Causam neutriq̄ leuem dixisti, nēpe q̄ diues sit Eucritus. Verū heus Luciane quā erat cōuiuē? LVCIA. Reliquos illos quos sum attinuerit tibi recēdere? Verū e philosophorū nūero ac literatorū, quos potissimū opinor audire cupis, Zenothemis erat: senex ille Stoic⁹: vnaq̄ cū hoc Diphilus: cui cognomē Labyrinthus: & hic qdē q̄ esset Aristaneti filio p̄ceptor. Deinde per iparetic⁹ factionis Cleodemus: nostri hoīem, nēpe dicā eē illū & argutū, atq̄ ad refellendū instructū. Discipuli gladiū ac bipennē nomināt. Quin & Hermō aderat Epicureus. Verū hūc quū ingrederet, Stoici toruis obtuebant oculis & auersabant: palāq̄ per idē quasi parricidā quēpiā atq̄ impiū ac funestū detestabant. Ex hi qdē tanq̄ Aristaneti ipsius amici familiarēsq̄ fuerāt ad cenā vocati / quos comitabat & Istia⁹ grāmaticus: & Dionysodorus rhetor. lam vero p̄pter sponsū Cheream vna cum illo ad conuiuiū accesserāt: lon ille platonius: q̄ is iuueni p̄ceptor esset: vir venerandus aspectu, ac maiestatis quiddā p̄ se ferēs, multumq̄ dignitatis ipso ostēdens ore. Vnde nonnulli propter animi constantiā ac rectitudinē regulā illum appellant. Huic simul vt ingrediebatur assurgebāt oēs, ac veluti p̄cipuum quēdam ac primariū hominē comiter atq̄ officiose exorperūt: adeo vt plane numē aliquod aduenire videretur: quum adesset lon admirāndus ille. Tandem vero / quum iam omnes ferme conuiuē p̄sentes essent, tē

Luciani.

pus erat vt discumberetur. Itaq; ad dextram ingressus totā illam spondam mulieres (erant autē complures) occupabāt. Inter quas erat & sponsa: summo studio culta: hinc atq; hinc stipata foeminis. Porro ex aduerso ostii, altera turba / pro cuiusq; dignitate locis distributis. Porro e regione mulierum primo loco accūbebat Eueritus: secundo Aristanetus. Sub hac ambigi cōptum, vtrum altero priorem oporteret accumbere Zenothemi ne Stoicū: quippe senem: an Hermonē Epicurū. Nam hic erat Castoris ac Pollucis sacerdos: tum autē nobilissimē inter ciues familię. Verum eam hāsitationē sustulit Zenothemis: si me inquires Aristanete / minoris ducis Hermone / viro videlicet isto, vt ne quid aliud mali dicā Epicurō discedo / totumq; cōuiuium vobis relinquo. Et puerum protinus aduocat: discedere parās. Tum Hermon. Imo habeto iquit tibi priores partes Zenothemi. Qūq; etiā si nihil aliud vel hoc nomine par erat concedi, q; sacerdos sim vt plane contemnas epicurum. Rideo iquit Zenothemis sacerdotē epicurum. Simulq; cum dīō accumbebat. Post hunc tamen Hermon. Deinde Cleodemus peripateticus: pone hunc Ion: proxime hūc sponsus: post eum ego: iuxta me Diphilus: huic assidebat Zenō discipulus. Postremo Rhetor Dionysodorus cū Istiaō grammatico. PHILON. Papæ Luciane musarum conuentum quendam mihi narras fuisse istud conuiuium: quippe plurimis sapientibus ac doctis viris refertū. Ego vero laudo Aristanetum: q; quum optatissimā illā ac splendidissimā solēnitatem celebraret: prę ceteris sapientissimos viros adhibere voluerit, idq; adeo delectis ex vnaquaq; philosophię secta pręcipuis: nō hos aduocās, illos pręteriens: verum promiscue vocās omnis. LVGLA. Is vero nequaq; est e vulgariū istorū diuitū numero verū & literarū est studiosus / ac maximā vitę partē in his rebus versatur. Coenabamus igitur initio quidē / taciti & quieti: variusq; erat apparatus & omniūq; usus. Neq; enī arbitror operępretiū vt numero recēseam etiā illa cōdimēta, cupedias, aromata, atq; id genus illectamēta. Cuncta siquidē affatim suppetebāt. Inter hac Cleodemus admoto ad Ionis aurē ore, non vides iquit senē illum Zenothemim dicebat (subauscultabā enī) vt sese opsoniis ingurgitat vtq; iure vestē opplet: tum q̄ multa puero a tergo stanti porrigit putās interim se aliorū oculos fallere, neq; meminit post sese accubētiū. Hęc igitur fac & Luciano cōmonstres: quo testis esse possit. Mihi vero nihil lōne monstratore opus erat, quippe q; hęc multo ante limis iā oculis pręuiderā. Hęc simul atq; dixisset Cleodemus: irruit ī conuiuiū & Alcidas Cynicus: atq; is qdem inuocatus: vulgatū illud festiuitatis gratia pfatus de Menelao, q; vltro ad fratris cōuiuiū accessisset. Itaq; plerisq; turpiter atq; ipudenter visus est fecisse: &

Conuiuium. Fo. CVI.

quod cuius tū forte in mentem veniebat, i cum torquebatur, alius illud, Infans Menelae. Alius rursus. Verū Agamēnoniā mēti non ista placebāt. Ad hęc alia, quę pro tēpore sālū lepideq; dici poterāt, i cum obmurmurabāt. Nam palā nullus audebat quicq; dicere, propterea q; metuerēt Alcīdamātē vīpote cōiuriatorē egregiū: vniq; e Cynicis oībus clamosissimū. Qua qdem re adeo visus est reliquis antecellere: vt nulli nō esset formidādus. At Aristanetus collaudatū illū q; iuocatus aduenisset: iussit accepta sella iuxta istiaffi ac Dionysodori accubaret. At ille, Apage inquit muliebre quiddā ac molle dicis vti i scāno aut sella sedē quēadmodū facitis vos: mollibus i stratis pene supini recubētes, purpura suffulti. Quin ego tibi vel stans coenauero in ipso iterim cōiurio etiā obambulās. Q; si defatigatus fuero, tū humi substrato pallio/cubito innixus cubuero: qualē videlicet Herculē pingunt. Ita fiat iquit Aristanetus: si quidē isthuc mauis. Sub hęc Alcīdamas i orbe conuiuii lustrās, coenabat, scytharū ritu: ad vberiora pascua subinde sese trāsfērēs/vnaq; cū his q; inferebant edulia/circumiens atq; obambulans. Atq; iterim tamē dum cibū caperet, ihaudquaq; negotio vacabat/de virtute obiter, de vitio differēs, tum i aurum atq; argētum diēteria iaculans. iāq; Aristanetum poenrabatur: quidnam sibi vellēt, tam multa, tam magna pocula, quum non minus vsui possent esse fictilia! Verum Aristanetus iā obturbantē, molestūq; esse pergētē, in prēsens qdem compescuit: ministro innuens: vt i gentem calicem/i infuso meracissimō vīno/illi porrigeret. Atq; id quidem visus est optime excogitasse: nondum etiā intelligens: quantorum malorū is calix esset author futurus. Hūc igitur vt accepisset Alcīdamas/aliquātisper silērium agebat. Ac solo sternēs sese cubabat seminudus, quēadmodū facturū sese fuerat pollicit⁹ cubito humi fixo initēs simulq; dextra scyphū sustinēs: qualem Herculem apud Pholum pictores effingunt. Iā vero & inter alios calix affīdue circūagebatur: tum inuitatiunculae ad bibendum, & confabulationes ortae, demum & lucernae illatae. Interim ego quum puerū, q; iuxta Cleodemū adstabat (erat autē is pocillator egregie formosus) subridentē vidissem (nā arbitror: quicquid obiter iter coenādū obrigit: cōmemorari oportere: maxime, si quid sit elegātius ac scite factū) iā admodū attētus obseruare coepi: gdnā rei rideret. Ac paulopost, accedebat puer tanq; calicē a Cleodemo recepturus. At ille simul & digitū illius substringebat, & drachmas puto duas vna cū calice tradebat. Porro puer, ad substratū digitū rursus arridebat. Ceterū: de pecunia, quū nō scisset opinor, eog; nō reciperet: i terrā delapsis drachmis strepitus est cōcitatus: moxq; ambo pariter rubore suffundebatur: idq; ita palā, vt nemo non animaduerteret.

Luciani

Ambigebat igitur inter eos qui prime sedebant: cuiusnam essent illi nūmi: quāsi & puer negaret a se proiectos: & Cleodem⁹ itē / iuxta quē strepitus acciderat / sibi excidisse dissimularet. Verū ea res tū neglecta est: ac cōnuēret omīssa: ppter ea q̄ id qđ acciderat, nō ita multi vidissent: ppter vnū (vt mihi quidē visum est) Aristanetū. Nam is paulopost puerū loco mouit: clanculum ablegans: & alii cuidā inuit: vti Cleodemo pocillator assisteret: videlicet ex exoletis illis iac robustis, mulioni aut equisoni cuipiā. Ad hūc modum ea res vtcūq; abiit: summū alioquī allatura pudorē Cleodemo: si quidem ad oēs pmanasset: ac non p̄tinus occupans Aristanetus eā sopisset, ciuilitē dextre q; admodū inducta temulētia. Caterū Alcidas (iam enim potus erat) percōtatus, quidnā esset nomē puellae nubēti: tū clara voce indicio silētio simul: & ad foeminas cōuerso vultu: p̄bibo inq; tibi Cleanthi / Herculis nomine. Sub hęc quū risissent oēs: Rideris inquit sacrilegi: q; sponse Herculis dei mei nomine p̄pinauerim! Imo illud scito, op⁹ est: ni scyphū a me traditum accipiat: nunq̄ futurū, vt illi filius obtingat talis: qualis ego sum: virtute inter ritus: animo liber: tū corpore adeo robusto, simulq; cum dicto / sese magis etiā renudabat: etiā vsq; ad illa quę sunt maxime pudēda. Ad ea quū iterū ar risissent cōnuē: indignatus ille surrexit: toruis iam atq; efferatis obtuēs oculis vultuq; ip̄o testans iam neq; pacē neq; quietē acturū amplius. Forsitan & baculū illisisset alicui: ni cōmodum id tēporis placenta p̄grādis fuisset illata. Nā hāc simul atq; cōspexit: lenior ac mitior esse cepit: ac stomachari desiit: obābulās interim ac placentā auide vorans. Iā vero plēriq; temulenti esse ceperant: & clamorib⁹ vndiq; p̄strepebat contumelium. Nā & Dionysodorus rhetorē illic agens, orationes quasdā pronuntiabat: laudabaturq; a ministris: qui a tergo assidebāt. Et Istiazus Grāmaticus vicissim / qui post illum accubebat / versutū centones quosdā recitabat. Pindari, Hesiodi, & Anacreontis carmina simul cōtexens atq; confarcinās: ita vt ex oībus vnicā redderet cantilenā: oppido q̄ ridiculā. In primis autē illa: perinde quasi varicinās / de his quę postea acciderunt.

Commisere simul clypeos.

Tum illud quoq;.

Tum vero clamorq; virum luctusq; coortus.

At vero Zenorhemis / libellulū quāpiā minutis cōscriptū litterulis / a puero acceptū legebat. Verū quū ii quorū partes erāt edulia inferre: aliquātisper ita vt solēt, cessarēt morarenturq;: Aristanetus sedulo curās / ne vel id interea tēporis / aut otiosum esset / aut voluptatis expers, accersitū intro Morionē: iussit ridiculū aliquid vī dicere: vī facere: quo magis etiā exhilararent cōnuē. Moxq; ingressus deformis quidā / derafo capite / pauculos capillos in-

Conuiuium. Fo. CVII.

vertice gestans, coly cristæ in morē erectos, hic saltabat: atq; iter saltādum quo maior ē concitaret risum, rotatu sese circūagebat / distorquebatq;. Tum cymbalo concusso, sonabat interim quiddam linguā imitans ægyptiorum, postremo dictæria quēdā iaculabatur i eos q; aderant. Ac reliqui scōmate rati ridebāt. Verum vbi & i Alcidasantem simile quiddam torfisset: catulū illum Meliteum appellans, idignatus ille (lādudum autē prae se ferebat: q; inuideret illi: dū probaretur: ac conuiuariū oculos retineret) abiecto pallio: vt secum luctaretur prouocauit. Qd̄ ni faceret, hunc iquit baculum tibi iūpingā. Atq; ita miser ille Satyrion (nā id erat Morioni nomē) congressus cū eo, Pancratio decertabat. Erat id spectaculi multo iucundissimū: quippe quum viderēt hoīem philosophū cū Morione cōpositū, quū ferire, tū vicissim feriri. Proinde q; aderāt partī pudore tangebātur: ptīm ridebāt: donec iā ictus Alcidas, pugnā detrectaret: ab homūcione oīm plausu cōprobato certamine supatus. Hęc igit, quū essent nō mediocri risu excepta: ibi tādē ingressus & Dionicus medicus haud multo post peractā concertationē. Aiebat autem i mora fuisse, Polyprepontē tibicinē, dū hūc phrenesi correptū curādū gsa viseret. Ac plane qddā risu dignū, cōmemorabat. Dicebat enī in eades illi⁹ venisse sese ignarū ēt hoīem iā eo morbo teneri. At illū prīn⁹ surrexisse: foribusq; oclusis, ac nudato gladio, tibias ipas sibi tradidisse iisq; vti caneret iussisse. Deīde vbi id nō posset illū pculisse: scutū sublata manu gestatē. Sese porro i tāto piculo tale qddā fuisse cōmentū. Nēpe ad canēdi certamē puocasse hoīem: idq; ea lege vt victus pscriptū certūq; plagarū nūerū acciperet. Ac sese priorē occimisse, prauē atq; iperite: deīn traditis illi tibiis scutum ab illo recepisse: gladium autē extēplo per fenestras i aream abiēcisse. Deīn quum minore iā discrimine cū illo luctaretur auxilio aduocasse vicinos. Eos reuulisse belluam, atq; ita illorū opera seruatiū sese. Ostendebat autē & plagarum vestigia quēdā: nonnullaq; i facie tubera liuētia. Ergo cū Dionicus ob huiusmodi fabulam non minus placuisset, q̄ morio ipse: proxime litiūm reclīnans sese, de reliquiis coenabat. Atq; hic qdem haud absq; numie quodam nobis aduenerat: imo prorsum vsui futurus ad ea q; postea contigerunt. Nam prodiens i medium conuiuium puer qdam, q se ab Etoc moele Stoico venire diceret, epistolium quoddam adferens / aiebat ab hero sibi mandatum: vt eo palā omnibus audientibus perlecto, rursus domū sese reciperet. Hic igitur permittēte Aristaneto admotus ad lucernā legebat. PHILON. Num orationem Lucianę i sponse laudē compositam: aut carmē nuptiale: qd̄ genus permulta faciunt? LVCIAN. Videlicet nos quoq; tale quippiam existimabamus. Verū ne accedebat qdem ad id, vt aiunt. Ceterū

Luciani.

in his ita scriptū erat. Etoemocles philosophus Aristaneto. Qz nō moueat cōuiuīs omnis ante acta vita mea fuerit testis. Qui qdem quū quoridie mihi cōplures ea causa molesti sint, te multo ditiores, tamē haud vnq̃ illis mō rē gessi: perpendēs nimirū, quātum sit i eiusmodi cōpotationib⁹ tumultus: quātum licētiē petulātiēq: verū aduersus vnū te mihi videor meo iure stomachatus: q quū tātum tēporis a me officiosissime cultus & obseruatus, tamē indignū habueris: quē vel iter reliquos amicos tuos numerares. sed solū ex oībus p̄terieris: idq quū vicinus essem. Proinde tua causa magis discrucior, q qdē te tā īgratū p̄bueris. Nā ipse felicitatē nequaq̃ i hoc statuo, si qz mihi īpartiat vī suē syluestrē: vel leporē: vel placētā: q mihi affari contigit apud alios q officia norūt. Quādoquidē etiā hodie quū apud discipulū Pāmenē cenare mihi licuerit, opiparā (vt vocāt) cenā: non annui tamē vhemēter obsecrāri: tibi scilicet demēs ego / memetipsum reseruās. At tu nobis p̄teritis / alios accipis cōuiuio. Idq merito facis. neq enī vilo modo potes qd sit rectius dignoscere: nec apprahēsiuā illā fantasiā habes. Ceterū haud sum nescius: vñ mihi ista sint p̄fecta: nēpe ab egregiis istis philosophis tuis Zenothemide ac Labyrintho. Quibus equidē (absit iuidia dicto) vel vnico syllogismo mihi videor os prius obturare posse. Alioqui respondēt istoz aliquis quid sit philosophia: aut hac quā iter elemēta tradūtur: quid habitio differat ab habitu: vt ne quid iterim de perplexis illis rogationib⁹ pponā quid sit syllogismus cornutus: qd acrualis: qd metēs. Verū tu qdē istis fruaris licet. Nā ego: q solū in bonis ducā qd sit honestū, facile tulero cōtumeliā. Atqui ne possis post hac ad istā excusationē cōfugere: vt dicas te mei oblitū fuisse: nimirū in tāto rerū strepitu, tātisq occupationibus: bis te hodie sum alloquutus: primū mane domi tuę: deinde rursū i Castoris ac Pollicis tēplo rem diuinā facientē. Ac his qdem de rebus hęc respōderim. Qz si tibi videor cenę gratia succēdere: qd Oeneo acciderit cogitato. Videbis nimirū ipam etiā Dianā indignatē, q ille se solā nō adhibuerit ad sacrificiū quum reliquos deos oīs acciperet conuiuio. Nā hac de re sic alicubi meminit Homerus. Seu qā nō norat: seu non succurrerat illi: Acrīter est offensa tamen.

Item Euripides.

Calydon quidem hac pelopēii regio solī:

Qua parte sauum spectat aduersa frerum.

Argos habens: tum diuites tum fertiles.

Rursū Sophocles.

Immanis aprī trīste monstrum / in Oenei

Immisit agros gnata Latonę dea.

Docta eminus missis ferire spiculis.

Hec tibi e plurimis pauca citauī: vt intelligeres, cuiusmodi praterito viro Diphilum ad cenā adhibeas: cui & ipsi filium cōmiseris tuū. Idq̃ recte. Est enī iucundus adolescēti: & ita cum eo viuit: vt placeat atq; obsequatur: atq; adeo mi mihi turpe dictu fuerat, addidissē & aliud quiddam. Quod q̃dem tu si hibeat, e Zopyro eius pēdagogo verum esse cognosces. Verum non cōuenit obturbare ī nuptiis: neq; accusare quenq;: praesertim criminibus vsq; adeo foedis ac pudendis. Tamen si Diphilus dignus in quem facerem: quipa pe qui duos iā discipulos a me retraxerit: ego tamē ipsius philosophiā causa reticebo. Porro famulo huic mādaui: vti si quam ipsi partem dare velles: vel apri: vel cerui: vel placenta: mihi deportandam: vt isthoc pacto te mihi de cena purgares: ne reciperet: ne ad hoc ipsum a nobis missus fuisse videatur. Hac amice quum legerentur, sudor interim utiq; mihi manabat praepudore: simulq; iam illud qd̃ vulgo dici solitum est, optabam: vt terra mihi dehisceret: quum viderem eos q̃ praesentes aderant ad singulas epistolę partes iter se ridentes, potissimum autem hos, q̃ nouerant Etoemoclem virum canum, tantumq; seueritatis pre se ferentem. Admirabatur igitur, q̃ eiusmodi vir eēt: hactenus fugisse sese: barba videlicet ac vultus austeritate deceptos. Caterum Aristanetum mihi q̃dem haud videbatur hominem cōtēptu negligētiāve praeterisse: verum q̃ desperasset si fuisset inuitatus, vnq̃ adduci posse: vt annueret: utq; ad eiusmodi res se morigerū praebere. Eoq; ne tentandum quidem esse putasse. Ergo posteaq; puer iam legere desuisset, vniuersum conuiuium ī Diphilum ac Zenonem torquebant oculos: q̃ hi iā metu trepidi sederent, ac pallidi, ipsaq; vultus inconstantia ac perplexitate crimen agnoscetes: ab Etoemocle itentum. Porro Aristanetus q̃q̃ esset sane prturbatus, vehementerq; consternatus animo: tamen nos iubebat bibere: conans nimirum id qd̃ euenerat, commode vertere: subridens interim. Ac puerum redire iussit: respondēs, ea sibi curę fore, paulo autem post surgens & Zeno clanculum sese subduxit e conuiuio: submonitus a pēdagogo: vt discederet inuente, idq; tanq̃ patris iussu. Ibi vero Cleodemus, qui iam dudum occasionem quaeritabat, (Nam gestiebat omnino cum Stoicis cōsultari: verum dirumpebatur: q̃ non reperiret causam ad id satis idoneam) tum igitur, ansam praebente epistola, Huiusmodi iquit facit egregius ille Chrysippus & Zenon ille mirabilis, neq; non Cleanthes: verbula misera, neq; quicq; praeter rogatiunculas, & vmbas dūtaxat philosophorum. Caterum Etoemocles sunt q̃ plurimi: vt videtis: q̃ sint seniles epistolę scilicet postremo Aristanetushic Oeneus est: Etoemocles Diana. Dii boni, q̃ bene

Luciani

auspicata omnia: quæ congrua celebranda festiuitati. Ita per Ionem inquit Hermon supra hunc accubens. inaudierat autem, ut opinor, apertum quendam Aristaneto paratum: ut in conuiuium proponeret: eoque putabat non inuestigatam facere merionem apri illius Calydonii: per lares Aristanete facere quæ primū sacri partem mittas: ne senex interim ille fame pareat: tanquam Meleager tabefactus. Tamen si nihil queat acerbū accidere: quandoquidē Chrysippus hæc indifferētia censeret esse. Itane vos Chrysippum nominatis inquit Zenothemis: erigens sese, maxime magis voce intonans: an ex vno homine, qui non legitime philosophiā exerceat, nepe prestigiatore isto Etoemocle, Cleantē ac Zenonē metimini viros sapientes? At qui tandem estis ipsi vos: qui hæc dicitis: an non tu Hermon Castoris & Pollucis cæsariē quā habebant aureā circūcondisti? Cuius quidē facti poenā dabis carnifici traditus. Tu porro Cleodeme, nonne Softrati discipuli tui vxorē stupraſti? Nonne in adulterio eo deprehensus nefandissima passus es? An non igitur silebitis: quū huiusmodi dedecorū vobis sitis conscii? Atqui non sum mea ipsius vxoris leno, Cleodemus inquit, quæadmodum tu: neque discipuli diuersantis apud me viaticū sustuli: eoque facto rapuisse me per Palladē deierans abnegauī: neque quaternis dragmis scenero: neque discipulos obtorto collo in vincula duco: nisi in tempore mercedē persoluerint. Verū illud inquit Zenothemis, haud quāquam possis inficias ire: te Critoni venenti quo patrē necaret ministrasse. Atque interea forte bibebat: quicquid autem erat in calice reliquū (erat autē ferme semiplenus) in duos illos perfundebat. Porro conspersus est pariter & Ion: idque præmiū tulit: quod illis vicinus accubaret: alioquin eo malo non indignus. Hermon igitur demisso vertice merū e capite abstergebat: eos interim qui præsentēs erāt attestans: quod id genus cōtumeliis esset affectus. Cleodemus autē quū non haberet calicē, innuens primū conspuebat Zenothemidī: deinde leuā cōprehensum a barba / plagā in tempus erat illisurus: ac senem fortasse necasset: nisi Aristenetus dextrā sublatā retinuisset. Is mox transiēso Zenothemide inter vtrūque medius assedit: ut eo veluti muro diarepti, pacē inter ipsos agerent. Hæc igitur dū gerebātur Philon: equidē variameo cū animo voluebat. Primū illud statim occurrebat: nullū esse operepretium: si quis disciplinas perdiscat: nisi simul & vitæ rationes / ad id quod est optimū / accommodet atque cōponat. Quū viderem illos qui verbis alios antecellerent: quæ factis ipsis sese ridiculos exhiberent. Deinde & illud veniebat in mentem: ne forte verū esset: quod vulgo plerique dicuntur, videlicet eruditione a recta ratione bonisque institutis abducere istos: quod solos libros spectaret: quicquid sollicitudine curaque quæ illi adferrent / perpetuo teneretur. Quandoquidē quū ibi tam multi præsentēs essent philosophi: ne casu quidē vllum erat cerne-

re/ia peccādo immūnē. Verum alii faciebant turpia: alii dicebant turpiora. Neq; eū iam poterā eorū quæ fiebant culpā/vino authori impurare: meos reputās: cuiusmodi essent: quæ Etoemocles, neq; cibo neq; potu etiā dum gustato, scripserat. Itaq; rerū vices p̄posterā atq; inuersæ videbantur: siquidē vidisses idiotas illos summa cū modestia conuiuīū agitantes: neq; vino perulātes: neq; indecore sese gerētes. At ridebāt duntaxat: & iā dānabant eos opinor: quos dudū suspexerāt: ex habitu iudicātes eos alicuius esse p̄rii. Cōtra sapientes illi/ & in libidinē ferebātur: & cōiiciis certabāt: & supra modum sese potu cibisq; explebāt: postremo vociferabant & ad manus vsq; cōserendas rapiebant. Caterum admirādus ille Alcidas/ etiā meiebat sub oculis omnīū: nihil reueritus scēminas. Ac mihi quidē si quis hęc quæ in eo cōuiuio gerēbātur rectissime voluisset cōferre, simillima videbant iis: quas de Eride dea poetæ fabulant. Nepe hanc: q; nō esset ad Pelei nuptias aduocata, malū in mediū cōuiuīū abieciisse: ex quo tā ingens apud Troiam bellū fuerit ortū. Itidē Etoemocles mihi visus est: epistola illa, quasi malo quopiā in mediū p̄iecta, nō min⁹ malorū, q̄ Ilias habebat, excitasse. Neq; eū finē cōtentionis faciebant Zenothemis ac Cleodemus: q̄q; mediū iter vtrūq; intercesserat Aristanetus. Age inq; Cleodemus: in p̄sentiarū quidē sat est: si literas nescire cōuincamini. sed crastino die vos viciſcar: quib⁹ cōueniet modis. Respōde mihi Zenothemi: vel tu: vel elegātissim⁹ iste Diphilus: quātandē gratia pecuniæ possessionē/ inter indifferētia ponēdā esse cenſeris: cū ex oībus nil aliud spectetis q̄ vt ipsi q̄ plurimū pecuniæ possideatis? Atq; ob id causę, semp apud diuites hēretis: scēneratis: atq; vſuris incūbitis: neq; nō mercede doceris? Rursum quā voluptatē detestemini: atq; hac de causa Epīcurpos in ius vocetis: quū ipsi voluptatis gratia/ turpissima tū facitis: tum patimini: indigne ferentes: si quis vos nō vocarit ad coenā: rursum si vocemini, nō sat est tantū vorare vt cibo turgeatis: nisi & famulis tantū donetis. Atq; hac quū diceret: pariter & linteum reuellere conat⁹ est: qd Zenothemidis p̄ter tenebat: omni carniū genere refertū: planeq; futurū erat vt apertum illud ac solutū mediū in solum abiiceret: nisi quia puer nō omittebat e manibus gnauiter aduersus trahentē retinēs. Hic Hermon: Euge Cleodeme, respōdeant qua gratia dānent voluptatē: quū ipsi supra ceteros oīs studeant voluptari? Quin magis/ inq; Zenothemis/ tu Cleodeme respondeto: quā obrē diuitias iter indifferētia numeres. Imo tu potius. Atq; hūc ad modum diutius est altercatū: donec Ion capite tandē in apertū plato, desistite inq; Ego si libet sermonū argumēta pponā in mediū cōuiuio nuptisq; digna, Vos porro citra cōtentionē vicissim & dicite & auscultate: quēadmo-

Luciani

dum & apud Platonē nostrū alternis dicēdi vicib⁹ res vt plurimū agitā. Id dictū probabāt quī oēs qui aderāt, tū in primis Aristanet⁹ atq; Eucritus: nimirū in spem erecti: fore vt eo pacto ab odiosis illis cōtentionibus discedi posset. Et Aristanet⁹ prior ē in locū sese recepit: iā partā esse pacem ratus. Lāq; nobis inferebat ea cōuiuii pars: absolutā cenam vocāt: singulę singulis aues: carnes aprugnae: pulpa leporina: piscis Tagenic⁹: plaocta: breuiter illa: quęcūq; liberū est: seu velis i aluū cōdere: seu domū asportare malis. Apponebat igit: nō sua cuiq; quadrula: verū Aristaneto atq; Eucrito/ eadē in parte mēta/ vna ambob⁹ cōmunis: ita vt de sua vtriq; parte q̄ se spectaret: esset edendū: aut tollēdum. Deinde altera Zenothemidī stoico: & Hermonī Epicureo: & his itē inter ipsos cōmunis. Deinceps Cleodemo atq; Ioni. Post hos sponso ac mihi. Porro Diphilo duorū pars apposita: ppter ea q̄ Zeno iā discesserat. Hęc facio Philon: vti memoria teneas. Nā paulo post: ad itellectū narratiōis erūt vsui. PHIL. Meminero sane. LV. Tū Ion: prim⁹ igit exordiar ingt: si qdē vides. Deinde vbi paulisper inter siluisset: Cōueniebat ingt fortassis: vt apud eiusmodi viros de ideis, atq; incorporeis substantiis, deq; animi immortalitate sermo haberet: verū ne mihi cōtradiciat: ii q̄ diuersam philosophię sectā sequūtur: de nuptiis dicā: ea q̄ cōgruūt. Atq; illud quidē optimū fuerat futurū: si nuptiis opus nō haberem⁹: sed Platonis ac Socratis dogma sequuti a foeminarū cōmercio nos penit⁹ abdicarem⁹. Etenī qui ita fecissent: ii demū ad absolutā illā virtutē ptingere potuissent. Qz si viris oīno ducēda sint vxores: vt eas iuxta Platonīcā sentētiā iter se cōes habeant: videlicet quo Zelotypia vacem⁹. Hęc quī eēt risu excepta: vt q̄ nimis intēpestiue dicerent: tū Dionysodor⁹, nō tu defines ingt barbarica ista nobis occinere! Nā vbi Zelotypiā istā reperias: aut apud quē? At tu etiam hiscere audes ingt sterquilinū! Ad hęc Dionysodorus/ opinor/ iā erat conuiuia quę cōueniebat regeiturus: verū grāmaticus litięus vir optimus ille, Define ingt. Ego vobis epithalamion recitabo: simulq; coepit legere. Erāt autem elegiaci versus hi: si satis memini.

Nuper Aristaineti in adibus vnica summo

Nutrita est studio diua Cleantis hera.

Virginibus cunctis reliquis prastantior vna

Vel potior Phoebe: vel potior Venere.

Salue & tu iuuenum validissime sponse valentum:

Nereo prior: ac fortior Aeacida.

At rursus vobis hoc carmen sep̄ius olim

Commune ambobus coniugiale canam.

Hęc ita vt est cōsentaneū, ris⁹ est cōsequer⁹. Reliquū erat: vt cibi tollerent.

Conuiuium. Fo. CX.

Iam tollebat Aristonem atque Eucritum: ex his qui sibi fuerant proposita sua utroque
 parte. Tu ego qui mihi, & Chereas, item qui sibi erat proposita. Eundem ad modum Ion &
 Cleodemus. Porro Diphilus etiam Zenonis digressi partem tollere parabat: affir-
 mas uni sibi ea fuisse proposita: atque hac de causa cum ministris dimicabat: ac vi-
 cissim iter seque trahebant manibus utriusque in aures inieceris: non aliter quam Patrocli ca-
 dauer hic atque hic attrahere conantes. Postremo vicit ille atque abstulit: pluri-
 mus iterum risu probes conuiuis: maxime quum ea ob rem postea grauiter stomacha-
 ret: pinde quasi atroci affectu iniuria. Iam vero Zenothemis atque Hermon, qui pa-
 riter ut dictum est, accubebant: alter superius: puta Zenothemis: alter infra hunc
 reliqua quidem quam aequa fuerant apposita: citra pugnam sustulerant. Ceterum aulis:
 qui iacebat ad Hermonis partem: erat altera paulo pinguior: idque ita casu euene-
 rat: opinor. Iam sua utroque sublatum erat: ibi Zenothemis (sed tu mihi nunc
 qui maxime fac animam aduersas: iam enim ad ipsum negotii caput peruenimus) Zeno-
 themis inquit: omnia ea que sese spectabat ea que ante Hermonem iacebat tollere est
 aggressus: qui quidem (ut iam diximus) erat pinguiuscula. At ille contra nitens reti-
 nebat: haud finis, ut ea in re potiores ferret. Inter hec clamore coorto utriusque
 in alterum irruentes ipsis aulibus facies mutuo cedebant: ac barbis iuicem phelisis au-
 xilio aduocabant: hic quidem Cleodemum: puta Hermo: ille vero / neque Zenothie-
 mis / Alcidas matrem ac Diphilum. At ceteri quidem ad partes accesserunt: primum huius / par-
 tem illi: propter unum Ionem: qui sese neutrum atque ancipitem seruabat. Ceterum illi inui-
 ce cõserti pugnabant. Ac Zenothemis quidem scyphum e mensa sublatum: eum qui coram
 Aristonem stabat: abiecit in Hermonem. Atque hunc haud tetigit: alio sed flexus
 aberrat. Verum spõsi caput discecuit: alto grauissimoque vulnere. Itaque mulie-
 rum coorta vociferatio: que mediis in phylum insiliebant: cum primis autem adulescentulis
 multis: quum iam sanguinem eius aspexisset: propterea & spõsa metu territa, pulsant. Inter
 hac Alcidas strenuus virum perstitit: quum Zenothemidi ferret opem: & illis
 suo baculo / Cleodemum quidem caluariam / Hermois vero maxillam cominuit: ad hec
 e famulis aliquot opitulari parates vulnerauit. Quod illi nihil his rebus terri-
 ti cesserunt. Verum Cleodemus intetato digito, Zenothemidi oculum effodit: tum
 admotum narum mordicem auulsit. Porro Hermo. Diphilum Zenothemidi suppo-
 tias ferre conatum: e spõda in terram precipitem dedit. Sauciat est & Isthicus gram-
 maticus dum iterueto suo eos studet dirimere: calce videlicet in dentes illius / illis: id-
 que a Cleodemo: quum hunc Diphilum esse credidisset: non Isthicum. Iacebat igitur miser
 ille: iuxta suum ipsum Homerum. Sanguinem ab ore vomens. Præterea tumultus atque
 lachrymarum plena undique erat omnia: dum & mulieres eiularunt Chereas spõso cir-
 cūfusa: dumque alii has studet cõpescere. Porro maxima malorum omnium pars erat Al-
 cidamas: postea qui semel ad suum redisset Igenium feriens, quicquid forte in ipsum inci-
 disset. Neque vero pauci in eo plio cecidissent: scito: nisi baculum is fregisset. Ego

Luciani.

porro iuxta parietē erectus assistens: spectabā omnia: neq; me ei negotio ad
miscēbā: nimirū Istiācī iā doctus exemplo: q̄ esset periculōsum eiūsmodi con
flictus velle dirimere. Lapithas itaq; cētaurosq; vidisses: euerit mēsas: effun
di sanguinē: proici scyphos. Demū Alcidas subuersa lucerna magnas: i
duxit tenebras. Iāq; res vt est coniectu facile, atrocior etiā multo esse cōpit
prēsertim quūm haud esset procliue: luminis copiam alicunde recuperare:
sed multa iterim ac sēua patrata sunt ī tenebris. Post vbi accederet nescio
quis lucernā tandē adportās: Alcidas q̄dem repertus est, tibiācī velle
sustollēs, vīq; cū illa cōgredi pugnās. Dionysodorus atit in alio quodā ridi
culo facinore deprehēsus est. Nā vt surrexerat, scyphus e sinu illius elapsus
in solum decidit. postea excusans aiebat lonē in tumultu calicē sublatum si
bī tradidisse, ne periret. Id ita factum / lon admodum sollicitē quasi patronū
agens asseuerabat. His rebus dimissum est conuiuium: a lachrymis denno ī
ridiculū exitum conuersum: idq; Alcidas, Dionysodori, atq; lonis gra
tia. Porro q̄ erant saucii, sublati sarcinē ritu / foras deportabātūr miseris af
fecti modis: maxime senex ille Zenothemis pariter tum oculo tū nare mu
tilatus, enecari se prē crutiātu clamitās. Adeo vt Hermon, q̄q; ne ip̄e q̄dem
exper s malorum, nā huic duo dentes fuerant excussi, palā attestaretur. Me
mineris inquit o Zenothemis, ne posthac doloēm ī mediis habēdum du
cas. At sponsus iam vulnere a Dionico curato, domū reuectus est fasciis re
tincto capite, eidem īpositus vehiculo quo sp̄sāam fuerat abducturus. Atq;
ita miser ille nuprias acerbas celebrarat. Deinde & aliis item Dionicus pro
sua virili remedium adhibuerat. Postremo postq̄ iam dormierāt, asportati
sunt, pleriq; mediis ī viis vomentes. Cēterum Alcidas inibi remanebat.
Neq; enī valebant hominē extrudere, posteaq̄ semel sese ī spondā abiecerat
atq; ibi transuersus accubuisse. Hic erat o bone Philon eius exitus cōuiuii:
de quo rectissime illud dici possit, qd in fine Tragoediarum frequēs est.

Sūt fortunę variū casus.

Plurima quę haud speraueris vnq̄

Ea conficiunt numina diuum.

Rursum quę certo speraris

Ea frustrato non contingunt.

Siquidē & hęc plane prēter expectationē atq; inopinato extierūt. Prēterea &
illud iam didici. non esse tutum: cui nō sit opus, cum eiūsmodi philosophis
agitare conuiuium.

Finis.

Tho. Mo. Prefatio. Fo. CXI.

Ornatissimo doctissimoq; viro Magistro Ru-
thalo Regio apud Anglos Secretario
Thomas Morus. S.P.D.

I quisq; fuit vnq; vir doctissime : qui Horatiani
præceptū impleuerit: voluptatēq; cum vtilita-
te coniunxerit: hoc ego certe Lucianū in primis
puto præstitisse. Qui & supciliosis abstines phi-
losophorum præceptis : & solutioribus poetarū
lusibus : honestissimis simul & facetissimis sali-
bus , vitia vbiq; notat atq; insectatur mortaliū.
Idq; facit tam scite: tantaq; cum fruge: vt quum
nemo alius pungat: nemo tamē sit, qui nō equo
animo illius aculeos admittat. Quod quū nunq;
non egregie faciat: fecisse tamen mihi singulari

quodam modo videtur in tribus his dialogis: quos ob id ipsum e tanto festi-
uissimorū numero potissimū delegi: quos verterem aliis tamē alios fortas-
se longe prælaturis. Nam vt e virginibus nō eādem omnes: sed alius aliam:
pro suo cuiusq; animo præfert deamatq;: non quam præcipuam tuto possit
asserere: sed quæ sibi videatur: ita e lepidissimis Luciani dialogis / aliis aliū
præoptate: mihi certe isti præcipue placuerunt: neq; temere tamen (vti spe-
ro) neq; soli. Nam vt a breuissimo incipiam: qui Cynicus inscribitur: quiq;
posse videatur ipsa breuitate contemni: nisi nos Horatius admoneret: sape
etiam in exiguo corpore vires esse præstantiores: ipsiq; minimas etiam gē-
mas esse videremus in pretio. In eius ergo delectu honorifico calculo mecum
suffragatus est diuus Ioannes Chrysostomus vir acerrimi iudicii: doctissi-
mus: quem vsq; adeo dialogus hic delectabat: vt bonam eius partem in Ho-
miliam quādam: quā in Ioannis euangelium cōmentatus est: inseruit. Neq;
id immerito. Quid em placere magis viro graui vereq; christiano debuit:
q; is dialogus in quo dū aspera paruq; cōtēta cynicorum vita defenditur:
mollis atq; eneruata delicatorum hominū luxuria reprehēditur? Necnon
eādem opera / christianæ vitæ simplicitas: temperātia: frugalitas: deniq; ar-
cta illa atq; angusta vita, quæ ducit ad vitam, laudatur. Iam Necromantia:
(nam hic secūdo dialogo titulus est) non satis auspicato vocabulo: sed ma-
teria tamē felicissima: q; false taxat: vel magorum præstigias: vel inania poe-
tarum signēta: vel incertas quauis de re philosophorum inter se digladia-

Luciani

etiones! Superest Philopseudes: qui nō sine Socratica ironia / totus versatur (id quod titulus ipse declarat) in ridenda coarguendaq; mentiendi libidine: dialogus nescio certe lepidior ne an vtilior. In quo non valde mouet: q; eius animi fuisse videtur: vt non satis immortalitati suæ confideret: atq; in eo fuisse errore: quo Democritus, Lucretius, Plinius, plurimiq; itidē alii. Quid enim mea refert quid sentiat his de rebus ethnicis: quæ in præcipuis habētur fidei christianæ mysteriis! Hunc certe fructum nobis afferet iste dialogus: vt neq; magicis habeamus præstigiis fidē: & superstitione careamus: quæ passim sub specie religionis obrepit: tum vitam vt agamus minus anxiam: min⁹ videlicet expauescētes tristitia quæpiam ac superstitionis mendacia: quæ plerunq; tanta cum fide atq; authoritate narrantur: vt beatissimo etiam patri Augustino / viro grauissimo / hostiq; mendaciorum acerrimo, nescio quisnam veterator, persuaserit vt fabulam illam de duobus Spurinis: altero in vitam redeūte: altero decedēte: tanq; rem suo ipsius tempore gestam pro vera narraret: quā Lucianus in hoc dialogo / mutatis tantū nominibus / tot annis anteq; Augustinus nasceretur, irrisit. Quo minus mireris si pinguioris vulgi mentes suis figmētis afficiant ii qui se tum demū rem magnam confecisse putant: Christūq; sibi deuinxisse perpetuo: si commenti fuerint: aut de sancto aliquo viro fabulam: aut de inferis tragediam: ad quā vetula quæpiam aut delyra lachrymetur: aut pauida inhorrescat. Itaq; nullam fere martyris / nullam virginis vitā / prætermiserūt: in quā non aliquid huiusmodi mendaciorum interuerint: pie scilicet: alioquin enim periculum erat ne veritas non posset sibi ipsa sufficere nisi fulciretur mendaciis. Nec veriti sunt eā religionē cōtaminare figmētis: quā ipsa veritas instituit: & in nuda voluit veritate consistere, nec viderunt vsq; adeo nihil istiusmodi fabulas cōducere: vt nihil perniciosius officiat. Næpe (vt memoratus pater Augustinus testatur) vbi admixtum subolet mēdacium: veritatis ilico minuitur ac labefactatur authoritas. Vnde sæpe mihi suspicio suboritur: magnā huiusmodi fabularū partem / a vaftris ac pessimis quibusdam nebulonib⁹ hæreticisq; confictā. quibus studium fuit: partim ex incauta / simplicitū potius q̃ prudentiū / credulitate, voluptatē capere: partim fabularum fictarum cōmercio, fidem veris christianorum historiis adimere, quippe qui frequenter quædā / his quæ in sacra scriptura continentur / tam vicina consingunt: vt facile se declarent: ad ludēdo luisse. Quāobrem quas scriptura nobis historias diuinitus inspirata cōmēdat: eis indubitata fides habenda est. Cæteras vero ad Christi doctrinā, tanq; ad Critolai regulam, applicantes caute & cum iudicio / aut recipiamus: aut respuamus: si carere

Cynicus. Fo. CXII.

volumus:& inani fiducia:& superstitiosa formidine.Sed quo p̄gredior! epi-
stola fere iam librum superat: nec interim tamen verbum de tuis laudibus
vllum: in quas alius fortasse totus incubuisset: quartūq; citra vllam adulan-
di suspiciōē vberimā mihi materiam pr̄buisissent (vt ceteras virtutes
tuas omittam) vel egregia doctrina tua summaq; in rebus agendis prudē-
tia: quā tot in diuersis nationibus, in tam arduis negotiis, tam feliciter actar
legationes declarant: vel singularis fides grauitasq;: quā nisi satis perspectā
exploratamq; habuisset, nunq; te prudentissimus princeps sibi a secretis es-
se voluisset. Sed ceterarum virtutū tuarum pr̄dicationi vnica modestia
tua reluctatur: quæ facit, vt quum laudanda tam libēter facias: fecisse te ta-
men non libenter audias. Parco igitur pudori tuo: hoc vnum duntaxat abs-
te precatus: vt has in græcis literis studiū mei primitias æquo animo susci-
pias: finisq; vt qualesq; apud te sint amoris officiiq; in te mei monumen-
tum. quas tibi sum ausus eo maiori fiducia cōmittere: q̄ etsi tam acre tibi
iudicium sit: vt quicquid erratum fuerit, nemo penetrantius videat: is ta-
men est ingenii tui candor: vt nemo libentius conuiueat.

Vale.

LVCIANI CYNICVS THOMA MORO
interprete. Personæ. LVCIANVS &
CYNICVS. LVCIANVS.

Vid tu tandem: barbam quidem habes:& comam: tuni-
cam non habes: nudusq; conspiceris: ac sine calceis: dele-
cta nimirum vaga inhumanaq; ac ferali vita: tum pro-
prio corpore contra q̄ faciunt ceteri, semper vsus incō-
modus: nunc huc: nunc illuc circuis: in arido præterea so-
lo cubās: adeo vt plurimū etiam sordium: tritum ist hoc
pallium referat: alioqui nec ipsum, vel tenui filo, vel molle vel florulētum.
CYNL. Neq; enim indigeo, si quid est huiusmodi: vt comparatur facillime:
dominoq; minimū exhibeat negotii: id inquā mihi sufficit. At tu per deos
dic mihi: putas ne esse in luxu vitium! LVCLA. Immo admodum. CYNL.
Cōtra in frugalitate virtutem! LVCLA. Admodū. CYNL. Cur igitur tan-
dem quū me videas viuētem frugalius q̄ vulgo faciunt homines: eos vero
sumptuosius: me nō illos arguis! LVCLA. Quia non frugalius per louē vi-
deris mihi, sed egentius viuere: immo vitam omnino egenam atq; inopem.
Nam tu nihil a medicis differ: qui cibū medicāt in diem. CYNL. Vis ergo

Luciani.

videamus (quandoquidē huc processit oratio) quidnā inopia sit: quidq̃ rur-
sus copia! LV. Si tibi quidē ita videtur. CY. Nūquid ergo satis id cuiq̃ est:
quicquid ipsius explet necessitatem: an aliud quippiā dicis! LV. Esto istud.
CY. Indigētia vero quicquid cuiusq̃ vsui deest: nec eo quo sit necesse perue-
nit! LV. Scilicet. CY. Nihil igitur meis in rebus deest. Nihil enim in his est:
qđ necessitatem nō expleat meā. LV. Quo pacto istud ais! CY. Scies si consy-
deres in quē vsū eorum quodq̃ paratum est: quorum egemus. vt dom⁹:
an non tegumēti gratia! LV. Maxime. CY. Quid vestis: cuius gratia! nōne
tegumēti etiā ipsa! LV. Sane. CY. At ipso per deos tegumento/ cuius rei
gratia indiguerimus: nonne vt melius se habeat: id quod tegitur! LV. Mihi
quidem sic videtur. CY. Vtrum igitur tibi peius se habere hi videntur pe-
des! LV. Nescio. CY. Atqui hoc pacto didiceris. quodnā pedum officiū est!
LV. Ingredi. CY. An deterius ergo ingredi pedes tibi videntur mei q̃ alio-
rum! LV. Istud vero fortasse non. CY. At non possent seu sese melius seu de-
terius haberēt officium suū praeſtare! LV. fortasse. CY. Pedibus ergo nihilo
peius affectis videor q̃ alii! LV. Non videris. CY. Quid corpus vero me-
um! Num deterius q̃ reliquorū! Nempe si deterius se haberet, esset idē im-
becillius. corporis quippe virtus robur est. An meum ergo debilius! LV. C.
Non videtur. CY. NICVS. Neq̃ pedes ergo tegumento vident egere, neq̃
reliquum corpus. Quippe si egerēt: male haberēt. Egestas etenim omnino ma-
la. ac peius habere se facit. ea q̃buscūq̃ adfuerit. At ne aliquidē deterius cor-
pus videtur meum: q̃ q̃buslibet cibus alitur. LV. CIANVS. Manifestum est
id qđē. CY. NICVS. Nam nec vegetum esset robustumq̃. si aleretur male.
Mala siquidē alimēta corpus tabefaciūt. LV. CIANVS. Ista quidē ita se ha-
bēt. CY. NI. Quo pacto igitur/ dic mihi/ his ita se habētib⁹. me arguis vitāq̃
improbas meā ac miserā praeſticas! LV. CIANVS. Ideo per Iouē. q̃ quā nā-
tura (quā tu colis) ac superi terram ī cōmuni statuerint: ex ea multa nimis
rum ac bona ediderint: vt nobis oīa supereſſent abunde: non ī necessitatem
modo: verum ī voluptatē quoq̃: tu tamē horum oīm aut maximē salcē par-
tis expers es: nec eorum quoq̃ frueris nihilo certe magis. q̃ feræ. Nēpe aquā
bibis: quā etiā bibunt feræ. Comedis vero quicquid offēderis. quēadmodū
canes. tum cubile nihilo melius canibus habes: quādoquidē gramē tibi su-
fificit: quēadmodum & illis. pallium prēterea circūfers nihilo mēdico decō-
tius. Qzq̃ si tu his contētus recte ſapis. tū deus pfecto neutiq̃ recte fecit: pri-
mum q̃ oues effecit pingues: deinde vites dulcis vini feraces: ac reliquum
deinde apparatus varietate mirabilē. & oleum & mel & reliqua: oīa vt nos
haberemus: edulia qđem omnigēna haberemus: potum dulcē haberemus:

pecunias haberemus: mollem lectū haberemus. Præterea pulchras domos: ac reliqua demū omnia mirū in modū præparata. Nam et ipsa quoq; artifi effecta deorū dona sunt. At viuere omnibus huiusce bonis priuati, id fuerit profecto miserū: etiā si ab aliquo quopiā priueris. Quēadmodū hi q; seruātur in vinculis. Longe vero miserius: sigs ipse sese omnibus bonis priuet. Nā ea demū manifesta insania est. CY. Et recte quidē fortasse dicis. Verum istud dic mihi. Sigs diuite quopiā alacriter atq; humane / quin plixē quocq; exhibente cōuiuiū, tum hospites excipiente et multos simul et omnigenos: alios quidē imbecillos: alios aut robustos: deinde apponente multa / atq; omnigena: sigs, inquā, omnia corripiat / omniaq; degluriat: nō ea tantū quæ uicina sunt: sed ea quoq; quæ pcul absunt: præpata uidelicet inualidis: ipse tñ valens quū vnū duntaxat vētrem habeat: nec multis vt nutriat indigeat: diutius tamē q; alii multi immoret: hic vir cuiusmodi tibi videt esse? pbus ne? LV. Non mihi quidē. CYN. Quid vero nū temperans? LV. Ne id qdē. CY. Quid vero: sigs eiusdem mensæ particeps multa illa ac varia negligat vno quopiā ex his quæ pxime apponūtur / electo: quū satis in suā habeat necessitatem / id decenter edat eoq; solo utat: cetera illa ne respiciat quidē: an non hunc temperatiorē et meliorē virū illo putabis? LV. Ego certe. CYN. Vtrū ergo iam intelligis: an me oportet dicere? LV. Quidnam? CYN. Q; deus illi quidē pulchre cōuiuiū instruenti similis est: vt q; apposuerit multa ac varia atq; omnigena: vtī essent quæ cuiq; cōueniant: alia quippe valētib; alia rursus ægrotantibus: atq; alia quidē robustis: alia vero inualidis: non vt omnibus vtamur omnes: sed vt his vtant singuli: quæ suæ cuiusq; naturæ cōueniunt: et ex his ipsis quacūq; re maxime quēq; indigere cōriget. At vos illum qui per insatiabilitatem atq; incōtinentiam omnia corripit refertis: vt qui rebus vtī velitis omnibus et vndecūq; partis: non solis contenti præsentibus: existimantes ppriam quidem neq; terram / neq; mare sufficere: sed importātes ab ipsis vsq; terræ finibus voluptates: patriisq; rebus peregrina præferentes: sumptuosaq; frugalibus: atq; ea quæ difficile comparātur his quæ sunt cōparatu facilia. In summa deniq; molestias / malaq; potius eligētes, q; absq; molestiis viuere. At isti quidem plurimī ac preciosi beatiq; apparatus, gbus exultatis, per magnā ad vos miserā / crumenamq; perueniunt. Aurum ipsum tam optabile, si libet, argentumq; confydera: domus confydera sumptuosas: vestes operosas cōfydera: atq; eius generis omnia / quāto negotio emuntur: quot laboribus: periculis: immo sanguine: ac cæde: quantog; hoīm interitu: non ideo solum q; dum nauigant / propter ista pereunt: ac dum quærun parantq; / grauiā perferunt: sed ob id

Luciani

quoque & digladiationes multas pariunt: quod ob ea insidiantur inuicem: et amicis amici: et parentibus liberi: et maritis coniuges. Sic opinor Eriphilum quoque auri gratia prodidisse maritum. Atque haec quidem omnia fiunt: quum tamen vestes illae variae nihilo magis quicquam queant calefacere: aurataque illa aedificia nihilo prorsus magis regant: nec pocula illa argentea potui quicquam magis conducant. Sed nec aurei illi nec eburnei inter lectulos somnum suauiore praebent immo videbis frequenter in eburneo lecto/sumptuosiusque stromatibus/beatis illis somnum contingere non posse. Praeterea omnigenae illae circa edulia curae nihilo magis alunt: quin tabefaciunt potius corpora: iisdemque morbos ingerant. Quid autem dicere attinet/libidinis gratia quantas molestias mortales et faciunt/et pariunt: quum facile est isti cupiditati mederi: nisi quis velit indulgere delitiis. At ne haec quidem infamia/corruptelaeque sufficere videtur mortalibus: sed iam rerum etiam vsum pervertit: singulis rebus ad id vertentes ad quod minime paratae sunt: quemadmodum lecto si quis uti carpenti loco velit: ac tanquam curru. LV. Quisnam is est? CY. Vos inquam qui hominibus tanquam iumentis utimini. Nam eos iubetis: ut lecticas tanquam currus in ceruicibus ferant. Ipsi vero in sublimi residetis delicati: atque homines pinde tanquam asinos aurigamini: impares ut hac non illac eant: et qui haec facitis maxime, iude maxime beati videmini. Tum hi qui piscium carnibus non tantum ut alimentis utuntur: verum tinturas etiam quasdam ex his machinantur: eos dico: qui purpuram tingunt: nonne et hi praeter naturam his utuntur quae a deo praeparatae sunt? LV. Non per locum: siquidem tingere etiam potest non comedi tantum purpurae caro. CY. At non in id tamen nata est. Nam et cratere quispiam, si praeter naturam detorqueat, olla loco posset uti: nec in id tamen paratus erat. Sed quo pacto possit quispiam vniuersam illorum infelicitatem percurrere: quae tanta est! At tu me quoque & nolo eius esse particeps/inculus. Vivo ego tamen quemadmodum modestus ille: his videlicet duntaxat quae mihi apponuntur/vescens: ac frugalissimis utens. Variis vero illis atque omnigenis minime inhians. Ac deinde quum paucis egeam ac minime multis utar/ferinam tibi videor vitam vivere. Atqui hac ratione tua dii profecto in periculum veniunt: ne et ipsi sint feris etiam deteriores: quippe qui rei nullius indigent. Verum ut exactius intelligas/cuiusmodi horum utrumque sit: vel paucis videlicet egere/vel multis: considera quod pluribus egent: primum pueri quam adulti: deinde mulieres quam viri: tum aegroti quam valentes: atque omnino in summa/inferiora quaelibet praestantioribus plurimum indigent. proinde dii omnino nullius egent rei: qui vero ad deos accedunt proxime quam minimis egent. An Herculem putas omnium hominum praestantissimum: quippe diuinum virum/deumque recte creditum

miserum tūc fuisse: quū circūiret nudus pelle duntaxat indutus: harum re-
 rum nostrarum nihil desyderans! At ille miser pfecto nō erat: quippe q̄ mi-
 seriam ab aliis propulsabat: neq̄ rursus pauper: qui terra/ mariq̄ domina-
 batur. Nepe quocunq̄ intendisset impetū/ omnes quaquaversum supabat:
 nec in quenq̄ sui tēpis incidit: qui se vel æquarit vnq̄/ vel vicerit: quoad ex
 humanis excessit. At tu illi stromata putas calceosq̄ defuisse! atq̄ ob id mū-
 dum obābulasse tantū virtū! Dicendū pfecto nō est. Sed cōtinēs erat ac for-
 tis/ et moderate viuere volebat: non indulgere delitiis. Quid Theseus eius
 discipulus! An nō rex erat Atheniensium omnīū: ac filius etiā, vt ferūt. Ne-
 ptuni: sua certe tempestate fortissimus! Attamen ille quoq̄ voluit sine cal-
 ceis esse ac nudus ingredi: barbamq̄ et comā nutrire placuit ei: nec ei tamē
 solum, sed omnibus etiam veteribus placuit: nempe meliores erant q̄ nos:
 atq̄ adeo ne sustinuisset q̄dem eorū quisq̄ aliquid huiusmodi: nihilo pfecto
 magis, q̄ leo quispiam sese tonderi. Siquidē carnis molliciem ac leuorem de-
 cere mulieres existimabant: ipsi vero sicuti erant/ ita videri quoq̄ viri vole-
 bant: ac barbā quidem cultum viri ducebant. quemadmodū in equis iubā:
 in leonibus barbā: quibus deus splendoris quandam atq̄ ornamēti venu-
 statē dedit: sic et viris barbā adiunxit. Illos igit̄ ego æmulor: veteres inquā
 illos imitari volo: huius vero tempestatis hoīes nō æmulor mirabilis hui⁹
 felicitatis noīe: quam in epulis et vestibus habēt/ dū possunt ac lenigāt sin-
 gulas corporis ptes: ac ne secretiorū quidē vllam, ita vt instituit natura, di-
 mittentes. At mihi certe pedes opto: vt nihil egnis differant: quales Chiro-
 nis fuisse ferūt. Tū vt ipse stromatis nō egeā more leonū: nec cibo egeā ma-
 gis exq̄sito, q̄ canes. Cōtingat præterea mihi: vt terra quāuis mihi p se pro-
 cubili sufficiat. Domū vero vt mundū hunc existimem. Alimenta demū vt
 ea deligam: quæ facillime cōparari possint. Aurū vero/ argentūq̄ ne desy-
 derem vnq̄: neq̄ ego/ neq̄ meorū amicorū quisq̄. Omnia namq̄ mala inter
 homines ex horū cupiditate nascuntur: et seditiones/ et bella/ et insidiæ/ et
 cædes. Hæc omnia fontem habēt plus habendi cupidinem. At hæc a nobis
 abscedat procul: ne vnq̄ plus satis appetam: minus vero quū habeam, ferre
 æquo animo valeam. Nostra quidem ita se habent. Plurimū pfecto a vulgī
 sententiis ista dissentiunt. Neq̄ quicq̄ ergo mirandū est: si ad his differim⁹
 habitu: a quibus tantū differimus instituto. Sed te demiror: quonam pacto
 quū suam quādam cirharcedo vestē tribuas/ cultūq̄: atq̄ adeo tibicini sūti:
 et tragædo sūti: bono viro cultū/ vestēq̄ propriā nullam existimas: sed eam-
 dem ei cum vulgo habendā censēs: idq̄ quū vulgus malum sit. Qz si bonorū
 cultus pprius debet esse vllus: quinam deceat magis q̄ hic meus: qui

Luciani

maxime luxuriosis pudendus sit! quēq; illi maxime auersentur! Cultus ergo meus huiusmodi est, squallidum esse, hirsutum cē, tritū pallium indui, comā producere, ac sine calceis ingredi. Vester vero Cinēdorum ornatui simillimus est: nec dignoscere vos quisq; ab illis possit: neq; colore vestium, neq; mollicie, neq; camisiarū numero, neq; lacernis, neq; calceis, neq; capillorum cura, neq; odore. Nam & redoletis vt illi: iam p̄sertim vos qui estis felicissimi. Et qdem quid facias quū vir eūdem cum Cinēdis odorem oleat! Etenim in ferendis laboribus nihil illis pr̄statis. Voluptatibus vero nihilominus q̄ illi superamini: eadem comeditis: eodem modo dormitis, atq; inceditis: imo vero incedere non vultis: sed gestari potius, tanq̄ sarcinā, alii ab hoībus, alii vero a iumentis. At me pedes ipsi gestant quocūq; sit opus. Egoq; & frigus tolerare sufficio, & calorē pati: eaq; q̄ dii obtulerint minime moleste ferre: ideo videlicet quia miser sum. Vos vero propter hāc felicitatem nulla estis fortuna contenti: sed omnīū poenitet: ac pr̄sentia ferre non potestis: absentia desyderatis: hyeme qdem optātes aestatē: astate, rursus hyemē, atq; in calore frigus, in frigore vicissim calorem: quēadmodum ægrotantes / morosi semper & queruli: qđ in illis qdem facit morbus in vobis vero mores. Atq; hęc ita quū sint: iam nos in vitam vestrā traducere æquū censetis, nostrāq; corrumpere, quū saepe male consulta sint, quæ facitis, ipsiq; sitis in vestris ipsorum negotiis minime circūspecti: nihilq; cōfū iudicio ac ratione, sed consuetudine cupiditatis faciat. Quamobrē nihil p̄fecto differtis vos: ab his q̄ torrēte ferunt. Illi quippe quocūq; fluxus intenderit, eo rapiūtur: & vos itidem quocūq; libidines. At similiter qdem vobiscum agitur: vt cum quodam qui equū insanū ascenderat. Equus igitur virum corripiens abstulit. Hic vero amplius iam desilire equo currēte non poterat. Quidam vero quū occurrisset ei: rogauit quonam tenderet! Hic respondit: quocūq; huic videtur, equū demonstrans. Q; si vos quisq; roget: quo feramini: si verū vultis dicere, diceris in vniuersum qdem quocūq; videatur affectibus: sigillatim vero, interdum quocūq; voluptati: interdū quocūq; ambitioni: interdum rursus quo lucri studio. Quin interdū ira, interdum metus, interdum aliud quippiā huiusmodi vos auferre videtur. Neq; enim vnum dūtaxat equū vos, sed multos insilientes, nunc hunc, nūc illum, furiosos quidem omnes auehimini. Auferunt ergo vos in barathrū, ac pr̄rupta. Vos tamen priusq; cadatis casuros vos esse nescitis: at hoc detritum pallium qđ vos ridetis comaq; habitusq; meus tantam habet vim, vt vitam mihi quietā pr̄beat: vtq; agam quicquid volo, verferq; cum quibus volo. Nampe ex indoctis atq; ineruditis hominibus nemo me adire voluit.

rit ob hunc habitū. At molles etiā qui sunt adhuc admodū pcul declinane
 Congrediūtur vero scitissimī atq; modestissimī: et q virtutē cupiūt, hi pos
 tissimū congregiunt mecū. horū ego consuetudine delector. Eorū vero so
 res qui homines vocant/ non obseruo: tum coronas aureas ac purpurā pro
 fastu habeo: atq; hoīes ip̄os derideo. At vt cultū hunc intelligas: nō bonos
 modo viros, sed ip̄os etiā deos decere: atq; eti deinde, si libet, irrideas: deo
 rum statuas consydera: vtri videant tibi ne, an mihi similiores: neq; Græ
 corū solum: sed barbarorū etiam templa circūspicias: vtrū ip̄i dī, vt ego,
 comati/ barbatiq; sunt: an quēadmodum vos, rasi finguntur atq; pingunt.
 quī plurima etiā sine tunicis conspicias: vt me nūc esse vides. Quo pacto
 igitur audeas posthac hūc habitū virio dare: quū deos etiā decere videat?
 Cynici finis Thoma Moro Interprete.

MENIPPVS siue NECROMANTIA LVCLANI

THOMA MORO Interprete.

MENIPPVS. PHILONIDES.

MENIPPVS.

Alue atrium/ domusq; vestibulum meæ:

Vt te lubens aspicio luci redditus.

PHILO. Numnā hic Menippus est canis ille? Nō hercle

ali? nisi ego forte ad Menippos omneis hallucior. At qd

sibi vult habit? hui? insolētia? claua/ lyra/ leonis extuie?

Adeundus tamen est. Salue Menippe. Vnde nobis adue

nisti? diu est q in vrbe non vidimus. MENIP.

Adsum reuersus mortuorum e latibulis/

Foribusq; tristium tenebrarum nigris:

Manes vbi inferi manent superis procul.

PHILO. O Hercules clā nobis Menippus vita functus est: renixitq; denuo?

MENIP. Non: sed me adhuc viuū recepit tartarus.

PHILO. Quānam causa tibi fuit nouæ huius atq; incredibilis viæ?

MENIP. Iuuenta me incitauit/ atq; audacia:

Q; pro iuuenta haud paululum impotentior.

PHILO. Siste o beate Tragica: et ab iambis descendens sic potius simplici

ter eloquere: quānam hæc vestis: quæ causa tibi itineris inferni fuit: quum

alioqui neq; iucunda/ neq; delectabilis sit via. MENIP.

Res dilecte grauis me infernas egit ad ymbras:

Consularem manes vt varis Tyresiai.

Luciani

PHILO. Atqui deliras: alioqui nō hoc pacto caneres apud amicos consar-
ciuaris versibus. MENIPPVS. Ne mireris amice: nuper enim cū Euripide
atq; Homero versatus, nescio quo pacto versibus sic impletus sum: vt nu-
meri mihi in os sua sponte confluant. Verū dic mihi quo pacto res humanę
hic se habēt ī terris? & quidnā in vrbe agitur? PHILO. Nihil noui. Sed quē
admodum prius actitabant: rapiūt/peierant/foenerātur/vsuras colligunt.
MENIP. O miseri atq; infelices. Nesciūt enī, qualia de nostris rebus nuper
apud inferos decreta sunt, qualesq; sorte iacti sunt in diuites istos calculi: p
quos Cerberū nullo pacto poterūt effugere. PHILO. Quid ais? Noui ne ali
quid apud inferos nostris de rebus decretū est? MENIP. Per louē: & quidē
multa verū prodere non licet: neq; arcana quę sunt reuelare: ne quis forte
nos apud Rhadamanthum impietatis accuset. PHILO. Nequaq; Menippe
per louē, ne amico sermonē hunc inuideas. Nam apud hominē tacēdi gna-
rū, & iniriātū p̄terea sacris edisseres. MENIP. Dura profecto iubēs, & neu-
tiq; tuta: verū tui gratia tamen audendū est. Decretū est ergo: diuites istos
ac pecuniosos aurum tanq; Danaen seruantes abstrusum. PHILO. Ne prius
o beate quę sunt decreta dixeris: q̄ ea percurras omnia quę abs te audire
libētissime velim. Quę videlicet descēsus causa fuerit: quis itineris dux: de
inde ex ordine & quę illic videris, & quę audieris omnia. Verisimile ē enī
te, quū res pulchras vidēdi curiosus sis. eorū quę visu aut auditu digna vi-
debātur nihil omnino p̄termisisse. MENIP. Parendū etiā in his tibi est. Nā
quid facias, vt gente amico? Ego igitur quum adhuc puer essem: audirēq;
Homerū atq; Hesiodū/ seditiones ac bella canentes: nō semideorum modo,
sed ipsorum etiā deorum: adulteria quoq; violentias/rapinas/supplicia/pa-
trum expulsionē/ & fratrū & sororū nuptias. Hęc me hercle omnia bona
pulchraq; putabā, & studiose erga ea afficiebar. Postq; vero in virilem iam
ætatem peruenirē: hic leges rursus iubentes audio poetis apprime contra-
ria: neq; videlicet adulteria cōmittere, neq; seditiōes mouere, neq; rapinas
exercere. Hic igitur hæsītabundus constiti: incertus omnino quo me pacto
gererem. Neq; enim deos vnq; putauī mœchaturus, aut seditiones inuicē
fuisse moturos: nisi de his rebus perinde ac bonis iudicassent. Neq; rursus
legūlatores his aduersa iussuros: nisi id conducere existimarent. Quoniam
igitur in dubio eram: visum est mihi philosophos istos adire, atq; his me in
manus dedere, rogareq; vti me vtcūq; liberet vterentur: vitāq; viam ali-
quam simplicē ac certam ostenderent. Hęc igitur mecum reputans ad eos
venio: imprudens profecto, q; me ex fumo (vt aiunt) in flammā coniicerē.
Apud enim hos maxime diligenter obseruans summā repperi ignorātiā

Necromantia. Fo. CXVI.

omniaq; magis incerta: adeo vt præ his ilico mihi vel idiotarum vita iam aurea videretur. Alius etenim soli me iussit voluptati studere, atq; ad eum scopum vniuersum vitæ cursum dirigere. In eo ipsam sitam esse felicitatē. Alius rursus oīno laborare, corpusq; siti, vigiliis, ac squalore subigere, misere semper adfectū, contumeliisq; obnoxiiū assidue: Hesiodi sedulo inculcans celebria illa de virtute carmina, & sudorem videlicet, & accliuē in verticē montis ascensum. Alius cōtemnere iubet pecunias, earūq; possessionem in differentem putare. Alius contra bonas ipsas etiam diuitias esse pñūtiat. De mundo vero quid dicam? de quo ideas incorporeas/substantias/athomas/ & inane/ ac talem quādam pugnantium inuicem nominū turbam in diem audiebā: & qđ absurdorū omniū maxime fuit absurdum, de cōtrariis vnusquisq; quū diceret, inuincibiles admodū rationes ac persuasibiles adferebat: vt nec ei qđ calidum, nec ei qui frigidum idē prorsus esse contēderēt, contra quicq; hiscere potuerim: atq; id: quū tamē manifeste cognoscere fieri nunq; posse: vt eadē res calida simul frigidaq; sit. Prorsum igitur tale qđdam mihi accidebat, quale solet dormitāribus, vt inter dū capite annuerē, interdū contra abnuerē. Præterea qđ multo erat istis absurdius, vitā eorū diligēter obseruans/ comperi eam cum ipsorū verbis pceptisq; summopere pugnare. Eos enim qui spernendā cēsebant pecuniam, audivissime conspexi colligēdis diuitiis inhiare, de scēnore litigantes, pro mercede docētes. Oīa deniq; nūmorū gratia tolerantes. Ii vero qui gloriā verbis aspernabantur, omnē vitæ suæ rationē in gloriā referebant. Voluptatē rursus omnes ferme palam incessabant. Clanculum vero ad eam solam libenter confluēbant. Ergo hac quoq; spe frustratus magis adhuc agre molesteq; tuli. Aliquātulum tamē inde memet consolabar: qđ vna cum multis et sapiētibus & celeberrimis viris ipse insipiensq; essem atq; vere adhuc ignarus oberrare. Peruiigilanti mihi tandē atq; hisce de rebus mecū cogitanti, venit in mentē: vt Babylonē profectus magorū aliquē ex Zooastri discipulis ac successoribus conuenirē. Audierā siquidē eos inferni portas carminibus quibusdā ac mysticis aperire: & quē libuerit illuc tuto deducere, ac rursus inde reducere. Optime ergo me facturū putauī: si cū horū quopiam de descensu paciscens Tyresīā Boeotiū cōsulerē: ab eoq; perdiscerē (quippe qui vates fuerit & sapiēs) quæ vita sit optima: quāq; sapientissimus qsq; potissimū elegerit. Ac statim quidē exiliens qđ poteram celerrime Babylonē versus recta contēdi. Quo quū venio, diuersor apud Chaldaeorū quēdā hominē certe sapiētē atq; arte mirabilē: comā qđem canū admodūq; promissa barba venerabilem. Nomen autē illi fuit Mithrobarzanes. Orans igitur obsecrāsq; vix exora-

uis: vt quauis mercede vellent, in illā me viā deduceret. At tandē homo me fuscipiens primū quidē dies nouē ac viginti cū luna simul incipiens abluīt ad Euphratē: mane solem orientē verſus perducēs, ac sermonem quēpiam longum muſſitans: quem nō admodū exaudiebam. Nam (qd̄ in certamine prēcones inepti ſolent) volubile quiddā atq; incertū p̄ferebat: niſi q; quorūdam viſus eſt inuocare dāmones. Poſt illā igitur incantationē ter mihi in vultū ſpuens deducit rurfus, oculos nuſq; in obuiū quēq; deſlectēs. Et cibis quidē nobis glandes erant, potus autē lac atq; muſſum & Choaspi lympha: lectus vero in hērba ſub dio fuit. At poſtq; iā p̄parati ſatis hac diēta ſumus, medio noctis ſilentio ad Tigridē me fluuiū ducens/purgauit ſimul atq; abſterſit: faceq; luſtrauit ac ſquilla: tum pluribus itidem aliis: & magicum ſimul illud carmen ſubmurmurans, deinde totum me iam incantans, ac ne aſpectris lēderer circūſiēs, reducit domū, ita vt erā reciprocātē, ac reliquū ſam nauigationi dedimus. Ipſe igitur magicam quādam veſtē induit: Meadorum veſti vt plurimū ſimilem: ac me qdem his quæ vides ornauit: claua, videlicet ac leonis exuviis, atq; inſuper lyra. Luſſit p̄terea vt nomen ſi quis me roget Menippum quidē ne dicerē: ſed Herculē, Vlyſſem, aut Orphētū.

PHILO. Quid ita o Menippe! neq; enī cauſam aut habitus aut nominis intelligo. MENIPPVS. Atquī perſpicuū id qdem eſt: ac neutiq; arcanū. Nā hi qui ante nos ad inferos olim viui deſcēderant: putauit ſi me his aſſimilaret, fore vt facilius Aeaci cuſtodias fallerē: atq; nullo prohibēte trāſire: vt pote notior tragico admodū illo cultu emiſſus. Iam igitur dies apparuit; quū nos flumē ingreſſi in reſeſſum incumbimus. Parata ſigdem ab illo fuerant: cymba/ ſacrificia/ muſſa/ & in id myſteriū deniq; q̄buſcūq; opus erat. Hęc poſtq; ergo quę prōpta erāt impoſuimus: tum nos quoq; anxii ac vaſgentiū more lachrymantes ingredimur, atq; aliquantiſper qdem in fluſſo ferimur: deinde in ſyluā delati ſumus, ac lacū quēdam in quē Euphrates cōditur. Tum hoc quoq; tranſmiſſo/ in regionē quandā peruenimus ſolā, ſyluofam atq; opacā, in quā deſcendētes (præibat enim Mithrobarzanes) & puteum effodimus, & oues iugulamus, & foueam ſanguine conſpergimus. At magus interim accēſam facē tenens, haud amplius iam ſummiſſo murmure ſed voce q̄ poterat maxima clamitans, dāmones ſimul oēs conuocat: Poenas, Erinnes, Hecatē nocturnā, excellamq; Proſerpinā, ſimulq; polyſyllaba quādā nomina barbara, atq; ignota cōmiſcet. Statim ergo tremere omnia, & rimas ex carmine ſolū ducere, ac porro Cerberi latratus audiri. et iam res plane triſtis ac mœſta fuit. Ac protinus qdem inferorū patebant plurima, lacus pyriphlegethon, ac Plutonis regia. Tum per illum deſcēdē-

Necromantia. Fo. CXVII.

res hiatū Rhadamanthū prope modum metu, reperimus extinctum. Ac Cerberus primū quidē latrabat cōmouitq; sese. At quū ego lyram celebrare rime correptā pullasssem, cātū statim sopitus obdormit: deinde postea q̄ ad lacum venimus: tranare fere non licuit. Jam enī onustū erat nauigiū, & eiū latu certe plenū. Vulnerati quippe in ea nauigabant oēs, hic femur, ille caput, alius alio quopiā mēbro luxatus: vsq; adeo, vt mihi certe ex bello quopiā adeste viderētur. At optimus Charon quū leonis videret exuias, esse me ratus Herculem recepit, transq; vexit libens: tum exeuntibus quoq; nobis monstrauit semitam. Sed quoniā iam eramus in tenebris: p̄cedit q̄dem Mithrobarzanes: ego autē a tergo continuus illi comes adhæreo: quoad in pratū quoddā venimus maximū: asphodelo cōsitum: vbi circūfusæ vndiq; mortuorū stridula: nos sequūtur vmbrae. Tum paulo procedentes longius ad ipsū Minois tribunal accessimus. Erat ipse q̄dem in solio forte quodā sublimi sedēs. Astabant autē illi Poenæ, Tortores, mali genii, furia. Ex altera parte plurimī q̄dam adducti sunt ex ordine longa fune vincti. dicebātur autē adulteri/lenones/mocchi/homicidæ/adulatores/sycophantæ: ac talis hominū turba quiduis in vita patrantū. Seorsum autē diuites ac sceneratores prodibant pallidi, ventricosi, ac podagrici: quorū quisq; trabe vinctus erat: ferri pondere duorū talētorum imposito. Nos igitur astantes, & quæ fiunt omnia cōspicimus: & quæ dicuntur auscultamus. Accusant autē noui quidā atq; admirabiles rhetores. PHILO. Quinā ergo hi p̄ louē sunt: ac ne isthuc q̄dem te pigeat dicere. MENIP. Vmbrae ne vnq̄ istas nosti quas opposita soli reddūt corpora? PHILO. Quid nī? MENIP. Hæ nos igitur quū primū functi vita sumus accusant, testant, atq; redarguūt, quicquid in vita peccauimus: & sane quēdā ex his dignę admodū fide vidētur: vtpote nobiscū versatę semp, nostrisq; nūq̄ digressæ corporibus. Minos igitur curio se quēlibet examinans impiorū, relegabat in cerū, poenas ibi sceleribus suis dignas luiturū. In hos p̄cipue tamē incēditur: quos opes dū viuerent ac dignitates inflauerāt: quicq; adorari se fere expectabāt: nimirū periturā eorū superbā fastūq; detestatus: quippe q̄ non meminissent mortales ipsi quum sint, sese bona quoq; mortalia cōsequutos. At nūc splēdida illa exuri omnia diuitias inquā/genus/inunia/nudi ac vultu demisso steterunt tanq̄ somnū quoddā humanā hanc felicitatē recogitātes: adeo vt hæc dū conspicerer nī mis q̄ delectatus fuerim. Et si quē eorū forte agnouerā accessi: atq; in aurē silenter admonui: qualis in vita fuerat: quātopereq; fuerat inflatus: tū quū plurimī mane fores eius obsidētes pulsi interim exclusiq; a famulis illius expectabāt egressum. At ipse vix tandem illis exoricens puniceus/ aureus/ aut

Luciani

versicolor: felices ac beatos se facturū salutantes putabat: si pectus dextram
ve porrigens/permitteret osculandam. Illi vero audientes ista moleste fere
bant. At Minos qddā etiā iudicauit in gŕam. Quippe Dionysium Siciliæ
tyrannū multis et atrocibus criminibus et a Dione accusatū, et graui Stoi
corū testimonio conuictū, Cyreneus Aristippus interueniens. Nā illū val
de suspiciunt inferi: eiusq; plurimū ibi valet autoritas: ferme iam Chime
ræ alligatū absoluit a poena: afferens illum eruditōrū nōnullos olim iunisse
pecunia. Tum nos a tribunali discedentes ad supplicii locū puenimus. Vbi
o amice et multa/et miseranda audire simul/ac spectare licuisset. Nā simul
et flagrorū sonus auditur/et eiulatus hominū in igne flagrantīū: tum rotę
et tormenta: catena: Cerberus lacerat: Chimæra dilaniat: cruciantq; pa
riter omnes: captiui/ reges/ praefecti/ paupes/ mēdici/ diuites, et iā scelerum
omnes poenitebat. Et quosdā qdem eorū, dū intuemur, agnouimus: videli
cet q nuper e vita discesserant. At hi se pudentes tū occultebāt/ nostrosq; sub
trahebant aspectui: aut si nos aliquando respiciebant, id seruiliter admodū
abiecteq; faciebant: atq; hi qdem q̄ olim putas onerosi/ fastosiq; in vita! At
pauperibus malorū dimidiū remittebatur: et quū interquieuiſſent, denuo
repetebant ad poenā. Sed illa queq; quæ fabulis ferunt asperi: Ixonē/ Sisy
phum/ Phrygiūq; grauiter affectū Tantalū: genitūq; terra Tytiū, dii boni,
quātū/ Integrū stratus agrū occupabat. Hos tandē prætereuntes in campū
venimus Acherusium: vbi semideos/ heroidasq; reperimus: atq; aliā simul
mortuorū turbā in gētes/tribusq; dispositam: alios qdem vetulos: quosdā
ac marcidos: atq; (vt Homerus ait) euanidos: alios vero iuueniles et inte
gross: et hos potissimū ob illam cōdiendi efficacīā Aegyptios. Verū digno
scere quēlibet haud pcliue fuit: adeo nudatis ossibus omnes erāt inuicē si
millimi: nisi q; vix tandē eos diu intendentes agnouimus. Quippe cōferti
confidebāt. obscuri atq; ignobiles: nullūq; seruātes amplius pristinae formę
vestigii. Cū igit multi simul ossi cōsisterēt: inuicē omnino similes: q; terri
ficū qddā p cauos oculorū orbes transpicerent/ dentesq; nudos ostenderēt:
hasitabā certe mecū: quonā signo Therfitē a Nireo illo formoso discernere
aut mendicū Irū a Pheacū rege: aut Pyrrīā coquū ab Agamēnone. Quippe
qbus iam nihil veteris pmansit indicii: sed ossa fuerūt inter se similia: inco
gnibilia: nullis inscripta titulis: nulliq; vnq; dinoscenda. Hac igit spectanti
mihi, p̄similis hoīm vita pompæ cuipiā longæ videbat: cui praesit ac dispo
nat quæq; fortuna: ex his q pompā agunt diuersos/ variosq; cuiq; habit⁹ ac
cōmodans. Aliū siquidē fortuna deligens regiis ornat insignibus: et tyarā
imponens: et satellites addens: et caput diademate coronans. Aliū serui

Decromantia. Fo. CXVIII.

rursus ornatum induit: hunc formosum effigiat: hunc deformem atq; deridiculum fingit. Nam omnigenum, vt opinor, debet esse spectaculū. Quin habitus quorundā plarūq; in media quoq; pompa demutat: neq; perpetuo eodem finit ordine/cultuq; progredi, quo pderāt. Sed ornatu commutato Croesum qdem coegit serui/captiuūq; vestes induere. Meandriū autē olim inter seruos incidentē/Polycratis vicissim ornat tyrannide. Et aliquātiſp quidem eo cultu pmittit vti: verū vbi iā pompæ tempus prateriit: apparatū quīſq; restituens/et cū corpore simul exutus amictu/qualis ante fuit efficitur: nihilo a vicino differens. Quidā tamē ob inscitiam, quū suos fortuna cultus exigit, ægre ferūt atq; indignant: tanq̃ propriis quibūdā bonis priuari: ac nō potius alienis/ quibus pauliſp vtebantur / exuri. Quin in scena quoq; vidisse te plarūq; puto histriones istos tragicos: q (vt fabulæ ratio poscit) modo Creontes: modo Priami fiūt: aut Agamēnones. Idēq; (si fors tulerit) pauloante tam grauiter Cecropis/ aut Erechthei formam imitatus, paulo postea seruus, poeta subente, progreditur. At quum fabulæ iam finis affuerit: quīſq; auratas illas vestes exutus, personam deponēs, et ab alitis illis crepidis descendens, pauper atq; humilis obambulat: haud ampli⁹ Agamennon ille Atreo prognatus: aut Creon Menecari filius: sed Polus filius Chariclei Suniensis: aut Satyrus filius Theogitonis Marathontus. Sic se mortalium res habent: quemadmodum mihi tum spectanti videbatur.

PHILO. Dic mihi Menippe: isti quī magnificos/altosq; tumulos habent super terram/et columnas/imagines/titulos/nihilo ne sunt apud inferos plebeis quibulibet vmbriſ honoratiores? MENIP. Nugariſ tu quidem, nam si vidisses Mausolum: Carem illum dico pyramide celebrem: sat scio, nunq̃ ridere desiisses: ita in antrū quoddā abstrusum despectum abiectus est: in reliqua mortuorū turba delitescens. Hoc tantū cōmodi mihi videt ex monumento referre: q; imposito tāto pondere laborat magis et premitur. Nā cū Aeacus o amice locū cuiq; meretur: dat aut cui plurimū haud ampli⁹ pedē necesse est eo iacere contentū: seseq; ad loci modū cōtrahere. At vehemētī⁹ multo risisses, opinor, si reges hosce nros/satrapasq; vidisses apud eos mendicātes: et aut fassamenta videntes: aut primas ipas literas/vrgente inopia profidentes: et quemadmodum contumeliis a quouis afficiantur: atq; in faciem cædantur: perinde atq; vilissima mancipia. Itaq; Philippū Macedonē cōspicatus, cōtinere me certe non potui. Oſensus est mihi in angulo quoddā detritos calceos mercede resarciēs. Quin alios p̃terea multos erat videre medicātes ī triuiis: Xerxes videlicet: Darios: ac Polycrates. PHI. Admiranda narras ista de regib⁹/penēq; incredibilia. Socrates aut quid facit: ac

Diogenes: et si quis est sapientū alius? ME. Socrates profecto etiam ibi oba-
 uersatur/omnesq; redarguit. Versantur autē cum illo Palamedes/ Vlysses/
 et Nestor: et quisq; est alius inter defunctos garrulus. Instantur autem illi
 etiam nū/atq; intumescunt exhausto veneno crura. At optimus Diogenes
 Sar danapalo vicinus Assyrio/ Midæq; Phrygio/atq; aliis item pluribus ex
 istorū sumptuosorū numero/manet: quos quū eiulantes audit: veteris for-
 tunæ magnitudinē recogitantes: et ridet/et delectat: ac supinus cubans vt
 plurimū cantat: aspera nimis atq; iniucūda voce illorū eiulatus obscurans:
 adeo/vt id ægreferentes nec Diogenē ferre valentes/ de mutanda sede deli-
 berent. PHI. De his iam satis quidē: ceterū quodnā illud decretū est: quod
 initio dixeras aduers⁹ diuites esse sancitū? ME. Bene admones. Nescio em̃
 quo pacto quū hac de re dicere proposuissem, ab instituto sermone procul
 aberrauī. Dum igit̃ ibi versabar, magistratus cōcionē aduocauerūt: his vi-
 delicet de rebus: quæ in cōmune cōducerēt. Cōspiciens ergo multos cōcur-
 rere: me quoq; cum illis simul immiscens/vnus de numero eorū quī in con-
 cione aderāt/efficior. Agitata sunt igitur et alia multa. Postremo vero de
 diuitibus negotiū: in quos posteaq; plurima fuissent obiecta/ violentia/ sup-
 bia/ fastus/ iniuriæ: assurgens tandē ex populo primas qdam hmōi decretū
 legit. Qm̃, inq̃t, multa diuites ppetrant in vitā rapientes/ ac vim inferentes
 Inopesq; omni modo despectui habentes. Curie/ Populoq; visum est: vt quū
 functi vitā fuerint, corpora qdem eorū poenas cū aliis sceleratorū corpori-
 bus luant: animæ vero sursum remissæ in vitā/ in asinos demigrent: donec
 in tali rerū statu quinquies ac vices decem annorū milia transegerint: asini
 semp ex asinis renati: onera ferentes: atq; a paupibus agitati. Dein vt li-
 ceat illis e vitā excedere. Hanc sentētiā dixit Caluarius: patre Aridello: pa-
 tria Manicensis: tribu Strygiana. Hac igitur lege recitata, approbauerunt
 principes: sciuit plebs: adfremuit Proserpina: allatrauit Cerberus. sic enim
 rata quæ inferi statuūt/ authenticæ fiunt. Quæ igit̃ in concione agebant̃
 erāt hmōi. Tum ego statim, cuius gratia venerā, Tyresiam adeo: atq; illi re-
 vti erat/ ordine narrata, supplicauī: vt mihi diceret/ quodnā optimū vitæ
 genus putaret. Hic vero subridēs (est autem seniculus quispiam cæcus/ pal-
 lidus/ voce gtacili) o fili inq̃t cām tuæ pplexitatis scio a sapiētibus istis p-
 fectam/ haud quāq; idem inuicem iisdem de rebus sentientibus: verū haud
 fas est id tibi proloqui: siqdem quod Rhadamāthus interdixit. Nequaq; in
 quā o patercule: sed dic amabo/ neq; me cōtemnas: q in vitā te etiā ipso cæ-
 cior oberro. Abducēs ergo me, pcul ab aliis auferēs, ad aures mihi inclinās,
 Optima est, inq̃t, idiotarū/ priuatorūq; vitā/ ac prudētissima. Quāobrē ab

hac vanissima sublimiſſi conſideratione deſiſtēs. Mitte principia ſemper ac ſines inquirere; & vaſtros hoſce ſyllogiſmos deſpuens, atq; id genus omnia nugas æſtimans, hoc ſolū in tota vita perſequere: vt ſentibus bene cōpoſitis minime curioſus, nulla re ſollicitus, q̄ plurimū potes hilaris vitā ridēſq; traducas. Hæc quū dixiſſet: rurfus Aſphodelorum in pratū ſeſe corripuit. Ego igitur (nam & nunc veſper erat) age inquā o Mithrobarzane quid cū ctamur? ac non hīnc rurfus abimus in vitam? Ad hæc ille: conſide inquit o Menippe: breuem quippe facilēq; tibi monſtrabo ſemitam: & me protinus abducens in regionem quandam magis priore tenebricoſam: manu procul oſtendens ſubobſcurum tenuēq; ac velut per rimam influens lumen, Illud inquit Torphoni templum eſt: atq; illac ad inferos e Boeotia deſcenditur, hac aſcendas, atq; ilico fueris in Græcia. Ego igitur hoc ſermone gauiſus, ſalutato mago difficile admodū per anguſtas antri faces ſubrepens, neſcio quo pacto, in Lebadiam perueni.

Necromantiæ ſeu Menippi Luciani Finis.

SEQVITVR

LVCIANI PHILOPSEVDES ſiue INCREDVLVS.

ab eodē THOMA MORO in latinā linguā traductus.

Perſonæ: TYGHIADES & PHILOCLES

TYCHIADES.

Otes mihi Philocles dicere: quidnā id tandē ſit: qđ multos in mētiendi cupiditatē adducit: vt pariter gaudeant quū & ipſi nihil ſani loquūtur: & his qui talia narrāt maxime animū itēdāt? PHILOCLES. Multa Tychiade ſunt quæ nōnullos mortales mētiri cōpellūt: quia in rē vidēt conducere. TYCHIADES. Nihil ad rē hæc (vt aiunt) neq; enī de his rogabam quī quū vſus poſtulat mētiūtur: venia nimirum hī imo laude plarīq; eorū digni ſunt: quicunq; vel hoſtes ſefellerunt, vel ad ſalutem tali quopiam pharmaco vſi ſunt in neceſſitatibus. Cuiuſmodi multa Vlyſſes etiā fecit: vt & vitā ſuam & ſociorum reditum redimeret. Sed de illis vir optime dico: quī nulla neceſſitate mēdaciū ipſum veritati lōge ante ponunt: ipſa re videlicet delectati atq; in ea ſine vlla idonea occaſione verſati. Iſti ergo ſcire cupio cui? cōmodi gratia iſtud agūt. PHILO. An alicubi tales aliquos iam deprehendiſti, quibus hæc inſita ſit mētiēdi libido? TYC. Et quidem admodum multi ſunt huiuſmodi. PHILO. Quid aliud ergo in cauſa ſit, qđ mētiuntur, niſi demētia? Siquidē rem peſſimā, optimi loco præ optant. TYCHIA. Hoc nihil eſt. Nam ego tibi multos oſtenderim ad care

Luciani

ra prudentes ac sapientia mirabili: nescio tamē quo pacto captos hoc malo mendacijs studiosos: adeo vt ego certe moleste ferā, q̃ viri tales, omnibus ceteris in rebus optimi, gaudēt tamē & se & eos in quos inciderint, fallere. Nam veteres illi, id qđ tibi notū est q̃ mihi, Herodotus, Ctesiasq; Cnidius atq; his superiores, deniq; Homerus ipse viri celebres, mendacis etiā scriptis vtebātur: vt non solū eos fallerēt, a quibus tunc audiebātur: verū vsq; ad nos etiā mēdaciū per manus traditū perueniret in pulcherrimis versibus metrisq; seruatum. Me ergo sape illorū versū nomīne subiit pudor, si quādo coeli sectionē ac Promethei vincula recensent: gigantūq; rebellionem: atq; omnē illam de inferis tragoediā. Et quo pacto ob amorē Iuppiter in taurū & cygnū versus sit: & quēadmodū ex muliere quispiam in auictulam vsāve mutatus sit. Pegalos præterea Chīmārasq; & Gorgonas, ac Cyclopas, atq; id genus omnia, admodum absurdas monstrosasq; fabulas: et quæ mentes afficere puerorum queant: quī laruam adhuc lamiamq; metuunt. Qzq; poetica/sint fortasse tolerabilia. At vrbes iam gētēsq; totas vna voce ac publicitus mentiri: an nō hoc ridiculum? Veluti quī Cretenſes se pulchrū Iouis ostēdere nō pudet. Atheniēſes Eriethoniū editum e terra ferunt, primosq; illos homines in Attica olerum more ex terra emerſiſſe. Hi tamen multo verecundiores q̃ Thebani: qui ex serpentis dentibus satiuos quosdam progerminasse narrant. q̃ si quis hæc quī sint ridicula, vera esse non credat: sed ea prudēter examinans Chorebi cuiuspiā aut Margitæ existimet eē: si qs aut Triptolemū credat in alatis draconibus per aerē vectum esse: aut Pana quendam ex Arcadia in Marathonem venisse auxilio: vel Orithyiam a Borea raptam esse: impius nimirū hic atq; insanus videatur eis: quippe q̃ tam manifesta veraq; nō credat. vsq; adeo obtinet mēdaciū. PHILOCLES. At poetis Tychiade vrbibusq; fuerit fortassis ignoscendū. Nā illi delectationē illā quę ex fabula proficiſcitur, vt quæ maxima sit illecebra, poematibus suis immiscēt: qua potissimū erga auditores opus habēt. Atheniēſes vero Thebaniq; & si q̃ sunt alii, patriæ suæ plus maiestatis ex huiusmodi figmētis cōciliant. q̃ si quis fabulas auferat e Græcia: nihil obſtiterit quo minus earū narratores fame intereāt: quādo iam nemo futur⁹ sit hospitū, qui verū vel gratis audire velit. At si q̃ nulla tali causa/gaudēt tamē mēdaciō: hi oīno ridiculi merito videātur. TYCHIADES. Recte dicis. Nā ego protinus ab Eucrate illo celebri venio: vbi multa incredibilia ac fabulosa quī audissem, imo vero medio in sermone, discessi: non ferēs narrationē tā supra fidē: sed me velut furia quēdā abegerunt: dū mōſtrosa multa atq; absurda referret. PHILO. Atqui Tychiade/vir grauis Eucrates est:

Philopseudes. Fo. CXX.

et nemo certe crediderit illū tam promissa barba virum sexagenariū: & qui
præterea sit plurimū in philosophia versatus: sustinuisse vt aliū quēq̃ audi
ret se p̃sente mērientē: nedū vt ipse tale quicq̃ audeat. TYCHIA. At nescis
amice qualia referebat. Tum ea q̃ cōstanter assererat. Præterea q̃ sancte in
plurisq̃ iurabat: admotis etiā filiis: adeo vt ego quū eū respicerē, varia me
cū cogitarē: interdū qdē illū insanire neq̃ animo constare: interdū vero ita
cogitabā, fugisse me, q̃ impostor esset, ac tantū tēporis sub leonīs pelle ridi
culam quandā simiam circūtulisset. adeo absurda narrabat. PHILOCLES.
Quænam illa (per lares) sunt Tychiade! Nā cupio cognoscere quamnā p̃
stigiaturam sub tam longa barba occuluerit. TYCHIA. Solebā quidē etiā
alias Philocles aliquoties eū interuifere: si quādo videlicet multo otio abū
darem. Hodie vero quū opus esset mihi conuēto Leonthico (Est autem, vt
scis, amicus mihi) edoctus a puero eum se ad Eucratē mane contulisse: vt
eum morbi inspiciendī causa videret: amborum nomine, nempe vt & Leō
thicum conuenirē, & Eucratē viderem: ignoraueram autē q̃ ægrotaret: ad
eum prouenio. At Leonthicum ibi iam non inuenio. Nam paulo ante vt dī
cebant exiuerat: alios vero confertos reperio: in quibus erat & Cleodemus
Peripatericus, & Dinomachus Stoicus, & Ion: nostri virū: illū dico q̃ ex Pla
tonica doctrina magnam sui admirationē expectat: vt qui solus mentē viri
dephenderit: quicq̃ eius oracula aliis quoq̃ possit enarrare. vides quos tibi
viros noīo, nimirū omni sapiētia atq̃ oī virtute p̃ditos, vtpote ipm ex qua
q̃ secta caput: reuerendos hercle oēs, atq̃ aspectu p̃pmodū terribiles. Ad
erat p̃terea medicus Antigonus: vt vsui in morbo esset aduocatus opinor.
Et melius iam habere se videbat Eucrates. Ac morbus quidā ex familiarib
bus erat. Humor enim rursus ī pedes eī descēderat. Sedere me ergo Eucra
tes in lecto iuxta se iussit voce languidule remissa paululū: quū me conspi
ceret: q̃q̃ interim dum ingrederer, vociferantē eum ac vocem intendētem
audieram. Tamē ego admodum curiose cauens ne pedes eius tāgerem: vbi
me vulgaribus istis verbis purgaueram: q̃ eum ægrotare nesciuerim: q̃ vbi
rescissē, curriculo venerim: adsedi prope. & illis quidē sermo iam de mor
bo erat: & quædam iam ante dixerant, quædam vero etiam tunc narrabāt.
Præterea medicamēta quædam quisq̃ proferebat. Cleodemus igitur, Si q̃
ergo (inquit) sinistra manu tollens humo mustelæ dentem, sic interfecta,
vt ante dixi, in leonīs pellem illigauerit, nuper excoriati: ac deinde circum
crura posuerit: ilico sedatur dolor. Non in leonīs pellē (inquit) Dinoma
chus, vt ego audiui, sed in ceruæ potius foemellæ virginis adhuc & nondū
inīta, & res quidem magis est hoc pacto credibilis: velox enim ceruæ est:

Luciani

maximeq; valet pedib⁹. Et leo quidē fortis est: pinguedoq; eius ac manus dextra piliq; qui recti e barba prominent magnā vim obtinent: si quis vti nouerit: cum pprio cuiq; carmine: at pedū curam minime pollicent. Et ipse quoq;, inquit Cleodemus, olim sic putabam ceruina pelle vtendū: propterea q; cerua velox esset. At nup vir quidā Libycus peritus pfecto in reb⁹ huiusmodi contra me docuit: ceruis ostendens velociore esse leones: quippe q; eas, ingt, etiam persequendo captū. Laudabāt qui aderāt: tāq; recte dixisset Libycus ille. Tum ego putatis, inquā, incantamētis qbusdā sedari talia: aut foris admotis appendiculis quū intus malum grassetur? Riserunt hūc sermonē meum: et palam in me magnā damna bāt amentiam: q; apertissimas res ignorarem: et quibus nemo qui sapiat/contradicat: quin sic se habeant. At medicus certe Antigonus delectari mihi visus est hac rogatione mea. Iam dudū autem neglectui habitus fuerat, opinor, quū opē Eucrati ferre ex arte vellet: denuntians videlicet vīno vt abstineret: atq; oleribus vesceret: et vigorem animo omnino minueret. Cleodemus ergo subridens interim Quid ais, inquit, Tychiade? incredibile tibi videtur esse: vt ex rebus huiusmodi parentur quædam apud morbos remedia? Mihi certe videt in quā ego: nisi naribus adeo muccosis sim: vt credam ea quæ foris applicantur nihilq; cum his quæ morbos excitant/intus cōmunicant: p verba tamē, vt dicitis, ac prastigiaturam operari: et quū appenduntur sanitates immittere. id pfecto nunq; fieri possit: nec siqs vel in Nemei leonis pellē sedecim mustelas integras insuerit. Ego pfecto leonē ipsū e doloribus saepe claudicantem vidi in vniuersa sui ipsius pelle. Nimum idiota es inquit Dinomach⁹ neq; vnq; tibi curæ fuit: vt disceres quonam modo res istiusmodi aduersus morbos quū adhibentur conferunt: ac mihi videris ne notissima quidē ista recepturus: febriū videlicet istarū profligationes/quæ certo quodam ambitu recurrunt/rum serpentū demulsiones: ac bubonū sanationes: et cætera: quæcunq; anus etiam iam faciunt. q; si illa fiunt omnia: quur tandē nō putabis hæc etiam similibus rebus fieri? Infinita congeris, inquā, Dinomache clauumq;, vt aiunt, clauo extrudis. Neq; enim constat ea quæ cōmemoras/eiusmodi vi fieri. Quamobrē nisi reddita ratione pluasaris primū natura fieri posse: vt febris/tumorq; vereatur aut nomē aliquod diuinū/aut dictio nem aliquā barbaricam: ob idq; ex inguine fugiat: amiles adhuc fabulæ sunt quæcunq; retulisti. Tu mihi videris inquit Dinomachus quū ista dicas, ne deos quidem esse credere. Si quidem putes fieri nō posse: vt per sacra nomina remedia morbis adferantur. Hoc, inquā ego, vir optime ne dixeris: nihil enim phibet quo minus, etiam si maxime dii sint, ista tamen sint vana. Ego

Philopseudes. Fo. CXXI.

vero & deos colo & medelas eorum video & leuamēta quæ laborātibz cō-
ferūt Pharmacis videlicet atq; arte medica restituentes. Itaq; Aesculapius
ipse eiusq; posterī salutaria pharmaca admonētes medebātur ægrotis: non
leones aut mustelas circūligātes. Mitte hunc (inqt) Ion. At ego vobis mira-
bile quiddā narrabo. Erā adhuc adolescētulus: annos natus ferme quatuor-
decī: quum qdam ad patrē meum venit nūciās ei Midā vitis cultorē seruū/
etiā aliis ī rebus robustū atq; industriū, circa plenum iā fortū a vipera mor-
sum iacere iā putrefacto crure. Etenī dum ligaret palmites ac vallis circū-
plicaret: adrepentē bestiōlā maximū ei pedis momor disse digitum. Tum il-
lam qdem ilico aufugisse, & sese rursus ī latebrā condidisse. Illū vero ciuare
perditum e doloribus. Hæc ergo quum nunciaretur iā Midam ipsum vide-
bamus ī lectica domū a conseruis adportari: inflatū totum: liuidū ac super-
ficie tabefactum, vix iā spirantē. Pater ergo quum id moleste ferret: inquit,
Ego enī virum quendā babiloniū ex chaldeis quos vocant protinus huc
adducā: qui sanabit hominē, & ne diem narrādo conterā: venit babilonius
ac Midā restituit: effugato ex corpore veneno quadā incantatione, & ad pe-
dē eius appēso virginis defunctæ lapillo: quē e colūna exciderat. Atq; istud
quidē hæcenus forsāan mediocriter fuerit. Tum Midas iā ipse sublato ī quo al-
latus erat scabello, discessit ī agrum. tantum potuit incantatio: & colūnar is
ille lapis. At idem iste babilonius alia præterea diuina plane fecit. Nempe ī
agrum profectus mane, quum pnuuciaffet sacra quædā ex vetusto codice:
septē nomina: sulphure ac face lustrato loco in orbē ter obambulans, serpē-
tes omneis inuitos exciuit: quicunq; ītra eā regionē erant. Veniebant ergo
tanq; ad incantationē tracti: serpētes multi: æq; aspides, & vipera: & cerastra
& iaculi, phryniq; ac physali: relinquebatur autē vnus draco: annosus/
pro reperi (vt opinor) Job senectam non valēs: q non fuerat audiēs dicto. At ma-
gus. Non adfunt oēs inqt. Tum vnum quēdam ex serpētibus eum videlicet
qui natu minimus erat, selectum legatū mittebat ad draconē. ac paulopost
venit etiam ille. At postq; iam collecti constitissent Babiloniis ī eas insibula-
uit. Atq; illi repēte admodum omnes ab eius statu īcensi sunt: nobis īterim
admirantibus. Tum ego dic mihi iquā Ion. Serpēs ille legatus, iuuenē illum
co, vtrum manu perduxit draconē q iam (vt ais) senuerat: an ille baculum
gestans īnitebatur? Iudis tu qdem inqt Cleodemus. At ego, q & ipse quog;
olim minus talia credebam q nunc tu: putabam enī nulla ratione fieri posse
vt ea crederē: tamē quum volantē primum conspicerē: peregrinum illum
barbatum (erat autē vt ferebant ex Hyperboreis) credidi: ac victus sum:
quum tamen multum diuq; repugnassem, nam quid facerem quum eū cerā

nerem in aere volantem: atq; id interdū: ac super aquam ingredientē: atq;
per medium ignem incedētē: idq; lente ac sensim! Tu ne inquam ego ista
videbas: virum Hyperboreum volantem: aut super aquas ambulantem: &
maxime (inquit ille) carbativis indutum: quo calcamenti genere illi potis-
simum vtuntur. Nam minutula ista / quid attrinet referre: quaecūq; fecit:
quo pacto amores immiserit: ac daemones exegerit: mortuosq; marcidos in
vitam reuocauerit: atq; Hecaten ipsam palam conspectibus exhibuerit: lu-
namq; e coelo detraxerit! Quin ego vobis referam quae ab eo fieri conspexi
in Glaucia Alexidis filio. Glaucias hic quum patris nuper defuncti substan-
tiam suscepisset: Chrysidem amabat Dementi filiam: ac me quidem prae-
ceptore in disciplinas vtebatur: ac nisi amor ille a studio deduxisset eū, vni-
uersam peripateticorum doctrinam perdidicisset: vt qui octo & decē quū
esset annorum iam absoluerat analytica: tum physicam auscultationem in
finem vsq; percurrerat. Amore tamen victus, mihi rem omnem significat.
Ego vero quemadmodum par erat, quippe qui praeceptor eram, Hyperbo-
reum illum magum ad eum duco: conductum quatuor ilico minis in ma-
num datis: oportebat enim preparari quiddam ad sacrificia: tum sedecim
praeterea: si Chryside potiretur. Ille vero crescentem obseruans lunā (Nam
tunc vt plurimum huiusmodi sacra peraguntur) fossam quum effodisset:
in aperto quodam loco domus: sub dio circa mediam noctem, euocauit no-
bis primum quidem Anaxiclem Glauciae patrem: ante septem menses vita
defunctum. Succensebat autem ob amorem senex, atq; indignabatur. Tan-
dē tamen ei permisit: vt amaret. Postea vero Hecaten quoq; eduxit: adferē-
tē vna cerberum: tum lunam detraxit multiforme quoddam spectaculum,
& qd̄ alias aliud apparebat. Primum quidem muliebrē formam referebat:
deinde in vaccam formosam vertebatur. Postremo vero catula videbatur.
Hyperboreus ille tādē, quum finxisset quendam eluto Cupidinem, Abi
inquit atq; huc perducas Chrysidem: ac lutum quidem protinus euolabat:
paulopost autē affuit illa pulsans ostium. Tum ingressā Glauciam comple-
ctitur: eum q̄ insanissime deperiens: & cum eo versata est: quoad gallos ca-
nentes audiuimus. Tum vero luna subuolabat i coelum: atq; Hecate subiit
terram: caeteraq; spectra disparuerunt: & Chrysidem tādē emisimus cir-
ca ipsum ferme dissiculum. Haec Tychiades si conspexisses, haudquaḡ am-
plius dubitasses esse multa in carminibus istis commoda. Bene dicis inquā:
ego credidissem equidē si vidissem eam nunc vero ignoscēdum mihi puto: si
qualia vos videris, acute perspicere non possum. versitamē Chrysidem il-
lam quam dicis noui: mulierē plane meretricē ac facilem: nec video sine co-

Philopseudes. Fo. CXXII.

ins gratia ad illam egueritis luteo illo legato magoq; ex Hyperboreis vsq;
atq; ipsa insuper luna. Quippe quā viginti drachmis ducere in Hyperbo-
reos vsq; potuisses. Mirifice enim sese offert ad hanc incantationem mulier.
Et contrarium quiddā spectris istis habet. Nam ea quidē aris ferrivescenti
si audierint fugiunt (nam id vos prædicatis) illa vero si argentū vsipiam so-
muerit accurrit ad tinnitū. Præterea ipsum etiā magum admiror: q; cū di-
tissimas mulieres in amorē sui possit elicere, atq; ab eis solida talenta susci-
pere, is tamē ob quatuor minas admodum tantillū lucellū auidus Glauciam
amoris compotē fecerit. Ridicule facis inquit Ion: qui nāhil credis. Ego te li-
benter ergo rogauerim quid de his respondeas: qui demoniacos liberāt ex
roribus: adeo manifeste spectra illa carminibus eiicientes! Atq; hæc me dice-
re non opus est: verum omnes nouerunt. Syrus ille ex Palestina, qui harum
rerum artifex est, q̄ multos mortales suscipiat: qui ad lunam concidāt: oculosq;
distorqueant: spumaq; os oppleant: quos tamen erigit ac sanos remita-
tit: magna accepta mercede: diris eos malis liberans. Etenim quum iacenti-
bus instet, rogaueritq; vnde sint in corpus ingressi: ægrotus quidē ipse ta-
cet, at demon vero respondet (aut lingua græca loquens: aut barbarica: aut
vnde cūq; fuerit ipse) & quomodo & vnde intrauit in hominē. Ille vero adiu-
rans eum ac nī paruerit minitans etiam, expellit abigitq; demonem. Quin
ego quoq; demonem quendam exeuntem vidī nigrum certe & colore fu-
midum. Non magnum erat inquam ego talia te Ion cernere: cui ipse etiam
apparent. Ideæ quas vestra familia parens ostendit Plato: rem videlicet
spectatu tenuem atq; euandam: quantum ad nos homines lusciosos. Ita
ne solus Ion inquit Eucrates istiusmodi vidit: ac non alii etiam multi in-
ciderunt in demones: alii noctu alii etiam interdū! Ego profecto non se-
mel sed millies iam talia conspexi: ac primum quidem turbabar ad ea: iam
vero ob consuetudinem nihil nouum aut prodigiosum mihi videre videor
maximeq; nunc ex quo anulum mihi Arabs dedit ex ferro de cruce quapiā
sumpto / factum: carmenq; docuit nominibus multis plenum, nisi for-
te ne mihi quidem fidem sis habiturus Tychiade. At qui fieri possit in-
quam: vt Eucrati non credam Diuonis filio: viro in primis sapienti ac
libere quæ sibi videntur domi in priuato suo cum auctoritate narranti!
Illud ergo de statua inquit Bucrates: quæ omnibus qui in domo sunt sin-
gulis noctibus apparet: tum pueris: tum adolescentibus: tum senibus.
hoc inquam non a me dumtaxat audieris: verum etiam a nostris omnibus!
De qua statua inquā ego! Non vidisti (inquit) quum ingredereris statuam
quādā in atrio collocatā: sane q̄ pulchrā: opus Demetrii: q̄ statuas humana

specie fingere cōsuevit: Nonne illam dicis inquā quæ disci iacit: quæ incli-
nata est ad emissuri gestū reflexa in eam quæ disci fert: altero pede modice
inflexo: quæq; se erectura videtur vna cū iactu: Non ingt: nā vnū est ex My-
ronis operibus ille disci iactator: quē dicis. Sed nec eā quæ est ei proxima: eū
loquor cui tenis caput vinctū est: formosam illā. Nam id Policleti opus est:
verū eas quæ a dextra sunt egrediētibus omitte inter quas & Tyrannicide
illi stant: Critiæ Nefiotæ plasmata. tu vero an non ad aquam illam quæ in-
fluit quāptam vidisti ventre prominulo: caluam: seminudatam: vulvis qui-
busdam barbæ pilis: insignibus venis: vero hominī simillimā: Pelichus dux
Corinthius esse videtur. Per louē inquā vidi quādam a dextra Saturni quæ
tenias coronasq; aridas habebat: pectoreq; folia quædam inaurata. Ego in-
quit Eucrates ea inaurauī: quum me sanasset triduo febre pereuntem. Erat
ne igitur etiam medicus inquā ego optimus iste Pelichus? Est: neq; ride in-
quit Eucrates: alioqui homo te haud multo post inuadet. Nouī ego certe
quantum valeat hæc quam tu rides statua. An non eiusdē putas esse immit-
tere febres in quos voluerit quādoquidē potis est eicere? Propitia inquam
placataq; sit hæc statua mihi: quæ tantum valeat. Quidnam ergo aliud fa-
cientem eam viderunt omnes qui in domo sunt? Quum primū nox est in-
quit: hæc e base descēdens in qua steterat, in orbē totam domū circuit: om-
nes occurrunt ei interdum etiam canēti: nec quisq; est quem vnq; leserit: di-
mittere tantum oportet. Illa vero præterit nihil intuentes infestans: quum
& lauat saxe: & tota nocte ludit: vt ex ipso aquæ strepitu licet audire. Vide
ergo inquā ego: ne forte non Pelichus hæc statua sit: sed Talus potius Cre-
senfis: qui apud Minoem fuisse dicitur. Nā & ille æreus quidā cretæ custos
erat: q; nisi ex ære non autē ex ligno facta esset: nihil eā prohiberet: quū non
opus Demetrii sed vna potius ex Dædali machinis esse videat. E base nāq;
(vt ais) etiā ista fugit. Vide inquit o Tychiade: ne te posthac scōmatis hu-
ius poeniteat. Nouī equidem ego quid illi euenerit: qui obolos surripuit:
quos ei quoq; nouilunio suspendimus. Prorsus atrociam inquit non oportet
bat accidere: quippe qui sacrilegus erat. quomodo ergo illū vltus est o Eu-
crates? Nam audire cupio: etiam si q; maxime Tychiades iste diffisurus est.
Multi inquit ille ad pedes eius oboli iacebant: aliæq; item numismata: quæ-
dam argentea ad crūs eius affixa cæra: ac laminæ quoq; argenteæ: vota cu-
iusq; aut merces ob sanationem eius qui ab eo liberatus esset quū febre de-
tineretur. At erat nobis seruus quidam libycus sceleratus, equorum cura-
tor. Hic noctu aggressus est ea auferre omnia: abstulitq; digressam iā quū
obseruasset statuam. At quum primū reuersus intellexit sacrilegio se cōpi-

Philopseudes. Fo. CXXIII.

latū Pelichus: vide quo pacto sese vltus ē, atq; furti pdidit Libycū. Tota nocte attritu obambulabat ī orbē miser: exire nō valēs, tanq̃ in Labyrinthū inci-
disset: quoad orta die iā deprēhēsus est: ea tenēs q̃ furto abstulerat, ac tū q̃
dē cōprēhēsus plagas non paucas recepit: nec tēporis multū sup̃stes malus
male perit, vapulās / vt dicebat / singulis noctibus: adeo vt vibices postridie
apparerēt ī corpore. I nunc & post ista quoq; Tychiades Pelichū ride, ac me
tanq̃ coatanetū Minoi iā delirare puta. At o Eucrates, inquā ego, q̃diū as-
erit as operisq; plastes Demetrius Alopecēsis fuerit: q̃ nō deos sed hoīes sin-
gere cōsuevit: Pelichī nunq̃ statuā verebor: quippe q̃ nec ipsū etiā viuē-
tē si mihi minaretur admodum timuissē. Ad hęc medicus Antiochus. Et
mihi o Eucrates (inquit) Hippocrates aereus est magnitudine ferme cubi-
tali: q̃ tūc dūtaxat quū lucerna extincta sit, totā ī orbē domū ambit: perstre-
pēs ac Pyxides euertēs, Pharmacaq; cōmiscēs, atq; ostia circūuertēs: maxi-
meq; si quādo sacrificia p̃termittimus: q̃bus ī singulos annos ei sacrificam⁹
Postulat ergo inquā ego etiā Hippocrates medicus iā: vt sibi sacrificet: in-
dignaturq; nisi ī tēpore iustorū sacrificiorū epulis accipiat: quē nimirū de-
cebat boni cōsulare: si quis ei libauerit: aut mulsū insperlerit: aut caput co-
ronauerit. Audi ergo iquit Eucrates: istud certe etiā testibus pbauero: qđ
ante annos quīq; vidi. Erat ferme vindemię tēpus. Ego vero ī agrum circa
meridiē vindemiātū dimissis operariis / ī syluā solus abibā: cogitans iterim
quiddā atq; cōsyderās. At postq̃ ī saltū perueni: canū primo lattratus iso-
nuit. Ego vero Mnafona filiū meū cū aequalibus veniētem ludere venariq;
(quēadmodum solebat) coniciebā. At res haudquaq; sic se habebat: verum
paulopost facto terræ motu, sonog; velut e tonitru, mulierē aduenientem
video terribilē: proceritate ferme semistadiali. habebat autē ī sinistra facē:
ī dextra vero gladiū viginti circiter cubitorū. Et īferne qđ pedibus erat
serpētinis, sup̃ne vero Gorgonē referēs vultu videlicet atq; aspectus horro-
re: pro coma quiddē draconibus tanq̃ casarie circūcincta: aliis collū amplex-
ctētib; aliis etiā per humeros sparsis. Videte / iquit / amici quo pacto etiam
inter narrādū exhorruī. & simul hęc dicēs Eucrates, ostēdit omnibus bra-
chii sui setas erectas metu. Iōn ergo ac Dinomachus & Cleodemus vehemē-
ter inhiantes auscultabāt cū viri senes, tanq̃ naribus traherētur: adorātes
apud sese tam incredibilē Colossū: mulierē semistadialē: gigantē quoddā
Mormolocitū. Ego vero cōsyderabā interim: cuiusmodi erāt hi q̃ cū iuueni-
bus sapientiæ noīe versent: vulgoq; ī admiratione habeant: quū sola nimi-
rū canicie barbaq; ab ipsis differant infantibus. Cæterum etiā illis ipsis faci-
lius ductiles ad credēda mēdacia. Dinomachus ergo, dic mihi iquit Eucra-

Luciani.

res: illi canes deæ, quâta magnitudine erant: Elephantis iquit ille proceriores Idicis, nigri & ipsi hirsutiq; sordido squallidoq; villo. Ego igit quum viderē restiti, inuerso protenus i interiorē digiti partē (qd̄ Arabs mihi dederat) sigillo. Hecate ergo percusso draconicis illis pedibus solo/hiatū effecit maximum: & qui imani magnitudine penitus aquaret tartarū. Deinde paulopost abiit i eum desiliens. Ego vero presente animo / porrecta ceruice inclinatus/inspexi appressa arbore quapiā: quæ vicina stabat: ne obortis mihi tenebris ac vertigine / i caput præceps iciderē: deinde conspexi ea quæ in inferno sunt omnia: pyriphlegethontē lacū: Cerberū: manes: adeo vt quosdam etiā eorum agnoscerē. Patrē ergo meum manifeste cernebā adhuc his ipsis amictum: qbus eum sepeliuimus. Quid agebāt (inquit Ion) o Eucrates animē? Quid aliud, iquit ille, q̄ per tribus familiisq; cum amicis cognatisq; versantur: i Asphodelo collocari: Contradicant ergo etiā nunc (inquit Ion) Epicurei sacro Platoni eiusq; de anima rationibus. At tu nonne Socratem etiā ipsum Platonēq; videbas iter manes? Socratē (inqt) vidi: neq; illū tamē euiderē: nisi q̄ inde conieci: qm̄ caluus ac vētricosus erat. Platonē vero nō cognoui. Nā apud amicos nimirū vera fateri oportet. Simul ergo atq; ego omnia conspexi: & hiatus coit: & ex famulis meis qdam quarētes me, atq; in his Pyrrhias hic, supuenerē hiatu nondum plane obducto. dic Pyrrhia: an non vera narro? Per Iouē inquit Pyrrhias: & latratum audiui per hiatū: & ignis qdem a face mihi suffulgere videbatur. Tum risi ego profecto: teste latratum ignēq; i cumulum addēte. Tum Cleodemus: haudquaḡ noua ista inq̄, neq; aliis inuisa vidisti. Nā & ipse haud ita pridē quum agrotarē tale quiddam conspexi. Prospiciebat mihi curabatq; Antigonus hic: ac septima dies erat. Febrisq; o qualis! incēdio certe vehemētior. Omnes ergo me relinquētes solum / clausis foribus foris manebant. Sic enī iusseras Antigone: si quo pacto possem obdormiscere. Tunc igitur astitit mihi iuuenis qdam vigilanē: pulcher admodum: veste circūamictus candida. Ac me quum exci-tasset, per hiatum quēdam ducit ad iferos: sicuti ilico cognoui: Tantalum quum viderē ac Tityum Sisyphūq;. At cetera vobis quid cōmemorē? Postq̄ vero ad tribunal pueni (Aderat autem & Aeacus: & Charon: parcaq; atq; Erinnes) quidā velut rex (Pluto certe mihi videbat) assedit singulorū nomina per censens: q morituri erant: quos diem iam vitæ præscriptum præteruisse contigerat. Iuuenis ergo me adducēs illi exhibuit. At Pluto tunc in conduit: & ad eum q me ducebat, nondum illi completum est statū inquit. Abeat ergo. Tu vero fabrū Demylū adduc: iā siquidē vltra colū viuīt. Tū ego letus recurrēs, ipse qdem iam febre liber eram: denunciabā vero omni-

Philopseudes. Fo. CXXIII.

bus q̄ Demylus eēt moritur⁹. Manebat aut nobis ī vicinia egrotās etiā ipse
nōnihil vt renūciatū est. Ac paulopost audim⁹ eiulatū eorū q̄ lugebant etiā.
Quid miri est īquit Antigō⁹? Ego etenī quēdā noui post vigesimū diē q̄
sepultus ē resurrexisse. nā hōiem & anteq̄ moreret, & postq̄ resurrexit, ipse
curauī. Et quo pacto (inquā ego) ī diē⁹ viginti neq̄ tabuit corp⁹; neq̄ p̄terea
sime corruptū est: nisi fortassis Epimenidē quēpiā tu curasti? Hec quū dice
remus protinus igrediebantur Eucratīs filii e palestra redeūtes. Alter qdē
iā ex ephebis excesserat: alter vero ānos nat⁹ erat circiter quidecī. Tū saluta
tis nobis iuxta patrē adfidebāt ī lecto: ac mihi qdē sella illata est. Tū Eucra
tes tanq̄ e cōspectu filiorū admonit⁹: sic his frui mihi cōrigat īquit: simulq̄
manū eis iiecit: vt apd te Tychiades vera narrabo. Felicis memorię vxorē
meā horū matrē nouerūt oēs, quo pacto dilexerī. Nā declarauī his reb⁹ q̄s
ī eā feci: nō mō dū viueret: verū etiā postq̄ vita functa est. Quippe q̄ mundū
ei⁹ vniuersum vestēq̄ qua dū viueret oblectabāt, ī rogū illi⁹ iniēcērī. Septi
ma vero post mortē diē, ego qdē hic ī eūdē lectū incūbebā: quēadmodū nūc:
luctū etiā mihi cōmitigās: quē de illa cōceperā. Legebā enī tacit⁹ Platonis illū
de aīa libellū. Ingređit īteri dēmenete ea ipā atq̄ adfidet iuxta: quēadmodū
nūc Eucratides hic: minorē designās filiū. Hic vero ilico tremuit admodū
pueriliter: ac dudū ad narrationē pallebat. Ego vero (inqt Eucrates) vt cō
spexi, amplexus eā singulū lachrymabā. Illa vero me vociferari nō patiebat
verū īcusabat me: q̄ quū ei fuīsem ī reliqs gratificatus oībus, e sandaliis au
reis alterū nō cremauerā. supesse aut id dicebat: q̄ sub arca ceciderat: atq̄
ob id nos quū nō iuenirem⁹ alterū tm̄ cremaueram⁹. Nobis aut adhuc dis
serētib⁹ scelestissimus qdā caniculus q̄ mihi ī deliciis erat, ī lecto cubās alla
trabat: e vero ad latratū euauit. At sandaliū sub arca reptū est: posteaq̄ a
nobis icēsūm. An hec etiā Tychiades recusabī credere: quū tā sint euidētia
quotidiēq̄ seruant? Per louē inquā ego digni fuerit: q̄bus aureo sandalio na
tes puerorū more seriant: si q̄ ista nō credāt: atq̄ vsq̄ adeo ipudēt vero re
sistāt. Interea Pythagoricus ītrabat Arignotus: comatus ille, ab aspectu ve
nerabilis. Nosti illū doctrine noīe celebrē: q̄ cognominat sacer. Atq̄ ego quī
dē, vt etiā cōspexi, respirauī: hoc ipsum qd̄ puerbio dici solet, aduenisse mi
hi ratus: nēpe securi quāpiam aduersus mēdacia: Occludet inquā eis ora vir
sapiēs: adeo monstrosa narrātibus: atq̄ prorsus iuxta vulgatū illud adagiū
repēte deum immisūm esse mihi hunc a fortuna putabam. Hic vero postq̄
adsedit: assurgēte ei ac cedēte Cleodemo: primū de morbo percōtatus est:
seq̄ audisse dicebat, Eucratem iam se melius habere. At quidnam īquit in
ter vos philosophamini? Nam interim dum ingrediebar subauscultauī:
q̄ iiii.

Luciani

ac mihi certe videmini in re quapiam pulchra cōuerſari. Quid aliud inquit Eucrates: q̃ vt huic adamātino p̃luadeamus (me demōſtrās) vt daemones credat aliquos eſſe phāſmata: q̃ ac mortuorū animas ſup̃ terrā obambulare: & ſeſe quibus libitū fuerit oſtēdere! Ego igitur erubui: vultumq̃ deiecti reueritus Arignotū. At ille vide (inquit) Eucrates num hoc dicat Tychiades. Eorum tantum, qui violenter interierint, animas errare: veluti ſi quis ſuffocatus aut capite truncatus cruciſe ſuffixus fuerit: aut alio quopiam iſtiusmodi modo e vita diſceſſerit: eas vero quæ fatali morte naturaliſq̃ diſceſſerint, haud quā amplius oberrare. Nam ſi hoc dicat non vſq̃ adeo abſurda dixerit. Per Iouem inquit Dinomachus: ne eſſe quidē iſtiusmodi: nec præſentia cerni purat. Quid ais inquit Arignotus! in me torue aſpiciens: nihil horum tibi videtur fieri! præſertim quū omnes (vt ita dicā) videant! Ignosces inquā ego mihi ſi nō credo: nam ſolus omnium non video. Qz ſi vidiffem: profecto & credidiffem quēadmodū & vos. Atqui inquit ille ſi quando Corinthum veneris: roga vbi ſit Eubatidæ domus. Atq̃ vbi tibi fuerit indicata: nēpe circa Craneū: in eā ingreſſus, dic ianitori Tibio: velle te videre: vnde daemone Pythagoricus Arignotus quū adduxiſſet, abegerit: ac deinceps habitabile domū reddiderit. Quidnā hoc erat Arignote: rogabat Eucrates. Inhabitabilis erat: inquit ille/diū ppter terricula: q̃ ſi quis inhabitaffet / expauēfact⁹ ilico fugiebat exactus a quodā horrendo ac terribili ſpectro. Deciderat ergo iā: tectūq̃ rūpebatur: neq̃ quiſq̃ erat omnino qui in eā ingredi fuerit auſus. Ego vero vbi hæc audiui: libellos ſumens (Sunt autem egyptii mihi de talibus rebus admodū multi) veni in domū circa primā vigiliā: dehortāte hospite ac ferme detinēte: poſtq̃ didicerat quo itur⁹ eſſem: in certū, vt putabat, exitiū. At ego ſumpta lucerna ſolus ingredior: atq̃ in vaſtiſſimo atrio collocato lumine / humi ſedēs tacite legebā. Adeſt vero daemon ille: cū quopiā e vulgo ſe cōgreſſurū ratus: ac me quoq̃ quēadmodum alios pterrīturū: ſquallidus: hirsutus: ac tenebris nigrior. Atq̃ hic quū adſtaret: vndiq̃ me adſultim petens tētauit ſi qua poſſet expugnare: ac mō incanē: modo in taurū: modo in leonē vertebat. At ego correpto ī manū q̃ maxime horrēdo carmine, ſimulq̃ vocē imitatus egyptiā & incantās cū in domiciliū tenebroſū angulū quēdā cōpuli. At quū aiaduertiſſem: vbi ſe ī terrā cōdidit: rū deſtiti. Mane aūt deſperātib⁹ vniuerſis: ac me quēadmodū alios mortuū ſeſe reperturos putātibus: præter oīm ſpem progrediens Eubatidē adeo: feliciter illi adnūciāns: q̃ puram ſibi ac ſpectris liberā domū iā liceret incolere. Atq̃ illū aſſumens alioſq̃ multos (ſequebant aūt huius inopinatæ rei gratia) quū ad locū duxiſſem: vbi condentē ſe daemona conſpexerā: ſuſſi

Philopseudes. Fo. CXXV.

ut sumptis ligonib⁹ matulisq⁹ suffoderet. Atq⁹ ubi id fecerāt inuentū est fe-
re ad passum defossum cadauer quoddā marcidū: ossib⁹ tantū humana spe-
cie coherētibus. Illud igit⁹ effossum sepeliuimus: domus vero postea turba-
ri pdigiis desiūt. Hæc ubi narrauit Arignot⁹: vir prodigiosa sapiētia: ac re-
uerēdus oībus: nemo erat ex his qui aderant, qui non multā mihi imputa-
ret insaniā: qui talia non credā: narrante præsertim Arignoto. Ego tamē ni-
hil veritus neq⁹ comā / neq⁹ illā quā de eo habebant opinionē. Quid hoc in-
quā Arignote! Etiā tu talis eras, in quo mihi sola spes fuit, fumo plen⁹ ac si-
mulachris! Illud ergo nobis in te qd⁹ dici solet / euenit: ut thesaurū quū spe-
rauerimus carbones offenderim⁹. At tu inquit Arignotus si neq⁹ mihi cre-
dis narrāti: neq⁹ Dinomacho: aut huic Cleodemo: neq⁹ ipsi Eucrati: dic age
quēnam digniorē / cui his de reb⁹ fides habeatur / existimas: qui nobis dicat
cōrraria! Per louem inquā ego virū apprime mirabilē Abdera oriundū il-
lum Democritū: cui tam firmiter erat persuasum eiusmodi nihil esse in re-
rum natura posse: ut quī se in monimēto extra portas clausisset: ibiq⁹ dege-
ret dies noctesq⁹ scribēs atq⁹ cōponens: iuuenēsq⁹ eū quidā illudere cupiē-
tes ac perterrefacere / nigra veste in modū cadaueris ornati / ac personis in
capita adfixis circūfistentes illū circūsilirent: crebro subilientes: hic neq⁹
eorū cōmenta pertimuerit: neq⁹ eos omnino respexerit: sed inter scribendū
desistite inq⁹ ineptire. Adeo firmiter credidit animas nihil esse postq⁹ e cor-
poribus exierint. Hoc cōne aīs, inquit Eucrates, dementē quēpiam virū esse
Democritū: si quidē sic existimauit. Ego vero vobis etiā aliud referā qd⁹ mi-
hi ipsi contigit: nō qd⁹ ab alio acceperim: fortassis etiā tu Tychiades quū at-
dieris cōpelleris accedere: ipsa narratiōis veritate coact⁹. Quū in ægypto
versaret adhuc adolescēs: a patre videlicet doctrinæ gratia trāsmissus: cu-
piebā nauigio pfectus in Coptū illinc adiens Memnonē / miraculū illud au-
dire: eum videlicet sonū reddentē ad orientē solem. Illum igitur auditū nō
hoc vulgari modo: quo audiunt alii: sonum quēpiam inanem: sed mihi ora-
cula etiā edidit Memnon ipse aperto ore septē versibus: qd⁹ nisi esset superua-
canetū ipsos vobis versus recenserē. Inter nauigādū vero incidit in nos vnā
nauigans vir Memphiticus quidā: ex sacris illis scribis: mirabili sapiētia: &
qui vniuersam ægyptiorum doctrinā callebat. Dicebat autē tres ac vigin-
ti annos in adytis subterraneis māsisse. Magiam interea doctus ab Ifide. Pā-
cratem dicis (inquit Arignotus) praeceptorē meū: virum sacrū: rasum: li-
neis indutū: doctū: pureq⁹ lingua græca loquentē: procerū: simū: labiis pro-
missis: cruribusq⁹ gracilibus. Illū ipsum inq⁹ ille, Pācratem: ac primū quidē
quis esset ignorabā. At postq⁹ vidi eū: si quādo in portū appulissē: cū alia

Luciani

multa miracula faciente: tum crocodillis insidente agitalle: & cū feris ver-
santem: illas vero reuerentes eū: caudisq; adulantes: agnouī sacri quēpiam
virtū esse: paulatimq; comitate mea me in eius amicitia ac familiaritate in-
nuauī: adeo vt omnia arcana cōmunicaret. Ac tādē mihi persuadet vt fa-
mulis omnibus in Memphide relictis / se solus cōsequeretur: neq; eū defutu-
ros nobis ministros. Atq; ex eo tēpore sic virā duximus. Quī in diuerforiū
quodpiā venirem? homo accepto pistillo scobinae aut pessulo / vestib⁹ im-
plicās, quī in id carmē quoddā dixisset, effecit vt ambularet: vtq; aliis oib⁹
homo videret. Illud ergo abiēs, & aquā hauriebat: & coenā parabat: instrue-
batq; atq; in oībus cōmode subseruiebat ministrabatq; nobis. Deinde postq;
iam satis huius ministerii fuit: scobinā rursus scobinā, ac pessulū pessulum,
aliud recitans carmen reddebat. Hoc ego vehemēter conatus nō reperiebā
quo pacto ab illo expiscarer. Nam id mihi inuidebat: q̄q; in aliis esset facili-
mus. At quadā die in angulo quodā tenebricoso clam illo delitescēs subau-
scultauī propius incantationē illam. Erat autē trisyllaba. Tum ille quī pi-
stillo mādasset quā curāda erāt, abiit in forū. At ego postridie illo apud fo-
rum occupato, acceptū pistillum quum ornassē, syllabas illas simili modo
pronūciāns / aquā iussī vt hauriret. Tum impletam amphorā quī tulisset:
desiste inquā: neq; aquā ampli⁹ haurito: sed rursus esto pistillū. At illud mi-
hi haud amplius iā obtēperare volebat: sed aquā hauriebat cōtinue: quoad
hauriēdo totā domū nobis impleret. At ego quī resistere huic rei nō vale-
rem: timebā autē ne Pancrates reuersus (id qđ etiā euenit) irasceret: corre-
pta secure pistillū in duas partes dissecō. At vtrāq; pars amphorā sumens
hauriebat aquā: iamq; vnius loco duo mihi ministri esse cōeperunt. Interea
Pancrates superuenit: ac re intellecta illas quidē in ligna rursus, quēadmo-
dū ante carmen erāt, mutauit. At ipse me clanculū relicto, nescio quo clau-
culū se subducens abiit. At possis istud etiā nūc inquit Dinomachus homi-
nem ex pistillo facere? Per Iouem inquit ille dimidia ex parte scio: nā in prio-
rem formā nūq; a me restitui potest: postq; semel aquarius esse cōeperit. Sed
deserēda nobis dom⁹ esset aquā iā impleta. Non desistitis inquā ego huius-
modi mōstrosa narrare viri senes? Alioqui horū saltē adolēscērium gratia
incrēdibiles istas ac terribiles fabulas aliud in tēpus omittite: ne clāculum
terroribus ac pdigiosis fabulamētis impleantur. Parcere ergo eis oportet:
ne talia cōsuecant audire: quē eos per totā vitā comitata perturbabit: atq;
ad oēm strepitū meticulosos reddēt: posteaq; eos omnigena supsticiōe imple-
uerint. Recte admonuisti me inquit Eucrates: quī superstitionē dixisti. Nā
quid tibi Tychiade de rebus huiusmodi videt: de oraculis loquor ac vatici-

Philopseudes. Fo. CXXVI.

niis: & quæcūq; quidā numine afflati proclamāt: quæve ex adytis audiunt:
aut quæ virgo numeris eloquēs futura prædicat: an videlicet nec talia cre-
dis! At ego q̄ anulū quēdā sacrū habeo, Pythii Apollinis imaginē exprimē-
te sigillo: q̄q; hic Apollo mecū loquitur: nō dico: ne tibi videar ad gloriā
meā res incredibiles narrare. Caterū quē aptud Amphilocheū audiui in Mal-
lo heroe mecū diu differēte: deūq; meis de rebus cōsulente: tū quē ipse vidi:
volo vobis narrare. Deinde ex ordine & quē vidi in Pergamo: & quæ audi-
ui in Pataris. Itaq; quū ex ægypto redirem domū, audiremq; illud in Mallo
vaticiniū apertissimū simul ac verissimū esse: tamen sic oracula dare: vt ad
rem respōdeat his quæcūq; propheta quispiā in schedulam inscripta tradi-
derit: recte me facturū putauī: si dū prater nauigare, experirer oraculū:
deūq; de futuris quidpiam cōsulerē. Hęc adhuc Eucrate dicēte, quū vide-
rem q̄ longe res esset p̄cessura: q̄q; non breuē incepisset de oraculo tragœ-
diam: ratus nō expedire, vtī solus cōtradicerē oībus: relinquens eū ex ægy-
pto adhuc in Mallū nauigātem. Nam & intelligebā molestā illis esse presen-
tiam meā: vt pote qui dissentirem refellerēq; eorū mēdacia. Atqui ego abeo
inquā: quāsiturus Leontici: nam opus habeo cū eo congregari. At vos quan-
doquidē parum sufficere vobis res humanas putatis: ipsos etiā deos deniq;
in fabularū vobis partē vocate. Atq; hæc simul ac dixi discessi. Illi vero ala-
cres iā libertatē nacti, vt est verisimile, mutuo sese epulis accipiebāt: ac mē-
daciis ingurgitabāt. Talibus o Philocles apud Eucratem auditis: venio per
lonem inflato ventre: non aliter q̄ hi qui musto poti sunt: opus habēs vomī-
tu. Tū libenter alicūde magno emerim pharmacū aliquod: quod mihi obli-
uionem induceret eorum quæ audiui: ne me nōnihil earum rerū lædat in-
hærens memoria. Nempe monstra: demones: atq; Hecates mihi videre vi-
deor. PHIL. Quin mihi quoq; o Tychiade tale quiddā hic sermo tu⁹ attulit.
Aiunt etenim non solum in rabiem verti atq; aquā formidare: quoscūq; ra-
bidi canes mordeant: verū etiam si quem mordicus homo morsus momo-
derit, illum morsum quoq;, nō minus canino valiturū: atq; eum etiam eo-
dem modo formidaturū. Quin tu ergo videris: quum sis ipse apud Eucra-
tem a multis mendaciis morsus: mihi quoq; morsum illum communicasse:
adeo mihi mentem demonibus impleuisti. TYCHI. At bono animo simus.
amice: quum magnū aduersus huiusmodi res remediū habeamus, verita-
tem: rectaq; omnibus in rebus rationē: quo si vtamur, nullis huiusmodi va-
nis stultisq; mendaciis turbabimur.

Luciani declamatio.

EIVSDEM LVCIANI DECLAMATIO PRO TYRANNICIDA
EODEM MORO INTERPRETE.

ARGVMENTVM DECLAMATIONIS.

Scendit quidam in arcem: vt Tyrannum occideret. at ip-
sum quidem non inuenit: filium autem eius cum peremi-
set, gladium reliquit in corpore. Tyrannus ingressus, ac
filium iam conspiciatus mortuum, eodem gladio se trās-
fixit. is qui ascenderat, ac Tyranni filiū interemerat, tan-
q̃ Tyrannicida prēmium petit.

DECLAMATIO.

Vum duos Tyrannos iudices vno die pereme-
rim: alterū quidē iam etate defectum, alterū ve-
ro florentē, eoq; ad scelera successione idoneū:
adsum tamen vnicū ob vtrūq; premiū petitu-
rus: idq; quum solus oīm qui vnq̃ fuisse Tyrāni-
cida: sceleratos duos / vno ictu sustuleri atq; ma-
ctauerim. filiū quidē gladio, patrē vero nimio il-
lo quo in filiū ferebatur affectu. Tyrānus igitur
ob ea quæ gessit, satis nobis supplicii dedit: quip-
pe qui & viuens filiū spectauit occisum: & tandē
(qđ maxime præter omnem spem fuit) ipse sui

coactus est Tyrānicida fieri. Filius igit a me perēptus est. iseruiuit autē mi-
hi, etiā mortuus: ad aliā mortē: nā q̃ viuēs iniurias vna cū patre fecit, mor-
tuus patrē vt potuit iterfecit. Qui Tyrānidē ergo sustuli ego sum, ensisq;
qui peregit oīa meus est: ordinē tantū imutauī cæditū ac perimēdi scelera-
tos nouaui modū: illū q̃ fortior erat & q̃ vlcisci poterat, amolitus ipse: senē
• vero soli reliquēs gladio. Ego igit ob ista etiā amplius aliquid a vobis expe-
ctabā sperabāq; me p̃mia pro peremptorū numero suscepturū: vt q̃ vos nō
presētib; tantū malis eripuērī: sed futurorū quoq; metu liberauerī, ac cer-
tā vobis libertatē prestiterim: nullo herede scelerū relicto. At iterim tot re-
bus a me præclare editis ī periculū venio: ne a vobis nullo præmio donatus
abeam: solusq; mercede frauder: quā leges a me seruare statuerūt. Hic itaq;
meus aduersarius, nullo reipublicę studio istud agere videt: sed eorū cadē
cōmotus: vt ī eū q̃ mortis eis causa fuit vlciscat. Sed vos iudices auscultate
paulisper: dū Tyrānidis mala (q̃q̃ ipsi probe sciatis) expono. Nā & hoc p̃-

Pro Tyrānicida. Fo. CXVII.

Pro melius beneficii mei magnitudinē cognoueritis: & magis idē gaudebitis: reputantes quibus estis malis liberati. Neq̃ enim, quēadmodū aliis plerisque iam saepe accidit, ita nos quoq̃ simplicē Tyrannidē & vnicam seruitutem sustinuimus: neq̃ vnius domini libidinē ptulimus: sed soli omnī quos vnq̃ similis preffit infelicitas, duos vnius loco tyrannos habuimus: & in duplices miseri iniurias distracti sumus. At moderatior admodū senex erat: & in ira mīor: & ad supplicia segnior: & ad libidines tardior: vtpote atate iam impetus eius vehemētiam cohibēte: & voluptatum appetitiones refrēnante. Et ad causas quidem facinorum inuitus a filio dicebatur impelli: quum ipse nō admodum tyrannicus esset: nisi q̃ illi parebat. nam in filium (vt iam ostēdit) propensus supra modum fuit. Omnia illi filius erat: illi obtemperabat: & iniuste fecit, quicquid ille iubebat: & puniebat, quos ille volebat: in omnibus illi morem gerebat: ac deniq̃ sub illius tyrannide vivebat & vtroneus filii cupiditatum satelles erat. At iuuenis vero honore atatis gratia patri cessit: & solo imperii nomīne abstinuit: ceterum re ipsa tyrannidis caput ipse fuit. Firmitas quoq̃ ac tutamētum principatus ab illo pendebat. quoniā & quod ex iniuriis prouenit solus ipse fruebatur. Ille erat qui satellites ducebat: qui custodias regebat: qui subditos feriebat: qui insidiatores terrebat. Ille erat qui ephebos rapuit: qui nuptias temerauit: cui virgines adductæ sunt: & si quæ cædes erant: si quæ exilia: pecuniarum expilationes: tormenta: contumelia: hæc omnia iuuenis fiebant audacia. Nam senex ipse obsequebatur & comes in malis erat: & tantum filii scelera comprobabat. Et res quidem nobis intolerabilis facta est, nam quum animi libidines ab imperio sumunt licentiam: nullum iniuriarū finem faciunt. At illud tamen nos vrebatur maxime: diuturnam immo aternam potius futurā hanc seruitutem sciebamus: & tradēdam per successionem esse rempublicā populūq̃ alii post alium domino ac scelerato hereditatē cessurā. Aliis profecto nō paruam spem hæc res facit: q̃ perpendere possunt ac secum dicere. At iam cohibebitur: at iā morietur: ac paulopost erimus liberi. De illis vero nihil tale sperabatur. Sed iam nunc paratum imperii cernebamus heredem. Quāobrem nec suscipere negotiū audebat fortium quisq̃: qui tamen eadē mecum cupiebant. Sed desperabatur omnino libertas: & inexpugnabilis videbatur tyrannis: cū necesse esset tā multos aggredi. At me nihil ista deterruerunt. Neq̃ perpenſa negotii difficultate detraxi. Neq̃ periculū expaui. Solus quidem solus, aduersus tam fortem ac multiplicem tyrannidem: immo vero non solus, sed cū gladio auxiliari conscendi: fortem etiam tyrannicidæ mortē præ oculis habens: sed propriam tamen eadem commu-

Luciani Declamatio

in libertate cōpensans. Cum in primā ergo custodiā incidissem: ac satellites
haud facile amouissem: obuium quēq; perimēs: & qui quid obfisteret: confi-
ciens: in ipsum negotiū caput ferebar: in ipsum vnicū tyrannidis robur: in
iplam nostrarum calamitatū materiam: & in summa arcis custodia sistens,
quum illū conspexissem sese generose defendentē, atq; resistentē: vulneribus
multis tamen interfeci. ac iā quidē sublata tyrannis erat: facinus cōfectum
erat: atq; exinde protin⁹ omnes liberi. Senex relictus est ille: solus: inermis:
custodibus exutus: magno illo satellite suo adēpto: nec ampli⁹ vlla genero-
sa manu dignus. Ibi ego mecū iudices talia cogitabā. Totū negotiū meum
bene se habet. Oīa peracta sunt: oīa strenue perfecta sunt. Quonam ergo iste
qui superest plectetur modo! Me siquidē ac dextera mea indignus est: prae-
cipue vero facinore tam splēdido ac iuuenili & generoso cōfecto. Cuius glo-
riam addita hac tam inerte caede minuerē. Dignū autem querere carnificē
quēpiam oportet: verū post erumnā tū, ne & hāc lucrifaciat, videat: punia-
tur: appositū tātum ensem habeat: huic ego reliqua cōmitto. Hāc vbi sta-
tuissem: illinc amolior. Ille vero sicuti ego ante diuinauerā fecit: ac tyrannū
interfecit: fabulaq; meae supremū actum addidit. Adsum ergo popularem
vobis gubernationē afferens: & omnibus securitatem denunciāns: ac liber-
tatē feliciter annūciāns. Nunc igitur factis meis fruimini. Scleratis enim
(vti videtis) arx vacat: imperat autem nemo: sed & honores tribuere licet:
& iudicare: & ex legibus contradicere. atq; hēc nobis ex me atq; hoc facino-
re meo profecta sunt: atq; ex illa vna caede: postq; pater haud amplius viue-
re potuit. Dignum igitur ob ista censeo debitum a vobis mihi prēmium
dari: non q; studiosus lucri sim: aut qui parua magnipēdam: neq; q; ob mer-
cedem de patria bene mereri in animum induxerim: sed q; mea officia cus-
piam vestro prēmio esse comprobata: ne despectus sit neue inglorius fiat
meus conatus: tanq; a vobis mancus & prēmio iudicetur indignus. At iste
cōtradicit: & me prater aequum ait facere: qui honorari velim ac prēmii
referre. Non enim esse me tyrannicidam neq; factum a me quicq; secundum
legem esse: sed factio meo quiddam ad prēmium petendum deesse. Rogo igitur
eum: quid reliquum a me desideras: non volui? non ascēdi? non peremi?
non liberaui? non imperat quisq;? non iubet quisq;? non dominus minatur
quisq;? non me maleficorum effugit quisq;? non dixeris. Sed omnia pacis ple-
na: & leges omnes redditae: & manifesta libertas: & popularis gubernatio
firma: & coniugia inuiolata: & pueri extra periculum: & virgines tutae: &
festas agens ferias ob communem felicitatem ciuitas. Quis est igitur ho-
rum omnium causa? quis illa sustulit? ista praeiuit? Ecce enim si me quisq; est

Pro Tyrānicida. Fo. CXXVIII.

hoc honore dignior, illi hac mercede cedo: ac pramio istoc abstinco. Sin vero solus ego cuncta peregiaudens: periclitans: adoriens: puniens alterum in altero: viciscens: quid mea calumniaris officia! quid ingratum erga me populum facis! At ipsum non occidisti tyrannum: lex autem tyrannicidæ pramium statuit. Interest ergo quicquid, dic mihi, an ipsum perimas: an mortis ei causam prabeas! Ego certe nihil puto, nempe hoc solum legis lator spectavit: libertatem & popularem statum: ac sceleratorum amolitionem. istud honoravit: istud gratia dignum censuit: quod factum a me non esse non queas dicere. Si enim illum occidi: quo occiso iste non potuit vivere: ipse nimirum mactatus. Cedes mea manus illius erat. Ne nimirum ergo curiose de mortis modo disputes: neque examines quomodo interiit. Sed an amplius non sit, an per me est: quod amplius ille non est. Quandoquidem hoc quoque mihi videris excussurus & sycophantam in bene merentes acturus: si quis non ensesed lapide lignove aut alio quopiam modo peremisset. Quid vero si tyrannum fame obsessum ad mortis necessitatem adegissem: etiam ne tum requireres meamet manu peractam cædem! alioqui deesse adhuc aliquid mihi ad legem implendam diceres: atque id graviore supplicio interfecto maleficio! Vñ solum examina: istud interroga: in hoc curiosus inquire: quis facinorosorum superest: quis iniuriæ metus imminet: quæ vestigia calamitatis sin vero purgata sunt ac pacata omnia: sycophanta est, modum rerum calumniantem, velle pramio ipsis factis debito fraudare. Ego siquidem hoc quoque in legibus declaratum memini (nisi forsan ob longam servitutem sim quæ in illis dicitur oblitus) causas mortis duas esse: siue quis ipse occiderit: seu si quis ipse quidem non occiderit: neque manu rem gesserit: coegit tamen atque occasionem necis dedit, æqualiter hunc etiam lex plectendum censet, atque admodum quidem iuste: nam præbitam interitus causam, nihilo iudicavit ipso facto minorem: ac reliqua iam de modo necis quæstio superuacua est. Illum ergo qui sic occiderit puniendum tanquam homicidam: æquis censeas: absoluique nullo pacto velis: qui vero eodem quo ille modo, civitati benefecerit, indignum bene meritis pramio duces! Neque enim istud possis dicere me videlicet id fecisse tantum: bonum autem exitum quendam temere non: me id destinante consecutum. Quid ergo pertimuissem amplius: eo qui fortior erat interempto! Quid in vulnere gladium reliquissem: nisi id ipsum omnino quod erat futurum, prædiuinissem! Nisi hoc fortasse dixeris: quod qui peremptus est tyrannus non erat: neque hoc nomen obtinebat: neque multa vos ob id libenter si necaretur præmia dedissetis, sed hoc nunquam dices. Ergo interempto

Luciani.

tyrāno illi qui necis causam prębuit, non reddes pręmium? o curiositatem quomodo necatus est curas: cū libertate fruaris. Atqui lex (vt dicis) ipsum rerū caput examinat: media autē omnia valere sinit: neq; vltra curiosius inquirat. Quid enī, qui i exilium tyrannū cōpulisset, nō honorē iam tyrannici dē tulisset? Imo ac valde qdem iuste. Nam & ille libertatē pro seruitute pręstitit. At qđ a me factū est nō exilium, nec redintegrādē rebellionis metus, sed omnino pfecta sublatio est: & generis illius vniuersi internicio ac totius mali radicitus excisio. Ac nunc per deos omnia mihi ab initio in finem vsq; (si videtur) excutite: an p̄termissum quicq; ad implendam legem fuerit: & an quicq; mihi defuit: qđ adesse tyrannicidę debuit. Ante omnia igitur animum adesse generosum decet, atq; reipub. studiosum: paratumq; pericula pro communi commodo subire, ac propria morte multorum salutem redimere. Ergo ad id mihi quicq; defuit. An animo fractus sum? An pericula p̄spiciens per quę mihi vadendum erat detractaui? Non id dixeris. Mane ergo in hoc solo: ac me finge ex eo solo q; volui: atq; isto consilio fui: etiam si nihil inde boni prouenisset: tamen ob mentem ipsam assurgentem pręmium tanq̄ bene merentem petere: quum tamen ego non potuerim: sed alius me secutus tyrannum occiderit: absconum (dic mihi) aut absurdum esset: tribuere: maximeq; si dicerem. Oviri: volui: cupiui: aggressus sum: atq; animi mei signa dedi. Solus honore dignus sum. quid tum? Nunc vero nō id dico: sed & ascendi: & periclitatus sum: atq; innumerabilia priusq; adolecentem peremeram feci. neq; enim rem vsq; adeo facilem esse suspicemini: custodiam superare: ac satellites opprimere: vnumq; tot viros auertere. Sed ferme maximum in tyrannicidio atq; ipsum rei caput istud est. Nam ipse quidem tyrannus / non magnum opus est neq; magno negotio conficiendū: neq; expugnatum difficile: sed ea potius quę muniunt ac tuentur tyrannidem: quę qui vicerit: is omnia peregerit. nam reliquum quidem parum est. Siquidem istud ad tyrannum vsq; penetrare: nequaquā licuisset mihi: nisi custodem qui eos cingunt ac satellitum omnium victori, ac nisi eos omnes prius deuicissem. Nihil amplius adiciō. Sed iis rursus immoror. Custodias superavi: satellites inquam: tyrannum incustoditum: inermē: nudum reddidi. ob hęc ne honore tibi dignus videor? An adhuc a me cædem postulas? Atqui si cædem etiam quaris: nec istud quidem deest. Neq; enim incruentus sum: sed perpetravi magnam ac nobilem necem iuuenis florentis atq; omnibus metuendū: per quem etiam ille tutus ab insidiis erat: quo solo confidebat: qui multorū loco satellitū suffecit. Quid tum ergo, num pręmio dignus sum? num tantarum rerum honore fraudabor? Quid enim si, satellitem vnum,

Pro Tyrannicida. F. CXXIX.

si ministrū quēpiā tyranni pēmissē: qd si seruū honoratiōrē: an nō māgnū etiā hoc tibi videretur/ascendere/atq; in mediā arce/ in mediis armis/ aliquem ex amicis tyranni cōficere? Nunc autē etiā illū qui peremptus est cōsydera: filius erat tyranni: imo tyrannus grauior: ac dominus inclemētiōr: ac tortor crudelior: extortor violentior. Tū, quod maximū fuit, heres omniū atq; successor. Postremo q; in longū poterat nostras calamitates extēdere. Vis ne hoc me solum fecisse: tyrannū autē ipm adhuc ereptū fuga viūere? Munus ob ista peto: quid dicitis: nō dabitis? Nō illum quoq; suspexistis: nō dominus: non grauis: non intolerandus erat? Nunc vero etiā caput ipm intelligite. Qd em̄ iste a me flagitat: id q̄ optime fieri potuit, peregi: ac tyrannū alterius nece necaui: non vulgariter: neq; vno ictu: quod illi post tot scelera maxime fuit optandum. Sed dolore multo prius exagitans/et in oculis ostendens misere prostrata, quæ illi fuerant charissima, filiū q̄q; malū/tamen ætate florentem/ac patri similem/sanguine ac tabo plenū. Hæc sunt patrū vulnera: hi legitimorū tyrannicidarū gladii. Hæc tyrānis crudelibus digna mors. Hoc suppliciiū sceleribus tantis debitū. Nam ilico mori: ilico nescire: nullum tale spectaculum cernere: nihil habet tyrannica poena dignū. Non em̄ ignorabā (te appello) non inquā ignorabā: imo nec alius quicq; quantū ille erga filiū gerebat, affectū: et q; post illum viūere ne paululum quidē dignaretur. Atq; omnes fortasse patres sunt in filios eiūsmodi. At hic certe aliquid supra ceteros habebat: idq; meritis: q̄ppe qui illum solum videbat ducē/seruatorēq; tyrannidis: solūq; pericula patris præoccupantem: ac firmitatē imperio præstantē. Vnde etiā q̄q; non ob amorē, at ob desperationē saltem statim illum sciebam moriturū: quū cogitaret/inutilē sibi vitā futurā, securitate quam illi filius præbebat ablata. Omnibus igit̄ illum simul circūsepsi/natura/dolore/desperatione/terrore/ ac tpm etiā suū turorū metu. His in illum cōmilitonibus vsus sum: et ad vltimū illud cōsiliū coegi. Interiit nobis orbus/afflictus/dolens/lachrymans/luctū lugens/breuem quidē: sed q; patri sufficiat: et quod grauissimū est, ipse a seipso: quod mortis genus omniū est miserrimū: multoq; acerbius, q̄ si inferatur ab alio. Vbi mihi gladius est: nū quis illū agnoscat alius? nū cuiusq; alterius telum est? Quis illū, in arcē duxit: ante tyrannū q; vsus est? q; illū tyrāno misit? O ens mecum cōmunicās: rerū a me bene gestarū successor: post tot discrimina, post tot mortes despiciūmur/et indigni præmio videmur. Si em̄ ob istud solum hunc a vobis honorem peterem: si dicerem: O viri tyranno mortem cupienti, ac tum inernū forte deprehēso, meus iste subseruiuit gladius atq; opam suā ad cōsequēdam libertatē cōmodauit omnib⁹: honore ac p̄mio in-

Luciani Declamatio.

dignū putassetis! dñm tā popularis rei nō retaliassetis! nō inter benefactor
res inscripissetis! nō inter sacra gladiū ipm reposuissetis! non secundū deū
illum coluissetis! Nūc mecū cogitate: qualia tyrannū ipm ante mortē et fe
cisse/et dixisse sit verisimile: quū filiū pimerē/ac vulneribus multis in parte
corpis conspicua pfoдерē: quo videlicet genitor vreret/ atq; aspectu primo
stupefceret: miserabiliter exclamauit atq; iclamauit pfem: nō vt auxiliator
esset /aut cōmilito, qppe q iā senex erat atq; inualidus: sed domesticorū ma
lorū spectator. Ego illinc digredior: toti⁹ quidē tragoediæ auctor. Reliqui
vero histrioni cadauer /et scanā/et ensem: ac cetera quæ fabulæ superant.
At ille quū adesset/ac videret filiū quē habebat vnicū/vix respirantē/ lacerū
ac morte plentū: vulnera quoq; illa densa ac multa et letalia gerentē: sic ex
clamauit. O nate, sublatus sumus: interempti sumus: tyranni cæsi sumus: vbi
iste intersector est! ad qd mihi pcit! cui me reseruato malo p te iam fili præ
mortuū! nisi me forte vtpote senē cōtemnit/ et lente me perimere decreuit
ac mortē mihi pducatur: vt necem mihi faciat longiorē. Et simul ista dicens/
ensem quærebat: ipse autem erat inermis: vt q omnē in filio spem reposue
rat. At ne is quidē defuit: iam dudū enim a me ante praparat⁹ erat: atq; ad
facinus futurū relictus. Ergo ex corpore euellens/et ex vulnere gladium ex
imens, iam dudū me occidisti: pemiisti: nunc vero mihi finem facito: O ensis
ingr: patri lugenti cōsolator veni: atq; infelicem senis manū adiuua: iugula
tyrannū: perime: ac luctu solue. Vtinā in te prior incidissem: vtinā ordi
nem cædis incepsissem: cecidissem qdem: at vt tyrānus tantū: at vltorē spe
rans: nūc vero vt orbus: nunc vero vt etiā carnificis egens, et hac simul di
cens, vulnus intulit tremulus: impotens: cupiēs quidē: inualidus tamen ad
facinoris ministeriū. Quot sunt ista supplicia! quot vulnera! quot mortes!
quot tyrannicidia! quot præmia! Et tandē vidistis omnes iacentem iuuenē:
opus neq; parū/neq; facile: senē vero illi circūfusus: cruorem vtriūq; in
hærentem: atq; illam libertatis et victorię parentem libitinā et nostri ensis
operam. Ensem vero ipm inter vtrūq; monstratum: declarantē q nō indi
gnus domīno sit: testantemq; q mihi sit fideliter obsequutus. Hoc si ergo fe
cisssem, obscurius fuisset: nūc vero redditur ipsa nouitate splendidius. Qui
tyrannidem ergo omnem sustuli, ego sum: opus autem in multos distribu
tum est: quemadmodū in fabula. Atq; egi primas quidem partes ego: secū
das vero filius: tertias tyrannus ipse: ensis autem subseruiuit omnibus.

Finis Tyrannicidæ Thoma Moro interprete.

Tho. Mo. declama. F. CXXX.

DECLAMATIO THOMAE MORI: QVA SVPERIORI DECLAMATIONI RESPONDET.

On putauerá iudices ei qui (id qđ ego nřic facio) publi-
cá causam suscepisset agendá, & pus fore, vt cur id facere
instituerit / rationē reddat, neq; enim vllū fore periculū
ne id malitia potius aggressus, q̃ pietate videatur: quū
hoc certissimū p̃beat magnę int̃ egritatis argumētū: qđ
aliorū omnīū cōmodis elegerit suo priuato labore cōsu-
lere. Qđ qđ oēs istiusmodi causarū patronos merito pos-
se existimē ab omni calūnię iūspitione defendere: me tñ oīm meritissime: qđ
vt oībus prosum, non solū hūc mihi laborē desumpsi: sed inimicitias etiā cū
eo viro cōtraxi: qđ se Tyrānos quoq; iactat occidisse. Sed quoniā nihil tā rea-
de coeptum esse video, qđ nō improbortū vellicet ac deprauet iniquitas: &
quosdā iam nūc mussitātes audio qđ istius oratiōe persuasi, hoc meū officii
in peiorē partē rapiūt: statui iudices vobis huius actionis meę causas expo-
nere: ne qđ industrię meę malignus interpretes, eā dolori, odio, vel inuidię co-
netur ascribere. Ac primū, qđ est cur Tyrāni mortē dolere puter: nā id iste
mihi nuper obiecit: p̃bationē vero nullā attulit dixisse tñ cōtētus: & credi
sibi sine argumēto, sine teste postulat. Imo (ingit) nisi doleres, nisi Tyranni
mortē vlcisci cuperes, mecū nō cōrēderes. Ergo eo solo lugere me Tyranni
mortē probas: qđ tibi ob eius necē p̃miū iniuste petēti ego me iuste opposui.
Vis videre qđ nihil dicis? Si te tyrānū occidisse probēs, ego tecum litigare
nec si velim possem, nec si possem velim. Nūc vero qđ aliud cōtra te dictu-
rus sum: qđ qđ illū nō occidisti? Si tu interfecisses nihil q̃rerer: imo laudarē:
admirarer, ac p̃miū primus decernerē: nūc vero ideo tibi contradico: ideo
tibi honorem denego: ideo aduersor: ideo queror: quia Tyrannū non occi-
disti. Num igitur occisum protinus dolere videor? Ostendisse potius iudi-
ces debuit me Tyrāno fuisse vel sanguine coniunctū, vel affinitate propin-
quū, vel beneficiis deuinctū, vel scelerū cōmuniōe fœderatū. At istorum
quicq; ne fingere quidem potuit. Ergo si neq; cognatus illi, neq; affinis fuit:
si mea opera nūq; in cuiusq; iniuriā vltus est: si me ab illo beneficii nihil in me
collatū est: si me acerba seruitute cum ceteris simul oppressit: si me illius in-
teritus libertati vobiscum vna restituit: quid causę est vt illius mortē meę
salutis ac libertatis auspicium doleam? At odii certe tantūdem causę est.
Nam quid egit: qđ odiū in illū prouocaret meū? Primo Tyranni filiū inter-
fecit. Postea vero Tyrāno sibi manus inferēte iste p̃miū tanq̃ Tyrannici la-
petiit. Quorū alterū puta qđ iuuenē peremit: qđ idiplum partū cōsulat pa-
r ii

Lucianicę respondens

utiq; ex cōmuni cōmodo fecerat: nisi dii nobis fuissent propitii: fecit ille tamē animo (quātū ego certe suspicor) non male. Alterū vero: nēpe q; p̄missū postulat: quū nō meruerit: vt nūc sunt hominū ingenia, nō miror: & ignosco certe: modo possit auferre. Neutrū istorū odiū in illū meū concitat. Extra hęc nihil vnq; fecit: qđ ad me vllō modo pertineat. Ergo tā iniquus sum vt hominē vix tandē satis aut de facie, aut fama notū qui me nec re offenderat, nec verbo lēserat, gratis odio persequeretur! Restat inuidiæ diluēda suspitio: quæ talis est, vt nullo malo carere velim libētius. Nā quū oīa vitia sint suapte natura perniciosā, nullū tamē est liuore pestilentius: qđq; pectus cui semel insederit grauioribus tormentis exagitet. Nēpe alterius fortunā suā infortunū ducere, secūdis aliorū rebus astuare, alienis laudibus vri, aliena felicitate torqueri, an nō summa miseria, nō extrema demētia est! Itaq; si a quoq; alio vitio iudices absum, ab hoc certe lōgissime absum. Cui? vnq; fortunæ impetii? Cuius res bene gestas eleuauit? Cuius laudibus vnq; detraxi? Cuius famam labe resperxi? Certe ab huius vitii suspitione si me mediocritas ista fortuna mea non asserit, quæ nō tā inops est vt aliorū opibus ac p̄missis inuideam: si me anteaacta vita nō vindicat: quæ non vsq; adeo est rerū bene gestarū indigita: vt aliena debeā laude tabescere. At ipsa me hercle causa prorsus absoluit: quæ talis est, vt potius omnīū veniā / q̄ cuiusq; mereatur inuidiam. Quæso iudices: qđ tandē odiū signū, qđ inuidiæ documētum, prę me fero? Non prouoco, non irascor, non acculo: vrbē tantū in ius vocatam ab illo defendo. Sed cur sedentibus ergo ceteris ac tacentibus vniuersis, atq; in his multis & clarissimis viris, & auctoritate pręstāribus / & multo ad dicendum instructioribus, ego potissimū surgo & petentī pręmia cōtradico? Illi ipsi profecto quin mecum sentiant nō dubito: & quin ex his pleriq; sint: qui hoc ipsum officium nisi ego iam suscepissem libenter fuerint obituri. Neq; tamē ideo culpandus sum, q; me pro patria primus obtulerim. Quicquid est, alieni silentii causas non debeo. Me certe ad dicendum cum reip̄ta causa, tum deorum immortalium respectus incitabat. Nempe quū viderē satis tennes ærarii nostri prouetus: & p̄sentē pecuniā nimis exiguam: tum instare multas necessarij sumptus occasiones: non ferebā vti ciuitas hoc in super non necessario sumptu mularetur. Tyrannicidij præmiū quātum sit non ignoratis, ac merito quidē. Qđ enim pretium satis grande sit: quo agri / foci / fortunæ / liberi / coniuges / salus / ac libertas omnīū, postremo ipsæ deorum aræ, atq; rēpla redimuntur! Qđ quo maius atq; vrbī onerosius est: eo magis a nobis prospiciendū est, ne temere collocetur. Satis iudices satis impensæ ac sumptus imminet: satis effundēdum est: vt ærarium nostrum

tam profunde, non iste etiā cui nihil debemus, ex hauriat. Præterea quum hoc tyrannicidii sola deorū clemētia prouenerit: qui toties inlamarū cala mitatum tandē nostrarū miseri/crudelissimi nos iugo tyranni soluere, ac libertati reddere voluerunt: non ferēdū putauit: vt ciuitas honorē gratiāq; diis merentibus ablatam homini non merēti tribueret. Totum autē hoc ne gotii fortunæ, deorūq; benignitati deberi: huic nihil gratiæ: apertissimis argumētis docebo: qd̄ dū facio, quēso iudices diligēter attendite. Tria sunt quorum iste quodlibet sufficere sibi ad hunc honorē consequēdum putat: vel q̄ tyranni peremit filium, vel q̄ tyrannū tentauit occidere, vel q̄ pater filii nece commotus ense quem iste reliquerat mortē sibi consciuit. Ergo il lius adolescētis cædes tyrannicidium videtur? Quid ni? nempe & ille (in quit) tyrannus erat. Quis id credat iudices: vrbē vnam duobus suffecisse tyrannis? duos tyrannos inuicem concordēs eadem incoluisse moenia? vni us vrbis ambitu potuisse contineri, quorum alterutri vix vel orbis vnuer sus suffecerit? Quisquis id credēdum duxerit: is mihi parum videtur tyrā nicam considerare naturam. Nam legitimæ quoq; potestates, ac nō solum legibus gubernantes, sed etiam legibus obtēperantes, & tyrannide tāto in teruallo mitiores, ambitione tamen ita vincuntur vt nec vel intimorū amī corum vitæ parcant, potiusq; eos habeant imperii sui consortes. Quis tyrā nū credat natura ferum ac violētum, cum imperii sui ciuis ardore hominū leges proteriuertit, deorū contēpserit, vitam neglexerit, socium quēq; ad mittere? Quin brutorum quoq; plarūq; formæ quæ (qd̄ tyrannorum p̄ prium est) rapto viuet, quibus solius pabuli cura impressit aliqua tyran nica naturæ vestigia, in proprios foetus sequiunt: potiusq; socios illos venæ tionis accipiant. Et hominē tyrannū putamus: quē fastus inflat, ambitio sti mulat, cupiditas vrget, gloria sollicitat, suam cum quoq; posse cōmunica re tyrannidē? At iste non solum duos tyrannos facit: verū etiā adolescentē plusq; tyrannū vult videri. Nam ciuibz atroces (inquit) iniurias fecit: qd̄ de rapina stupro omnibus deniq; scelerū formis insignis. Nomine quidem abstinuit: ceterū re ipsa tyrannidis caput erat: ac parēte plus potuit: cū vt volebat rexit. At longe contra se res habet iudices. Nimirum impotēs sem per ac formidolosa res tyrannis est. Neq; filius profecto patrem tulisset, si posset: neq; filio tantum permisisset pater, vt posset. Nemo tyrannis est hæ rede suspectior: qui eo maiorē parenti metum incutit quo magis ferocem eius indolem ac tyrannicos mōres expresserit. Continebat ergo filii sui cu piditates, atq; adolescētī stringebat potiusq; laxabat habenas: ne viribus ni mū inualecens iuuenis, imperiū audius, atq; opibus insolens, nec sibi iam

Luciāntę respondens

imperās: tandē ne parēti quidē pceret: quin iā Saturno superi louē pferret. Nā si iniurias iterdū fecit: qđ aliud q̄ se parēti satellitē pbuit! ex qbus quous quisq̄ est: q nō grassetur, nuptias violet, domos cōpilet, phana dispollet, obulos cedat, atq̄ optimū quēq̄ trucidet! Sed qm̄ vnus est cuius potētia atq̄ vmbra frētī: iā scelerata grassant audacia, poenas alioqui facinorū suorū, vel illi, vel publicis legibus daturi, ipsi qđ latrones/ homicidę/ fures/ adulteri. Solus autē vnus ille scelerū princeps, sub cuius noīe oēs ipune delictescūt, tyrānus est. At ille adolescēs si quādo patrabat aliqd atrocius: patrē semp sic impasse dicebat: neq̄ ego qn̄ imparit, dubito. Nā filius qđ ea indole fuit: vt parentē aliquādo videret (si ad tantā puenisset etatē) flagitiis ac sceleribus æquaturus: tñ in hac adolescētia p̄ illius crudelitate ac sauitia qbus iā a puero semp assuetus insenuerat, rudis adhuc miles, ac vix tyro fuit neq̄ fere magnū qcq̄ nisi a patre iussus atq̄ edoctus agebat. Sed siue nō nisi iussus illa faciebat: siue ipse etiā iniussus audebat: tñ quū tāq̄ iussus egerit, quū neq̄ Tyrāni nomē vsurparit: neq̄ se p̄ tyrāno gesserit: sed patri se parere significarit & aursorū suorū causas in illū retulerit: quū aliū se potentiorē eē cōfessus sit, cuius virib⁹ fideret: a quo oīs eius pēderet ipunitas: fure si velis aut sacrilegū, vel si qđ aliud nomē maioris, appelles: at is pfecto nō est, in quo fieri tyrānicidiū pōt. Qz si illū oīa solū potuisse, ac re ipsa tyrānū fuisse cōcedas & (qđ paulo ante iactabas) ilico eius morte liberā fuisse rēpublicā: fingamus obsecro adhuc parentē viuere: sed nō fugatum tñ: qđ nescio cur ipse finxisti: quippe quē nec ipse fugaueras, neq̄ cur ei fugiendū esset effeceras. Filio em̄ tantū p̄ insidias adēpto, reliq̄ viribus integris, non video cur patri magis despandū, aut fugiendū fuerit, q̄ si aut filius ei natus nō fuisset, aut peste correptus obliisset. Patrē ergo fingam⁹ (vt dixi) viuere: ac filio qđ vnico orbatū: sed satellitum tñ caterua cinctū: cedē filii lachrymantē: sed intersectori minantē: atq̄ oīa suppliciorū genera destinantē: in sortū vultu tristi qđē, sed tñ truci pcurrere: & plato quē tu reliquisti gladio ingētia polliceri p̄mia: si qs eius ensis dñm pdiderit: hic tñ foro iā ab illo atq̄ eius satellitibus occupato, & in caput tuū q̄stione iā haberi coepta, in publicū fortis tyrānicida pcurrere: & in medios globos irruēs tyrānū te occidisse pclamita: libertatē oībus denūtia: ac tyrānicidii p̄miū postula. Quid fugis! Quid latebras q̄ris! Quid tyrannicida metuis! An nō libera est rēpublica! An nō Tyrānus occisus est! Neq̄ ergo is quē peremisti tyrannus erat. Sed quidā potius tyrāni satelles: neq̄ eius morte ciuitas libertati restituta est: qđ solū paulo ante dicebas huius legis spectasse latorē. At heredē (inquit) occidi. Quid mihi heredes nominat! Quid in tyrānide leges me

morat! Legū ista nomina sunt. Iuris est ista successio. An pyræ filii si de
mortui patris locū ipseuerit, herede quisq̄ dixerit! Intestatus semp tyrān⁹
moritur: q̄ppe legibus ab illo captiuis: q̄ solē ratū facere testamētū possunt.
Proinde q̄ defuncti locū tyrāni subit: haeres nō est sed nouus tyrānus. Non
em̄ succedit, sed innadit. At illi nūc paruissimus. Istud q̄ cōstat: Ego contra
tyrāno mortuo populū ilico liberū eē dico. Alioqui frustra lex tyrānicidē p̄
miū statuit: si alterius morte in alterius potestātē recidim⁹. Sed lōge secus
iudices: defuncto em̄ quolibet casu tyrāno populus iā tū liber dū amici lu
ctu occupant, dū stupēt ei⁹ morte satellites, ilico sese in libertatē afferuissēt:
neq̄ plus filius aduersus populū vires tū valuissēt: q̄ nunc potest q̄q̄, vel ex
amicis tyrāni potētissim⁹, aut genere q̄q̄s ei fuit post filiū p̄xim⁹: ad quē, si
successionis nomē atq̄ hereditatis audiendū est: tā nūc tyrānis p̄tinet, q̄ ad
filiū p̄tinuissēt. Qui satellitē: igit, qui amicu, q̄ cognatū, q̄ filiū tyranni per
emerit: frustra tyrānicidii iactauerit. Tyrānus ipse solus est cui⁹ nec tāto
p̄mio respublica mercaf. Sed volui (ingr) p̄tētaui: periclitatus sum. qd̄
negari ne possit, filio tyrāni p̄repto, spe future tyrannidis extincta, p̄clarū
animi mei documētū reliq̄. vel hoc soli sufficere mihi ad hūc honorē puto.
Hic vide obsecro q̄ nihil maluiok, q̄ simpliciter agā tecū oīa: q̄ ex re tua to
tū hoc negotiū minime suspitiosus interpret. Nā si alius hāc ageret cām,
nec tū ex inimicis tuis: sed ex acrioribus istis actorib⁹ q̄spia, q̄ locos oēs ex
curiūt, & suspicionibus vrgēt, ac moleste nimis p̄mit: sic Hercules hunc
tractaret locū: vt te nec id tētaſſe vnq̄ nec destinasse cōrēderet. Q; si tu vo
ciferareris mirari te quēq̄ tā insigni esse impudentia, vt talia dicere occiso
in ipso conatu tyrāni filio audeat: hic ille p̄tinus quasi fieri nō potuerit (in
quiet) vt nō patriā liberaturus, qd̄ nō p̄stitisti, nō tyrānū occisurus, quem
nō attrigisti: sed ipm̄ potius iuuenē quē trucidasti p̄empturus ascēderis, ista
tam tibi priuatim, aliquā vlturus ac retaliaturus iniuriā. Hic si instaret, vr
geret, p̄meret: ac certas aliquas p̄bationes illius animi tui ac p̄positi flagi
taret, vides (vt opinor) in quantas traheris angustias. Sed ego tecū hoc
pacto nō agā: q̄ppe q̄ i rebus (cuiusmodi ista est) vehemēter oblecturissimē
ui semp in meliorē ptē esse p̄liuor. Permitto itaq̄ tibi vt ista fecisse alo in
rēpu. p̄p̄lo videaris. Voluisti ergo ac tētaſti p̄rius auferre tyrānidē. Hoc
cine tibi videt isto p̄mio cōp̄elandū! Prīmū q̄ voluisti: q̄s nō videt q̄ sit ex
guū! Nā hac rōne oēs tyrānicidii p̄mit p̄teremus. Quis em̄ tā frigidus in
rēpu. aio fuerit vt tyrānū crudelissimū nō libētē auferre voluerit! Tērado
vero qd̄ aliud declarasti: q̄ q̄ eē tyrānicida voluisti! Q; te p̄terea periculis
exposuisti, an id p̄miū meruerit vltum, postea videbimus: q̄ autem istud

Lucianicę respondens

non meruit: spero vobis iudicis esse vel sola legis recitatione p̄spiciū. Quę
quę p̄miū nisi tyrānicidę nō statuat: q̄ vero tyrannū nō ceciderit, esse ty-
rannicida nō possit: quātūlibet q̄spiā tentauerit: quātiscunq̄ sese piculis ex-
posuerit: frustra tyrānicidii p̄miū, nisi caso tyrāno, petierit. Nā ei q̄ dū
conat occidere in exiliū cōpulerit, p̄miū q̄dē: sed neq̄ tantū neq̄ tanq̄ tyrā-
nicidę decernā. Etenī si morbo quopiā laborās denūtiē: q̄cūq̄ me sanauerit
ei recuperata valitudine tria me talēta daturū: veniat aliq̄s spe mercedis in-
ductus: q̄ mei curā suscipiat: deīde medicamētis q̄busdā adhibitis, vbi fru-
stra se conari senserit: artē suā morbo victā cōfessus, me iā deploratū relin-
quat: aliqua tñ molestiā p̄te leuatū: sanitatis illi mercedē, quia nō sanauit,
nō debeo: rursus quia p̄fuit inanē p̄sūs a me dimittere haud æquū est. Ac
si post mille pharmaca/ nihilo tamē melius habētē destituat, p̄miū nihil me-
retur: q̄ nihil iuuit: gr̄a vero tātūdē fere: q̄ q̄ mederi tētauit/ sui gr̄a, non
me fecit. Q̄ si insigniter medicę artis ignarus/ rē tñ aggredi fuerit ausus
atq̄ aliquātisp̄ misere venenis adfectū postea dimittat: quū iā nō modo ni-
hil op̄is tulit: sed plurimū doloris addidit: etiā si sese gratis obtulerit: vtrū
amore dignus est: q̄ me suo labore tā diu nulla p̄miū spe tā officiose vera-
uir: an summo potius odio: q̄ temere sese meo piculo ei negotio/ cuius erat
impurus immiscuit? Huic rei iudices haud multū mihi videt p̄sēns cau-
sa dissimilis. Lex em̄ tyrannicidā conducere vehemēter alicūde studet: ei q̄
p̄miū certū, tyranno caso, pollicetur. Sed tyrannicidā quū dicit iudices
hoiēm quærīt artificē: nō manu tantū fortem: sed pectore quoq̄ multo ma-
gis valentē: cōsilio potius q̄ viribus p̄stantē: q̄ insidias tendere: laqueos
abscōdere: occasiones captare nouerit. Ergo hanc puñciā siq̄s hmōi susce-
perit: q̄ tyrannū ip̄m arte ex insidiis adoriat: adorsum opprimat: oppressū
interimat: nec re cepta semel, nisi p̄fecta desistat: hic tyrānicidii p̄miū
audacter postulet. Sin id quidē nō potuerit: q̄d aut p̄ximū est et cōsine/ fece-
rit: tyrannū videlicet vel in exiliū abegerit: vel ad deditiōē cōdonata vita
coegerit: vel ad deponendā tyrannidē, certa cōditionē cōpulerit: hunc ego
p̄miū dignū neq̄ nullo quidē: neq̄ tamē tyrānicidā iudico. At siq̄s ma-
nu potens/ mētis inops/ illatū penitus ignarus artū/ q̄bus instructū esse ty-
rannicidā oportet: q̄ rem viribus egere tantū: ac non cōsilio putet: q̄ deniq̄
Aiāci multo sit, q̄ Vlyssī similior. Sed Aiāci tamē iā abiudicatis armis insa-
nienti/ armaenta hoīni loco trucidandi. Si hmōi inquā quispiā rem tantā cō-
ficiendā sibi desumpserit: tñ nec insidias collocans, nec tps eligens, nec occa-
sionem expectans, impetu quodā pruat: nec ab ip̄o tamen tyranno incipiat
sed in satellites eius insiliat, dato interim illi sibi cauendi loco. Tum subdua

Tho. Mo. Decla. f. CXXXIII.

Non tyranno: re temere coepistulte gesta: per ignauia relicta: ac penitus in
fecta: sola sibi fuga abiecto etia gladio/consulat. Postea vero vel defuncto/ vel
interfecto tyranno, in publicis prodeat: praemiu tanq tyrannicida postulet:
atq huiusmodi vtatur oratione. Volui iudices: ausus sum: et rui: pericula
tatus sum. Vtrū iudices illi tyrannicidii pmiū decerneretis: quia Tyrannū
tentauit occidere: an malam potius gratiā haberetis: ac dignū etiā suppli-
cio duceretis: q sua temeritate non se solum frustra periculis obiecerat: sed
urbem etiā vniuersam in summū discrimē vna praecipitauerat: vtpote qui
tyrannum stulte irritando fecerit et ciuibz infestiorē/et aduersus insidias
cautiorē? Videtis ergo iudices quemadmodū id quod iste vel solum satis
esse confidebat, vsq ad o nihil adiuvat: vt etiā nonnihil cfficiat. Quamoba-
rem si neq is, quē peremit, tyrannus fuit: nec satis tyranni filium occidisse
fuit: et tāsse vero temere/plus q frustra fuit: reliquū est: vt vltimū illud/Ty-
ranni videlicet ipsius mortē/ excutiamus: quam iste sibi nos debere disputat
Hoc totius negotii caput est: hoc si vobis iste ptaferit, causē nihil est quā
vicerit. Contraq/ si ego hanc partē euicero: atq sacram hanc, quod aiunt,
anchorā illi praecidero, nonne ilico necesse est fluctuet ac naufragio pereat?
Iocirco iudices hic etiam atq etiā obsecro: vt qmaxime sitis attentis: dum
tyrannū cadem doceo, ex qua tota ista pendet controuersia, nihil ad istum
quicq pertinere. Totū ergo hunc locum iudices sic ab isto tractatū esse me
ministis: vt qui vobis persuadere cuperet: vti crederetis eum iam tum quū
filium perimeret: parentē quod postea fecit/ praescisse facturū. Sciebā, ingt,
satis esse filiū occidere: sciebam patrē ilico sese post mortem filii pempturū,
hinc sciebas certe, quū sic hanc cām ageres, opus esse tibi vt illa praescisse vi-
deretis. Alioqui frustra te praemii/ tyrannicidii periturū: si neq ipse tyrannū
peremisses: neq id saltem fecisses/ vnde illi scires exitū imminere. Eam ob-
rem iudices exitū eius facti tam certum videri voluit: vt vobis etiā audien-
tibus dixerit: ob idipm sese a tyranno manū abstinuisse: eumq sibi ipsi pari-
ter et istius gladio reliquisse: quem alioqui, vt ait, facile potuisset occidere:
fecissetq: nisi de exitu securus scilicet/ tunc de industria pepcisset: vt paulo
post miserius interiret. Hic igitur quid faciam? quo me potissimū vertam?
vnde argumēta cōquirā: qbus hunc pbem nō esse rerū futurarū praesciū?
Quin illū pcontemū potius/ ac rōnes aliquas exigamus: qbus ille nobis
fidem rei tam longe supra fidē faciat: vnde tam hanc mirabilem diuinam
di peritiā nactus sit: vtrū ne hoīe quopiā docēte didicerit: an nemine pot?
inspirate cōcepit. Dic igit nobis Tiresia quonā pbamento facies: vti cōstet
cōprehensam esse tibi rerū futurarū scientiā: deo solum alicubi thesaurū esse

Lucianice respondens

de: cogitationes nostras euoluere: abstrusum aliquid atq; occultatū erue: qđ
amiremur omnes: nempe eiusdē artis esse puto, et quae praesentia latent edi-
cere: et quae sunt futura praedicere. Aut si tu futuris duntaxat vales, aliqua
nunc edisserere aliquot post hoc annis, aut, si liber, saeculis potius euentura:
quae quā ex tuo praescripto ceciderint omnia, tū demū redito: et futura te
praescisse dicito. Interim pfecto egre, qđ tum suspicor, obtinebis: vt qđ te ne-
sciēte fiebat id praescisse credaris anteq̃ fieret. Q; si tum quā filium inter-
meres, ignorabas patrē se se, qđ postea fecit, occisurū: quur tu nūc eius cœ-
dis praemissū postulas: quā, nisi velis impudēter esse mendax, fateare necesse
est te ignorante atq; adeo ne cogitante quidē ppetratū esse! Sed ideo se for-
tasse putat huius etiā necis auctorem: quoniā illa cœdes quam fecit, istius
quoq; tametsi praeter spem, causa tamen aliquo modo fuit. Qua in re vos
longe alia iudices opinor esse sententia. Neq; enim si tyrannum casu quisq;
aut mente captus occidisset, ei tyranniciidii praemium decerneretis, qđ ita?
Nempe qđ incūsus vterq; atq; imprudens occidisset. qđ istius causa est ali-
quāto, vt mihi videtur, inferior. Nam si alteruter illorū praemium peteret
tametsi peteret qui peremisset ignarus: atq; ideo frustra peteret: peteret ta-
men qui peremisset: nunc vero et isto nesciente, et nō ab ipso peremptus est.
At nihil ego, inquit, neq; casu, neq; imprudens feci: sed filium consulto tru-
cidavi: atq; ita patri volens ac prudens mortis causam praebui: qui, ni ego
filium occidissem, adhuc tyrannus viueret. Age accedā etiā propius. Si tu
tyrannū aggressus vt perimeres: deinde victus ab eo, pieto etiā gladio, su-
geres: atq; is equo te psequutus, equo collapsō, piceps in gladiū tuum tam
opportune caderet: vt eodem trāsfigeretur: an nō hic posses eadem omnia
dicere: voluisse te videlicet ac volentem aggressum esse: volentem igit prū-
dentemq; causas ei mortis attulisse: nam nisi tu illum fuisses adort⁹, ille nō
fuisset occisus. Sed nonne vides: vt eadē opera / vel magis fuga tua gloriari
liceat: et ignauia tuae praemii petere: nā nisi tu fugisses ille non occidisset:
nisi tu gladiū turpiter abiecisses / nec transfixus ille fuisset. Postremo hac ra-
tione ignauos etiā tyrannicidas esse liceat. Quemadmodū licet volens ad-
ortus esses vt interimeres, tamen postq̃ re infecta fugisses, qđ postea factum
esset, tū nō iudicaretur: licet id factū nō fuisset: nisi tu aliquid ante fecisses
Ita etiā tyrannū pempturus ascendisti: filiūq; dum patrē quæris, occidisti:
tamē cū pperere ac perficere quod incoeperas / vel timore nō ausus sis / vel ne-
gligētia nolueris / vel casu nō potueris: sed re prius infecta redieris: quicqđ
inde postea te incio atq; insperante puenerit: id a te pfectū esse ne dixeris.
Siquidē quicqđ tū dici potest, ibi defuit: vbi tu defuisti. At nec istud for-

Tbo. Ro. Decla. J. CXXXIII.

tassis ei quod ipse fecit simile esse cōcedet. Sed mihi hoc pacto rursus opponet. Is quē tu pponis non ea mente tyrannū aggressus est: vt se postea victor ac fugiente ille victor dū persequeretur occumberet. Ideoq; qđ nō proposuit: merito suum vocare non potest. At ego eo proposito peremi filiū: vt pater sese dolore cōmotus occideret: atq; id facturū animo meo praeceptū videtis iudices: vt nobis illa diuinatione sua rursus occurrat! Quæremus igitur ab eo quonā pacto pscierit: psciuerit ne? an cōiecerit? si se psciuisset respōdeat, neminē credo ei crediturū: sin cōieciſſe, inter im nesciſſe se fateſce sed opinatū esse tātū: hoc est dubitaſſe: incertū fuisse: postremo qđ aliud q̃ ignorasse! Sed videamus tamē qbus signis / q̃ pspicuis argumētis / rem tam inopinabile ita collegerit euēturā: vt qđ alius nemo sperare potuisset, id ille sibi tanq̃ certū atq; inopinabile pposuerit. Nouerā, ingt, q̃ misere deperibat filiū. Ita ne id tandē adeo te certū ac securū reddidit: vt necē ei? nō tāq̃ forte secuturā: sed necessario futurā destinares! Scio iudices haud mediocres illos affectus esse: quos erga liberos parentū pectoribus inſeuit natura neq; tamen aut tantos / aut cuiq; tā exploratos crediderim: vt pmittere sibi ac spondere audeat, id qđ iste se fecisse narrat, interempto filio patrē vltro nesci ei comitē futurū. Nam quotuſq; ex his: quorū filii et vnici et charissimi mi quotidie vel morbo cadunt: vel dolo pereūt: vel bello occumbunt: vel casu intereunt: vsq; adeo meore consternatur: vt sibi mortē sua sponte consciscat! Sed amorī, ingt, etiā desperatio nō minor occasio desyderandē mortis accessit. Quāobrem obsecro: an tu quū filiū pimeres, reliquos vna satellites omnes occidisti? non dices, opinor, stragē te tantā fecisse. Ceteros igit adhuc retinebat: opū satis, viriū satis habebat. Quapropter vno adempto, quū tot adhuc essent incolumes: quorū omnium intererat maxime hūc incolumem esse: quur ei vsq; adeo desperandū fuit: vt non ab vrbe / sed ex orbe festinandū fuit? An vsq; gentiū viuere quenq̃ hodie suspicemur: qđ id fecisset quod tyrānus iste fecit! Quid de aliis quærimus: quin te potius interrogemus: quē verisimile est de te cōiecturā hāc fecisse: et tyrannū ex alo tuo spectasse. Si tibi ergo filiū pimeret / atq; insup imminere videret nōnullū et fortunae fil' et vitē piculū: nū poti⁹ eligeres te comitē filio dare q̃ mortē illi? vlciscis? An temet ipse ne ab aliis occidereris occideres? Certe, vt p te quoq; rīdeam⁹, nō faceres. Quō ergo i mētē tibi vīre potuit: vt qđ nec alii fecerūt: nec qſq; fecisset: nec tute factur⁹ cēsid tyrannū cogitares facturū! At plane, ingt, cogitabā: aliog cur ibi gladiū meū reliquiſſe? Recte nimirū ignarię tuæ nos admones. Nā cū hoc dicit iudices: nōne id vobis videt dicere: pscenſi certe aliog cur inde fugiſſe: qđ eū aliud est: aliog cur gladiū ibi reliquiſſem, q̃ aliog

Lucia nice respondens

cur inde abiectio gladio turpiter me in pedes dedissem! Nam qđ opus fuit gladiū Tyrāno relinquere! Ne deesset ei scilicet, quo periret! Ita ne qđ om̃ gladios timer, ipse gladio caret! Qui qđd habet gladio peperit, gladio possidet, gladio tuet, ei gladius vnq̃ abfuerit! O nouū pdigiu iudices. Tyrān? sine gladio. Neq; illi gladi? defuit, nec iste gladiū ei reliquit, sed abiicit: nec futurū qđ euenit, vel leuissima cōiectura puidit. Sed postea q̃ in arcē temere (nescio quō) perrepsisset, atq; ibi adolescōrē (vt est iuuetā semp incautior) solū, securū, ac nihil minus expectantē, de improviso adortus oppressisset: ac potuisset fortasse progressus vterius eadē opera Tyrānū sustulisse: ilico hominē timor inuasit, intuentē ne voce vel gemitu morietis auditoriam tū proditus cōcurrētibus Tyrānī satellitibus, caperetur. Iam ante oculos eius obuersabātur vīcula / carcer / tormēta / ac mortes mille / mille supplicia: quorum imaginatione vana perterritus: iā strepitū omnē, omnē sonitū: ac postremo suā ipsius vībrā expauescēs: tam nūc repēte timidus, q̃ ante temerarius, ex arce se proripuit: nec secū gladiū saltē tollere ausus est: seu ne cēt fuga tardior, seu ne cū ense dephēsus insidiatus fuisse Tyrāno diceret. quo nūc perempto recurrit insolēs, & tāq̃ ipse occiderit Tyrānicidii pmiū postulat. Age ergo Tyrānū ipm non qđo an premeris: hoc tantū qđo, an peremisse potueris! Si non potueris, ergo occasione nō expectasti: locū idoneū non elegisti: tēpus opportunū non cāptasti: sed temere sine consilio, sine ratione, prāceps iccepisti, qđ perficere nō valuisti. Nec illū ergo te iactes occidisse, quē te fateris nec potuisse. Sin potueris: magnē profecto vel inertiae vel ignauiae fuit: qđ non feceris. Imo (inquit) potui sed de industria super sedī. Satis iam fecerā: filiū occiderā: patrē dolori suo, & gladio meo reliquī: quo eū sese perempturū puidi. O inuerecūdum: si ista mentiris. O insānū: si non mētiris, si tā incredibilia finxisti, miramur impudentiā: si tam absurda cogitasti, miramur amētiā. Tu ne adeo eras insānus: vt quū vno ictu potueris, & vitā tuam, & reip. salurē in tuto collocare: malueris omnia dubiis fortunae casibus exponere: & tibi futurū promittere: qđ sanus auderet nemo sperare! Q; si Tyrānus id voluisset qđ tute haud dubie fecisses: & qđ illi quoq; facturū longe verisimilius q̃ qđ fecit fuit: conclamasset satellites, eoegisset sicarios, armasset carnifices: ac plato filiū cadauere, & natura crudelis, & tā atroci spectaculo irritatus, iram ac furorē illū effudisset: primū in te, per quē filiū occisus: deinde in vrbe vniuersam, propter quā occisus est: quae si cōtigissent (vt tua demētia propemodū cōtigerāt) neq; tu misser hodie viueres: qui hoc pmiū peteres: neq; nos rēp. vllā a qua peti posset haberem?. Sed dii imortales, iudices, vota precesq; nostras recordati sunt:

Ubo. Ro. declama. Fo. CXXXV.

diū seruitutis nostræ mala miserati sunt: diū nobis in summis atq; extremis periculis auxiliati sunt. Qui quū semp huic vrbi succurrere statuissent: id potissimū tempus elegerūt: quo maxime nobis beneficiū suum cōmendare possent. Nā tyrannus q̄q; semp erat molestus viuente filio: tamen eo nomine minus grauis incūbebat ciuibus: ne miseram penitus atq; exhaustā vrbe filio relinqueret. At eo trucidato ppter quod ante pepercerat, cui dubium esse potest, quin fundit? omnia direpturus fuerit! Postq; ergo Respub. isti? primū temeritate, deinde ignauia in extremū illud periculū corruisset: superi tempus iā venisse rati, quo ppetuā nobis insculperent fauoris sui memoriā: omnia mala quæ tam ppe ceruicibus nostris imminebant, subito in ipm tyrāni caput auerterūt: idq; tā celeriter: vt citius nos piculo liberatos esse, q̄ in piculo fuisse cognouerim? ne nos interim saltem potuisset disciminis tanti metus vrgerē. Quis tyrannū putasset iudices reperto filii sui cadauere/ in sese potius, q̄ in hanc vrbe gladiū fuisse versurū: nisi nostri studio superi in ppriā illū perniciē immisiss ei furis/ sagitassent! Itaq; iam nūc videre mihi videor micantes latronis oculos: obducta supcilia: cōtractam frontē: genas pallentes: dentes stridētes: labra tumentia. Deniq; qualē Penethē describūt poetæ/ toto ore/ toto vultu/ suę pdentē mentis insaniā. Quis primū ingressus filiū repīret occisum, qd illum fecisse, qd clamasse suspicemur? qd aliud q̄ vt impiū atq; dementē spurcissimo rictu insana in superos euomuisse conuicia! O deorū iram: o numinū inuidiā. Video coelites odiū vestri signa: video liuoris atrī vestigia. Nihil vobis viuūt iniqui? nihil ambitiosius: nihil inuidētius. Soli impare: soli regnare vultis: nec satis ppriā felicitate contenti/ semp aliena tabescitis. Quur nō mecū in certamē descēditis! Quur ignauū insidiatorē filio summisistis! Ille q̄q; erat/ cū tyrāno in certamē etiā ingredi non ausus est. hoc certe saltem gaudeo: q; nemo se poterit tyrānicidā dicere: nemo tyranniciidii prēmīū petere. Nemo em̄ tyrānū occidet hodiē/ nisi tyrānus. Tyrānus ego hodiē vel diis inuitis moriar. Hmōi ergo deliria quū blaterasset, in gladiū tandē amens ac furiosus incubuit. Tyrānus igiŕ iudices istius gladio, imo nec isti? quippe quē ante abiecerat/ manu qdem suapte, sed sola deorū opera pŕossus iacet. At nunc iste si bi cuius ibi nullæ partes erant, primas vēdicat. Itaq; q me sycophantā vocas: vide obsecro/ vter nostrū huic vitio propior est: ego ne: q tecū hodiē p Repub. superisq; dimicans prēmīū tamē nec victor postulo: an tu potius: q defector ac fugitiuus contendis tamē aliis/ atq; his quidem diis vincentib? ipse triumphare! Define/ define aliena virtute partam tibi arrogare victoriam. Define deorū in hanc vrbe tam clarum obscurare beneficiū. Define

Lucianicę respondens

ne deorū laudibus obſistere:& ab hac temeraria petitione deſiſte,q̄ ſi iſte ſu
dices moleſtus eſſe perrexerit : vos tamē ipſam rē aquis lancibus expēdite.
Nā iſte quid aliud,q̄ Tyrannū vt ſibi cauere admonuit! Dii ne cauere ſibi
poſſet,ne inſidiis amplius opus eſſet,eſſecerūt.Iſte qd aliud q̄ gladio ſuo ty
rannū in nos oēs armauit ! Dii gladiū illū a nobis in Tyrāni iugulū retorſe
runt:iſte quid aliud deniq; q̄ vniuerſam vrbē in ſummū periculū demētia
ſua cōiecit! Dii corrigētes iſti⁹ inſaniā,diſcrimē illud ſubito ī proſperrimā
ſecuritatē cōuerterūt. Vos ergo iudices p̄ deos imortales obteſtor: p̄ deos
huius clariffimę libertatis/huius inſperatę felicitatis authores: ne qd nos
bis deorū oīm cōſilio ac virtute ſucceſſit , id vos vnius hoīs amētię referri
ſinatis acceptū:neue hęc vrbē vnq̄ in deos liberatores tā ingrātā eſſe:neue
patiāmini vt ſalutē ſuā debere ſe potius humanę temeritati q̄ deorū benī
gnitati fateatur:quos ita demū ſperare licet futuros ſemp huic vrbi propi
tios:ſi nos eorū quę cōtulere memores,eos (vti aquū eſt) beneficiorū ſuo
rū recognoſcamus authores.Alioqui ſi nos (qd abſit) ingrati/quę ab illis p
ſecta ſunt,in alios referamus,gratiāq; ſuperis debitā impendamus hoīb;:
viciffim hercle metuēdū eſt:ne dii quoq; ſuū erga nos fauorē imminuāt:ac
reipub.noſtrę curā, vt indigne quę ab illis curetur,abiiciant.Quāobrē vt
aliquādo finē dicendi faciā:quādoquidē iſte peccauit officio:& bono animo
male fecit:dii vero eius peccatū in cōmoda noſtra verterūt:ac dii quidē co
egerunt:ſed ſe tamē tyrānus interfecit:tum ſmīū qui coegere non petunt:
petere autem qui peremit non poteſt:vos ſententiis veſtris iudices & huic
veniam,& ſuperis gratiam decernite: & vrbē ab huius prēmii debito quo
eam liberam eſſe dii voluerunt,abſoluite. Dixi.

Declamationis Thomę Mori aduerſus Tyrannicidam. FINIS.

ASCENSIVS MORO SVO.S.D.

Laudabunt alii clarum vi laudis Eraſmum:

Dulciſonag; lyra grandifonag; tuba.

At te ſi merita celebrarent More/camœnas:

Multum ſudarent Flaccus & ipſe Maro.

Tu ſiquidem illuſtreis olim iam Marte Britannos,

Ditaſti Latio protinus eloquio.

Parrhiſiis,ex officina Aſcenſiana rurfus.
Tertio Caleſi Junias,Anno,M.DXIII.

Astrologia. Fo. CXXXVII.

LVCIANVS DE ASTROLOGIA.
ERASMO INTERPRETE.

E coelo, deq; astris est nobis institutus sermo. Non de ipsis quidem astris, neq; ipso de coelo: verum de diuinatione ac veritate / quę ab illis in hominum vitā proficiscitur. Neq; rursum mihi libellus hic se traditurum aut docturū profitetur, quo pacto diuinationem hanc assequi liceat. Sed illud queror, doctos omnes cum in ceteris omnibus exer-

ceant sese, suisq; oibus tradant, solam astrologiam nec habere in precio, nec exercere. Atqui hoc doctrinę genus vetustū est: neq; nuper ad nos peruenit: sed inuentum est priscorum regum, quos dii amabāt. At huius ætatis mortales non solum inscitia socordiaq; verum etiam odio laboris / diuersa ab illis sentiunt. Quę forte inciderint in eos qui falsa prædicunt: tum & astra culpant, & ipsam astrologiam habent exosam, neq; salutarem eam, neq; veridicam arbitrātes. Sed artem magis falsam atq; inanem: haud recte / sicuti mihi quidem videtur / sentientes. Neq; enim ob imperitiā fabri ars ipsa culpatur: neq; ob cantoris inscitiā, ipsa musica parum est erudita. Quin illi potius artium sunt ignari. Ceterum ars vnaquęq; suapte natura scita est. Primum igitur Aethiopes hanc rationem mortalibus tradiderunt. In causa fuit partim gentis eius sapientia. Nam ceteris quoq; in rebus Aethiopes reliquos homines antecellunt sapiētia. Partim regionis quā incolunt opportunitas: propterea q; apud eos perpetua sit cœli serenitas tranquillitasq;: neq; patiuntur anni mutationes, sed eadem tēperie viuunt. Itaq; cum primum viderent lunam non semper eodem vultu apparentem: sed varia subinde specie: & in aliam atq; aliam verti formam: visa est illis ea res admiratione atq; disquisitione digna. Deinde cum inquisissent / reppererunt hanc esse earum rerū causam, q; lunæ non esset lumen proprium, sed a sole mutuatum. Inuenerunt autem & reliquarum stellarum motus, harū quas nos erroneos appellamus: nam stellarum hæc solē mouētur: naturamq; earum ac potestatem, & effectus, quos vnaquęq; pſtet, nominibus quoq; inditis, non illis quidē vtciq; visum est, confectis: sed quę notę rerum essent. Hęc igitur in cœlo perspexerunt Aethiopes mox Aegyptiis finitimis atq; eam imperfectam tradiderunt. Porro Aegyptiū diuinādi rationem, quā ab illis dimidiatam acceperant, in maius prouexerunt: quippe qui mensuram etiā ad quā vnaquęq; stella moueretur, indicarint. Ad hęc annorum, mensium, horarumq; numerum instituerunt. Ac mēses quidē illi luna metiuntur.

*De Astrologia
hæc varia
mo solis
mij. Astron.
Logis. proli
mij. v. v. v.*

tur atq; eius recursu finiunt. Annū vero sole & huius circuitu metiuntur. Quin his etiā maiora ostenderit. Nam ex vniuerso cœlo reliquisq; stellis, & errantibus & fixis, neq; simul cum ceteris sese mouētib; duodecim partes effecerunt. His quæ mouentur: & vnāquāq; suis animatibus representarunt, partim marinis, partim homine, partim feris, partim volatilibus, partim pecudibus. Vnde & sacra Aegyptiorum varie fiunt. Neq; enī omnes Aegyptiī ex omnibus duodecim partibus diuinabāt. Sed alii aliis utebantur partibus. Itaq; arietem colunt, qui ad arietem spectabant, piscibus non verscitur, q̄ pisces annotarant. Nec hircum mactant, q̄ Capricornum viderant, atq; alii item alia venerabātur, quæ quisq; inuenerat. Quin taurum etiam ob honorem coelestis tauri colunt. Nam Apis apud illos, res in primis sacra, regionem sortitus est, & qui eam incolunt partem, oraculum quoq; dicarunt signum videlicet diuinationis / quam a caeleste tauro petunt. Ac non multo post Libyes quoq; artem hanc sunt aggressi. Siquidem & oraculū qd̄ est apud illos Ammonis, ad cœlū & huius scientiā refert: iuxta Ammonem quē illi Arietis specie fingunt. Calluerunt autem hæc omnia & Babylonī: atq; hī q̄dem affirmant se primos omnium fuisse. verum vt ego existimo, multo posterius ad hos scientia peruenit. At vero grēci nec ab Aethiopibus nec Aegyptiis de astrologia quicq̄ audierunt. Verum illis Orpheus Oeagro Calliopeq; prognatus, primus ista mōstrauit: nō ille qui dem admodum dilucide, neq; rem clare docuit: sed p̄stigiis ac mysticis fuculcriis obtexit. Sic enī illi vīsum est. Nam concinnata lyra/orgia instituit, & atq; cantiones decātabat. Porro lyra cum septem haberet chordas concētum mobilium stellarum representabat. Hæc conquirens atq; hæc agitans Orpheus, omnia deliniebat, omniaq; vincebat. Neq; enī illam hominis lyrā spectabāt: neq; illi alterius musices studiū erat: verum hæc magna illa Orphei lyra. Hisce rebus cum grēci honorē habere vellēt, Locum illi i ipso cœlo designarūt, & cōpluscule stelle vocant Orphei lyra. Q; si quādo Orphei videris, vel saxo expressum, vel coloribus effictum, sedet i medio, canenti similis, manibus tenēs Lyrā. Circū hunc animatium innumera multitudo: inter quæ & homo & taurus & leo. Cūq; horum singula videris, fac hōrū mihi memineris, cuiusmodi sit illius cantus, cuiusmodi lyra, Cuiusmodi taurus & cuiusmodi leo Orpheum audiāt. Q; si eorum quæ dico causas itelligas, tum & i cœlo harū vnūquodq; contēplator. Fertur autē & Tyresia genere Boeotius / diuinādi gloria multū celebris fuisse. Hunc Tyresia ex grēcis aiunt dixisse, stellarum erraticarū alias esse scēminas, alias mares, nō tamē eadem efficere. Vnde eundē ancipiti quoq; sexu fuisse fabulatur: aliqūā

Astrologia. Fo. CXXXVIII.

do fecerint aliquando marem. Porro Atreo & Thyeste de regno paterno de
certatibus, iam tum maximam astrologiam coelestisq; doctrinam curam fuisse grae-
cis, palam est. Ac publico consensu statuerunt Argiui: ut vter scientia prece-
leret, is imperio potiretur. Ibi Thyestes arietem illis in caelo demonstrauit, atq;
hinc aureum arietem Thyestae fuisse proditum est fabulis. At Atreus de sole
deq; vario illius exortu locutus est: ostendens non eodem modo ferri solem
& mundum: sed contrario inter se cursu rapi. Et qui nunc videtur occasus
cum sit occasus mundi, solis exortum esse. Hec locutum, Argiui regem crea-
runt: magnamq; doctrinae laudem est assecutus. Equidem & de Bellorophon-
te similia sentio. Nam alatum equum illi fuisse, non admodum credo. Verum ar-
bitror illum hanc disciplinam sectatem, sublimiaq; cogitationem, & inter astra ver-
santem, in coelum non equo ascendisse, sed animo. Eadem de Phryxo Athaman-
tis filio dixerim: quem aureo ariete per aerem vectum fabulantur. Quin &
ipsum sane Dedalum Atheniensem, etiam si res est noua auditu, tamen haud
existimo cum ab Astrologia fuisse alienum. Sed cum ipse ea maxime est usus, tum si
liti suum eandem perdocuit. Ast Icarus cum iuuetutis calore & inscitia, non ea dis-
quireret, quae conueniebant: sed ad ipsum usque polum aere rolleret, delapsus est a
vero, totaq; aberrauit arte: & in mare prope decidit rerum immensae profunditatis.
De quo graeci secus fabulantur: quod ex huius nomine sinu eius maris Icarium vocant. Fieri
potest: ut Pasiphae quoque cum ex Dedalo de Tauro audisset iter stellas apparere
deq; ipsa astrologia, iam artis amorem inciderit. ob id existimant factum: ut Dedalus
illam tauro copularit. Sunt autem qui scientiam in portiones partiti in singulis prius
singuli elaborarint: alii in iis quae ad lunam, alii quae ad Iouem, alii quae ad solem pertinent om-
gerentes, neque non cursum, ac motum & vim illorum. Atque Endymion lunae ratio-
nem tradidit. Phaetoni solis cursum dephendit: non ille quidem vere: sed moriens im-
perfectam artem reliquit. Hec qui ignorat, Phaetontem solis filium credit: fabulamq; de illo
haudquam veram narrant, adiuisse solem patrem: ac postulasse ab eo: ut sibi liceret
lucis cursum moderari: illud id concessisse, monuisseque rationem foret aurigam
Phaetontem vero concessio curru, propter obprobrium, propter obprobrium ita egisse, ut aliqu-
esset vicinus terrae, aliquando longo semotus spatio a terra, inter mortales friga-
tus atque estus intolerabilis conficiebat. Ob hoc indignatum Iouem ignem fulminis te-
lo percussisse Phaetontem. Eum detectum sorores circumstantes magno luctu prole-
quebantur: donec imitaretur formas: quoniam sunt populi: ac lachryma-
rum vice quod fratre deplorabant, electrum destillat. Haudquam haec ita gesta sunt
neque pium est his habere fidem: neque soli fuisse filius: neque illi filius iterum. Sed
parat graeci & alia permulta fabulosa, quibus ego non admodum credo. Nam
qui consentaneum est credere Aeneam Veneris fuisse filium, aut Minos Io-
uis, aut Ascalaphum Martis, aut Autolycum Mercurii? Verum hi homi-

mines pii diisq; grati fuerunt: eosq; nascentes, hunc Venus, illum Iuppiter, alium respiciebat Mars. Etenim qui patres familias sunt mortalibus, in hoc progignendi genere, ii veluti parentes sibi similia producant omnia, & colorem, & formam, & facta, & animum. At rex quidem Minos Iouis auspiciis, Aeneas formosus Veneris fauore nat⁹ est. Fur Autolycus. At ea furacitas illi ex Mercurio contigit. Iam vero nec Saturnum Iuppiter coniecit in vincula, nec in tartara precipitem dedit: neq; cetera machinatus est, quæ putant homines. Verum Saturnus extrem⁹ mouetur, proculq; a nobis semotus est. Segnis illi motus/ neq; facilis animaduersa mortalibus, atq; hanc ob causam illum stare dicunt, ceu vinculis alligatum. Ceterum inges aeris altitudo tartarus appellatur. Sed potissimū ex Homeri poetæ Hesiodiq; carminibus liceat intelligere prisorum fabulas cum Astrologia consentire. Si quidem vbi Iouis catenam narrat ac solis iacula, quæ quidem ego radiorū ictus esse coniicio, tum vrbes quas in clypeo sinxerat Vulcanus, præterea choream, & vineam, ad hæc quęcumq; de Veneris ac Martis adulterio dixit deq; detectione, haud aliunde, q̃ ex hac scientia sunt conficta. Quandoquidem Veneris & Martis cōcurus, Homericę cantilenæ præbet argumentū: in aliis autem versib⁹ vtriusq; diuersum effectum descripsit: Veneris, cum ait illi.

Tute Venus iucunda magis connubia cura.

Porro de belli negotiis

Cuncta cito hæc curæ fuerint Marti atq; Minervæ.

Hæc cum intelligerent veteres illi, maxime diuinationibus utebantur: nec eam otiosam esse putabant, adeo vt nec vrbes conderet, neq; moenia circumducerent, neq; quenq; occiderent, neq; ducerent vxores, priusq; de singulis a vate responsum acceperant. Deniq; nec ipsa deorum oracula/ ab arte astrologica erant aliena. Verum apud Delphos virgo predicendi munus administrat: quæ caelestem illā virginem repræsentat: ac Draco sub tripode vocem edit, quoniam & inter stellās Draco cōspicitur. in Didymis vero templū est Apollinis, & hæc, secuti mihi videt, ex his didymis. i. geminis, q̃ coelo sunt, appellatum. Vsq; adeo vero diuinatio visa est illis res sacra, vt Vlysses etiā cum errādo fessius vellet certo de rebus suis cognoscere, ad inferos penetrarit, nō quo videret vmbas & locum inanimatum sed quod cuperet cum Tiresia colloqui. Qui simul atq; in locū peruenerat, quæ Circe monstrarat, fontem fodit: oues mactauit: cūq; cōplures essent vmbre, atq; inter has matris, quoq; sanguinē bibere cupientes, nō prius ille permisit vlli, ne matri quidē, q̃ Tiresia gustasset, conculq; esset sibi vaticinium edere: potuitq; in-

Astrologia. Fo. CXXXIX.

terim matris vñbrā videre sibi. Ad hęc Lyeurgus Lacedæmoniis oēm
reip. administrationē e celo temperabat: ac legem illis dedit, ne quando in
bellum prodirent, ante plenilūnium. Non enim existimabat eandē esse ciui
tatis administrationem, crescente luna & euanescente: propterea q̄ omnia
ab illa regerētur. Porro Arcades soli hęc non receperunt, nec in precjo ha
buerunt astrologiam: sed iidem ob imperitiā & stulticiā aiunt sē luna an
tiquiores esse. Proinde cum nostri maiores vsq̄ adeo fuerint astrologie stu
diosi, huius ætatis homines partim aiunt fieri nō posse, vt bomines finē in
ueniant diuinandi sciētiæ: propterea q̄ neq̄ certa sūt, neq̄ vera, neq̄ Mar
tem aut Iouem nostra causa moueri in celo: verum illis humanarū rerum
nullam esse curam: neq̄ quicq̄ esse eis cum his negotiis cōmercii: verum se
cundum hos necessitate circūaguntur, partim dicunt astrologiam non esse
quidem mendacē, at inutilem. Nō enim mutari vaticiniū quęcūq̄ satis de
creta insūt. At ego sane vtriusq̄ respōdere possum, stellas in celo suo quidā
motu volui: ceterū obiter eius motus effectū ad nos puenire. An vis equo
currētē & gallinis aut holib⁹ tumultuantib⁹, lapides sub illis stipulasq̄ mo
ueri ventis cursu cōcitatis: syderū vero vertiginē nihil p̄terea effici. tū ab
igni exiguo calor ad nos p̄ueniat, neq̄ nra tñ causa q̄q̄ erit ignis, neq̄ illi
curę est estus noster: ab astris autē nihil ad nos defluit. At sane fieri nō pōt.
vt astrologyiam ex malis bona faciamus, neq̄ mutare quicq̄ earū rerū quę
ab illis ad nos demanant. Sed hanc vtilitatē ars adfert vtentibus. Bona mul
to ante delectant eos qui ventura p̄scierint, mala vtro facile cū venerint
accipiūtur. Neq̄ enim in illos irruunt: sed quā meditata expectataq̄ sunt,
leuiā mītiāq̄ vidētur. Hęc mea est de astrologia sententiā.

Luciani de Astrologia FINIS.

In adibus Ascēsiāis: vnde & superiora prop̄ter quibus hęc ip̄sū
libellum libenter suo loco apposuisse: sed sero receptus. Errore
enim nescio quo Basileam vsq̄ oberrauerat priusq̄ ad nos perferre
tur. Boni itaq̄ læter consule: idq̄ ignosce q̄ quorundā consilio qui
vt perpetua sit lectio epistolas nuncupatorias subrahendas ductas
auscultaui. Index autem omnium quę in hoc op̄ice habentur a
perge huius ponetur.

Tabula.

Luciani dialogi & alia syntagmatica recētius ab D. Erasmo Rotterodamo versa.

Saturnalia Luciani.	Charta.ii.
Cronosolon.i.saturnasium legum lator.	Char.iii.
Epistola Saturnales.	Char.v.
De luctu	Char.viii.
Abdicatus.	Char.x.
Icaromenippus seu hypenepheus.	Char.xvii.
De Astrologia	Charta.cccxvii.

Antea tralata sed nuper recognita ab eodem.

Toxaris siue Amicitia.	Char.xxii.
Alexander qui & Pseudomantis.	Char.xxv.
Gallus seu somnium.	Char.xlv.
Timon seu Misantropus.	Char.lii.
Pro Tyrannicida declamatio.	Char.lix.
Declamatio Erasmitica superiori respondens.	Char.lxiii.
De iis qui mercede conducti degunt.	Char.lxxxii.
Cnemonis ac Damippi dialogus.	Char.xci.
Zenophantē & Callidemidē dial.	Char.xcii.
Menippi & Tantalidialogus.	Char.eadem.
Menippe ac Mercurii.	Char.eadem.
Menippi, Amphilochoi, Trophonii.	Char.xciii.
Charontis ac Menippi.	Char.eadem.
Cratetis ac Diogenis.	Char.eadem.
Nirei & Therfire.	Char.xciii.
Diogenis ac Mausoli.	Char.eadem.
Simyli ac Polystrati.	Char.xcv.
Veneris & Cupidinis.	Char.eadem.
Martis ac Mercurii.	Char.xcvi.

Tabula.

Mercurii & Maie	Char.eadem.
Veneris & Cupidinis rursus.	Char.eadem.
Doridis & Galateæ.	Char.xcvii.
Diogenis & Alexandri.	Char.eadem.
Menippi & Chironis	Char.xcviii.
Menippi & Cerberi	Char.xcix.
Hercules Gallicus	Char.eadem.
Eunuchus seu Pamphilus Luciani	Char.c.
De Sacrificiis.	Char.cii.
Conuuiuium seu Lapithæ.	Char.ciii.
Finis opusculorum Luciani Erasmo interprete.	

Ex Thoma Moro.

Thomæ Mori epistola nuncupatoria.	Char.cxi.
Cynicus Luciani.	Char.cxii.
Necromantia seu Menippus.	Char.cxv.
Philoseudes siue incredulus.	Char.cxix.
Declamatio eiusdem pro tyrannicida.	Char.cxxvi.
Declamatio superiori respondens.	Char.cxxx.

Finis rursus in ædibus Ascensianis ad Kalendas
Iunias Anni.MDXIII.